KALENDARZ SKARBOWY

NA 1935 ROK

WARSZAWA 1934 ROK

WYDAWCA: STOWARZYSZENIE URZĘDNIKÓW SKARBOWYCH RZECZYPOPOLITEI POLSKIEJ

Cena **3.50 zł.**

ZAKŁADY PRZEMYSŁU
TŁUSZCZOWEGO I OLEJARSKIEGO

„UNION" S. A.
GDYNIA

Wyrób tłuszczów i olejów roślinnych z surowca egzotycznego zamorskiego krajowego, jako to: **palmowego, kokosowego, sezamowego, rzepakowego, lnianego, arachidowego,** oraz **pokostu.**

Adres dla listów: Gdynia, skrzynka pocztowa 125.
„ „ przes. wagon.: Gdynia - Port strona półn. bocznica własna.
„ „ depesz: Olejarnia Gdynia tel. Cent. 2941

EKSPORT MAKUCHÓW

J. BANKIER IMPORT I EKSPORT ŚLEDZI biura i składy w Hali i Chłodni Rybnej Gdynia — Port Rybacki, Tel. 11-96, 11-97

Banki: Bank Gospodarstwa Krajowego Gdynia, K.P.O. konto nr. 144.199
Adres telegr. „Matjes". Biura i składy w Warszawie ul. Grzybowska 3 telef. 2-36-59

HUTA BANKOWA
TOWARZYSTWO AKCYJNE
DĄBROWA GÓRNICZA
UL. SOBIESKIEGO NR. 24

Podatki od nieruchomości budynkowych, lokali i placów budowlanych.
Ulgi dla nowowznoszonych budowli. Orzecznictwo Najw. Tryb. Admin. Okólniki Ministerstwa Skarbu
oraz **Ordynacja Podatkowa**
Zebrali i opracowali: **LEONARD STOLZENWALDT** Inspektor w Ministerstwie Skarbu,
JERZY SZCZEPIŃSKI Referendarz w Ministerstwie Skarbu.
STRON 270 Do nabycia we wszystkich księgarniach. **CENA ZŁ. 5,50**
Skład główny: Zakłady Graficzne Leona Wolnickiego Warszawa Długa 46 tel. 11-37-00

KALENDARZ SKARBOWY

NA 1935 ROK

omyłki druk. poprawiono

WARSZAWA 1934 ROK

WYDAWCA: STOWARZYSZENIE URZĘDNIKÓW SKARBOWYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K-149/83

TŁOCZONO W SALEZJAŃSKIEJ
SZKOLE RZEMIOSŁ DZIAŁ GRAFIKI
WARSZAWA, UL. KS. SIEMCA 6.

II/01533

Koledzy!

Na podstawie doświadczeń z lat ubiegłych i uwag jakie otrzymaliśmy od Was, w wydawnictwie obecnem poczyniliśmy szereg zmian. Zmieniliśmy format i szatę, dodaliśmy cały szereg informacyj aktualnych i rzeczy bardzo potrzebnych. — Dążąc do uaktualnienia wydawnictwa daliśmy rzeczy najnowsze. Odnosi się to zwłaszcza do podatków bezpośrednich, z której to dziedziny dajemy w całej rozciągłości obowiązujące przepisy podatkowe.

Kalendarz Skarbowy na 1935 rok to prawdziwy zbiór informacyj i wiadomości, niezbędnych tak dla Was Koledzy, jakoteż dla każdego Obywatela Rzeczypospolitej. Oddając do Waszego użytku Kalendarz Skarbowy na 1935 rok mamy to głębokie przekonanie, że spełni on swe zadanie i znajdzie się w ręku każdego Kolegi i Obywatela.

Za Zarząd Centralny
Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych
Rzeczypospolitej Polskiej

Redaktor Naczelny
J. Szkandera

Prezes
Dr. M. Filipek

HERMAN SZAJA

Pierwsza w kraju Fabryka Szkieł Optycznych i Okularów

Egzystuje od 1900 r. nagrodzona medalami złotym i srebrnym na wystawach światowych

WŁASNE WYNALAZKI PATENTOWANE

poleca

Okulary dla sportowców: automobilistów, rowerzystów, wszelkie okulary ochronne i do naświetlania, zabawki dziecinne, karbówki do włosów i plombownice

Fabryka wykonywuje wszelkie zamówienia na okulary w/g nadesłanych wzorów

PROSPEKTY NA ŻĄDANIE

Częstochowa, ul. Garibaldiego Nr. 19 (Dom własny) **Tel. 24-53**

CZEKOLADY

Sp. Akc. **GOPLANA** w Poznaniu

są NAJLEPSZE!

Bank Spółdzielczy

Przemysłowców i Kupców

w Częstochowie

TOWARZYSTWO HANDLU PAPIEREM SP. AKC.

BRACIA TURKIELTAUB — Warszawa, Przejazd Nr. 3

Konto czekowe w P. K. O. 18.812 — R-k żyrowy w Banku Polskim.

Sprzedaż — 11-03-08
Ekspedycja — 11-03-07

TELEFONY:
Dyrekcja — 11-61-23

Buchalterja (dod.) 11-03-07
Kasa (dod) 11-03-07

Międzynarodowe patenty i kilkudziesięcioletnie doświadczenia są wybitną gwarancją jakości - trwałości i sprawności żarówek:

TUNGSRAM

„Małopolskie Fabryki Szkła Sp. z o. o. w Szczakowie

i

Belgijska Sp. Akc. Południowo - Polskich Hut Szklanych

w Ząbkowicach

Biuro Sprzedaży w Warszawie, Bracka 5 m. 2

telefon 9.60 64 — **SZKŁO SZYBOWE PRASOWANE** ornamentowe, dachowe, katedralne opale i druciaki dachówki, posadzki, cegła, luxfery.

telefon 9.56-28 9.57-38 — **SZKŁO OKIENNE MASZYNOWE"**

Spis rzeczy

	Str.
KALENDARZ OGÓLNY	3-14
KALENDARZ PODATKOWY	3-14
KALENDARZ HISTORYCZNY	3-14
DZIAŁ INFORMACYJNY	
początek pór roku	17
ziemia, słońce, księżyc	17
czas średni	17
czas środkowo europejski	17
czas zachodnio europejski	17
czas wschodnio europejski	18
kalendarz stały	18
miary i wagi	20
wzory matematyczne	21
pisownia polska	21
ciężary właściwe	23
notatnik	43
TARYFY I OPŁATY	43
taryfa pocztowa	47
taryfa kolejowa osobowa	55
taryfa kolejowa towarowa	55
komunikacja międzynarodowa	56
opłaty w N. T. A.	58
opłaty za czynności notarjuszów	61
opłaty za czynności adwokatów	63
opłaty za czynności komorników	65
opłaty paszportowe	67
opłaty konsularne	68
opłaty od patentów	69
opłaty stemplowe	81
DZIAŁ OGÓLNY	83
wiadomości o Polsce	86
ustrój pieniężny Polski	86
jednostki monetarne	87
budżet — ustawa skarbowa	88
pożyczka narodowa	91
USTRÓJ PAŃSTWA	93
Władza Zwierzchnia	93
Władza Ustawodawcza	94
Kontrola Państwowa	95
Władza Wykonawcza	95
Prezydent Rzeczypospolitej	96
Administracja Państwowa	97
Prezes Rady Ministrów	98
Rada Ministrów	98
Ministrowie	98
Ministerstwa:	99
Ministerstwo Skarbu	103
Ministerstwo Spraw Wewnętrz.	105
Ministerstwo Spraw Zagranicz.	107
Ministerstwo Spraw Wojskowych	108
Ministerstwo Sprawiedliwości	108
Ministerstwo W. R. i O. P.	108
Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Rol.	108
Ministerstwo Przemysłu i Handlu	109
Ministerstwo Komunikacji	109
Ministerstwo Opieki Społecznej	109
Ministerstwo Poczt i Telegrafów	110
Władza Sądowa	110
Trybunał Stanu	110
Najwyższy Trybunał Administr.	111
Województwo Śląskie	111
Wolne Miasto Gdańsk	112
Samorząd Terytorjalny	115
PODATKI BEZPOŚREDNIE	117
podatek dochodowy	168
podatek przemysłowy	252
podatek od nieruchomości	258
podatek od lokali	265
podatek od energji elektryczn.	273
danina majątkowa	279
podatek od niektórych zajęć zawodowych	284
podatek wojskowy	288
podatek gruntowy	291
podatek od placów budowlanych	292
podatek od kapitałów i rent	293
podatek od uboju	294
dodatek 10% od podatku przemysłowego	295
scalony podatek przemysłowy od obrotu	296
zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu	297
ulgi podatkowe dla nowych budowli	306
podatek spadkowy i od darowizn	308
ordynacja podatkowa	365
egzekucja i ulgi podatkowe	395
MONOPOLE I PODATKI POŚREDNIE	397
wiadomości ogólne	397
monopol tytoniowy	399
monopol spirytusowy	402
monopol zapałczany	402
monopol solny	404
monopol loteryjny	405
podatek od wina	406
podatek od piwa	406
podatek od cukru	407
podatek od drożdży	407
podatek od zapalniczek	408
podatek od olejów mineralnych	409
podatek od kwasu octowego	

	Str.
CŁO	411
wiadomości ogólne	413
ustawodawstwo celne	413
obszar celny	414
organizacja władz i urzędów celnych	416
szczególne uprawnienia władz celnych	417
cło — towary	418
zwolnienia od należności celnych	419
ulgi celne	421
powinność celna i przekroczenie granicy	422
ograniczenia obrotu towarowego z zagranicą	422
zakazy przywozu ze względów gospodarczych	425
ogólne zasady postępowania celnego	425
odprawa ostateczna przywozowa	426
odprawa ostateczna wywozowa	428
odprawa warunkowa	428
odprawa przekazowa	429
składy celne	431
powrotny przywóz i wywóz	432
przewóz towarów przez granicę celną	433
przepisy dla granicznego pasa celnego	435
statystyka celna	436
taryfa celna przywozowa	437
taryfa celna wywozowa	439
stosunek do W. M. Gdańska	440
DZIAŁ PRACOWNICZY	443
pragmatyka służbowa	445
służba przygotowawcza i egzaminy	453
pracownicy kontraktowi	457
komisje i postępowanie dyscyplinarne	460
ustawa uposażeniowa	464
zaliczki na uposażenie	465
mieszkania służbowe	466
pomoc lekarska	467
ulgi kolejowe	469
zaopatrzenie emerytalne	470
ubezpieczenie społeczne	481
zaopatrzenie inwalidzkie	495
ordery i odznaczenia	498
ŻYCIE GOSPODARCZE	505
DANINY SAMORZĄDOWE	512
USTAWA KARNA SKARBOWA	517
PRAWO KARNE	524
ZMIANY ZASZŁE W CZASIE DRUKU:	530
1) organizacja Ministerstwa Skarbu	530
2) daniny samorządowe	530

NAJSTARSZY WE LWOWIE

Dom Bankowy SCHŰTZ i CHAJES

W kantorze swoim (**LWÓW**, Plac Marjacki Nr. 7)

PROWADZI TAKIE DZIAŁY:

a) Loterji klasowej.

b) Sprzedaży premjówek na raty.

DOM BANKOWY

SCHŰTZ i CHAJES — LWÓW

STYCZEŃ

KALENDARZ OGÓLNY

1	W	**N. Rok**
2	Ś	Makarego op.
3	C	Genowefy p.
4	P	Tytusa b. m.
5	S	Telesfora p. m., Emil p.
6	N	**Trzech Króli**
7	P	Lucjusza m.
8	W	Seweryna op.
9	Ś	Marcjanny p. m.
10	C	Jana Dobrego
11	P	Hygina p. m., Honoraty
12	S	Arkadjusza m., Ern. op.
13	N	Leoncjusza b. m.
14	P	Hilarego b. d. K.
15	W	Pawła I pustelnika
16	Ś	Marcelego pap. m.
17	C	Antoniego op.
18	P	Katedry św. P. w Rzym.
19	S	Henryka b.m., Marjusza
20	N	Fabjan. i Sebast. m. m.
21	P	Agnieszki p. m.
22	W	Wincentego i Anastaz.
23	Ś	Zaśl. N.M.P., Rajmund.
24	C	Tymoteusza b. m.
25	P	Nawróc. św. Pawła Ap.
26	S	Polikarpa b. m.
27	N	Jana Chr.
28	P	Flawj. m. Waler. b. m.
29	W	Franciszka Sal. b. d. K.
30	Ś	Martyny p. m., Hian. p.
31	C	Piotra z Nolasko

KALENDARZ PODATKOWY

5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 grudnia 1934 roku.
7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanego przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 stycznia.
31. Ostateczny termin płatności IV raty podatku od nieruchomości za 1934 r.
31. Ostateczny termin płatności IV raty podatku od lokali za 1934 r.
31. Ostateczny termin płatności IV raty podatku od placów budowlanych za 1934 r.

KALENDARZ HISTORYCZNY

3. 1795. Układ podziałowy Polski między Rosją a Austrją.
6. 1573. Pierwszy sejm konwokacyjny (t. zw. „Konwokacja") w Warszawie.
8. 1745. Podpisanie w Warszawie traktatu poczwórnego przymierza (Austrji, Anglji, Holandji, Saksonji), którego jeden z artykułów zapowiadał poparcie dążeń Augusta III do zmian w Polsce, pożytecznych dla sprzymierzeńców.
14. 1733. August II Mocny układa się z Prusakami o rozbiór Polski.
15. 1582. Koniec układów z Moskwą w Jamie Zapolskim i podpisanie rozejmu, w którym Batory odzyskuje Inflanty, Połock i Wieliż.
16. 1919. Napad Czechów na Śląsk.
17. 1864. Zwycięstwo Rębajły pod Iłżą w walce z Moskalami.
19. 1831. Michał Radziwił naczelnym wodzem powstania.
20. 1320. Koronacja Władysława Łokietka w katedrze krakowskiej.
22. 1863. Dekrety uwłaszczenia włościan.
22. 1863. Manifest ogłaszający powstanie styczniowe.
22/3. 1863. Wybuch powstania styczniowego.
23. 1770. Pobicie korpusu Szaniawskiego przez Rosjan pod Dobrą.
24. 1355. Akt budziński — Polacy uznają Ludwika W. następcą Kazimierza Wielkiego.
24. 1588. Zwycięstwo hetmana Zamoyskiego pod Byczyną i wzięcie do niewoli arcyks. Maksymiljana, kontrkandydata Zygmunta Wazy.
25. 1831. Sejm Królestwa Polskiego detronizuje króla polskiego cara Mikołaja.
26. 1564. Pobicie kniazia Szujskiego nad Ułą koło Połocka przez Radziwiłła Rudego.
28. 1573. Konfederacja warszawska (podstawa prawna dyssydentów).
30. 1018. Pokój w Budziszynie z ces. Henrykiem II, pomyślny dla Polski.
30. 1601. Początek sejmu warszawskiego, który uchwalił wojnę Polski ze Szwecją.
31. 1667. Rozejm w Andruszowskim Polska traci na rzecz Moskwy Zadnieprze i Kijów.

L U T Y

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	P	Ignacego b. m.	
2	S	N. Marji P. Gromnicz.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 stycznia.
3	N	Błażeja b. m.	
4	P	Andrzeja Kors. b.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
5	W	Agaty p. m.	
6	S	Tytusa b., Doroty p. m.	
7	C	Romualda op.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
8	P	Jana z Matty w.	
9	S	Cyr. b. d. K., Apol. p.m.	
10	N	Scholastyki p.	15. Ostateczny termin płatności IV zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu za 1934 r.
11	P	Zjaw. N.M.P. w Lurd	
12	W	7 Zał. Serwitów, Jul. m.	
13	S	Grzegorza II pap.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
14	C	Walentego m.	
15	P	Faustyna i Jowity m. m.	
16	S	Juljanny p. m.	
17	N	**Starozap.**, Juljana Kapad.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do IV zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
18	P	Symeona b. m.	
19	W	Konrada w., Marcel. m.	
20	S	Leona b.	
21	C	Feliksa b. w. i Eleonory	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
22	P	Kat. św. Piotra w Ant.	
23	S	Piotra Damjana b. d. K.	
24	N	**Mięsopustna**, Macieja Ap.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 lutego.
25	P	Cezarego, Zygfryda b.	
26	W	Wiktora m.	
27	S	Aleksandra m., Anast. p.	
28	C	Teofila m. i Romana op.	

KALENDARZ HISTORYCZNY

1. 1411. Pokój z Krzyżakami w Toruniu.
1. 1717. Sejm Niemy.
4. 1454. Prusacy oddają się w opiekę Polsce.
8. 1296. Zamordowanie króla Przemysława II.
9. 1339. Kazimierz Wielki zrzeka się Śląska.
12. 1564. Zygmunt II August zrzeka się dziedzicznego prawa Jagiellonów do Litwy i przelewa je na Koronę Polską, celem doprowadzenia do skutku ścisłej unji.
14. 1610. Układ smoleński z bojarami moskiewskimi, w którym Zygmunt III Waza zapewnił ich o wolności wiary prawosławnej i obiecał dać królewicza Władysława na cara.
14. 1831. Zwycięska bitwa pod Stoczkiem w powstaniu listopadowem.
16. 1241. Klęska Tatarów pod Turskiem.
17. 1720. Przymierze rosyjsko - pruskie przeciw Polsce.
17. 1831. Bitwa pod Dobrem.
18. 1454. Poselstwo miast i ziemian państwa krzyżackiego prosi Kazimierza Jagiellończyka o oswobodzenie z pod panowania Zakonu.
20. 1530. Koronacja Zygmunta II Augusta.
21. 1574. Koronacja Henryka Walezego w katedrze wawelskiej.
22. 1846. Manifest rządu Narodowego Rzeczypospolitej Krakowskiej. — Wybuch powstania.
24. 1831. Bitwa pod Białołęką.
25. 1634. Władysław IV zmusza do kapitulacji wodza moskiewskiego Szehina pod Smoleńskiem.
25. 1831. Bitwa pod Grochowem (strategicznie wygrana polska).
27. 1578. Hołd pruski złożony Batoremu.
27. 1839. Męczeńska śmierć Sz. Konarskiego, rozstrzelanego przez Moskali w Wilnie.
29. 1768. Zawiązanie konfederacji w Barze.

M A R Z E C

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	P	Albina i Antoniny	1. Ostateczny termin uiszczenia przedpłaty na podatek dochodowy przez osoby fizyczne.
2	S	Heleny ces., Pawła m.	
3	N	**Zapustna**, Kuregun. ces.	1. Ostateczny termin do składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego przez osoby fizyczne i spadki wakujące.
4	P	Kazimierza Królewicza	
5	W	Euzeb., Jana J. od Krz.	
6	S	Popielec, Perpet. i Fel.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 28 lutego.
7	C	Tomasza z Akw. w.d. K.	
8	P	Wincent. Kadł., Jana B.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
9	S	Franciszki Rzym. wd.	
10	N	40 Męczenników	15. Ostateczny termin płatności zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzace prawidłowe księgi handlowe.
11	P	Konstantyna, Pelagji p.	
12	W	Grzegorza W. pap. d. K.	
13	S	Sab. Krystyny (i Nic. b).	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
14	C	Matyldy król. wd.	
15	P	Such. Klemensa H., Lon.	
16	S	Such. Cyrjaka m.	
17	N	Patryc. b. i Gertr. p.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
18	P	Cyryla Jeroz. b. d. K.	
19	W	Józefa Obl. N. M. Panny	
20	S	Eufemji m.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 marca.
21	C	Benedykta op.	
22	P	Katarzyny, Bazylego m.	
23	S	M. B. Bolesnej, Fel. m.	31. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku gruntowego.
24	N	Gabrjela Archanioła	
25	P	Zwiast. N. M. P. Ireneu.	31. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku od nieruchomości.
26	W	Emanuela i Tekli	
27	S	Jana Damasceń. w. d. K.	31. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku od lokali.
28	C	Jana Kapistrana	
29	P	Eustazjusza op.	31. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku od placów budowlanych.
30	S	Jana Klimaka, Kwir. m.	
31	N	**Balbiny**	

KALENDARZ HISTORYCZNY

1. 1594. Koronacja Zygmunta III Wazy w Upsali na króla szwedzkiego.
1. 1634. Rocznica odzyskania dostępu do morza.
6. 1454. Poddanie się Prus Polsce.
6. 1579. List królewski Stefana Batorego zapowiada wojnę moskiewską.
7. 1543. Zygmunt August obejmuje rządy Prus.
9. 1652. „Liberum Veto“ posła Sicińskiego.
10. 1646. Przybycie do Warszawy Ludwiki Marji, drugiej żony Władysława IV.
10. 1863. Langiewicz ogłosił się dyktatorem.
11. 1646. Zgon hetmana Koniecpolskiego.
13. 1609. Estonja wcielona do Polski.
13. 1797. Wkroczenie do Mantui, zajętej przez Francuzów, dwóch batalionów legionów polskich (2.000 żołnierzy).
16. 1569. Dekret królewski Zygmunta II wciela do Korony trzy województwa pruskie.
18. 1863. Zwycięska bitwa Langiewicza pod Grochowiskami.
18. 1921. Zawarcie pokoju z Z. S. S. R. w Rydze.
20. 1848. Wybuch powstania wielkopolskiego.
20. 1908. Ustawa o wywłaszczeniu pod zaborem pruskim.
24. 1688. Mowa Jana III Sobieskiego w senacie, po zerwaniu sejmu grodzieńskiego, przewidująca upadek Polski.
24. 1794. Przysięga Kościuszki na rynku krakowskim.
26. 1799. Legjoniści polscy biorą udział w krwawej bitwie pod Weroną i pod Legnano.
27/28. 1755. Ustanowienie Rady Nieustającej.
29. 1848. Akt zawiązania Legjonu Mickiewicza we Włoszech.
31. 1352. Bitwa Kazimierza Wielkiego z Ludwikiem Węgierskim pod Bełzem.

K W I E C I E Ń

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	P	Hugona b. i Teodory m.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 marca.
2	W	Franciszka à Paulo w.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
3	S	Ryszarda b.	
4	C	Izydora b. d. K.	
5	P	Wincen. Fer., Ireny p.m.	
6	S	Celestyna p., Wilhel. m.	
7	N	Epifanjusza b. m.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
8	P	Dionizego b.	
9	W	Marji Kleof.	
10	S	Marji Egipc., Ezechj. pr.	
11	C	Leona W. pap. d. K.	15. Ostateczny termin płatności I raty podatku dochodowego (Dział II) z tytułu różnicy.
12	P	Juljusza op.	
13	S	Hermenegilda m.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
14	N	**Palm.**, Just. i Waler. mm.	
15	P	Bazylego, Anastazji p.m.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
16	W	Benedykta Józefa Labre	
17	S	Aniceta pap. m.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 kwietnia.
18	C	W. Czw., Bog., Apol. m.	
19	P	W. Piątek, Hermogenesa	30. Ostateczny termin płatności I raty podatku gruntowego.
20	S	W. Sobota, Teodora w.	
21	N	**Wielk.**, Anzelma b. d. K.	30. Ostateczny termin płatności I raty podatku od nieruchomości.
22	P	**P. Wielk.**, Sot. i Kaj mm.	
23	W	Wojciecha b. m. i Jerzeg.	30. Ostateczny termin płatności I raty podatku od lokali.
24	S	Fidelisa z Sigm. m.	
25	C	Marka Ewangelisty	30. Ostateczny termin płatności I raty podatku od placów budowlanych.
26	P	Jana Bosko	
27	S	Piotra K. w.d.K., Teof. b.	30. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do I raty podatku gruntowego.
28	N	**Przewodn.**, Pawła i Wit.	
29	P	Piotra z Werony m.	
30	W	Katarzyny Seneńskiej	

KALENDARZ HISTORYCZNY

2. 1627. Koniecpolski zmusza Puck i Szwedów do kapitulacji.
4. 1350. Układ o Ruś między Kazimierzem Wielkim a Ludwikiem Węgierskim.
4. 1794. Bitwa pod Racławicami, pierwsza zwycięska w insurrekcji kościuszkowskiej.
5. 1521. Rozejm toruński kończy wojnę z Zakonem.
5. 1799. Bohaterska śmierć gen. Franciszka Rymkiewicza w ataku na Weronę.
6. 1617. Królewicz Władysław jako prawowity car rusza na Moskwę, by odzyskać tron.
9. 1241. Nieszczęśliwa dla Polski bitwa z Tatarami pod Lignicą.
10. 1525. Hołd pruski.
12. 1627. Koniecpolski zmusza Niemców sprzymierzonych ze Szwedami do kapitulacji pod Hammerstein.
16. 1340. Pierwsza wyprawa Kazimierza Wielkiego na Ruś Czerwoną.
17. 1577. Zwycięstwo polskie pod Lubieszowem nad zbuntowanym Gdańskiem.
17. 1794. Wybuch powstania w Warszawie.
17. 1863. Pierwsza interwencja dyplomatyczna Francji, Anglji i Austrji.
19. 1773. Zebranie się sejmu porozbiorowego w Warszawie.
19. 1773. Protest Rejtana przeciw rozbiorowi Polski na sejmie warszawskim.
19. 1809. Bitwa pod Raszynem Ks. Józefa z Austrjakami.
23. 997. Męczeńska śmierć św. Wojciecha.
23. 1576. Przybycie do Krakowa Batorego, wybranego przez szlachtę królem polskim.
25. 1352. Król węg. zrzeka się na rzecz Kazimierza Wielkiego „Królestwa Rusi".
26. 1848. Krwawe walki w Krakowie z wojskami austrjackiemi.
27. 1831. Dwernicki przekroczył granicę Galicji.
28. 1772. Pułkownik Choisi poddaje Wawel Suworowowi.
30. 1632. Zgon Zygmunta III Wazy.

M A J

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	S	Filipa i Jakóba Ap.	1. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu dla osób fizycznych, nieprowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych.
2	C	Ananazego b.d.K., Zygm.	
3	P	**Królowej Polski**	
4	S	Zn. Krz. św., Moniki wd.	
5	N	Piusa V pap.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 30 kwietnia.
6	P	Jana w Oleju	
7	W	Florjana m., Domicelli	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
8	S	Stanisława b. m.	
9	C	Grzegorza z Nazj. b.d.K.	
10	P	Antonina b., Izydora or.	
11	S	Franc. w. i Mamerta b.	
12	N	Pankracego m.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
13	P	Serwacego b.	
14	W	Bonifacego m.	
15	S	Jana de la Salle w.	
16	C	Jana Nepom., A. Boboli	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
17	P	Weroniki, Paschal. Bayl.	
18	S	Wenantego m., Fel. w.	
19	N	Piotra Cel. pap.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20	P	Bernardyna ze Sieny w.	
21	W	Tymoteusza i Tow. mm.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 maja.
22	S	Julji p. m., Heleny p.	
23	C	Dezyderjusza b. m.	
24	P	N.M.P. Wspomoż. Wier.	31. Ostateczny termin płatności reszty podatku przemysłowego od obrotu za 1934 rok.
25	S	Grzegorza VII pap.	
26	N	Filipa Nerjusza	
27	P	Bedy w. d. K., Jana pap.	
28	W	Augustyna b. w.	
29	C	Marji Magd. de Pazzis p.	
30	C	**Wniebowstąpienie P.**	
31	P	N.M.P. Poś. Łask., Anieli	

KALENDARZ HISTORYCZNY

1. 1686. Traktat Grzymułtowskiego z Moskwą przeciw Turcji.
3. 1660. Pokój oliwski ze Szwedami.
3. 1791. Uchwalenie Konstytucji 3 maja.
3. 1798. Legiony polskie wkraczają do Rzymu.
7. 1768. Klęska konfederatów barskich pod Ulanowem.
8. 1638. Uwięzienie królewicza Jana Kazimierza we Francji.
10. 1034. Śmierć Mieszka II.
10. 1667. Zgon Marji Ludwiki Gonzagi, żony Jana Kazimierza.
11. 1768. Klęska konfederatów barskich pod Podhajcami.
12. 1364. Akt założenia Uniwersytetu w Krakowie przez Kazimierza W.
17. 1602. Zamoyski zdobywa Felin na Szwedach.
18. 1809. Zdobycie Sandomierza przez Sokolnickiego i Rożnieckiego.
20. 1648. Śmierć Władysława IV w Mereczu.
20. 1771. Odparcie Suworowa od Tyńca przez konfederatów.
20. 1901. Skatowanie dzieci polskich we Wrześni.
26. 1496. Statuty piotrkowskie.
26. 1831. Bitwa pod Ostrołęką.
27. 1809. Zajęcie Lwowa przez Polaków.
28. 1883. Zgon Cyprjana Norwida.
29. 1652. Klęska Polaków pod Batohem, poniesiona od kozaków.
29. 1861. Zgon Joachima Lelewela.
30. 1434. Zgon Władysława Jagiełły.
30. 1649. Ślub Jana Kazimierza z Ludwiką Marją Gonzagą.

C Z E R W I E C

KALENDARZ OGÓLNY

1	S	Jakóba Strzemię b.
2	N	Sadoka i T. mm.
3	P	Klotyldy p.
4	W	Franciszka Kar. w.
5	S	Bonifacego b. m.
6	C	Norberta b.
7	P	Roberta op.
8	S	Wigilja, Medarda b.
9	N	**Zesł. Ducha Św.,** Pryma
10	P	Małgorzaty król.
11	W	Barnaby Ap.
12	S	Such. Jana a S. Facundo
13	C	Antoniego Padewskiego
14	P	Such. Bazylego b. d. K.
15	S	Such. Jolenty wd., Wita
16	N	**Ur. Trójcy Przenajśw.**
17	P	Marcjanna m., Adolfa b.
18	W	Efrema diak. d.K., Marka
19	S	Gerwazeg i Protazego
20	C	**Boże Ciało,** Sylw. p. m.
21	P	Alojzego Gonzagi w.
22	S	Paulina b.
23	N	Zenona m.
24	P	Narod. św. Jana Chrzc.
25	W	Wilhelma op.
26	S	Jana i Pawła mm.
27	C	Władysława króla
28	P	Leneusza b. m.
29	S	**Piotra i Pawła Ap.**
30	N	Lucyny i Emilji

KALENDARZ PODATKOWY

1. Ostateczny termin uiszczenia przedpłaty na podatek dochodowy przez osoby prawne.
1. Ostateczny termin do składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego przez osoby prawne.
5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 maja.
7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. Ostateczny termin płatności I zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu.
15. Ostateczny termin płatności II raty podatku dochodowego (Dział II) z tytułu różnicy.
15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do I zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategori świadectw przemysłowych.
15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 czerwca.

KALENDARZ HISTORYCZNY

9. 1815. Postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące Księstwa Warszawskiego.
11. 1675. Traktat jaworowski Polski z Ludwikiem XIV.
12. 1595. Metropolita kijowski Rahoza i 8 władyków wystosowali do papieża adres z obedjencją (Unja Brzeska).
13. 1611. Zygmunt III zdobywa Smoleńsk.
13. 1634. Pokój z Moskwą w Polanowie.
16. 1922. Rocznica powrotu Śląska do macierzy.
17. 1025. Zgon Bolesława Chrobrego.
17. 1696. Zgon króla Jana III Sobieskiego.
18/19. 1574. Ucieczka Henryka Walezego z Polski.
19. 1205. Leszek Biały zwycięża ks. ruskiego Romana pod Zawichostem.
20. 1624. Hetman Koniecpolski bije Kantymira baszę pod Martynowem koło Halicza.
23. 1264. Bolesław V Wstydliwy bije Jadźwingów pod Brańskiem nad rzeką Bronką.
23. 1767. Konfederacja radomska.
26. 1295. Koronacja Przemysława II przywraca Polsce godność królewską po dwóch przeszło wiekach.
26. 1579. Stefan Batory wypowiada wojnę Moskwie.
27. 1629. Świetne zwycięstwo hetmana Koniecpolskiego pod Trzcianą nad Szwedami, którymi dowodził król Gustaw Adolf.
27. 1660. Czarniecki i Sapieha pobili wodza moskiewskiego Chowańskiego pod Połonką.
28. 1812. Zajęcie Wilna przez ułanów polskich. Wjazd Napoleona do Wilna.
28—30. 1651. Bitwa pod Beresteczkiem.
30. 1656. Odzyskanie Warszawy z rąk Szwedów.

L I P I E C

KALENDARZ OGÓLNY

1	P	Przenajśw. Krwi P. Jez.
2	W	Nawiedz. Najśw. M. P.
3	S	Leona II pap., Anatola
4	C	Teodora b.
5	P	Antoniego Marji Zach.
6	S	Łucji m., Izajasza pr.
7	N	Cyryla i Metodego bb.
8	P	Elżbiety król.
9	W	Weroniki p., Zenona
10	S	7 Braci Męczenników
11	C	Piusa I pap. m.
12	P	Jana Gwalberta op.
13	S	Anakleta pap. m.
14	N	Bonawertury
15	P	Henryka ces.
16	W	Matki Boskiej Szkapl.
17	S	Aleksego w.
18	C	Szymona z Lipn., Kamila
19	P	Wincentego à Paulo w.
20	S	Czesława w., Hieronima
21	N	Praksedy p.
22	P	Marji Magdaleny Pokutn.
23	W	Apolinarego b. m.
24	S	Kunegundy księżny
25	C	Jakóba Ap.
26	P	Anny Matki Najśw. M.P.
27	S	Natalji, Pantaleona m.
28	N	Wiktora I pap.
29	P	Marty p.
30	W	Rufina i Abdena mm.
31	S	Ignacego Loyoli w.

KALENDARZ PODATKOWY

5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 30 czerwca.
7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 lipca.
31. Ostateczny termin płatności II raty podatku od nieruchomości.
31. Ostateczny termin płatności II raty podatku od lokali.
31. Ostateczny termin płatności II raty podatku od placów budowlanych.

KALENDARZ HISTORYCZNY

1. 1569. Unja Lubelska.
2. 1564. Litwini zadali klęskę Moskalom pod Orszą.
4. 1661. Jan Kazimierz na siejmie przepowiada upadek Polski.
5 i 6 1809. Świetne zwycięstwo Napoleona nad Austrjakami pod Wagram, gdzie odznaczyli się Polacy.
6. 1669. Elekt Michał Korybut Wiśniowiecki zaprzysiągł pacta conventa.
7. 1572. Zgon ostatniego Jagiellona, Zygmunta Augusta.
7. 1578. Założenie uniwersytetu w Wilnie (akt erekcyjny króla Stefana Batorego).
8. 1709. Klęska Szwedów pod Połtawą kończy wojnę północną na obszarze Polski i rodzi potęgę Rosji.
12. 1704. Stanisław Leszczyński okrzyknięty królem polskim.
13. 1666. Rokoszanin Lubomirski bije wojska królewskie pod Mątwami.
14. 1616. Żółkiewski w swem orędziu potępia samowolne wyprawy wołoskie, narażające Polskę na wojnę z Turcją.
15. 1410. Grunwald. Złamanie potęgi Krzyżaków.
15. 1809. Książę Józef Poniatowski zajmuje Kraków.
16. 1515. Kongres wiedeński.
17. 1399. Śmierć królowej Jadwigi.
17. 1792. Kościuszko okrywa się chwałą w bitwie pod Dubienką.
20. 1686. Wyprawa Jana III Sobieskiego na Mołdawję.
21. 1621. Karol Chodkiewicz rozbija obóz pod Chocimem, by powtrzymać Turków.
22. 1807. Konstytucja dla Księstwa Warszawskiego.
23. 1466. Poddanie Polakom Starogardu przez Krzyżaków.
24. 1633. Koniecpolski gromi Tatarów pod Sasowym Rogiem nad Prutem.
27. 1610. Żółkiewski zakłada obóz pod Moskwą.
28—30. 1656. Bitwa pod Warszawą ze Szwedami niepomyślna dla Polski.

SIERPIEŃ

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	C	Piotra w okowach	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 lipca.
2	P	M.B. Aniel., Alfonsa Lig.	
3	S	Znal. rel. św. Szczepana	
4	N	Dominika w.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
5	P	Najśw. Marji P. Śnieżnej	
6	W	Przemienienie Pańskie	
7	S	Kajetana w.	
8	C	Cyrjaka m., Emila	15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
9	P	Jana Vianney i Rom. m.	
10	S	Wawrzyńca m.	
11	N	Tyber. i Zuzunna	15. Ostateczny termin płatności II zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu.
12	P	Klary p.	
13	W	Hipolita i Kasjana m. m.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu wpłaconej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
14	S	Wig. Euzebjusza w.	
15	C	**Wniebowzięcie N. M. P.**	
16	P	Joachima, Rocha w.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do II zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
17	S	Jacka w.	
18	N	Heleny ces.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
19	P	Ludwika b., Juljusza	
20	W	Bernarda op. d. K.	15. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku dochodowego (Dział I) nadzwyczajnego od niektórych zajęć zawodowych oraz wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do podatku dochodowego dla osób fizycznych, nieprowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych.
21	S	Joanny Franc. de Chant.	
22	C	7 radości N. M. P. Tym.	
23	P	Filipa Ben., Zacheusza b.	
24	S	Bartłomieja Ap.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 sierpnia.
25	N	Ludwika kr.	
26	P	M. B. Częstochowskiej	
27	W	M. B. Pociesz., Józefa K.	
28	S	Augustyna b. d. K.	
29	C	Ścięcie św. Jana Chrzc.	
30	P	Róży Limańskiej p.	
31	S	Rajmunda Nonnata w.	

KALENDARZ HISTORYCZNY

6. 1606. Zebrzydowski zwołuje rokosz pod Sandomierzem.
7. 1580. Jan Zamoyski zdobywa Wieluń na Moskalach.
10. 1109. Bolesław Krzywousty zwycięża pod Nakłem Pomorzan.
11. 1581. Stefan Batory mianuje Jana Zamoyskiego hetmanem w. koronnym.
12. 1654. Hetman litewski Radziwiłł stawia opór Moskalom pod Szkłowem.
14. 1018. Bolesław Chrobry zajął Kijów.
14. 1399. Bitwa pod Worsklą.
15. 1649. Tatarzy i kozacy otaczają Jana Kazimierza pod Zborowem.
15. 1920. Rocznica bitwy pod Warszawą.
17. 1629. Urodziny Jana Sobieskiego w Olesku.
18. 1655. Poddanie Litwy Szwedom w Kiejdanach przez hetmana w. litwy Janusza Radziwiłła.
18. 1772. Upadek Częstochowy, twierdzy konfederatów.
19. 1587. Prymas Karnkowski ogłasza Zygmunta III Wazę królem polskim.
20. 1651. Śmierć głośnego pogromcy kozaków księcia Jeremiego Wiśniowieckiego.
22. 1674. Zwycięstwo Jana III Sobieskiego pod Lwowem nad Turkami i Tatarami.
24. 1109. Cesarz Henryk V obległ Głogów.
24. 1581. Przybycie Polaków pod Psków.
26. 1576. Miasta Elbląg i Toruń uznają Batorego władcą.
26. 1671. Hetman Jan Sobieski bije Tatarów pod Bracławiem.
27. 1813. Zwycięstwo Napoleona nad sprzymierzonymi pod Dreznem.
29. 1526. Bitwa pod Mohaczem, w której ginie ostatni Jagiellon węgierski.
30. 1579. Batory zdobywa Połock na Moskalach.
30. 1704. Traktat narewski polsko-rosyjski.
31. 1559. Pierwszy układ wileński z ostatnim mistrzem inflanckim w sprawie poddania Inflant Polsce.

WRZESIEŃ

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	N	Idziego op.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 sierpnia.
2	P	Stefana króla węg.	
3	W	Bronisławy p., Szym. Sł.	
4	S	Rozalji p.	
5	C	Wawrzyńca i Justyn. b.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
6	P	Eugenjusza i Zachar.	
7	S	Melchjora, Reginy p.	
8	N	Nar. N. M. Panny	15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
9	P	Piotra Klawera	
10	W	Mikołaja z Tolentynu	
11	S	Prota i Jacka m. m.	
12	C	Najśw. Imienia Marji P.	15. Ostateczny termin płatności podatku dochodowego (Dział I).
13	P	Filipa m., Eugenji	
14	S	Podwyższ. św. Krzyża	15. Ostateczny termin płatności nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
15	N	M. B. Bolesnej	
16	P	Korneljusza i Cypr. mm.	15. Ostateczny termin płatności podatku wojskowego, pobieranego w formie dodatku do podatku dochodoweg.
17	W	Stygmatów św. Franc.	
18	S	Such. Józefa z Kupert.	
19	C	Januarego b. i Tow. mm.	15. Ostateczny termin płatności III raty podatku dochodowego (Dział II) z tytułu różnicy.
20	P	Such. Eust. i Tow. mm.	
21	S	Such. Mateusz. Ap. i Ew.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do zaliczki miesięcznej podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
22	N	Tomasza z W.	
23	P	Lina pap. m., Tekli p.m.	
24	W	N.M.P. od wykupu Niew.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
25	S	Władysława z Gielniowa	
26	C	Cyprjana i Justyny mm.	
27	P	Kosmy i Damjana mm.	
28	S	Wacława króla m.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 września.
29	N	Michała Archanioła	
30	P	Hieronima w. d. K.	

KALENDARZ HISTORYCZNY

1. 1435. Bitwa nad Świętą pod Wiłkomierzem z Krzyżakami, zwycięska dla Polaków i Litwinów.
2. 1352. Konfederacja Maćka Borkowicza.
3. 1231. Śmierć Władysława Laskonogiego w Środzie.
4. 1633. Król Władysław IV przybywa z odsieczą Smoleńskowi zagrożonemu przez Moskali.
5. 1523. Najsurowszy edykt Zygmunta I Starego, grożący śmiercią innowiercom.
5. 1725. Marja Leszczyńska, córka króla polskiego, zostaje żoną Ludwika XV, króla francuskiego.
5. 1831. Rocznica śmierci gen. Sowińskiego na Woli.
6. 1580. Stefan Batory zdobył Wielkie Łuki.
7. 1887. Pruski minister oświaty znosi język polski w szkołach ludowych.
9. 1698. Hetman Feliks Potocki bije Tatarów pod Podhajcami.
11. 1818. Konstytucja Wolnego m. Krakowa.
12. 1683. Odsiecz Wiednia.
13. 1934. Wypowiedzenie t. zw. traktatu o mniejszościach.
14. 1812. Zajęcie Moskwy przez Napoleona.
15. 1697. Koronacja Augusta II Mocnego.
18. 1621. Elektor brandenburski składa Zygmuntowi III Wazie hołd z lenna pruskiego.
18. 1773. Traktat rozbiorowy między Polską a Rosją.
19. 1657. Utrata przez Polskę lenna pruskiego traktatem welawskim.
24. 1621. Śmierć Chodkiewicza w czasie obrony chocimskiej.
27. 1331. Władysław Łokietek zwycięża Krzyżaków pod Płowcami.
27. 1605. Zwycięstwo pod Kircholmem.
28. 1587. Zygmunt III Waza, jako król polski, przybywa do Gdańska.
29. 1609. Zygmunt III Waza w wojnie z Moskwą podstępuje pod Smoleńsk.
30. 1773. Sejm porozbiorowy ratyfikuje uchwały delegacji w sprawie rozbioru Polski.

PAŹDZIERNIK

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	W	Jana z Dukli, Rem. b.w.	1. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu dla osób fizycznych, nieprowadzących księgi handlowe lub gospodarcze.
2	S	Aniołów Stróżów	1. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku dochodowego (Dział I) nadzwyczajnego od niektórych zajęć zawodowych oraz wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do podatku dochodowego dla osób fizycznych, prowadzących księgi handlowe lub gospodarcze.
3	C	Teresy od Dz. Jezus	1. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego (Dział I) dla osób prawnych, podlegających kompetencji urzędów skarbowych.
4	P	Fran. Serafickiego w.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 30 września.
5	S	Placyda i Tow. m. m.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
6	N	Brunona op.	15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
7	P	Matki Bożej Różańcowej	15. Ostateczny termin płatności III zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu.
8	W	Brygidy wd.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
9	S	Dioniz. areop. Ludw. B.	15. Ostateczny termin płatności 10% dodatku do III zaliczki kwartalnej podatku przemysłowego od obrotu, wpłacanej przez przedsiębiorstwa przemysłowe od I—V kategorji świadectw przemysłowych.
10	C	Franciszka Borgjasza	
11	P	Emiljana	
12		Maksymiljana b.	
13	N	Edwarda króla	
14	P	Kaliksta I pap. m.	
15	W	Teresy p. i Jadwigi	
16	S	Gerarda Majelli w.	
17	C	Małgorzaty Alacoque p.	
18	P	Łukasza Ew.	
19	S	Piotra z Alkantary	
20	N	Jana Kantego	
21	P	Urszuli p. m.	
22	W	Filipa i Korduli mm.	
23	S	Seweryna b.	
24	C	Rafała Archanioła	
25	P	Kryspina	
26	S	Ewarysta pap. m.	
27	N	Chrystusa Króla	
28	P	Szymona i Tadeusza Ap.	
29	W	Narcyza b.	
30	S	Alfonsa Rodriguez	
31	C	Wig. Antonina b. w.	

15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 października.
31. Ostateczny termin płatności III raty podatku od nieruchomości.
31. Ostateczny termin płatności III raty podatku od lokali.
31. Ostateczny termin płatności III raty podatku od placów budowlanych.

KALENDARZ HISTORYCZNY

1—14. 1676. Obrona żórawińska Jana III Sobieskiego.
2. 1413. Unja horodelska Polski z Litwą.
7. 1620. Śmierć Żółkiewskiego pod Cecorą.
8. 1610. Żółkiewski wprowadza swe wojska na Kreml.
9. 1621. Pokój chocimski z Turkami.
10. 1794. Bitwa pod Maciejowicami.
11. 1779. Głośny konfederat barski Kazimierz Pułaski umiera ranny w bitwie pod Sawannah.
13/14. 1767. Ambasador rosyjski Repnin porywa senatorów polskich i wywozi wgłąb Rosji.
14. 1775. Uchwalenie Komisji Edukacji Narodowej.
15. 1817. Zgon Kościuszki.
16. 1677. Traktat żurawiński Sobieskiego z Turkami.
16—19. 1813. Bitwa pod Lipskiem i śmierć ks. Józefa w Elsterze.
17. 1849. Zgon Fryderyka Chopina.
18. 1920. Zawieszeni broni między Polską a Sowietami.
22. 1633. Koniecpolski odbiera Turków i Tatarów pod Paniowcami na Podolu.
29. 1611. Wjazd triumfalny Żółkiewskiego do Warszawy na zamek z carami Szujskimi jako jeńcami.

LISTOPAD

KALENDARZ OGÓLNY			KALENDARZ PODATKOWY
1	P	Wszystkich Świętych	
2	S	Dzień Zaduszny	
3	N	Huberta b.	5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 31 października.
4	P	Karola Boromeusza b.	
5	W	Zacharjasza i Elżbiety	
6	S	Feliksa, Leonarda w.	7. Ostateczny termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.
7	C	Florencjusza b.	
8	P	Gotfryda, Maura	
9	S	Teodora, Ursyna	
10	N	Andrzeja	15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu, przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.
11	P	Marcina b. w.	
12	W	Marcina pap. m.	
13	S	Stanisława Kostki	
14	C	Jozafata b. m., Jukunda	15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.
15	P	Gertrudy p., Leopolda	
19	S	M.B. Ostrobram., Edm.	
17	N	Salomei p.	20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 listopada.
18	P	Anieli, Romana	
19	W	Elżbiety król. wd.	
20	S	Feliksa Walezego	
21	C	Ofiar. Najśw. M. Panny	30. Ostateczny termin płatności II raty podatku gruntowego.
22	P	Cecylji p. m., Filemona	
23	S	Klemensa I p.m., Lukrecji	
24	N	Jana od Krzyża	
25	P	Katarzyny p. m.	
26	W	Leonarda z Portu Maur.	
27	S	Walerjana b. i Wergilj.	
28	C	Marsweta, Zdzisławy p.	
29	P	Saturnina b. m.	
30	S	Andrzeja Ap. i Justyny	

KALENDARZ HISTORYCZNY

1. 1893. Śmierć Jana Matejki.
3. 1771. Zamach konfederatów barskich na króla.
5. 1370. Śmierć Kazimierza Wielkiego.
6. 1661. Czarniecki wycięża wodza moskiewskiego Chowańskiego pod Głębokiem.
7. 1575. Druga wolna elekcja.
8. 1632. Elekcja Władysława IV.
10. 1444. Bitwa pod Warną z Turkami i śmierć króla Polski i Węgier Władysława.
10. 1673. Zgon króla Michała Wiśniowieckiego.
11. Święto Narodowe Polski.
11. 1673. Świetne zwycięstwo Sobieskiego pod Chocimem.
11. 1846. Wcielenie Krakowa do Austrji.
12. 1335. Kazimierz W. zrzeka się Śląska w Wyszehradzie na rzecz Czechów.
13. 1632. Nominacja królem polskim Władysława IV.
14. 1308. Krzyżacy przywołani przeciw Brandenburczykom urządzają rzeź w Gdańsku.
18. 1812. Bitwa pod Krasnem podczas odwrotu Napoleona.
19. 1655. Początek oblężenia Częstochowy przez Szwedów.
20. 1648. Prymas ogłasza Jana Kazimierza królem polskim.
20. 1812. Dąbrowski w walce z Rosjanami pod Borysowem okrywa się sławą.
23. 1501. Przywilej mielnicki, pozbawiający Jagiellonów dziedzictwa na Litwie.
25. 1764. Ostatnia koronacja w niepodległej Polsce, Stanisława Augusta Poniatowskiego.
26. 1335. Wyrok Karola króla Węgier i Jana króla Czech w Wyszehradzie w sprawie Pomorza, niepomyślny dla Polski.
26. 1855. Zgon Adama Mickiewicza.
27. 1815. Konstytucja dla Królestwa Polskiego, podpisana przez cara Aleksandra.
27/28. 1627. Zwycięstwo morskie Polski nad Szwedami pod Gdańskiem i u Helu.
29. 1830. Wybuch powstania listopadowego.
30. 1808. Słynna polska szarża pod Somma-Sierrą.

GRUDZIEŃ

KALENDARZ OGÓLNY

1	N	Eligjusza b.
2	P	Bibjany p. m.
3	W	Franciszka Ksawerego
4	S	Piotra Chr. b.d.K. Barb.
5	C	Anastazji, Sabby op.
6	P	Mikołaja b. w.
7	S	Ambrożego b. d. K.
8	N	**Niep. Pocz. N. M. P.**
9	P	Leokadji i Walerji
10	W	N. Marji P. Loretańskiej
11	S	Damazego I pap.
12	C	Aleksandra m., Justyna
13	P	Łucji p. m.
14	S	Dioskora i Spirydjona
15	N	Walerjana i Ireneusza
16	P	Euzebjusza b. m., Albiny
17	W	Łazarza b. i Florjana
18	S	Such. Oczek. N.M.P.
19	C	Urbana V pap.
20	P	Such. Teofila i Tow. mm.
21	S	Such. Tomasza ap.
22	N	Zenona m. Honorata
23	P	Wiktorji p. m.
24	W	Wig., Adama i Ewy
25	S	**Boże Narodzenie**
26	C	**Szczepana m.**
27	P	Jana Ap. i Ewang.
28	S	Młodzieniaszków, Wikt.
29	N	Tomasza b. m.
30	P	Eugenjusza b.
31	W	Sylwestra I pap.

KALENDARZ PODATKOWY

5. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 30 listopada.

7. Ostateczny termin wpłacenia potrącanego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

15. Ostateczny termin płatności zaliczki miesięcznej na poczet podatku przemysłowego od obrotu, przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe.

15. Ostateczny termin płatności IV raty podatku dochodowego (Dział II) z tytułu różnicy.

15. Ostateczny termin płatności zaliczki nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych.

20. Ostateczny termin wpłacenia podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 1 do 15 grudnia.

31. Ostateczny termin nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok podatkowy 1936.

31. Ostateczny termin ukończenia wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego (Dział I) dla osób prawnych, podlegających kompetencji izb skarbowych.

KALENDARZ HISTORYCZNY

5. 1830. Chłopicki ogłosił się dyktatorem.
7. 1550. Koronacja Barbary Radziwiłłówny, drugiej żony Zygmunta Augusta.
8. 1506. Zygmunt I Stary wybrany królem polskim.
10. 1850. Śmierć gen. Józefa Bema w Aleppo.
11. 1605. Zaślubiny Zygmunta III z arcyks. Konstancją.
11. 1618. Rozejm Polski z Moskwą w Dywilinie.
12. 1586. Zgon Stefana Batorego w Grodnie.
13. 1581. Początek układów z Moskwą w Jamie Zapolskim.
15. 1616. Manifest królewicza Władysława, jako cara, z obietnicą spełnienia umowy Żółkiewskiego.
15. 1653. Ugoda polsko-tatarska pod Żwańcem. Chan porzuca Chmielnickiego.
16. 1577. Gdańszczanie składają Batoremu przysięgę na wierność.
16. 1923. Rocznica zgonu I Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Gabryela Narutowicza.
16. 1672. Zgon Jana Kazimierza we Francji w opactwie Nevers.
18. 1601. Zamoyski w wojnie ze Szwecją odzyskuje Wolmar i bierze do niewoli Karlsona, syna Karola Sudermańskiego.
18/19. 1806. Przybycie Napoleona do Warszawy.
20. 1834. Zgon Maurycego Mochnackiego.
21. 1655. Lubomirscy przygotowują konfederację krakowską w Nowym Sączu przeciw Szwedom.
23. 1595. Biskupi ruscy Terlecki i Pociej, wysłani do Rzymu, zawarli unję kościelną.
24. 1815. Ogłoszenie Konstytucji Królestwa Kongresowego.
25. 1806. Senator Radziwiński uniwersałem wzywa pospolitę ruszenie pod Łowicz.
27. 1655. Odstąpienie Szwedów z pod Częstochowy.
29. 1655. Potocki i Lanckoroński zawiązują konfederację w Tyszowcach.

Dział informacyjny

Początek pór roku

Ziemia ,słońce, księżyc

Czas średni

Czas środkowo-europejski

Czas zachodnio-europejski

Czas wschodnio-europejski

Kalendarz stały

Miary i wagi

Wzory matematyczne

Pisownia polska

Ciężary właściwe

Notatnik

Spróbuj do kawy likieru
„Kapucyńskiego"!
„Rektyfikacji Warszawskiej"

zawsze
KONIAKI WINKELHAUSENA
wszędzie

RUDZKIE GWARECTWO WĘGLOWE
RUDA ŚLĄSKA

Węgiel gazowy i płomienny z kopalni **Wolfgang-Wawel** w Rudzie, **Pokój** w Nowym Bytomiu, **Eminencja** w Katowicach. Koks produkty uboczne (smoła, siarczan amonowy, benzole i t. p., z koksowni **Wolfgang** w Rudzie. Wyroby ceglarskie i szamotowe z fabryki **Karol—Emanuel** w Rudzie.

BIURA SPRZEDAŻY

DLA WĘGLA I KOKSU: **ROBUR w KATOWICACH**
DLA PRODUKTÓW UBOCZNYCH: **ZWIĄZEK KOKSOWNI w KATOWICACH**
DLA WYROBÓW CERAMICZNYCH: **BIURO SPRZEDAŻY RUDZKIEGO GWARECTWA WĘGLOWEGO**

ROK 1935

Rok 1935 jest rokiem zwyczajnym, liczącym 365 dni.

Pory roku rozpoczynają się:
Wiosna dnia 21 marca o godz. 8 m. 27;
lato dnia 22 czerwca o godz. 3 m. 47;
jesień dnia 23 września o godz. 18 m. 45;
zima dnia 22 grudnia o godz. 13 m. 49.
Rok 1935 odpowiada latom:
5695—5696 — kalendarza **żydowskiego,**
1353—1354 — kalendarza **mahometańskiego.**

ZIEMIA, SŁOŃCE, KSIĘŻYC

a) Ziemia.
Promień — 6377,4 km. (na równiku)..
Powierzchnia — 509.950.714 km².
Objętość — 1.082.841.000.000 km.³
Długość równika — 40.070 km.
Długość południka 40.003 km.

b) Słońce.
Odległość średnia od Ziemi — 149.500.000 km.
Średnica — 1.419.175 km.
Objętość Słońca jest 1.310.162 razy większa od objętości Ziemi.
Światło słoneczne dobiega Ziemi w 8 minut 19 sek.

c) Księżyc.
Odległość średnia od Ziemi — 384.750 km.
Średnica — 3.480 km.

CZAS ŚREDNI

W Polsce obowiązuje czas **środkowo-europejski,** który odpowiada czasowi miejscowemu południka przebiegającego o 15° na wschód od Greenwich.

Czas miejscowy Warszawy jest o 24 minut 7,25 sekund wcześniejszy od czasu środkowo-europejskiego.

Różnice między czasem urzędowym a miejscowym w innych miejscowościach Polski są następujące:
Poznań — 8 min.
Bydgoszcz — 12 min.
Katowice — 16 min.
Częstochowa — 17 min.
Łódź — 18 min.
Kraków — 20 min.
Kielce — 23 min.
Lublin — 30 min.
Grodno — 35 min.
Lwów — 36 min.
Wilno — 41 min.
Lida — 41 min.
Nowogródek — 43 min.
Ostróg — 46 min.
Pińsk — 46 min.

Czas **środkowo-europejski** obowiązuje w następujących państwach: Austrja, Czechosłowacja, Danja, Jugosławja, Litwa, Luxemburg, Niemcy, Norwegja, Polska, Szwajcarja, Szwecja, Węgry i Włochy.

Czas zachodnio - europejski (odpowiada czasowi miejscowemu południka, przebiegającego przez Greenwich). — Belgja, Francja, Hiszpanja, Portugalja, Wielka Brytanja, Algier.

Czas ten, w stosunku do czasu środkowo-europejskiego jest o 1 godzinę wcześniejszy, t. zn., że gdy w Polsce zegary wskazują godz. 12-tą — w krajach tych jest godz. 11-ta.

Czas wschodnio - europejski (odpowiada czasowi miejscowemu południka, przebiegającego o 30° na wschód od Greenwich). Bułgarja, Egipt, Estonja, Finlandja, Grecja, Łotwa, Rumunja i Z. S. S. R. do 40° długości wschodniej od Greenwich. Czas ten jest w stosunku do czasu środkowo-europejskiego o 1 godzinę późniejszy, t. zn., gdy u nas zegary wskazują godz. 12-tą — w krajach tych — godz. 13-ta. Co się tyczy innych części świata, to gdy w Polsce mamy godzinę 12-tą zegary wskazują:

godz. 4.00 — w zach. Stanach Zjednocz. Ameryki półn., Kolumbji, Kalifornji;
godz. 5.00 — w zach. Kanadzie i środkowych St. Zjedn. A. P.;
godz. 6.00 — w środk. Kanadzie, środkowych Stanach Zjed. A.P.
godz. 7.00 — we wsch. Kanadzie, wsch. St. Zj. A. P., Panamie, Peru, Chile, zach. Brazylji;
godz. 8.00 — w płn. - wsch. Kanadzie, środkowej Brazylji;
godz. 9.00 — we wsch. Brazylji;
godz. 13.30 — we wschodniej Afryce;
godz. 16.30 — w Indjach Zachodnich;
godz. 18.00 — w południowych Chinach i Indochinach;
godz. 19.00 — we wschodnich Chinach i zachodniej Australji;
godz. 20.00 — w Japonji i Korei;
godz. 20.30 — w południowej Australji;
godz. 21.00 — w Wiktorji, Nowej Południowej Walji, Queenslandzie i Tasmanji;
godz. 22.30 — na Nowej Zelandji.

KALENDARZ STAŁY

A				B													
1801—1900				1901—1980				Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
01	29	57	85	—	25	53		4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
02	30	58	86	—	26	54		5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
03	31	59	87	—	27	55		6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
04	32	60	88	—	28	56		0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
05	33	61	89	01	29	57		2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
06	34	62	90	02	30	58		3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
07	35	63	91	03	31	59		4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
08	36	64	92	04	32	60		5	1	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
09	37	65	93	05	33	61		0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
10	38	66	94	06	34	62		1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
11	39	67	95	07	35	63		2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
12	40	68	96	08	36	64		3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
13	41	69	97	09	37	65		5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
14	42	70	98	10	38	66		6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
15	43	71	99	11	39	67		0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
16	44	72	—	12	40	68		1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
17	45	73	—	13	41	69		3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
18	46	74	—	14	42	70		4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
19	47	75	—	15	43	71		5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
20	48	76	—	16	44	72		6	2	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
21	49	77	00	17	45	73		1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
22	50	78	—	18	46	74		2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
23	51	79	—	19	47	75		3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
24	52	80	—	20	48	76		4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
25	53	81	—	21	49	77		6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
26	54	82	—	22	50	78		0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
27	55	83	—	23	51	79		1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
28	56	84	—	24	52	80		2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1

Objaśnienie.

Odnajdujemy w tablicy „A" rok, o który nam chodzi, a w tablicy „B" liczbę w równej linji z nim leżącą. Do liczby tej dodajemy datę miesiąca. Otrzymaną w ten sposób liczbę odszukujemy w tabelce „C".

Znajdujący się nad tą liczbą dzień będzie dniem, o który nam chodzi.

C						
Niedziela	Poniedz.	Wtorek	Środa	Czwartek	Piątek	Sobota
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35
36	37	—	—	—	—	—

Np. którego dnia w tygodniu było 3.V. 1893 r.?

Tablica „A" i „B" — 1; 1 + 3 = 4. W tabl. „C", czwórce odpowiada — środa.

Przykład 2-gi; którego dnia w tygodniu było 3 maja 1932 r.?

Tablica „A" i „B" — 0; 0 + 3 = 3. W tabliczce „C" — trójce odpowiada — wtorek.

MIARY I WAGI
METRYCZNE

Jednostką zasadniczą układu metrycznego jest metr odpowiednik przybliżony dziesięciomiljonowej części ćwiartki południka paryskiego. Przewaga miar metrycznych nad innemi polega na systemie dziesiętnym, oraz na łączności pomiędzy miarami długości i miarami objętości, a wagą; przytem system metryczny jest wzięty z przyrody, a więc w razie zaginięcia metra urzędowego, tenże może być pierwotnie określony.

Pierwszy pomiar południka dokonany w roku 1799 dał wynik 5.130.740 dawnych sążni paryskich (toazów) dla ćwiartki południka stąd 1 metr = 0.513.074 toaza. Pomiary nowsze zakończone w r. 1842 wykazały, że ćwiartka południka wynosi 5.131.800 toazów, czyli 10.000.856 metrów zamiast poprzednio przyjętych 10.000.000. Pomimo, że długość metra, określona z pierwszego pomiaru, okazała się nieco za małą, błąd ten jest mało znaczący (zaledwie $^3/_4$ milimetra) i za urzędową jednostkę, długości przyjęto długość z pomiarów 1799 r.; prototyp platynowy, dający wartość legalną przy temperaturze topniejącego lodu, został złożony w archiwum paryskim dnia 4 Messidora VII r. (22 czerwca 1799). Do czasu obecnego wszystkie państwa Europy przyjęły system metryczny z wyjątkiem Anglji i Danji.

OZNACZENIE METRA PRZYJĘTE PRZEZ KONGRES MIĘDZYNARODOWY W R. 1884.

Miary długości:

Kilometr	km
Metr	m
Decimetr	dm
Centimetr	cm
Milimetr	mm

Miary powierzchni:

Kilometr kwadratowy	km^2
Metr	m^2
Decimetr	dm^2
Centimetr	cm^2
Milimetr	mm^2

Miary objętości:

Kilometr sześcienny	km^3
Metr	m^3
Decimetr	dm^3
Centimetr	cm^3
Milimetr	mm^3
Hektolitr	hl
Litr	l
Decylitr	dl
Centilitr	cl

Wagi:

Tonna = 1000 kg	t
Centnar metryczny (quintal) = 100 kg	q
Kilogram	kg
Dekagram	dkg
Gram	g
Decigram	dg
Centigram	cg
Miligram	mg

Miary długości (Podstawą jest metr):

Kilometr	= 1000 metrów
Hektometr	= 100 „
Decymetr	= 0.1 metra
Centymetr	= 0.01 „

Miary powierzchni:

Ar	= 100 metr. kwadrat.
Hektar	= 100 arom

Miary objętości:

Litr	= 1 decyl. sześć.
Hektolitr	= 100 litrom.

Miary wagi:

Tonna	= 1000 kilogramom
Kilogram	= 1000 gramom.

Porównanie miar i wag:

1 metr	= 0,47 sążenia
1 „	= 1,40 arszyna
1 „	= 22,49 werszkom
1 „	= 3,28 stopom
1 „	= 39,37 calom
1 kilogram	= 2,44 funt. hand.
1 „	= 10074 gran. ap.
1 „	= 22694,1959 dol.
1 „	= 234,41871 zołot.

Miary angielskie:

1 yard = 3 stopy = 36 cali	= 0,9143 metrów
1 stopa = 12 calom	= 0,3479 metra
1 cal	= 2,5399 centymetrów
1 pręt = 5½ yardów	= 5,02911 metrów
1 mila ang. = 1760 yardów	= 1609,3149 metrów
1 akr = 48840 yardów kwadrat.	= 0,4046 hektara.

Miary polskie:

Sążeń = 3 łokciom	= 1,728 metrom
Łokieć = 2 stopom	= 0,576 metra
Stopa = 12 calom = 28,4 mm	= 0,288 metra
Cal = 12 lijom	= 24 milimetrom
Linja	= 2 milim.
Pręt = 15 stopom = 10 pręcikom	= 4,32 metr.
Pręt kwadratowy	= 18.6624 metr kwadratow.
Morga = 300 prętom kwadr.	= 55.9872 arom (hektar = 1,7861 morga)
Włóka = 30 morgom	= 16,79616 hektarom
Korzec = 32 garncom	= 1,28 hektolitrom
Garniec = 4 kwartom	= 4 litrom
Kwarta = 4 kwaterkom	= 1 litrowi
Kwaterka	= 0,26 litra
Funt = 32 łutom	= 405,504 gramom
Łut = 288 granom	= 12,672 gramom
Gran	= 0,044 grama
Kamień = 24 funtom	= 10,1376 kilograma
Centnar = 100 funtom	= 40,5504 kilograma
Sążeń sześcienny drzewa	= 5,1598 metrów sześciennych.

Wagi aptekarskie:

1 funt aptek. = 7/8 handl. = 12 uncji = 358,3332 gramom,
1 uncja = 8 drachmom = 29,8611 gramom,
1 drachma = 3 skrupułom = 3.7326 gram.
1 skrupuł = 20 granom = 1,2452 gramom,
1 gran = 0,0622 grama.

Wykaz określeń najważniejszych sztuk towarów:

Arkusz = 1 sztuce papieru, blachy i t. p.
Beczka śledzi = 800 sztuk.
Bela papieru = 10 ryz.
Bela sukna = 14 sztuk.
Bela skór = 30 sztuk.

Decher = 10 sztuk skór futrzanych.
Gros setny = 12 tuzinów.
Gros tysiączny = 12 setek.
Kipa = 4 sztygi ryb suszonych (= 80 sztuk)
Libra = 24 arkuszom papieru do pisania.
Libra = 25 arkuszy do druku.
Łaszt = 12 beczek soli, śledzi i t. p.
Motowidło = 10 lub 20 wiązek.
Obręcz = 4 kopy klepek.
Paka papieru pakowego = 2 bele.
Pęk skór = 10 sztuk.
Rąb sukna = 22 sztuki.
Rola skór = 10 sztuk.
Rola sztokfiszów = 180 sztuk.
Ryza papieru do pisania = 20 liber = 480 arkuszy.
Ryza papieru do druku = 25 liber = 500 arkuszy.
Skrzynia zapałek = 5000 pudełek = 20 pak = 25 paczek = 10 pudełek.
Skrzynia jaj = 1440 sztuk.
Sztuka przędzy = 4 lub 6 motków.
Sztuka sukna = 50 metrów.
Sztyga klepek = 20 sztuk.
Tuzin = 12 sztuk.

wiorsta = 500 sążniom = 1067 m.
sążeń = 7 stopom = 3 arszynom = 2,133 m.
stopa = 12 calom = 30,48 cm.
cal = 10 linjom = 2,54 cm.
arszyn = 16 wierszkom = 28 calom = 71,12 cm.
wierszok = 1,75 cala = 4,44 cm.
dziesięcina = 2400 sążni kw. = 109,25 arom.
wiadro = 12,299 litrom.
1 funt = 32 łutom = 96 złotnikom = 409,51 gramom.
1 złotnik = 96 dolom = 4,2658 g.
1 dola = 0,0443 grama.
1 pud = 40 funtom = 16,38 kg.

Różne:

1 mila geograficzna = 7420,4 m.
1 mila morska = 1852 m.
1 morga magdeb. = 25,532 a.
1 kilogramometr lub Joule = praca potrzebna do podniesienia 1 kg na 1 m.
P. S. (siła końska) = 75 kg m/sek = praca, potrzebna do podniesienia 75 kg w 1 sek. na wysokość 1 m.

Porównania miar ciepłoty.

Od dnia 1. I. 1932 r. w Polsce obowiązują termometry z podziałką C.

Celsjusz (C), Réaumur (R) i Fahrenheit (F)

−30 C	= −24 R	= −22 F	+ 5 C	= + 4 R	= + 41 F
−25 C	= −20 R	= −13 F	+ 10 C	= + 8 R	= + 50 F
−20 C	= −16 R	= − 4 F	+ 15 C	= +12 R	= + 59 F
−15 C	= − 12 R	= + 5 F	+ 20 C	= +16 R	= + 68 F
−10 C	= − 8 R	= +14 F	+ 25 C	= +20 R	= + 77 F
− 5 C	= − 4 R	= +23 F	+ 30 C	= +24 R	= + 80 F
0 C	= 0 R	= +32 F	+100 C	= +80 R	= +212 F

WZORY MATEMATYCZNE.

Algebra.

$(a+b)\cdot(a-b) = a^2-b^2$;
$(a+b)^2 = a^2+2ab+b^2$;
$(a-b)^2 = a^2-2ab+b^2$;
$(a+b)^3 = a^3+3a^2b+3ab^2+b^3$;
$(a-b)^3 = a^3-3a^2b+3ab^2-b^3$.

Postęp arytmetyczny, jeżeli a_1 — pierwszy wyraz, d — różnica, n — liczba wyrazów, a_n — ostatni wyraz, Sn — suma wszystkich wyrazów:

$$a_n = a_1 + d(n-1)$$

$$Sn = \frac{(a_1+a_n)\cdot n}{2}$$

Postęp geometryczny:

$$An = a_1 \cdot q^{n-1}$$

$$Sn = \frac{a_n q - a_1}{q-1} \text{ u } \frac{a_1(q_n-1)}{q-1}$$

Procenty składane, jeżeli a — początkowy kapitał, p — stopa procentowa, n — liczba lat, $r = \frac{p}{100}$

$$A = a(1+r)^n$$

Rozmieszczenia:

$$A\,{}^{m}_{n} = n(n-1)(n-2)\ldots(n-m+1).$$

Kombinacje:

$$C\,{}^{m}_{n} = \frac{n(n-1)(n-2)\ldots(n-m+1)}{1\cdot 2\cdot 3\ldots m};$$

$$C\,{}^{m}_{n} = C\,{}^{n-m}_{n}$$

Geometrja.

Pole trójkąta $= \frac{1}{2}a.h$ (a — podstawa, h — wysokość).

Pole równoległoboku $= b \cdot h$ (b — podstawa, h — wysokość).

Pole kwadratu $= a^2$ (a — podstawa).

Pole prostokąta $= a \cdot b$ (a i b — boki).

Pole trapezu $= (a+b) \times \frac{h}{2}$; (a i b — podstawy, h — wysokość).

Powierzchnia boczna walca $= 2\pi \cdot h \cdot r$ (h — wysokość, r — promień).

Powierzchnia boczna stożka $= R \cdot l$ (l — tworząca, R — promień).

Długość okręgu $= 2\pi R = 6{,}2832\ r$; (r — promień).

Pole koła $= \pi R^2 = 3{,}1416\ r^2$ (r — promień).

Pole wycinka kołowego o $n^0 = \frac{\pi R^2 n}{360}$

Długość łuku o $n^0 = \frac{2\pi R n}{360}$

Bok trójkąta foremnego wpisanego w koło $= R\sqrt{3}$ (R — promień).

Powierzchnia boczna graniastosłupa prostego = iloczynowi obwodu podstawy przez wysokość.

Objętość graniastosłupa = iloczynowi pola podstawy przez wysokość.

Powierzchnia boczna ostrosłupa prostego = ½ iloczynu obwodu podstawy przez wysokość.

Objętość ostrosłupa = ⅓ iloczynu pola podstawy przez wysokość.

Powierzchnia kuli $= 4\pi R^2$, objętość $= \frac{4}{3}\pi R^3$.

PISOWNIA POLSKA.

-ym, -em, -ymi, -emi. Jeżeli mianownik liczby pojedyńczej lub mnogiej kończy się na **-e** (-o), pisze się w końcówkach narzędnika i miejscownika l. poj. **-em**, oraz narzędnika l. mnogiej **-emi**, np. to dobre dziecko: **tem dobrem dzieckiem;** te dobre konie, owce, cielęta: **temi dobremi końmi**, owcami, cielętami; ostre nożyce: **ostremi nożycami**. Natomiast: dobry syn: **dobrym synem;** biały koń: **białym koniem;** dobrzy synowie: **dobrymi synami.** Odpowiednio też do ogólnej zasady: pracowity wół: pracowitym wołem; pracowite woły: pracowitemi wołami; biedny sierota: biednym sierotą; biedne sieroty: biednemi sierotami.

ge, ke; gie, kie. Obce ge, ke, pisze się przez **ge, ke,** np. geografja, geometrja, agent, kefir, kelner i t. p. Ale w wyrazach odczuwanych jako swojskie, pisze się **gie, kie:** giełda, giemza, kierat, kielich, zwłaszcza w zgłoskach niepoczątkowych, np. angielski, blagier, bankier, szwagier, cukier, blankiet i t. p.

h i ch. (ogólne wskazówki):

a) na końcu wyrazu pisze się normalnie — **ch**, np. Stach, ruch, w lasach (ale Boh i druh obok druch);

b) na początku wyrazu pisze się **h** w przypadkach, kiedy tego dźwięku może nie być, np. Anna — Hanna, Anka — Hanka, arfa — harfa i t. d.;

c) piszemy **h** w wyrazach, zaczynających się od **hiper-**, hipo-, np. hiperbola, hipoteka i t. d.;

d) piszemy **h**, któremu w innych formach pokrewnych odpowiada g, ż lub z, np. wahać się — waga, druh (ale druchna) — drużyna, błahy — błazen;

e) piszemy **ch** po s, np. schemat, schizma i t. p.;

f) piszemy **ch**, któremu w innych formach pokrewnych odpowiada sz, np. mucha — muszka, suchy — suszyć.

Pisanie łączne lub rozłączne. Wyrażenia, złożone z przyimku i imienia, piszemy razem, jeżeli mają znaczenie samoistnych przysłówków, np. pomału, zamłodu, zbliska, zdala, nakoniec, wkońcu (ale: na koniec miesiąca, w końcu wsi).

Razem piszą się też wszystkie złożone przyimki, złożone z dwu przyimków, a więc: **ponad, popod, poprzez, poza, pomimo, zza, sponad, spoza, sprzed...,** jak i złożone z przyimka i pierwotnego imienia, np. **pomiędzy, spomiędzy, wpośród, wskutek, zapomocą, spowodu.**

Enklityczne **by** piszemy łącznie z każdym, poprzedzającym wyrazem, np. robiłby, jeżeliby się dało; dziśby się przydało.

Przeczenie **nie** pisze się razem, wyjąwszy z czasownikami w formach osobowych, bezokolicznika, imiesłowach nieodmiennych: nie piszę, nie pisałeś, nie pisz, nie pisać, nie pisząc, nie napisawszy.

Zawsze pisze się **nie** osobno, jeżeli idzie o przeciwstawienie, np. prawo, nie łaska rozstrzyga; nie ma prawa wstępu.

Przenoszenie części wyrazów.

1) **Nie dzieli się:** a) jednozgłoskowych wyrazów, np. wstręt;

b) połączeń liter, oznaczających jedną zgłoskę, a więc **ch, sz, cz, dź,** też **rz,** o ile się wymawia jak ż lub sz, np. **du-sza, to-czyć, mo-rze;** natomiast można podzielić np. **mar-znie;**

c) dwugłosek, jak **pau-za, Ceu-ta,** natomiast można napisać np. **chude-usz.**

2) Jedna spółgłoska między samogłoskami należy do drugiej części wyrazu, np. **no-ga, mu-cha.**

3) Grupę spółgłosek między samogłoskami można dzielić dowolnie, albo całą przenieść do następnego wiersza, np. **is-kra,** lub **isk-ra,** lub **i-skra,** ale nie **iskr-a.** Zostawia się jednak przy pierwszej części spółgłoskę, kończącą wyraźny przedrostek, np. **od-osobnić, przed-wstępny, roz-igrać, naj-uboższy.**

CIĘŻAR WŁAŚCIWY.

A. Ciała stałe.

Alabaster	— 2,3	Granit	— 2 5
Antracyt	— 1,4	Koks	— 1,4
Asfalt	— 1,1	Korek	— 0,2
Beton	— 1.8	Kreda	— 1,8
Bronz	— 8,8	Lód	— 0.9
Cegła	— 1.4	Miedź	— 8,8
Cement	— 2,7	Mosiądz	— 8,5
Cukier	— 1.6	Nikiel	— 8,9
Cyna	— 7,2	Ołów	—11,2
Cynk	— 7,1	Skóra	— 1,0
Drzewo igł. suche	— 0,3	Sól	— 2,3
		Srebro	—10,4
Drzewo igl. świeże	— 1,1	Stal	— 7,9
		Szkło	— 2,6
Dąb suchy	— 0,7	Węgiel kamienny	— 1,2
„ świeży	— 1,3		
Gips	— 0,9	Żelazo	— 7,9
Glina	— 1,7	Żwir	— 1,8

B. Ciała płynne.

Alkohol	— 0,79	Mleko	— 1,02
Benzyna	— 0,68	Nafta	— 0,79
Kwas siarczany	— 1,89	Rtęć	—13,59
Kwas solny	— 1,05	Oleje mineralne	— 0,9

C. Waga 1 m³.

Cegły	—1400kg	Owies	— 430kg
Drzewo iglaste	— 330 „	Pszenica	— 700 „
Jęczmień	— 690 „	Węgiel kam.	— 650 „
Kamienie	—2000 „	Ziemniaki	— 650 „
Koks	— 360 „	Żyto	— 680 „

Związek Zawodowy Cukrowni B. Królestwa Polskiego, Wołynia, Małopolski i Śląska

WARSZAWA

ULICA MONIUSZKI Nr. 11

TELEFONY:

Dyrekcja 2.31-14, 5.81-28
Szef biura 6.55-43
Sekretarjat 6.57-07
Statystyka 6.57-73

PORCELANA

STOŁOWA—BIAŁA i DEKOROWANA
APTECZNA i LABORATORYJNA
ELEKTROTECHNICZNA—INSTALACYJNA JAK: IZOLATORY, ROLKI, TULEJKI, FAJKI, ROZETKI SUFITOWE i. T. P.

IZOLATORY — DO WYSOKIEGO NAPIĘCIA DO 35.000 VOLT

GIESCHE S. A.

FABRYKA PORCELANY KATOWICE-BOGUCICE

ROCZNICE RODZINNE i ZNAJOMYCH.

Dzień	Miesiąc	Imię i nazwisko

WYKAZY ADRESÓW i TELEFONÓW

Nazwisko	Ulica	Nr. telef.

MOJE ZOBOWIĄZANIA PIENIĘŻNE.

Data	Kto	Suma zł.	Suma gr.	Data zwrotu
14/X-35 r.	weksle 5/V-36 5/VII 5/2 5/VII 5/VII 5/VII

MOI DŁUŻNICY.

Data	K t o	Suma zł.	Suma gr.	Data zwrotu
1/II-35 r.	Urząd Gminny, dod. mienk. za 9 mies.	258	03	
IX-X-XII-35 r.	Skarb Państwa za gab. nadliczb. (pelizja)	48	—	
" 33 r.	—"— —"— Poż. Narod. 150-100 zł.	50	—	?
1/V-35 r.	—"— —"— Poż. Inwest. 2 obl. à 100 zł.	200	—	

DOCHODY I WYDATKI.

miesiąc styczeń 1935 r.

Data	S k ą d	zł.	gr.	Data	N a c o	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI.

miesiąc luty 1935 r.

Data	S k ą d	zł.	gr.	Data	N a c o	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI.

miesiąc marzec 1935 r.

Data	S k ą d	zł.	gr.	Data	N a c o	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI.

miesiąc kwiecień 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc maj 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	Zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc czerwiec 1935 r.

Data	Skąd	Zł.	gr.	Data	Naco	Zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc lipiec 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc sierpień 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc wrzesień 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc październik 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc listopad 1935 r.

Data	Skąd	zł.	gr.	Data	Naco	zł.	gr.

DOCHODY I WYDATKI

miesiąc grudzień 1935 r.

Data	S k ą d	zł.	gr.	Data	N a c o	zł.	gr.

Taryfy i Opłaty

Taryfa pocztowa

Taryfa kolejowa osobowa

Taryfa kolejowa towarowa

Komunikacja międzynarodowa

Opłaty w Najwyższym Trybunale Administracyjnym

Opłaty za czynności notarjuszów

Opłaty za czynności adwokatów

Opłaty za czynności komorników

Opłaty paszportowe

Opłaty konsularne

Opłaty od patentów

Opłaty stemplowe

ŁÓDZKIE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE SPÓŁKA AKCYJNA

(ELEKTROWNIA ŁÓDZKA)

SKLEP: ULICA PIOTRKOWSKA Nr. 115, TELEFON Nr. 134-42

ODDZIAŁ SPRZEDAŻY DETALICZNEJ ARTYKUŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH GRZEJNYCH

POSIADAMY NA SKŁADZIE

IMBRYKI do gotowania wody na herbatę
MASZYNKI do kawy i herbaty
GARNCZKI do gotowania — różnych wymiarów
WENTYLATORY sufitowe, biurkowe i ramowe
OZONATORY I INHALATORY
SKRZYNKI reklamowe świetlne
DLA pp. STOLARZY piły taśmowe (Bandsäge), piły tarczowe (Kreissäge), oraz wiertarki do drzewa
DLA pp. ŚLUSARZY wiertarki ręczne i na statywach różnej wielkości
DLA pp. FRYZJERÓW suszki do włosów oraz aparaty do masażu i maszynki do włosów
DLA pp. RADJOAMATORÓW I BLACHARZY kolby do lutowania
DLA PAŃ żelazka do włosów oraz grzałki do nagrzewania żelazek do włosów
PIECE różnego rodzaju oraz piecyki promieniujące
PODUSZKI elektryczne (Termofory)
ODKURZACZE
SZCZOTKI do froterowania
KUCHNIE, kuchenki i płytki, piecyki do pieczenia ciasta, smażenia mięsa i drobiu, oraz inne artykuły elektryczne w zakres grzejnictwa wchodzące
SAMOCZYNNE aparaty do gotowania i pieczenia „Izotermy"
PRALNIE I MAGLE elektryczne „Savage"
MASZYNKI elektryczne do golenia (bez mydła i pędzla)

Lampy lecznicze: kwarcowe, VITALUX I MINiN'A — parówki do twarzy „WAPOFOR"

ŻELAZKA DO PRASOWANIA ze spłatą po zł. 2 miesięcznie — Żarówki,

Ceny niskie.

Skład nasz jest obficie zaopatrzony w duży wybór żyrandoli, ampli, lamp biurkowych i nocnych, oraz armatur do nowoczesnego oświetlania wystaw sklepowych, wnętrz sklepów i biur, które

SPRZEDAJEMY ZA GOTÓWKĘ i NA WYGODNE SPŁATY W RATACH

PP. odbiorcy energji elektrycznej Ł. T. E. Sp. Akc. pragnący skorzystać z powyższego udogodnienia, zechcą się zgłosić do sklepu elektrowni, Piotrkowska 115, gdzie po przedstawieniu jakiegokolwiek z opłaconych rachunków za dostarczoną energję elektryczną i po załatwieniu formalności otrzymają nabyty przedmiot.

TARYFY I OPŁATY

TARYFA POCZTOWA

I. OBRÓT WEWNĘTRZNY

(łącznie z obrotem wzajemnym z polskim u. p. Gdańsk 1 i z W. M. Gdańskiem)

Poz.	Rodzaj przesyłki	Opłata: od wagi	Opłata: groszy	Najwyższa dopuszczalna waga	Wymiary przesyłki nie mogą przekraczać:
1.	**Kartki pocztowe**				
	a) miejscowe:	pojedyńcze	10	—	największe: 10.5× 15 cm. najmniejsze: 7× 10 cm.
		z opłaconą odpowiedzią	20	—	
	b) zamiejscowe oraz nadane w polskim urzędzie pocztowym Gdańsk 1:	pojedyńcze	15	—	jak pod 1 a.
		z opłaconą odpowiedzią	30	—	
	c) zamiejscowe niezawodowych podoficerów i szeregowców służby czynnej z wyjątkiem nadterminowych, nadawane za pośrednictwem właściwych dowództw (tylko w obrocie wewnętrznym)	pojedyńcze	10	—	jak pod 1 a.
2.	**Listy**				
	a) miejscowe:	do 20 g	15	1.000 g.	W sumie, t. j. długość, szerokość i wysokość razem 90 cm, największy wymiar 60 cm. Rulony: w sumie, t. j. długość i podwójna średnica 100 cm. największy wymiar 80 cm.
		ponad 20— 250 g	30		
		„ 250— 500 g	40		
		„ 500—1000 g	60		
	b) zamiejscowe oraz nadane w polskim urzędzie pocztowym Gdańsk 1:	do 20 g	25	1.000 g.	jak pod 2a
		ponad 20— 250 g	50		
		„ 250— 500 g	80		
		„ 500—1000 g	120		
	c) zamiejscowe niezawodowych podoficerów i szeregowców służby czynnej z wyjątkiem nadterminowych, nadawane za pośrednictwem właściwych dowództw (tylko w obrocie wewnętrznym)	do 20 g	15	100 g	jak pod 2a
		ponad 20—100 g	20		

Poz.	Rodzaj przesyłki	Opłata od wagi	Opłata groszy	Najwyższa dopuszczalna waga	Wymiary przesyłki nie mogą przekraczać:
3.	**Druki**				
	a) wysyłane pojedyńczo:	do 20 g	5	1.000 g pojedyńczo wysyłane tomy 2.000	jak pod 2a
		ponad 20— 50 g	10		
		„ 50— 100 g	15		
		„ 100— 250 g	25		
		„ 250— 500 g	50		
		„ 500—1000 g	60		
		„ 1000—2000 g	70		
	b) wysyłane jednocześnie w ilości: (tylko w obrocie wewnętrznym)	ponad 500— 1000 szt.	70 % opłat za druki odpowiedniej wagi		jak pod 2a
		„ 1000— 5000 szt.	65 %		
		„ 5000—10000 szt.	60 %		
		„ 10000 szt.	50 %		
	c) bezadresowe w ilości: (tylko w obrocie wewnętrznym)	1000— 5000 szt.	zł 8,— za każdy tysiąc	50 g szt.	jak pod 2a
		ponad 5000— 10000 szt.	7,50		
		„ 10000— 50000 szt.	7,—		
		„ 50000—100000 szt.	6,50		
		„ 100000 szt.	6,—		
	d) ulotki w ilości: (tylko w obrocie wewnętrznym)	1000— 5000 szt.	zł 7,— za każdy tysiąc	15 g szt.	jak pod 2a
		ponad 5000— 10000 szt.	6,50		
		„ 10000— 50000 szt.	6,—		
		„ 50000—100000 szt.	5,50		
		„ 100000 szt.	5.—		
4.	**Druki dla ociemniałych**	do 5000 g	5	5,000 g	jak pod 2a
5.	**Papiery handlowe**	do 100 g	15	1,000 g	jak pod 2a
		ponad 100— 250 g	25		
		„ 250— 500 g	50		
		„ 500—1000 g	60		
6.	**Próbki towarów**				
	a) wysyłane pojedyńczo:	do 100 g	15	500 g	
		ponad 100— 250 g	25		
		„ 250— 500 g	50		
	b) wysyłane jednocześnie w ilości: (tylko w obrocie wewnętrznym)	ponad 100— 500 szt.	70 % opłat za próbki odpowiedniej wagi		Rulony: 45 cm. na długość 15 cm. średnicy
		„ 500—1000 szt.	65 %		
		„ 1000 szt.	60 %		
7.	**Przesyłki mieszane** (druki, próbki towarów, papiery handlowe)				Waga i wymiary poszczególnych części składowych przesyłki nie mogą przekraczać norm przepisanych dla danej części.
	a) wysyłane pojedyńczo	do 100 g	15	1000 g	
		ponad 100— 250 g	25		
		„ 250— 500 g	50		
		„ 500—1000 g	60		

Poz.	Rodzaj przesyłki	Opłata od wagi	Opłata groszy	Najwyższa dopuszczalna waga	Wymiary przesyłki nie mogą przekraczać
	b) przesyłki mieszane tylko z zawartością druków i próbek towarowych, wysyłane jednocześnie w ilości: (tylko w obrocie wewnętrznym)	ponad 100— 500 szt.	70 %		
		„ 500—1000 szt	65 %		
		„ 1000 szt.	60 % opłat za przesyłki mieszane odpowiedniej wagi.		
	II. OBRÓT ZAGRANICZNY (z wyjątkiem W. M. Gdańska)				
8.	**Kartki pocztowe**				
	a) do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier	pojedyńcze	25		największe 10,5×15 cm najmniejsze 7×10 cm.
		z opłaconą odpowiedzią	50		
	b) do innych krajów	pojedyńcze	30		
		z opłaconą odpowiedzią	60		
9.	**Listy**				45cm. w każdym kierun. Rulony: 75cm. na dł 10cm. średn.
	a) do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier	do 20 g	45	2.000 g	
		za każde dalsze 20 g	25		
	b) do innych krajów	do 20 g	55	2.000 g	
		za każde dalsze 20 g	30		
10.	**Druki**	za każde 50 g	10	2.000 g pojedyńcze wysyłane tomy 3.000 g	jak pod 9
11.	**Druki dla ociemniałych**				
	a) do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier	do wagi 5000 g	5	5000 g	jak pod 9
	b) do innych krajów	za każde 1000 g	5		
12	**Papiery handlowe**	za każde 50 g	10	2000 g	jak pod 9
		najmniej	60		
13.	**Próbki towarów**	za każde 50 g	10	500 g	45×20×10cm Rulony: 45cm. na dł 15 cm. śred
		najmniej	20		
14.	**Przesyłki mieszane** (druki, próbki towarów, papiery handlowe)	za każde 50 g	10	2.000 g	Waga i wymiary poszczególnych części składowych przesyłki nie mogą przekraczać norm przepisowych dla danej części
		jeżeli przesyłka składa się tylko z druków i próbek towarów — najmniej	20		
		w innych wypadkach najmniej	60		

III. OPŁATY DODATKOWE

Poz	Rodzaj opłaty	Obrót wewnętrzny z u. p. Gdańsk 1	Obrót zagraniczny łącznie z W. M. Gdańskiem
		groszy	
15	Polecenie przesyłek listowych	30	45
16	Polecenie przesyłek listowych, zawierających jajka jedwabników	30	—
17	Zwrotne poświadczenie odbioru przy nadaniu przesyłki	25	55
18	Zwrotne poświadczenie odbioru po nadaniu przesyłki	50	110
19	Poświadczenie doręczenia zwykłej przesyłki listowej oraz zwrot poświadczenia nadawcy oprócz opłaty za list zwykły	25	—
20	Pośpieszne doręczenie przesyłek listowych	50	100
21	Pośpieszne doręczenie przesyłek listowych na obszarach województw: poznańskiego, pomorskiego, i w górnośląskiej części województwa śląskiego' w zamiejscowym okręgu doręczeń: a) urzędu nadawczego — rzeczywiste koszty posłańca, najmniej jednak b) innego urzędu	80 150	
22	Opłata za przesyłki listowe krajowe i zagraniczne adresowane „poste-restante"	10	—
23	Za nadanie przesyłki listowej poleconej poza godzinami urzędowemi	30	30

Uwaga poz. 22. Jeżeli opłaty tej nie uiścił zgóry nadawca, pobiera się ją od odbiorcy.

IV. OPŁATY ZA PRZEWÓZ LOTNICZY

(Obrót wewnętrzny i z W. M. Gdańskiem)

Poz	Kraj przeznaczenia	Opłata dodatkowa za przewóz lotniczy, pobierana oprócz zwykłych taryfowych opłat pocztowych Waga	Kwota groszy
24	Polska i W. M. Gdańsk	Kartka pocztowa pojedyńcza i z opłaconą odpowiedzią	10
25	„ „ „	inne przesyłki listowe (listy, druki, papiery handlowe, próbki towarów, przesyłki mieszane) do 20 gramów	10
		ponad 20 — 50 g	20
		„ 50 — 100 g	30
		„ 100 — 250 g	80
		„ 250 — 500 g	150
		„ 500 — 1000 g	300
		za każde dalsze 500 gramów	150

PRZEPISY I OSOBOWA TARYFA KOLEJOWA

Podróżny, rozpoczynając jazdę, musi posiadać bilet na przejazd.

Na pięć minut przed odejściem pociągu kolej żelazna ma prawo odmówić sprzedaży biletu.

Kolej żelazna może żądać, aby kupujący bilet uiścił należność już odliczoną.

Podróżny może wieźć ze sobą bezpłatnie bez biletu tylko dwoje dzieci do ukończonego czwartego roku życia, o ile nie żąda dla nich osobnego miejsca.

Dzieci po ukończeniu czwartego roku aż do ukończenia dziesięciu lat życia przewozi się za połowę normalnej ceny taryfowej. Taką samą opłatę uiszczać należy za dzieci w wieku do 4 lat, dla których zażądano osobnych miejsc.

Zniżka dla dzieci stosuje się wyłącznie do biletów taryfy normalnej, do biletów zaś według taryfy ulgowej tylko wtedy, gdy odnośna taryfa ulgowa to przewiduje.

Czas ważności biletów wynosi:

przy biletach na przejazd w jednym kierunku:

za odległość do 150 km . . . . . 1 dobę
za każde dalsze rozpoczęte 200 km odległości . . . . . 1 „

przy biletach tam i spowrotem:

przy odległości do 75 km włącznie . . . . . 1 dobę
za każde dalsze rozpoczęte 100 km odległości . . . . . 1 „

Dzień datowania biletu uważa się jako pierwszy pełny dzień jego ważności. Bilet wydany na pociąg odchodzący według rozkładu jazdy o północy otrzymuje datę dnia następującego po północy.

Podróż ma być ukończona najpóźniej o północy ostatniego dnia ważności biletu. Podróżny jednak z biletem o jednodniowej ważności, o ile rozpoczął podróż w dniu datowania biletu, ma prawo dojechać bez przerwy do stacji przeznaczenia nawet po północy.

Bilety ważne jedną dobę nie dają prawa przerwy podróży; bilety ważne na 2 doby uprawniają do jednorazowej, a bilety z ważnością dłuższą do dwukrotnej przerwy w podróży.

Przerwa w podróży nie przedłuża czasu taryfowej ważności biletu.

Przerwaną podróż można na nowo podjąć także z innej stacji, leżącej na tej samej drodze bliżej stacji przeznaczenia.

Jeżeli podróżny, posiadający bilet ważny na kilka dróg do wyboru, przerwie podróż na jednej z tych dróg, to może wznowić podróż ze stacji przerwy lub też z innej stacji, położonej na tej samej drodze bliżej stacji przeznaczenia.

W granicach czasu ważności biletu nie ogranicza się długości trwania przerwy.

Podróżny, który przerywa podróż, powinien przedstawić swój bilet do poświadczenia właściwemu organowi stacyjnemu zaraz po przybyciu pociągu, którym przyjechał. Podróżni, jadący za biletami zeszytowemi, mogą przerwać jazdę:

a) na stacjach końcowych każdego poszczególnego biletu bez żadnych formalności;
b) na innych stacjach każdego odcinka poszczególnego biletu, dwukrotnie pod warunkiem poświadczenia przerwy przez właściwy organ stacyjny.

Podróżnemu wolno, wsiadając, założyć wolne miejsce dla siebie i dla każdej z nim jadącej osoby, której bilet może okazać.

Kto opuszcza miejsce, nie założywszy go, traci do niego prawo.

Oddzielne przedziały w wagonach wynajmuje kolej żelazna za opłatą taryfową w miarę możności.

Zamawiający przedział musi posiadać tyle biletów, ile jest miejsc w przedziale. Ilość podróżnych w zamówionym przedziale nie może być większa od ilości biletów.

Mężczyźni nie mogą zajmować miejsc w przedziałach dla kobiet nawet za ich zezwoleniem. Kobietom wolno chłopców do ukończonego dziesiątego roku życia brać ze sobą do przedziałów dla kobiet.

W przedziałach dla kobiet i dla niepalących nie wolno palić nawet za zezwoleniem współpodróżnych. Jeżeli cały wagon przeznaczony został dla niepalących, nie wolno w nim palić nawet na korytarzu. Do przedziałów i wagonów dla niepalących nie wolno wchodzić z zapalonem cygarem, papierosem lub fajką.

Przedziały dla kobiet i dla niepalących powinny być jako takie oznaczone odpowiedniemi napisami.

Otwieranie okien wagonu dozwolone jest tylko za zgodą wszystkich podróżnych, jadących w przedziale.

Na stacji wyjazdu podróżny ma prawo, nie później niż na 5 minut przed odejściem pociągu, żądać wymiany swego biletu na bilet klasy wyższej lub do pociągu o taryfie wyższej za dopłatą różnicy cen. Kolej żelazna ma prawo odmówić wymiany, jeżeli bilet jest już przecięty przez kontrolę.

Za dopłatą różnicy cen biletów ustalonych w taryfie, oraz po uprzedniem zgłoszeniu konduktorowi, może podróżny jechać całą drogę lub tylko część w klasie wyższej niż w tej, na którą opiewa jego bilet, lub w pociągu o taryfie wyższej. Taka zamiana jest niedopuszczalna, jeżeli podróżny posiada bilet wydany na zasadzie taryfy zawierającej pod tym względem ograniczenia.

Nie wolno zabierać do wagonów osobowych przedmiotów zagrażających niebezpieczeństwem, w szczególności zaś broni nabitej, materjałów wybuchowych, łatwo zapalnych, żrących, lub zakaźnych, jak również przedmiotów, które mogłyby być niedogodne lub przykre dla współpodróżnych.

Jednakowoż osobom, mającym pozwolenie noszenia broni palnej, wolno jest wziąć ze sobą również potrzebną amunicję.

Osobom, które pełniąc służbę publiczną, obowiązane są mieć przy sobie broń palną, wolno jest w czasie przejazdu służbowego mieć przy sobie broń nabitą.

Podróżnym wolno brać ze sobą bezpłatnie do wagonów osobowych przedmioty łatwe do noszenia (bagaż ręczny), o ile nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, akcyzowe, skarbowe, policyjne lub innych władz administracyjnych i jeżeli przedmiotami temi nie można uszkodzić wagonu. Każdy podróżny ma dla swego bagażu ręcznego do dyspozycji tylko przestrzeń nad miejscem, które zajmuje i pod temże. Taryfy mogą ustanawiać dalsze ograniczenia.

Bagaż ręczny pojedyńczego podróżnego nie może ważyć więcej niż 25 kg. Pojedyńczych sztuk bagażu, ważących więcej niż 25 kg, nie wolno brać do wagonu nawet wówczas, gdy one należą do kilku razem jadących podróżnych.

Rowerów rozebranych i nierozebranych nie wolno zabierać do wagonów osobowych.

Narty i saneczki wolno zabierać jako bagaż ręczny, jeśli to nie przeszkadza współpodróżnym i nie powoduje zanieczyszczenia wagonu.

Zwierząt żywych nie wolno zabierać do wagonów osobowych; wykryte zaś należy usunąć z wagonu na najbliższej stacji.

Wyjątek stanowią:

a) małe psy i ptaki, tudzież inne małe zwierzęta domowe na ręku lub w klatkach, o ile nie zabraniają tego przepisy policyjne, a współpodróżni nie sprzeciwiają się zabraniu ich do przedziału;

b) psy każdego rodzaju i każdej wielkości, jeżeli ich właściciele jadą z niemi w osobnym przedziale.

Podróżny może nadać do przewozu jako bagaż przedmioty, zawarte w kufrach, koszach podróżnych, walizkach, trokach, pudłach i w innem podobnem opakowaniu.

Nadto podróżny może nadać do przewozu jako bagaż następujące przedmioty bez opakowania.

a) krzesła przenośne na kołach dla chorych;
b) wózki dziecięce;
c) próbki towarów;
d) instrumenty muzyczne przenośne, w skrzynkach, futerałach lub w innem opakowaniu;
e) przedmioty, służące do przedstawień artystów, o ile ich opakowanie, objętość i ciężar dozwalają szybkie załadowanie i umieszczenie w wagonie bagażowym;
f) instrumenty miernicze o długości do 4 m i ręczne narzędzia rzemieślnicze;
g) rowery, trycykle i motocykle, o ile przybory dodatkowe zostaną usunięte, zbiorniki zaś benzynowe posiadają kurki spustowe, oraz są zupełnie próżne;
h) narty łyżwiarskie i żagle łyżwiarskie;
i) saneczki na jedną lub dwie osoby.

Pozatem kolej żelazna może przyjmować jako bagaż następujące przedmioty:

a) produkty spożywcze w odpowiedniem opakowaniu w ilości nie przewyższającej 50 kg. na bilet;
b) małe zwierzęta i psy w klatkach, skrzyniach i t. p., o ile załadowanie tych zwierząt nie wywołałoby konieczności dezynfekcji wagonu;
c) zwierzęta świeżo ubite i przez polujących wiezione ze sobą, o ile krwawiące części są tak zasłonięte, że inny bagaż nie może być przez nie zanieczyszczony.

Podróżny obowiązany jest na żądanie kolei żelaznej pomagać przy załadowaniu, przeładowaniu i wyładowaniu przedmiotów, powyżej wymienionych.

Bagaż powinien być nadany w czasie przewidzianym do sprzedaży biletów. Jednakże kolej ma prawo nie przyjąć bagażu, dostarczonego później, niż na 15 minut przed czasem odejścia odnośnego pociągu.

Bagaż wydaje się na stacji, do której został nadany. Na żądanie posiadacza kwitu bagażowego, zgłoszone w stosownym czasie, można bagaż zwrócić na stacji nadania, wydać na stacji pośredniej, za zwrotem kwitu bagażowego, o ile na wykonanie takiego żądania pozwalają okoliczności i nie sprzeciwiają się temu przepisy celne, akcyzowe, skarbowe, policyjne oraz innych władz administracyjnych.

Wykaz odległości kolejowych.

Od i do stacji	Brześć n/B.	Bydgoszcz	Ciechocinek	Częstochowa	Grodno	Inowrocław	Katowice	Kraków	Lublin	Lwów	Łódź	Łuniniec	Mołodeczno	Ostrów Wlkp.	Poznań	Przemyśl	Równe	Sosnowiec	Stanisławów	Toruń	Warszawa	Wilno	Włodzimierz
1. Baranowicze	206	688	627	620	220	672	676	706	392	517	543	117	234	679	707	607	310	668	656	547	403	200	384
2. Brześć n/B.	513	452	414	216	497	470	500	186	325	368	228	400	504	532	401	259	462	465	472	228	366	178	
3. Bydgoszcz	75	385	556	46	431	503	472	730	227	740	799	212	134	632	766	435	870	59	285	713	676		
4. Ciechocinek	327	495	59	415	461	412	670	167	680	739	228	166	572	706	407	811	35	225	652	616			
5. Częstochowa	501	343	89	134	330	479	160	642	745	174	228	379	624	80	616	347	230	658	534				
6. Grodno	540	589	635	376	541	411	336	260	547	575	605	475	581	681	516	271	157	394					
7. Inowrocław	389	461	457	715	212	725	784	169	107	617	751	392	854	45	269	697	661						
8. Katowice	78	386	419	249	698	833	220	334	322	626	9	559	433	318	746	487							
9. Kraków	315	342	294	712	879	292	406	245	549	73	482	481	364	792	410								
10. Lublin	265	320	409	573	456	491	229	295	378	405	432	188	533	205									
11. Lwów	603	400	724	634	748	98	207	414	140	690	450	691	146										
12. Łódź	596	655	136	246	406	614	240	643	187	140	568	524											
13. Łuniniec	350	732	759	498	194	690	540	700	456	317	303												
14. Mołodeczno	791	818	800	544	824	864	759	515	117	577													
15. Ostrów Wlkp.	115	536	750	323	775	214	276	704	660														
16. Poznań	650	785	337	888	151	304	732	695															
17. Przemyśl	304	317	238	592	416	762	235																
18. Równe	621	347	726	482	510	189																	
19. Sosnowiec	554	427	310	738	482																		
20. Stanisławów	836	592	830	287																			
21. Toruń	245	672	636																				
22. Warszawa	428	390																					
23. Wilno	544																						

Objaśnienie.

Aby znaleźć odległość np. z Lublina do Torunia, należy odszukać w rubrykach poziomych „Lublin", a w rubrykach pionowych „Toruń".

Na skrzyżowaniu znajdziemy poszukiwaną odległość, a mianowicie 432.

TABELA I.

Ceny biletów normalnych za przejazd w pociągach osobowych.

Za odległość kilometrów	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)	Za odległość kilometrów	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)	Za odległość kilometrów	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)
1—6	0.80	0 60	0.40	311—320	30 00	22.50	15.00	761— 770	57 60	43 20	28.80
7—9	1.20	0.90	0 60	321—330	30.80	23.10	15.40	771—780	58.00	43.50	29 00
10—12	1 60	1.20	0.80	331—340	31.60	23.70	15 80	781 - 790	58 40	43.80	29.20
13—15	2 00	1.50	1.00	341—350	32.40	24.30	16.20	791—800	58.80	44.10	29 40
16—17	2.40	1.80	1.20	351—360	33 20	24.90	16.60	801—810	59.60	44.70	29.80
18—20	2.80	2.10	1.40	361—370	34.00	25.50	17.00	811—820	60.00	45.00	30.00
21 - 23	3.20	2.40	1.60	371—380	34 80	26.10	17.40	821—830	60.40	45.30	30.20
24—26	3.60	2.70	1.80	381—390	35.60	26 70	17.80	831—840	60.80	45 60	30.40
27—29	4 00	3.00	2.00	391—400	36.40	27.30	18.20	841—850	61.20	45.90	30.60
30—32	4.40	3.30	2 20	401—410	37.20	27.90	18.60	851—860	62.00	46.50	31 00
33—35	4 80	3.60	2.40	411—420	38.00	28.50	19 00	861—870	62.40	46 80	31.20
36—38	5.20	3.90	2.60	421—430	38.40	28 80	19.20	871—880	62 80	47.10	31.40
39—41	5.60	4 20	2.80	431—440	39.20	29.40	19.60	881—890	63 20	47.40	31.60
42—44	6.00	4.50	3.00	441 - 450	39.60	29.70	19.80	891—900	63 60	47.70	31.80
45—47	6.40	4.80	3.20	451—460	40.40	30.30	20 20	901—910	4.40	48.30	32.20
48—50	6 80	5.10	3.40	461—470	41 20	30 90	20.60	911 - 920	64.80	48.60	32.40
51—55	7.60	5.70	3.80	471—480	41 60	31.20	20.80	921 930	65.20	48 90	32.60
56—60	8.40	6.30	4 20	481—490	42.40	31 80	21.20	931—940	65.60	49.20	32 80
61—65	8 80	6 60	4.40	491—500	42.80	32.10	21.40	941—950	66.00	49 50	33.00
66—70	9.60	7.20	4.80	501 - 510	43.60	32.70	21.80	951—960	66.80	50.10	33.40
71—75	10.40	7 80	5.20	511 - 520	44.40	33 30	22.20	961 - 970	67.20	50.40	33 60
76—80	11.20	8.40	5 60	521—530	44.80	33 60	22.40	971—980	67.60	50.70	33.80
81—90	11.60	8.70	5 80	531—540	45 60	34.20	22.80	981— 990	68.00	51.00	34 00
91—100	12.40	9.30	6 20	541—550	46.00	34.50	23 00	991 - 1000	68.40	51.30	34.20
101—110	13.20	9.90	6.60	551—560	46.80	35.10	23.40	1001—1010	69.20	51.90	34.60
111—120	14.00	10.50	7.00	561—570	47.60	35 70	23.80	1011—1020	69 60	52.20	34.80
121—130	14.80	11 10	7.40	571 - 580	48 00	36 00	24.00	1021—1030	70.00	52 50	35.00
131—140	15.60	11.70	7.80	581 - 590	48 80	36.60	24.40	1031—1040	70 40	52.80	35.20
141—150	16 40	12.30	8.20	591 600	49.20	36.90	24 60	1041—1050	70 80	53.10	35.40
151—160	17.20	12.90	8.60	601—610	50.00	37.50	25.00	1051—1060	71 60	53.70	35.80
161—170	18 00	13.50	9.00	611 - 620	50.40	37 80	25.20	1061—1070	72.00	54.00	36.00
171—180	18.80	14 10	9 40	621—630	50.80	38.10	25.40	1071 - 1080	72.40	54.30	36 20
181—190	19 60	14.70	9.80	631—640	51.20	38.40	25 60	1081 - 1090	72.80	54 60	36.40
191—200	20.40	15 30	10.20	641 - 650	51 60	38.70	25 80	1091—1100	73.20	54 90	36 60
201—210	21.20	15.90	10.60	651 - 660	52.40	39.30	26.20	1101—1110	74.00	55.50	37.00
211 - 220	22.00	16.50	11.00	661 - 670	52.80	39.60	26.40	1111—1120	74 20	55.80	37.20
221—230	22.80	17.10	11.40	671—680	53.20	39.90	26.60	1121—1130	74 80	56 10	37 40
231 - 240	23.60	17 70	11.80	681—690	53.60	40 20	26 80	1131—1140	75 20	56 40	37.60
241 250	24 40	18 30	12.20	691—700	54.00	40.50	27.00	1141—1150	75.60	56.70	37 80
251—260	25 20	18.90	12 60	701—710	54.80	41.10	27.40	1151—1160	76.40	57.30	38.20
261—270	26.00	19.50	13.00	711—720	55.20	41.40	27.60	1161—1170	76 80	57.60	38.40
271 - 280	26.80	20 10	13.40	721—730	55.60	41.70	27.80	1171 - 1180	77.20	57.90	38.60
281—290	27 60	20 70	13.80	731—740	56.00	42.00	28 00	1181—1190	77.60	58 20	38.80
291—300	28.40	21.30	14.20	741—750	56 40	42 30	28.20	1191—1200	78 00	58 50	39 00
301—310	29 20	21.90	14.60	751—760	57.20	42.90	28.60	1201—1210	78 80	59.10	39.40

TABELA I.

Ceny biletów normalnych za przejazd w pociągach osobowych.

Za odległość kilometrów	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)	Za odległość kilometrów	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)	Za odległość kilometrów	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)
1211—1220	79.20	59.40	39.60	1311—1320	84.00	63.00	42.00	1411—1420	88.80	66.60	44.40
1221—1230	79.60	59.70	39.80	1321—1330	84.40	63.30	42.20	1421—1430	89 20	66.90	44.60
1231—1240	80 00	60.00	40.00	1331—1340	84 80	63.60	42.40	1431—1440	89.60	67.20	44.80
1241—1250	80.40	60.30	40.20	1341—1350	85 20	63 90	42.60	1441—1450	90.00	67.50	45.00
1251—1260	81.20	60.90	40.60	1351—1360	86.00	64.50	43.00	1451—1460	90.80	68.10	45.40
1261—1270	81.60	61.20	40 80	1361—1370	86.40	64.80	43.20	1461—1470	91.20	68.40	45.60
1271—1280	82.00	61.50	41.00	1371—1380	86.80	65 10	43.40	1471—1480	91.60	68.70	45.80
1281—1290	82.40	61.80	41.20	1381 - 1390	87.20	65.40	43.60	1481—1490	92.00	69.00	46.00
1291—1300	82 80	62.10	41.40	1391—1400	87.60	65.70	43 80	1491—1500	92.40	69.30	46.20
1301—1310	83.60	62.70	41.80	1401—1410	88.40	66.30	44.20				

TABELA I a

Ceny normalnych biletów dodatkowych na pociągi pospieszne.

Za odległość klm.	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)	Za odległość klm.	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)	Za odległość klm.	Klasa I (złotych)	Klasa II (złotych)	Klasa III (złotych)
1—50	2.00	1.50	1.00	501—550	11.60	8.70	5.80	1001—1050	18.00	13.50	9.00
51 100	3.20	2.40	1.60	551—600	12.40	9.30	6.20	1051—1100	18.40	13.80	9.20
101—150	4.40	3.30	2.20	601—650	13.20	9.90	6 60	1101—1150	19.20	14.40	9.60
151 —200	5.20	3.90	2.60	651—700	13.60	10 20	6.80	1151—1200	19.60	14.70	9.80
201—250	6.40	4.80	3.20	701—750	14.40	10.80	7.20	1201—1250	20.40	15.30	10.20
251—300	7 20	5.40	3 60	751—800	14.80	11.10	7.40	1251—1300	20.80	15.60	10.40
301—350	8.40	6.30	4.20	801—850	15.60	11 70	7.80	1301—1350	21.60	16.20	10 80
351—400	9.20	6.90	4.60	851—900	16.00	12.00	8.00	1351—1400	22.00	16.50	11 00
401—450	10 00	7.50	5.00	901—950	16.80	12.60	8.40	1401—1450	22.80	17 10	11.40
451—500	10.80	8.10	5.40	951—1000	17.20	12.90	8.60	1451—1500	23.20	17.40	11.60

„OAZA“
WARSZAWA
PLAC TEATRALNY

RESTAURACJA
GABINETY
BAR

CENY PRZYSTĘPNE DLA WSZYSTKICH

TABELA IV

Ceny biletów podmiejskich na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Za odległość kilometrów	CENY BILETÓW PODMIEJSKICH						
	na przejazd jednorazowy		odcinkowych miesięcznych (zwykłych)		odcinkowych miesięcznych szkolnych		tygodniow. robotnicz.
	Klasy						
	II	III	II	III	II	III	III
	Złotych						
1— 6	0.50	0.30	9.00	5.40	2.30	1.40	0.90
7— 8	0.60	0.40	10.80	7.20	2.70	1.80	1.20
9—10	0.80	0.50	14.40	9.00	3.60	2.30	1.50
11—12	0.90	0.60	16.20	10.80	4.10	2.70	1.80
13—14	1.10	0.70	19.80	12.60	5.00	3.20	2.10
15—16	1.20	0.80	21.60	14.40	5.40	3.60	2.40
17—18	1.40	0.90	25.20	16.20	6 30	4.10	2.70
19—20	1.50	1.00	27.00	18.00	6.80	4.50	3.00
21—22	1.80	1.20	32.40	21.60	8.10	5.40	3.60
23—24	2.00	1.30	36.00	23.40	9.00	5.90	3.90
25—26	2.10	1.40	37.80	25.20	9.50	6.30	4.20
27—28	2.30	1.50	41.40	27.00	10.40	6.80	4.50
29—30	2.40	1.60	43.20	28 80	10 80	7.20	4.80
31—34	2.70	1.80	48.60	32.40	12.20	8.10	5.40
35—38	3.00	2.00	54.00	36.00	13.50	9.00	6.00
39—42	3.30	2.20	59.40	39.60	14.90	9.90	6.60
43—46	3.60	2.40	64.80	43.20	16.20	10.80	7.20
47—50	3.90	2.60	70.20	46.80	17.60	11.70	7.80
51—55	4.50	3.00	81.00	54.00	20.30	13.50	9.00
56—60	4.80	3.20	86.40	57.60	21.60	14.40	9.60
61—65	5.10	3.40	91.80	61.20	23.00	15.30	10.20
66—70	5.40	3.60	97.20	64 80	24.30	16.20	10.80
71—75	6.00	4.00	108 00	72.00	27.00	18.00	12.00
76—80	6.30	4.20	113.40	75.60	28.40	18.90	12.60

Kotły żeliwne **Camino i Eswu** do ogrzewań Oddzielnych mieszkań, biur, garaży, dworków i t. p. oraz kotły żeliwne **STREBEL'A** do ogrzewań centralnych, ciepłą wodą i parą niskoprężną dużych domów mieszkalnych, gmachów publicznych i t. p.

z wytwórni

Sp. Akc. J. John w Łodzi — St. Weigt, Sp. Akc. w Łodzi

DOSTARCZA **CEBEKA** WYŁĄCZNIE

Centralne Biuro Sprzedaży Kotłów Żeliwnych Sp. z O. O.

ŁÓDŹ — PIOTRKOWSKA 213 Tel. 226-56

TABELA V

Opłaty za przewóz przesyłek bagażowych.

Za odległość kilometrów	Opłaty od każdych 10 kg. (Stawki przewozowe) złotych	Za odległość kilometrów	Opłaty od każdych 10 kg. (Stawki przewozowe) złotych	Za odległość kilometrów	Opłata od każdych 10 kg. (Stawki przewozowe) złotych	Za odległość kilometrów	Opłaty od każdych 10 kg. (Stawki przewozowe) złotych
1 — 10	0,06	401 — 410	1,76	801 — 810	2,56	1201 — 1210	3,10
11 — 20	0,12	11 — 20	1,79	11 — 20	2,57	11 — 20	3,11
21 — 30	0,18	21 — 30	1,81	21 — 30	2,59	21 — 30	3,13
31 — 40	0,23	31 — 40	1,84	31 — 40	2,60	31 — 40	3,14
41 — 50	0,27	441 — 450	1,87	841 — 850	2,61	1241 — 1250	3,15
51 — 60	0,32	451 — 460	1,89	851 — 860	2,63	1251 — 1260	3,16
61 — 70	0,36	61 — 70	1,92	61 — 70	2,64	61 — 70	3,18
71 — 80	0,40	71 — 80	1,96	71 — 80	2,66	71 — 80	3,19
81 — 90	0,45	81 — 90	1,98	81 — 90	2,67	81 — 90	3,21
91 — 100	0,48	491 — 500	2,00	891 — 900	2,68	1291 — 1300	3,22
101 — 110	0,53	501 — 510	2,03	901 — 910	2,70	1301 — 1310	3,24
11 — 20	0,57	11 — 20	2,05	11 — 20	2,70	11 — 20	3,24
21 — 30	0,61	21 — 30	2,07	21 — 30	2,72	21 — 30	3,26
31 — 40	0,65	31 — 40	2,09	31 — 40	2,73	31 — 40	3,27
141 — 150	0,70	541 — 550	2,12	941 — 950	2,75	1341 — 1350	3,29
151 — 160	0,73	551 — 560	2,14	951 — 960	2,77	1351 — 1360	3,30
61 — 70	0,78	61 — 70	2,16	61 — 70	2,78	61 — 70	3,32
71 — 80	0,82	71 — 80	2,18	71 — 80	2,79	71 — 80	3,33
81 — 90	0,86	81 — 90	2,21	81 — 90	2,80	81 — 90	3,34
191 — 200	0,90	591 — 600	2,23	991 — 1000	2,81	1391 — 1400	3,35
201 — 210	0,95	601 — 610	2,25	1001 — 1010	2,83	1401 — 1410	3,37
11 — 20	0,99	11 — 20	2,27	11 — 20	2,84	11 — 20	3,38
21 — 30	1,03	21 — 30	2,28	21 — 30	2,86	21 — 30	3,40
31 — 40	1,08	31 — 40	2.30	31 — 40	2,87	31 — 40	3,41
241 — 250	1,12	641 — 650	2,32	1041 — 1050	2,88	1441 — 1450	3,42
251 — 260	1,16	651 — 660	2,34	1051 — 1060	2,90	1451 — 1460	3,43
61 — 70	1,20	61 — 70	2,36	61 — 70	2,91	61 — 70	3,45
71 — 80	1,25	71 — 80	2.37	71 — 80	2,93	71 — 80	3,46
81 — 90	1,28	81 — 90	2,39	81 — 90	2,94	81 — 90	3,48
291 — 300	1,33	691 — 700	2,41	1091 — 1100	2,95	1491 — 1500	3,49
301 — 310	1,37	701 — 710	2,43	1101 — 1110	2,97		
11 — 20	1,41	11 — 20	2,43	11 — 20	2,97		
21 — 30	1,45	21 — 30	2,45	21 — 30	2,99		
31 — 40	1,50	31 — 40	2,46	31 — 40	3,00		
341 — 350	1,53	741 — 750	2,48	1141 — 1150	3,02		
351 — 360	1,58	751 — 760	2,50	1151 — 1160	3,04		
61 — 70	1,62	61 — 70	2.51	61 — 70	3,05		
71 — 80	1,67	71 — 80	2,52	71 — 80	3,06		
81 — 90	1,71	81 — 90	2,53	81 — 90	3,07		
391 — 400	1,73	791 — 800	2.54	1191 — 1200	3,08		

TABELA VI.

Ceny biletów ulgowych za przejazd w pociągach osobowych.

Za odległość kilometrów	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Za odległość kilometrów	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Za odległość kilometrów	Klasa I	Klasa II	Klasa III
	Złotych				Złotych				Złotych		
1— 6	0,40	0,30	0,20	401—410	25,00	18,75	12,50	951— 960	44,20	33,15	22,10
7— 9	0,60	0,45	0,30	11— 20	25,40	19,05	12,70	61— 70	44,40	33,30	22,20
10— 12	0,80	0,60	0,40	21— 30	26,00	19,50	13,00	71— 80	44,80	33,60	22,40
13— 15	1,00	0,75	0,50	31— 40	26,40	19,80	13,20	81— 90	45,00	33,75	22,50
16— 17	1,20	0,90	0,60	441—450	26,80	20,10	13,40	991—1000	45,40	34,05	22,70
18— 20	1,40	1,05	0,70	451—460	27,20	20,40	13,60	1001—1010	45,60	34,20	22,80
21— 23	1,60	1,20	0,80	61— 70	27,60	20,70	13,80	11— 20	46,00	34,50	23,00
24— 26	1,80	1,35	0,90	71— 80	28,00	21,00	14,00	21— 30	46,40	34,80	23,20
27— 29	2,00	1,50	1,00	81— 90	28,40	21,30	14,20	31— 40	46,60	34,95	23,30
30— 32	2,20	1,65	1,10	491—500	28,80	21,60	14,40	1041—1050	47,00	35,25	23,50
33— 35	2,40	1,80	1,20	501—510	29,20	21,90	14,60	1051—1060	47,20	35,40	23,60
36— 38	2,60	1,95	1,30	11— 20	29,60	22,20	14,80	61— 70	47,60	35,70	23,80
39— 41	2,80	2,10	1,40	21— 30	30,20	22,65	15,10	71— 80	47,80	35,85	23,90
42— 44	3,00	2,25	1,50	31— 40	30,60	22,95	15,30	81— 90	48,20	36,15	24,10
45— 47	3,20	2,40	1,60	541—550	31,00	23,25	15,50	1091—1100	48,40	36,30	24,20
48— 50	3,40	2,55	1,70	551—560	31,40	23,55	15,70	1101—1110	48,80	36,60	24,40
51— 55	3,80	2,85	1,90	61— 70	31,80	23,85	15,90	11— 20	49,00	36,75	24,50
56— 60	4,20	3,15	2,10	71— 80	32,40	24,30	16,20	21— 30	49,40	37,05	24,70
61— 65	4,40	3,30	2,20	81— 90	32,80	24,60	16,40	31— 40	49,60	37,20	24,80
66— 70	4,80	3,60	2,40	591—600	33,20	24,90	16,60	1141—1150	50,00	37,50	25,00
71— 75	5,20	3,90	2,60	601—610	33,40	25,05	16,70	1151—1160	50,20	37,65	25,10
76— 80	5,60	4,20	2,80	11— 20	33,80	25,35	16,90	61— 70	50,60	37,95	25,30
81— 85	5,80	4,35	2,90	21— 30	34,00	25,50	17,00	71— 80	50,80	38,10	25,40
86— 90	6,20	4,65	3,10	31— 40	34,40	25,80	17,20	81— 90	51,20	38,40	25,60
91— 95	6,60	4,95	3,30	641—650	34,60	25,95	17,30	1191—1200	51,60	38,70	25,80
96—100	6,80	5,10	3,40	651—660	35,00	26,25	17,50	1201—1210	51,80	38,85	25,90
101—110	7,60	5,70	3,80	61— 70	35,20	26,40	17,60	11— 20	52,20	39,15	26,10
11— 20	8,20	6,15	4,10	71— 80	35,60	26,70	17,80	21— 30	52,40	39,30	26,20
21— 30	8,80	6,60	4,40	81— 90	36,00	27,00	18,00	31— 40	52,80	39,60	26,40
31— 40	9,40	7,05	4,70	691—700	36,20	27,15	18,10	1241—1250	53,00	39,75	26,50
141—150	10,20	7,65	5,10	701—710	36,60	27,45	18,30	1251—1260	53,40	40,05	26,70
151—160	11,00	8,25	5,50	11— 20	36,80	27,60	18,40	61— 70	53,60	40,20	26,80
61— 70	11,60	8,70	5,80	21— 30	37,20	27,90	18,60	71— 80	54,00	40,50	27,00
71— 80	12,20	9,15	6,10	31— 40	37,40	28,05	18,70	81— 90	54,20	40,65	27,10
81— 90	12,80	9,60	6,40	741—750	37,80	28,35	18,90	1291—1300	54,60	40,95	27,30
191—200	13,60	10,20	6,80	751—760	38,00	28,50	19,00	1301—1310	54,80	41,10	27,40
201—210	14,00	10,50	7,00	61— 70	38,40	28,80	19,20	11— 20	55,20	41,40	27,60
11— 20	14,60	10,95	7,30	71— 80	38,60	28,95	19,30	21— 30	55,40	41,55	27,70
21— 30	15,20	11,40	7,60	81— 90	39,00	29,25	19,50	31— 40	55,80	41,85	27,90
31— 40	15,80	11,85	7,90	791—800	39,20	29,40	19,60	1341—1350	56,00	42,00	28,00
241—250	16,40	12,30	8,20	801—810	39,60	29,70	19,80	1351—1360	56,40	42,30	28,20
251—260	16,80	12,60	8,40	11— 20	39,80	29,85	19,90	61— 70	56,80	42,60	28,40
61— 70	17,40	13,05	8,70	21— 30	40,20	30,15	20,10	71— 80	57,00	42,75	28,50
71— 80	18,00	13,50	9,00	31— 40	40,40	30,30	20,20	81— 90	57,40	43,05	28,70
81— 90	18,60	13,95	9,30	841—850	40,80	30,60	20,40	1391—1400	57,60	43,20	28,80
291—300	19,00	14,25	9,50	851—860	41,20	30,90	20,60	1401—1410	58,00	43,50	29,00
301—310	19,60	14,70	9,80	61— 70	41,40	31,05	20,70	11— 20	58,20	43,65	29,10
11— 20	20,20	15,15	10,10	71— 80	41,80	31,35	20,90	21— 30	58,60	43,95	29,30
21— 30	20,80	15,60	10,40	81— 90	42,00	31,50	21,00	31— 40	58,80	44,10	29,40
31— 40	21,40	16,05	10,70	891—900	42,40	31,80	21,20	1441—1450	59,20	44,40	29,60
341—350	21,80	16,35	10,90	901—910	42,60	31,95	21,30	1451—1460	59,40	44,55	29,70
351—360	22,40	16,80	11,20	11— 20	43,00	32,25	21,50	61— 70	59,80	44,85	29,90
61— 70	23,00	17,25	11,50	21— 30	43,20	32,40	21,60	71— 80	60,00	45,00	30,00
71— 80	23,40	17,55	11,70	31— 40	43,60	32,70	21,80	81— 90	60,40	45,30	30,20
81— 90	24,00	18,00	12,00	941—950	43,80	32,85	21,90	1491—1500	60,60	45,45	30,30
391—400	24,60	18,45	12,30								

TABELA VI a.

Ceny ulgowych biletów dodatkowych na pociągi pospieszne.

Za odległość kilometrów	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Za odległość kilometrów	Klasa I	Klasa II	Klasa III	Za odległość kilometrów	Klasa I	Klasa II	Klasa III
	Złotych				Złotych				Złotych		
1— 50	1.00	0.75	0.50	501— 550	7.80	5.85	3.90	1001—1050	11.80	8.85	5.90
51— 100	1.80	1.35	0.90	551— 600	8.40	6.30	4.20	1051—1100	12.20	9.15	6.10
101— 150	2.60	1.95	1.30	601— 650	8.80	6.60	4.40	1101—1150	12.60	9.45	6.30
151— 200	3.40	2.55	1.70	651— 700	9.20	6.90	4.60	1151—1200	13.00	9.75	6.50
201— 250	4.20	3.15	2.10	701— 750	9.60	7.20	4.80	1201—1250	13.40	10.05	6.70
251— 300	4.80	3.60	2.40	751— 800	9.80	7.35	4.90	1251—1300	13.80	10.35	6.90
301— 350	5.60	4.20	2.80	801— 850	10.20	7.65	5.10	1301—1350	14.00	10.50	7.00
351— 400	6.20	4.65	3.10	851— 900	10.60	7.95	5.30	1351—1400	14.40	10.80	7.20
401— 450	6.80	5.10	3.40	901— 950	11.00	8.25	5.50	1401—1450	14.80	11.10	7.40
451— 500	7.20	5.40	3.60	951—1000	11.40	8.55	5.70	1451—1500	15.20	11.40	7.60

TARYFA TOWAROWA KOLEI ŻELAZNYCH.

Koleje żelazne obowiązane są przyjąć przesyłkę do przewozu (obowiązek przewozu), jeżeli nadawca zastosuje się do obowiązujących zarządzeń i taryf kolejowych.

Kolej nie może przewozić przedmiotów, których przewóz należy wyłącznie do poczty (listy, kartki, czasopisma). Od przewozu kolejami żelaznemi wyłączone są również materjały wybuchowe i samozapalne.

Na każdą przesyłkę nadawca musi złożyć specjalny list przewozowy, w którym należy oznaczyć miejsce i datę sporządzenia listu przewozowego, stację przeznaczenia, nazwisko i adres odbiorcy, nazwę i ilość towaru, nazwisko i adres nadawcy.

Terminy przewozu wynoszą: dla przesyłek pospiesznych termin odprawy 1 dobę i na każde 250 km 1 dobę; dla przesyłek zwyczajnych — termin odprawy 2 doby i na przewóz przez każde 250 km 2 doby.

Towar może być wysłany albo „franko" to jest na koszt nadawcy, albo na koszt odbiorcy.

Przy przesyłkach, które z natury swojej ulegają łatwo zepsuciu lub nie zabezpieczają kosztów przewozu spowodu swej małej wartości kolej może żądać uiszczenia opłaty przewozowej z góry.

Kolej odpowiada za wykonanie przewozu w terminie, oraz za szkody jakie mogą powstać wskutek zaginięcia przesyłki lub jej uszkodzenia.

KOMUNIKACJA MIĘDZYNARODOWA.

Taryfa Międzynarodowa na przewóz towarów kolejami żelaznemi zawiera postanowienia Konwencji Międzynarodowej o przewozie towarów kolejami żelaznemi, podpisanej w Bernie dnia 23 października 1924 r., ogłoszone w Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 73 poz. 667, oraz Ujednostajnione Przepisy dodatkowe Międzynarodowego Komitetu Przewozów Kolejami Żelaznemi uzupełnione Regulaminem Międzynarodowym dla przewozów wagonów prywatnych.

Poza taryfą międzynarodową istnieją taryfy towarowe bezpośrednie z poszczególnemi krajami.

Każda kolej żelazna podlegająca Konwencji obowiązana jest do dokonywania przewozu towarów dopuszczonych w myśl Konwencji do przewozu:

a) o ile nadawca zastosuje się do postanowień Konwencji
b) o ile przewóz jest możliwy przy użyciu zwykłych środków przewozowych,
c) o ile przewozowi nie stoją na przeszkodzie okoliczności, których kolej żelazna nie mogła uniknąć, ani im zapobiec.

Przesyłki powinny być przesyłane z zachowaniem kolejności, w jakich przyjęto je do przewozu.

Wyłączone od przewozu są:

1) przedmioty, których przewóz stanowi przywilej poczty,
2) przedmioty które z powodu swej objętości, wagi lub innych właściwości nie nadają się do przewozu jakiego żąda nadawca,
3) przedmioty, których przewóz jest wzbroniony na mocy przepisów ustawowych lub ze względu na porządek publiczny,

4) przedmioty zagrażające wybuchem, samozapalne i budzące odrazę lub wydzielające woń przykrą (za wyjątkiem pewnych wypadków).

Opłaty przewozowe i opłaty dodatkowe oblicza się wg. taryf prawnie obowiązujących w każdym państwie. Taryfy winny być stosowane jednakowo względem wszystkich.

Warunki w nich zawarte obowiązują o tyle, o ile nie są sprzeczne z Konwencją.

Należności przewozu oblicza się wg. drogi, którą nadawca wskazał w liście przewozowym, jeżeli nadawca tej drogi nie wskazał, to kolej żelazna winna wybrać drogę najkorzystniejszą dla nadawcy.

Zakazana i nieważna jest umowa odrębna przyznająca jednemu lub większej liczbie wysyłających zniżkę opłat taryfowych. Natomiast dozwolone są zniżki opłat, należycie ogłoszone i wszystkim przysługujące.

Do obowiązków nadawcy należy opakowanie towaru, w sposób zabezpieczający towar od całkowitego lub częściowego zaginięcia i uszkodzenia podczas przewozu.

Kolej, która przyjęła do przewozu przesyłkę wraz z listem przewozowym odpowiada za szkodę powstałą wskutek całkowitego lub częściowego zaginięcia przesyłki, albo jej uszkodzenia od chwili przyjęcia do przewozu, aż do wysłania, bądź to wskutek opóźnienia dostawy.

Bezpośrednie taryfy towarowe posiadają:

1) Polsko-Belgijski Związek Kolejowy
2) Polsko-Niemiecki Związek Kolejowy
3) Polsko - Górnośląsko - Niemiecka Komunikacja Związkowa
4) Górnośląska Komunikacja Sąsiedzka
5) Polsko - Rumuński Związek Kolejowy
6) Polsko - Węgierski Związek Kolejowy
7) Polsko - Łotewsko - Estoński Związek Kolejowy
8) Polsko - Szwajcarski Związek Kolejowy
9) Polsko - Rumuńsko - Bułgarski Związek Kolejowy
10) Czechosłowacko - Polski Związek Kolejowy
11) Polsko - Rumuńsko - Lewatyńska Komunikacja przez port Constanta
12) Polsko - Czechosłowacko Dunajowy Związek Komunikacyjny
13) Rumuńsko - Polsko - Amerykańska Komunikacja Towarowa
14) Polsko - Adrjatycki Związek Kolejowy
15) Austrjacko - Polsko - Sowiecka Komunikacja Związkowa
16) Czechosłowacko - Polsko - Sowiecka Komunikacja Związkowa
17) Niemiecko - Polsko - Sowiecki Związek Kolejowy.

OPŁATY W NAJWYŻSZYM TRYBUNALE ADMINISTRACYJNYM.

(Art. art. 92—100 Rozp. Prezyd. R. P. z dn. 27. X. 1932 o Najwyższym Trybunale Administracyjnym Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 806).

Rozdział 8.

Opłaty.

Art. 92. (1) Opłata od skargi do Trybunału wynosi:

1) przy wartości przedmiotu sporu do 1000 zł. — 40 zł.;
2) przy wartości przedmiotu sporu od 1.000 zł. do 10.000 zł. — 60 zł.;
3) przy wartości wyższej jak 10.000 zł. — od pierwszych 10.000 zł — 60 zł, a od reszty 0,4%, przyczem rozpoczęty tysiąc liczy się za cały.

(2) Od skarg o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu opłatę oznacza Trybunał w kwocie od 40 zł. do 200 zł.

Art. 93. (1) Skarżący winien przy wniesieniu skargi uiścić opłatę, obliczoną według zasad art. 92, a od skarg o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu — opłatę w kwocie 40 zł.

(2) Trybunał wymierza skarżącymu opłatę dodatkową i wyznaczy mu termin trzydziestodniowy do jej uiszczenia w przypadkach, gdy w toku postępowania uzna:

1) że wartość przedmiotu sporu została podana w skardze zbyt nisko:
2) że wartość przedmiotu sporu, podana w skardze jako nieokreślona, może być określona pieniężnie i przekracza 1.000 zł.;
3) że od skargi o nieokreślonej wartości przedmiotu sporu należy się opłata wyższa niż 40 zł.

(3) Niewniesienie w terminie opłaty dodatkowej powoduje pozostawienie skargi bez rozpoznania.

Art. 94. Opłaty, wymierzone przy wydaniu wyroków, a nie uiszczone w ciągu dni czternastu od dnia doręczenia decyzji, ściąga się w drodze postępowania przymusowego w administracji.

Art. 95. (1) W razie uwzględnienia skargi w całości lub w części, albo w razie umorzenia postępowania z powodu cofnięcia przez władzę administracyjną zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia, Trybunał zarządzi zwrot wniesionej opłaty.

(2) W razie oddalenia skargi, Trybunał może, mając na względzie okoliczności sprawy, zarządzić zwrot części opłaty, jednak nie więcej niż połowę.

Art. 96. W razie pozostawienia skargi bez rozpoznania z powodu innych przyczyn, aniżeli z powodu niezłożenia opłaty, oraz w razie umorzenia postępowania z powodu cofnięcia skargi przed otrzymaniem zawiadomienia o wyznaczeniu rozprawy lub przed rozstrzygnięciem sprawy na posiedzeniu niejawnem, Trybunał zarządzi zwrot połowy opłaty.

Art. 97. (1) Podania, wnoszone do Trybunału, z wyjątkiem skargi, odpowiedzi na skargę i uzupełnień tych pism w terminie przepisanym, oraz pism, które strona wnosi na skutek rozstrzygnięć Trybunału lub które dotyczą cofnięcia skargi, wreszcie pism w sprawie przyznania prawa ubogich, podlegają opłacie w wysokości 5 zł. od pierwszego egzemplarza podania i opłacie 50 gr. od każdego dalszego załącznika, jako też od dalszego egzemplarza lub odpisu podania wraz z niem złożonych.

(2) Nieopłacone należycie podania pozostawia się bez rozpoznania.

Art. 98. (1) Za wydawane przez Trybunał zaświadczenia pobiera się opłatę w wysokości 3 zł. bez względu na ilość arkuszy.

(2) Za wypisy, odpisy i wyciągi oraz inne dokumenty, wydawane na podstawie akt procesowych, a przez Trybunał sporządzone i poświadczone, pobiera się opłatę w wysokości 2 zł. za każdą stronę pełną lub zaczętą wydanego dokumentu.

(3) Nie pobiera się opłaty za pisma, które doręczane są z urzędu.

Art. 99. Od opłat wolne są władze i urzędy państwowe i samorządowe oraz osoby, którym Trybunał przyznał prawo ubogich.

Art. 100. Opłaty uiszcza się znaczkami stemplowemi. Prezes Rady Ministrów może zarządzić w porozumieniu z Ministrem Skarbu uiszczanie gotówką opłat, przewidzianych w niniejszem rozporządzeniu, jak również pobieranie dodatku do tych opłat w wysokości 10%.

(Dz. U. R. P. Nr. 100 poz. 843).

§ 1. Artykuły, wymienione w niniejszem rozporządzeniu bez bliższego określenia, oznaczają postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 806).

§ 2. Do opłat, przewidzianych w art. 92, 93, 97 i 98 będzie pobierany dodatek w wysokości 10 proc.

§ 3. Opłatę od skargi, gdy wartość przedmiotu sporu może być określona pieniężnie (art. 92 ust. 1) oraz opłatę w kwocie 40 zł., przewidzianą w art. 93 ust. 1, uiszcza skarżący zasadniczo przez naklejenie znaczków stemplowych na skardze.

Jeżeli opłata przy wartości przedmiotu sporu, przewyższającej 10.000 zł. (art. 92 ust. 1 pkt. 3), wynosi przed doliczeniem dodatku 10 proc. więcej niż 300 zł, to może być uiszczona gotówką w kasie któregokolwiek urzędu skarbowego lub urzędu opłat stemplowych albo na konto takiej kasy za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności; w tym przypadku należy do skargi dołączyć (art. 59 ust. 1 pkt. 3) pokwitowanie kasy urzędu skarbowego (urzędu opłat stemplowych) lub „potwierdzenie dla wpłacającego", wydane w obrocie Pocztowej Kasy Oszczędności — stwierdzające wyraźnie, że uiszczenie nastąpiło tytułem opłaty od skargi wniesionej do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

§ 4. Celem uiszczenia opłaty od podania (art. 97) winien petent na pierwszej stronicy, a w razie wniesienia w dwu lub więcej egzemplarzach na pierwszej stronicy jednego egzemplarza nakleić znaczki stemplowe, których wartość równa się sumie opłat, należących się od wszelkich egzemplarzy, tudzież od odpisów podania oraz od wszystkich załączników.

§ 5. Opłatę dodatkową, przewidzianą w art. 93 ust. 2, jak również opłatę od zaświadczenia (art. 98 ust. 1 i 2), uiszcza się przez dostarczenie znaczków stemplowych kancelarji Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Kancelarja nakleja znaczki stemplowe na skardze bądź na zaświadczeniu.

Jeżeli opłata dodatkowa, wymierzona w myśl art. 93 ust. 2 pkt. 1 lub 2, wynosi (przed doliczeniem dodatku 10 proc.) więcej niż 300 zł, to można ją uiścić gotówką w kasie któregokolwiek urzędu skarbowego lub urzędu opłat stemplowych albo na konto takiej kasy za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności: w tym przypadku należy złożyć kancelarji Najwyższego Trybunału Administracyjnego pokwitowanie, określone w § 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 6. Celem uiszczenia opłaty znaczkami stemplowemi (§§ 3—5 niniejszego rozporządzenia) należy użyć znaczków, których wartość nominalna równa się kwocie należnej w myśl art. 92, 93, 97 lub 98, bez dodatku 10 proc.

§ 7. Kancelarja Najwyższego Trybunału Administracyjnego kasuje znaczki stemplowe — jeżeli nie nasuwa się podejrzenie, iż

je podrobiono lub przerobiono lub usunięto z nich oznaki skasowania poprzedniego. Skasowanie następuje przez wyciśnięcie pieczęci urzędowej w ten sposób, aby część pieczęci znajdowała się na znaczku stemplowym, część zaś poza nim na papierze; nadto należy na każdym znaczku wypisać datę skasowania.

§ 8. Najwyższy Trybunał Administracyjny zaświadczy na żądanie skarżącego, że skarga została wniesiona oraz w jakiej kwocie i w jaki sposób (§§ 3 i 5 niniejszego rozporządzenia) wniesiono opłatę. Zaświadczenie to podlega opłacie w kwocie 3 zł (art. 98, ust. 1).

§ 9. Opłaty wymierzone przy wydaniu wyroków, a nie uiszczone w ciągu dni czternastu od dnia doręczenia decyzji (art. 94), ściągane są — dopóki obowiązuje ustawa z dn. 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328) — w trybie, wskazanym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580).

§ 10. O zarządzeniu zwrotu opłaty (art. 95 i 96) Najwyższy Trybunał Administracyjny zawiadamia izbę skarbową, w której okręgu ma zamieszkanie lub siedzibę osoba, której należy się zwrot; jeżeli jednak opłatę uiszczono gotówką w kasie Urzędu skarbowego (urzędu opłat stemplowych) lub na konto takiej kasy za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności (§§ 3 i 5 niniejszego rozporządzenia), to zawiadomienie ma być wystosowane do tej izby skarbowej, w której okręgu znajduje się kasa urzędu skarbowego (urzędu opłat stemplowych), do której wpłynęła opłata.

Zawiadomienie ma wymienić: datę i liczbę zarządzenia o zwrocie, nazwisko i imię (firmę, nazwę) oraz dokładny adres osoby, której należy się zwrot tudzież kwotę, która ma być zwrócona oraz podać, czy opłatę uiszczono znaczkami stemplowemi czy gotówką, w kasie urzędu skarbowego (urzędu opłat stemplowych), czy na konto takiej kasy za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności; w razie uiszczenia gotówką w kasie urzędu skarbowego (urzędu opłat stemplowych), zawiadomienie ma nadto wymienić: kasę, w której uiszczono, datę uiszczenia i pozycję zarachowania.

Izba skarbowa zarządza — bez dalszego wniosku strony — zwrot nadpłaty w gotówce lub zaliczenie jej na poczet należności Skarbu Państwa.

OPŁATY ZA CZYNNOŚCI NOTARJUSZÓW.

Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 275.

Art. 1. Za czynności, dokonywane w zakresie ustawy notarjalnej **w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie,** notarjusz pobiera wynagrodzenie na zasadach, niżej wyszczególnionych.

Art. 2. Za sporządzenie aktu sprzedaży lub zamiany nieruchomości, sprzedaży lasu na wyrąb, sprzedaży przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego, działów, cesji praw spadkowych, układu pojednawczego, dzierżawy, darowizny, zawiązania spółki, wykonania robót lub dostawy notarjusz pobiera wynagrodzenie od sumy aktu w stosunku następującym:

a) przy sumie aktu do 10.000 zł. za pierwsze 2.000 zł. — 30 zł., a od reszty 1%
b) przy sumie aktu od 10.000 zł. do 40.000 zł. za pierwsze 10.000 zł. — 110 zł., a od reszty 0,75%
c) przy sumie aktu od 40.000 zł. do 100.000 zł. za pierwsze 40.000 zł. — 335 zł., a od reszty 0,4%
d) przy sumie aktu od 100.000 zł. do 300.000 zł. za pierwsze 100.000 zł. — 575 zł., a od reszty 0,3%
e) przy sumie aktu od 300.000 zł. do 600.000 zł. za pierwsze 300.000 — 1.175 zł., a od reszty 0,2%
f) przy sumie aktu ponad 600.000 zł. za pierwsze 600.000 zł. — 1.775 zł. a od reszty . . . 0,12%

W aktach, gdzie od masy czynnej są potrącane długi, za sumę uważa się masę czynną bez potrącenia długów.

Art. 3. Za sporządzenie aktu pokwitowania notarjusz pobiera 0,2, a za sporządzenie aktu wykreślenia kaucji lub ewikcji hipotecznej — 0,1 opłaty, przewidzianej w art. 2, w każdym razie nie mniej niż 20 zł.

Art. 4. Za sporządzenie aktu wypłaty pożyczek kredytu długoterminowego, ustanowienia renty lub służebności, skupu czynszu oraz innego rodzaju aktu, którego przedmiot jest oznaczony sumą pieniężną, poza rodzajami aktów, wymienionych w art. 2 i 3 oraz za protokół licytacji — pobiera notarjusz 0,5 opłaty, przewidzianej w art. 2; za sporządzenie testamentu publicznego, którego wartość da się określić — pobiera notarjusz ¼ opłaty, przewidzianej w art. 2; we wszystkich wyżej wymienionych przypadkach pobiera notarjusz najmniej 30 zł.

Za sporządzenie umowy przedślubnej, umowy z art. 210 K. C. K. P. lub z art. 221 Pr. o Małż. oraz aktu zapisu na sąd polubowny — pobiera notarjusz wynagrodzenie od sumy aktu w stosunku następującym:

a) o ile wartość majątku, stanowiącego przedmiot umowy, nie przekracza 100.000 zł. 0,4% najmniej . . . . . 30 zł.
b) o ile wartość majątku, stanowiącego przedmiot umowy, przekracza 100.000 złotych, za pierwsze 100.000 — 400 zł., a od reszty 0,1%

Art. 5. Za sporządzenie aktów, w których wartość przedmiotu nie da się określić sumą pieniężną, notarjusz pobiera wynagrodzenie następujące:

a) za akt uznania dziecka nieślubnego, lub przysposobienia własnego dziecka nieślubnego 15 zł.
b) za akt odwołania testamentu, ustąpienia lub zrzeczenia się pierwszeństwa hipotecznego, zwolnienia nieruchomości od obciążenia dobrowolnego zwolnienia od zobowiązania (art. 1282—1288 K. N.), akceptacji umowy już zawartej . 30 zł.
c) za akt przysposobienia, za akt nadpisu na testamencie mistycznym oraz za sporządzenie testamentu publicznego, którego wartość nie da się określić . . . . . 50 zł.
d) za spisanie protokółu walnego zgromadzenia uczestników spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, o ile nie umówiono się inaczej . . . . . 100 zł.
e) za spisanie protokółu walnego zgromadzenia uczestników wszelkich zrzeszeń, prócz wymienionych w punkcie f) . . 100 zł.
f) za spisanie protokółu walnego zgromadzenia uczestników zrzeszenia, dotyczącego drobnego przemysłu, dla drobnego kredytu, spółdzielni spożywczych, towarzystw budowy tanich mieszkań i spółdzielni mieszkaniowych . . . . . 50 zł.
g) za pełnomocnictwo, spisane w formie aktu lub oblaty:
1) do jednej czynności . . . . 15 zł.
2) do wielu czynności . . . . 25 zł.

Art. 6. Za wniosek w księdze hipotecznej zaprojektowanie treści, przerobienie wykazu hipotecznego i wogóle za czynności, sporządzane przez pisarzy hipotecznych, notarjuszowi należą się opłaty według taksy dla pisarzy hipotecznych.

Art. 7. Za zakomunikowanie oświadczenia jednej strony drugiej (art. 141 ust. not.) . . . . . 15 zł.

Gdy jednobrzmiące zakomunikowanie uczyniono kilku osobom, mieszkającym w tym samym domu, to za uczynienie takiego zakomunikowania każdej osobie poza pierwszą po . . . . . 5 zł.

Za wciągnięcie odpowiedzi na zakomunikowanie do zaświadczenia lub za wydanie zaświadczenia o dokonanem zakomunikowaniu . . . 5 zł.

Art. 8. Za dokonanie zaofiarowania zapłaty (art. 1258 K. N. i art. 1781 U. P. C.) notarjusz pobiera 20 zł. i prócz tego od zaofiarowanej sumy 1/10 część opłaty stosunkowej, przewidzianej w art. 2.

Za dokonanie zaznaczenia (art. 1782 U. P. C. i art. 1259 K. N.) notarjusz pobiera 20 złotych.

Art. 9. Za poświadczenie podpisu na umowie notarjusz pobiera opłatę w ilości ⅕ wynagrodzenia, jakieby się należało ,gdyby umowa była sporządzona w formie aktu notarjalnego, lecz najmniej . . . 5 zł.

Za poświadczenie podpisu na umowie na sumę nieoznaczoną notarjusz pobiera . . . . . 5 zł.

Za poświadczenie podpisu na pełnomocnictwie, bądź na dokumencie natury niemajątkowej notarjusz pobiera . . . . . 4 zł.

Za zaświadczenie daty okazania dokumentu (art. 136 ust. not.) notarjusz pobiera . . . . . 15 zł.

We wszystkich powyżej wymienionych w trzech pierwszych ustępach, wypadkach za każdy następny podpis po . . . . . 2 zł.

Art. 10. Za napisanie i zaświadczenie wypisu lub aktu — od każdej stronicy oryginału (niecała strona liczy się za całą) . . . . . 2 zł.
lecz niemniej . . . . . 5 zł.

Za stronicę uważa się na stronicy arkusza aktowego 25 wierszy pisma po 45 liter w wierszu.

Art. 12. Za poświadczenie wyciągu z ksiąg handlowych od pierwszej pozycji . . . . . 5 zł.
za każdą następną po . . . . . 10 gr.

Art. 13. Za poświadczenie pozostawania osób przy życiu (art. 139 i 140 ust. not.):

a) w celu otrzymania emerytury lub zaopatrzenia . . . . . 1 zł.
b) w innym celu . . . . . 10 zł.

Art. 14. Za przechowanie dokumentu (art. 148 ust. not.) rocznie po 24 zł. Należność powinna być uiszczana za 3 miesiące zgóry, a rozpoczęty kwartał liczy się za cały.

Art. 15. 1) Za dokonanie poza kancelarją takich czynności, które z natury swojej w kancelarji odbyć się nie mogą (komunikowanie oświadczeń stron, zaofiarowanie, zaznaczenie i t. p.), jeżeli czynność jest załatwiona w odległości nie większej, jak dwa kilometry od kancelarji, notarjusz nie pobiera żadnego dodatkowego wynagrodzenia z wyjątkiem zwrotu umiarkowanych kosztów lokomocji.

2) Za czynności, wymienione w ustępie 1), dokonane w odległości większej jak dwa kilometry, notarjusz pobiera zwrot ceny przejazdu w II klasie koleją, w I klasie parowcem, zwrot umiarkowanych kosztów innej lokomocji i za każdą godzinę od chwili opuszczenia kancelarji do chwili powrotu (rozpoczęta godzina liczy się za całą) — 8 zł.; o ile czynność dokonywa się pomiędzy godzinami 22 a 7 za każdą godzinę — 15 zł.; w każdym razie nie więcej, niż 100 zł. za czas, stracony w ciągu doby.

3) Za czynności, które mogą się odbyć w kancelarji, a odbywają się poza kancelarją, notarjusz pobiera prócz należności, przewidzianych w ust. 2, dodatkowo 25 zł.

Art. 16. W razie niedojścia do skutku czynności z przyczyn od notarjusza niezależnych otrzymuje on ⅓ część wynagrodzenia, któreby mu przypadło, gdyby czynność została dokonana. Należności, przewidziane w art. 15, otrzymuje notarjusz w całości.

W razie dojścia w przyszłości tego samego aktu do skutku, otrzymana przez notarjusza ⅓ część wynagrodzenia odlicza się od wynagrodzenia, przypadającego notarjuszowi za sporządzenie aktu.

Art. 17. Za sporządzenie czynności, wymienionych w art. 2, 3 i 4 niniejszej ustawy, na żądanie Skarbu Państwa, polskich zakładów państwowych i monopolów, jeżeli wynagrodzenie notarjusza opłaca Skarb, lub pomienione powyżej zakłady, notarjusz za sporządzenie tych aktów, o ile suma aktu nie przekracza 10.000 zł., pobiera pełne wynagrodzenie, a o ile suma aktu przekracza 10.000 zł., to za pierwsze 10.000 zł. pełne wynagrodzenie, a od reszty ¼ część wynagrodzenia, określonego w art. 2, 3 i 4; w każdym zaś razie wynagrodzenie notarjusza nie może przekraczać dwóch tysięcy złotych.

Z ulg, w ustępie pierwszym wymienionych, korzystają również instytucje ubezpieczeń społecznych o charakterze publiczno-prawnym, cechy i izby rzemieślnicze; z ulg powyższych korzystają także związki komunalne, o ile zawierane przez związki umowy dotyczą zakładów użyteczności publicznej, nie obliczonych na zysk, jak np.: szpitale, przytułki, domy ubogich, schroniska, domy ratunkowe, ochronki i inne zakłady dobroczynności; czytelnie ludowe, zakłady naukowe, straże pożarne i t. p.

W razie wątpliwości w poszczególnym wypadku Minister Sprawiedliwości na zasadzie wniosku strony interesowanej, rozstrzyga w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych ostatecznie, czy dany zakład ma charakter użyteczności publicznej i czy jest obliczony na zysk.

Wreszcie ulgi, w ustępie pierwszym wymienione, stosowane są do aktów prawnych, wyliczonych w art. 2, 3 i 4 niniejszej ustawy, zdziałanych w wykonaniu ustawy z dnia 17 grudnia 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 4, poz. 18), wraz w późniejszemi zmianami.

Art. 18. Art. 4 niniejszej ustawy w stosunku do notarjuszów, urzędujących w obrębie sądów okręgowych w Białymstoku, Łucku i Równem, oraz w obrębie sądu apelacyjnego w Wilnie, uzupełnia się w sposób następujący:

a) za opłatę dokumentów (art. 146 ust. not.) w wypadkach, gdy prawo obowiązujące na taką formę sporządzania dokumentu zezwala, notarjusz pobiera połowę opłaty, wskazanej w art. 4 niniejszej ustawy;

b) za wciągnięcie dokumentu do księgi aktów notarjusz pobiera za każdą stronę księgi (licząc rozpoczętą stronę za całą) po . . . . 3 zł. najmniej jednak . . . . . 10 zł.

Art. 19. Za sporządzenie czynności, nieobjętych taksą niniejszą, notarjusz może pobrać wynagrodzenie według umowy z osobami interesowanemi.

W wypadku dokonania czynności, przewidzianych w art. 2, 3, 4 i 5 taksy niniejszej, lecz wymagających wyjątkowo dużego nakładu pracy i czasu, notarjusz może pobrać wynagrodzenie wyższe, lecz nieprzenoszące dwukrotnego wynagrodzenia, przewidzianego w taksie niniejszej.

Tak w jednym, jak i w drugim wypadku interesowanemu służy w terminie dwutygodniowym od sporządzenia czynności skarga do prezesa właściwego sądu okręgowego o ustalenie wynagrodzenia. Prezes Sądu rozstrzyga ostatecznie.

Art. 20. Ani notarjuszowi ani osobom pracującym w jego kancelarji, nie wolno żądać żadnych kwot, ponad przewidziane w niniejszej taksie, a w szczególności za opracowanie projektu aktu.

Art. 21. Notarjusz obowiązany jest na każdym sporządzonym przez siebie dokumencie wymienić wysokość pobranych opłat i wynagrodzenia z powołaniem odpowiedniego przepisu taksy notarjalnej i z wyraźnem wskazaniem nadwyżki lub wynagrodzenia, pobranych w myśl art. 19.

Art. 22. Taksa niniejsza powinna być wywieszona w kancelarji notarjusza w miejscu widocznem i dostępnem.

Art. 23. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych władny będzie na przeciąg lat pięciu od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy rozciągnąć ulgi przewidziane w art. 17, na nowo-organizujące się lub powiększane przedsiębiorstwa w zakresie przetwórczego przemysłu żywnościowego, ważnego dla aprowizacji kraju.

OPŁATY ZA CZYNNOŚCI ADWOKATÓW.

Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 86, poz. 733.

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Adwokat pobiera od klienta honorarjum według umowy, w braku zaś umowy — według przepisów rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Wynagrodzenie należy się adwokatowi bez względu na wynik sprawy.

§ 3. We własnej sprawie adwokat może żądać od strony przeciwnej, obowiązanej do zwrotu kosztów, tych należności, które przypadłyby adwokatowi, działającemu w charakterze pełnomocnika.

§ 4. Umowa między adwokatem a klientem nie ma wpływu na wysokość kosztów prowadzenia sprawy, ulegających zasądzeniu od osoby, która według przepisów prawa obowiązana jest je ponosić.

§ 5. Sąd podwyższy wynagrodzenie adwokata nie więcej jednak niż o 100% w sprawach zawiłych bądź wymagających zwiększonego nakładu pracy lub straty czasu adwokata, albo jeżeli adwokat prowadzi sprawę w zastępstwie więcej niż jednej osoby bądź przeciw kilku przeciwnikom.

§ 6. W sprawach, nieobjętych przepisami niniejszemi lub do których przepisy niniejsze nie dadzą się zastosować ,sąd określi wynagrodzenie adwokata, mając na względzie nakład pracy i czasu, wagę sprawy i wartość przedmiotu.

§ 7. W razie nieusprawiedliwionego odwołania pełnomocnictwa lub w razie zrzeczenia się pełnomocnictwa przez adwokata z winy klienta należy się adwokatowi wynagrodzenie za instancję, w której odwołanie nastąpiło, oraz za instancje poprzednie.

W innych przypadkach ustania pełnomocnictwa należy się adwokatowi odpowiednie wynagrodzenie za wykonane czynności.

II. Sprawy cywilne.

§ 8. Podstawą wynagrodzenia w postępowaniu spornem jest wartość przedmiotu sporu, a w postępowaniu egzekucyjnem — wartość egzekwowanego roszczenia.

§ 9. Jeżeli podstawa wynagrodzenia oszacowaniu na pieniądze nie podlega, lub przepis paragrafu poprzedzającego nie wystarcza do jej określenia, sąd określi wynagrodzenie adwokata, kierując się zasadami wyrażonemi w § 6.

§ 10. W razie zmiany w toku postępowania wartości, stanowiącej o podstawie wynagrodzenia, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, począwszy od instancji następnej.

§ 11. Zasadnicze wynagrodzenie wynosi przy wartości:

1)	do 150 zł. włącznie . . .	15 zł.
2)	ponad 150 zł. do 250 zł. włącznie	25 „
3)	ponad 250 zł. do 500 zł. włącznie:	
	za pierwsze 250 zł. . . .	25 „
	od nadwyżki za każde rozpoczęte 50 zł.	5 „
4)	ponad 500 zł. do 1000 zł. włącznie:	
	za pierwsze 500 zł. . . .	50 „
	od nadwyżki za każde rozpoczęte 100 zł.	8 „
5)	ponad 1.000 zł. do 5.000 zł. włącznie:	
	za pierwsze 1.000 zł. . . .	90 „
	od nadwyżki za każde rozpoczęte 100 zł.	6 „
6)	ponad 5.000 zł. do 10.000 zł. włącznie:	
	za pierwsze 5.000 zł. . .	330 „
	od nadwyżki za każde rozpoczęte 100 zł.	3 „
7)	ponad 10.000 zł. do 50.000 zł. włącznie:	
	za pierwsze 10.000 zł . .	480 „
	od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł.	20 „
8)	ponad 50.000 zł. do 100.000 zł. włącznie:	
	za pierwsze 50.000 zł. . .	1280 „

od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł. . . . . 10 „

9) ponad 100.000 zł.:
za pierwsze 100.000 zł. . . 1780 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1.000 zł. . „ . . 5 „

Sprawy z pozwu.

§ 12. Wynagrodzenie, przewidziane w paragrafie poprzedzającym ,należy się adwokatowi za ogół czynności, związanych z prowadzeniem sprawy w pierwszej instancji, jako to: opracowanie i wnoszenie pism procesowych, udzielanie informacyj, przeglądanie akt, ogół korespondencji i konferencyj, obrona na rozprawie aż do wydania orzeczenia, kończącego tę instancję.

Jeżeli jednak wskutek orzeczenia instancji wyższej sprawa doszła do ponownego rozpatrywania w pierwszej instancji, adwokatowi należy się połowa wynagrodzenia zasadniczego za ponowne prowadzenie sprawy w tej instancji. Przepisu tego nie stosuje się w przypadku wznowienia.

§ 13. Połowa zasadniczego wynagrodzenia za prowadzenie sprawy w danej instancji, lecz nie mniej niż 15 zł., należy się adwokatowi, jeżeli:

a) sprawa zakończyła się wyrokiem zaocznym,
b) pozwany uznał na pierwszej rozprawie roszczenia powodowe,
c) postępowanie zostało zakończone ugodą stron na pierwszej rozprawie,
d) sąd odrzucił pozew na pierwszej rozprawie z powodu niedopuszczalności drogi procesu cywilnego, niewłaściwości sądu, istnienia sporu sądowego o to samo roszczenie między temi samemi stronami, powagi rzeczy osądzonej, braku zdolności procesowej powoda, braku jego ustawowego zastępstwa lub upoważnienia zastępcy do prowadzenia sprawy.
e) nie później niż na pierwszej rozprawie powód cofnął pozew lub strona zrzekła się środka odwoławczego.

§ 14. 30% zasadniczego wynagrodzenia, lecz nie mniej niż 15 zł. otrzymuje adwokat w postępowaniu nakazowem, w którem nie doszło do rozprawy oraz w postępowaniu pojednawczem (art. 392 k. p. c.).

25% zasadniczego wynagrodzenia, lecz nie mniej niż 10 zł. otrzymuje adwokat w postępowaniu upominawczem, jeżeli nie doszło do rozprawy.

Jeżeli w postępowaniu nakazowem lub upominawczem, na skutek zarzutów lub sprzeciwu doszło do rozprawy, wynagrodzenie adwokata, oznaczone w ustępach poprzedzających za czynności w tem postępowaniu, będzie zaliczone na wynagrodzenie, należne za tę instancję.

§ 15. Za prowadzenie sprawy (§ 12) w trybie zażalenia należy się adwokatowi 25%, w trybie apelacji — 60%, w trybie kasacji — 75%, zasadniczego wynagrodzenia.

§ 16. Za prowadzenie sprawy przed sądem polubownym należy się adwokatowi wynagrodzenie jak za pierwszą instancję.

Sprawy egzekucyjne.

§ 17. Za ogół czynności w postępowaniu egzekucyjnem należy się adwokatowi, jeżeli są prowadzone w pierwszej instancji lub u komornika:

1) przy egzekucji toczącej się według przepisów o egzekucji z nieruchomości — 60% zasadniczego wynagrodzenia;
2) przy egzekucji przez przymusowy zarząd — 40% zasadniczego wynagrodzenia;
3) przy egzekucji innego rodzaju — 30% zasadniczego wynagrodzenia.

§ 18. Za zastępstwo przy przetargu nieruchomości oraz na terminie dla załatwienia zarzutów przeciw planowi podziału sumy uzyskanej z egzekucji, prowadzonej według przepisów o egzekucji z nieruchomości i przez zarząd przymusowy, należy się adwokatowi wynagrodzenie osobne w wysokości 10% zasadniczego wynagrodzenia.

§ 19. Za prowadzenie sprawy egzekucyjnej w trybie zażalenia należy się adwokatowi za każdą instancję 25% zasadniczego wynagrodzenia.

Sprawy upadłościowe.

§ 20. W postępowaniu upadłościowem, w postępowaniu ugodowem sąd określa wynagrodzenie adwokata za czynności kuratora, syndyka, zarządcy masy upadłościowej, nadzorcy sądowego, zarządcy ugodowego, w zależności od nakładu pracy i straty czasu, w kwocie, nieprzekraczającej jednak 3.000 zł. miesięcznie.

Jeżeli kilka osób pełni funkcje wymienione w poprzedzającym ustępie, każdej z nich należy się wynagrodzenie oddzielne.

Przepisu §-u 5-ego niniejszego rozporządzenia nie stosuje się.

Za prowadzenie poszczególnych sporów i egzekucyj w imieniu masy należy się adwokatowi odrębne wynagrodzenie.

W przypadkach, gdy prawo nie przewiduje określonych terminów zarządu masą, sąd może odmówić wynagrodzenia za poszczególne miesiące, jeżeli uzna, że czas trwania zarządu był dłuższy, niż wymagały tego okoliczności sprawy.

III. Sprawy karne.

§ 21. W sprawach karnych wynagrodzenie adwokata zależy od charakteru sprawy, ilości i jakości włożonej pracy i czasu oraz celowości przedsięwziętych czynności.

Najniższe wynagrodzenie, obejmujące zasadniczo ogół czynności związanych z obroną sprawy w jednej instancji, wynosi:

w postępowaniu przed sądem grodzkim . . . . . 15 zł.
w postępowaniu przed sądem okręgowym . . . . . 30 „
w postępowaniu przed sądem apelacyjnym . . . . . 75 „

IV. Wydatki.

§ 22. Adwokatowi należy się zwrot opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych i innych wydatków, które wyłożył przy wykonywaniu zlecenia.

§ 23. W razie wyjazdu do innej miejscowości, na zlecenie klienta, adwokatowi należy się prócz zwykłych stawek wynagrodzenia, zwrot kosztów podróży oraz wynagrodzenie specjalne.

Wynagrodzenie specjalne wynosi najmniej 50 złotych za każdy rozpoczęty dzień.

OPŁATY ZA CZYNNOŚCI KOMORNIKÓW.

Dz. U. R. P. Nr. 114 1932 r. poz. 948.

Przepisy ogólne.

§ 1. Komornik pobiera za dokonywane czynności opłaty oraz sumy na wydatki według rozporządzenia niniejszego.

§ 2. Osobom, którym przyznano prawo ubogich, służy uwolnienie od opłat i wydatków w zakresie wskazanym przez kodeks postępowania cywilnego.

Skarbowi Państwa służy uwolnienie od opłaty w takiej części procentowej, jaka z opłat przypada Skarbowi Państwa.

§ 3. Strona żądająca dopełnienia czynności przez komornika, obowiązana jest składać, w miarę postępowania czynności, zaliczkę na pokrycie spodziewanych opłat i wydatków.

Komornik nie podejmie wykonania czynności, zanim strona nie złoży odpowiedniej zaliczki. Nie dotyczy to jednak Skarbu Państwa oraz podmiotów, zastąpionych przez Prokuratorję Generalną co do należności z tytułu opłat.

Na opłatę za dokonanie sprzedaży komornik nie pobiera zaliczki.

§ 4. Opłaty i wydatki, od których strona była uwolniona, lub których nie uiściła, komornik ściągnie od dłużnika.

Opłaty nieściągnięte od dłużnika wyegzekwuje komornik od strony, która zażądała spełnienia czynności, chyba, że służy jej uwolnienie.

W toku egzekucji wszczętej z urzędu (art. VII przep. wprow. pr. egz.) narosłe opłaty i wydatki obciążają dłużnika; jednakże wydatki poniesione w gotowiźnie, jeżeli nie można ich ściągnąć od dłużnika, będą pokryte ze Skarbu Państwa.

O opłatach w ogólności.

§ 5. Opłaty są stosunkowe albo stałe.

Wysokość opłaty stosunkowej, jeżeli rozporządzenie niniejsze nie stanowi inaczej, zależna jest od wartości roszczenia.

Pełna opłata stosunkowa wynosi przy wartości:

	do	50 zł.	włącznie	2 zł
ponad	50 zł. „	100 „	„	3 „
„	100 „ „	200 „	„	4 „
„	200 „ „	400 „	„	6 „
„	400 „ „	600 „	„	7 „
„	600 „ „	1000 „	„	8 „
„	1000 „ „	5000 „	„	8 „

za pierwsze 1000 . . . . . 8 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1000 3 „
ponad 5000 zł. do 10.000 zł. włącznie:
za pierwsze 5.000 zł. . . . . 20 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1000 2 „
ponad 10.000 zł. 100.000 zł. włącznie:
za pierwsze 10.000 zł. . . . . 30 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 1000 1 „
ponad 100.000 zł.:
za pierwsze 100.000 zł. . . . . 120 „
od nadwyżki za każde rozpoczęte 10.000 5 „

§ 6. Suma opłaty stosunkowej nie może wynosić mniej niż 2 zł.

Opłaty w sprawach spornych i egzekucyjnych.

§ 7. Pełną opłatę stosunkową pobiera się:

1) za zajęcie ruchomości i zajęcie wierzytelności i innych spraw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu wymienionych w art. 630, 639 § 1 k. p. c.;
2) za dokonanie opisu nieruchomości, nie mniej jednak niż 8 zł.
3) za dokonanie sprzedaży przez publiczną licytację ruchomości, nieruchomości i praw, za dokonanie sprzedaży z wolnej ręki ruchomości lub w razie objęcia ruchomości przez wierzyciela — od odzyskanej ceny, nie mniej jednak niż . . . . 5 zł.

Jeżeli czynność wymieniona w p. 2 trwała dłużej niż 3 godziny, to za każdą następną rozpoczętą godzinę, opłatę podwyższa się o . . . . . 2 zł.

Opłatę za dokonanie sprzedaży należy pobrać, choćby sprzedaż została uznana za niedoszłą do skutku z powodu uiszczenia w terminie ceny nabycia (art. 613 k. p. c.).

§ 8. Połowę opłaty stosunkowej pobiera się:

1) za zajęcie ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych, związanych z posiadaniem dokumentu, wymienionych w art. 630 k. p. c., jeżeli zajęcie następuje przez zaznaczenie w protokóle poprzedniego zajęcia (art. 587 § 1, 641 § 1 k. p. c.);

2) za zajęcie wierzytelności i innych praw majątkowych poza wymienionemi w art. 630 i 639 § 1 k. p. c.;

3) za sprawdzenie zajętych ruchomości i bez równoczesnego dokonania zajęcia (art. 587 § 2 k. p. c.);

4) za opis zajętego prawa lub ruchomości (art. 634, 817 § 3 k. p. c.);

5) za oszacowanie.

Opłata za oszacowanie nie należy się, jeżeli oszacowania dokonywa komornik przy zajęciu, opisie lub sprzedaży.

Jeżeli oszacowania dokonywa komornik w toku egzekucji celem zniesienia współwłasności, opłatę za tę czynność oblicza się od sumy oszacowania.

§ 9. Opłata stała wynosi:

1) za doręczenie dokonane przez komornika, jeżeli obecność komornika przy doręczeniu jest konieczna i stanowi ono samoistną czynność, z wyjątkiem doręczeń w toku sądowego postępowania egzekucyjnego . . . . 0,80 zł.

2) za wykonanie przymusu osobistego . . . . . 20.00 zł

3) za przyjęcie sumy od dłużnika wierzytelności (art. 631 k. p. c.) przekazywanej wierzycielowi lub składanej do depozytu 1 „

4) za odebranie dłużnikowi dokumentu lub rzeczy ruchomej wraz z oddaniem ich wierzycielowi, do depozytu lub na skład (art. 638, 650, 812 k. p. c.) 5.00 „

5) za czynności związane z przeniesieniem zajętych ruchomości na inne miejsce . . . 3 „

6) za asystowanie stronie celem usunięcia oporu (art. 820 k. p. c.) 5 „

Jeżeli czynność, wymieniona w p. 4)—6), trwała więcej niż godzinę, to za każdą następną rozpoczętą godzinę opłata zwiększa się o 2 zł.

Za doręczenie do rąk pełnomocnika lub kuratora ustanowionych dla kilku uczestników, należy się wynagrodzenie za jedno doręczenie.

§ 10. Opłata stała wynosi:

1) za wprowadzenie w posiadanie nieruchomości, usunięcie z niej ruchomości, wprowadzenie zarządcy w zarząd lub sekwestr nad nieruchomością:

a) przy nieruchomościach ziemskich o obszarze:

do 3 ha	7 zł.
do 8 ha	10 „
do 15 ha	13 „
do 30 ha	16 „
ponad 30 ha od każdych dalszych rozpoczętych 10 ha dodatkowo po	1 „

b) przy nieruchomościach miejskich lub zakładach fabryczno-przemysłowych według szacunku ubezpieczeniowego:

do 3.000 zł	7 zł
do 10.000 zł.	10 „
do 20.000 zł.	13 „
do 100.000 zł.	16 „
ponad 100.000 zł. od każdych rozpoczętych 10.000 zł. dodatkowo po	1 „

2) za dokonanie eksmisji z lokalu:

a) jednoizbowego	3 „
b) dwuizbowego i większego:	
od pierwszej izby	3 „
od każdej następnej . . .	2 „

Pomieszczeń pobocznych jak: przedpokoje, korytarze, werandy, łazienki, śpiżarnie, alkowy i pokoje dla służby nie uwzględnia się przy obliczeniu opłaty.

Jeżeli czynność, wymieniona w p. 1) i 2), trwała dłużej niż 3 godziny, to za każdą następną rozpoczętą godzinę opłata zwiększa się o 2 zł.

§ 11. Jeżeli komornik po przybyciu na miejsce spełnienia czynności odstąpił od jej wykonania z powodu zapłaty lub z innych przyczyn, uzasadniających zawieszenie lub umorzenie postępowania albo wstrzymanie wykonania czynności, opłata wynosi:

1) w przypadku, gdy celem czynności był opis, oszacowanie lub licytacja — połowa opłaty, jakaby się należała za dokonanie tej czynności przyczem w razie odstąpienia od licytacji opłatę oblicza się od ceny oszacowania:

2) w innych wypadkach 2 zł.

§ 12. Opłatę w wysokości 2 zł. pobiera się w przypadku:

1) niedokonania zajęcia z powodu braku przedmiotów, podlegających zajęciu;

2) nieodebrania rzeczy ruchomej z powodu jej nieodnalezienia (art. 638, 650, 812 k. p. c.);

3) niedokonanie sprzedaży spowodu bralicytantów.

Opłaty w innych sprawach.

§ 13. Opłata stała wynosi:

1) za ofiarowanie pieniędzy wierzycielowi w imieniu dłużnika:

do 500 zł.	3 zł.
ponad 500 zł.	5 „

2) a) za dokonanie spisu majątku lub jego części;

b) za opieczętowanie albo zdjęcie pieczęci bez dokonania jednocześnie spisu:

za pierwszą godzinę . . .	5 zł.
za każdą następną rozpoczętą godzinę	2 „

3) za aresztowanie osoby z powodu upadłości . . . . . 20 „

Poza tem do czynności w postępowaniu niespornem i upadłościowem stosuje się odpowiednio przepisy § 5 — 12 rozporządzenia niniejszego.

Wydatki.

§ 14. Komornikowi należy się w całości zwrot wszelkich wydatków gotówkowych jako to: na opłaty pocztowe, opłaty za doręczenia, uskutecznianie przez organa sądowe i gminne, na należności biegłych, koszty ogłoszeń w dziennikach, koszty przeniesienia i przechowania oraz należności osób przywołanych do czynności.

§ 15. Za każde doręczenie, niewymienione w § 9 i 14 i w toku sądowego postępowania egzekucyjnego, komornik tytułem wydatku pobiera — 40 gr.

§ 16. Nadto tytułem zwrotu wydatków za sporządzenie wezwań, zawiadomień, ogłoszeń, protokółów i innych pism, które w toku postępowania przy wykonywaniu czynności należy z urzędu sporządzić, komornik ma prawo pobrać na rzecz swoją:

1) od wniosku o wszczęcie lub podjęcie zawieszonej lub wstrzymanej egzekucji należności pieniężnych połowę stawek wymienionych w § 5, jednak:

a) przy egzekucji z nieruchomości nie mniej niż 10 zł. a nie więcej niż 30 zł.;

b) przy egzekucji z ruchomości, wierzytelności i innych praw majątkowych nie mniej niż 3 zł., a nie więcej niż 15 zł.;

2) od wniosku o wszczęcie lub podjęcie zawieszonej lub wstrzymanej egzekucji roszczeń niepieniężnych:

a) celem zniesienia współwłasności nieruchomości . . . . 15 zł.

b) innych roszczeń niepieniężnych 3 zł.

3) od wniosku o wykonanie zarządzenia tymczasowego (zabezpieczenia powództwa) połowę wynagrodzenia w myśl p. 1) i 2) zależnie od rodzaju zarządzenia tymczasowego.

§ 17. W postępowaniu niespornem i upadłościowem komornik pobiera na rzecz swoją wynagrodzenie za sporządzenie wezwań, zawiadomień, ogłoszeń, protokółów, odpisów, za uwierzytelnienia i zaświadczenia — za każdą choćby rozpoczętą stronicę tych pism — 50 gr.

Stronica arkusza powinna zawierać przeciętnie 25 wierszy, a każdy wiersz 45 liter pisma.

W postępowaniu egzekucyjnem wynagrodzenie powyższe pobiera komornik tylko za sporządzenie na żądanie strony odpisów, uwierzytelnień, zaświadczeń. Za pisma, które komornik w myśl przepisów kodeksu postępowania cywilnego powinien sporządzić z urzędu, nie pobiera on wynagrodzenia, unormowanego paragrafem niniejszym.

§ 18. Jeżeli komornik na żądanie strony wykonywa czynność w miejscowości odległej więcej niż 2 km. od jego siedziby, ma prawo do wynagrodzenia w kwocie 40 groszy ka każdy rozpoczęty kilometr odległości miejsca dokonania czynności od jego siedziby.

Jeżeli w czasie jednego przejazdu komornik wykonywa kilka czynności, należy mu się pełne wynagrodzenie według ustępu poprzedzającego od każdej czynności z osobna, chyba że wykonywa je w tej samej sprawie. W tym przypadku należy się komornikowi wynagrodzenie za jeden tylko przejazd.

Komornikowi nie służy prawo do diet i kosztów przejazdu według norm przewidzianych dla funkcjonarjuszów państwowych z powodu wykonywania poza jego siedzibą.

OPŁATY PASZPORTOWE.

(Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 30. IV. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 394 i Rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 7 maja 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 397)

Opłaty paszportowe ustala Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Wolne są od opłat paszporty dyplomatyczne i służbowe oraz paszporty robotników, emigrantów i osób udających się zagranicę w celach zarobkowych.

Zniżonej opłacie do 25% podlegają paszporty osób wyjeżdżających w celach handlowych i przemysłowych, a do 20% dla osób wyjeżdżających, celem kształcenia się lub prowadzenia badań naukowych, niezamożnych dla leczenia się, wyjeżdżającym dla uczestniczenia w międzynarodowych obradach, zjazdach, zawodach sportowych, w celach społecznych. Osoby wyjeżdżające celem kształcenia się, na międzynarodowe zjazdy, zebrania, zadowy i w celach społecznych mogą być zupełnie zwolnione od opłaty.

Opłaty są następujące:

Paszport jednorazowy — 400 zł.
„ wielokrotny — 1.600 zł.

W tym samym stosunku kosztują paszporty ulgowe wielokrotne. Paszport w celach lotniczych i żeglarskich kosztuje 3 zł. Paszporty takie przysługują: żeglarzom, którzy pływają na statkach zapisanych w przystaniach, znajdujących się na obszarze Państwa Polskiego i ich rodzinom mieszkającym stale na tych statkach oraz niezbędnej załodze; pilotom zatrudnionym na statkach obcokrajowych o ile posiadają legitymacje na prawo wykonywania tego zawodu wystawioną przez polskie urzędy wodne; pracownikom przedsiębiorstwa „Polskie Linje Lotnicze Lot" — jeżeli wyjeżdżają w sprawach związanych z lotnictwem.

Paszporty ulgowe jednorazowe za 100 zł. i wielokrotne za 400 zł. są wydawane przez powiatowe władze administracji ogólnej, po stwierdzeniu potrzeby wyjazdu w celach handlowych i przemysłowych. Przez Wojewódzkie władze przemysłowe a w m. Warszawie w Komisarjacie Rządu.

Opłaty ulgowe po 80 i 320 zł. są stosowane przez powiatowe władze administracji ogólnej względem osób udających się zagranicę w celach:

a) kształcenie się w szkołach średnich, ogólnokształcących zawodowych i wyższych na podstawie dowodów, stwierdzających przyjęcie do danego zakładu lub studjowania w danym zakładzie, względnie dowodu uzależniającego przyjęcie od osobistego zgłoszenia,
b) prowadzenia badań naukowych na podstawie zaświadczeń władz i instytucji państwowych organizacji naukowych lub naukowo zawodowych,
c) leczenie się, o ile dana osoba przedstawia zaświadczenie, stwierdzające konieczność przeprowadzenia kuracji zagranicą wystawione: przez lekarza powiatowego (lub też o ile chodzi o osoby wojskowe w czynnej służbie, komisyjnie przez szpital wojskowy, a potwierdzone przez Szefa Sanitarnego okręgu), a powiatowa władza administracji ogólnej w porozumieniu z właściwym urzędem skarbowym stwierdzi jej niezamożność,
d) towarzyszenia niezamożnej osobie chorej o ile konieczność opieki w podróży jest stwierdzona przez lekarza powiatowego, względnie dla osób wojskowych, jak wyżej pod c),
e) uczestniczenia w zebraniach międzynarodowych, zjazdach naukowych, zawodach sportowych i t. p., jako też w celach reprezentacyjno - propagandowych, uczestniczenia w wycieczkach (pielgrzymkach), zwiedzania wystaw i urządzeń zagranicznych oraz w celach społecznych, o ile dane osoby nie są delegowane przez instytucje państwowe, na podstawie decyzji Ministerstwa Skarbu,
f) społecznych o ile osoby delegowane są przez instytucje państwowe.

Osoby wyjeżdżające zagranicę w celach wymienionych w ustępie 1, punktach a), b) i f) mogą być zupełnie zwolnione od opłat paszportowych według uznania Wojewody (Komisarza Rządu) w porozumieniu z Dyrektorem właściwej Izby Skarbowej, osoby zaś wyjeżdżające zagranicę w celach wymienionych w punkcie e) mogą być zwolnione od opłat na podstawie decyzji Ministerstwa Skarbu.

W razie bezwzględnej konieczności wyjazdu osób w sprawach familijnych lub majątkowych, może być po stwierdzeniu (w porozumieniu z właściwym urzędem skarbowym) niezamożności, przyznana przez powiatowe władze administracji ogólnej, ulga albo całkowite zwolnienie od opłat.

W wypadkach zasługujących na wyjątkowe uwzględnienie — powiatowe władze administracji ogólnej będą mogły, chociażby strona nie mogła zadość uczynić wszystkim przewidzianym wymogom, na podstawie decyzji Wojewody (Komisarza Rządu) w porozumieniu z Dyrektorem właściwej Izby Skarbowej, pobrać za paszport ulgową opłatę, albo całkiem zwolnić od opłaty. Poza powyższemi opłatami pobiera się jeszcze należność z tytułu zwrotu kosztów blankietów paszportowych.

OPŁATY KONSULARNE.

(Ustawa z dn. 11 listopada 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 934 i Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 kwietnia 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 376)

Konsulowie obowiązani są bronić praw, mienia i interesów obywateli polskich oraz udzielać im rad, pomocy, stosując się do praw i zwyczajów państw, w których urzędują. Konsulowie winni również czuwać nad tem, aby obywatelom polskim nie czyniono przeszkód w korzystaniu z praw, ulg i przywilejów, przyznanych przez miejscowe ustawy i zwyczaje oraz przez umowy międzynarodowe.

Opłaty za te czynności prowadzone w interesie poszczególnych osób ustala Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Oprócz opłat konsularnych pobiera się w tych sprawach koszty postępowania.

Zwolnieni od opłat i kosztów postępowania są:

a) Skarb Państwa,
b) Związki Komunalne,
3) Kościoły i gminy wyznaniowe,
4) Fundacje, zakłady i zrzeszenia, których zadanie stanowi wykonywanie kultu religijnego albo działalność naukowa, oświatowa, dobroczynna.
5) Zrzeszenia prawnie istniejące mające za zadanie propagandę kulturalną i ekonomiczną na rzecz rozwoju stosunków Polski z obcemi państwami i narodami.
6) Obce państwa i ich urzędnicy w ramach wzajemności,
7) Bank Polski i przedsiębiorstwa państwowe,
8) Gminne i Komunalne Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowe,
9) Osoby, którym sąd przyznał prawo ubogich.

Prawo żądania opłat konsularnych i kosztów postępowania przedawnia się po 5 latach.

Kierownik Urzędu Konsularnego jest uprawniony do zniżania opłaty lub zwolnienia od opłaty osoby, których niezamożność jest mu znana lub dostatecznie uprawdopodobniona.

Taryfa opłat konsularnych.

I. Opłata od podań . . . . . 6 zł.
Każdy załącznik . . . . . 2 zł.
Wolne od opłaty są podania o informacje handlowe i w sprawie poszukiwań osób zaginionych.

II. Wystawienie lub przedłużenie paszportu . . . . . 15 zł.
Wyst. lub przedłużenie paszportu na okres ponad 6 mc. . . 20 zł.
Wyst. lub przedł. pasz. na okres ponad 2 lata . . . . . 40 zł.
Paszport zbiorowy od osoby . 5 zł.
Uzupełnienie paszportu . . . 15 zł.

Opłaty za paszporty dla robotników i osadników są o 75% niższe.

Opłaty za paszport jednoosobowy dla żony będącej na utrzymaniu męża, o ile mąż posiada już paszport Konsularny są 50% niższe.

Wiza pobytowa	jednorazowa	20 zł.
„	wielokrotna	40 zł.
„	osiedleńcza	50 zł.
„	przejazdowa	2.50 zł.
„	przejazdowa tam i z powrotem	5 zł.
„	do wielokrotnego przejazdu	12 zł.
„	zbiorowa pobytowa (dla 1 osoby)	5 zł.
„	zbiorowa przejazdowa (dla 1 osoby)	1 zł.

Pozwolenie na przewóz zwłok:
a) do Polski 50 zł.
b) przez terytorjum Polski 25 zł.
III. Świadectwo pobytu 6 zł.
Legalizacja dokumentu 12 zł.
Wolne od opłat są świadectwa: pismo polecające ,zaświadczenie wezwania robotnika do pracy „certyfikat de contume" i t. p.
IV. Świadectwo pochodzenia towarów — 1% do sumy rachunku lecz nie więcej jak 43 zł. i nie mniej niż . . . . . 1 zł. 75 gr.
Świadectwo zdrowotności przesyłek towarowych . . . . . 2 zł. 50 gr.
Zaświadczenie o dokonaniu ekspertyzy przy obrocie handlowym . 80 zł.
Inne zaświadczenia . . . . . 15 zł.
Przesłanie wzorów lub próbek . . 10 zł.
V. Wystawienie lub przedłużenie świadectwa o banderze . . . 220 zł.
Zaświadczenie o stanie sanitarnym portu z którego statek wyjeżdża 2.50 zł.
VI. Sporządzenie aktu notarjalnego — 1% od wartości, a najmniej . . . 30 zł.
Pełnomocnictwo:
a) do jednej czynności . . . 20 zł.
b) do wielu czynności . . . . 30 zł.
Stwierdzenie zgodności odpisu z oryginałem:
a) w języku europejskim za każdą stronicę . . . . . 2 zł.
b) w języku pozaeuropejskim za każdą stronicę . . . . . 4 zł.

Stwierdzenie zgodności przekładu z oryginałem:
a) w języku europejskim za stronicę . . . . . 8 zł.
b) w języku pozaeuropejskim za stronicę . . . . . 16 zł.
Sporządzenie przekładu za stronicę:
a) w języku europejskim . . . 20 zł.
b) w języku pozaeuropejskim . 40 zł.
Uwierzytelnienie podpisów:
na pełnomocnictwie . . . . 6 zł.
na dokumentach z sumą nieoznaczoną . . . . . 12 zł.
na dokumentach z sumą oznaczoną — 0,25% wartości
Poświadczenie daty okazania dokumentu . . . . . 30 zł.
Poświadczenie pozostawania osoby przy życiu . . . . . 10 zł.
Inne czynności notarjalne — 1 % od wartości a najmniej . . . 50 zł.

VII. Postępowanie przed przedstawicielem dyplomatycznym względnie konsularnym jako sędzią polubownym — 2% od wartości.

Przeprowadzenie likwidacji spadku oraz wydobycie sum spadkowych — ½% od sumy zrealizowanej.

VIII. Przesłanie listu lub depeszy osoby prywatnej drogą urzędową — 8 zł.

Przesłanie i doręczenie gotowizny i przedmiotów wartościowych — 1% od wartości.

Przechowywanie pieniędzy i innych przedmiotów wartościowych:
a) miesięcznie — ⅛% od wartości
b) dłużej niż rok — 1% od wartości.

Wydobycie sum pieniężnych nie należących do spadku — 2% od wydobytej sumy.

Do kosztów postępowania należą:
a) koszty opłat pocztowych, telefonicznych i t. p.
b) należności świadków
c) koszty przewozu osób i rzeczy
d) koszty ogłoszeń w pismach
e) opłaty należne innym władzom i urzędom
f) wynagrodzenie adwokatów, notarjuszów i t. p.
g) diety i koszty podróży urzędników Konsularnych dokonywujących czynności poza lokalem urzędu Konsularnego.

Diety za urzędowanie poza lokalem urzędu, lecz w siedzibie urzędu wynoszą za każde rozpoczęte pół dnia:
a) za urzędowanie kierownika urzędu . . . . . 60 zł.
b) za urzędowanie innego urzędnika . . . . . 40 zł.
c) za urzędowanie niższego funkcjonarjusza . . . . . 15 zł.

Przy urzędowaniu poza siedzibą urzędu za każdą rozpoczętą dobę:
a) dla kierownika urzędu . . 175 zł.
b) dla urzędnika . . . . . 130 zł.
c) dla niższego funkcjonarjusza 50 zł.

OPŁATY OD PATENTÓW.

(Ustawa z dnia 22 III 1928. Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 384 i Ustawa z dn. 25 I 1933. Dz. U. R. P. Nr. 10 po. 63)

Opłata przy zgłoszeniu patentu wynosi . . . . . 35 zł

Opłaty roczne wynoszą:

za rok pierwszy . . .	50 „
„ „ drugi	75 „
„ „ trzeci	100 „
„ „ czwarty	125 „
„ „ piąty	150 „
„ „ szósty	200 „
„ „ siódmy	250 „
„ „ ósmy	300 „
„ „ dziewiąty	400 „
„ „ dziesiąty	500 „
„ „ jedenasty	600 „
„ „ dwunasty	700 „
„ „ trzynasty	800 „
„ „ czternasty	900 „
„ „ piętnasty	1000 „

Za udzielenie patentu dodatkowego należy się oprócz opłaty przy zgłoszeniu, jednorazowa opłata 50 zł zamiast opłat rocznych. Od chwili, kiedy patent staje samoistnym, pobiera się od niego zwykłe opłaty roczne, przewidziane dla patentu głównego.

Opłaty za wnioski o wciągnięcie do rejestru zmian, dotyczących praw rzeczowych oraz praw używaczy, wnoszone do wydziału zgłoszeń, wynoszą zł 20 za odwołania (zażalenia), na uchwały i orzeczenia wydziału zgłoszeń — zł 20, za wnioski zaś i skargi do wydziału spraw spornych i za zażalenia na uchwały i orzeczenia jego wydziału odwoławczego — zł 60.

Opłaty przy zgłoszeniu wzorów.

Opłata za zgłoszenie wzoru użytkowego lub łączne zgłoszenie wzorów zdobniczych do 10 wynosi 15 zł. Opłata za pierwszy okres ochronny wzorów zdobniczych (1, 2 i 3 rok) wynosi 25 zł. Opłata za drugi okres ochronny (4 i 6 rok) wynosi 50 zł. Opłata za trzeci okres ochronny (7, 8, 9 i 10 rok) wynosi 100 zł.

Przy wzorach towarowych opłaty te wynoszą 40 zł 100 zł i 200 zł.

Przy zgłoszeniu wzorów zdobniczych, odnoszących się do kilku klas towarowych, należy uiścić opłaty (zgłoszenie i perjodyczne) tyle razy, ile klas towarowych objętych jest zgłoszeniem.

Opłaty przy zgłoszeniu znaków towarowych.

Opłata przy zgłoszeniu znaku towarowego wynosi 20 zł.

Nadto zgłaszający po otrzymaniu zawiadomienia wydziału zgłoszeń, iż znak nadaje się do rejestracji, winien uiścić jako należytość za korzystanie z 10-letniej ochrony każdego znaku 60 zł i za każdą klasę towaru 15 zł.

Za znaki związkowe wszystkie opłaty obowiązują w podwójnej wysokości.

Opłata za dalsze korzystanie w ciągu 10 lat z ochrony i za klasy towarowe wynosi 90 zł i za każdą klasę towarową 20 zł.

Właściciel znaku może uiścić opłatę w ciągu 3 miesięcy, z grzywną w wysokości 5% przy opłacie w pierwszym, 10% w drugim i 15% przy opłacie w miesiącu trzecim.

OPŁATY STEMPLOWE.

(ustawa z dnia 1 lipca 1926 r. i z 18 marca 1932 r., tekst jedn. — obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 25. IV. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 413).

Uwaga. 10% dodatek pobiera się przy wszystkich opłatach stemplowych z wyjątkiem opłat od spółek akcyjnych, wymienionych w niniejszej taryfie pod: „Spółki. A. Krajowe. 1)".

A d o p t a c j a (przysposobienie) (art. 139): 5 zł.

A k t a s t a n u c y w i l n e g o (art. 155), wydane przez urząd stanu cywilnego; od każdego zaświadczenia aktu urodzenia, zaślubin lub śmierci:

1) w województwach poznańskiem, pomorskiem i na Górnym Śląsku: zasadniczo po 1 zł.,

2) na innych obszarach: a) jeśli koszty utrzymania urzędu stanu cywilnego ponosi państwo, to jest w b. zaborze austrjackim wydawane przez starostwa dla „bezwyznaniowców", w Warszawie przez komisarjaty policji dla wyznań niechrześcijańskich oraz w całem państwie przez duszpasterzy wojskowych: po 3 zł., b) jeśli kosztów utrzymania urzędu stanu cywilnego państwo nie ponosi, to jest we wszystkich niewymienionych pod 2), a więc także wydawane przez duchownych katolickich, ewangelickich i prawosławnych: po 1 zł.

Podanie o wydanie aktu stanu cywilnego — wolne (art. 142 p. 25).

A l i m e n t a c y j n a u m o w a (art. 114, 130, 133), gdy dotyczy małżonka, dzieci lub innych osób, których utrzymanie należało do tego, kto w umowie zobowiązuje się do ponoszenia kosztów utrzymania, a umowę zawarto poza sądem lub w sądowem postępowaniu niespornem — od wartości świadczeń (art. 6—11): 0,5%. Ugoda w sporze sądowym nie podlega opłacie stemplowej; jeśli umowa ma charakter darowizny: podlega podatkowi od darowizn.

A s e k u r a c j a — patrz ubezpieczenia.

A s y g n a c j a (art. 128 ustęp drugi) (t. zw. Kasa płaci), czyli zlecenia wypłaty, które ma być wykonane przez samego wystawcę lub przez inny oddział przedsiębiorstwa, wystawiona bez daty albo z datą późniejszą niż dzień wręczenia odbiorcy lub też płatna w oznaczonym terminie (nie za okazaniem) — od sumy: 0,3%; pozatem: wolna.

A s y g n a t a k a s o w a (art. 118): (dowód lokacyjny) — potwierdzenie przyjęcia na oprocentowanie sumy wyższej niż 100 zł — 20 gr; na 100 zł lub niżej, jak również wystawiona przez Pocztową Kasę Oszczędności, Bank Polski, Centralną Kasę Spółek Rolniczych, gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe, komunalne kasy oszczędności oraz spółdzielnie, należące do związków rewizyjnych jako też stwierdzające przyjęcie pieniędzy od przedsiębiorstwa wykonywającego czynności bankowe: wolna.

B i l e t y — patrz przewozowe dokumenty.

C e s j a (przelew) wierzytelności pieniężnej i innych praw (art. 66, 69, 70) powyżej 20 zł. — od wartości świadczenia wzajemnego, gdy jej zaś nie wymieniono — od nominalnej sumy wierzytelności: 1%; na 20 zł lub niżej: wolna.

C i a ł a k o p a l n e (art. 64, 65): umowa o: a) ustanowienie lub przelew prawa do wydobywania ciał kopalnych albo o ustalenie odszkodowania dla właściciela gruntu — od sumy wynagrodzenia (art. 6—10 i 12) (bez doliczenia olbory, procentów brutto i t. p. świadczeń): 2%, b) o przelew prawa do oznaczonej liczbowo lub procentowo części wydobytych ciał kopalnych (olbory, procentów brutto i t. p.) — od sumy wynagrodzenia: 1%.

C z e k (art. 128): zasadniczo wolny; jeśli jednak został wręczony odbiorcy przed datą jego wystawienia albo jeśli w czeku

na rzecz określonej osoby lub na jej zlecenie wystawca jest zarazem trasatem — od sumy: 0,3%.

Darowizna — nie podlega opłacie stemplowej, lecz podatkowi od darowizn.

Deklaracje — patrz notarjalne akty.

Deklaracja celna — wolna (art. 142 p. 1).

Depozyt — patrz skład.

Długu uznanie (art. 114) — od sumy: 0,5%.

Długu gruntowego albo rentowego, ustanowienie (art. 84, 86, 87) — od sumy wierzytelności: 0,5%; jeżeli dług ten obciążał już inną nieruchomość, a opłatę od tego długu uiszczono: 5 zł.

Dostawa — patrz: ruchomości.

Dowód lokacyjny — patrz: asygnata kasowa.

Dożywocie — patrz: prawa na rzeczy cudzej.

Duplikat podlega opłacie według zasad dla odpisów.

Dział majątku wspólnego (art. 131—132) — gdy wspólność nie wynikła ani z dziedziczenia, ani z zapisu, ani z darowizny, lecz z innych tytułów (np. kupna, sprzedaży, spółki), a prócz tego nie chodzi o dział wspólnoty gruntowej, podlegający zatwierdzeniu przez władze ziemskie — od nadwyżki, jaką każda z osób otrzymuje ponad wartość swej części idealnej: a) gdy dział tyczy się nieruchomości — od wartości: 4%, b) gdy dział tyczy się ruchomości — od wartości: 1%. Pozatem wolny.

Dzierżawa (najem) (art. 88) — od sumy czynszu z doliczeniem wszelkich świadczeń: 1%; co do nieruchomości, położonej zagranicą: 5 zł. Dzierżawa kopalni podlega opłacie według zasad dla ustanowienia prawa wydobywania ciał kopalnych — patrz: ciała kopalne.

Ulgi: a) najem lokalu na pomieszczenie przedstawicielstw dyplomatycznych lub konsularnych państw obcych, jako też na mieszkania dla szefów i funkcjonarjuszów państw obcych oraz szefów zawodowych przedstawicielstw państw obcych, ich członków rodzin i służby osobistej, jeżeli te osoby są obywatelami państwa wysyłającego — podlega opłacie na 0,5%, którą ma uiścić najmodawca,

b) może być przyznane uwolnienie dla dzierżawy lub najmu objektów dla przedsiębiorstw, mających znaczenie dla obrony państwa.

Dzierżawa wieczysta (emphiteuza) (art. 12, 52, 58) — ustanowienie lub przeniesienie prawa dzierżawy — podlega według zasad dla nieruchomości.

Faktura — patrz: rachunki.

Godziny policyjnej przedłużenie: a) podanie (art. 145): 5 zł., b) zezwolenie na czas dłuższy niż 3 doby (art. 156 p. 6): 50 zł., c) zezwolenie na 3 doby lub krócej (art. 154): 5 zł.

Górnictwo — a) podanie o nadanie uprawnień górniczych (art. 146 p. 2): 10 zł., b) akt nadania górniczego (art. 156 p. 7): 25 zł.

Gwarancja — patrz: poręka.

Gwarectwa — patrz: spółki A. 3.

Hipoteki — I. **Ustanowienie nie w obligu, lecz w osobnym dokumencie.**

1. **przez dłużnika:**

a) gdy od obligu, który dotyczy tej wierzytelności, należną opłatę stemplową zapłacono (art. 84 ustęp drugi): 5 zł.

b) gdy nie zapłacono opłaty stemplowej od obligu (art. 84 ustęp pierwszy) — od sumy: 0,5%;

c) gdy hipoteczne zabezpieczenie znajduje się w treści obligu, to zabezpieczenie to nie podlega osobnej zapłacie (art. 86 ustęp pierwszy), podlega zaś oblig;

2. nie przez dłużnika, lecz **przez osobę trzecią,** dla wierzytelności, która już istnieje:

a) jeśli **nie** zapłacono opłaty stemplowej od obligu, tyczącego się tej wierzytelności — od sumy wierzytelności (art. 84 ustęp pierwszy i art. 85 ustęp pierwszy): 0,5%;

b) jeśli od obligu, który tyczy się tej wierzytelności, zapłacono należną opłatę stemplową (art. 85 ustęp pierwszy) — od sumy wierzytelności: 0,1%;

3. **przez dłużnika lub osobę trzecią,** dla wierzytelności, która jeszcze nie istnieje (kaucja):

a) zasadniczo (art. 82 ustęp pierwszy)— od sumy kaucji: 0,1%;

b) za zabezpieczenie kredytu wekslowego; kaucja służbowa; na zabezpieczenie prawidłowego wykonywania obowiązków opiekuna lub kuratora; na zabezpieczenie należności ubocznych (np. procentów), jeśli od obligu opłatę uiszczono; na zabezpieczenie wierzytelności mogących wyniknąć z otwartego kredytu, jeśli zapłacono opłatę stemplową od umowy o otwarcie kredytu (art. 82 ustęp drugi) — od aktu: 5 zł.

II. **Zezwolenie na wykreślenie** z hipoteki (art. 139):

a) sumy do 100 zł.: wolne;

b) sumy ponad 100 zł. do 1000 zł.: 2 zł.;

c) sumy ponad 1000 zł. lub prawa, którego wartość nie jest wymieniona w piśmie: 5 zł.

Indos — na weksla, przekazie, czeku, obligu przenośnym zapomocą indosu, dokumencie przewozowym i składowym dowodzie posiadania (art. 69 ustęp drugi): wolny; na składowym dowodzie zastawniczym (warrancie) drugi i następne indosy (art. 69 ustęp drugi): wolne, zaś pierwszy indos (art. 115 ustęp trzeci): podlega jak weksel.

Honorarja — patrz: usługi.

Kary umownej (wadjalnej) ustanowienie (art. 114): a) w osobnym dokumencie: 0,5%, b) w tym samym dokumencie co ustanowienie zobowiązania: wolne (art. 2).

Karta łowiecka: a) czternastodniowa (art. 154): 5 zł., b) na czas dłuższy niż 14 dni (art. 156 p. 8): 10 zł., c) dla funkcjonarjuszów lasów państwowych oraz dla zaprzysiężonej prywatnej straży leśnej: wolne.

Prócz tego podlegają karty łowieckie specjalnej opłacie administracyjnej, która wynosi za kartę: 14-dniową: 2 zł., roczną: 10 zł., trzyletnią: 30 zł. (art. 34 Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 110 poz. 934.

Karta rowerowa: jak świadectwo.

Karta umowy — patrz: ruchomości 5d).

Kaucja: a) na nieruchomości — patrz: hipoteka I. 3, b) zabezpieczona na ruchomości — patrz: zastaw ruchomy B.

Komis: a) przy sprzedaży papierów wartościowych: patrz: papiery wartościowe I. 1, b) przy sprzedaży innych rzeczy ruchomych podlega jak: usługi.

Koncesja — patrz: świadectwo.

Konwersja — patrz: obligi f).

Kopalnie — patrz: ciała kopalne.

Kredytu otwarcie — patrz: otwarcie kredytu.

Książeczka wkładkowa — patrz: asygnacja.

Kuksy: a) dawnego typu — jak: ciała kopalne, b) nowego typu — jak: papiery wartościowe.

Las na wyrąb — patrz: ruchomości.

Małżeńskie umowy majątkowe (art. 130): o wspólność majątkową małżeńską tak między żyjącymi jak i na przypadek śmierci:

a) gdy tyczy się majątku teraźniejszego wartości wyższej niż 10.000 zł. lub także majątku dorobkowego — od wartości majątku poddanego wspólności: 1%;

b) gdy wspólność tyczy się tylko majątku dorobkowego albo teraźniejszego, czystej wartości 10.000 zł. lub mniej — od aktu: 10 zł.

Nieruchomości (grunt i przedmioty z nim złączone; prawo wieczystej dzierżawy; prawo zabudowy; prawo żądania, by rzecz nieruchoma oddana została na własność; prawo do nieruchomego majątku spadkowego) (art. 12):

I. 1. **Pisemna umowa o nabycie własności** tytułem:

a) kupna sprzedaży (art. 52 p. 1);

b) wniesienie jako wkładu rzeczowego do spółdzielni (art. 52 p. 1, a contrario z art. 53 p. 1 i z art. 106);

c) zamiany (art. 56, 65, 70);

d) składki ubezpieczeniowej (art. 96 ustęp szósty);

e) świadczenia wzamian za rentę dożywotnią (art. 101 ustęp trzeci);

f) ugody (art. 133 ustęp piąty);

g) spłata długu (insolutum datio) (art. 52 p. 1);

h) licytacji dobrowolnej (art. 52 p. 1);

i) drogą przewłaszczenia (powzdania) (art. 63 ustęp pierwszy);

k) drogą oświadczenia zgody (z § 878 kod. cyw. niem.) (art. 63 ustęp drugi).

2. **Akt licytacji przymusowej** (art. 52 p. 2).

3. **Orzeczenie sądowe w toku egzekucji,** na mocy którego nieruchomość przechodzi na własność wierzyciela (np. po dwóch bezskutecznych licytacjach w dzielnicy ros.) lub zostaje sprzedana z wolnej ręki (art. 52 p. 3).

4. **Orzeczenie sądowe, zastępujące umowę o przeniesienie własności** (art. 52 p. 4):

a) wydane w toku egzekucji (§ 367 austr. ord. egz.; § 894 niem. proc. cyw.);

b) tyczące się prawa wykupu majątków rodowych (art. 1349 do 1378 kod. cyw. ros., §§ 1442 do 1443 proc. cyw. ros. i art. 163 u. o. s.);

c) wydane z powodu uchylania się od zawarcia notarjalnego aktu sprzedaży w b. dziel. ros. (art. 7 ustawy z 13. III. 1929 r. Dz. U. R. P. Nr. 24 poz. 246).

5. **Wyroki sądów polubownych, skutkujące przejście** własności nieruchomości (art. 52 p. 5).

6. **Akty wywłaszczenia** i inne orzeczenia władz administracyjnych, przenoszące własność (art. 52 p. 6) (np. art. 17 ustawy z 20. VII. 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 617).

7. **Pisemne umowy** lub jednostronne oświadczenia, **stwierdzające wykonanie prawa:** a) odkupu, b) odprzedaży lub c) pierwszeństwa kupna (art. 52 p. 7).

8. **Przelew prawa** do nieruchomości, przechodzącego z umowy lub licytacji (art. 52 ustęp drugi).

9. **Zezwolenie** przez właściciela tabularnego **na wpis prawa własności** na obszarze b. zab. austr. na rzecz osoby, która od osoby trzeciej nabyła prawo, by nieruchomość została jej oddana na własność (art. 52 ustęp trzeci).

Opłata wynosi:

A. Zasadniczo (art. 58 ustęp pierwszy): 4%.

B. Gdy chodzi o sprzedaż niewydzielonej (idealnej) części nieruchomości, nabytej przez sprzedawcę drogą dziedziczenia, zapisu lub darowizny osobie, mającej udział w tej nieruchomości z tych samych tytułów lub gdy idzie o oddanie w miejsce zapłaty z powyższych tytułów (art. 58 ustęp drugi): 0,5%.

C. Nabycie nieruchomości na zasadach ustawy o wykonaniu reformy rolnej przez osoby prywatne lub gdy chodzi o sprzedaż karłowatego gospodarstwa celem uzupełnienia innego karłowatego gospodarstwa (art. 58 ustęp trzeci): 1%.

D. Gdy chodzi o nieruchomość nabytą na licytacji, jeśli dokument sporządzono w ciągu trzech tygodni po licytacji (art. 58 ustęp czwarty), albo gdy chodzi o kupno nieruchomości przez instytucję, upoważnioną do parcelacji, zawarte pod warunkiem, że parcelacja zostanie wykonana w naznaczonym terminie (rozp. P. R. z 7. II. 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 126 i § 1 p. 15 rozp. Min. Sk. z 25 II 1929. Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 237) — od całej ceny sprzedaży: 0,2%.

E. Gdy nieruchomość nabywa państwo obce na cele urzędowania swego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego — od całej ceny nabycia (art. 55): 2% (za opłatę tę odpowiedzialnym jest sprzedawca).

F. Gdy chodzi o nieruchomość położoną zagranicą (art. 58 ustęp piąty) — od aktu: 5 zł.

II. **Wniesienie nieruchomości do spółki** jako wkładu rzeczowego (art. 106) — niezależnie od opłaty przewidzianej dla spółek — od wartości nieruchomości: 2%.

III. Gdy wraz z nieruchomością przenosi się własność **przynależności,** to od wartości przynależności (art. 52 ustęp ostatni): 1%. Jeżeli przedmiotem przeniesienia jest gospodarstwo rolne wraz z przynależnościami, to wartość nieruchomości nie może być przyjęta w kwocie niższej niż $^9/_{10}$ części ogólnej wartości nieruchomości wraz z przynależnościami, podanej przez podatnika (art. 12 ustęp trzeci).

IV. Umowa o przyrzeczenie sprzedaży, ja również kwit zadatkowy, tyczący się nabycia nieruchomości: 0,2% (art. 134).

N o t a d y s k o n t o w a, o ile wymienia prowizję bankową lub damno (art. 90) — od prowizji i damna: 0,2%; pozatem: wolna.

N o t a r j a l n e, sądowe, notarjalnie lub sądownie uwierzytelnione lub zgłoszone do rejestracji akty: jeśli nie podlegają innej opłacie, przewidzianej w części drugiej ustawy, a opiewają na sumę wyższą niż 100 zł., to w każdym razie podlegają (art. 139):

a) od sumy lub wartości od 100 do 1000 zł.: 2 zł.

b) od sumy lub wartości ponad 1000, lub gdy w akcie nie wyrażono sumy: 5 zł.

O b c o k r a j o w c y: a) podanie o nabycie nieruchomości przez obcokrajowca (art. 145): 5 zł.; b) zezwolenie na nabycie nieruchomości (art. 156 p. 3) — od sumy nabycia: 1%, nie więcej jednak niż 500 zł.; c) podanie o nadanie obywatelstwa polskiego (art. 145): 5 zł.; d) akt nadania obywatelstwa polskiego (art. 156 p. 1): 50 zł.

Taryfę opłat należnych od podań i zaświadczeń, wiążących się z ruchem cudzoziemców, podaje wykładnia Nr. 300, ogłoszona w Nr. 34 Dz. Urz. Min. Skarbu z 1930 r.

O b l i g i: a) zasadniczo (art. 114) — od sumy wierzytelności: 0,5%; b) oblig na pożyczkę udzieloną pod zastaw towarów osobie, która zajmuje się sprzedażą towarów tego rodzaju i z tego powodu podlega podatkowi przemysłowemu lub jest od tego podatku ustawą zwolniona (art. 115 ustęp pierwszy) — od sumy wierzytelności: 0,3%; c) obligi na zlecenie (przenośne zapomocą indoksu) (art. 115 ustęp trzeci): jak weksle; d) obligi na pożyczki, otrzymane od gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej, od należącej do związku rewizyjnego spółdzielczej instytucji drobnego kredytu (art. 116) lub od komunalnej kasy oszczędności (art. 28 rozp. P. R. z 13. IV. 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339) — od sumy wierzytelności: 0,3%; e) obligi na pożyczki, udzielane w listach zastawnych lub w obligacjach fundowanych przez instytucję emitującą te obligacje (art. 120 p. 3): wolne; f) obligi na pożyczki konwersyjne podlegają tylko opłacie od nadwyżki, jeśli od obligu poprzedniego opłatę zapłacono (art. 121).

O b l i g i n a z l e c e n i e: jak weksle.

O b l i g a c j e (art. 114): krajowe lub zagraniczne przeniesione do kraju — od sumy zobowiązania: 0,5%.

O d p i s y: a) dokumentów podlegających opłacie (art. 3): zasadniczo wolne; b) zaświadczenie umieszczone na odpisie przez urząd skarbowy, że od pierwopisu uiszczono opłatę stemplową — od zaświadczenia (art. 154): 5 zł.; c) zaświadczenie urzędowe zgodności odpisu z pierwopisem, umieszczone przez: 1) sąd — podlega opłatom sądowym; 2) notarjusza (art. 157) — od każdej stronicy pełnej lub zaczętej 50 gr.; 3) inny urząd państwowy (art. 157) — jeśli urząd także sporządził odpis — od każdej stronicy pełnej lub zaczętej 2 zł.; jeśli odpis sporządziła sama strona (art. 157 ustęp drugi) — od każdej stronicy pełnej lub zaczętej: 1 zł.

O t w a r c i e k r e d y t u (art. 134): dokument stwierdzający umowę o otwarcie kredytu, oznaczonego sumą maksymalną (np. „do sumy 10.000 zł."): a) wekslowego — od aktu: 5 zł.; b) kredytu innego rodzaju — od sumy kredytu: 0,1%. Przyrzeczenie udzielenia pożyczki w sumie ściśle określonej (np. „w sumie 10.000 zł."): wolne.

P a p i e r y w a r t o ś c i o w e (akcje, obligacje, listy zastawne, losy, kuksy, z wyjątkiem kuksów dawnego typu i t. p.).

I. 1. Ustna lub pisemna umowa o sprzedaż, dostawę lub zamianę, jako też wykonanie przez komisanta zlecenia sprzedaży, kupna lub zamiany, jeśli choć jedna z osób zainteresowanych wykonywa czynności bankierskie, albo umowę zawarto za pośrednictwem maklera przysięgłego (art. 75 ustępy trzeci i czwarty), podlega: a) gdy obaj kontrahenci są bankami (art. 79 ustęp drugi), a chodzi o akcje, kuksy lub inne papiery o niestałem oprocentowaniu: 0,05%, o obligacje, listy zastawne, losy lub inne papiery o stałem oprocentowaniu: 0,01%; b) gdy tylko jeden z kontrahentów jest bankiem (art. 79 a, b), a chodzi o papiery o niestałem oprocentowaniu 0,2% — chodzi o papiery o stałem oprocentowaniu: 0,05%; c) gdy żaden z kontrahentów nie jest bankiem lub jest nim tylko jeden z kontrahentów, a umowę zawarto za pośrednictwem maklera przysięgłego, lecz **poza giełdą** (art. 79 ustęp trzeci) i chodzi: o papiery o niestałem oprocentowaniu: 0,5% — o stałem oprocentowaniu: 0,1%. Umowa o zamianę podlega opłacie dwukrotnej.

2. Gdy **żaden z kontrahentów nie jest bankiem,** a umowę zawarto **poza giełdą** bez pośrednictwa maklera przysięgłego podlega tylko:

a) pisemna umowa o sprzedaż, dostawę lub zamianę (art. 75 a);

b) sprzedaż lub zamiana stwierdzone: indosem na papierze wartościowym imiennym; pisemnem zawiadomieniem instytucji emitującej o dokonanym przelewie lub pisemnem przejęciem przelewu przez instytucje emitującą (art. 76);

c) akt sprzedaży licytacyjnej (art. 75 b, 66 p. 2);

d) orzeczenie sądowe w toku egzekucji, na mocy którego papiery wartościowe dłużnika przechodzą na własność wierzyciela lub zostają sprzedane z wolnej ręki (art. 75 b, 66 p. 3);

e) pismo, stwierdzające oddanie papierów wartościowych wierzycielowi na spłatę długu (art. 75 ustępy: drugi i piąty);

f) świadectwo pochodzenia papieru wartościowego (art. 76).

Opłata wynosi: przy papierach o niestałem oprocentowaniu: 0,5%, — o stałem oprocentowaniu: 0,1%. Zamiana podlega opłacie dwukrotnej. Podstawę obliczenia opłaty stanowi: przy sprzedaży i oddaniu w miejsce zapłaty — łączna wartość wszystkich zobowiązań kupującego bez wliczenia jednak wartości odsetek bieżących oraz wartości kuponów płatnych, a nie odciętych (art. 78 a). W innych przypadkach — wartość podana przez podatnika, jeśli jest wyższa od przeciętnego kursu najbliższej giełdy z dnia poprzedniego; w braku tegoż — od najbliższego kursu z ostatnich trzech dni; gdy i tego brak — od wartości ustalonej na podstawie opinji Izby Przemysłowo-Handlowej (art. 6, 8, 75 ustęp pierwszy). Jeśli od umowy o sprzedaż lub zamianę papierów wartościowych uiszczono już opłatę stemplową, a następnie umowę taką stwierdzono indosem lub pisemnem zawiadomieniem instytucji emitującej o dokonanym przelewie, albo pisemnem przyjęciem przelewu przez instytucję emitującą, to pisma te są wolne od opłaty (art. 3, 76 ustęp drugi).

II. Przeniesienie do kraju papierów wartościowych zagranicznych (art. 110, 114 i art. 2 ustawy z 17. III. 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 168) — od wartości nominalnej: a) akcyj — do końca 1932 r.: 1%, począwszy od 1. I. 1933 r.: 2%; b) listów zastawnych i innych obligacyj: 0,5%.

P e ł n o m o c n i c t w o (art. 111 — 113): a) zasadniczo: 5 zł.; b) do zastępstwa przed sądem lub innym urzędem publicznym z wyjątkiem dalej wymienionych przypadków: 3 zł.; c) do zastępstwa w sprawie, należącej w pierwszej instancji do sądu grodzkiego, albo do sądu przemysłowego lub kupieckiego, albo sądu pracy, a wartość sporu wynosi więcej niż 100 zł.: 1 zł., jeśli wartość sporu wynosi 100 zł. lub mniej: wolne; d) do zastępstwa w sprawie należącej w pierwszej instancji do urzędu rozjemczego do spraw najmu: 1 zł; e) do odbioru sumy pieniężnej większej niż 500 zł. — z wyjątkiem sum należnych: ze stosunku służbowego, zwrotu wkładki w P. K. O. i przesyłki pocztowej: 1 zł. Wtóropis pełnomocnictwa podlega jak pierwopis — z wyjątkiem odpisów pełnomocnictw składowych w postępowaniu należącym w I inst. do sądu grodzkiego lub sędziego pokoju albo do sądu przemysłowego lub kupieckiego, do sądu pracy lub urzędu rozjemczego do spraw najmu, które podlegają bez

względu na swą treść — opłacie w wysokości 1 zł.

P o d a n i e (art. 140 — 145): a) zasadniczo — od podania bez względu na ilość arkuszy: 5 zł.; b) od każdego załącznika, od każdego dalszego egzemplarza podania lub odpisu podania wraz z niem złożonych: po 50 gr. Jeśli podanie wnosi kilka osób, a nie pochodzi od współwłaścicieli w sprawie ich wspólnego majątku, ani żądanie nie opiera się na tych samych tytułach prawnych, podlega opłacie tylokrotnej, prze zile lub w imieniu ilu osób zostało wniesione; c) podanie ponowne (art. 143), przy którem jedynie przesyła się załączniki, potrzebne do załatwienia pierwszego podania — jest wolne; załączniki podlegają jednak po 50 gr.; d) podania: o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego albo na urządzenie lub zmianę instalacji, jeżeli załatwienie takiego podania wymaga oględzin na miejscu, o wpis do księgi wodnej, o nadanie uprawnień górniczych (art. 146): 10 zł.; e) odwołanie (reklamacje ,rekursy) w sprawie daniny publicznej (art. 147): a) jeśli suma sporna nie przewyższa 50 zł.: wolne, b) przy sumie spornej wyżej 50 zł. do 100 zł.: 50 gr.; c) przy sumie spornej wyższej niż 100 zł.: 2 zł. Protokóły, zastępujące podania, podlegają takiej samej opłacie jak podania. Załączniki odwołań w sprawie daniny publicznej: wolne.

P o d p i s y (art. 158) — zaświadczenia własnoręczności podpisu, dokonane przez: a) sąd — podlega opłatom sądowym, b) przez notarjusza — wolne; wolne jest również równoczesne z podpisem zaświadczenie przez notarjusza zdolności osobistej, c) przez inny urząd państwowy — za jeden podpis: 150 gr. za dwa podpisy lub więcej podpisów: 5 zł.

P o k w i t o w a n i e (art. 136 — 139): zasadniczo: 25 gr.

P o k w i t o w a n i a:

1) stwierdzające wykonania umowy, kupna-sprzedaży lub świadczenia usług podlegają opłatom stemplowym według przepisów dla rachunków (art. 72 i 90);

2) którem wierzyciel potwierdza odbiór rzeczy oddanej w zastaw — jak zastaw (art. 87);

3) którem przewoźnik potwierdza odbiór przedmiotów do przewozu jak przewozowe dokumenty (art. 93);

4) którem stwierdzono przyjęcie rzeczy na skład — jak o skład (art. 95);

5) którem dłużnik stwierdza otrzymanie pożyczki — jak obligi (art. 114, 115, 116);

6) którem przedsiębiorstwa bankowe stwierdzają przyjęcie pieniędzy na oprocentowanie — jak asygnaty kasowe (art. 118);

7) z przyjęcia zadatku w osobnem piśmie, po sporządzeniu umowy, której dotyczy zadatek: jak zwykłe kwity; jeśli wystawiono go przed sporządzeniem umowy pisemnej; jak umowa przygotowawcza (art. 134);

8) kwit z zezwoleniem na wykreślenie prawa zastawu (art. 139) — patrz: hipoteka;

9) pokwitowanie z przyjęcia podania przez urząd państwowy (art. 149): 20 gr.

P o r ę k a (art. 117): 5 zł; opłata od poręczenia względnie suma opłat od wszystkich poręczeń, tyczących się tego samego zobowiązania, nie może przewyższać połowy opłaty od obligu, dla którego udzielono poręczeń.

P r a w a n a r z e c z y c u d z e j (art. 81): służebność gruntowa, prawo użytkowania, używania lub mieszkania, albo służebność ograniczona i ciężar rzeczowy z wyjątkiem olbory, procentów brutto i t. p.: a) umowa o ustanowienie lub przeniesienie od wartości świadczeń wzajemnych: 1%, b) gdy obciążona nieruchomość znajduje się zagranicą: 5 zł, c) na obszarze b. zab. niem. narówni z umową stoi wniosek o wpis prawa rzeczowego w księdze wieczystej lub w rejestrze okrętowym (art. 87 ustęp trzeci).

P r o t e s t (art. 159) (weksli, czeków i t. p.)

Za protest dokonany przez notarjusza uiszcza się dwie opłaty: honorarjum notarjusza i opłatę stemplową, według następującej skali:

przy sumie	honorarjum notarjalne	opłata stemplowa	razem
do 100 zł . . .	2 zł —	. .	2 zł
ponad 100 „ do 250 zł	2,5 „ —	gr.	2,5 „
„ 250 „ „ 300 „	2,5 „ 50	„	3 „
„ 300 „ „ 400 „	4 „ 50	„	4,5 „
„ 400 „ „ 500 „	5 „ 50	„	5,5 „
„ 500 „ „ 600 „	5 „ 1	zł	6 „
„ 600 „ „ 1.000 „	7 „ 1	„	8 „
„ 1.000 „ „ 2.000 „	10 „ 2	„	12 „
„ 2.000 „ „ 5.000 „	10 „ 3	„	13 „
„ 5.000 „ „10.000 „	15 „ 3	„	18 „

przy sumie przekraczającej 10.000 zł honorarjum notarjusza, wynoszące 15 zł za pierwsze 10.000 zł, zwiększa się o 30 gr za każdy dalszy 1.000 zł, natomiast opłata stemplowa 3 zł nie ulega żadnej dalszej podwyżce.

Do powyższych opłat dolicza się 10% dodatek do opłaty stemplowej i dodatek komunalny w wysokości 0,5% od sumy wekslowej — jeśli protestu dokonywa organ urzędowy poza swą siedzibą, a w miejscu, gdzie niema organu uprawnionego do sporządzenia protestu — diety i zwrot kosztów podróży.

Od protokółu, stwierdzającego, że wezwany uczynił — przed sporządddzeniem protestu — zadość wezwaniu, należy się połowa wyżej wymienionych opłat.

P r z e d ł u ż e n i e t e r m i n u p ł a t n o ś c i d ł u g u (art. 4, 139) — patrz: notarjalne dokumenty.

P r z e k a z art. 126) t. j. pismo którem wystawca zleca komuś, aby odbiorcy pisma wypłacił sumę pieniężną lub wydał mu papiery wartościowe albo inne rzeczy zamienne, podlega opłacie stemplowej:

1) w wysokości 0.3% od przekazanej sumy względnie od wartości przekazanych papierów wartościowych lub innych rzeczy zamiennych, jeżeli: a) jest przenośny za pomocą indosu lub b) został pisemnie przyjęty przez osobę, której przekaz wykonać zlecono lub c) jest płatny okazicielowi;

2) w kwocie 1 zł — w innych wypadkach przekaz wymieniony pod 1), jest wolny od opłaty: a) gdy osoba której przekaz wykonać zlecono wykonywa czynności bankowe, b) gdy przekaz został wystawiony zagranicą i jeżeli tamże znajduje się: miejsce płatności oraz miejsce zamieszkania lub siedziba osoby, której przekaz wykonać zlecono; przekaz taki podlega jednak opłacie, gdy w Polsce nastąpiła zapłata całkowita lub częściowa lub gdy przed sąd polski wytoczono skargę o pretensję z przekazu. Przekaz wymieniony pod 2) jest wolny od opłaty gdy kwota przekazana nie przewyższa 500 zł, gdy przekazującym jest Bank Polski.

Uwaga: przepisy te nie odnoszą się do czeków.

P r z e w o z o w e d o k u m e n t y: a) bilet (prepaid lub inny dokument) uprawniający do jazdy statkiem morskim z wyjątkiem przybrzeżnych, wystawiony przez przedsiębiorcę okrętowego, mającego siedzibę w Polsce lub współdziałającego przez swe przedstawicielstwo, lub przez pełnomocnika lub komisanta, a wręczony bądź w Polsce, bądź zagranicą osobie w Polsce zamieszkałej (art. 92) — od sumy wynagrodzenia za przewóz i inne usługi na rzecz pasażera: 2%; b) list przewozowy (lub inny dokument), sporządzony przez przesyłającego, a wręczony przewoźnikowi (art. 93) — o ile chodzi: 1) o przesyłki kolejowe nie należące do kategorji drobnych — od każdego arkusza: 1 zł, 2) przesyłki kolejowe drobne jak i niekolejowe — od każdego arkusza: 10 gr.

Takim samym opłatom podlega dowód ładunkowy, recepis, kwit bagażowy i t. p. pismo, którem przewoźnik stwierdza, że otrzymał rzecz do przewozu, a nie wystawiono listu przewozowego. Dokumenty na przesyłki pocztowe i abonentowe przesyłki mleka: wolne.

P r z y r z e c z e n i e — patrz: umowa przygotowawcza.

R a c h u n k i (art. 72—74, 90, 91) podlegają opłacie tylko wówczas, gdy dotyczą sprzedaży lub świadczenia usług, a zarazem: a) gdy umowa, której wykonanie stwierdza rachunek, została zawarta ustnie, albo b) gdy taką umowę pisemną bądź sprzedawca, bądź nabywca zawarł w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawą zwolnionego od tego podatku, a pismo, stwierdzające tę umowę, jest podpisane tylko przez jedną stronę i przytem nie jest ani sporządzone, ani uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie, albo c) gdy od umowy pisemnej, podlegającej opłacie, nie zapłacono należnej opłaty.

Opłata wynosi:

I. Gdy zachodzą warunki wymienione wyżej pod b), a sprzedaż nie tyczy się lasu na wyrąb:

przy należności				
do 20 zł — wolny				
ponad 20 zł	do	50 zł . .	10 gr	
„ 50 „	„	100 „ . .	20 „	
„ 100 „	„	150 „ . .	30 „	
„ 150 „	„	200 „ . .	40 „	
„ 200 „	„	250 „ . .	50 „	
„ 250 „	„	300 „ . .	60 „	
„ 300 „	„	350 „ . .	70 „	
„ 350 „	„	400 „ . .	80 „	
„ 400 „	„	450 „ . .	90 „	
„ 450 „	„	500 „ . .	1.00 zł	
„ 500 „	„	550 „ . .	1.10 „	
„ 550 „	„	600 „ . .	1.20 „	
„ 600 „	„	650 „ . .	1.30 „	
„ 650 „	„	700 „ . .	1.40 „	
„ 700 „	„	750 „ . .	1.50 „	
„ 750 „	„	800 „ . .	1.60 „	
„ 800 „	„	850 „ . .	1.70 „	
„ 850 „	„	900 „ . .	1.80 „	
„ 900 „	„	950 „ . .	1.90 „	
„ 950 „	„	1000 „ . .	2.00 „	
„ 1000 od każdych pełnych lub zaczętych 50 zł po			10 gr	

II. Gdy nie zachodzą warunki, wymienione pod b), albo gdy chodzi o sprzedaż lasu na wyrąb — od sumy: 1%.

Rachunki: wynikające ze sprzedaży przedmiotów monopolu państwowego, gdy monopol jest sprzedawcą lub nabywcą; na należność pracownika wobec służbodawcy, wynikającą ze stosunku służbowego; wynikające ze sprzedaży papierów wartościowych, zagranicznych środków płatniczych,

lub zboża i srebra w sztabach; aptekarzy na receptach; szpitali, nie będących przedsiębiorstwami zarobkowemi, co do kosztów leczenia — wolne.

Rachunek bieżący: dowody przyjęcia pieniędzy na rachunek bieżący — jak asygnaty kasowe (art. 118).

Renta dożywotnia (art. 101) (z wyjątkiem umów, zawartych z zakładem ubezpieczeń, które podlegają jak ubezpieczenia): od umowy — od wartości rzeczy, które otrzymuje ten, kto zobowiązał się płacić rentę (art. 7): 2%. Jeśli wzamian za rentę daje się nieruchomość położoną w Polsce — jak nieruchomości.

Roboty — patrz: usługi.

Ruchomości (art. 66—74):

1) pisemna umowa sprzedaży, dostawy lub zamiany;

2) akt licytacyjnej sprzedaży;

3) orzeczenie sądowe, na mocy którego w toku postępowania egzekucyjnego rzecz, będąca własnością dłużnika, przechodzi na własność wierzyciela lub zostaje sprzedana z wolnej ręki;

4) pisemne oddanie rzeczy na własność celem spłacenia długu;

5) pisemne zrzeczenie się prawa do rzeczy wzamian za pieniądze lub inną rzecz ruchomą:

podlegają opłacie: a) zasadniczo — od wartości: 1%; b) jeśli umowę (z wyjątkiem umów o sprzedaż lasu na wyrąb) sprzedawca lub kupujący zawiera w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawą od niego zwolnionego (art. 69 p. 1) — od wartości: 0,2%. Jeśli umowa tego rodzaju jest podpisana tylko przez jedną ze stron i nie jest ani sporządzona, ani uwierzytelniona sądownie lub notarjalnie (korespondencja kupiecka), to jest wolna od opłaty, a podlegają wynikające z niej rachunki lub pokwitowania (art. 69 p. 4); c) jeśli umowa dotyczy sprzedaży niewydzielonej (idealnej) części rzeczy, nabytej przez sprzedawcę drogą dziedziczenia, zapisu lub darowizny, osobie, mającej udział w tejże rzeczy z tych samych tytułów (art. 67 p. 2) — od wartości rzeczy: 0,5%; d) karty umowy sporządzone przez maklera przysięgłego, a tyczące się tranzakcyj giełdowych, zawartych na giełdzie towarowej (art. 67 ustęp drugi) — bez względu na cenę sprzedaży: 50 gr.

Skład (art. 95) — u osoby trudniącej się zawodowo przechowywaniem rzeczy (pisemna umowa, świadectwo depozytowe, składowy dowód posiadania) i t. p.:

a) jeśli przyjęto na skład papiery wartościowe — od nominalnej wartości: 0,02%;

b) inne rzeczy ruchome: 1 zł.

Jeśli dokument wystawił Bank Polski i kolejowe przechowalnie bagażu — wolny.

Skrzynki depozytowe (safe) — najem (art. 89) — ustny lub pisemny — od umówionej ceny za cały czas najmu: 10%.

Spedytorzy —patrz: usługi.

Spółdzielnie (art. 103): wpłaty na udziały członków bez względu na to, czy wystawiono pisemny dowód wpłaty, czy nie — od ogólnej sumy wpłat, dokonanych w ciąku roku obrachunkowego z doliczeniem sum, przypadających członkom z tytułu podziału zysków, a zaliczonych na poczet udziałów — do końca 1935 r. (ustawa z dn. 15 marca 1934. Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 238) 1%. Wolne od tej opłaty są wpłaty na udziały spółdzielni, które wedle swych statutów mogą zawierać umowy, wchodzące w zakres ich działalności podstawowej, tylko ze swymi członkami oraz jeśli nadpłaty i zwroty przypadające na osoby, nie będące członkami, nie podlegają podziałowi między członków, lecz są przelewane w całości do funduszu zasobowego lub innych funduszów.

Wkłady rzeczowe — patrz: nieruchomości.

Połączenie się spółdzielni (art. 107 ustęp ostatni): wolne.

Uwolnienia lub ulgi dla spółdzielni.

Wolne:

a) **pisemne umowy,** ustalające stosunek między spółdzielnią a jej członkami, a nie sporządzone ani nie uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie (art. 139), deklaracje o przystąpieniu do spółdzielni lub co do dalszych wkładów i dokumentów przyjęcia do spółdzielni;

b) **pokwitowania,** stwierdzające odbiór od spółdzielni udziału, dopłaty i udziału w zyskach oraz uiszczenie dopłaty na rzecz spółdzielni, tyczące się obrotu spółdzielni, należących do związku rewizyjnego; tyczące się stosunków między spółdzielnią a jej członkami, o ile te stosunki mieszczą się w granicach podstawowej działalności, określonej statutem (art. 137 punkty 10, 13 i 14);

c) **rachunki:**

1) na należność spółdzielni, uwolnionych od wymienionej wyżej opłaty za towary sprzedane członkowi lub za towary kupione przez spółdzielnie od kogokolwiek, albo otrzymane w komis, o ile sprzedaż względnie kupno mieszczą się w granicach podstawowej działalności spółdzielni określonej statutem. Uwolnienie to nie tyczy się rachunków między związkiem spółdzielni a spółdzielniami, należącemi do związku (art. 73 p. 7);

2) na należność związku rewizyjnego, wynikającą z działalności związkowej (art. 73 p. 8);

przez spółdzielnię członkowi (art. 117);

3) poręka przy pożyczce, udzielonej

4) dowody przyjęcia pieniędzy na oprocentowanie, wystawione przez spółdzielnie należące do związku rewizyjnego (art. 118);

5) podania, wnoszone przez spółdzielnie i związki rewizyjne do Rady Spółdzielczej w zakresie jej właściwości, jako też wnoszone przez związki rewizyjne do innych władz państwowych w sprawach spółdzielni (art. 142 p. 13).

Ulgi: dokumenty na pożyczki od spółdzielni które są: „instytucjami drobnego kredytu" (art. 116 ustęp pierwszy) — od sumy długu: 0,3%.

Spółki, inne zrzeszenia, których członkowie dzielą się zyskiem:

A. **Krajowe (art. 102—108):**

1. Umowa o zawiązanie spółki akcyjnej lub komandytowo-akcyjnej, jak również uchwała o powiększenie kapitału zakładowego takich spółek — od kapitału zakładowego, t. j. od wartości nominalnej wszystkich akcyj z doliczeniem sum, które pierwsi nabywcy akcyj, wydanych za gotówkę wpłacają ponad wartość nominalną, względnie z doliczeniem czystej wartości wkładów spólników firmowych i dopłat innego rodzaju: do końca 1935 r. 1%; do powyższych opłat nie dolicza się 10% dodatku.

2. Zatwierdzenie statutu spółki akcyjnej lub komandytowo-akcyjnej, albo zmian w statucie — od zatwierdzenia (art. 156 p. 4): 100 zł.

3. Umowa o zawiązanie spółki nieakcyjnej (z wyjątkiem spółdzielni) lub powiększenie kapitału zakładowego takiej spółki — od kapitału zakładowego, względnie od sumy, o którą powiększa się kapitał: do końca 1935 r. 1%.

4. Wkłady rzeczowe do spółek wszelkiego rodzaju (z wyjątkiem spółdzielni); od wkładów rzeczowych (art. 106) przypada niezależnie od opłat, wymienionych wyżej pod 1 i 3: a) jeśli chodzi o nieruchomość — od wartości: 2%, b) jeśli chodzi o prawo do wydobywania ciał kopalnych w Polsce — od wartości: 1%, c) jeśli chodzi o procenta brutto, olborę i t. p. — od wartości: 0,5%, d) jeśli chodzi o inne przedmioty: wolne.

Przekształcenie spółki istniejącej na spółkę innego rodzaju podlega opłacie w wysokości **połowy** opłat, wymienionych pod 1, 3 i 4 (art. 107 ustępy pierwszy i drugi).

Fuzja spółek (z wyjątkiem spółdzielni): dokument stwierdzający powiększenie kapitału spółki, spowodowane przejęciem (wzamian za akcje) majątków jednej lub kilku spółek istniejących podlega opłacie w wysokości **połowy** opłat, wymienionych pod 1, 3 i 4; w razie utworzenia nowej spółki, celem przejęcia majątków spółek już istniejących, wymierza się opłatę od tej części kapitału, której użyto do przejęcia i w takiej kwocie, jakaby się należała w przypadku fuzji od przejęcia majątku przez spółkę największą (art. 107 ustępy trzeci, czwarty i piąty).

B. **Zagraniczne** (art. 109):

1. Od przeznaczenia przez spółkę zagraniczną lub przez każde inne zrzeszenie, którego członkowie dzielą się zyskiem, kapitału do działalności w Polsce lub od powiększenia tego kapitału przypada taka sama opłata, jak od zawiązania spółki krajowej, względnie od powiększenia kapitału zakładowego takiej spółki. Opłatę uiścić należy przed rozpoczęciem działalności; wymierza ją Ministerstwo Skarbu.

2. Akt zezwolenia spółce zagranicznej na działalność w Polsce lub na powiększenie kapitału, przeznaczonego do tej działalności (art. 156 p. 4): 100 zł.

Świadectwa urzędowe (art. 154—161): a) zasadniczo — od świadectwa (art. 154): 5 zł., b) zezwolenie na stałe prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego (art. 156 p. 5): 40 zł. Inne świadectwa (podlegające opłacie wyższej niż 5 zł.) — patrz pod właściwemi nazwami (godzina policyjna, górnictwo, karta łowiecka, obcokrajowcy, spółki, zmiana nazwiska).

Ubezpieczenia (art. 96 — 101): w przedsiębiorstwach, mających siedzibę lub przedstawicielstwo w Polsce z wyjątkiem przymusowych lub nawet ubezpieczeń dobrowolnych, lecz w zakładach ubezpieczeń przymusowych powołanych przez ustawę (społeczne); wyjątek ten nie tyczy się ubezpieczeń od ognia oraz ubezpieczeń przewidzianych w §§ 843, 1029 i 1198 niem. ord. ubezpieczeniowej:

a) wpłaty, przyjęte przez zakład z tytułu stosunków ubezpieczeniowych bez względu na to, czy zostały stwierdzone pismem, czy nie — zasadniczo od sumy wpłat (prócz wymienionych w art. 96 ustawy) za cały rok operacyjny: 2%;

b) wypłaty, dokonane przez zakład z tytułu stosunków ubezpieczeniowych — zasadniczo od sumy wypłat za cały rok operacyjny: 1%.

Umowa przygotowawcza (art. 134 ustęp pierwszy): zobowiązująca do zawarcia w przyszłości umowy ostatecznej: 1) zasadniczo od sumy, która ma być podstawą wymiaru opłat od umowy osta-

tecznej: 0,2%; 2) jeśli od umowy ostatecznej przewidziana jest opłata niższa niż 0,2%, to należy uiścić tę opłatę; 3) sprzedaż prawa wynikającego z umowy przygotowawczej (prawa opcji) bez względu na to, czy chodzi o własność nieruchomości lub o inne prawo — od ceny sprzedaży (art. 53 p. 3 i art. 66): 1%.

U s ł u g i (art. 90 i 91): umowa o świadczenie usług (najem pracy, umowa o dzieło, umowa komisowa, umowa ze spedytorem i t. p.): a) zasadniczo — od umówionego wynagrodzenia: 1%; b) jeśli choć jeden z kontrahentów zawarł umowę w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku, a umowę podpisały obie strony, albo choćby jedna ze stron, lecz umowę sporządzono albo uwierzytelniono pisemnie lub notarjalnie (art. 90 a) — od umówionego wynagrodzenia: 0,2%; c) jeśli w przypadku pod b) dokument podpisany jest tylko przez jedną ze stron, a nie jest sporządzony albo uwierzytelniony sądownie lub notarjalnie (art. 91 p. 4) — to jest wolny, podlega jednak opłacie **rachunek** wynikający z takiej umowy; d) wolne są nadto: umowa między służbodawcą a pracownikiem; umowa z majstrem o przyjęcie ucznia; umowa między komisantem a komitentem o sprzedaż, kupno lub zamianę papierów wartościowch (art. 91 p. 1, 2 i 3); umowa w sprawie ponoszenia kosztów leczenia w szpitalu.

W a r r a n t — patrz: indos.

W e k s l e (art. 122—125) tak krajowe, jak zagraniczne:

1. Zasadniczo — od sumy wekslowej:

		do	50 zł.	. .	0,20 zł.
ponad	50 zł.	„	100	„ . .	0,30 „
„	100 „	„	200	„ . .	0,60 „
„	200 „	„	300	„ . .	0,90 „
„	300 „	„	400	„ . .	1,20 „
„	400 „	„	500	„ . .	1,50 „
„	500 „	„	600	„ . .	1,80 „
„	600 „	„	700	„ . .	2,10 „
„	700 „	„	800	„ . .	2,40 „
„	800 „	„	900	„ . .	2,70 „
„	900 „	„	1000	„ . .	3,00 „
„	1000 „	od każdego pełnego lub zaczętego 1000 zł.			3,00 „

2. Weksel bez wymienionej kwoty długu (blanco): jeśli taki weksel sporządzony został na blankiecie, od którego uiszczono opłatę stemplową w kwocie 30 zł., to w razie wypełnienia go na sumę wyższą niż 10.000 zł uiszcza się tylko opłatę dodatkową, odpowiadającą tej wyższej sumie; jeśli jednak od takiego weksla uiszczono opłatę niższą niż 30 zł., a następnie wypełniono go na sumę wyższą niż ta, która odpowiada uiszczonej opłacie stemplowej, to oprócz obowiązku uiszczenia opłaty dodatkowej zostanie jeszcze wymierzona 25-krotna podwyżka brakującej opłaty.

3. Wtóropisy wekslu oraz takie odpisy, na których znajduje się indos lub poręka wekslowa, podlegają opłatom wedle zasad, podanych wyżej pod 1 i 2.

4. Wolne od opłaty: wtóropis wekslu, na którego przedniej stronie zaznaczono, że został sporządzony celem przesłania do przyjęcia, a tylną stronę przekreślono; weksel własny nie na zlecenie wystawiony w granicach kredytu budowlanego, krótkoterminowego, przewidzianego w art. 61 rozp. Prezydenta Rz. P. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. z r. 1927 Nr. 42 poz. 372, art. 31 p. 5 tego rozp.). Nadto wolny jest od opłaty weksel trasowany (zarówno krajowy, jak i zagraniczny), jeżeli weksel jest płatny zagranicą, a trasat ma mieszkanie lub siedzibę zagranicą; weksel taki podlega jednak opłacie, gdy w Polsce nastąpiła zapłata całkowita lub częściowa, albo gdy przed sąd polski wytoczono skargę o pretensję z wekslu (art. 1 p. 2 ust. z dn. 17 marca 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 168).

W y c i ą g i z r a c h u n k u b i e ż ą c e g o (art. 119), stwierdzające saldo debetowe albo kredytowe, wydane przez przedsiębiorstwo zawodowe trudniące się czynnościami bankierskiemi, lub taki wyciąg wydany przez przemysłowca lub kupca innemu przemysłowcowi lub kupcowi — od arkusza: 20 gr. Wolne od opłaty — wyciąg, sporządzony przez Bank Polski; uznanie prawidłowości salda przez odbiorcę.

Wyciąg z rachunku bieżącego, stwierdzający w swej treści potwierdzenie odbioru towaru lub potwierdzenie wykazanych usług, podlega nadto opłacie jak rachunek, o ile przedtem od tej tranzakcji nie uiszczono opłaty procentowej.

Z a s t a w r u c h o m y (ręczny) (art. 82—87).

A. Pisemne ustanowienie zastawu przez dłużnika dla wierzytelności już istniejącej:

I. gdy służy na zabezpieczenie pożyczki pod zastaw towarów osobie wykonywującej sprzedaż towarów tegoż rodzaju i z tego powodu podlegającej podatkowi przemysłowemu lub ustawowo od niego zwolnionej — od sumy wierzytelności: 0,3%;

II. w innych przypadkach (art. 115 ustęp drugi):

a) zasadniczo od sumy wierzytelności: 0,5%,

b) gdy jednak przedmiotem zastawu są papiery wartościowe i daje je w zastaw osoba, nie zajmująca się zawodowo sprzedażą papierów wartościowych — od wartości zastawionych papierów (art. 8):

1) gdy chodzi o akcje, kuksy i inne papiery o niestałem oprocentowaniu: a) ani wierzyciel, ani dłużnik nie wykonywują czynności bankowych (art. 79 ustęp trzeci): 0,5%, b) tylko jedna ze stron wykonywa czynności bankowe (art. 79 ustęp pierwszy p. a): 0,2%, c) obie strony wykonywują czynności bankowe (art. 79 ustęp drugi): 0,05%;

2) gdy chodzi o papiery wartościowe o stałem oprocentowaniu: a) ani wierzyciel, ani dłużnik nie wykonywują czynności bankierskich (art. 79 ustęp trzeci): 0,1%, b) tylko jedna ze stron wykonywa czynności bankowe (art. 79 ustęp pierwszy): 0,05%, c) obie strony wykonywują czynności bankowe (art. 79 ustęp drugi): 0,01%.

W przypadkach, wymienionych wyżej pod II b) opłata nie może w żadnym przypadku wynosić więcej niż 0,5% sumy wierzytelności, a zastaw wolny jest od opłaty, gdy przedmiotem zastawu są: obligacje Państwa Polskiego, listy zastawne Państwowego Banku Rolnego oraz tymczasowe zobowiązania tegoż banku, wylosowane papiery wartościowe, płatne kupony papierów wartościowych lub zagraniczne środki płatnicze (art. 86 ustęp drugi).

B. Ustanowienie zastawu dla wierzytelności jeszcze nie istniejącej (kaucja) w osobnym dokumencie (art. 82):

a) zasadniczo — od sumy kaucji: 0,1%,

b) kaucja: na kredyt wekslowy; służbowa; opiekuna lub kuratora na zabezpieczenie prawidłowego wykonywania jego obowiązków; zapobiegająca uchyleniu się obwinionego od śledztwa i kary, na zabezpieczenie należności ubocznych (procenty, koszty sądowe i t. p.), jeśli opłatę od obligu uiszczono; na zabezpieczenie wierzytelności z otwartego kredytu, jeśli zapłacono opłatę od umowy o otwarcie kredytu: 5 zł.

Z m i a n a n a z w i s k a: a) podania o zezwolenie i sprzeciwy (art. 145): 5 zł.; b) akt zezwolenia (art. 154 p. 2): 200 złotych.

FABRYKA WYROBÓW BAWEŁNIANYCH

„FRANCISZEK RAMISCH"

SPÓŁKA AKCYJNA

Łódź, ul. Piotrkowska 140.

JÓZEF MAJEWSKI i S-ka

Warszawa, Nowy-Świat 23-25 telefon 5-44-16. Pasaż Italji I-sze piętro

Palta i garnitury męskie,
palta i kostjumy damskie
na miarę

SPŁATY NA DOGODNYCH WARUNKACH
C E N Y F A B R Y C Z N E

Honorujemy asygnaty „Spólnoty Skarbowców"

PRZETWÓRNIA OLEJÓW ROŚLINNYCH

SPÓŁKA AKCYJNA

w RADOMIU

FARBY OLEJNE—EMALJE i LAKIERY

KLEJ KOLODJONOWY BIUROWY

NAJWIĘKSZA I NAJSTARSZA W KRAJU

FABRYKA OBIĆ PAPIEROWYCH

J. FRANASZEK, S. A

WARSZAWA

ROK ZAŁOŻENIA 1829 KAPITAŁ ZAKŁADOWY ZŁ. 4.284.000

MEDAL ZŁOTY w PARYŻU 1922 R.

NAJWYŻSZE ODZNACZENIE NA P. W. K. 1929 R.

MAGAZYNY DETALICZNE:

KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 15, TELEFON 6.01-72

ALEJE JEROZOLIMSKIE 33, TELEFON 9.01-78

STALE ZAOPATRZONE W OSTATNIE NOWOŚCI

Dział ogólny

Wiadomości o Polsce

Ustrój pieniężny Polski

Jednostki monetarne

Budżet — Ustawa Skarbowa

Pożyczka Narodowa

Rowery Państwowych Wytwórni Uzbrojenia za Obligacje Pożyczki Narodowej.

Państwowe Wytwórnie Uzbrojenia chcąc uprzystępnić szerokiemu ogółowi zakup rowerów produkowanych przez Fabrykę Broni w Radomiu **przyjmują do dnia 31 XII 1934 r.** jako częściową zapłatę należności **za rowery 6% obligacje Pożyczki Narodowej.**

1) Zamawiający rower winien łącznie z zamówieniem przesłać pod adresem Biura Sprzedaży Państwowych Wytwórni Uzbrojenia — Warszawa, ul. Ossolińskich 1, przeznaczone na zapłatę obligacje, zaopatrując je w podpis in blanco, położony na odwrocie obligacji w rubryce 1-szej. Do obligacji należy dołączyć kupony procentowe od 2-go włącznie.

2) Obligacje przyjmowane będą po kursie emisyjnym, a więc 96 zł za 100 (48 zł za odcinek 50 złotowy). **Maksymalna wysokość pokrycia obligacjami ceny roweru podaje tabele zamieszczona niżej.**

3) Od pozostałej należności przy zapłacie gotówką za pobraniem lub zgóry na nasze konto w P.K.O. Nr. 30448 udzielimy 15% sconta.

4) Gotowi też jesteśmy całą pozostałą należność (bez sconta) rozłożyć na 10 złotowe miesięczne kolejne raty z tem, że ostatnia rata stanowić będzie wyrównanie reszty należności. W wypadku niższego pokrycia obligacjami P. N. aniżeli przewiduje nasza tabela, pozostałość może być rozłożona najwyżej na 10 miesięcznych rat. Pierwszą ratę wraz z kosztami opakowania pobierzemy za zaliczeniem.

5) Na zabezpieczenie płatności powyższych rat winien złożyć nam każdy prac. skarbowy weksel kaucyjny in blanco wraz z należycie wypełnionym „oświadczeniem" załączonym do niniejszych warunków.

Podpisy zamawiającego oraz poręczycieli winny być poświadczone przez bezpośrednie ich władze.

P. S. P. T. zamawiającym zalecamy szczególnie rowery turystyczne typu II-go i XVII-go, które w szczegółach konstrukcyjnych specjalnie wystudjowane i doskonale przystosowane do naszych warunków drogowych — cieszą się ogólnem wzięciem. Najlepszym tego dowodem, między innemi jest fakt uznania roweru typu II-go przez Wojsk. Inst. Bad. Inż. za odpowiadający wymogom wojska.

Rowery te posiadamy stale na składzie i ekspedjujemy bez zwłoki.

Biuro Sprzedaży Państwowych Wytwórni Uzbrojenia
Warszawa, ul. Ossolińskich 1.

Typ roweru	Ceny katalogowe zł.	Przyjmujemy obl. Poż. Narod. do kwot:	Pozostaje reszta zł.	Płatna gotówką mniej sconto	Lub w ratach mies. po zł.
Łucznik I	180.—	144.—	36.—	15%	10.—
Łucznik I Extra	200.—	144.—	56.—	„	„
Łucznik II Extra A	215.—	144.—	71.—	„	„
Łucznik II Extra B	221.—	144.—	77.—	„	„
Łucznik III	320.—	240.—	80.—	„	„
„ IV	235.—	192.—	43.—	„	„
„ V	257.—	192.—	65.—	„	„
„ VI	447.—	336.—	111.—	10%	12.—
„ VIII	236.—	192.—	44.—	15%	10.—
„ X	148.—	96.—	52.—	„	„
„ XI	147.—	96.—	51.—	„	„
„ XIII	148.—	96.—	52.—	„	„
„ XVII	255.—	192.—	63.—	„	„
„ XVI—A	296.—	192.—	104.—	„	11.—
„ XVI—B	280.—	192.—	88.—	„	10.—
„ XIX—A	270.—	192.—	78.—	„	10.—
„ XIX—B	275.—	192.—	83.—	„	10.—

WIADOMOŚCI OGÓLNE

WIADOMOŚCI O POLSCE.

Polska leży w samym środku Europy, na linji, dzielącej Europę zachodnią od wschodniej, w bramie Karpacko - Bałtyckiej. Położenie Polski jest bardzo ważne dla ruchu handlowego pomiędzy Europą zachodnią a wschodnią, stanowi bowiem wyborny trakt handlowy, łączący zachód ze wschodem, — kraju a wysokiej produkcji handlowej z krajami wschodu, stanowić mogącemi rynek zbytu, a zarazem mogącemi dostarczać surowców.

Polska jest krainą nizinną, sfalowaną wałami wzniesień. Klimat Polski zależy od wpływów klimatu zachodniego morskiego, panującego w zachodnich krajach Europy i wschodniego lądowego, który spotykamy w Europie wschodniej. Oczywiście, im dalej ku zachodowi, tem wpływ klimatu morskiego będzie wybitniejszy; im dalej zaś na wschód, tem ostrzej zaznaczy się lądowość tego klimatu.

Powierzchnia 388.6 tys. km².

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI.

Najdalsze wysunięcie granicy państwowej:

na północ 55° 51' szerokości północnej (w pow. brasławskim woj. wileńskiego),

na południe 47° 44' szerokości północnej (w pow. kosowskim woj. stanisławowskiego),

na zachód 15° 47' długości wschodniej od Greenwich (w pow. międzychodzkim woj. poznańskiego),

na wschód 28° 22' długości wschodniej od Greenwich (w pow. dziśnieńskim woj. wileńskiego).

Rozciągłość z południa na wschód wynosi 8° 07', co odpowiada 903 km. Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi 12° 35', co odpowiada 864 km, liczonym na równoleżniku 52°.

GRANICE POLSKI.

Granice morskie	**140 km**
w tem zatoka Pucka	68 „
Granice lądowe	**5394 „**
z Niemcami	1912 „
w tem z Prusami Wschodniemi	607 „
z W. M. Gdańskiem	121 „
z Litwą	507 „
z Łotwą	109 „
ze Związkiem Sowieckich Socjalistycznych Republik	1412 „
z Rumunją	349 „
z Czechosłowacją	984 „

Ogółem 5534 km, w tem granicy morskiej 140 km (2.5%).

Na 1 km granicy ogólnej przypada 70,2 km² powierzchni, na 1 km granicy morskiej przypada 2.774,2 km² powierzchni.

*) Dane statystyczne są zaczerpnięte z wydawnictw Głównego Urzędu Statystycznego.

GÓRY.

Tatry: Rysy — 2500 m. (najwyższa góra w Polsce), Świnica — 2306 m, Hińczowa przełęcz — 2305 m, Kozi Wierch — 2295 m, Gąsienicowa Turnia — 2281 m, Mnich zadni — 2180 m, Kościelec — 2159 m, Zamarła Turnia — 2189 m, Zawrat przeł. 2156 m, Krzesanica — 2128 m, Siedem granatów — 2101 m, Mnich — 2064 m, Wrota Chałubińskiego przeł. — 2033 m, Beskid — 2012 m, Kopa kondracka — 2004 m, Kasprowy Wierch — 1989 m, Giewont — 1900 m.

Beskid Wschodni: Howerla — 2058 m, Pop Iwan — 2026 m, Wielki Tomnatyk — 2018 m, Turkut — 1937 m, Szczypi — 1864 m, Sywula — 1856 m, Ihrowyszcza — 1815 m.

Beskid Zachodni: Babia Góra — 1725 m, Łysa Góra — 1325 m, Jaworzyna — 1288 m, Kiczora — 1284 m, Barania Góra — 1214 m.

Pieniny: Trzy Korony — 982 m, Czerwona Skała — 811 m, Zameczek św. Kingi — 795 m, Czertezik — 764 m, Sokolica — 746 m.

Łysogóry: Łysica — 611 m, Łysa — 592 m, Szczytniak — 552 m.

RZEKI ŻEGLOWNE.

Biebrza — od kanału Augustowskiego do ujścia do Narwi 70 km;
Brda — od w. Opławce do ujścia do Wisły 17 km;
Bug — od ujścia rz. Raty do ujścia do Wisły 686 km;
Czarna Hańcza — bieg średni, dług. 10.7 km, stanowiący część kanału Augustowskiego;
Dniestr — od Rozwadowa do granicy 362 km;
Dunajec — od ujścia rz. Łososiny do ujścia do Wisły 71 km;
Horyń — od m. Horyria do ujścia do Prypeci 59 km;
Jasiołda — od m. Motol do ujścia do Prypeci 87 km;

Muchawiec — od Muchowłok (stanowi część systemu kanału Królewskiego) do ujścia do Bugu 82 km;
Narew — od ujścia rz. Supraśli do ujścia do Wisły 333 km;
Niemen — od Stołpców do granicy 454 km;
Noteć — Górna od jez. Gopła do połączenia z kanałem Górnej Noteci 109 km, Dolna — od kanału Bydgoskiego do granicy 140 km;
Pilica — od Tomaszowa Maz. do ujścia do Wisły 133 km;
Pina — od kanału Królewskiego do Jasiołdy 59 km;
Pissa — od granicy do ujścia do Narwi 41 km;
Prut — od Zabłotowa do granicy 31 km;
Prypeć — od Pińska do granicy 156 km;
Przemsza — od Mysłowic do ujścia do Wisły 27 km;
San — od ujścia rz. Wisłoka do ujścia do Wisły 91 km;
Styr — od Łucka do ujścia do Prypeci 302 km;
Szczara — od Słonima do ujścia do Niemna 111 km;
Warta — od Sieradza do granicy 413 km;
Wieprz — od ujścia rz. Tyśmienicy do ujścia do Wisły 75 km;
Wilja — od ujścia rz. Żejmiany do granicy 115 km;
Wisła — od ujścia rz. Przemszy do śluzy Einlage 840 km;
Kanał Augustowski — 102 km, z czego na jeziora przypada 22 km, na kanał 69,5 km i na Czarną Hańczę 10,7 km;
Kanał Bydgoski, łączący Brdę z Dolną Notecią 30 km;
Kanał Królewski, łączący Pinę z Muchawcem 88,5 km;
Kanał Ogińskiego, łączący Jasiołdę ze Szczarą 53,3 km.

JEZIORA.

Polska ma około 5000 jezior. Najwięcej w Poznańskiem (około 1000) i w Wileńskiem (około 1000).

Największą powierzchnię posiada jezioro Śniardwy — około 119 km², Narocz — 82 km², Dryświaty — 44 km², Drywiaty 38 km², Świteź — 28 km², Gopło — 24 km², Wigry — 21 km², Żarnowieckie — 15 km².

Najgłębsze są jeziora: Czarny Staw nad Morskiem Okiem — 84 m, Wielki Staw w dolinie Pięciu Stawów — 78 m, Świteź i Wigry — po 58 m, Morskie Oko — 54 m.

Obszar wód morskich, należący do Polski, wynosi około 1300 km². Wody **wewnętrzne** (zatoka pucka) zajmują 393 i pół km², wody **terytorjalne** 493 km², oraz wody **pasa przyległego** 493 i pół km².

LUDNOŚĆ.

Według spisu ludności z dnia 9 grudnia 1931 roku ogólna liczba ludności Polski wynosiła (wraz z wojskiem skoszarowanem) — 32.132.936; bez wojska — 31.927.773.

Biorąc pod uwagę naturalny przyrost ludności, należy uważać, że obecna liczba ludności wynosi około 33 miljonów. Na 100 mężczyzn przypada 106,9 kobiet. Pod względem języka ojczystego — język polski — 69,1%, inne języki — 30,9%. Największy % ludności o języku ojczystym polskim posiada województwo śląskie — 92.3%, najmniejszy — województwo poleskie — 16,5%.

Pod względem zaludnienia zajmuje Polska **szóste miejsce** w Europie (po Z. S. R. R., Niemczech W. Brytanji, Włoszech i Francji).

Gęstość zaludnienia — 84,1 mieszkańców na 1 km².

Roczny przyrost ludności — ponad 400.000.

ZATRUDNIENIE.

Rolnictwo, leśnictwo, i rybactwo — 63,8%, górnictwo i przemysł — 15,4%, handel i ubezpieczenia — 6,2%, komunikacja i transport — 3,3%, inne zawody — 11,3%.

Ogólna ilość polaków **poza granicami** kraju wynosi około 8.250.000. Z tego wypada na Europę — 3.863.750, na Amerykę — 4.382.500, na Azję — 7.100, na Australję — 1.000.

Na państwa europejskie: Niemcy — 1.500.000, Francję — 800.000, Z. S. R. R. — 800.000, Czechosłowację — 238.000, Litwę — 200.000, Rumunję — 100.000, Łotwę — 70.000, Belgję — 30.000, Gdańsk — 30.000, Węgry — 30.000, Austrję — 20.000, Jugosławję — 16.000, Danję — 13.000, Holandję — 6.000.

MIASTA.

Ogólna ilość miast w Polsce — 643. Na ludność miejską przypada 27,2% ogółu ludności.

Powyżej 1 miljona mieszkańców liczy jedno miasto — Warszawa. Powyżej 500.000 — jedno miasto — Łódź, powyżej 100.000 — 9 miast.

MIASTA, LICZĄCE POWYŻEJ 15.000 LUDNOŚCI.

Warszawa	1.181.000
Łódź	605.000
Lwów	316.177
Poznań	248.000
Kraków	232.000
Wilno	201.000
Katowice	128.000
Częstochowa	123,000
Bydgoszcz	120.000
Lublin	117.000
Sosnowiec	112.000
Białystok	94.558
Chorzów (Król. Huta)	80.734
Radom	80.072
Stanisławów	60.256
Toruń	56.800
Kielce	58.397
Przemyśl	57.713
Włocławek	56.277
Kalisz	55.505
Brześć n/B.	51.875
Grudziądz	51.800
Piotrków	51.294
Grodno	49.818
Będzin	48.256
Pabjanice	46.500
Tarnopol	46.000
Tarnów	45.235
Borysław	41.683
Równe	41.400
Gdynia	39.713
Tomaszów	38.400
Siemianowice	38.000
Dąbrowa Górn.	38.679
Siedlce	36.927
Kołomyja	36.400
Łuck	36.200
Płock	33.600
Zawiercie	32.777
Drohobycz	32.713
Nowy Sącz	32.300
Inowrocław	31.800
Pińsk	31.913
Stryj	30.682
Gniezno	30.752
Rzeszów	30.000
Chełm	29.222
Kowel	27.650
Zgierz	26.646
Ostrowiec	26.216
Biała Krak.	25.600
Żyrardów	25.081
Łomża	25.065
Baranowicze	25.000
Rybnik	24.700
Włodzimierz	24.581
Zamość	24.273
Pruszków	23.703
Kutno	23.451
Radomsko	22.980
Mysłowice	22.943
Zd. Wola	22.904
Tczew	23.000
Bielsko Śl.	23.000
Jarosław	22.700
Sambor	22.111
Czeladź	21.900
Suwałki	21.539
Skierniewice	20.191
Jaworzno	20.000
Krzemieniec	19.997
Leszno	19.600
Mława	19.584
Ostrów Wlkp.	19.555
Lida	19.490
Czortków	18.343
Chrzanów	17.833
Zakopane	17.703
Łowicz	17.613
Ostrów Maz.	17.611
Biała Podl.	17.549
Międzyrzec Podl.	16.837
Słonim	16.284
Tarnowskie Góry	15.773
Grodzisk Maz.	15.678
Pułtusk	15.510
Wołkowysk	15.027

WYCHODŹTWO.

Wychodźtwo w r. 1932 ogółem (w tysiącach)	21,4
Do krajów europejskich	11,8
w tem: do Francji	8,1
do Niemiec	0,4
Do krajów pozaeuropejskich	9,6
w tem: do St. Zjednoczonych A. P.	1,4
do Kanady	1,1
do Ameryki Południowej	3,7
do Palestyny	2,9
Powrót wychodźców w r. 1932	38,6
Z krajów europejskich	32,7
w tem: z Francji	25,1
z Niemiec	1,5
Z krajów pozaeuropejskich	5,9
w tem: ze St. Zjednoczonych A. P.	0,6
z Kanady	2,2
z Ameryki Południowej	2,3
z Palestyny	0,1

SZKOLNICTWO.

A. Szkoły akademickie:
Uniwersytet Jagielloński — Kraków.
„ Stefana Batorego — Wilno.
„ Jana Kazimierza — Lwów.
„ warszawski — Warszawa.
„ poznański — Poznań.
Politechnika warszawska — Warszawa.
„ lwowska — Lwów.
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego — Warszawa.
Akademja Górnicza — Kraków.
Akademja Medycyny Weterynaryjnej — Lwów.
Akademja Sztuk Pięknych — Warszawa.
Akademja Sztuk Pięknych — Kraków.
Akademja Stomatologiczna — Warszawa.
Szkoła Główna Handlowa — Warszawa.
Katolicki Uniwersytet Lubelski — Lublin.
Wolna Wszechnica Polska — Warszawa.

B. Szkoły średnie dzielą się na szkoły ogólno-kształcące (gimnazja), szkoły zawodowe i seminarja nauczycielskie.

Seminarja nauczycielskie mają za zadanie kształcenie kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych.

ROLNICTWO.

Użytkowanie gruntów. Na ogólną powierzchnię 37.897.000 ha: g r u n t ó w o r n y c h —18.557.000 ha, czyli 49,0%; łąk — 3.804.000 ha, czyli 10,0%; pastwisk — 2.676.000 ha, czyli 7,0%; sadów i ogrodów — 552.000 ha, czyli 1,5%; lasów — 8.322.000 ha, czyli 22%, innych gruntów i nieużytków — 3.986.000 ha, czyli 10,5%.

Lasy. Z ogólnej powierzchni lasów stanowi: własność państwową — 31,5%, własność kościelną — 1,1%, inną publiczną — 1,1%, prywatną większą — 54,9%, prywatną mniejszą — 8,7%, grunty wspólne — 2,7%. D r z e w o s t a n w odsetkach ogólnej powierzchni zalesionej: sosna — 60, świerk — 12, jodła — 3, dąb — 3, inne liściaste — 20.

PRZEMYSŁ.

Szacunki zapasów kopalin w Polsce.
(W miljonach ton).

Węgiel kamienny — 61.781, węgiel brunatny — 5.000, ropa naftowa — 160, sól kamienna i warzonka — 5.900, sole potasowe — 450, ruda żelazna — 165, rudy cynkowe i ołowiane — 33.

USTRÓJ PIENIĘŻNY W POLSCE.

Waluta polska jest oparta na złocie (Dz. U.R.P. z r. 1927 Nr. 88, poz. 790). Jednostką rachunkową jest złoty, który dzieli się na 100 groszy. Z jednego kilograma czystego złota wybija się 5.924.44 złotych, a że monety złote są wybijane ze stopu złota i miedzi w stosunku 9:1, z jednego kilograma stopu wybija się 5.332 złote. Wybijać monety złote można nietylko na rachunek państwa, lecz również i na rachunek prywatny osób za pokryciem kosztów wybicia. Monety złote mają być wybijane po 100, 50 i 25 złotych.

Wyłącznie na rachunek państwa są wybijane monety srebrne po 10, 5 i 2 złote, niklowe po 1 zł., 50 gr., 20 gr. i 10 gr., i bronzowe po 5 gr., 2 gr. i 1 gr. Te monety zdawkowe mają ograniczoną moc umarzania zobowiązań: 10 i 5-cio złotówki srebrne do kwoty 500 zł., dwuzłotówki srebrne i złotówki niklowe — do kwoty 100 zł.; pozostałe monety niklowe i bronzowe do kwoty 10 zł. przy każdej wpłacie. Natomiast kasy państwowe przyjmują przy wpłatach wszystkie monety bez ograniczenia.

Wybijanie monet należy wyłącznie do praw zwierzchniczych Państwa.

Papierowe środki płatnicze emituje natomiast wyłącznie Bank Polski.

Bilety Banku Polskiego są prawnym środkiem płatniczym. Dla utrzymania stałości pieniądza obieg biletów bankowych musi być conajmniej do wysokości 40% pokryty zapasem złota w monetach i sztabach, zapasem srebra, nie przekraczającym co do wysokości 5% zapasu złota, zapasem pieniędzy zagranicznych w walucie wymienialnej na złoto, czekami, przekazami i t. d. Zapas złota ma wynosić conajmniej $^3/_4$ minimalnego pokrycia.

JEDNOSTKI MONETARNE NIEKTÓRYCH PAŃSTW.

Państwo	Jednostka monetarna	wartość w zł. za 100 jednost. około
Anglja	funt szterling = 20 szylingów po 12 pensów	2920,0
Argentyna	peso = 100 centavos	125,0
Austrja	szyling = 100 groszy	125,4
Belgja	belg = 100 centymów	123,6
Brazylja	milres = 1000 rejsom	33,0
Bułgarja	lew = 100 stotinkom	5,0
Czechosłowacja	korona = 100 halerzy	26,5
Danja	korona = 100 oere	130,0
Estonja	korona = 100 fenigom	160,0
Finlandja	marka = 100 penni	12,5
Francja	frank = 100 centymów	35.0
Gdańsk	gulden = 100 fenigów	173,5
Hiszpanja	peset = 100 centimos	72,5
Holandja	gulden = 100 centów	350,0
Japonja	jen = 100 sen po 100 rin	135,0
Jugosławja	dinar = 100 para	12,0
Litwa	litas = 100 centymów	86,0
Łotwa	łat = 100 centymów	172,0
Niemcy	marka = 100 fenigów	212,0
Norwegja	korona = 100 oere	147,0
Rumunja	leja = 100 bani	5,2
Stany Zjedn. Amer. Płn.	dolar = 100 centów	57,5
Szwajcarja	frank = 100 centymów	172,0
Szwecja	korona = 100 oere	150,0
Turcja	funt = 100 piastrów	410,0
Węgry	pengö = 100 fillerów	138,0
Włochy	lira = 100 centisimi	47,0
Z. S. R. R.	czerwoniec = 10 rubli po 100 kopiejek	

BUDŻET — USTAWA SKARBOWA

Gospodarka państwowa odbywa się w ramach zakreślonych przez Ciała Ustawodawcze, które decydują jakie wydatki mają być uskutecznione oraz określają pokrycie tych wydatków.

W tym celu Władze Ustawodawcze uchwalają plan gospodarki finansowej Państwa, czyli budżet, będący cyfrowem zestawieniem wydatków i dochodów na pewien okres gospodarczy.

Uprawnienia i obowiązki Ciał Ustawodawczych w tym względzie normuje Konstytucja.

Projekt budżetu tak zwany preliminarz budżetowy przedkłada Ciałom Ustawodawczym Rząd. W celu ułożenia tego preliminarza przedstawiają wszystkie władze 1 i 2 instancji władzom centralnym swoje wnioski, które są układane wg. ogólnych zasad, ustalonych corocznie przez Min. Skarbu w tak zwanej „nocie budżetowej" to jest okólniku omawiającym zasady układania preliminarza, normy wydatków i t. p. Każda z Władz Centralnych przedstawia na podstawie tych wniosków Ministerstwu Skarbu projekt preliminarza w swoim zakresie. Na podstawie tych projektów, po poczynieniu ewentualnych zmian, i po zgrupowaniu projektów w pełną całość Minister Skarbu przedkłada projekt ogólnego preliminarza wraz z projektem ustawy skarbowej na posiedzenie Rady Ministrów. Preliminarz zatwierdzony przez Radę Ministrów przedkłada Minister Skarbu z końcem miesiąca października Sejmowi. Preliminarz składa się z projektu ustawy skarbowej i z cyfrowego zestawienia wydatków i dochodów na okres od 1/IV. danego roku do 31/III następnego roku.

Zestawienie to jest ułożone wg. następującego szematu. Całość podzielona jest na 4 grupy: grupa A „Administracja", grupa B „Przedsiębiorstwa i Zakłady", grupa C „Monopole" i grupa D „Fundusze".

Grupa A dzieli się na 18 części — Prezydent, Sejm, Senat, Kontrola Państwowa, Prezydjum Rady Ministrów, wszystkie Ministerstwa, Emerytury i zaopatrzenia, Renty inwalidzkie i pensje oraz Długi Państwowe. Numeracja tych części jest zachowana i w pozostałych grupach budżetu, zależnie od tego jakiej Władzy dana instytucja podlega.

Kredyty na dane cele są podzielone w poszczególnych częściach wg. przeznaczenia na działy, (ewentualnie rozdziały) i paragrafy. W objaśnieniach do preliminarza paragrafy są podzielone na pozycje. Uchwalony przez Sejm i Senat preliminarz ogłoszony wraz z ustawą Skarbową nazywa się budżetem.

Kredytem budżetowym nazywamy uchwaloną w budżecie na jakiś cel kwotę wydatku. Jeżeli budżet nie zostanie uchwalony — powinno zostać uchwalone tymczasowe prowizorjum budżetowe, zawierające wydatki na krótszy okres czasu nie na cały rok. Jeżeli prowizorjum nie zostało uchwalone, Rząd ma prawo czynić wydatki i ściągać podatki w granicach zeszłorocznego budżetu. Ustawa Skarbowa zobowiązuje Rząd do dokonywania wydatków tylko na te cele i w tych granicach, które zostały ustalone w rubrykach budżetu. Kredyty na wydatki otwiera Minister Skarbu miesięcznie w tak zwanych budżetach miesięcznych. Kredyty niewykorzystane w ciągu danego okresu budżetowego wygasają. Wyjątkiem są kredyty na cele budowlane i na rezerwe zaopatrzenia, które mogą być zużyte w trzy miesiące po skończonym okresie budżetowym. Jeżeli zachodzi konieczność dokonania wydatku na który niema w budżecie przewidzianego kredytu, wydatek taki może być dokonany tylko na podstawie wniosku Ministra Skarbu uchwalonego w drodze ustawodawczej i pod warunkiem równoczesnego uzyskania wystarczającego pokrycia. Jeżeli jednak istnieje konieczność natychmiastowego asygnowania sum ze Skarbu na wydatki nieprzewidziane budżetem lub na wydatki przewidziane, lecz w granicach wyższych niż je budżet określa — wydatki takie mogą być dokonane bezwłocznie na podstawie uchwały Rady Ministrów ogłoszonej w ciągu tygodnia w „Monitorze Polskim" i z tym warunkiem, że równocześnie zostanie złożony Sejmowi

wniosek w sprawie uchwalenia kredytu dodatkowego.

Minister Skarbu ma prawo przeniesienia (virement) zarządzonej sumy z jednego paragrafu na inny.

Przeniesienia te mogą być dokonywane na wniosek właściwego Ministra, względnie Marszałków Sejmu i Senatu i Prezesa N. I. K; a mianowicie Minister Skarbu może przenosić kredyty:

a) między paragrafami, obejmującemi wydatki, związane z normalnym tokiem administracji (bieżące koszty utrzymania i funkcjonowania organów administracji państwowej), w obrębie każdego działu poszczególnych części budżetu zwyczajnego administracji,

b) w obrębie każdej części budżetu administracji ze wszystkich paragrafów na wszystkie paragrafy, obejmujące wydatki, nie wymienione pod lit. a), oraz na „Rezerwa zaopatrzenia",

c) między paragrafami w obrębie planów finansowo - gospodarczych poszczególnych przedsiębiorstw, zakładów, monopolów i funduszów państwowych; zwiększać wydatki:

d) w planach finansowo - gospodarczych przedsiębiorstw, zakładów, monopolów i funduszów państwowych, oraz ustalać nowe wydatki w planach tych nie przewidziane, o ile zmiany te nie spowodują zmniejszenia wpłaty do Skarbu lub zwiększenia dopłaty ze Skarbu na rzecz danego przedsiębiorstwa, zakładu, monopolu lub funduszu państwowego,

e) na spłatę długów państwowych w miarę uzyskania odpowiedniego pokrycia.

Przeniesienia w budżecie administracji państwowej wymagają uprzedniej zgody Prezesa Rady Ministrów, przyczem przeniesienia w wyżej wymienionym budżecie, nie mogą być dokonywane na zwiększanie wydatków osobowych.

POŻYCZKA NARODOWA.

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 5 września 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 503.

Pożyczka tak zwana „Narodowa" jest pożyczką wewnętrzną 6% w obligacjach imiennych opiewających na złote w złocie. Podlega ona wykupowi po upływie lat 10 od daty jej wypuszczenia. Kapitał i odsetki zabezpieczone są całym ruchomym i nieruchomym majątkiem Państwa. Obligacje tej pożyczki przyjmowane będą według ich wartości imiennej przez wszystkie Kasy Urzędów Skarbowych na spłatę należności z tytułu podatku od spadków i darowizn:

1) od osób na imię których są wystawione,

2) od osób, które stały się posiadaczami obligacyj w drodze cesji zatwierdzonej przez Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej,

3) od spadkobierców, którzy udowodnią swe prawa do obligacji.

Udowodnienie praw spadkowych następuje przez przedstawienie wymaganych prawem spadkowem dokumentów i aktów względnie uwierzytelnionych odpisów tych aktów. W szczególności, o ile otwarcie spadku miało miejsce na terytorjum b. Królestwa Kongresowego przez przedstawienie aktu zejścia spadkodawcy i aktu stanu cywilnego, stwierdzającego stopień pokrewieństwa ze zmarłym. Na terytorjum b. dzielnicy pruskiej poświadczenia dziedzictwa (Erbschein, Kodeks cywilny, niemiecki § 2353). Na terytorjum b. dzielnicy austrjackiej — dekretu dziedzictwa, względnie dowodu przejęcia spadku. Na terytorjum zaś, gdzie obowiązuje tom X cz. I Zbioru Praw Cesarstwa Rosyjskiego — decyzji sądowej o zatwierdzeniu spadkobierców w prawach spadku.

Obligacje posiadają następujące przywileje: a) zwolnione są od wszelkich podatków i danin państwowych i samorządowych, b) nie podlegają żadnemu zajęciu, c) mają prawa papierów pupilarnych.

Obligacje Pożyczki Narodowej mogą być przyjmowane, jako wadja przy przetargach oraz jako kaucje na zabezpieczenie wszelkiego rodzaju umów lub zaliczek wypłaconych na dostawy i roboty rządowe, jak również na zabezpieczenie udzielonych przez Skarb Państwa kredytów akcyzowych, celnych i transportowych — po kursie 75 za 100 zł normalnej wartości.

Przyczem:

1) Obligacje, omawianej pożyczki mają być przyjmowane od pierwonabywców t. j. od osób, na imię których są wystawiane lub od osób, które nie będąc pierwonabywcami, otrzymały zezwolenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej na przelew obligacyj na swoje imię.

2) Przy składaniu obligacyj na kaucje lub wadja mają być one zaopatrzone podpisem posiadacza **in blanco** umieszczonym na obligacji w miejscu przeznaczonem na przelewy.

3) W razie trwania umowy obligacje 6% Pożyczki Narodowej nie mogą służyć jako wymiana dotychczasowych zabezpieczeń złożonych w innych papierach wartościowych, wzgl. w gotówce.

4) W razie zawierania formalnie nowej umowy, która jednak w istocie jest przedłużeniem umowy poprzedniej, obligacje 6% Pożyczki Narodowej nie mogą służyć jako wymiana zabezpieczeń poprzednich, złożonych w innych papierach wartościowych.

W myśl postanowień rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 21 VII 1934 r. — o spłacie zobowiązań obligacjami 6% pożyczki wewnętrznej i o zasadach zastawu tych obligacyj (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 585) — Komisarz Generalny Pożyczki Narodowej może zezwolić poszczególnym instytucjom kredytowym na dokonywanie na ich rzecz przelewu obligacyj Pożyczki Narodowej, jeżeli te instytucje przyjmować będą obligacje Pożyczki Narodowej na poczet swoich wierzytelności, powstałych przed dniem 1 stycznia 1934 r. po kursie emisyjnym 96 za 100.

Prawo spłaty do wysokości 300 zł imiennej wartości obligacyj służy pierwonabywcom oraz osobom, które otrzymały obligacje w drodze spadku lub na zasadzie wyroku sądowego, o ile spłata zobowiązań uskuteczniona będzie do dnia 31 grudnia 1935 r.

Termin powstania zobowiązania przez 1 I 1934 r. rozumieć należy jako datę, przed którą powstało samo zobowiązanie niezależnie od tego, w jakim terminie następowało odnowienie tego zobowiązania przez wystawienie nowego obligu dłużnego.

Instytucje odnośne uzyskują prawo zastawu przyjętych obligacyj w jednej z centralnych instytucyj kredytowych. Zastaw udzielany będzie po kursie 60 za 100 imiennej wartości przy oprocentowaniu obecnie 6½% w stosunku rocznym.

Zezwolenia na dokonywanie przelewu obligacji Pożyczki Narodowej na spłatę zobowiązań — otrzymują następujące instytucje kredytowe: Komunalne Kasy Oszczędności, Spółdzielnie Kredytowe, Kasy Samopomocy, Pracownicze i Korporacyj zawodowych.

Zakłady ubezpieczeń mogą otrzymać od swoich władz nadzorczych zezwolenie na zawieranie umów ubezpieczeniowych na życie, przewidujących przyjmowanie w części lub całości składek obligacjami Pożyczki Narodowej. Warunki tej umowy muszą przewidywać, że a) obligacje będą przyjmowane tylko od pierwonabywców oraz osób, które otrzymały obligacje w formie spadku lub na zasadzie wyroku sądowego; b) obligacjami będzie umorzona w całości lub w części, albo całkowita składka jednorazowa za ubezpieczenie conajmniej z 10-letnim okresem ubezpieczenia, albo składki bieżące conajmniej za 3 pierwsze lata ubezpieczenia; c) obligacje będą przyjmowane

wg. wartości imiennej; d) świadczenia zakładów będą dokonywane w gotowiźnie; e) w razie rozwiązania umowy wypłata wykupu ma być dokonana w obligacjach Pożyczki Narodowej wg. ich wartości imiennej; w gotówce będzie wypłacona jedynie ewentualna różnica między kwotą wykupu a sumą złożonych obligacji, jeżeli kwota wykupu przewyższa ją, a pozostałość jest niepodzielna przez 50; f) pożyczki pod zastaw polis udzielane będą jedynie do wysokości gotówkowej części wykupu obliczonej zgodnie z p. e).

Reasumując przelewy obligacji Pożyczki Narodowej mogą być dokonane jedynie na podstawie zezwolenia Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej — które są udzielane 1) instytucjom kredytowym, które otrzymały zezwolenia na przyjmowanie obligacji na spłatę zobowiązań; 2) centralnym instytucjom kredytowym, które udzielać będą zastawu wyżej wymienionym instytucjom kredytowym; 3) zakładom ubezpieczeń, których umowy przewidują przyjmowanie składek obligacjami Pożyczki Narodowej; 4) instytucjom państwowym, samorządowym i ubezpieczeniowym przyjmującym obligacje, jako wadja i kaucje; 5) spadkobiercom, którzy dziedzicząc obligacje udowodnią swe prawa spadkowe; 6) osobom, które otrzymały obligacje na zasadzie prawomocnego wyroku sądowego.

Ponadto pozwolenie na przelewy może być udzielone:

a) w wypadkach przelewu na rzecz najbliższej rodziny;

b) w razie przepadku kaucyj i wadjów, przyjętych w obligacjach Pożyczki Narodowej przez osoby prywatne. (Przed przyjęciem przez te osoby obligacji Pożyczki Narodowej jako kaucyj i wadjów należy uzyskać na to, zezwolenie Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej);

c) przy regulowaniu obligacjami po kursie emisyjnym (96 za 100) składek w związkach, korporacjach i zrzeszeniach zawodowych, które uprzednio uzyskały zgodę Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej na przyjmowanie obligacyj tytułem wpłat na składki;

d) przy składaniu obligacyj jako ofiary lub składki na rzecz instytucyj społecznych, których działalność posiada znaczenie ogólno-państwowe, Instytucje te winny uprzednio uzyskać od Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej zezwolenie na przyjmowanie obligacyj tytułem wpłat;

e) w wypadku przejęcia obligacyj przez pracodawcę, który pokrył całą należność za subskrypcję, a obligacje zostały wypełnione na pracownika ,oraz w razie przejęcia obligacyj przez pracodawcę tytułem pokrycia zobowiązań pracownika w stosunku do pracodawcy, przejęcie w tym wypadku obligacyj musi nastąpić conajmniej po kursie emisyjnym (96 za 100).

Zezwolenie na dokonanie przelewu w obydwóch wymienionych w tym punkcie wypadkach może nastąpić na podstawie podań, wniesionych przez pracodawcę, przyczem do podania winno być dołączone oświadczenie pracownika, że zrzeka się praw do obligacyj i że otrzymał równowartość wpłaconych kwot. W podaniu należy wyszczególnić odcinki i numery przejętych obligacyj;

f) w innych wyjątkowych wypadkach, gdy celowość przelewu jest dostatecznie umotywowana ciężką sytuacją materjalną posiadacza obligacyj, wywołaną utratą środków egzystencji lub wypadkami losowemi.

Przelew jest formalnie dokonany, gdy na odwrocie obligacji zostanie wypisana nazwa firmy lub imię i nazwisko osoby, na rzecz której dokonywuje się przelewu i umieszczony zostanie podpis posiadacza obligacji. Równocześnie musi być naklejony znaczek przelewowy, który otrzymuje się od Komisarza Generalnego Pożyczki Narodowej wraz z zezwoleniem na dokonanie przelewu.

Ustrój Państwa

Władza Zwierzchnia

Władza Ustawodawcza

Kontrola Państwowa

Prezydent Rzeczypospolitej

Administracja Państwowa

Prezes Rady Ministrów

Rada Ministrów

Ministrowie

Ministerstwa:

Ministerstwo Skarbu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Spraw Wojskowych

Ministerstwo Sprawiedliwości

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych

Ministerstwo Przemysłu i Handlu

Ministerstwo Komunikacji

Ministerstwo Opieki Społecznej

Ministerstwo Poczt i Telegrafów

Władza Sądowa

Trybunał Stanu

Najwyższy Trybunał Administracyjny

Województwo Śląskie

Wolne Miasto Gdańsk

Samorząd Terytorjalny

POLSKA KONWENCJA WĘGLOWA

KATOWICE

UL. LOMPY 14 TEL. 349-61

USTRÓJ PAŃSTWA.

Państwem nazywamy społeczność ludzką, osiedloną w określonych granicach, poddaną jednej władzy zwierzchniej i zorganizowaną w sposób trwale uporządkowany w celu zachowania swego bytu, rozwinięcia swych indywidualnyh właściwości i wypełnienia zadań historycznych.

Dla przeprowadzenia swych zadań posiada swą moc czyli władzę państwową. Władza państwowa jest to stosunek, zachodzący między państwem a poddanym i polegający na tem, że poddani podporządkowują się woli państwa, a państwo zdolne jest to podporządkowanie się wymusić. Władza państwowa jest jedną i niepodzielną.

WŁADZA ZWIERZCHNIA.

Ustrój Państwa Polskiego określa Konstytucja z dnia 17 marca 1921 r. ogłoszona w Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267, zmieniana i uzupełniana ustawą z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 442).

Według Konstytucji państwo nasze jest Rzeczypospolitą. Władza zwierzchnia należy do narodu, który wykonywa ją w zakresie ustawodawstwa przez Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — przez Prezydenta Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnemi przed Sejmem ministrami, a w zakresie wymiaru sprawiedliwości — przez niezawisłe sądy.

WŁADZA USTAWODAWCZA.

Władza ustawodawcza należy do Sejmu i Senatu. Oba te ciała składają się z przedstawicieli, których wybiera naród przez głosowanie powszechne, równe, tajne, bezpośrednie i stosunkowe (t. zw. pięcioprzymiotnikowe).

Prawo wybierania do **Sejmu** posiada każdy obywatel polski bez różnicy płci, który ukończył 21 lat, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów.

Prawo wybierania do **Senatu** mają wyborcy sejmowi, którzy ukończyli lat 30 i zamieszkują w okręgu wyborczym w dniu ogłoszenia wyborów przynajmniej od roku; nie tracą jednak prawa wyborczego świeżo osiedleni koloniści, robotnicy oraz urzędnicy państwowi, przeniesieni służbowo.

Prawo wybieralności do Sejmu posiada każdy wyborca sejmowy, niezależnie od miejsca zamieszkania, o ile ukończył 25 lat, a do Senatu — każdy wyborca do Senatu, o ile ukończył 40 lat.

Sposób przeprowadzania wyborów normuje ordynacja wyborcza, która ustala ilość posłów na 444, senatorów zaś na 111.

Członkowie izb ustawodawczych muszą wykonywać mandat osobiście. Nie mogą oni otrzymywać od Rządu żadnych odznaczeń z wyjątkiem wojskowych. Nie mogą ani na swoje ani na obce imię kupować lub uzyskiwać dzierżaw dóbr państwowych, przyjmować dostaw publicznych i robót rządowych, ani otrzymywać od rządu koncesyj lub innych korzyści osobistych.

Członkom izb ustawodawczych przysługuje prawo niezależności od instrukcyj wyborców, prawo nietykalności za działalność w izbach ustawodawczych lub poza niemi, wchodzące w zakres wykonywania mandatu, wreszcie prawo do diet i bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji.

Nie można być równocześnie członkiem Sejmu i Senatu.

Kadencja Sejmu i Senatu trwa przez 5 lat od dnia otwarcia. Po upływie tego terminu mandaty wygasają. Nie dotyczy to jednak Marszałków Sejmu i Senatu.

Działalność władzy ustawodawczej obejmuje stanowienie wszelkich praw publicznych i prywatnych oraz sposobu ich wykonania. Bez zgody Sejmu żadna ustawa nie może przyjść do skutku, jednak uchwała Sejmu nie stanowi jeszcze ustawy, lecz dopiero projekt, który musi być przekazany Senatowi do rozpatrzenia i ustawą staje się, gdy Senat:

a) przed pływem 30 dni od doręczenia mu projektu wyrazi nań zgodę;

b) w ciągu 30 dni nie podniesie przeciw niemu zarzutów;

c) postanowi projekt zmienić lub odrzucić, co powinien w ciągu 30 dni zapowiedzieć Sejmowi, w ciągu zaś następnych 30 dni przedłożyć mu projekt zmian, a Sejm proponowane zmiany ostatecznie uchwali lub odrzuci większością $^{11}/_{20}$ głosujących.

Do zakresu działalności władzy ustawodawczej należy w szczególności uchwalanie budżetu na następny rok budżetowy, ustalanie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta, zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zmiana i obciążenie majątku państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanawianie ceł i monopolów, ustalanie systemu monetarnego oraz przyjmowanie gwarancji finansowej przez państwo.

Sejmowi przysługuje ponadto prawo kontroli administracji finansowej państwa, prawo zatwierdzania zarządzeń Rady Ministrów o stanie wyjątkowym, prawo interpelowania członków Rządu i pociągania ich do odpowiedzialności parlamentarnej, wreszcie prawo pociągania do odpowiedzialności konstytucyjnej Prezydenta Rzeczypospolitej oraz członków Rządu.

Sejm i Senat, połączone pod przewodnictwem marszałka Sejmu, stanowią **Zgromadzenie Narodowe,** do którego zakresu działania należy wybór Prezydenta Rzeczypospolitej oraz rewizja Konstytucji co 25 lat.

KONTROLA PAŃSTWOWA.

Do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków Państwa, przedstawiania corocznie Sejmowi wniosku o udzielenie lub odmówienie Rządowi absolutorjum — jest powołana Najwyższa Izba Kontroli, oparta na zasadzie kolegjalności i niezależności sędziowskiej członków jej kolegjum usuwalnych tylko uchwałą Sejmu, większością $^3/_5$ głosujących. Prezes Najwyższej Izby Kontroli zajmuje stanowisko równorzędne Ministrowi, nie wchodzi jednak w skład Rady Ministrów, a jest za sprawowanie swego urzędu i za podległych mu urzędników odpowiedzialny bezpośrednio przed Sejmem. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest zatem organem Sejmu, sprawującym z jego ramienia kontrolę finansową całej administracji państwowej.

Kontrola Państwowa jest władzą w czynnościach swoich opartą na zasadach kolegjalności, z Ministerstwami równorzędną, od Rządu niezależną, podległą bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej.

W skład Kontroli Państwowej wchodzą: 1) **Najwyższa Izba Kontroli** (Warszawa Żórawia 44), 2) **Okręgowe Izby Kontroli** w Warszawie, Brześciu n/B., Kielcach, Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Wilnie oraz 3) **Urząd Kontroli Państwowej w Katowicach.**

WŁADZA WYKONAWCZA.

Organem narodu w zakresie władzy wykonawczej jest Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi Ministrami.

Władzę swą sprawuje Prezydent Rzeczypospolitej przez Ministrów.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ.

Warszawa — Zamek.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na 7 lat bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe.

Przed objęciem urzędu Prezydent Rzeczypospolitej składa przed Zgromadzeniem Narodowem przysięgę. Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu, ani należeć do składu Sejmu lub Senatu.

Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, otwiera, odracza i zamyka Sejm i Senat.

Prezydent Rzeczypospolitej obowiązany jest zwołać Sejm na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie najpóźniej w październiku na sesję zwyczajną.

Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Sejm w każdym czasie na sesję nadzwyczajną wedle swego uznania, a winien to uczynić na żądanie ⅓ posłów w ciągu 2 tygodni.

Prezydent Rzeczypospolitej rozwiązuje Sejm i Senat: a) po upływie czasu, na który został wybrany, b) przed upływem czasu — na wniosek Rady Ministrów umotywowanem orędziem, jednak raz tylko z tego samego powodu. Ponadto Sejm może rozwiązać się własną uchwałą.

Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy i zarządza ich ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej oraz wydaje celem wykonania ustaw i z powołaniem się na nie rozporządzenia wykonawcze. Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga do swej ważności podpisu prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy w ten sposób biorą zań odpowiedzialność.

W czasie, gdy Sejm i Senat są rozwiązane, aż do czasu ponownego zebrania się Sejmu, Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo wydawania rozporządzeń z mocą ustawy w dziedzinie należącej do władzy ustawodawczej; rozporządzenia nie mogą jednak dotyczyć zmiany konstytucji dla władzy ustawodawczej, oraz zmiany ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu.Ponadto ustawa upoważnić może Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy w czasie i zakresie przez ustawę określonych z wyjątkiem zmiany konstytucji.

Rozporządzenia te tracą moc obowiązującą, jeżeli nie zostaną złożone Sejmowi w ciągu 14 dni po najbliższem posiedzeniu Sejmu lub jeżeli po złożeniu ich Sejmowi zostaną przez Sejm uchylone.

Prezydent Rzeczypospolitej reprezentuje państwo nazewnątrz ,przyjmuje przedstawicieli dyplomatycznych państw obcych i wysyła przedstawicieli państwa polskeigo do państw obcych. Zawiera umowy z państwami innemi i podaje je do wiadomości Sejmu, przyczem przymierza, umowy handlowe i celne oraz umowy, które stale obciążają skarb państwa albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli albo też wprowadzają zmianę granic państwa, wymagają zgody Sejmu.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i odwołuje prezesa Rady Ministrów, na jego wniosek mianuje i odwołuje ministrów, na wniosek Rady Ministrów obsadza urzędy cywilne i wojskowe zastrzeżone w ustawach. Jest on **najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych** państwa, nie może jednak sprawować naczelnego dowództwa w czasie wojny.

Jako najwyższy zwierzchnik sił zbrojnych państwa, sprawuje nad niemi dowództwo przez ministra spraw wojskowych, wydaje dekrety w sprawach, które nie wymagają załatwienia ustawodawczego, mianuje i zwalnia generalnego inspektora sił zbrojnych, wiceministrów M. S. Wojsk., szefa sztabu głównego, dowódców dywizyj, równorzędnych i wyższych, nadaje pierwszy i następne stopnie oficerskie.

Naczelnego Wodza sił zbrojnych na wypadek wojny mianuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez ministra spraw wojskowych.

Prezydent Rzeczypospolitej może wypowiedzieć wojnę i zawrzeć pokój tylko za uprzednią zgodą Sejmu.

Prezydentowi Rzeczypospolitej przysługuje prawo **darowania i łagodzenia kary** oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego; prawo to jednak nie przysługuje mu w stosunku do ministrów, zasądzonych na skutek postawienia ich w stan oskarżenia przez Sejm.

Amnestja może być udzielona tylko w drodze ustawowej.

Za działalność swoją w urzędzie Prezydent Rzeczypospolitej nie ponosi odpowiedzialności parlamentarnej, ani cywilnej, natomiast może on być pociągnięty przez Sejm do odpowiedzialności konstytucyjnej za zdradę kraju, pogwałcenie konstytucji lub przestępstwa karne.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu, oraz w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny — zastępuje go marszałek Sejmu.

W razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Sejm i Senat łączą się natychmiast na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem w Zgromadzenie Narodowe celem wyboru Prezydenta. Gdy Sejm był rozwiązany w chwili, gdy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, Marszałek Sejmu zarządza nowe wybory do Sejmu i Senatu.

ADMINISTRACJA PAŃSTWA.

Administracja Państwowa obejmuje całokształt działalności władzy wykonawczej we wszystkich dziedzinach zakresu jej działania.

Dla celów administracyjnych Państwo Polskie jest podzielone na województwa, powiaty oraz gminy miejskie i wiejskie, które są równocześnie jednostkami samorządu terytorjalnego.

M. st. Warszawa stanowi odrębną jednostkę narówni z województwami, z Komisarzem Rządu na czele, zaś większe miasta odrębne jednostki narówni z powiatami.

Centralnemi władzami administracyjnemi są Prezes Rady Ministrów oraz ministrowie ,którzy stoją na czele poszczególnych dziedzin administracji państwowej.

Ministrom podlegają okręgowe władze administracyjne, zaś okręgowym — powiatowe władze administracji państwowej.

Ustrój administracji państwowej może być oparty na dwóch zasadach: t. j. centralizacji i 2) decentralizacji.

Zasada cetralizacji polega na tem, że administracja całego państwa skupia się w jednem centrum, t. j. w naczelnej centralnej władzy administracyjnej, który sprawuje administrację zapomocą przez siebie mianowanych i pozostających do siebie w pewnym hierarchicznym stosunku urzędników.

Zasada decetralizacji polega na sprawowaniu administracji lokalnej zapomocą organów, powołanych drogą wyborów przez ludność miejscową i niezależnych bezpośrednio od rządu centralnego, t. j. na samorządzie.

Działalność organów władzy administracyjnej nazywamy czynnościami administracyjnemi. Ostatni zaś rodzaj tej czynności nazywamy aktem administracyjnym. Akt administracyjny jest to wyrażenie woli organu władzy administracyjnej z mocy przysługującej mu władzy, zapomocą którego ustala on, co dla poddanego w poszczególnym przypadku jest prawem, to znaczy, co on może i powinien. Dla swej skuteczności wymaga podania go do wiadomości. Akt administracyjny może być konstytutywnym (zarządzenie) lub deklaratoryjnym (orzeczenie). Różnica polega na tem, że przy zarządzeniu wywołanie skutku prawnego zależy od woli i inicjatywy organu, zaś przy orzeczeniu skutek prawny, przesądzony jest przepisami obowiązującego prawa. Akt administracyjny aby był skutecznym musi być legalnym i niewadliwym. Wadliwość aktu może być merytoryczna i formalna.

Prawo administracyjne jest to ogół norm prawnych, określających stosunek prawny między administrującem państwem lub korporacjami, sprawującemi z upoważnienia państwa administrację publiczną, a poddanymi. Stosunek ten może być natury prawno-prywatnej lub prawno-publicznej. Prawo administracyjne posiada moc obustronnie wiążącą.

Źródłem prawa administracyjnego jest każdy przepis prawny który reguluje stosunek, zachodzący w administracji między władzą publiczną, a poddanemi. Ze względu na rodzaje źródeł prawa administracyjnego rozróżniamy: pierwotne i pochodne.

Do pierwotnych należą ustawy, do pochodnych rozporządzenia z mocą ustawy, rozporządzenia wyjątkowe, rozporządzenia wykonawcze, ustawy autonomiczne i statuty ciał samorządowych.

Prawem nazywamy ogół norm, obowiązujących w państwie z jego woli. Odróżniamy prawo przedmiotowe i prawo podmiotowe.

Prawo przedmiotowe jest to ogół przepisów prawnych, regulujących stosunki między ludźmi, które urzeczywistnione być mogą w drodze przymusu.

Prawo podmiotowe oznacza ten zakres wolności i mocy jaki prawo przedmiotowe zabezpiecza jednostkom w sposób stanowczy.

Prawem materjalnem nazywamy przepisy prawne odnoszące się do treści stosunków prawnych.

Prawem formalnem nazywamy przepisy, dotyczące form postępowania, według których prawo materjalne ma być urzeczywistnione.

Prawo dzielimy ponadto na prawo publiczne i prawo prywatne.

Prawo publiczne jest to ogół przepisów prawnych, regulujących stosunki jednostki do społeczeństwa, prawo prywatne natomiast jest to zbiór przepisów prawnych, regulujących stosunki między jednostkami.

Prawo prywatne dzielimy na: 1) cywilne, 2) hipoteczne, 3) handlowe, 4) wekslowe.

Prawo cywilne dzieli się na: prawo osobowe, familijne, rzeczowe, o zobowiązaniach i spadkowe.

Szczegółowy tryb postępowania administracyjnego normuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341).

PREZES RADY MINISTRÓW.

Prezesa Rady Ministrów mianuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej.

Do uprawnień Prezesa Rady Ministrów należy; podpisywanie wraz z właściwym Ministrem aktów rządowych Prezydenta Rzeczypospolitej, stawianie wniosków co do mianowania i odwoływania Ministrów, przewodniczenia Radzie Ministrów i kontrasygnowanie nominacji urzędników Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej.

Prezes Rady Ministrów jest przedstawicielem rządu i reprezentuje ten rząd na wewnątrz i na zewnątrz, zwołuje posiedzenia Rady Ministrów i na nich przewodniczy, kieruje jej pracami i czuwa nad wykonaniem jej uchwał, czuwa nad działalnością poszczególnych Ministrów, składa Prezydentowi sprawozdania z działalności rządu, przed-

stawia Sejmowi przyjęte przez Radę Ministrów projekty ustaw, składa Sejmowi ogólne sprawozdanie z działalności rządu.

Organem pracy Prezesa Rady Ministrów jest **Prezydjum Rady Ministrów** (Krakowskie Przedmieście 46-48).

Prezesowi Rady Ministrów podlegają: a) **Polska Agencja Telegraficzna** (Królewska 5) i b) **Dyrekcja Drukarń Państwowych** (Miodowa 20).

RADA MINISTRÓW.

Rada Ministrów jest Rządem, rozstrzygającym o kierunku polityki rządowej. Radę Ministrów tworzą ministrowie pod przewodnictwem Prezesa Rady Ministrów.

Funkcje administracyjne Rady Ministrów polegają na: 1) rozpotrywaniu sprawozdań poszczególnych ministrów i uzgadnianiu ich działalności, 2) rozstrzyganiu spraw, wychodzących poza zakres działania poszczególnych ministrów, 3) rozstrzyganiu sporów kompetencyjnych między ministrami oraz 4) wydawaniu rozporządzeń i zarządzeń, należących w myśl obowiązujących ustaw do kompetencji Rady Ministrów.

MINISTROWIE.

Ministrów mianuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Ministrowie mają prawo w granicach upoważnień wydawać w swoim zakresie działania rozporządzenia wykonawcze, zarządzenia, rozkazy i zakazy i przeprowadzanie ich użyciem przymusu zapewnić. W przekazanym im zakresie stanowią naczelną władzę rządzącą. Ministrowie mają prawo brać udział w posiedzeniach sejmowych i przemawiać poza koleją mówców. Ministra zastępuje podsekretarz stanu. Każdy urzędnik podlega Ministrowi, który za jego działanie odpowiada przed Sejmem.

Ministrowie ponoszą odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną, oddzielnie każdy w swoim zakresie, za działalność w urzędzie, a to zarówno za zgodność tej działalności z Konstytucją i innemi ustawami Państwa, za działanie podległych im organów, jak i za kierunek swej polityki. — Ministrowie ponoszą ponadto solidarną i indywidualną odpowiedzialność za akty rządowe Prezydenta Rzeczypospolitej.

MINISTERSTWA.

Ministerstwo jest organem bezpośrednio podległym Ministrowi, za pomocą którego pełni on swoje funkcje i wykonywa swoją władzę.

Żaden urzędnik Ministerstwa nie posiada samodzielnej władzy z tytułu zajmowanego stanowiska, sprawuje on ją w poruczonym mu dziale tylko w zakresie wyznaczonym przez Ministra.

Ministerstwa są zorganizowane jako władza jednoosobowa. Dzielą się na departamenty z dyrektorami (w M. S. Wojsk. — szefami departamentów) na czele; departamenty dzielą się na wydziały z naczelnikami (w M. S. Wojsk. — szefami) wydziałów na czele, wydziały zaś na referaty.

Minister nadaje ogólny kierunek działalności, koordynuje działalność departamentów i sprawuje naczelny nadzór.

MINISTERSTWO SKARBU.

Warszawa, Rymarska 3.

Administracja państwowa, zależnie od charakteru zadań i wykonywanych czynności dzieli się na administrację polityczną, wojskową, szkolną, środków komunikacji, skarbową i t. p.

Wszystkie jednak gałęzie administracji publicznej pozostają w stałym kontakcie z administracją skarbową: z nią uzgadniają swe potrzeby rozchodowe od niej przeważnie otrzymują środki na ich zaspokojenie, ona czuwa nad ich rachunkowością, a nawet niejednokrotnie wkracza w celowość i prawidłowość ich gospodarki. Przeważającą rolę jaką w gospodarce skarbowej posiada administracja skarbowa wypływa z jej rozległych zadań i z ich charakteru. Zadaniem bowiem administracji skarbowej jest obliczanie środków materjalnych niezbędnych do zaspokojenia potrzeb publicznych, zbieranie tych środków, czuwanie nad ich całością i obrotem, nad prawidłowem podziałem i zużyciem, dostarczanie gospodarstwu społecznemu za pośrednictwem instytucyj bankowych znaków obiegowych, niezbędnych dla wymiany dóbr ekonomicznych, czuwanie nad trwałą wartością zamienną, a w związku z tem czuwanie nad równowagą bilansu handlowego i płatniczego, troska o dostarczenie warsztatom produkcji niezbędnego im kredytu, i wogóle troska o całe życie ekonomiczne.

Rozległe te zadania spełnia administracja skarbowa za pośrednictwem władz, instytucyj i urzędów z szefem administracji skarbowej Ministrem Skarbu na czele. W Radzie Ministrów zajmuje on konstytucyjnie równorzędne stanowisko z innymi, rola jego jednak jako stróża równowagi budżetowej, t. j. równowagi wydatków z dochodami utrzymanie której jest jednem z głównych zadań Ministra Skarbu, podnosi jego stanowisko w łonie rządu ponad wszystkich innych. Do dalszych zadań Ministra Skarbu należy: zarząd wszelkich spraw, wchodzących w zakres skarbowości państwowej oraz polityki finansowej państwa: podatków, ceł, praw budżetowych, kredytowych i monetarnych. Minister Skarbu sprawuje najwyższy nadzór nad instytucjami kredytowemi, ubezpieczeniowemi, z wyjątkiem społecznych, ma nadzór i wpływ na Bank Polski i banki państwowe, nadaje kierunek w zakresie skarbowym pracom legislacyjnym, jest ostatnią instancją orzekającą w sprawach dla których władze skarbowe są właściwe. Za kierunek polityki w swoim resorcie i za działalność podległego Ministerstwa, jest on odpowiedzialny przed Sejmem. W ogromie tej pracy i obowiązków ciążących na Ministrze Skarbu pomocnymi mu są Wice-Ministrowie, ilość ich nie jest ustalona, a rodzaj i zakres ich czynności uzależniony jest od potrzeby chwili i woli Ministra. Organem za pomocą którego Minister Skarbu wykonuje swoją władzę jest Ministerstwo Skarbu. Organizacja wewnętrzna M-wa Skarbu ustalana jest w drodze rzporządzenia Rady Ministrów t. zw. statutem organizacyjnym. W myśl tego statutu Ministerstwo Skarbu dzieli się na Biuro Inspekcji, Biuro Personalne, oraz 6 Departamentów, a to I Ogólny, II Obrotu Pieniężnego, III Budżetowy, IV Ceł, V Podatków i Opłat, VI Akcyz i Monopolów.

Departamenty na czele których stoją Dyrektorowie składają się z szeregu wydziałów, kierowanych przez naczelników wydziałów. Jeżeli chodzi o zakres działania Biura Inspekcji, Biura Personalnego i poszczególnych Departamentów to przedstawia się on następująco:

Biuro Inspekcji prowadzi ewidencję przedsiębiorstw państw., mieszanych i tych instytucyj i przedsiębiorstw prywatnych, w których Skarb Państwa został zaangażowany z tytułu kredytów i gwarancyj, tudzież sprawuje nad tymi instytucjami i przedsiębiorstwami, nadzór ze stanowiska zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa.

Biuro Personalne załatwia przedewszystkiem sprawy osobowe urzędników i niższ. funkcjonarjuszów Ministerstwa i podległych mu władz, urzędów i instytucyj, sprawy wynikające z naruszenia obowiązków służbowych, sprawy organizacyjne, sprawy szkolenia personelu urzędniczego, prowadzi imienne wykazy i statystykę urzędników i niższych funkcjonarjuszów Ministerstwa, oraz władz, urzędów i instytucyj podległych Ministerstwu.

Departament Ogólny składa się z 5-ciu wydziałów: 1) Prezydjalnego, 2) Karnego, 3) Gospodarczego, 4) Emerytur i Rent, 5) Likwidacyjnego. W przeciwieństwie do innych departamentów, które możnaby określić mianem fachowych, z których każdy obejmuje sprawy, wchodzące w zakres jego specjalności, w Departamencie Ogólnym skupiają się sprawy, tyczące się całego wogóle aparatu skarbowego. I tak: a) Wydział Prezydjalny załatwia sprawy ogólne, wynikające ze stosunku Ministra do Prez. Rzeczypospolitej, Ciał Ustawodawczych, Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i poszczególnych Ministrów, spra-

wy reprezentacyjne, statystyki finansowej, oraz wszystkie sprawy nieobjęte kompetencją innych wydziałów. b) Wydział Gospodarczy załatwia sprawy gospodarcze Ministerstwa i podległych mu władz i urzędów, zestawia preliminarze wydatków osobowych i rzeczowo-administracyjnych, ponadto dysponuje i administruje kredytami osobowemi i rzeczowo-administracyjnemi w działach Budżetu Ministerstwa Skarbu. c) Wydział Emerytur i Rent załatwia sprawy ustawodawstwa, nadzoru, orzecznictwa, statystyki i budżetu w zakresie zaopatrzeń emerytalnych, funkcjonarjuszów państw. oraz osób wojskowych i ich rodzin, oraz w zakresie wypłacania ze Skarbu Państwa zaopatrzeń, d) Wydział Karny załatwia sprawy wynikające ze stosowania ustawy karno - skarbowej. e) Wydział 5 Likwidacyjny załatwia sprawy likwidacji pretensyj przejętych po państwie rosyjsk., niemieck. i austrjackiem.

Departament II wykonywa stały nadzór nad sprawami walutowemi i kredytowemi, czuwa nad trwałą wartością pieniądza, troszczy się o pozyskiwanie kredytu tak na potrzeby Państwa, jak wogóle dla życia gospodarczego w Państwie. Departament II dzieli się na 4 wydziały: a to: 1) Kredytu Wewnętrznego, który załatwia sprawy: wewnętrzne, długów państwowych, sprawy waloryzacji zobowiązań publicznych i prywatno-prawnych, sprawy ustroju pieniężnego ,polityki dewizowej i inne, 2) Kredytu Zagranicznego w zakres działania którego wchodzą m. in. sprawy zagranicznych długów państwowych, ich emisja i obsługa, sprawy zagranicznych stosunków kredytowych, sprawy konwersji likwidacji i przerachowania zagranicznych długów obligacyjnych, sprawy gwarancyj udzielanych przez Skarb Państwa wobec zagranicy. 3) Wydział Bankowy do którego z ważniejszych spraw należą sprawy, związane z organizacją i działalnością prywatnych przedsiębiorstw bankowych oraz instytucyj kredytu długoterminowego, sprawy udzielania koncesyj na banki akcyjne, domy bankowe, kantory wymiany, instytucje kredytu hipotecznego i inne przedsiębiorstwa zastawnicze. 4) Wydział Polityki Kredytowej który załatwia sprawy związane akcją kredytowo-gospodarczą Rządu, sprawy lokowania i upłynniania rezerw skarbowych, oraz wykonuje nadzór nad organizacją, działalnością i polityką kredytową, emisyjną i lokacyjną, banków państwowych, P. K. O., banków komunalnych, komunalnych kas oszczędności i spółdzielni kredytowych. W skład Departamentu wchodzi nadto: Komisarjat Bankowy, wykonywujący bezpośredni stały nadzór nad prywatnemi instytucjami kredytowemi.

Departament Budżetowy wytyka plan gospodarki państwowej, ustala jej postulaty, jak też zakres przychodów i rozchodów skarbowych. Składa się z 4-ch wydziałów:

1) Polityki budżetowej,
2) Budżetów,
3) Administracji kasowej,
4) Centralnej Księgowości.

ad 1) Wydział Polityki Budżetowej załatwia ogólne sprawy budżetowe i ustawodawstwa budżetowego, sprawy badań porównawczych w dziedzinie budżetów państw obcych, sprawy statystyki budżetowej oraz zestawień budżetowych, sprawy uposażenia urzędników państwowych i osób wojskowych, sprawy skarbowości samorządu terytorjalnego, sprawy finansowe innych związków prawno publicznych, sprawy rozrachunków między Skarbem i samorządem terytorjalnym, sprawy spadków bezdzicznych, przepadłości na rzecz Skarbu i t. p.

ad 2) Wydział Budżetów załatwia sprawy budżetowe całej administracji, przedsiębiorstw, monopoli i funduszów.

ad 3) Wydział Administracji Kasowej wykonywuje nadzór nad działalnością urzędów skarbowych w zakresie rachunkowości i kasowości oraz wydziałów rachunkowo - kasowych Izb Skarbowych, nad rachunkowością i kasowością Mennicy Państwowej oraz Urzędu Długów Państwa, opracowuje względnie współdziała w opracowaniu instrukcyj i przepisów rachunkowo - kasowych dla władz, urzędów, kas i przedsiębiorstw państwowych, jako też instytucyj komunalnych, współdziała w ustanawianiu specjalnych kas państwowych i specjalnych poborców, normuje obrót gotówkowy między kasami urzędów skarbowych, względnie Urzędem Długów Państwa, normuje obrót papierów wartościowych pod względem rachunkowo-kasowym i współpracuje z Biurem Personalnym w sprawach organizacyjnych i osobowych działu służby rachunkowo-kasowej.

ad 4) Wydział Centralnej Księgowości załatwia sprawy w zakresie działania, określony w §§ 130—137 przepisów rachunkowo-kasowych z dnia 24 listopada 1921 r. (Dz. U. Min. Skarbu Nr. 45 poz. 564) sporządza zestawienia wpływów i wydatków, zbiera i uzgadnia roczne zamknięcia rachunkowe wszystkich władz, sporządza ogólne zamknięcia rachunkowe z całej gospodarki państwowej, zestawia bilanse i plany finansowe państwowych przedsiębiorstw i monopolów, prowadzi rozrachunki z Bankiem Polskim i państwowemi instytucjami bankowemi, ewidencję i kontrolę emisji monet oraz bilonu (biletów państwowych), tudzież ewidencję pożyczek, udzielonych przez Ministerstwo Skarbu instytucjom kredytowym, związkom samorządowym i gospodarczym.

Do kompetencji Departamentu Ceł należy naczelny nadzór nad sprawami organizacyjnemi, administracji celnej, która stanowi osobną gałęź administracji skarbowej, orzecznictwo w sprawach taryfowych i postępowania celnego, oraz kodyfikacja i regulowanie ustawodawstwa celnego. Departament ten dzieli się na 3 wydziały, a mianowicie: 1) Wydział Administracyjny i Postępowania Celnego, 2) Wydział Taryfowy, 3) Wydział Prawodawstwa Celnego.

Wydział Administracyjny i Postępowania Celnego prowadzi kontrolę rachunkową wpływów i wydatków administracji celnej, wykonywa inspekcję podległych władz i urzędów celnych, sprawuje orzecznictwo w sprawach postępowania celnego oraz współpracuje z Biurem Personalnem w sprawach organizacyjnych i osobowych podległego Departamentu Działu Służby.

Wydział Taryfowy załatwia sprawy dotyczące taryfy celnej, oraz współdziała w sprawach postanowień reglamentacyjnych, załatwia sprawy orzecznictwa taryfowo-celnego.

Wydział Prawodawstwa Celnego załatwia sprawy ustawodawstwa, rozporządzeń i przepisów, dotyczących postępowania celnego, współdziała z innemi ministerstwami w zakresie polityki celnej i w pracach przygotowawczych dla międzynarodowych umów i konwencyj celnych, wreszcie załatwia sprawy dotyczące celnictwa na obszarze W. M. Gdańska.

Departament Podatków i Opłat sprawuje w zakresie podatków bezpośrednich i opłat nadzór nad tokiem urzędowania w podległych władzach i urzędach skarbowych, nad prawidłowem stosowaniem ustaw, terminowem wymiarem, poborem i egzekucją danin, orzeka ostatecznie w zakresie podatków bezpośrednich, w sprawach, w których ministerstwo jest instancją odwoławczą od decyzji władz skarbowych bezpośrednio ministerstwu podporządkowanych.

Departament ten składa się z 5-ciu wydziałów: 1) Administracyjnego, 2) Podatku Dochodowego, 3) Podatku Przemysłowego, 4) Podatków Realnych i Danin Komunalnych, 5) Opłat Stemplowych, Podatku Spadkowego i od Darowizn. Wydział Administracyjny załatwia sprawy ustawodawstwa, orzecznictwa i nadzoru, w zakresie egzekucji podatków bezpośrednich i opłat, prowadzi statystykę podatków i opłat, nadto wykonywa inspekcję władz i urzędów skarbowych w zakresie podatków i opłat.

Pozostałe wydziały załatwiają sprawy ustawodawstwa, nadzoru i orzecznictwa w zakresie poszczególnych podatków i opłat stemplowych.

Departament Akcyz i Monopolów skupia w sobie administrację podatków spożywczych, pobieranych bądź w postaci opłat akcyzowych od wyrobów względnie sprzedaży produktów, podlegających specjalnemu opodatkowaniu, bądź w postaci dochodów, płynących z wyłącznego prawa wyrobu, względnie sprzedaży produktów na rzecz Skarbu Państwa zmonopolizowanych. Departament dzieli się na 4 wydziały: 1) Wydział Administracyjno-Prawny Monopolów, 2) Wydział Ekonomiczno-Finansowy, 3) Podatków Pośrednich, 4) Wydział Służby Akcyzowej.

Wydział Administracyjno-Prawny Monopolów załatwia m. in. sprawy ustawodawstwa, orzecznictwa, oraz normowania działalności służby akcyzowej w sprawach monopolów skarbowych, z wyjątkiem monopolu zapałczanego, oraz wszelkie sprawy w zakresie administracji monopolu.

Wydział Ekonomiczno-Finansowy załatwia sprawy finansowe przedsiębiorstw monopolowych, planów gospodarczych monopolów i ich wykonanie, nadzoru nad stanem kapitałów i funduszów przedsiębiorstw monopolowych i t. d.

Wydział Podatków Pośrednich załatwia sprawy ustawodawstwa, orzecznictwa oraz normowania działalności służby akcyzowej w sprawach podatków pośrednich.

Wydział Służby Akcyzowej załatwia sprawy kontroli działalności służby akcyzowej, instruowanie tej służby pod względem technicznym, sprawy szkolenia, sprawy kierownictwa służbą akcyzową w zakresie ochrony Skarbu Państwa przed nadużyciami, wynikającemi z naruszenia obowiązujących przepisów monopolowych, przepisów o podatkach pośrednich i koordynowanie w tym zakresie działalności służby akcyzowej, z działalnością innych organów powołanych do zwalczania wyżej wspomnianych nadużyć.

W skład Ministerstwa wchodzą ponadto: Komenda Straży Granicznej i Państw. Urząd Kontr. Ubezpieczeń.

Komenda Straży Granicznej, z Komendantem na czele który bezpośrednio podporządkowany jest Ministrowi Skarbu sprawuje zarząd: umundurowanej i uzbrojonej na zasadach wojskowych zorganizowanej formacji. Do zakresu działania tej formacji należy ochrona celna granic Państwa niedopuszczanie do przemytnictwa towarów, śle-

dzenie i ujawnianie przekroczeń celnych, akcyzowych i monopolowych. Pod tym względem ma prawa skarbowego organu wykonawczego. Nadto strzeże Straż Graniczna granic Państwa przed nielegalnym przekraczaniem, pilnuje znaków i urządzeń granicznych, spokoju i porządku, w pasie granicznym, na wybrzeżu morskiem i na wodach granicznych. W tym zakresie jest organem wykonawczym władz administracji ogólnej.

Państwowy Urząd Konstr. Ubezpieczeń pozostaje na prawach Departamentu i składa się z 3-ch Wydziałów: 1) Matematyczno-Statystycznego, 2) Prawno-Administracyjnego, 3) Finansowego. Jest on organem Ministra jako władzy nadzorczej nad zakładami ubezpieczeń w całem Państwie, z wyjątkiem zakładów ubezpieczeń społecznych, które nadzoruje Ministerstwo Opieki Społecznej przez swój Główny Urząd Ubezpieczeń. Zadaniem Państw. Urzędu Kontroli jest ochrona mienia, ubezpieczonych w poszczególnych zakładach tak zagranicznych jak i krajowych oraz kontrola nad Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych i nad Towarzystwami Wzajemnych Ubezpieczeń.

Ponadto Ministrowi Skarbu podlegają za pośrednictwem Departamentu Obrotu Pien. Urząd Długów Państwa, który sprawuje zarząd długami państwowemi, prowadzi księgi długów państwa, oraz udzielanych przez Państwo gwarancyj państwowych, oraz Mennica Państwowa, która jest przedsiębiorstwem państwowem. 2) Za pośrednictwem Depart. Akcyz i Monopolów, Dyrekcja Polskiego Monopolu Solnego, Tytoniowego, Państwowego Monopolu Spirytusowego i Generalna Dyrekcja Loterji Państwowej.

Organizacja władz II instancji w administracji skarbowej.

Władzami tymi są izby skarbowe; są one władzą pośrednią między Ministerstwem Skarbu, jako władzą naczelną, a urzędami skarbowemi, jako władzą II instancji; podlegają one bezpośrednio Ministerstwu Skarbu, jako niezespolone z władzami administracji ogólnej. Jedynie na Śląsku władza skarbowa II instancji nie jest bezpośrednio podległa Ministerstwu Skarbu, a jest zespolona z władzami administracji ogólnej i stanowi jeden z wydziałów Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (Wydział Skarbowy), z naczelnikiem Wydziału podległym Wojewodzie, a mającym uprawnienia i obowiązki Dyrektora Izby.

Terytorjalny zakres działania Izby pokrywa się z terytorjum Województwa; tylko Izba Skarbowa II we Lwowie zakresem swego działania obejmuje 2 województwa, a to stanisławowskie i tarnopolskie. W Warszawie zaś Izba Skarbowa Grodzka istnieje dla miasta Warszawy i Okręgowa oddzielnie dla województwa warszawskiego.

Izba Skarbowa dzieli się na 5 wydziałów: 1) Wydział ogólny, 2) Wydział Podatków bezpośrednich, 3) Wydz. Rach. Kasowy, 4) Wydz. Akcyz i Mon. Państw., 5) Wydz. Opłat Skarbowych.

Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie i Izba Skarbowa w Poznaniu mają nadto Wydział 6-ty Emerytur i Rent, Izba Skarbowa I we Lwowie Wydz. 6-ty Emerytur, a Izba Skarbowa w Krakowie Wydz. 6-ty Rent. Wydziały w Izbie dzielą się na Oddziały, obejmujące jednorodzajowe sprawy danego działu.

Do zakresu działania izb skarbowych należy wykonywanie nadzoru nad czynnościami podległych im urzędów skarbowych, w szczególności zaś, czuwanie nad tem, aby podatki i opłaty tudzież dochody akcyz i monop. państwowych były prawidłowo i we właściwym czasie wymierzane, płacone, i ściągane. Izby spełniają czynności połączone z wykonywaniem budżetu państwowego, prowadzą na swym obszarze rachunkowość dochodów i wydatków skarbowych, oraz w dużym zakresie rachunkowość wszystkich działów administracji państwowej, w związku z zamknięciami rachunkowemi, wkońcu orzekają w drugiej i ostatniej instancji w sprawach skarbowych, których urzędy podległe orzekają w pierwszej instancji. Jako pierwsza instancja zaś orzekają Izby, wyjątkowo w sprawach niezastrzeżonych Ministerstwu, a nie należących do zakresu działania urzędów skarbowych. W szczególności: wymiar podatku dochodowego i przemysłowego spółkom akcyjnym, a dochodowego, majątkowego i od kapitałów i rent osobom prawnym, obowiązanym do publicznego składania rachunków.

Na czele Izby Skarbowej stoi Dyrektor, na czele wydziałów naczelnicy wydziałów, na czele oddziałów kierownicy oddziałów. Pod względem osobowym i służbowym Dyrektor Izby jest bezpośrednio podległy Ministrowi Skarbu. Do niego należy ogólne kierownictwo wszystkich spraw, wchodzących w zakres czynności izby skarbowej i on jest odpowiedzialny za prawidłowy bieg spraw skarbowych w okręgu izby. Jeżeli chodzi o stosunek Dyrektora izby skarbowej do właściwego wojewody, to musi on być przedstawicielem Rządu, uzgadniać projekty swoich zarządzeń natury ogólnej. Na zaproszenie wojewody i pod jego przewodnictwem bierze udział w perjodycznych zebraniach szefów władz niezespolonych w

Urzędzie Wojewódzkim w celu uzgadniania działalności wszystkich władz administracji państwowej między sobą i zasadniczą linją działalności Rządu. Nadto musi przy przyjęciu kandydatów do służby, przy poruczaniu stanowisk kierowniczych w okręgu Izby zasięgać opinji odnośnego wojewody.

Wynikiem odrębności administracji celnej jest istnienie obok izb skarbowych dyrekcyj ceł, jako równorzędnych władz administracji skarbowej drugiej instancji. W Państwie istnieją 4 dyrekcje ceł, a to: w Warszawie, Poznaniu, Mysłowicach i Lwowie, a nadto Inspektorat Ceł w Gdańsku powołany wyłącznie do kontrolowania działalności gdańskiej administracji celnej.

Władzami administracji skarbowej I instancji są urzędy skarbowe, urzędy skarb. akc. i mon. państwowych, urzędy celne, a nadto na Śląsku urzędy katastralne.

Właściwość terytorjalna urzędów skarbowych rozciąga się zasadniczo na obszar jednego powiatu, w większych jednak skupieniach ludzkich, szczególnie zaś ośrodkach przemysłowych jest niejednokrotnie kilka, a nawet kilkanaście urzędów skarbowych. Urzędy skarbowe są władzami do wymiaru, poboru, kontroli i przymusowego ściągania tych danin, które budżet i przepisy skarbowe zaliczają do kategorji podatków bezpośrednich i opłat. Urzędy skarbowe czuwają nad przestrzeganiem ustaw podatkowych i stemplowych, nad wymierzaniem kar i grzywien za ich przekroczenia o ile karanie nie należy do władz sądowych, nadto prowadzą czynności rachunkowo-kasowe. Wszystkie te czynności urzędów skarbowych grupują się w odrębnych działach a mianowicie w dziale: 1) Podatku dochodowego, wojskowego, majątkowego oraz od kapitałów i rent, 2) Podatku przemysłowego, 3) Podatków Realnych, 4) Opłat stemplowych oraz podatku spadkowego i od darowizn, 5) Rachunkowo-kasowym. W większych miastach sprawy opłat podatku spadkowego i od darowizn wydzielone są w osobne urzędy opłat stemplowych. Nadto na terenie Małopolski, Poznańskiego i Pomorza do zakresu działania urzędów skarbowych należą czynności specjalne, zgrupowane w dziale katastralnym. Polegają one na utrzymywaniu i uzgadnianiu ze stanem faktycznym map katastralnych, przeprowadzaniem w razie potrzeby pomiarów i klasyfikacji gruntów, oraz sporządzaniu operatów stanowiących na tych terenach podstawę do wymiaru podatku gruntowego. Czynności te jeżeli chodzi o teren śląski na którym jak już poprzednio podano władze skarbowe są trochę odmiennie zorganizowane wchodzą w zakres działania samodzielnych urzędów katastralnych.

W dziale podatków pośrednich władzami I instancji są urzędy skarbowe akcyz i monopoli państwowych. Działalność swoją w przeciwieństwie do urzędów skarbowych rozciągają na kilka powiatów. Do zakresu ich działania należy przedewszystkiem orzecznictwo w sprawach akcyz i monopolów, wymiar i pobór podatków pośrednich i należytości monopolowych, załatwianie spraw karnych w ramach przewidzianych ustawą karno-skarbową, nadto nadzór nad przedsiębiorstwami przemysłowemi, produkującemi artykuły akcyzowo-monopolowe oraz nad zakładami sprzedającemi te artykuły.

Czynności te zgrupowane są w urzędzie akcyzowym w dziale administracyjnym, akcyzowo-monopolowym i karnym. Do czynności związanych z kontrolą produkcji i obrotu przedmiotów podlegających opłatom akcyzowym, lub stanowiącym monopol państwowy, które muszą być wykonywane na miejscach produkcji względnie obrotu, urzędy akcyzowe posługują się specjalnym organem wykonawczym, t. zw. kontrolą skarbową, który jako taki ma ustawowe uprawnienia tego organu, a więc prawo do zajęcia, zajęcia i przechowywania towarów na dni 8, rewizji osób, lokali i t. p.

W uwzględnieniu tego zakresu działania kontrola skarbowa organizowaną jest w rejonach kontrolnych i brygadach, przytem służba rejonowa jako główne zadanie ma kontrolę produkcji akcyzowo-monop., brygady zaś walkę z przestępczością. Rejony kontroli skarbowej w zależności od ilości zakładów produkcji, podlegających nadzorowi, obejmują, granice jednego lub więcej powiatów. Brygady, których jak już wyżej podano, głównem zadaniem jest walka z przestępczością, mają siedziby służbowe przy urzędach skarb. akc. i mon. państw. Pozatem w okręgach o większym nasileniu przestępczości, jak np. na Kresach, ze względu na potajemne gorzelnictwo istnieją oddziały brygad.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Warszawa, Nowy-Świat 69.

Zakres działania Ministra Spraw Wewnętrznych obejmuje kierownictwo polityką wewnętrzną i narodowościową państwa, ogólne kierownictwo administracji wewnętrznej i nadzór nad działalnością samorządu, sprawy narodowościowe, bezpieczeń-

stwo, porządek publiczny i ochronę granic, współpracę z ministrem spraw wojskowych w sprawach uzupełniania sił zbrojnych, mobilizacji, osobistych i rzeczowych świadczeń wojennych, zasiłków wojskowych, zarząd gmachów państwowych, sprawy sanitarno-techniczne oraz nadzór nad grobownictwem.

Ministrowi Spraw Wewnętrznych podlegają: 1) **Komisarz Rządu na m. st. Warszawę i Wojewodowie,** 2) **Policja Państwowa,** 3) **Główny Urząd Statystyczny i** 4) **Korpus Ochrony Pogranicza.**

Województwa.

Państwo Polskie dzieli się na 16 województw: 1) **Warszawskie,** 2) **Łódzkie,** 3) **Kieleckie,** 4) **Lubelskie,** 5) **Białostockie,** 6) **Krakowskie,** 7) **Lwowskie,** 8) **Stanisławowskie,** 9) **Tarnopolskie,** 10) **Poznańskie,** 11) **Pomorskie** (w Toruniu), 12) **Śląskie** (w Katowicach), 13) **Wileńskie,** 14) **Nowogródzkie,** 15) **Poleskie** (w Brześciu n/B.) i 16) **Wołyńskie** (w Łucku). M. st. **Warszawa** stanowi odrębną jednostkę administracyjną na prawach województwa.

Na czele województwa stoi wojewoda, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej.

Wojewoda jest na obszarze województwa: 1) przedstawicielem Rządu i 2) szefem administracji ogólnej, t. j. administracji spraw wewnętrznych oraz innych działów administracji, bezpośrednio zespolonych we władzach administracji ogólnej.

Urząd wojewódzki.

Organem wojewody jest Urząd wojewódzki dla załatwienia spraw, związanych ze stanowiskiem wojewody jako reprezentanta Rządu, jako też spraw wynikających z funkcyj wojewody jako szefa administracji ogólnej.

Urząd wojewódzki dzieli się na wydziały, wydziały zaś na oddziały.

Powiaty.

Na czele powiatu stoi starosta powiatowy mianowany przez ministra spraw wewnętrznych.

Starosta, również jak i wojewoda jest **reprezentantem Rządu i szefem administracji ogólnej.**

Powiaty miejskie.

Dla celów administracji państwowej miasta: Białystok, Bydgoszcz, Częstochowa, Gdynia, Gniezno, Grudziądz, Inowrocław, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Radom, Sosnowiec, Toruń i Wilno tworzą odrębne powiaty miejskie.

Miasto stołeczne Warszawa.

Miasto stołeczne Warszawa stanowi odrębną jednostkę administracyjną, nie wchodzącą w skład województwa.

Na czele administracji ogólnej na obszarze m. st. Warszawy stoi Komisarz Rządu na m. st. Warszawę.

Obszar m. st. Warszawy dla celów administracji ogólnej jest podzielony na cztery powiaty grodzkie.

Podział Państwa na powiaty.

M. st. Warszawa.

Śródmiejsko - Warszawski, Północno - Warszawski, Południowo - Warszawski i Prasko - Warszawski.

Województwo warszawskie.

Błonie (w Grodzisku Maz.) Ciechanów, Gostynin, Grójec, Kutno, Lipno, Łowicz, Maków, Mińsk Mazowiecki, Mława, Nieszawa z siedzibą w Aleksandrowie Kuj., Płock, Płońsk, Przasnysz, Pułtusk, Radzymin, Rawa, Rypin, Sierpc, Skierniewice, Warszawa powiat, Włocławek.

Województwo łódzkie.

Brzeziny, Kalisz, Koło, Konin, Łask, Łęczyca, Łódź — miasto, Łódź — powiat, Piotrków, Radomsko, Sieradz, Turek, Wieluń.

Województwo kieleckie.

Będzin, Częstochowa — miasto, Częstochowa — powiat, Iłża (w Wierzbniku), Jędrzejów, Kielce, Końskie, Kozienice, Miechów, Olkusz, Opatów, Opoczno, Pińczów, Radom — miasto, Radom — powiat, Sandomierz, Sosnowiec — miasto, Stopnica (w Busku), Włoszczowa, Zawiercie.

Województwo lubelskie.

Biała, Biłgoraj, Chełm, Garwolin, Hrubieszów, Janów Lubelski, Krasnystaw, Lubartów, Lublin — miasto, Lublin — powiat, Łuków, Puławy, Radzyń, Siedlce, Sokołów, Tomaszów, Węgrów, Włodawa, Zamość.

Województwo białostockie.

Augustów, Białystok — miasto, Białystok — powiat, Bielsk Podlaski, Grodno, Łomża, Ostrołęka, Ostrów, Sokółka, Suwałki, Szczuczyn (w Grajewie), Wołkowysk, Wysokie Mazowieckie.

Województwo wileńskie.

Brasław, Dzisna (w Głębokiem), Mołodeczno, Oszmiana, Postawy, Święciany, Wilejka, Wilno — miasto, Wilno — Troki.

Województwo nowogródzkie.

Baranowicze, Lida, Nieśwież, Nowogródek, Słonim, Stołpce, Szczuczyn, Wołożyn.

Województwo poleskie.

Brześć nad Bugiem, Drohiczyn, Kamień Koszyrski, Kobryń, Kosów, Łuniniec, Pińsk, Prużana, Stolin.

Województwo wołyńskie.

Dubno, Horochów, Kostopol, Kowel, Krzemieniec, Luboml, Łuck, Równe, Sarny, Włodzimierz, Zdołbunów.

Województwo poznańskie.

Bydgoszcz — miasto, Bydgoszcz — powiat, Chodzież, Czarnków, Gniezno — miasto, Gniezno — powiat, Gostyń, Inowrocław — miasto, Inowrocław — powiat, Jarocin, Kępno, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Międzychód, Mogilno, Nowy Tomyśl, Oborniki, Ostrów Wlkp., Poznań — miasto, Poznań — powiat, Rawicz, Szamotuły, Szubin, Śrem, Środa, Wągrowiec, Wolsztyn, Września, Wyrzysk, Żnin.

Województwo pomorskie.

Brodnica, Chełmno, Chojnice, Działdowo, Gdynia — miasto, Grudziądz — miasto, Grudziądz powiat, Kartuzy, Kościerzyna, Lubawa, Morski w Wejherowie, Sępolno, Starogard, Świecie, Tczew, Toruń — miasto, Toruń — powiat, Tuchola, Wąbrzeźno.

W Gdyni istnieje Komisarjat Rządu, powołały do sprawowania administracji ogólnej i samorządowej.

Województwo śląskie.

Bielsko — miasto, Bielsko — powiat, Cieszyn, Chorzów — miasto, Katowice — miasto, Katowice — powiat, Lubliniec, Pszczyna, Rybnik, Świętochłowice, Tarnowskie Góry.

Województwo krakowskie.

Biała Małopolska, Bochnia, Brzesko, Chrzanów, Dąbrowa, Gorlice, Jasło, Kraków — miasto, Kraków — powiat, Limanowa, Mielec, Myślenice, Nowy Sącz, Nowy Targ, Ropczyce, Tarnów, Wadowice, Żywiec.

Województwo lwowskie.

Bóbrka, Brzozów, Dobromil, Drohobycz, Gródek Jagielloński, Jarosław, Jaworów, Kolbuszowa, Krosno, Lisko, Lubaczów, Lwów — miasto, Lwów — powiat, Łańcut, Mościska, Nisko, Przemyśl, Przeworsk, Rawa Ruska, Rudki, Rzeszów, Sambor, Sanok, Sokal, Tarnobrzeg, Turka, Żółkiew.

Województwo stanisławowskie.

Dolina, Horodenka, Kałusz, Kołomyja, Kossów, Nadwórna, Rohatyn, Stanisławów, Stryj, Śniatyń, Tłumacz, Żydaczów.

Województwo tarnopolskie.

Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Kamionka Strumiłowa, Kopyczyńce, Podhajce, Przemyślany, Radziechów, Skałat, Tarnopol, Trembowla, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Złoczów.

MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH.

(Warszawa, Wierzbowa 1).

Zakres działania Ministra Spraw Zagranicznych obejmuje kierownictwo polityką zagraniczną państwa, przygotowywanie umów i traktatów oraz zastępstwo dyplomatyczne i konsularne państwa w kraju wobec przedstawicielstw państw zagranicznych i zagranicą przez przedstawicielstwa polskie, oraz polityka emigracyjna i opieka nad ludnością polską zagranicą, a także prowadzenie spraw zagranicznych W. M. Gdańska.

Ministrowi Spraw Zagranicznych podlegają:

A) **Generalny Komisarz Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku,** będący pełnomocnym przedstawicielem Rządu Polskiego w Gdańsku.

B) **Urzędy dyplomatyczne zagranicą.**

a) Ambasady.

1) **Stolica Apostolska** — Rzym, 2) **Francja** — Paryż, 3) **Wielka Brytanja** — Lon-

dyn, 4) **Stany Zjednoczone Am. Płn.** — Waszyngton, 5) **Turcja** — Ankara, 6) **Włochy** — Rzym.

b) Poselstwa.

1) **Argentyna** — Buenos Aires, 2) **Austrja** — Wiedeń, 3) **Belgja** — Bruksela, 4) **Brazylja** — Rio de Janeiro, 5) **Bułgarja** — Sofja, 6) **Chiny** — Szanghaj, 7) **Czechosłowacja** — Praga, 8) **Danja** — Kopenhaga, 9) **Egipt** — Kair, 10) **Estonja** — Tallin, 11) **Finlandja** — Helsingfors, 12) **Grecja** — Ateny, 13) **Hiszpanja** — Madryt, 14) **Holandja** — Haga, 15) **Japonja** — Tokio, 16) **Jugosławja** — Belgrad, 17) **Łotwa** — Ryga, 18) **Meksyk** — Meksyk, 19) **Niemcy** — Berlin, 20) **Norwegja** — Oslo, 21) **Persja** — Teheran, 22) **Portugalja** — Lizbona, 23) **Rumunja** — Bukareszt, 24) **Szwajcarja** — Bern, 25) **Szwecja** — Sztokholm, 26) **Węgry** — Budapeszt, 27) **Z. S. R. R.** — Moskwa.

c) Urzędy konsularne:

1) **Argentyna** — Buenos Aires, 2) **Austrja** — Wiedeń, 3) **Australja** — Sydney i Melbourne, 4) **Belgja** — Bruksela i Antwerpja, 5) **Brazylja** — Rio de Janeiro, Kurytyba, 6) **Bułgarja** — Sofja i Warna, 7) **Chili** — Santiago, 8) **Chiny** (Mandżurja) — Charbin i Szanghaj, 9) **Costa-Rica** — San Jose 10) **Czechosłowacja** — Praga, Bratislava, Morawska Ostrawa i Użhorod, 11) **Danja** — Kopenhaga, Aalborg, Aarhaus, Haderslev, Hasle a/Bornholm, Odense, Nakskow, Rejkjavik, (Islandja), 12) **Egipt** — Kair i Aleksandrja, 13) **Estonja** — Tallin, Tartu i Narwa, 14) **Finlandja** — Helsingfors, Tampere i Viipuri, 15) **Francja** — Paryż, Alger, Bordeaux, Casablanca, Oran, Tuluza, Le Havre, Lille, Lyon, Marsylja, Nicea, Strasburg, Tunis i Tananarive (Madagaskar), 16) **Grecja** — Ateny i Saloniki, 17) **Hiszpanja** — Madryt, Barcelona, Bilbao, Tanger i Vigo, 18) **Holandja** — Amsterdam, Dordrecht, Heerlen i Rotterdam, 19) **Indje Holenderskie** — Batawja, 20) **Irlandja** — Dublin, 21) **Italja** — Rzym, Florencja, Medjolan, Katanja, Neapol, Bolonja i Triest, 22) **Japonja** — Tokio i Osaka, 23) **Jugosławja** — Belgrad, Zagrzeb, Split, Suszak i Banja Luka, 24) **Kanada** — Montreal, Winnipeg i Ottawa, 25) **Kolumbja** — Bogota, 26) **Luksemburg** — Luksemburg, 27) **Łotwa** — Ryga i Dyneburg, 28) **Meksyk** — Meksyk i Vera Cruz, 29) **Monako** — Monako, 30) **Niemcy** — Berlin, Bytom, Ełk, Essen, Hamburg, Frankfurt, Królewiec, Kwidzyń, Lipsk, Monachjum, Olsztyn, Piła, Opole, Szczecin i Wrocław, 31) **Norwegja** — Oslo, Bergen, Toensberg i Stawanger, 32) **Palestyna** — Jerozolima i Tel-Aviv, 33) **Paragwaj** — Asuncion, 34) **Persja** — Teheran, 35) **Peru** — Lima, 36) **Portugalja** — Lizbona, Funchal (Madera), Benguela i Porto, 37) **Rumunja** — Bukareszt, Czerniowce i Kiszyniów, 38) **San Domingo** — San Domingo, 39) **Stany Zjednoczone A. P.** — Chicago, Nowy York i Pittsburg, 40) **Szwajcarja** — Bern i Zurich, 41) **Szwecja** — Sztokholm, Malmö Göteborg i Norköping, 42) **Turcja** — Stambuł, 43) **Urugwaj** — Montevideo, 44) **Węgry** — Budapeszt, 45) **Wielka Brytanja** — Londyn, Capetown (Afryka płd.) i Bombaj (Indje Bryt.), 46) **Z. S. R. R.** — Moskwa, Charków, Kijów, Leningrad, Mińsk i Tyflis.

Zagraniczne urzędy dyplomatyczne i konsularne w Polsce.

Argentyna — Poselstwo — Warszawa, Koszykowa 6. Konsulaty — Warszawa (przy poselstwie), Gdańsk.

Austrja. Poselstwo — Warszawa, Koszykowa 11b. Konsulaty — Warszawa, Bielsko, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Katowice i Gdańsk.

Belgja. Poselstwo — Warszawa, Ujazdowska 23. Konsulaty — Warszawa. Gdynia, Lwów, Łódź, Poznań, Katowice i Gdańsk.

Brazylja — Poselstwo — Warszawa (Hotel Europejski). Konsulaty — Warszawa, Gdańsk.

Boliwja. Konsulaty — Warszawa, ul. Chmielna 26 i Gdańsk.

Bułgarja. Poselstwo — Warszawa, Al. Ujazdowskie 39. Konsulat — przy poselstwie.

Chile. Poselstwo — Warszawa, Koszykowa 6. Konsulat — przy poselstwie.

Chiny — Al. Ujazdowskie 9a.

Czechosłowacja. Poselstwo — Warszawa, Koszykowa 18. Konsulaty — Warszawa, Katowice, Kraków, Lwów i Poznań.

Danja. Poselstwo — Warszawa, Koszykowa 8. Konsulaty — Warszawa, Lwów, Łódź, Poznań, Katowice, Gdynia, Gdańsk i Puck.

Estonja. Poselstwo — Warszawa, Al. Ujazdowskie 9a. Konsulaty — Warszawa, Gdynia, Wilno, Lwów i Gdańsk.

Finlandja. Poselstwo — Warszawa, Pl. Napoleona 3. Konsulaty — Warszawa, Gdynia, Katowice, Łódź, Lwów, Poznań i Gdańsk.

Francja. Ambasada — Warszawa, Al. Róż 2. Konsulaty — Warszawa, Gdynia, Katowice, Lwów, Łódź, Poznań, Toruń i Gdańsk.

Grecja. Poselstwo — Warszawa, Matejki 5. Konsulaty — Warszawa, Kraków, Łódź, Poznań i Gdańsk.

Gwatemala. Konsulat — Gdańsk.

Haiti. — Konsulat — Gdańsk.

Hiszpanja. Poselstwo — Warszawa, Koszykowa 6a. Konsulaty — przy poselstwie, Gdańsk, Katowice, Lwów, Poznań i Wilno.

Holandja. Poselstwo — Warszawa, ul. Czackiego 9. Konsulaty — Warszawa, Lwów, Łódź, Kraków, Poznań, Gdańsk i Gdynia.

Honduras. Konsulaty — Warszawa, ul. Piusa 52, Gdańsk.

Italja. Ambasada — Warszawa, Plac Dąbrowskiego 6. Konsulaty — Warszawa, Katowice, Łódź, Lwów i Gdańsk.

Japonja. Poselstwo — Warszawa, ul. Br. Pierackiego 10. Konsulat — przy poselstwie.

Jugosławja. Poselstwo — Warszawa, Al. Ujazdowskie 33. Konsulaty — Warszawa, Poznań i Gdańsk.

Kolumbja. Konsulaty — Obożna 11 i Gdańsk.

Luksemburg. Konsulat — Warszawa, Filtrowa 71.

Łotwa. Poselstwo — Warszawa, Szkolna 6. Konsulaty — Warszawa, Katowice, Łódź, Lwów, Poznań, Gdańsk, Gdynia i Wilno.

Meksyk. Poselstwo — Warszawa, Hortensja 6. Konsulaty — Warszawa i Gdańsk.

Monaco. Konsulat — Warszawa, ulica Wspólna 26.

Niemcy. Poselstwo — Warszawa, Piusa XI 17. Konsulaty — Warszawa, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań, Toruń i Gdańsk.

Norwegja. Poselstwo — Warszawa, Br. Pierackiego 3. Konsulaty — Warszawa, Gdynia, Łódź i Gdańsk.

Paragwaj. Konsulat — Warszawa, ul. Wspólna 9.

Persja. Poselstwo — Warszawa, Ujazdowska 36. Konsulat — Warszawa.

Peru. Poselstwo — Warszawa, Obożna 11. Konsulaty — Warszawa, Lwów, Łódź, Poznań i Kraków.

Portugalja. Poselstwo — Warszawa, Br. Pierackiego 14. Konsulat — przy poselstwie i Gdańsk.

Rumunja. Poselstwo — Warszawa, Al. Ujazdowska 47. Konsulaty — Warszawa, Lwów, Poznań i Gdańsk.

San Domingo. Konsulat — Warszawa, Nowowiejska 20 i Gdańsk.

Stany Zjednoczone A. P. Ambasada — Warszawa, Al. Ujazdowskie 11. Konsulaty — Warszawa i Gdańsk.

Stolica Apostolska, Nuncjatura — Warszawa, Al. Szucha 12.

Szwajcarja. Poselstwo — Warszawa, Smolna 25. Konsulaty — Warszawa i Gdańsk.

Szwecja. Poselstwo — Warszawa, Królewska 3. Konsulaty — Warszawa, Bydgoszcz, Gdynia, Katowice, Kraków, Łódź, Poznań i Gdańsk.

Turcja. Ambasada — Warszawa, Szopena 2a. Konsulaty — Warszawa i Gdańsk.

Urugwaj. Poselstwo w Pradze II. Konsulaty — Warszawa, Smolna 38 i Łódź.

Węgry. Poselstwo — Warszawa, Mokotowska 55. Konsulaty — Warszawa, Katowice, Kraków, Lwów, Poznań i Gdańsk.

Wielka Brytanja. Ambasada — Warszawa, Nowy Swiat 18. Konsulaty — Warszawa, Al. Róż 10 i Czackiego 6, Bydgoszcz, Katowice, Lwów, Łódź, Poznań, Gdańsk i Gdynia.

Z. S. R. R. Poselstwo — Warszawa, Poznańska 15. Konsulaty — Warszawa, Lwów i Gdańsk.

NAJWYŻSZY ZWIERZCHNIK SIŁ ZBROJNYCH.

Prezydent Rzeczypospolitej, jako najwyższy zwierzchnik sił zbrojnych państwa, sprawuje nad niemi dowództwo przez ministra spraw wojskowych, wydaje dekrety w sprawach, które nie wymagają załatwienia ustawodawczego, mianuje i zwalnia generalnego inspektora sił zbrojnych, wiceministrów M. S. Wojsk., szefa sztabu głównego, dowódców dywizyj, równorzędnych i wyższych, nadaje pierwszy i następne stopnie oficerskie.

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH.

Minister Spraw Wojskowych dowodzi bezpośrednio siłami zbrojnemi państwa i kieruje sprawami tychże. Mianowania i zwolnienia ze stanowisk wojskowych, niezastrzeżonych prezydentowi Rzeczypospolitej należą do ministra spraw wojskowych względnie do przełożonych, upoważnionych przez niego.

Stałym zastępcą ministra w sprawach, dotyczących przygotowania sił zbrojnych i państwa do obrony jest **Generalny Inspektor Sił Zbrojnych.**

Wiceministrowie są zastępcami i bezpośrednimi pomocnikami ministra w sprawach dowodzenia i administracji.

I Wiceminister skupia w swem

ręku całość rozkazodawstwa w zakresie dowodzenia z wyjątkiem spraw, wchodzących w zakres działania generalnego inspektora sił zbrojnych i szefa Sztabu Głównego.

II Wiceminister (Szef Administracji Armji) skupia w swem ręku całość rozkazodawstwa w zakresie administracji.

Szef Biura Personalnego skupia w swem ręku rozkazodawstwo w sprawach personalnych.

Szef Korpusu Kontrolerów wykonuje kontrolę administracji wojskowej przez podległych mu oficerów Korpusu Kontrolerów.

Naczelny Prokurator Wojskowy, którym jest z urzędu szef Departamentu Sprawiedliwości, dokonywa z ramienia ministra nadzór nad należytym wymiarem sprawiedliwości.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI.

(Warszawa, Długa 7).

Zakres działania Ministra Sprawiedliwości obejmuje centralny zarząd władz sądowych, nadzór nad urzędami prokuratorskiemi, czuwanie nad należytym wymiarem sprawiedliwości oraz zarząd więzień.

Minister Sprawiedliwości jest Naczelnym Prokuratorem Rzeczypospolitej.

Ministrowi Sprawiedliwości podlega prokuratura, w stosunku do której przysługuje mu prawo nadzoru i kierownictwa.

Ustrój sądownictwa — patrz str. 110.

Poza tem Ministrowi Sprawiedliwości podlegają: 1) **Więzienia państwowe** 2) **Redakcja Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej** (ul. Długa 50).

Przy ministerstwie sprawiedliwości urzęduje **Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej.**

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

(Warszawa, Aleja Szucha 25).

Zakres działania Ministra W. R. i O. P. obejmuje kierownictwo polityką szkolną i wyznaniową, zarząd szkolnictwa wszelkich typów i stopni, oświata pozaszkolna ,opieka nad nauką, literaturą i sztuką, nadzór nad archiwami, muzeami i bibljotekami, oraz sprawy wyznaniowe.

Ministrowi W. R. i O. P. podlegają:

Kuratorja Okręgów Szkolnych: Warszawa, Poznań, Wilno, Brześć n/B., Równe, Kraków, Lwów i Lublin. Liceum Krzemienieckie stanowi odrębny okręg.

Na obszarze G. Śląska czynności kuratorjum spełnia Wydział Oświecenia Publicznego urzędu wojewódzkiego.

MINISTERSTWO ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH.

Warszawa, Senatorska 15.

Zakres działania Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych obejmuje kierownictwo polityką rolną państwa, sprawy rolnictwa, leśnictwa, hodowli, weterynarji, meljoracji, zarząd dóbr państwowych, przebudowy ustroju rolnego oraz regulacji i utrzymania rzek i kanałów.

Ministrowi Rolnictwa podlegają:

1) Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach;

2) Naczelna Dyrekcja Lasów Państwowych oraz Okręgowe Dyrekcje Lasów Państwowych w Warszawie, Wilnie, Toruniu, Siedlcach, Radomiu, Poznaniu, Łucku, Lwowie i Białowieży;

3) Państwowe zakłady chowu koni.

4) Okręgowy Urząd Ziemski w Katowicach (dawne Okręgowe Urzędy Ziemskie istnieją przy województwach jako Wydziały Reform Rolnych).

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU.

Warszawa, Elektoralna 2.

Zakres działania Ministra Przemysłu i Handlu obejmuje kierownictwo polityką handlową i przemysłową państwa, sprawy przemysłu i handlu, polityki morskiej, żeglugi, portów i rybactwa morskiego, górnictwa, hutnictwa, ochrony własności przemysłowej i handlowej, sprawy legalizacji miar i wag, sprawy probiercze, a także nadzór nad instytucjami przemysłowemi i handlowemi, oraz elektryfikacji.

Ministrowi Przemysłu i Handlu podlegają:

1) **Główny Urząd Miar** (Elektoralna 2), któremu podlegają okręgowe urzędy miar w Warszawie, Chorzowie, Lublinie, Lwowie, Poznaniu i Wilnie.

2) **Urząd Patentowy** Rzeczypospolitej Polskiej (Elektoralna 2).

3) **Państwowy Instytut Geologiczny** (Rakowiecka 4).

4) **Państwowy Instytut Eksportowy** (Elektoralna 2).

5) **Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen** (Elektoralna 2).

6) **Państwowa Szkoła Morska** w Tczewie.

7) **Kollegjum Górnicze.**

8) **Wyższy Sąd Rozjemczy** dla spraw górnośląskich.

9) **Wyższe Urzędy Górnicze** w Warszawie, Krakowie i Katowicach.

10) **Okręgowe Urzędy Probiercze** w Warszawie, Krakowie, Lwowie i Wilnie.

11) **Urząd Morski** w Gdyni. 12) **Urząd Marynarki Handlowej** w Gdyni. 13) **Morski Urząd Rybacki.**

Biuro Izb Przem. Handl., kartele — podległe gab. ministra.

Biuro Inspekcji Finansowej.

Państwowa fabryka olejów mineralnych, Zjednoczone fabryki związków azotowych, Państwowa kopalnia węgla — przedsiębiorstwa państwowe.

MINISTERSTWO KOMUNIKACJI.

(Warszawa, Chałubińskiego 4).

Zakres działania Ministra Komunikacji obejmuje kierownictwo polityką komunikacyjną państwa w zakresie kolei żelaznych i lotnictwa, zarząd państwowych kolei żelaznych, nadzór nad kolejami prywatnemi, lotnictwem cywilnem, oraz administracją dróg kołowych i wodnych.

Siecią kolejową w państwie zarządza ministerstwo komunikacji przy pomocy okręgowych Dyrekcyj Kolei Państwowych: Warszawa, Radom Katowice, Kraków, Lwów, Stanisławów, Wilno, Poznań i Toruń.

Ministerstwu Komunikacji podlegają:

Państwowy Instytut Meteorologiczny (Nowy Świat 72).

Biura Dróg Wodnych w Warszawie, Krakowie i Toruniu.

Biuro projektu meljoracji Polesia w Brześciu n/Bugiem.

Biuro Projektów i Studjów.

Centr. Biuro Obrachunków i Rozrachunków Wagonów w Bydgoszczy.

Centr. Biuro Statystyki Przewozu.

MINISTERSTWO OPIEKI SPOŁECZNEJ.

(Warszawa, Długa 38/40)

Zakres działania Ministra Opieki Społecznej obejmuje kierownictwo polityką socjalną państwa, sprawy opieki społecznej, ochrona pracy, opieka społeczna, sprawy pośrednictwa pracy, zdrowia publicznego i ubezpieczeń społecznych.

Organa podległe:

1) **Główny Inspektor Pracy** (Długa 38/40).

2) **Okręgowe urzędy ubezpieczeń** w Warszawie, Lwowie, Poznaniu jako organa kierownicze i nadzorcze nad ubezpieczalniami.

3) **Fundusz Bezrobocia....**

4) **Państwowy Zakład Higjeny** (Warszawa.

5) **Państwowy Zakład badania żywności i przedmiotów użytku.**

6) **Izba i Zakłady Ubezpieczeń.**

7) **Państwowe szkoły położnych** (Kraków, Lwów, Wilno).

8) **Szpitale** dla psychicznie chorych (Tworki i Wilno).

9) **Zdrojowiska państwowe** (Burkut, Busk, Ciechocinek, Druskienniki, Krynica . Szkło).

MINISTERSTWO POCZT I TELEGRAFÓW

(Warszawa, Plac Napoleona 8).

Zakres działania Ministra Poczt i Telegrafów obejmuje kierownictwo polityką komunikacyjną państwa w dziedzinie poczt, telegrafów i telefonów.

Zarząd sprawami komunikacji pocztowej i telegraficznej należy do Dyrekcyj Poczt i Telegrafów w Warszawie, Bydgoszczy, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Poznaniu, Wilnie i Gdańsku.

Dyrekcjom poczt i telegrafów podlegają

urzędy pocztowe, agencje pocztowe oraz pośrednictwa. Ogółem na 31 XII 1933 było instytucyj pocztowych 4,021 i stacyj telegraficznych 3,964.

Instytut Telekomunikacyjny (instytucja naukowa.

Państwowe Zakłady Tele- i Radjotechniczne (autonomiczne przedsiębiorstwo).

Izba Kontroli Rachunków Poczt i Telegrafów w Bydgoszczy.

WŁADZA SĄDOWA.

W myśl art. 2 Konstytucji organami narodu w zakresie wymiaru sprawiedliwości są **niezawisłe sądy.**

Sądy wymierzają sprawiedliwość w **imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.**

Orzeczenia sądowe nie mogą być zmieniane, ani przez władzę ustawodawczą, ani przez władzę wykonawczą. Zmienić wyrok sądowy może tylko wyższa od wyrokującej instancja sądowa.

Sądy. Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych sprawują sądy powszechne.

1) **Sądy grodzkie,**
2) **Sądy okręgowe,**
3) **Sądy apelacyjne** i
3) **Sąd Najwyższy.**

Sąd Najwyższy ma siedzibę w Warszawie.

Sądów apelacyjnych istnieje 7: w Warszawie, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Poznaniu i Wilnie.

Sądów okręgowych istnieje 47: Białystok, Kalisz, Łomża, Łódź, Piotrków, Płock, Siedlce, Sosnowiec, Warszawa, Cieszyn, Katowice, Jasło, Kraków, Nowy Sącz, Rzeszów, Tarnów, Wadowice, Kielce, Lublin, Łuck, Radom, Równe, Zamość, Brzeżany, Czortków, Kołomyja, Lwów, Przemyśl, Sambor, Sanok, Stanisławów, Stryj, Tarnopol, Złoczów, Bydgoszcz, Gniezno, Ostrów, Poznań, Chojnice, Grudziądz, Gdynia, Toruń, Grodno, Nowogródek, Pińsk i Wilno.

Sądy grodzkie rozpoznają sprawy, powierzone im przez ustawy postępowania sądowego i ustawy szczególne, oraz, o ile ustawy inaczej nie stanowią, — środki odwoławcze od orzeczeń sędziów pokoju.

TRYBUNAŁ STANU.

Trybunał stanu utworzono ustawą z dnia 27. IV. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 415) w wykonaniu art. 51, 59 i 64 Konstytucji. Do jego zakresu działania należy rozpoznawanie i wydawanie wyroków w przypadkach pociągnięcia przez Sejm do odpowiedzialności konstytucyjnej względnie karnej Prezydenta i ministrów Rzeczypospolitej.

Trybunał Stanu składa się z Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, jako przewodniczącego, oraz 12 członków, których wybierają z poza swego grona 8 — Sejm i 4 Senat.

NAJWYŻSZY TRYBUNAŁ ADMINISTRACYJNY.

Najwyższy Trybunał Administracyjny utworzony ustawą z dnia 3. VIII. 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 600) powołany jest do orzekania o legalności zarządzeń i orzeczeń, wchodzących w zakres administracji tak rządowej jak i samorządowej.

Z pod orzecznictwa N. T. A. wyłączone są: sprawy, podlegające właściwości sądów powszechnych lub sądów szczególnych oraz sprawy rozpoznawane przez ogólne zgromadzenie lub kolegja administracyjne wszelkich sądów;

sprawy, w których władze administracyjne uprawnione są do rozstrzygania według swobodnego uznania, w granicach pozostawionych temu uznaniu;

sprawy mianowania na publiczne urzędy i stanowiska, o ile nie dotyczą naruszenia prawa ich obsadzania lub przedstawiania na nie kandydatów;

sprawy, dotyczące reprezentacji Państwa i obywateli wobec państw i władz obcych oraz sprawy bezpośrednio z powyższemi związane;

sprawy, dotyczące odpowiedzialności służbowej;

inne sprawy, jeżeli przepisy szczególne tak stanowią.

N. T. A. nie ma prawa badania ważności ustaw należycie ogłoszonych oraz sam czuwa, z urzędu, nad swoją właściwością.

Do zaskarżenia orzeczenia lub zarządzenia przed N. T. A. uprawniony jest każdy, kto twierdzi, że naruszono jego prawa, lub, że go obciążono obowiązkiem bez podstawy prawnej.

W postępowaniu przed N. T .A. **skarżący i osoba przypozwana winni być zastąpieni przez adwokata.**

Wszczęcie postępowania następuje przez wniesienie skargi na piśmie. Skargę należy wnieść bezpośrednio do N. T. A. w

terminie dwumiesięcznym, licząc od dnia prawidłowego doręczenia lub ogłoszenia zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia.

Skarga winna być wniesiona **przez adwokata** i zawierać: 1) imię, nazwisko i dokładne miejsce zamieszkania skarżącego i pełnomocnika, 2) oznaczenie zaskarżonego orzeczenia lub zarządzenia z podaniem dnia doręczenia lub ogłoszenia, 3) oznaczenie wartości sporu z jej uzasadnieniem, 4) dokładne oznaczenie powodów zaskarżenia, 5) podpis wnoszącego skargę.

Do skargi należy dołączyć: 1) pełnomocnictwo, 2) odpisy skargi i załączników w tylu egzemplarzach, ile jest stron pozwanych i przyzwanych, 3) **dowód uiszczenia opłaty** w przepisanej wysokości. N. T. Adm. może zwolnić skarżącego od dołączenia odpisów.

Skarga do N. T. A. **nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego orzeczenia** lub zarządzenia. Jeżeli jednak skarżący po wniesieniu skargi zwróci się do władzy o wstrzymanie wykonania, władza winna żądaniu temu zadośćuczynić, o ile względy publiczne nie stoją temu na przeszkodzie, a skarżący mógłby w razie wykonania ponieść szkodę niepowetowaną.

Wyroki N. T. A. są ostateczne. Przywrócenie terminu na wniesienie skargi jest niedopuszczalne.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE.

Organizację i stosunek województwa śląskiego do reszty Państwa określa Statut organiczny województwa śląskiego.

Sejm Śląski.

Jako organ władzy ustawodawczej dla spraw, zastrzeżonych autonomji śląskiej statut organiczny powołuje Sejm Śląski.

Sejm liczy ogółem 48 posłów i jest zorganizowany podobnie jak Sejm Rzeczypospolitej, to znaczy ma swego marszałka, wicemarszałków, sekretarzy, komisje i t. d.

Członkowie Sejmu śląskiego korzystają z takich samych praw, co i członkowie Sejmu Rzeczypospolitej.

Sejm śląski zwołuje, odracza i zamyka Prezydent Rzeczypospolitej.

Wojewoda i Rada Wojewódzka.

Naczelnemi władzami administracyjnemi są: Wojewoda i Rada Wojewódzka.

Wojewodę mianuje i zwalnia z urzędu Prezydent Rzeczypospolitej. Służbowo podlega wojewoda władzom centralnym.

Rada wojewódzka składa się z wojewody śląskiego, jako przewodniczącego, wicewojewody i pięciu członków, wybranych przez Sejm Śląski. Rada wojewódzka pełni rolę organu wykonawczego samorządu wojewódzkiego i kolegjalnego organu administracyjnego przy wojewodzie.

WOLNE MIASTO GDAŃSK.

Miasto Gdańsk i złączony z nim obszar tworzą państwo pod nazwą „Wolne Miasto Gdańsk".

Obszar Wolnego Miasta Gdańska wynosi około 1900 km. kwadratowych, ludność — 408 tys. m. Ludność polska — około 10%.

Wolne Miasto Gdańsk pozostaje pod protektoratem Ligi Narodów.

Celem sprawowania swych uprawnień administracyjnych Polska posiada na terenie W. M. Gdańska następujące urzędy:

1) Komisarjat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej, 2) Wydział Wojskowy przy Komisarjacie Generalnym, 3) Urząd Maryarki Handlowej, 4) Delegaturę Prokuratorji Generalnej, 5) Dyrekcję Poczt i Telegrafów, 6) Polską Kasę Rządową. 7) Naczelny Inspektorat Ceł oraz 8) Delegację w Radzie Portu i Dróg Wodnych.

Komisarz Generalny Rzeczypospolitej Polskiej jest pełnomocnym przedstawicielem Rządu Polskiego w Gdańsku i pośrednikiem między Rządem Polskim a Rządem Wolnego Miasta Gdańska.

Organizacja gdańskiej służby celnej należy do Rządu gdańskiego, przyczem jednak gdańska Dyrekcja Ceł jest podporządkowana Ministerstwu Skarbu i w stosunku do Ministerstwa Skarbu jest władzą celną II instancji.

Nadzór nad czynnościami gdańskich władz celnych sprawuje polski **Naczelny Inspektor Ceł** na obszarze W. M. Gdańska przy pomocy polskich inspektorów celnych.

Koleje żelazne. Polska zarządza wszystkiemi kolejami w Gdańsku na własny rachunek, linjami zaś obsługującemi port — na rachunek Rady Portu.

Poczta, telegraf, telefon. Polsce przysługuje prawo utrzymywania w porcie gdańskim służby pocztowej, telegraficznej i telefonicznej, połączonej bezpośrednio z Polską.

Waluta. Gdańsk posiada własną walutę — guldeny gdańskie, oparte na złocie.

Gulden zawiera 0,222,895 gr. czystego złota.

Rada Portu i Dróg Wodnych składa się w równych częściach z polskich i gdańskich komisarzy, pod przewodnictwem prezydenta, wybieranego na 3 lata za porozumieniem obu rządów, przyczem w braku porozumienia, prezydenta wyznacza Rada Ligi Narodów.

Rada Portu obowiązana jest zabezpieczyć Polsce swobodną używalność portu i środków komunikacyjnych bez żadnego ograniczenia.

Sprawy zagraniczne. Prowadzenie spraw zagranicznych W. M. Gdańska oraz opieka nad jego obywatelami zagranicą należy do Polski.

SAMORZĄD TERYTORJALNY.

Organem stanowiącym i kontrolującym w gminach wiejskich jest rada gminna, w miastach — rada miejska, w powiatowych związkach samorządowych — rada powiatowa.

Organem zarządzającym i wykonawczym w gminach wiejskich jest zarząd gminy, w miastach — zarząd miejski, w powiatowych związkach samorządowych — wydział powiatowy.

Na czele zarządu gminnego stoi wójt, a na czele zarządu miejskiego — burmistrz, w miastach wydzielonych z powiatowych związków samorządowych — prezydent miasta. Zastępcą wójta jest podwójci, burmistrza — wiceburmistrz, zaś prezydenta miasta — wiceprezydent.

Członkowie rad (gminnych, wiejskich, powiatowych) noszą nazwę radnych, z wyjątkiem członków organów zarządzających, jeżeli ci wchodzą do składu rady. Członkowie zarządu gminnego i zarządu miejskiego noszą nazwę **ławników.**

Kadencja organów stanowiących oraz organów zarządzających w gminach wiejskich, miastach i w powiatowych związkach samorządowych trwa lat pięć.

Zawodowi członkowie zarządu gminy wybierani są na lat dziesięć.

Prawo wybierania do organów samorządowych przysługuje każdemu obywatelowi polskiemu, bez różnicy płci, który:

a) ukończył do dnia zarządzenia wyborów 24 lata;
b) przynajmniej od roku, licząc wstecz od dnia zarządzenia wyborów, mieszka na obszarze tego związku samorządowego, którego organ jest wybierany;
c) nie utracił prawa wybierania do Sejmu.

Warunek jednorocznego zamieszkania nie dotyczy:

a) zamieszkałych na obszarze związku samorządowego właścicieli lub posiadaczy położonych na tym obszarze nieruchomości;
b) funkcjonarjuszów państwowych, funkcjonarjuszów państwowych przedsiębiorstw i monopoli, funkcjonarjuszów samorządu terytorjalnego i gospodarczego, duchowieństwa świeckiego i zakonnego, oraz zawodowych wojskowych służby czynnej, jak również członków rodzin osób wyżej wymienionych, jeżeli osoby te mieszkały na obszarze danego związku samorządowego przed dniem zarządzenia wyborów.

Wybrany do organów samorządowych może być każdy obywatel polski bez różnicy płci, który ukończył do dnia zarządzenia wyborów 30 lat i ma prawo wybierania do powyższych organów.

Do rady miejskiej i rady powiatowej, jak również na stanowisko ławnika miejskiego mogą być wybrani ci, którzy obok warunków wybieralności, władają językiem polskim w słowie i piśmie, a do wydziału powiatowego ponadto — posiadają wymagane przygotowanie praktyczne.

Nie mogą wchodzić w skład organów samorządowych pozostający w służbie czynnej: wojskowi, funkcjonarjusze właściwych terytorjalnie powiatowych i wojewódzkich władz administracji ogólnej, oraz powiatowych związków samorządowych, funkcjonarjusze policji państwowej i straży granicznej, co się zaś tyczy organów gminy m. st. Warszawy — również funkcjonarjusze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Zakres działania organów ustrojowych w gminach wiejskich i w miastach.

Rada gminy (wiejskiej i miejskiej). Do zakresu działania rady gminy należy powołanie zarządu gminy i kontrola nad jego działalnością, oraz stanowienie norm i zasad, dotyczących zarządu sprawami gminy i jej gospodarki.

Zarząd gminy (wiejskiej i miejskiej). Członkami kolegjum zarządu gminnego są: wójt, podwójci oraz ławnicy. Członkami kolegjum zarządu miejskiego, które nosi nazwę **magistratu,** są: burmistrz i wiceburmistrz, bądź prezydent miasta i wiceprezydent (wiceprezydenci) oraz ławnicy.

Zarząd gminy, poza sprawami, zastrzeżonemi kolegjalnemu załatwieniu, działa jednoosobowo. W tym zakresie wójt, burmistrz i prezydent miasta działają samodzielnie pod osobistą odpowiedzialnością przy pomocy innych członków zarządu i funkcjonarjuszów gminnych.

Wójt, burmistrz i prezydent miasta są **Przełożonymi gminy** i kierownikami całej administracji i gospodarki gminnej.

Wszelkie czynności organów ustrojowych gminy, działających jako organa wykonawcze władz rządowych, bądź jako władze administracji ogólnej — załatwiają przełożeni gminy jednoosobowo i pod osobistą odpowiedzialnością.

Gmina wiejska i gromada.

Do obszaru **gminy wiejskiej** wchodzi jedna lub więcej miejscowości (osad, miasteczek, wsi, sioł, osiedli, przysiółków, kolonij, zaścianków, folwarków i t. p.). Członkami rady gminnej są: wójt ,jako przewodniczący, podwójci, ławnicy, oraz radni. Liczba radnych wynosi w gminach wiejskich: a) do 5.000 mieszkańców — dwunastu, b) od 5.000 do 10.000 mieszkańców— szesnastu, c) powyżej 10.000 mieszkańców — dwudziestu.

Radnych w gminach wiejskich wybiera gminne kolegjum wyborcze, w skład którego wchodzą: od gromad posiadających rady gromadzkie — radni gromadzcy, od pozostałych gromad — delegaci w liczbie od 2—10, a ponadto sołtysi i podsołtysi wszystkich gromad.

Obszar gminy wiejskiej, jeżeli nie stanowi jednej miejscowości, dzieli się na **gromady.** Gromadę wiejską stanowi z reguły każda miejscowość (osiedle, wieś, sioło, kolonja, osada, miasteczko, zaścianek, folwark i t .p.); miejscowości te mogą być jednak łączone i mogą tworzyć wspólną gromadę. Zakres działania gromady obejmuje zarząd majątkiem i dobrem gromadzkiem, tudzież rozporządzanie dochodami z tych źródeł.

Organem uchwalającym w gromadach jest rada gromadzka albo zebranie gromadzkie. Rada gromadzka powołuje się do życia w miejscowościach, liczących ponad 200 mieszkańców, oraz w gromadach o mniejszem zaludnieniu, które przed wejściem w życie nowej ustawy samorządowej posiadały rady gminne. Organem uchwalającym w pozostałych gromadach jest zebranie gromadzkie pod przewodnictwem sołtysa.

Radę gromadzką wybiera się na lat pięć. Liczba radnych gromadzkich wynosi w gromadach, liczących: a) do 500 mieszkańców — 12, b) ponad 500 do 1.000 mieszkańców — 16, c) ponad 1.000 do 1.500 mieszkańców — 20, d) ponad 1.500 do 2.000 mieszkańców — 24, e) ponad 2.000 mieszkańców — 30.

Organem wykonawczym gromady jest sołtys, bądź jego zastępca (podsołtys).

Sołtysa i podsołtysa wybierają na trzy lata radni gromadzcy, w tych zaś gromadach, gdzie niema rady gromadzkiej — zebranie gromadzkie. Wybór podlega zatwierdzeniu starosty powiatowego.

Rada miejska.

Liczba radnych wynosi w miastach: a) do 5.000 mieszkańców — 12, b) ponad 5.000 do 10.000 mieszkańców — 16, c) ponad 10.000 do 25.000 mieszkańców — 24, d) ponad 25.000 do 40.000 mieszkańców — 32, e) ponad 40.000 do 60.000 mieszkańców — 40, f) ponad 60.000 do 120.000 mieszkańców — 48, g) ponad 120.000 do 180.000 mieszkańców — 56, h) ponad 180.000 do 250.000 mieszkańców — 64, i) ponad 250.000 mieszkańców — 72. W m. st. Warszawie rada miejska liczy 100 radnych. Przewodniczącym rady miejskiej jest burmistrz (wiceburmistrz) bądź prezydent (wiceprezydent) miasta.

Zarząd miejski.

Zarząd miejski składa się: z burmistrza i wiceburmistrza, bądź prezydenta miasta i jednego lub też większej liczby wiceprezydentów, a ponadto we wszystkich miastach z odpowiedniej liczby ławników. Liczba ławników stanowi 10% ustawowej liczby radnych. Prezydenta miasta i wiceprezydentów, bądź burmistrza i wiceburmistrza wybierają radni w głosowaniu tajnem większością głosów.

Ławników wybierają radni w głosowaniu tajnem i stosunkowem.

Powiatowe związki samorządowe.

Organami samorządu powiatowego są: rada powiatowa i wydział powiatowy.

Rada powiatowa składa się z radnych i członków wydziału powiatowego.

Do rady powiatowej wybierają radnych kolegja wyborcze, złożone z radnych i członków zarządów gmin wiejskich i miast, niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych.

Wydział powiatowy składa się z członków, wybranych przez radę powiatową.

Przewodniczącym wydziału powiatowego jest starosta powiatowy.

Nadzór państwowy.

Uchwały rady gminy (miasta), w sprawach zastrzeżonych ustawą uzyskują moc prawną dopiero po zatwierdzeniu ich przez właściwą władzę nadzorczą.

Nadzór nad czynnościami przełożonych gmin z zakresu administracji rządowej tak działów zespolonych w wojewódzkich i powiatowych władzach administracji ogólnej, jak i działów niezespolonych sprawuje w stosunku do gmin wiejskich i miast, zarówno wydzielonych, jak i niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych, właściwa powiatowa władza administracji ogólnej. W wypadkach, gdy prezydenci miast orzekają w charakterze władz administracji ogólnej, nadzór nad nimi wykonywa wojewoda, przyczem, o ile te czynności wkraczają w zakres bezpieczeństwa i porządku publicznego, prezydenci miast, wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, obowiązani są działać w porozumieniu z właściwemi terytorjalnie powiatowemi władzami administracji ogólnej (starostą powiatowym lub grodzkim).

Bezpośredni nadzór nad czynnościami prezydenta m. st. Warszawy sprawuje Komisarz Rządu m. st. Warszawy, a w wypadkach, gdy prezydent miasta działa w charakterze wojewódzkiej władzy administracji ogólnej, nadzór sprawuje właściwy minister.

RADOMSKIE TOWARZYSTWO ELEKTRYCZNE

SPÓŁKA AKCYJNA

RADOM — TRAUGUTTA 53

tel. 21-00, 21-01, 12-16

WIECZOROWY DYŻUR MONTERÓW

w godz. od 17— do 20

HOTEL MONOPOL KATOWICE

KAWIARNIA RESTAURACJA BAR

100 POKOI, BIEŻĄCA ZIMNA i CIEPŁA WODA ORAZ TELEFONY WE WSZYSTKICH POKOJACH

Portjera 309-51 TELEFONY Centrala 309-52—3—4—5

ZJEDNOCZONE TOWARZYSTWO PRZEMYSŁU DRZEWNEGO WSCHÓD

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

KATOWICE, UL. LIGONIA 22

Podatki bezpośrednie

Podatek dochodowy

Podatek przemysłowy

Podatek od nieruchomości

Podatek od lokali

Podatek od energji elektrycznej

Danina majątkowa

Podatek od niektórych zajęć zawodowych

Podatek wojskowy

Podatek gruntowy

Podatek od placów budowlanych

Podatek od kapitałów i rent

Podatek od uboju

Dodatek 10% do podatku przemysłowego

Scalony podatek przemysłowy od obrotu

Zryczałtowany podatek przemysłowy od obrotu

Ulgi podatkowe dla nowych budowli

Podatek spadkowy i od darowizn

Ordynacja podatkowa

Egzekucja i ulgi podatkowe

WIDZEWSKA MANUFAKTURA
Spółka Akcyjna
ŁÓDŹ
Firma istnieje od Roku 1874

Wyrabia Bawełniane Towary aż do Najlepszych gatunków

Białe towary: Koszule, Obrusy, Serwetki, Ręczniki, Chustki do nosa, Adamaszki, Prześcieradła, Piki, Etaminy, Batysty, Satynki i t. d.

Kolorowe: Na męskie i dziecinne ubrania, Drukowane Oksfordy, Opale i Woale,

Przędzę: W numerach od 20 do 150, również gazowaną i merceryzowaną, gotowe ubrania robotnicze i zawodowe

Skład główny: ul. Śródmiejska 13 Tel: 198-50, 198-51, 198-52
Fabryka: ul. Rokicińska 81 Tel: 195-91, 195-52

MYDŁO „TRÓJKA"

PRAWDZIWE TYLKO z 3-ma CHŁOPCAMI

„DEGES"
ZAKŁADY FARMACEUTYCZNO-CHEMICZNE
i HURTOWNIA APTECZNO-DROGERYJNA
TOWARZYSTWO AKCYJNE
KATOWICE, UL. WOJEWÓDZKA № 21

FABRYKA MYDŁA i ŚWIEC
WŁADYSŁAW ADAMCZEWSKI i S-KA
POLECA
Mydła do prania i mycia z WIEŻĄ

PODATEK DOCHODOWY

Ustawa o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 715) oraz Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 14 września 1934 r. w sprawie wykonania ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 769).

DZIAŁ I.

Osoby obowiązane do opłacania podatku.

Art. 1. Państwowy podatek dochodowy opłacają:

1) Osoby fizyczne, mające na obszarze Rzeczypospolitej miejsce zamieszkania lub przebywające na tym obszarze dłużej niż rok, od całego dochodu.

2) Osoby fizyczne, bez względu na ich miejsce zamieszkania lub pobytu, o ile na obszarze Państwa:

a) posiadają nieruchomości, wierzytelności zahipotekowane na nieruchomościach, majątki, przywiązane do tegoż obszaru fideikomisem lub innemi przepisami prawnemi;

b) wykonywają przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe albo są wspólnikami takich przedsiębiorstw, przyczem posiadania akcyj, udziałów i podobnych papierów wartościowych nie należy uważać za udział w przedsiębiorstwie;

c) pobierają dochody w postaci tantjem;

d) pobierają płacę lub emeryturę, wypłacaną bądź przez służbodawców prywatnych, bądź z funduszów Państwa, związków samorządowych, oraz innych tego rodzaju funduszów publicznych — tylko od dochodu z tych źródeł (ustęp 2, punkty a, b, c i d).

3) Osoby fizyczne, nie mające miejsca zamieszkania na obszarze Rzeczypospolitej, lecz przebywające na tym obszarze chociażby mniej niż rok dla zarobku albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych, — od dochodu osiągniętego w tymże czasie na wspomnianym obszarze.

4) Spadki wakujące (nie objęte).

5) Osoby prawne:

a) których zarząd znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej — od całego dochodu;

b) inne — od dochodu, osiągniętego na obszarze Rzeczypospolitej ze źródeł, wymienionych w ustępie 2 punkty a) i b).

Do art. 1 p. 1.

§ 1. 1) Za miejsce zamieszkania dla oceny obowiązku płacenia podatku należy uważać miejscowość, w której dana osoba przebywa wśród okoliczności uzasadniających trwałe utrzymywanie mieszkania (np. w celu prowadzenia gospodarstwa domowego, kształcenia dzieci, studjów i t. p.). Za miejsce zamieszkania pracowników państwowych oraz osób wojskowych, pozostających w czynnej służbie — poza granicami Państwa, uważa się siedzibę ich najwyższej władzy przełożonej.

2) Podatek dochodowy od całego dochodu opłacają również osoby przebywające na obszarze Państwa dłużej niż rok. Jest przytem rzeczą obojętną czy dana osoba przebywa w jednej miejscowości, czy też kolejno w różnych miejscowościach. Chwilowe przerwy w pobycie, spowodowane przemijającą nieobecnością, pozostają bez wpływu na obowiązek podatkowy.

Do art. 1 p. 2 b).

§ 2. Dochody osiągane z tytułu posiadania akcyj, udziałów w spółkach z ogr. odp. i tym podobnych papierów wartościowych przez osoby fizyczne nie mające na obszarze Państwa miejsca zamieszkania, ani też nie przebywające w Polsce dłużej niż rok, jak również przez osoby prawne, których siedziba zarządu znajduje się poza granicami Państwa nie podlegają opodatkowaniu. Natomiast podlegają opodatkowaniu dochody, osiągane przez powyższe osoby z tytułu udziału w spółkach firmowych (jawnych spółkach handlowych), w spółkach firmowo - komandytowych (komandytowych) lub też z tytułu innego rodzaju formy współwłasności w przedsiębiorstwach handlowych względnie przemysłowych.

Do art. 1 p. 3.

§ 3. Przy pobycie w Polsce osób przybyłych z zagranicy dla zarobku albo wykonywania czynności handlowych lub przemysłowych, czas trwania tego pobytu nie ma wpływu na obowiązek opłacania podatku przez te osoby.

Do art. 1 p. 4.

§ 4. W jakich przypadkach spadek należy uważać za wakujący (nieobjęty), określają przepisy prawa spadkowego. Rozmiar obowiązku podatkowego dla spadków wakujących (nieobjętych) określa się według rozmiaru obowiązku opłacania podatku przez spadkodawcę.

Do art. 1 p. 5a.

§ 5. Siedzibę zarządu osób prawnych określa statut lub też inny dokument, na którym osoba prawna opiera swe istnienie. W razie wątpliwości, o siedzibie zarządu osoby prawnej decyduje wpis do rejestru handlowego.

Ustawa o podatku dochodowym wyklucza jedynie podwójne opodatkowanie jednego i tego samego dochodu u tego samego podmiotu podatkowego, nie jest zatem przeciwne ustawie opodatkowanie różnych przedmiotów (wyrok N. T. A. z 7 XII 1927 r. L. Rej. 2619/25).

Utrzymywane na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej przez zagraniczne linje okrętowe t. zw. biura sprzedaży, opłacają podatek dochodowy, jako filje tych przedsiębiostw (Wyrok N. T. A. z 28 X 1927 r. L. Rej. 2997/25).

Art. 2. Opodatkowaniu podlegają wymienione w art. 1 osoby fizyczne, spadki wakujące (nie objęte) i osoby prawne, których dochód roczny przekracza 1.500 zł.

Do art. 2.

§ 6. 1) W związku z przepisami art. 13 ustawy, dochód do 1.500 zł włącznie jest wolny od opodatkowania także wtedy, jeżeli został osiągnięty w ciągu niepełnego roku operacyjnego. Wyjątek zachodzi w przypadku wymiaru podatku w sposób przewidziany w art. 31 ustawy dla osób wymienionych w art. 30 ustęp 2 ustawy. W tym ostatnim przypadku, dochód osiągnięty w ciągu niepełnego roku operacyjnego, jest wolny od opodatkowania tylko wówczas, jeżeli obliczony w stosunku do całego roku, nie przekracza kwoty 1.500 zł.

2) Przy częściowem zwolnieniu dochodu od podatku na zasadzie obowiązujących przepisów (art. 5 ustawy, przepisy o ulgach dla nowowzniesionych budowli i t. p.) osoby, wobec których zastosowano częściowe zwolnienie, nie podlegają opodatkowaniu, o ile dochód pozostały po zastosowaniu zwolnienia nie przekracza 1.500 zł.

3) Wobec postanowień art. 27 i 29 ustawy, od podatku mogą być zwolnione również osoby, które osiągnęły dochód ponad 1.500 zł.

Przedmiot opodatkowania.

Art. 3. Opodatkowaniu podlegają dochody:

1) z nieruchomości gruntowej własnej, posiadanej, użytkowanej lub dzierżawionej;
2) z budynków;
3) a) z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych;
   b) z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych;
4) z tantjem;
5) z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych;
6) z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę;
7) z wszelkiego rodzaju źródeł dochodu, nie wymienionych w ust. 1 — 6 niniejszego artykułu.

Wymienione dochody, z wyjątkiem dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, podlegają łącznemu opodatkowaniu na podstawie przepisów Działu I niniejszej ustawy.

Dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów Działu II niniejszej ustawy; dochody te, o ile wypłacane są na obszarze obcego państwa, podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów Działu I ustawy, jednak według skali art. 43, przyczem do tych dochodów nie stosuje się odliczeń z art. 10, tudzież zwyżek i zniżek podatkowych z art. 26, 27 i 29.

Do art. 3 ust. 3.

§ 7. 1) Dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacane na obszarze obcego państwa podlegają opodatkowaniu, o ile osoby otrzymujące te dochody mają na obszarze Państwa miejsce zamieszkania lub przebywają na tym obszarze dłużej niż rok. Podatek od powyższych dochodów wymierza się na podstawie przepisów Działu I ustawy, jednak, według skali art. 43 ustawy, bez stosowania odliczeń z art. 10 oraz zniżek i zwyżek podatkowych z art. 26, 27 i 29 ustawy.

Art. 4. Dochód osób fizycznych (art. 1 ust. 1) z nieruchomości i stałych przedsiębiorstw, znajdujących się poza obszarem Rzeczypospolitej, jak również dochód z tantjem oraz dochód z płac służbowych i emerytur z funduszów innego państwa, obcych związków samorządowych oraz innych tego rodzaju funduszów publicznych wyłącza się od opodatkowania, o ile będzie udowodnione, że podlega tam podatkowi tego samego rodzaju i jeżeli właściwe obce państwo postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów ze źródeł tutejszych

Do art. 4.

§ 8. 1) Przepisy art. 4 ustawy mają zastosowanie w przypadku, gdy umowa między Państwem Polskiem, a innem państwem o zapobieżeniu podwójnemu opodatkowaniu nie zawiera odmiennych postanowień.

2) Osoba żądająca na zasadzie art. 4 ustawy wyłączenia od opodatkowania dochodów osiąganych zagranicą, obowiązana jest przed uprawomocnieniem się wymiaru po-

datku udowodnić, że dochody te podlegają zagranicą podatkom tego samego rodzaju. Dochody powyższe wyłącza właściwa władza wymiarowa z podstaw opodatkowania, po stwierdzeniu, że państwo obce postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów, płynących ze źródeł, znajdujących się na obszarze Państwa. Na wypadek wątpliwości, czy opodatkowanie zagraniczne odpowiada wymaganym warunkom oraz czy jest stosowana zasada wzajemności, należy zasięgnąć wskazówek od Ministerstwa Skarbu.

Umowy w których zawarte są przepisy o zapobieganiu podwójnemu opodatkowaniu zawarła Polska z W. M. Gdańskiem (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 16 poz. 105), Czechosłowacją (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 14 poz. 82), Węgrami (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 75 poz. 604), a nadto w pewnych szczególnych sprawach z Finlandją, Irlandją, Holandją i Danją.

W związku z postanowieniami artykułów II i III umowy polsko-gdańskiej w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

Przychody uzyskane przez wszelkiego rodzaju instytucje kredytowe z wierzytelności zabezpieczonych hipotecznie podlegają podatkowi dochodowemu na tym obszarze, na którym znajduje się obciążony hipotecznie majątek.

Zgodnie jednak z postanowieniami art. 10 pkt. 1) ustawy o podatku dochodowym, należy od ogólnego dochodu płatnika uzyskanego z tych wierzytelności, odliczyć pozostające z niemi w związku odsetki od długów (t. zw. odsetki bierne) — o ile płatnik uczynił zadość formalnym przepisom tej ustawy, a więc złożył w terminie zeznanie o dochodzie, udzielił w terminie wyznaczonym odpowiedzi na przedstawione mu wątpliwości, dostarczył żądanych dowodów i t. p.

Płatnicy, prowadzący prawidłowe księgi handlowe, mogą dla udowodnienia wysokości wypłaconych przez siebie odsetek powoływać się na dane, wynikające z tych ksiąg. W tych przypadkach, księgi te podlegają zbadaniu na tym obszarze, na którym są prowadzone. Badanie przeprowadzają władze skarbowe, położone na tym samym obszarze, w drodze pomocy prawnej, którą reguluje umowa polsko-gdańska z 17 marca 1924 r. w przedmiocie ochrony i pomocy prawnej w dziedzinie podatków (Okólnik M. Sk. z dn. 19 września 1934 r. L. D. V 30218/1/34).

Zwolnienia od podatku.

Art. 5. Od podatku dochodowego wolni są:

1) uwierzytelnieni przy Rządzie Rzeczypospolitej zastępcy obcych państw oraz przydani im urzędnicy i osoby, pozostające u nich w służbie, o ile są cudzoziemcami, z wyjątkiem podatku od dochodu ze źródeł, wymienionych w art. 1 ust. 2;

2) inne osoby, którym na podstawie układów międzypaństwowych lub wogóle według zasad prawa międzynarodowego służy prawo do zwolnienia od podatku dochodowego, z wyjątkiem podatku od dochodów ze źródeł, wymienionych w art. 1 ustęp 2;

3) weterani powstań 1831, 1848 i 1863 roku, co do pensyj, pobieranych na mocy obowiązujących ustaw;

4) osoby, pobierające ze Skarbu pensje i dodatki, przywiązane do odznaczeń za waleczność, za rany i t. p., co do tych pensyj i dodatków;

5) szeregowi Wojsk Polskich co do ich żołdu w służbie czynnej, łącznie ze wszystkiemi dodatkami;

6) oficerowie, duchowni i urzędnicy wojskowi w czasie wojny, należący do oddziałów, postawionych na stopie bojowej, co do uposażenia wypłacanego z etatu wojennego;

7) Państwo i związki samorządowe;

8) osoby prawne, których dochody są obracane w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i dobroczynne;

9) kółka rolnicze, należące do związków rewizyjnych lub Związku Ekonomicznego kółek rolniczych, a mające charakter spółdzielni (ustawa z dnia 29 października 1920 r. Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 55, poz. 495), wolne są od podatku dochodowego do końca roku 1929. Po upływie tego terminu kółka te będą opodatkowane jak spółdzielnie, wymienione w art. 10 część pierwsza ustęp 6.

Do art. 5 p. 7.

§ 9. 1) Państwo, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe nie posiadające odrębnej osobowości prawnej nie podlegają opodatkowaniu. Posiadające odrębną osobowość prawną przedsiębiorstwa państwowe podlegają obowiązkowemu opodatkowaniu, o ile obowiązujące przedsiębiorstwo przepisy ustawowe nie zawierają odmiennych postanowień.

2) Z podmiotowego zwolnienia od podatku korzystają również związki samorządowe, a więc związki samorządu terytorjalnego (komunalne) oraz związki samorządu gospodarczego.

Nadto zwolnione są od podatku dochodowego na podstawie specjalnej ustawy dochody płynące z nowowzniesionych domów w ciągu 10 lat od daty wykończenia (Ustawa z 24 III 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 173).

Przedsiębiorstwo bankowe, należące do związku samorządowego, nie podlega podatkowi w myśl art. 5 p. 7 ustawy — choćby nawet nie znajdowało się w bezpośrednie administracji związku, lecz było zawiadywane przez odrębną osobę prawną. (Wyrok N. T. A. z 12 XII 1928 r. L. Rej. 5050/26).

Pojęcie dochodu.

Art. 6. Za dochód uważa się sumę wszystkich przychodów w pieniądzach lub wartościach pieniężnych, otrzymanych z poszczególnych źródeł, wymienionych w art. 3, po strąceniu kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia tych przychodów, łącznie z corocznem prawidłowem odpisaniem na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz po potrąceniu strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, o ile odpisań na zużycie oraz strat nie uwzględniono już w kosztach wyżej wymienionych.

Do kosztów osiągnięcia przychodów zalicza się koszty wyżywienia członków rodziny podatnika, stale pracujących w jego gospodarstwie rolnem lub leśnem, albo w jego przedsiębiorstwie handlowem lub przemysłowem.

W razie, gdy okaże się wątpliwość co do wysokości odpisań za zużycie, w niniejszym artykule wymienionych, należy odpowiednie sumy ustalić przez znawców (biegłych).

Do art. 6.

§ 10. 1) Dochodem w rozumieniu art. 6 ustawy jest suma wszystkich przychodów podatnika, otrzymanych w pieniądzach lub wartościach pieniężnych z każdego poszczególnego źródła dochodu, po potrąceniu z przychodów poszczególnego źródła:

a) wszelkich kosztów, poniesionych na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie tych przychodów;

b) corocznego prawidłowego odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza;

c) wreszcie strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, o ile odpisań na zużycie pod b) oraz strat pod c) nie uwzględniono już w kosztach wymienionych pod a).

Do art. 6 ust. 1 i 2.

§ 11. 1) Potrącalność kosztów osiągnięcia, zachowania i zabezpieczenia przychodów z poszczególnych źródeł należy oceniać w każdym przypadku zosobna przy wzięciu pod uwagę następujących zasad ogólnych:

a) kosztami, połączonemi z uzyskaniem przychodu są tylko wydatki, poniesione w tym celu, aby z danego źródła osiągnąć dochód, a nie wydatki związane z nabyciem samego źródła dochodu, z jego powiększeniem lub ulepszeniem i t. p.;

b) z wyjątkami omówionemi w § 12, tylko takie koszty nadają się do potrącenia z przychodu, które podatnik już rzeczywiście poniósł, a nie takie, które mógłby ponieść, lub wśród pewnych okoliczności musiałby ponieść, albo takie, które zaoszczędził sobie własną pracą lub też pracą bezpłatną członków rodziny, albo innych osób;

c) do potrącenia nadają się tylko koszty, które płatnik poniósł w pieniądzach lub naturze, a nie takie, które jedynie zaliczył, a później otrzymał je z powrotem;

d) dostarczenie dowodu o rzeczywistem poniesieniu kosztów, a na żądanie władzy wymiarowej również o ich potrzebie i celowości, należy do podatnika; natomiast obowiązkiem władz wymiarowych jest zbadanie i ocena kwestji, czy koszty te są potrącalne;

e) z wyjątkiem przypadków omówionych w § 12, przy ocenie kwestji, kiedy powstałe koszty zostały rzeczywiście poniesione, decyduje termin rzeczywistej zapłaty, a nie termin, w którym koszty te miały być zapłacone w myśl przepisu prawnego, umowy, zwyczaju i t. p.

2) Wydatki na wyżywienie członków rodziny są potrącalne jako koszt osiągnięcia dochodu, jeżeli członkowie rodziny są stale zajęci w przedsiębiorstwie przemysłowem lub handlowem, gospodarstwie rolnem, lub leśnem podatnika, a nie w jego gospodarstwie domowem.

3) Koszty związane z używaniem przedmiotów lub pewnych urządzeń do celów wyłącznie lub przeważnie zbytkownych nie nadają się do potrącenia, o ile koszty przekraczają osiągnięte dochody; w tego rodzaju przypadkach nie należy również brać pod uwagę dochodu (parki, stajnie wyścigowe, polowania, cieplarnie, wille i t. p.).

Do art. 6.

§ 12. 1) Przy ustalaniu dochodu z poszczególnych źródeł należy przestrzegać zasady, że wszystkie przychody i koszty powinny być przyjęte w tej sumie, w jakiej one w czasie miarodajnym zostały rzeczywiście osiągnięte względnie poniesione.

2) Zasada ta jednak nie ma zastosowania przy ustalaniu dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub gospodarstw rolnych, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe lub księgi gospodarcze. W tych bowiem przypadkach należy kierować się wyłącznie zasadami buchalterji t. j. brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć na korzyść płatnika, oraz takie koszty, które zostały już zarachowane, chociaż ich jeszcze rzeczywiście nie poniesiono, o ile tylko odnoszą się do danego roku operacyjnego (gospodarczego).

Do art. 6 ust. 1 i 3.

§ 13. 1) Z przychodu są również potrącalne coroczne prawidłowe odpisania z tytułu zużycia budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, stanowiących własność podatnika. Odpisania te powinny odpowiadać rzeczywistemu zmniejszeniu się wartości, jakiemu uległy budynki, maszyny oraz inwentarz martwy w okresie miarodajnym do wymiaru podatku, wskutek używania ich według przeznaczenia w normalnym trybie.

2) Wysokość tego potrącenia zależy od natury przedmiotu, przyczem miarą wysokości dopuszczalnych odpisów jest wyłącznie faktyczne zużycie. Zużycie to ustala się w stosunku procentowym do wartości nabycia względnie wytworzenia przedmiotu. W razie trudności w ustaleniu tej wartości należy posiłkować się inną zbliżoną wartością, jak wartość ubezpieczenia od ognia, a w ostatecznym razie wartość należy ustalić przez biegłych. Raz przyjęta względnie ustalona wartość przedmiotu jest podstawą odpisań z tytułu zużycia w latach następnych.

3) Nie należy z reguły kwestjonować wysokości potrąceń z tytułu zużycia, jeżeli nie przekraczają:

1) przy budynkach mieszkalnych murowanych	1%
2) przy budynkach mieszkalnych drewnianych	2%
3) przy budynkach gospodarczych murowanych	1,5%
4) przy budynkach gospodarczych drewnianych	3%
5) przy budynkach fabrycznych murowanych	6%
7) przy ruchomościach (urządzenia biur, kantorów, kancelaryj, sklepów i t. p.)	5%
8) przy maszynach, narzędziach, urządzeniach fabrycznych kopalnianych, piecach fabrycznych i t. p.	10%

wartości przedmiotu.

4) Przy nabytych odpłatnie przywilejach i prawach terminowych (wynalazki, prawa autorskie i t. p.) należy wysokość rocznego odpisania ustalić w stosunku do wartości i czasu korzystania z tych przywilejów i praw, np. z wartości 60.000 zł., przywileju trwającego 12 lat należy potrącać rocznie 1/12 część t. j. po 5.000 zł.

5) Wysokość odpisania tytułem zużycia zapasów kopalnianych należy ustalać przez przesłuchanie biegłych.

6) Normy odpisów z tytułu zużycia przedmiotów majątkowych, podane w ust. 3 mają charakter orjentacyjny i nie wiążą ani podatnika, ani też władz wymiarowych w przypadkach, gdy rzeczywiste zużycie jest wyższe lub niższe od tych norm. Gdy żądanie podatnika wyższego potrącenia nasuwa wątpliwości należy odpowiednie sumy ustalić przez biegłych.

7) W przypadkach prowadzenia ksiąg handlowych lub gospodarczych odpisania z tytułu zużycia mogą być uskuteczniane, bądź bezpośrednio z wartości przedmiotów, podlegających zużyciu, bądź też przez wstawienie w pasywach bilansu kwoty, wyrażającej zmniejszenie się wartości w danym roku operacyjnym (gospodarczym). W tym ostatnim przypadku, kwota odpisana, musi być w ten sposób uwidoczniona, aby władza wymiarowa mogła zbadać stosowność tego potrącenia. Od podatników, którzy w myśl obowiązujących przepisów są obowiązani do prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, władze wymiarowe mogą żądać przedłożenia tabeli amortyzacyjnej. W tabeli tej winna być uwidoczniona wartość poszczególnych przedmiotów majątkowych, od której są uskuteczniane odpisy z tytułu zużycia oraz coroczne odpisy z tytułu zużycia.

8) Straty częściowe lub całkowite na przedmiotach majątkowych podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, są potrącalne pod warunkiem, że nie zostały pokryte sumą ubezpieczeniową i odpisami z tytułu zużycia. Straty te można jednak potrącać tylko z dochodu osiągniętego z tego samego źródła, które poniosło stratę i z dochodu tego roku, w którym strata rzeczywiście nastąpiła; potrącanie takich strat z dochodu lat następnych nie jest dopuszczalne.

Wymogiem potrącalności kosztów osiągnięcia dochodu jest związek przyczynowy i gospodarczy ze źródłem dochodu, z którego pokrywane są koszty, celem osiągnięcia i utrzymania źródła dochodu (Wyrok N. T. A. z 18 IV 1928 r. L. Rej. 889/26).

Za wydatki związane z osiągnięciem dochodu, potrącalne w myśl art. 6 ustawy należy uznać składki na rzecz związków zawodowych względnie reprezentacji gospodarczych do których należy płatnik, wydatki na czasopisma fachowe oraz wszelkie wydatki na rzecz pracowników przedsiębiorstwa, chociażby one miały charakter dobroczynny (Okólnik M. Sk. z 17 III 1931 r. L. D. V 1791/3/31).

Straty przy realizowaniu pożyczek w listach zastawnych, stanowią koszta osiągnięcia dochodu, podlegającego potrąceniu w myśl art. 6 . Koszta sporządzenia planu gospodarstwa leśnego są potrącalne w myśl art. 6 (Okólnik M. Sk. 4 lutego 1931 r. L. D. V. 6452/3/30).

W przypadkach, gdy wartość nieruchomości maszyn, urządzeń technicznych i wogóle przedmiotów nie przeznaczonych do zbytu, a potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstwa, wstawiono do bilansu otwarcia w złotych nie w/g cen nabycia, a podatnik wysokość potrąceń na zużycie obliczył wg. norm procentowych podanych w § 13 rozp. wyk., od wartości bilansowej, władza wymiarowa winna zażądać od podatnika należytego uzasadnienia, że obliczone w ten sposób potrącenia odpowiadają faktycznemu zużyciu przedmiotów majątkowych. W razie nieuczynienia przez podatnika zadość wezwaniu władzy wymiarowej, należy wysokość dokonanych odpisań na zużycie zredukować przez odpowiednie zmniejszenie szacunku, stanowiącego podstawę amortyzacji (Okólnik M. Sk. z 21 VI 1926 r. L. D. P. O. 2923/II).

Okoliczność, że przedstawione przez płatnika wyjaśnienia co do wysokości odpisań na zużycie nie usunęły wątpliwości władzy, nie uzasadniają jeszcze ustalenia tych odpisów bez udziału znawców (Wyrok N. T. A. z 13 I 1930. L. Rej. 3661/27).

W przedsiębiorstwach naftowych należy uznawać za potrącalne z przychodów przedsiębiorstwa koszty wiercenia szybów naftowych, obejmujące wydatki na robociznę, opał, zużyte przy wierceniach materjały i narzędzia. Tytułem prawidłowych odpisań na zużycie inwentarza szybów naftowych znajdującego się na powierzchni ziemi firmy mogą potrącać z przychodu 20% wartości książkowej takiego inwentarza .Odnośnie do amortyzacji praw naftowych dozwolona jest stawka 10% przy terenach eksploatowanych i 4% przy terenach nieeksploatowanych. Powyższe normy dotyczące amortyzacji (odpisań), nie są bezwzględnie obowiązujące przy wymiarze podatku. Mogą być one podwyższone w przypadkach szczegółowego udowodnienia przez płatników po wysłuchaniu opinji rzeczoznawców (Okólnik M. Sk. z 13 V 1925. L. D. P. O. 1776/II/25 oraz z 29 XI 1926. L. D. P. O. 5945/II/26).

Fundusz rezerwowy na amortyzację kapitału akcyjnego spowodu wygasania koncesji zezwalającej na prowadzenie przedsiębiorstwa nie może być zaliczony do kosztów osiągnięcia zachowania i zabezpieczenia dochodu i wobec tego nie może być potrącalny z sumy przychodów przedsiębiorstwa (Wyrok N. T. A. z 11 IV 1928. L. Rej. 2767/26).

Przedsiębiorstwom koncesyjnym nie przysługuje prawo specjalnej amortyzacji ponad normy przewidziane w art. 6 ustawy i § 13 rozp. wyk. Wyjątek stanowią przedsiębiorstwa, które w chwili nabywania koncesji nabywają odpłatnie pewne prawa majątkowe np. prawo eksploatacji na pewien okres czasu za cenę umówioną zgóry. W takich przypadkach przedsiębiorstwu przysługuje prawo amortyzowania wartości nabytego prawa majątkowego (Okólnik M. Sk. z 5 VII 1930. L. D. V. 4707/2/30).

Wszelkiego rodzaju wydatki poniesione przez osoby prawne na cele walki z bezrobociem należy zaliczać do kosztów uzyskania dochodu, podlegającego potrąceniu na podstawie art. 6 ustawy (Okólnik M. Sk. z 5 X 1931. L. D. V. 5027/2/31).

Podatek dochodowy przypadający od świadczeń na rzecz zwalczania bezrobocia, poniesiony przez osoby fizyczne, Izby Skarbowe, (Urząd Wojewódzki Śląski) upoważnione są umarzać (Okólnik M. Sk. z 5 X 1931. L. D. V. 5027/2/31).

Nawiązując do okólnika z dnia 27 marca 1931 r. L. D. V. 1791/2/31, Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że narówni ze składkami na rzecz związków zawodowych względnie reprezentacyj gospodarczych, do których płatnik należy, za wydatki związane z osiągnięciem dochodu, potrącalne w myśl art. 6 ustawy o państwowym podatku dochodowym, należy uznać datki na rzecz budowy Muzeum Przemysłu i Techniki.

Potrącalność tego rodzaju wydatków uzależniona jest od wykazania ich w prawidłowo prowadzonych księgach handlowych (Okólnik M. Sk. z dn. 25 IX 1934. L. D. V. 32980/2/34).

Art. 7. Nie uważa się za dochód, podlegający opodatkowaniu: 1) nadzwyczajnych przychodów w postaci spadków, legatów, darowizn, posagów, kapitałów, wypłaconych za ubezpieczenie życia, o ile te przychody nie stanowią perjodycznych wpływów; 2) wpływów wskutek częściowego lub całkowitego spieniężenia majątków; 3) zysków, wynikających ze sprzedaży przedmiotów majątkowych, o ile sprzedaż nie nastąpiła w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesu spekulacyjnego; 4) wygranych loteryjnych i losowych; 5) wpłat z tytułu umarzania wierzytelności i 6) wogóle takich przychodów, które stanowią zwiększenie lub zwrot majątku, lecz nie stanowią dochodu.

Do art. 7.

§ 14. 1) Nadzwyczajne przychody, wymienione w art. 7 ustawy, nie podlegają opodatkowaniu, o ile nie są osiągane przez osoby prawne opodatkowane na podstawie art. 21 ustawy. U tych bowiem osób prawnych, nadzwyczajne przychody nie podlegają odliczeniu przy ustalaniu zysku bilansowego, który służy za podstawę wymiaru podatku.

2) Jeżeli przychody wymienione w art. 7 ustawy są perjodyczne względnie w wykonywaniu pewnego zawodu mają charakter częstotliwy, chociażby nawet nie perjodyczny ,wówczas zatracają charakter nadzwyczajnych przychodów i podlegają opodatkowaniu narówni z innemi zwyczajnemi przychodami (dobrowolne datki na rzecz duszpasterzy, datki dla portjerów, kelnerów, woźnych i t. p.).

3) Zyski ze sprzedaży przedmiotów majątkowych tak ruchomych jak i nieruchomych, wyłącza się z dochodu podlegającego podatkowi; natomiast zyski ze sprzedaży takich przedmiotów, osiągnięte w wykonywaniu przedsiębiorstwa zarobkowego lub interesu spekulacyjnego, zalicza się do dochodu. Dochodem z interesów spekulacyjnych jest zysk osiągnięty rzeczywiście z interesów, zawartych w celach spekulacyjnych i z uczestnictwa w takich interesach, po potrąceniu poniesionych strat. Samo zwiększenie się wartości przedmiotów spekulacyjnych (zwyżka kursu, wartości obiegowej) nie stanowią dochodu, tak, jak zmniejszenie się wartości nie uzasadnia potrącenia tego zmniejszenia, z wyjątkiem przypadków prowadzenia ksiąg handlowych lub gospodarczych i uwidocznienia tego w księgach.

Nagrody literackie i muzyczne nie są włączane do podstaw opodatkowania, ponieważ nie mają one chrakteru wpływów perjodycznych dających się przewidzieć, a z drugiej strony z braku stosunku służbowego między dającym i biorącym brak im również tytułu do opodatkowania ich na podstawie przepisów działu II ustawy (Okólnik M. Sk. z dn. 16 XI 1929. L. D. V. 4835/2/29).

Do uznania tranzakcji nieruchomości za interes spekulacyjny jest niezbędne, by zamiar osiągnięcia specjalnych korzyści z przewidywanej dobrej konjunktury dał się stwierdzić już przy samem nabyciu nieruchomości (Wyrok N. T. A. z dn. 2 XI 1932. L. Rej 369/30).

Art. 8. Z przychodów, osiągniętych z poszczególnych źródeł, nie mogą być potrącone:

1) wydatki na powiększenie lub ulepszenie źródła dochodu;

2) wydatki na umorzenie długów, kapitałów, włożonych w przedsiębiorstwo przez uczestników i na pokrycie strat za ubiegłe lata;

3) wydatki na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny;

4) procenty od własnego kapitału, włożonego w gospodarstwo lub przedsiębiorstwo podatnika;

5) wydatki na osiągnięcie dochodu ze źródeł, zagranicą położonych, a na mocy tej ustawy nie podlegających opodatkowaniu;

6) inne wydatki i straty, nie związane z osiągnięciem dochodu.

Do art. 8.

§ 15. 1) Przepisy art. 8 ustawy są rozwinięciem zasady wypowiedzianej w art. 6 ustawy, iż potrąceniu podlegają tylko wydatki związane z osiągnięciem dochodu. Postanawia on, że wydatki nie związane z osiągnięciem dochodu nie podlegają potrąceniu przy ustalaniu dochodu podatkowego. Zasadniczo zatem koszty, nadające się do potrącenia, związane są zawsze z uzyskaniem dochodu, natomiast wydatki nie nadające się do potrącenia, związane są ze źródłem dochodu, czyli majątkiem, dającym przychody lub też mają charakter wydatków osobistych płatnika.

2) Wydatkami na powiększenie lub ulepszenie źródła dochodu, są wydatki, zwiększające zasadniczą zdolność przychodową źródła dochodu, zwiększające trwałość tego źródła w porównaniu z poprzednim stanem, lub mające za skutek rozszerzenie tego źródła, chociażby nawet bez zwiększenia zasadniczej zdolności źródła do dawania większych przychodów.

W myśl art. 6 i 8 ustawy wolne są od opodatkowania jedynie wydatki spowodowane — choćby w szerszym zakresie eksploatacją, konserwacją i zabezpieczeniem istniejącego źródła dochodu. Niema więc podstawy wyłączać z opodatkowania koszty wywołane stworzeniem nowego źródła lub powiększeniem albo ulepszeniem już istniejącego (Wyrok N. T. A. z dn. 21 XI 1927. L. Rej. 3436/25).

Wydatki na urządzenie wzorowni, nie płynące stale lub sporadycznie ,są związane nie z uzyskaniem dochodu lecz ze źródłem dochodu i jako poniesione na polepszenie źródła dochodu należy doliczyć do zysku (Wyrok N. T. A. z 12 II 1930. L. Rej. 3600/27).

Uskutecznione w bilansie spółki akcyjnej, choćby prawidłowo, odpisy na straty w udziałach w obcem przedsiębiorstwie winny być doliczone do zysku spółki, wobec przepisu art. 8 p. 6 ustawy (Wyrok N. T. A. z 30 XI 1928. L. Rej. 4547/26).

Art. 9. Jeżeli przy obliczaniu dochodu z różnych źródeł, wskazanych w art. 3, okaże się w jednem przewyżka wpływów nad wydatkami, a w drugiem straty, to w celu ustalenia wysokości dochodu oblicza się oddzielnie sumę przewyżek i sumę strat i tę ostatnią potrąca się z pierwszej.

Do art. 9.

§ 16. 1) Dochód lub stratę ustala się zosobna z każdego źródła dochodu podlegającego w zasadzie opodatkowaniu. Po ustaleniu dochodu lub straty z każdego źródła, sumuje się dochody z tych źródeł, które dały dochód oraz sumuje się straty z tych źródeł, które dały straty i po potrąceniu sumy strat od sumy dochodów otrzymuje się ogólny dochód podatnika. Strat ze źródeł zwolnionych od opodatkowania nie bierze się pod uwagę przy ustalaniu ogólnego dochodu w myśl art. 9 ustawy.

2) Stratą z danego źródła dochodu w rozumieniu art. 9 ustawy jest suma potrącalnych w zasadzie wydatków, które nie znajdują pokrycia w przychodach z tego samego źródła w tym samym okresie gospodarczym.

Odliczenia.

Art. 10. Od ogólnego dochodu należy odliczyć:

1) odsetki od długów;

2) wartość pieniężną rent i trwałych ciężarów, opartych na tytułach prawnych;

3) obowiązujące podatnika na mocy prawa lub umowy opłaty za siebie i za członków jego rodziny do kas zapomogowych, emerytalnych, ubezpieczalni społecznych, ubezpieczeń od nieszczęśliwych wypadków i pogrzebowych, o ile te opłaty łącznie nie przekraczają 300 zł rocznie za każdą ubezpieczoną osobę;

4) premje, wpłacane przez podatnika od ubezpieczeń na wypadek śmierci lub na dożycie, o ile nie przekraczają: a) na rachunek samego podatnika 300 zł rocznie, b) na rachunek zaś podatnika i członków rodziny, będących na jego utrzymaniu, łącznie 600 zł rocznie;

5) bezpośrednie podatki państwowe i samorządowe, przymusowe lub ustawowe świadczenia pieniężne oraz bezpłatne świadczenia przymusowe innego rodzaju na cele publiczne, z wyjątkiem państwowego podatku dochodowego, podatku specjalnego od tantjem, tudzież nadzwyczajnej daniny państwowej (ustawa z dnia 16 grudnia 1921 r. — Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 1, poz. 1) i podatku od wzbogacenia się, które ujawniło się przez nabycie nieruchomości i przez spłatę długów hipotecznych (ustawa z dnia 31 marca 1922 r. — Dz. U. R. P. Nr. 30. poz. 238), oraz daniny lasowej (ustawa z dnia 6 lipca 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 676) i podatku majątkowego (ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. — Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 746);

6) w spółdzielniach, działających na zasadzie ustawy z dnia 29 października 1920 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr: 55. poz. 495), które należą do związków rewizyjnych, wymienionych w art, 66 i 70 tejże ustawy, posiadających na podstawie art. 68 tejże ustawy prawa rewizji, — sumy nadwyżek bilansowych (zyski bilansowe), pochodzące z obrotów z członkami, o ile spółdzielnie te faktycznie i statutowo działają wśród swych członków, lub jeżeli rozszerzają wprawdzie działalność swoją i na osoby nie będące członkami, ale przelewają przypadające na nieczłonków nadpłaty i zwroty w całości do funduszów, niepodlegających podług statutu podziałowi między członków.

Wszystkie powyżej wymienione odliczenia mogą być dokonane o tyle, o ile wydatki na nie faktycznie poniesione zostały. Wydatki, wspomniane w ustępach 1 i 2 niniejszego artykułu, odlicza się tylko o tyle, o ile ciążą na źródłach dochodu, podlegającego podatkowi i pozostają w związku gospodarczym z temi źródłami.

Procenty i perjodyczne świadczenia podatnika na korzyść członków rodziny mogą być uwzględnione tylko pod warunkiem, jeżeli otrzymujący te procenty lub świadczenia członek rodziny jest opodatkowany odrębnie podatkiem dochodowym.

Do art. 10.

§ 17. 1) Z ogólnego dochodu podatnika mogą być dokonane tylko te odliczenia, wymienione w art. 10 ustawy, które rzeczywiście zostały wypłacone lub poniesione w ostatnim roku kalendarzowym lub prawidłowo wykazane w ostatniem zamknięciu roku operacyjnego (gospodarczego), poprzedzającego rok podatkowy. Odliczenia te powinny być należycie udowodnione np. odpowiedniemi dokumentami w oryginale lub wiarogodnym odpisie i t. p. Dostarczenie dowodów jest obowiązkiem płatnika.

2) Odsetki od długów oraz renty i trwałe ciężary oparte na tytułach prawnych są odliczalne od ogólnego dochodu, gdy ciążą na jednem ze źródeł dochodu, a zaciągnięcie względnie ich powstanie, pozostawało w związku gospodarczym z podlegającemi opodatkowaniu źródłami dochodu, będącemi w posiadaniu płatnika w okresie zaciągania zobowiązania.

3) Odliczenia wymienione w art. 10 ustawy, o ile zostały już potrącone przy ustalaniu dochodu z poszczególnego źródła nie mogą być odliczane po raz drugi od ogólnego dochodu.

4) Za związek rewizyjny w rozumieniu art. 10 p. 6 ustawy uważa się związki spółdzielni, którym na zasadzie przepisów ustawy o spółdzielniach z dnia 29 października

1920 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 16 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 55, poz. 495) zostało przyznane prawo rewizji zrzeszonych związków spółdzielni. Związki rewizyjne obowiązane są corocznie przedkładać w terminie do dnia 1 lutego każdego roku Państwowej Radzie Spółdzielczej spis spółdzielni należących do związku. Państwowa Rada Spółdzielcza przesyła corocznie w terminie do dnia 1 kwietnia izbom skarbowym spis spółdzielni w ich okręgu należących do związków rewizyjnych. Spółdzielnie należące do wymienionych wyżej związków rewizyjnych, o ile działają wyłącznie wśród członków — wolne są od opodatkowania. Jeżeli zaś tego rodzaju spółdzielnie rozszerzają swą działalność również na nieczłonków, to z ulg korzystają tylko wówczas, gdy:

a) członkowie otrzymują jedynie dywidendę od udziałów w granicach oznaczonych w ustawie o spółdzielniach;

b) członkowie otrzymują wprawdzie, prócz dywidendy od udziałów dalszy jeszcze udział w zyskach (nadpłaty i zwroty) na zasadach przewidzianych w ustawie o spółdzielniach, ale zarazem spółdzielnia przelewa do funduszów niepodzielnych co najmniej tę część zysków jaka przypada stosunkowo na obroty z nieczłonkami. Nadwyżki bilansowe pochodzące z obrotów z nieczłonkami podlegają zawsze opodatkowaniu. Dla ustalenia klucza podziału nadwyżek bilansowych przypadających na obroty z członkami i na obroty z nieczłonkami, miarodajny jest wzajemny stosunek tych obrotów, dokonany w wykonywaniu podstawowej działalności danej spółdzielni, przewidzianej statutem. Podział ten winien być uskuteczniony w stosunku do ustalonego przez władzę wymiarową ogólnego dochodu.

Odsetki względnie kary za zwłokę w uiszczeniu podatków bezpośrednich są potrącalne przy wymiarze podatku dochodowego wg. art. 10 p. 5 ustawy, bez względu na to od jakiej zaległości przypadają (Wyrok N. T. A. z dn. 15 X 1930. L. Rej. 2397/28).

Podatek spadkowy nie należy ani do bezpośrednich podatków ani do świadczeń przymusowych, potrącalnych od dochodu ogólnego w myśl art. 10 p. 5 ustawy (Wyrok N. T. A. z 21 V 1932. L. Rej. 1496/30).

Z treści art. 10, p. 6 ustawy wynika, że w spółdzielniach działających w zakresie podstawowego przedmiotu przedsiębiorstwa nietylko wśród członków, ale i wśród osób niebędących członkami — podstawą do podziału zysku na części, przypadające na członków i nieczłonków, jest suma obrotów dokonana w zakresie podstawowego przedmiotu przedsiębiorstwa. Jeżeli tym przedmiotem jest np. przeróbka mleka, podział powinien nastąpić w stosunku do sum zapłaconych przez spółdzielnie za dostarczone mleko (Okólnik M. Sk. z 9 III 1928. L. D. V. 547/2/28).

Opodatkowanie członków rodziny i wspólnych dochodów.

Art. 11. O ile głowie rodziny służy prawo rozporządzania dochodami ze źródeł, należących do członków rodziny, lub też prawo użytkowania tych dochodów, to dochody członków rodziny dolicza się do dochodów głowy rodziny.

Jeżeli jednak dochód członków rodziny osiągnięty został ze źródeł, wymienionych w ustępie 3 p. b i 6 art. 3 niniejszej ustawy, wówczas co do tego dochodu członkowie rodziny podlegają oddzielnemu opodatkowaniu.

Do art. 11.

§ 18. 1) Dochody członków rodziny rozróżnia ustawa takie, co do których, na podstawie obowiązujących przepisów prawnych lub zawartych umów, głowa rodziny ma prawo rozporządzania lub użytkowania, i takie, co do których głowie rodziny prawa te nie przysługują.

2) Dochody pierwszej kategorji dolicza się do dochodu głowy rodziny; od dochodów zaś drugiej kategorji opodatkowuje się członków rodziny odrębnie.

3) Natomiast należy członków rodziny zawsze odrębnie opodatkować od dochodów, płynących wyłącznie z ich pracy fizycznej lub z pracy umysłowej, tak najemnej, jako też samodzielnej zawodowej.

Art. 12. Dochody z udziałów we wspólnej własności, wspólnem posiadaniu lub użytkowaniu opodatkowuje się osobno dla każdego uczestnika, w stosunku do jego udziału. Przy udziałach, których wysokości nie można określić, uczestnictwo przyjmuje się w równych częściach.

Do art. 12 i 22.

§ 19. 1) Dochody ze źródeł, będących współwłasnością czy też będących we wspólnem posiadaniu lub użytkowaniu więcej osób ustala się łącznie, i tak już ustalony dochód dzieli się w stosunku do udziału każdego uczestnika lub spólnika. Ustalony w ten sposób udział w dochodzie podlega opodatkowaniu u każdego uczestnika lub spólnika zosobna. W przypadkach kiedy wysokości udziałów nie można ustalić, dochód dzieli się w równych częściach pomiędzy uczestników lub spólników. Powyższe zasady mają również zastosowanie przy opodatkowaniu dochodów spółek firmowych (jawnych spółek handlowych) oraz spółek firmowo-komandytowych (jawnych spółek hadlowych i komandytowych).

2) W przypadkach, gdy ze źródeł będących współwłasnością, czy też będących we wspólnem posiadaniu lub użytkowaniu zamiast dochodu zostały ustalone straty, straty te dzieli się według zasad wyrażonych w ust. 1; są one potrącalne przy ustalaniu ogólnego dochodu uczestnika lub spólnika.

Podstawa opodatkowania.

Art. 13. Opodatkowaniu podlegają dochody, osiągnięte w ostatnim roku kalendarzowym lub w ostatnim roku operacyjnym, względnie gospodarczym, poprzedzającym rok podatkowy.

Do art. 13.

§ 20. 1) W poszczególnym roku podatkowym w zasadzie wymierza się podatek od dochodu osiągniętego w ostatnim roku kalendarzowym. O ile jednak płatnik prowadzi księgi handlowe względnie księgi gospodarcze, a przyjęty przez niego rok operacyjny gospodarczy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, wówczas podatek wymierza się od dochodu osiągniętego w ostatnim roku operacyjnym (gospodarczym) poprzedzającym bezpośrednio rok podatkowy. Jeżeli księgi handlowe lub gospodarcze nie obejmują wszystkich źródeł dochodu płatnika, wówczas dochód ze źródeł nieobjętych księgami, podlega opodatkowaniu w wysokości, osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok podatkowy.

2) W przypadkach przejścia przy księgach handlowych lub gospodarczych z roku kalendarzowego na rok operacyjny (gospodarczy) nie pokrywający się z rokiem kalendarzowym lub też zmiany okresu roku operacyjnego (gospodarczego) i zaistnienia w związku z tem faktu, że okres gospodarczy (operacyjny) obejmuje mniej jak 12 miesięcy lub też więcej jak 12 miesięcy — dochód osiągnięty w okresie operacyjnym (gospodarczym) podlega opodatkowaniu według tej stawki skali podatkowej z art. 23 ustawy, jaka przypada od faktycznego osiągniętego w tym okresie dochodu.

3) U osób prawnych prowadzących prawidłowe księgi handlowe za okres operacyjny gospodarczy uważa się okres objęty odrębnem zamknięciem rachunkowem.

Przez dochody osiągnięte w ostatnim roku operacyjnym ustawodawca rozumiał „czyste" dochody, a więc po potrąceniu wszelkich wydatków wskazanych w art. 6 ustawy, poczynionych w roku operacyjnym. Koszty wiercenia szybu, poniesione w okresie poprzedzającym okres operacyjny nie nadają się do potrącenia z przychodów (Wyrok N. T. A. z dn. 10 VI 1931. L. Rej. 2420/28).

Wszelkiego rodzaju bonifikaty, rabaty , podatki, świadczenia socjalne i t. p., które wypłacone są w roku operacyjnym, a dotyczą lat ubiegłych winny być potrącane od sumy przychodu przedsiębiorstwa wówczas, o ile wysokość ich niezależnie od płatnika nie mogła być ustalona w tym roku za który wydatki takie przypadły do zapłaty (Okólnik M. Sk. z dn. 6 III 1931. L. D. V. 1347/2/31).

Art. 14. Wartość pieniężna dochodów w naturze oblicza się według przeciętnych cen z roku ubiegłego w miejscu, gdzie znajduje się źródło tych dochodów.

Do art. 14.

§ 21. 1) Przy ustalaniu podstaw wymiaru podatku dochodowego dochody osiągnięte w naturze przelicza się na wartość pieniężną według przeciętnych cen z roku gospodarczego przyjętego za podstawę opodatkowania, z uwzględnieniem czasu, w którym te dochody zostały osiągnięte. O wysokości przeciętnych cen decyduje to miejsce, w którem znajduje się źródło danego dochodu. W razie braku cen targowych w miejscu położenia źródła dochodu, należy przyjmować ceny najbliższego rynku zbytu, przyczem w tego rodzaju przypadkach od ceny rynkowej potrąca się koszta dostawy do miejsca zbytu.

2) W przypadkach prowadzenia ksiąg handlowych lub gospodarczych przychody w naturze przelicza się na wartość pieniężną według cen w dniu miarodajnym dla zaksięgowania tych przychodów t. j. w dniu ich osiągnięcia.

Dochody z poszczególnych źródeł.

Art. 15. Za dochód z gruntów, pozostających we własnym zarządzie, uważa się rzeczywiście osiągnięty czysty przychód z całego rolnego i leśnego gospodarstwa, jako też z produkcji i uprawnień, mających związek gospodarczy z posiadłością gruntową, łącznie z wartością pieniężną produktów, użytych w gospodarstwie domowem podatnika. Przy wydzierżawionych posiadłościach gruntowych lub prawach, z temi posiadłościami związanych, za dochód uważa się rzeczywiście otrzymany czynsz dzierżawny wraz z wartością pieniężną wszelkich świadczeń ze strony dzierżawcy i korzyści, zastrzeżonych na rzecz właściciela, po uwzględnieniu potrąceń, które wpływają na zmniejszenie czynszu dzierżawnego. Dochód z gruntów dzierżawionych ustala się w sposób, wskazany dla gruntów we własnym zarządzie, po potrąceniu jednak z tego dochodu czynszu dzierżawnego oraz innych świadczeń w pieniądzach i w naturze, obciążających dzierżawcę na korzyść właściciela.

Przy obliczaniu ogólnego dochodu z gospodarstw rolnych poniżej 15 ha użytkowego gruntu, położonych w odległości ponad 5 klm od granicy miast z ludnością wyżej 100.000 mieszkańców, przyjmuje się dochód w wysokości, nie przekraczającej wartości 4 centnarów metrycznych żyta z 1 ha gruntu po cenach przeciętnych w roku osiągnięcia dochodu, służącego za podstawę do opodatkowania w myśl art. 13 ustawy niniejszej.

Za dochód z lasu uważa się czysty przychód, uzyskany z wyrębów i wszelkich użytków leśnych oraz wynagrodzenia, otrzymane za odstąpione osobom trzecim prawa użytkowania lasu.

Jeżeli wyręby uskutecznia się w ilości, przewyższającej plan prawidłowego gospodarstwa lub naturalny przyrost lasu, to do ogólnego dochodu podatnika dolicza się tylko sumę, osiągniętą z wyrębu tej części lasu, która była przeznaczona do wyrębu według planu lub odpowiada naturalnemu przyrostowi.

Dochód, osiągnięty z wyrębu, przekraczającego ilość, określoną w planie gospodarstwa leśnego lub ilość, odpowiadającą naturalnemu przyrostowi, podlega oddzielnemu opodatkowaniu w następujący sposób:

cały czysty dochód, uzyskany z nadzwyczajnego wyrębu, dzieli się na 6 równych części: 1/6 część dolicza się do ogólnego dochodu, zaś od dochodu z pozostałych 5/6 części wymierza się podatek w stosunku procentowym, odpowiadającym podatkowi od ogólnego dochodu. Gdyby jednak ogólny dochód był mniejszy od dochodu, podlegającego podatkowi według skali art. 23, wówczas od tych 5/6 części dochodu wyznacza się stawkę podatkową w stosunku procentowym według 1 stopnia tejże skali.

Do art. 15 do 22.

§ 22. 1) Ogólny dochód podatkowy oblicza się według poszczególnych źródeł dochodu, wymienionych w art. 3 ustawy, przy zastosowaniu przepisów art. 12 do 22 ustawy. Przepisy art. 12 do 22 ustawy są rozwinięciem zasad ogólnych wypowiedzianych w art. 6 ustawy, a zatem w razie braku konkretnych przepisów co do sposobu obliczania dochodu z poszczególnego źródła należy stosować ogólne zasady z art. 6 ustawy.

Dochód z nieruchomości gruntowej.

§ 23. Dochód z nieruchomości gruntowej obejmuje wpływy ze wszystkich gruntów, które są własnością podatnika lub z których tenże czerpie dochód na mocy uprawnień jakiegokolwiek rodzaju, np. z prawa użytkowania, służebności i t. p.

Dochód z gruntów we własnym zarządzie.

§ 24. 1) Celem ustalenia dochodu z gruntów rolnych, pozostających we własnym zarządzie, t. j. nie wypuszczonych w dzierżawę, należy od ogólnych przychodów potrącić koszty prowadzenia gospodarstwa rolnego i uwzględnić zapasy produktów gospodarczych z początkiem oraz z końcem okresu, przyjętego za podstawę opodatkowania.

2) Do ogólnych przychodów należą:

a) cena, uzyskana za produkty sprzedane ze wszystkich działów gospodastwa oraz za wypożyczenie maszyn i sił pociągowych lub innych środków gospodarczych;

b) wartość pieniężna wszystkich produktów, użytych na potrzeby domowe podatnika oraz członków jego rodziny i sług, trzymanych nie dla zatrudnienia ich w gospodarstwie rolnem; tu należą produkty, użyte na wyżywienie służby do posług osobistych, na utrzymanie koni zbytkowych i t. p. Wartości produktów, spotrzebowanych w gospodarstwie rolnem, a nie w gospodarstwie domowem nie należy przyjmować ani w przychodzie, ani w kosztach;

c) wartość pieniężna korzyści i użytków, płynących z uprawnień do cudzych gruntów lub przynależności do gruntów (serwituty, prawo rybołówstwa, polowania, pobierania wody i t. p.);

d) wartość pieniężna zapasów produktów gospodarczych, znajdujących się z końcem okresu gospodarczego, bez względu na to, czy zapasy te przeznaczono na siew lub do zbycia drogą sprzedaży, czy też do spożycia w gospodarstwie domowem i t. p.

3) Od sumy powyżej wymienionych przychodów należy potrącić koszty, połączone z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

4) Do tego rodzaju kosztów należą:

a) konserwacja budynków, przeznaczonych dla służby folwarcznej, konserwacja innych budowli i urządzeń, które służą gospodarstwu lub je zabezpieczają (groble, mury, płoty, drogi, mosty, studnie, wodociągi, śluzy, urządzenia do nawodnienia lub odprowadzania wody, dreny i t. p.); natomiast koszty, wyłożone na budowlę, rozszerzenie lub trwałe ulepszenie wspomnianych budynków i urządzeń, nie mogą być potrącane;

b) utrzymanie w dobrym stanie oraz uzupełnienie żywego i martwego inwentarza gospodarczego w granicach pierwotnego stanu;

c) ubezpieczenie budynków gospodarczych, żywego i martwego inwentarza gospodarczego, zapasów produktów gospodarczych, oraz produktów polnych i ogrodowych jeszcze nie zebranych od ognia, gradu i innych szkód; ubezpieczenie ruchomości gospodarstwa domowego nie nada'e się do potrącenia;

d) ogrzewanie (opał) i oświetlenie (światło) budynków i innych pomieszczeń gospodarczych, lecz nie lokali użytych do gospodarstwa domowego;

e) nasiona, rozsada, pasza, nawóz, surowce i inne materjały, które dokupiono na bieżące potrzeby gospodarstwa rolnego lub przemysłu ubocznego, z gospodarstwem rolnem związanego;

f) uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę oraz inne świadczenia służbowe, wypłacane osobom zajętym w gospodarstwie, łącznie z podatkiem dochodowym i od tantjem, o ile służbodawca przyjął na siebie zapłatę tych podatków; koszty utrzymania lub wynagrodzenia osób, przyjętych do pracy w gospodarstwie domowem lub do posług osobistych, nie należą do kosztów wyżej wymienionych, bez względu na to, czy zostały pokryte produktami gospodarstwa rolnego, czy też gotówką; natomiast wyżywienie członków rodziny, stale zatrudnionych we własnem gospodarstwie rolnem, nadaje się do potrącenia;

g) opłaty do kas chorych, do kas zaopatrzenia na starość i t. p., jakie służbodawca płaci z ustawy lub z umowy za osoby, przyjęte do pracy w gospodarstwie rolnem;

h) podatki pośrednie, które uiszcza się od ubocznych przemysłów gospodarczych (od cukru, wódki, piwa, drożdży i t. p.);

i) odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza, oraz straty całkowite lub częściowe tych przedmiotów, o ile odpisania lub straty nie uwzględniono już w kosztach pod ust. 4 lit. b) niniejszego paragrafu;

j) wartość pieniężna zapasów, objętych z poprzedniego na teraźniejszy okres gospodarczy. W tych gospodarstwach rolnych i przedsiębiorstwach gospodarczych, w których stan zapasów z końcem poszczególnych lat gospodarczych nie zwykł ulegać istotnym zmianom, można opuszczać ich wartość pieniężną tak w przychodach, jak i kosztach.

Dochód z ubocznego przemysłu gospodarczego.

§ 25. 1) Dochód z przemysłów, mających związek gospodarczy z posiadłością gruntową, jak gorzelnie, browary, krochmalnie, młyny, cegielnie i inne rodzaje przemysłu gospodarczego, może być ustalony łącznie z dochodem z gospodarstwa rolnego. Wartości pieniężnej surowców i produktów, wziętych z jednego przemysłu dla celów

drugiego przemysłu, nie należy wykazywać ani w rozchodach pierwszego, ani w przychodach drugiego.

2) Jeżeli jednak tego rodzaju przemysł nie pozostaje w związku gospodarczym z posiadłością gruntową, wówczas osiągnięty dochód ustala się według postanowień, odnoszących się do dochodu z przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych.

3) W podobny sposób należy postąpić przy ustalaniu dochodu z wydobywania piasku, gliny, kamienia, torfu i innych ubocznych przemysłów, co do których przychody czerpie się z substancji gruntu. Przy tego rodzaju przemysłach jest dozwolone potrącenie, odpowiadające zmniejszeniu się substancji gruntu.

Dochód z lasów.

§ 26. 1) Przy obliczeniu dochodu z lasów należy przyjąć:

a) w przychodach: sumy uzyskane z wyrębów dokonanych w jednym roku według racjonalnego planu gospodarczego, albo odpowiadających naturalnemu przyrostowi lub z wyrębów zaoszczędzonych w latach poprzednich, wreszcie z wyrębów w lasach bez racjonalnej gospodarki, oraz z wszelkich użytków leśnych i z wynagrodzeń za odstąpione osobom trzecim prawa użytkowania lasów;

b) w rozchodach zaś: koszty kultury leśnej, zarządu lasu, ochrony lasu, wyrębu, obróbki, zbiórki i wywozu drzewa, tudzież koszty konserwacji budynków i urządzeń leśnych (leśniczówki, mosty, drogi i t. p.).

2) Koszty zalesienia uwzględnia się tylko w tym wypadku, gdy chodzi o przestrzeń wyrąbanego lasu, natomiast koszty zalesienia przestrzeni dotychczas niezalesionych w celu powiększenia drzewostanu i rozszerzenia przestrzeni lasu, nie nadają się do potrącenia.

3) Za nadzwyczajny wyrąb leśny uważa się w szczególności: wyręby dla zmiany kultury leśnej, za zezwoleniem właściwej władzy, na inną kulturę (łąka, rola i t. p.); wyręby niezależne od woli posiadacza lasu (zdjęcia pomiarowe, badania geologiczne i t. p.) wyręby, uskutecznione z powodu wydarzeń żywiołowych (pożar, śnieżyca, huragan, owady i t. p.).

4) Sposób obliczania podatku dochodowego od dochodu z nadzwyczajnych wyrębów leśnych wyjaśniają następujące przykłady:

Przykład I.

1) Dochód z nieruchomości gruntowej	80.000 zł.
w tem 20.000 zł. z gospodarstwa rolnego i 60.000 zł. z nadzwyczajnego wyrębu lasu.	
W myśl art. 15 ustawy (ustęp ostatni) 1/6 t. j. 10.000 zł dolicza się do ogólnego dochodu, a przeto dochód z gospodarstwa rolnego i lasu wynosi.	30.000 zł.
Dochód z kapitału	10,000 zł.
Razem	40.000 zł.
Odliczenia (art. 10 ustawy)	4.000 zł.
Dochód podlegający opodatkowaniu	36.000 zł.
Podatek według stopnia 46	3.708 zł.
Do tego podatek z 5/6 nadzwyczajnego wyrębu:	
od 36.000 zł. — 3.708 zł. przeto	
„ 50.000 „ — x	
$X = \frac{3708. \times 50000}{36000} =$	5.150 zł.
Razem podatek	8.858 zł.

Przykład II.

2) Dochód z nieruchomości gruntowej wynosi	20.000 zł.
w tem z nadzwyczajnego wyrębu	18.000 zł.
zaś z gospodarstwa rolnego	2.000 zł.
W myśl art. 15 ustawy (ustęp ostatni) 1/6 z 18.000 zł. t. j. 3.000 zł. dolicza się do ogólnego dochodu, przeto dochód z gospodarstwa rolnego i lasu	5.000 zł.
Odliczenia (art. 10 ustawy)	4.000 zł.
Pozostaje dochód (wolny od podatku)	1.000 zł.

Wobec tego podatek od dochodu z nadzwyczajnego wyrębu obliczony w myśl ustępu ostatniego art. 15 ustawy, wynosi (w/g stopnia pierwszego):

od 1.500 — 31 zł.

„ 15.000 — x przeto

$$X = \frac{31 \times 15000}{1500} = 310 \quad \text{. . . . . } \quad 310 \text{ zł.}$$

Dochód z gruntów nie służących dla celów gospodarstwa rolnego.

§ 27. 1) Dochód z gruntów, których właściciel używa nie do celów rolniczych, lecz w inny sposób np. jako place budowlane, pod obrabianie drzewa, na składy drzewa, gruzu, żużli i t. p., albo które właściciel użytkuje do jakichkolwiek innych celów zarobkowych (uprawa jarzyn, owoców, kwiatów i t. p.), należy uwzględnić przy obliczeniu dochodu z przedsiębiorstw, którym służą.

2) Podwórza i ogrody domowe bierze się w rachubę przy ustalaniu dochodu z budynków, do których należą.

Dochód z gruntów wypuszczonych w dzierżawę.

A. Dochód dzierżawcy.

§ 28. 1) Dochód dzierżawcy gruntów należy ustalić według tych samych zasad, które w myśl §§ 23—27 stosuje się do dochodu z gospodarstwa we własnym zarządzie na własnych gruntach z doliczeniem atoli wartości czynszowej mieszkania, dodanego do dzierżawy, a zajętego przez dzierżawcę lub jego rodzinę.

2) Od dochodu tego nie należy jednak potrącać:

a) tych, w myśl § 24 nin. rozp. potrącalnych kosztów, które kontraktowo winien ponieść sam właściciel;

b) odpisań na zużycie tych przedmiotów, wymienionych w ustępie 4 lit. i § 24 nin. rozp., które nie są własnością dzierżawcy.

3) Do kosztów prowadzenia gospodarstwa, nadających się do potrącenia u dzierżawcy, zalicza się jeszcze: zapłacony czynsz dzierżawny łącznie z wartością wszelkich innych świadczeń w pieniądzach i naturze, obciążających dzierżawcę na korzyść właściciela, o ile zaś te świadczenia pokrywa dzierżawca produktami swego gospodarstwa albo pracą własną, swoich krewnych, sług i sił zwierzęcych, potrącenie ich jest tylko wówczas dopuszczalne, gdy świadczenia te zostały zarachowane w przychodach.

B. Dochód wydzierżawiającego.

1) Co do wydzierżawionych posiadłości gruntowych lub praw z temi posiadłościami związanych (prawo polowania, prawo rybołówstwa), przychód wydzierżawiającego stanowią:

a) czynsz dzierżawny;

b) wartość pieniężna wszelkich świadczeń i korzyści na rzecz wydzierżawiającego, jeżeli dzierżawca jest do nich obowiązany.

2) Z tych przychodów należy potrącić:

a) nałożone kontraktem na wydzierżawiającego ciężary, nadające się do potrącenia;

b) zniżki czynszu dzierżawnego, spowodowane klęskami elementarnemi, nieurodzajami i t. p.;

c) odpisania na zużycie przedmiotów wydzierżawionych.

Ministerstwo Skarbu podało przy ustaleniu dochodów z gospodarstw rolnych poniższe wskazówki

Na dochód gospodarstw rolnych składa się renta gruntowa t. j. dochód, powstający wskutek naturalnych sił przyrody oraz wartość pracy t. j. dochód, powstający wskutek pracy około uprawy roli, po potrąceniu kosztów produkcji. Art. 4 ustawy z dn. 10. I. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 110) ogranicza dochód z 1 ha gruntu do 4 ctn. metrycznych żyta dla gospodarstw o obszarze nie wyżej 15 ha, położonych w odległości 15 km. od miast ponad 100.000 mieszkańców. Na zasadzie obliczeń rzeczoznawców można przyjąć, że we wspomnianych wyżej gospodarstwach z dochodu w wysokości 4 cetnarów metrycznych żyta z 1 ha przypada na rentę gruntową 2,5 ctn. żyta, a na wartość pracy 1,5 ctn. żyta. Dla gospodarstw rolnych o większym obszarze, położonych również w odległości 15 klm. od miast ponad 100.000 mieszkańców — dochód oraz rozdział dochodu pomiędzy rentę gruntową i wartością pracy przedstawia poniższa tabela, ułożona przez rzeczoznawców dla miejscowości, w których czynsz dzierżawny, stanowiąc naogół 70% renty gruntowej, wynosi 1,75 ctn. żyta z 1 ha.

Obszar	Renta z 1 ha	Wartość pracy na 1 ha	Dochód razem
15 ha	2,50 ctn. żyta	1,50 ctn. żyta	4,00 ctn. żyta
20 „	2,50 „	1,36 „	3,87 „
25 „	2,50 „	1,08 „	3,58 „
30 „	2,50 „	0,90 „	3,40 „
60 „	2,50 „	0,75 „	3,25 „
180 „	2,50 „	0,50 „	3,00 „
500 „	2,50 „	0,43 „	2,93 „
5000 „	2,50 „	0,07 „	2,57 „

Przytoczona tabela wskazuje, jaki dochód osiągany jest normalnie z gospodarstw rolnych, znajdujących się co do odległości od miast i do wysokości czynszu dzierżawnego w tych warunkach, w których wyżej mowa.

W tych miejscowościach, w których czynsz dzierżawny z 1 ha jest wyższy względnie niższy od 1,75 ctn. żyta, celem ustalenia normalnie osiąganego dochodu z gospodarstwa rolnego, należy przyjmować odpowiednio wyższą względnie niższą rentę gruntową.

A. Przykłady dla obliczania normalnego dochodu z gospodarstwa rolnego, pozostającego we własnym zarządzie (dochód właściciela).

Przykład I.

Gospodarstwo rolne o obszarze 60 ha, położone w miejscowości, gdzie czynsz dzierżawny wynosi 1,75 ctn. żyta, normalnie powinno przynieść dochodu 195 ctn.

Obliczenie.

Wysokość renty gruntowej z 1 ha według tabeli	2,50 ctn.
Wartość pracy według tabeli	0.75 „
Razem dochód z 1 ha . .	3,25 ctn.
Ogólny dochód z 60 ha (60 × 3,25)	195,00 „

Przykład II.

Gospodarstwo rolne o obszarze 60 ha, położone w miejscowości, gdzie czynsz dzierżawny wynosi 1,50 ctn. żyta powinno przynieść dochodu 174 ctn.

Obliczenie.

Wysokość renty gruntowej z 1 ha	$= \frac{1{,}5 \text{ ctn. żyta} \times 100}{70}$	= 2,15
Wartość pracy według tabeli		0.75
Razem dochód z 1 ha . .		2.90
Ogólny dochód z 60 ha (60 × 2,90)		174,00

Przykład III.

Gospodarstwo rolne o obszarze 60 ha, położone w miejscowości, gdzie czynsz dzierżawny wynosi 3,20 ctn. żyta powinno przynosić dochodu 319,20 ctn.

Obliczenie.

Wysokość renty grunt. z 1 ha	$= \frac{3{,}20 \text{ ctn.} \times 100}{70}$	= **4,57 ctn. żyta**
Wartość pracy według tabeli		0,75 „ „
Razem dochód z 1 ha . .		5,32 „ „
Ogólny dochód z 60 ha (60 × 5,32)		319,20 ctn. żyta

Wartość pracy jest zależna od wielkości gospodarstwa i normalnie można ją przyjmować w wysokości, podanej tabeli.

Jeżeli gospodarstwo rolne pozostaje w dzierżawie, wówczas można przyjąć, że dochód dzierżawny składa się:

a) z 30% renty gruntowej, podanej w tabeli, bądź określonej na podstawie czynszu dzierżawnego, podanego w danej miejscowości,

b) z wartości pracy podanej w tabeli.

B. Przykłady dla obliczenia normalnego dochodu dzierżawcy z gospodarstwa rolnego.

Przykład I.

Wydzierżawione gospodarstwo rolne o obszarze 60 ha położone w miejscowości, gdzie czynsz dzierżawny wynosi 1,75 ctn. żyta, normalnie powinno przynieść dzierżawcy dochodu 90 ctn. żyta.

Obliczenie.

Renta gruntowa (jak w przykładzie I pod A.) = . . .	2,50 ctn. żyta
Przypada na dzierżawcę z renty (30%)	0,75 „ „
Wartość pracy według tabeli	0,75 „ „
Razem dochód dzierżawcy z 1 ha . .	1,50 ctn. żyta
Ogólny dochód dzierżawny z 60 ha (60 × 1,50)	90.00 „ „

Przykład II.

Wydzierżawione gospodarstwo rolne o obszarze 60 ha położone w miejscowości, gdzie czynsz dzierżawny wynosi 1,50 ctn. żyta, powinno dzierżawcy przynieść dochód 84 ctn żyta.

Obliczenie.

Renta gruntowa (jak w przykładzie II pod A) = . . .	2,15 ctn. żyta
Przypada na dzierżawcę renty (30%)	0,65 „ „
Wartość pracy według tabeli	0,75 „ „
Razem dochód dzierżawcy z 1 ha . .	1,40 ctn. żyta
Ogólny dochód dzierżawny z 1 ha (60 × 1,40)	84,00 ctn. żyta

Przykład III.

Wydzierżawione gospodarstwo rolne o obszarze 60 ha położone w miejscowości, gdzie czynsz dzierżawny wynosi 3,20 ctn. żyta, powinno dzierżawcy przynieść dochodu 127,20 ctn. żyta.

Obliczenie.

Renta gruntowa (jak w przykładzie III pod A) = . . .	4,57 ctn. żyta
Przypada na dzierżawcę renty (30%)	1,37 „ „
Wartość pracy według tabeli	0,75 „ „
Dochód dzierżawcy z 1 ha	2,12 „ „
Ogólny dochód dzierżawcy z 60 ha (60 × 2,12) . . .	127,20 ctn. żyta

Za podstawę opodatkowania winny być przyjmowane rzeczywiście osiągnięte dochody.

Określanie dochodów z gospodarstw rolnych przy pomocy podanych wyżej sprawdzianów może być dokonywane tylko w takich wypadkach, gdy urzędy skarbowe nie rozporządzają materjałami, dostatecznemi dla ustalenia rzeczywiście osiągniętego dochodu.

Normy przeciętnej dochodowości winny być indywidualizowane, to jest dostosowywane do warunków, w jakich osiągany był dochód przez poszczególnych płatników.

O ile więc zachodziły dla osiągnięcia dochodu wyjątkowo pomyślne względnie niepomyślne warunki, podane wyżej przeciętne normy dochodowości winny być odpowiednio podwyższone względnie obniżone. Ze względu jednak na konieczność zachowania równomierności w opodatkowaniu — nie jest wskazane znaczniejsze, niż 50% odstępowanie od norm przeciętnej dochodowości.

W wypadkach, gdy urząd skarbowy uzna za potrzebne odchylić się od przeciętnych norm więcej, niż 50%, należy podać wyczerpujące motywy. (Okólnik M. Sk. z dn. 11. IV. 1924 r. L. D. P. O. 244/II).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że szacowanie dochodów z gospodarstw rolnych według norm orjentacyjnych, winno być ograniczone do wypadków, gdy płatnik nie przedłoży na poparcie swego zeznania o dochodzie ksiąg gospodarczych względnie innych dowodów, a władza wymiarowa nie rozporządza konkretnym materjałem, umożliwiającym indywidualne oszacowanie .

Należyte respektowanie przez władze wymiarowe rzetelnie przeprowadzonej rachunkowości rolnej, zwłaszcza prowadzonej przez Izby Rolne, przy ustalaniu dochodu podatkowego jest ze wszech miar wskazane, albowiem tylko tą drogą można osiągnąć rezultaty wymiarowe, odpowiadające rzeczywistej dochodowości gospodarstw rolnych. (Okólnik M. Sk. z dn. 23. IV. 1932 r. L. D. V. 14368/2/32).

Art. 16. Za dochód z budynków wynajętych uważa się rzeczywiście osiągnięty całoroczny czysty czynsz za domy, lokale place, ogrody przy domach i t. p.

Za dochód z budynków, zajmowanych w całości lub w części przez samego właściciela lub członków jego rodziny, tudzież z wszelkich bezpłatnych użytkowań budynków, uważa się czystą wartość użytkowania, jaką budynek lub części tegoż stanowią ze względu na ich jakość i położenie oraz miejscowe stosunki najmu.

O ile posiadacz używa swego budynku lub części tegoż wyłącznie do celów własnego gospodarstwa rolnego, leśnego lub do celów przemysłowych, nie należy brać w rachubę wartości użytkowania ani przy obliczaniu dochodu, ani przy obliczaniu odnośnych kosztów produkcji.

Dochód z budynków w całości wynajętych.

§ 29. 1) Za przychód z budynków wynajętych uważa się rzeczywiście osiągnięty czynsz najmu za domy, łącznie z wynagrodzeniem za dodane ruchomości, podwórza

składy ,placę, ogrody i t. p., oraz odszkodowanie za używanie urządzonej przez właściciela domu instalacji gazu, wodociągu, windy i t. p.

2) Do czynszu najmu należy doliczyć wartość pieniężną świadczeń ubocznych, obciążających najmobiercę na korzyść najmodawcy, jak również wartość pieniężną wszelkich korzyści, zastrzeżonych najmodawcy.

3) Nieściągnięte czynsze najmu nie stanowią dochodu.

4) Od przychodów powyżej wymienionych należy potrącić koszty, zeczywiście poniesione w czasie miarodajnym, a w szczególności:

a) koszty naprawy i utrzymania budynków w dobrym stanie i w porządku (wywóz nieczystości, oświetlenie schodów, podwórza i t. d.), łącznie z kosztami utrzymania wynajętych razem z budynkami ruchomościami, ogrodu, instalacji gazowej, wodociągowej, ogrzewania centralnego, windy i t. p.; natomiast nie są potrącalne wydatki na budowę, przebudowę, trwałe ulepszenie i upiększenie domu, na urządzenie i pielęgnowanie ogrodu domowego, służącego dla przyjemności właściciela, na sprawienie ruchomości, przeznaczonych do własnego użytku;

b) wynagrodzenie administratora, rządcy i dozorcy domu;

c) opłaty za ubezpieczenie budynku lub poszczególnych części tegoż od ognia i innych szkód;

d) stosowny procent wartości budynku na zużycie tegoż; przyczem przy ocenianiu tego potrącenia należy stosować postanowienia § 13.

5) Co do odliczeń tytułem trwałych ciężarów, opartych na szczególnych tytułach prawnych i procentów od długów, należy stosować postanowienia § 17.

Dochód z budynków zajmowanych w całości lub części przez właściciela.

§ 30. 1) Nie należy obliczać osobno dochodu z budynków lub z części budynków, które posiadacz używa wyłącznie do celów własnego gospodarstwa rolnego, leśnego lub do celów zarobkowych, a w szczególności: na mieszkania bezpłatne dla robotników, na stodoły, obory, stajnie dla zwierząt pociągowych, śpichlerze, składy, lokale fabryczne lub maszynowe, restauracje, gospody, zakłady szkolne lub lecznicze i t. p.

2) Okoliczność jednak użycia wspomnianych budynków do powyższych celów zwiększa zyskowność odnośnego gospodarstwa lub przemysłu i w następstwie tego, należy przy ustalaniu dochodu z tych ostatnich źródeł zwrócić na to uwagę.

3) Z budynków lub części tych budynków, które właściciel odstąpił bezpłatnie do użytku na cele naukowe, wychowawcze, dobroczynne, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe i innej ogólnej użyteczności, nie przyjmuje się ani wartości użytkowej, ani kosztów, poniesionych na tego rodzaju budynki.

4) Za dochód z budynków, zajętych w całości lub w części przez samego właściciela i członków jego rodziny lub używanych w inny sposób, niż wymieniony w poprzednich ustępach albo odstąpiony do używania bezpłatnie innym osobom, uważa się wartość użytkową, jaką budynki te lub części tych budynków przedstawiają ze względu na stan budowy, położenie i wartość budynków, stosunki najmu, komunikacje, miejsce lub okolicę, oraz ze względu na czas i rozmiar rzeczywistego użytkowania.

5) Przy ustalaniu tej wartości należy również uwzględnić należące do budynku podwórza, ogrody domowe, parki i inne przynależności.

6) Ustalenia wartości użytkowej dokonuje się przez porównanie z rzeczywistym czynszem najmu domów lub mieszkań podobnego rodzaju w tej samej lub sąsiedniej miejscowości.

7) Od ustalonej wartości użytkowej należy potrącić koszty, wymienione w § 29 nin. rozporządzenia.

Wolne są od podatku przez 10 lat licząc od daty ukończenia budowy, dochody z domów mieszkalnych, nowowybudowanych lub przebudowanych w okresie od 22. IV. 1927 r. do kwietnia 1933 r. (Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 22 IV. 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372).

dochody Domy mieszkalne, których budowa wykończona będzie w okresie od 1. IV. 1933 r. do końca 1940 r. zwolnione są od podatku dochodowego do końca piętnastego roku podatkowego od chwili ukończenia budowy (ustawa z dn. 24. III. 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 22 pz. 173).

Celem osiągnięcia jaknajdalej idącej równomierności w szacowaniu dochodów z domów izby skarbowe winne są ustalić dla podległych im okręgów wymiarowych przy uwzględnieniu lokalnych warunków w poszczególnych miastach, przeciętne normy potrąceń od przychodu brutto z tytułu kosztów osiągnięcia tego przychodu i odpisań na zużycie, które to normy winny być stosowane przez organa wymiarowe dla ustalenia czystego dochodu z domów mieszkalnych do wymiaru podatku dochodowego na rok 1927 w tych wszystkich wypadkach, w których odnośni płatnicy bądź zeznań nie złożyli, bądź nawet takowe złożyli, lecz naskutek przedstawionych im wątpliwości nie przedstawili władzy skarbowej dowodów, stwierdzających wysokość zadeklarowanych przez nich potrąceń z omawianego tytułu. Za podstawę do obliczenia dochodu czystego drogą zastosowania wymienionych średnich norm potrąceń, winny być brane kwoty brutto rzeczywiście przez płatników osiągnięte. Nie może być tedy ustalony odnośny przychód brutto na podstawie swobodnej oceny komisji szacunkowej, lecz wyłącznie na zasadzie danych miarodajnych. Winny przeto władze skarbowe w wypadkach nieposiadania materjałów wymiarowych dla tej grupy płatników posiłkować się danemi, posiadanemi przez magistraty miast, a przyjętemi do wymiaru podatku od lokali. Mogą być również użytkowane dla tych celów kwity, posiadane przez lokatorów na zapłacone przez nich komorne i to nawet w wypadkach gdy wysokość, takowego przekracza kwotę, przypadającą na dane mieszkanie według norm, ustalonych ustawą o ochronie lokatorów. Celem zachowania równomierności w opodatkowaniu należy baczyć, aby czysty dochód z domów, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, nie przekraczał 40% przychodu brutto. W wypadkach stosowania przytoczonego trybu postępowania nie należy od ogólnego płatnika potrącać podatków przypadających od nieruchomości, której czysty dochód obliczony jest na podstawie ustalonych norm. Jednocześnie przypomina się władzom skarbowym, że zgodnie z postanowieniem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22. IV. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372) dochody, płynące z domów nowowybudowanych lub wykończonych, albo z części domu nowowybudowanej lub wykończonej zwolnione są od obciążenia podatkiem dochodowym. Zwolnienie to dotyczy wszystkich domów mieszkalnych, wykończonych po dniu 20 maja 1925 r. (Okólnik M. Sk. z dn. 28. VI. 1927 L. D. V. 4144/II).

Ulgi przewidziane dla nowowzniesionych budowli mają zastosowanie także do osób, które za pośrednictwem spółdzielni mieszkaniowej lub budowlano-mieszkaniowej budują domy mieszkalne (okólnik M. Sk. z dn. 5. I. 1932 r. L. D. V. 4891/2/31).

Art. 17. Za dochód z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych oraz z wszelkiego rodzaju zajęć zawodowych i innych zatrudnień o celach zarobkowych uważa się różnicę między sumą przychodu, a sumą potrąceń stosownie do postanowień, zawartych w art. 6.

Dochód z przedsiębiorstw nieprowadzących ksiąg handlowych, zajęć zawodowych i innych zatrudnień o celach zarobkowych.

§ 31. 1) Dochód roczny ze źródeł w nagłówku niniejszego paragrafu wymienionych oblicza się w ten sposób, że z przychodów, osiągniętych z tych źródeł, potrąca się wszelkie koszty, wymienione w art. 6 ustawy.

2) Do przychodów należą w szczególności:

a) wynagrodzenia, prowizje, odsetki i inne wszelkiego rodzaju umówione lub przyznane świadczenia wzajemne za usługi i świadczenia osobiste lub o charakterze przemysłowym albo handlowym;

b) cena otrzymana ze sprzedaży surowców, towarów i wyrobów;

c) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów, wziętych z przedsiębiorstwa (handlowego i przemysłowego) do jakiegokolwiek bądź użytku lub spożycia przez podatnika, jego rodzinę ,tudzież jego służbę, użytą wyłącznie do posług osobistych i wszelkich innych domowników;

d) wartość pieniężną zapasu towarów i wyrobów, znajdujących się z końcem roku, miarodajnego do wymiaru podatku.

3) Od powyższych przychodów należy potrącić następujące koszty prowadzenia przedsiębiorstwa:

a) koszty utrzymania w dobrym stanie i przywrócenia do pierwotnego stanu budynków, służących do wykonywania przedsiębiorstwa i wszelkich innych zakładów, oraz koszty utrzymania i uzupełnienia żywego i martwego inwentarza; natomiast koszty nowej budowy, rozszerzenia lub trwałego ulepszenia wspomnianych budynków, tudzież koszty powiększenia wymienionego inwentarza, nie nadają się do potrącenia;

b) koszty ubezpieczenia przedmiotów pod a) wymienionych, oraz zapasu towarów i produktów od ognia i innych szkód;

c) stosowny procent wartości na zużycie budynków, maszyn, narzędzi i t. p.;

d) czynsz dzierżawny i najmu za grunta, budynki, narzędzia, przybory i prawa;

e) koszty opału i oświetlenia w przedsiębiorstwie (lecz nie w mieszkaniu prywatnem);

f) koszty nabycia surowców, materjałów pomocniczych towarów oraz wszelkich innych przedmiotów, potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstwa;

g) płace i wynagrodzenia zajętych w przedsiębiorstwie urzędników, funkcjonarjuszów, oficjalistów, czeladników, pomocników, robotników, parobków, służby i t. p., łącznie z wartością pieniężną dostarczonego wyżywienia i innych świadczeń w naturze, o ile nie użyto do tego produktów, wziętych z wykonywanego przedsiębiorstwa; jeżeli zaś tego rodzaju wyżywienie i inne świadczenia w naturze zostały pokryte produktami przedsiębiorstwa, wówczas można je przyjąć w kosztach pod warunkiem, gdy równocześnie zaliczono je w przychodach;

h) opłaty, które podatnik uiszcza na mocy ustawy lub umowy za osoby pracujące u niego, do kas chorych i kas zaopatrzenia;

i) podatki pośrednie i opłaty, które stanowią koszty przedsiębiorstwa albo są zawarte w cenie produktów i towarów, jako to: podatki spożywcze, akcyzowe, stemplowe, probiercze, cłowe, opłaty od wyszynku i sprzedaży trunków i t. p.;

j) procenta od długów bieżących (rachunki bieżące, towarowe, kapitały wypożyczone do prowadzenia przedsiębiorstwa);

k) wartość pieniężna zapasu towarów i wyrobów przejętych z poprzedniego roku na rok miarodajny do wymiaru podatku.

4) Co do przedsiębiorstw, nie prowadzących prawidłowych ksiąg handlowych, których stan zapasu z końcem pojedyńczych lat nie zwykł podlegać znacznym zmianom, można nie uwzględniać ich wartości pieniężnej ani w przychodach, ani w kosztach przedsiębiorstwa.

Obliczenie dochodu przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

§ 32. 1) Dochód z przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe oblicza się na podstawie zamknięcia rachunkowego za miarodajny okres operacyjny (gospodarczy), przy zastosowaniu postanowień art. 6, 7, 8, 10 i 13 ustawy. W szczególności ustawowo niedopuszczalne potrącenia, odliczenia i odpisania, o ile zostały przeprowadzone przez rachunek strat i zysków lub w inny sposób zmniejszają wyniki danego roku operacyjnego, dolicza się do zysku bilansowego, natomiast ustawowo dopuszczalne potrącenia, odliczenia i odpisania, jeżeli nawet nie zostały przeprowadzone przez rachunek strat i zysków, należy uwzględniać przy ustaleniu dochodu z danego przedsiębiorstwa. Zasady wyrażone wyżej należy stosować oczywiście jedynie wtedy, o ile niewłaściwy sposób księgowania nie dyskwalifikuje ksiąg z powodu naruszenia przepisów kodeksu handlowego, zasad prawidłowej księgowości i zwyczajów kupieckich.

2) Dla szacowania przedmiotów majątkowych i wierzytelności przy sporządzaniu inwentarza oraz dla uwzględnienia stosowności odpisań wogóle dopuszczalnych, należy przy ustalaniu dochodu z przedsiębiorstwa stosować przepisy kodeksu handlowego, a jeżeli kodeks handlowy nie zawiera konkretnych postanowień — zasady przyjęte przez zwyczaj kupiecki w ramach prawidłowej księgowości. Według tych samych zasad należy postępować przy odpisywaniu niepewnych wierzytelności, jak również przy tworzeniu rezerw na pokrycie, dających się przewidzieć i konkretnie ustalić strat.

Szczególne uwagi co do sposobu ustalania dochodu z niektórych przedsiębiorstw i zajęć.

§ 33. 1) Zasady przytoczone w §§ 31, 32 mają zastosowanie przy obliczeniu dochodu ze wszystkich stale wykonywanych przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, oraz z wszelkiego rodzaju zajęć zawodowych i innych zatrudnień o celach zarobkowych, bez względu, czy podlegają, czy nie podlegają postanowieniom obowiązującej ustawy przemysłowej. Również obojętnem jest, czy wymienione przedsiębiorstwa, zajęcia i zatrudnienia podlegają podatkowi przemysłowemu, albo też są wolne od tegoż podatku.

2) Te same zasady należy stosować również:

a) do stałych przedsiębiorstw, zatrudnień i zajęć, które opierają się na bezpośredniem wykonywaniu praw autorskich, wynalazków, przywilejów i t. p. przez samych autorów, wynalazców lub przez te osoby, które nabyły od nich wykonywanie tych praw;

b) do tych autorów i wynalazców i t. p., którzy odstępowanie takich praw osobom trzecim (nakładcom i t. p.) wykonywują jako stałe zajęcie, zysk na celu mające;

c) do prac artystycznych lub literackich, z których dochód osiąga się także w inny sposób, niż pod a) i b) określono.

3) W przypadkach, w których spieniężenie praw autorskich, przywilejów i t. p., czy to przez autorów, wynalazców i t. p., czy też przez osoby, które nabyły od nich te prawa, przedstawia się jako stałe, zysk przynoszące zatrudnienie, doliczyć należy do tego dochodu także dochód z wynagrodzeń bieżących, tantjem i t. p. We wszystkich innych przypadkach, a w szczególności, gdy spadkobiercy autora lub trzecie osoby, nie czyniąc zyskownego zatrudnienia z wykonania takich praw, pobierają dochody z wynagrodzeń bieżących, wówczas należy postępować, jak z dochodem, który płynie z majątku w kapitałach.

4) Przy obliczaniu dochodów z kopalń postępować należy analogicznie w myśl przepisów, zawartych w §§ 31 i 32, z doliczeniem do kosztów ustawowo uzasadnionych, nadto odpisania, odpowiadającego rocznemu zmniejszeniu wartości substancji, z ruchu wynikającej.

5) Dochód z udziałów w kopalniach (kuksy i udziały brutto) należy do dochodu z majątku w kapitałach.

6) Przy ustalaniu dochodu z tak zwanych zawodów wyzwolonych (wolnych): adwokatów, lekarzy, artystów, uczonych i t. p., zaliczyć należy następujące koszty:

a) utrzymania biur, kancelarji, pracowni, pokoi ordynacyjnych i t. p. (lecz nie koszty założenia i pierwszego urządzenia);
b) wynagrodzenia dla współpracowników, pomocników lub sług, przyjętych w celu wykonywania zawodu;
c) zakupno materjałów, potrzebnych do wykonywania czynności zawodowych;
d) utrzymanie w dobrym stanie i uzupełnienie potrzebnych przyborów w granicach pierwotnego stanu;
e) koszty podróży, wymaganych wykonywaniem zawodu, koszty prowadzonej korespondencji i t. p.;
f) koszty ubezpieczenia przedmiotów pod a), c) i d) wymienionych;
g) stosowne odpisanie na zużycie tych przedmiotów, o ile odpisań na zużycie nie uwzględniono w kosztach utrzymania lub w kosztach uzupełnienia.

7) Dochody notarjuszy, pisarzy hipotecznych, lekarzy i weterynarzy urzędowych i t. p. funkcjonarjuszów publicznych, nie pochodzące z uposażeń służbowych, należy traktować narówni z dochodami z zawodów wyzwolonych.

Art. 18. Za dochód z tantjem uważa się wszelkie wynagrodzenia, wypłacane pod jakąkolwiek nazwą osobom, należącym do składu zarządu, rad, komitetów nadzorczych i komisyj rewizyjnych, z wyjątkiem stałych, perjodycznych i zgóry w sumie absolutnej cyfrowo określonych poborów, wypłacanych tym osobom z tytułu ich stałego zatrudnienia w przedsiębiorstwie; procentowe wynagrodzenia tych stale zatrudnionych osób uważa się również za tantjemy

Do art. 18.

§ 34. 1) Tantjemy mogą wypłacać jedynie osoby prawne opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy. Otrzymywać tantjemy mogą tylko członkowie zarządu, rad, komitetów nadzorczych i komisyj rewizyjnych, przyczem za tantjemę uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia z wyjątkiem stałych, perjodycznych i zgóry w sumie absolutnej cyfrowo określonych poborów, wypłacanych tym osobom z tytułu ich stałego zatrudnienia w przedsiębiorstwie; procentowe wynagrodzenia tych stale zatrudnionych osób uważa się również za tantjemę. Członek zarządu, rady, komitetu nadzorczego i komisji rewizyjnej jest wtedy stale zatrudniony w przedsiębiorstwie, jeżeli przez swą pracę wywiera stały i istotny wpływ na bieg interesów danego przedsiębiorstwa.

2) Dochód z tantjem podlega opodatkowaniu specjalnym podatkiem od tantjem w myśl art. 25 ustawy, a ponadto podatkowi dochodowemu według Działu I ustawy. Przy ustalaniu dochodu z tantjem według Działu I ustawy należy uwzględnić udowodnione koszty służbowe związane z pełnieniem czynności członka zarządu, rady, komitetu nadzorczego i komisji rewizyjnej. Natomiast specjalny podatek od tantjem pobiera się od faktycznie przyznanej tantjemy bez żadnych potrąceń.

§ 41. 1) Upoważnia się dyrektorów izb skarbowych do zezwalania przedsiębiorstwom, dokonywującym powtarzających się w ciągu roku na poczet tantjemy wypłat nieprzekraczających każdorazowo 1.500 zł na nieobliczanie i niepotrącanie specjalnego podatku od tantjem przy każdej wypłacie, pod warunkiem, że podatek ten będzie obliczony i wpłacony od całorocznej sumy wypłaty tytułem tantjemy w ciągu dni 7 po upływie roku.

2) W powyższym przypadku, w razie niedotrzymania 7-dniowego terminu, od ustawowych terminów płatności do dnia upływu 7-dniowego terminu będą pobrane odsetki za odroczenie, zaś po upływie 7-dniowego terminu — będą pobrane kary za zwłokę.

Art. 19. Za dochód z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych uważa się: procenty od pożyczek, wkładów lub rachunków bieżących i od innych lokat pieniężnych; procenty od procentów i innych nie otrzymanych w terminie sum; kary konwencjonalne za niezwrócony w terminie kapitał lub niezapłacony w terminie procent; procenty z interesów wekslowych oraz z innych zobowiązań pieniężnych, według których kapitał ma być zwrócony po upływie oznaczonego terminu w kwocie, przewyższającej pierwotną sumę tego kapitału; procenty od wszelkiego rodzaju papierów wartościowych; dywidendy od akcyj i udziałów; wpływy pieniężne lub mające wartość pieniężną z wszelkiego rodzaju lokat kapitałów; wreszcie renty i dochody z innych praw majątkowych.

Dochody z kapitałów podatnika, które są ulokowane na jego nieruchomościach lub w jego handlu i przemyśle, uważa się za dochody, osiągnięte z nieruchomości lub z przemysłu i handlu.

Przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę zmiany ich wartości kursowej z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, których obroty papierami wartościowemi są przedmiotem interesu handlowego.

Do art. 19,

§ 35. 1) W art. 19 wymienia ustawa dochody z kapitałów pieniężnych rent i innych praw majątkowych, za które uważa wpływy pieniężne lub mające wartość pieniężną, osiągnięte z tytułu umów i zobowiązań z wszelkiego rodzaju lokat kapitałów, perjodycznych świadczeń i praw majątkowych, o ile wpływy te nie pochodzą z kapitałów pieniężnych, umieszczonych w nieruchomościach i przedsiębiorstwach podatnika.

2) Do dochodów z kapitałów pieniężnych należą w szczególności:

a) procenty od pożyczek, wkładów, rachunków bieżących i innych podobnych lokat kapitałów pieniężnych, określone umową lub, w braku tejże, dozwolone ustawą; procenty od narosłych procentów i innych nie otrzymanych w terminie sum; kary konwencjonalne za niezwrócony w terminie lub niezapłacony w terminie procent (odsetki za zwłokę), przyczem przy obliczaniu dochodu z kapitałów pieniężnych, ulokowanych w celu otrzymania procentów, nie mają żadnego znaczenia okoliczności, czy przy lokacie kapitałów sporządzono pisemną umowę, czy też nie, tudzież czy lokata jest odpowiednio zabezpieczona czy też niezabezpieczona;

b) procenty z wszelkiego rodzaju papierów procentowych państwowych, publicznych i prywatnych, chociażby papiery te były uwolnione od opłaty innego rodzaju podatków.

c) dywidendy i inne udziały w zyskach, otrzymane spowodu uczestnictwa w spółkach akcyjnych, spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystwach kredytowych, w spółdzielniach wszelkiego rodzaju i t. p., wreszcie zyski komandytarjuszów w spółkach komandytowych. Zysków zaś spólników odpowiadających bez ograniczenia w tych ostatnich spółkach nie wlicza się do dochodu z kapitałów pieniężnych, lecz do dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub innych na zysk obliczonych przedsiębiorstw.

3) Dywidendy i inne zyski z udziałów w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych i innych, podlegają opodatkowaniu i w tym wypadku, jeżeli przedsiębiorstwa te znajdują się zagranicą, o ile w myśl art. 4 nie są zwolnione od podatku.

4) Dochody z wkładów oszczędnościowych wnoszonych przez rodziców na imię dzieci małoletnich, doliczają się do dochodu głowy rodziny.

5) Dochód z kapitałów pieniężnych, wypożyczonych na weksle lub inne zobowiązania pieniężne, bez oznaczenia wysokości pobieranych procentów, oblicza się w wysokości odsetek prawnych; jeżeli zaś udowodnioną będzie rzeczywista wysokość pobieranych procentów, to dochód przyjmuje się w tej ostatniej wysokości. Przepis ten nie dotyczy weksli handlowych, otrzymanych za sprzedane towary, za wyświadczone usługi i wogóle przy tranzakcjach handlowych; wpływy tego rodzaju dolicza się w całości do dochodu z przedsiębiorstw lub gospodarstwa.

6) Odsetki, zawarte w wierzytelnościach wekslowych lub innych nieoprocentowanych zobowiązaniach pieniężnych, które jednak zwrócone być mają w sumie, przewyższającej pierwotną sumę kapitału, doliczają się do dochodu tego roku, w którym je razem z kapitałem odebrano.

7) Przy ratach ryczałtowych (annuitetach) częścią składową dochodu jest tylko kwota odsetek w racie ryczałtowej zawarta.

8) Od dochodu z kapitałów pieniężnych należy potrącić rzeczywiście poniesione koszty przechowania i administracji (np. opłata za schówki) łącznie z uiszczonemi opłatami stemplowemi, jak również premje za ubezpieczenie od wylosowania.

9) Dochód z kapitałów pieniężnych podlega opodatkowaniu bez względu na to, czy kapitały te są własnością płatnika, czy też korzysta on z dochodu obcych kapitałów, jak również niezależnie od tego, czy kapitały te są ulokowane w papierach wartościowych lub innych walorach krajowych lub zagranicznych i bez względu na to, czy te kapitały są przechowywane w instytucjach kredytowych Rzeczypospolitej lub zagranicznych.

10) Przy ustalaniu dochodu z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę różnicy ich wartości kursowej, a strat wynikłych z tego powodu nie uwzględnia się, z wyjątkiem wypadków, gdy papiery te są w posiadaniu przedsiębiorstw, w których obroty temi papierami są przedmiotem interesu handlowego.

11) do dochodów z rent i innych praw majątkowych należą w szczególności:

a) renty (dziedziczne, dożywotnie, terminowe), jakie wypłacają zakłady ubezpieczenia i zaopatrzenia, kasy emerytalne, kasy wdowie lub inne kasy i zakłady podobnego rodzaju, albo których tytuł prawny polega na darowiźnie, fundacji, rozporządzeniu ostatniej woli lub na kupnie renty;

b) renty z tytułu wykupu lub odszkodowania, świadczenia tytułem odstępnego i dożywocia, dochody z prawa użytkowania służebności, jak i użytkowania i prawa mieszkania, z ciężarów gruntowych i podobnych uprawnień.

c) udziały, których posiadacze przedsiębiorstw skartelowanych (kartelem objętych) pobierają wtedy, gdy ruch swego przedsiębiorstwa wstrzymują lub ograniczają;

d) wszelkie innne powtarzające się perjodycznie świadczenia i wsparcia wszelkiego rodzaju, o ile świadczący zobowiązał się ważnie do ich wypłacania, albo też jest do tego obowiązany na mocy ustawy lub wyroku sądowego, jak alimentacja, apanaże i t. p.;

e) powtarzające się perjodycznie dochody za zaniechanie lub wykonywanie uprawnień, patentów, przywilejów, wynalazków, praw do przedstawień i wszelkich praw autorskich i t. p.; co do ostatnich jednak z ograniczeniem w myśl § 33.

Postanowienia art. 19 ustawy o podatku dochodowym nie odnoszą się do osób prawnych opodatkowanych na zasadzie art. 21 ustawy

O ile chodzi o płatników opodatkowanych poza art. 21 ustawy to przy ustalaniu dochodów z papierów wartościowych nie bierze się pod uwagę zmiany ich wartości kursowej z wyjątkiem papierów, będących w posiadaniu tych przedsiębiorstw, których obroty papierami wartościowemi są przedmiotem interesu handlowego.

Np. osoba lub firma X posiada papiery wartościowe, które nie są dla niej przedmiotem interesu handlowego. Otóż u takiego płatnika opodatkowaniu podlegać będzie tylko dochód, otrzymywany tytułem procentów z tych papierów, chociażby nawet z

końcem danego roku posiadane papiery sprzedał z zyskiem. Zysk ten na sprzedaży jest zyskiem z realizacji i niepodlega opodatkowaniu. Inaczej przedstawia się sprawa, jeżeli ta sama osoba lub firma X prowadzi handel papierami wartościowemi (dom bankowy). W tym ostatnim wypadku podlegać będzie opodatkowaniu nietylko dochód osiągany z papierów wartościowych tytułem procentów, lecz również i nadwyżka osiągnięta przy realizacji tych papierów wartościowych względnie jeżeli są prowadzone prawidłowe księgi handlowe również zaksięgowaną nadwyżka, ponad pierwotną wartość księgową, chociażby nawet zrealizowanie papierów wartościowych nie nastąpiło.

Zgodnie z powyższem założeniem w pierwszym wypadku nie są potrącalne straty na papierach wartościowych, chociażby zostały efektownie poniesione, w drugim zaś wypadku straty będą potrącalne. Papiery wartościowe, będące w posiadaniu przedsiębiorstw prowadzących interes handlowy temi papierami, są towarem, natomiast jeżeli posiadacz papierów wartościowych nie prowadził niemi interesu handlowego, to papiery te są pozycjami jego majątku.

Dla osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, bez względu na to, czy papiery są przedmiotem ich obrotu, czy też nie, dochodem z tych papierów będą zawsze procenty otrzymywane z tytułu posiadania tych papierów oraz zarachowane względnie otrzymane z realizacji tych papierów nadwyżki, ponad ich pierwotną wartość książkową. I odwrotnie, dla tego rodzaju osób prawnych, będą potrącalne w każdym wypadku straty poniesione przy realizacji tych papierów, oraz straty wynikające z książkowego obniżenia ich wartości, jeśli to obniżenie jest uzasadnione względami gospodarczemi, jak obniżenie się wartości giełdowej papierów poniżej ceny ich nabycia, względnie poniżej prawidłowo zaksięgowanej pierwotnej wartości książkowej. (Okólnik M. Sk. z dn. 3 marca 1931. L. D. V. 1219/2/31).

Art. 20. Za dochód z uposażeń służbowych, emerytur i z najemnej pracy uważa się wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach lub w naturze, jakie podatnik uzyskuje ze swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy łącznie ze wszystkiemi dodatkami, z wyjątkiem wynagrodzeń, które w myśl art. 18 uznać należy za dochód z tantjem.

Do art. 20.

§ 36. 1) Główne zasady ustawy, dotyczące opodatkowania dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę są następujące:

a) dochodów wyżej wymienionych nie włącza się do ogólnego dochodu płatnika;

b) przedmiotem opodatkowania jest dochód bieżący, a nie osiągnięty w roku ubiegłym, poprzedzającym rok podatkowy;

c) za podstawę podatku przyjmuje się obliczoną w stosunku rocznym wysokość uposażenia, emerytury lub wynagrodzenia za najemną pracę przypadającą do wypłaty za pewien okres czasu, przyczem wynagrodzenia jednorazowe względnie wynagrodzenie za wykonaną pracę przypadające do wypłaty oprócz wynagrodzenia za pewien okres czasu dolicza się do wysokości ostatniego perjodycznego wynagrodzenia obliczonego w stosunku rocznym;

d) do dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę stosuje się wyższe minimum egzystencji aniżeli do dochodów z innych źródeł.

e) przewidziane w dziale II dochody opodatkowuje się w całości i nie uwzględnia się odliczeń, zwyżek i zniżek podatkowych, o których mowa w art. 10, 26, 27, 29 ustawy;

f) podatek od dochodu z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę oblicza służbodawca i pobiera drogą potrącenia.

2) Za dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę uważać należy wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach lub w naturze, jakie pracownik uzyskuje od służbodawcy ze swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy.

3) W szczególności należą tu:

a) uposażenia służbowe, dodatki osobiste, dodatki służbowe, remuneracje, tantjemy, z wyjątkiem tantjem, wymienionych w ust. 1 § 34, czesne, taksy egzaminacyjne, promocyjne, wynagrodzenia od sztuki, akordowe, żetonowe, prowizje i wszelkie inne dodatki, jakąkolwiek bądź nazwę mające, pobierane przez oficerów, duchownych, wojskowych, urzędników wojskowych, pracowników państwowych, samorządowych i innych instytucyj publicznych, o ile specjalne ustawy nie stanowią inaczej, oraz przez pracowników pozostających w prywatnym stosunku służbowym lub stosunku najmu pracy (urzędnicy prywatni, pomocnicy, robotnicy, służący i inni podobnego rodzaju pracownicy prywatni); wspomniane wynagrodzenia należy uważać za dochód bez względu na to, czy zapewnione są w sumach zgóry ustanowionych (rocznie, miesięcznie, tygodniowo, dziennie), czy też otrzymywane według innych norm (przepisy służbowe, umowy, zwyczaje i t. p.), przyczem nazwa wynagrodzenia oraz okoliczność, czy pobierane wynagrodzenie jest związane z uprawnieniem do emerytury lub nie, nie czyni żadnej różnicy;

b) dopłaty, wyznaczone na utrzymanie księżom świeckim i członkom zakonów regularnych z funduszów Państwa, samorządów lub z innych funduszów publicznych (uzupełnienia kongruy);

c) emerytury i zaopatrzenia, jakie pobierają wyżej wymienione osoby spowodu czasowego lub stałego przeniesienia w stan spoczynku albo po wystąpieniu z czynnej służby, względnie po zaprzestaniu pełnienia obowiązków z innych przyczyn, oraz zaopatrzenia, jakie wdowy i sieroty po wspomnianych osobach pobierają od służbodawcy, albo też z funduszów i kas, do których służbodawcy składają wkłady na emeryturę lub zaopatrzenie,

d) oprócz świadczeń w gotówce uwzględnić należy także wartość dochodów w naturze, otrzymywanych od służbodawców, tudzież wartość czynszową udzielonego bezpłatnie przez służbodawcę mieszkania, przyczem wartość mieszkania w naturze obliczyć należy w myśl § 30 z uwzględnieniem postanowień części ostatniej art. 42 ustawy.

4) Natomiast wynagrodzenia z tytułu najmu pracy, stanowiące świadczenia wyłącznie za wynik pracy albo za wykonaną pracę a nie wytwarzające w czasie trwania pracy stosunku zależności do pracodawcy i wskutek tego nie pochodzące od służbodawcy, należą do kategorji dochodów płynących z zajęcia zawodowego lub zatrudnienia o celach zarobkowych i podpadają pod dochód ze źródeł wymienionych w art. 3, ust. 3, lit. b) ustawy. Tu przedewszystkiem należą wynagrodzenia za roboty na zamówienie, wynagrodzenia za pracę płatną od sztuki, a wykonaną dla potrzeb przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego poza zakładem tegoż (przemysł domowy), następnie wszelkie świadczenia, jakie podatnicy otrzymują ze względu na swoje stanowisko od osób trzecich, bez względu na to, czy świadczenia te mają charakter datków obowiązkowych lub podatków dobrowolnych, a w szczególności:

a) dochód duchownych z opłat stuły, z opłat za odprawianie mszy, stypendyj mszalnych i t. p. oraz z innych darów, jakie duchowni ze względu na swój urząd otrzymują,

b) dochód, który słudzy publiczni i prywatni słudzy, woźni, portjerzy, dozorcy domów, kelnerzy i t. p.) otrzymują, w postaci datków lub podarków nie od służbodawcy, lecz od innych osób za usługi lub ze zwyczaju przy pewnych sposobnościach.

5) Dochód duchownych z gruntów i budynków kościelnych ustala się w myśl §§ 23 — 30 i opodatkowuje się jako dochód ze źródeł wymienionych w ustępie 1 i 2 art. 3 ustawy.

Koszty służbowe.

§ 37. 1) Ta część uposażenia służbowego, która jest przeznaczona na wynagrodzenie kosztów, związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, nie stanowi

dochodu podatkowi podlegającego, pod warunkami niżej przewidzianemi, a w szczególności:

a) u oficerów, duchownych wojskowych, urzędników wojskowych, pracowników państwowych i samorządowych, którym wyraźnie przyznano lub etatowo obliczono pewną sumę lub jakąś część uposażenia na pokrycie kosztów służbowych, nie wlicza się do dochodu tej sumy lub tej części uposażenia, bez względu na to, czy podatnik zaoszczędził co z tych sum lub nie;

b) osoby, niepozostające w służbie wojskowej, państwowej i samorządowej, a roszczące sobie prawa do uwolnienia od podatku takich wynagrodzeń, które otrzymały na koszty służbowe, winny na żądanie udowodnić, jaką kwotę z tego wynagrodzenia użyły na koszty, połączone z ich czynnościami służbowemi;

c) pominąwszy wypadek pod b), należy wydatki służbowe tylko wtedy obliczyć i potrącić, gdy wynagrodzenie służbowe, na podstawie zawartej umowy, mieści w sobie zarazem odszkodowanie kosztów służbowych, bez wyraźnego określenia sumy na te koszty przeznaczonej;

d) narówni z kosztami służbowemi traktuje się i nie bierze się w rachubę przy opodatkowaniu:

A) dodatków funkcyjnych i reprezentacyjnych, przyznanych osobom wojskowym i pracownikom państwowym;

B) ryczałtów na koszty podróży i diet lub remuneracyj, wypłacanych osobom pod A) wymienionym za podróże służbowe i za zastępcze czynności służbowe, spełniane poza siedzibą miejsca służbowego;

C) ryczałtów na koszty podróży, diet i innych podobnych wynagrodzeń, przyznanych z kas publicznych tytułem odszkodowania za pełnienie obowiązków obywatelskich.

Dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, podlegający opodatkowaniu w drodze potrącenia przez służbodawców przy wypłacie stanowią — w rozumieniu ustawy — wszelkiego rodzaju jakąkolwiek nazwę noszące wynagrodzenie łącznie z wszystkiemi dodatkami, jakie pracownik zyskuje od służbodawcy z tytułu swego stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy.

Nie zalicza się więc do kategorji dochodów uposażeń służbowych wynagrodzeń wypłacanych za wykonane prace osobom, które nie pozostają w zależności służbowej. Dochody takie podlegają opodatkowaniu wedle Dz. I ustawy, jako dochody z zajęć zarobkowych (Okólnik M. Sk. z 7 XI 1927. L. D. V. 725/2).

Wypłata odszkodowania za utratę praw emerytalnych już po rozwiązaniu stosunku służbowego nie stanowi dochodów z uposażenia służbowego za najemną pracę względnie z emerytury (Wyrok N. T. A. z dn. 12 X 1927. L. Rej. 96/25).

Podatek dochodowy uiszczony przez służbodawcę za personel, należy do kosztów potrącalnych przy ustalaniu podatkowego dochodu służbowego (Wyrok N. T. A. z dn. 12 II 1930. L. D. Rej. 3600/27).

Do podlegającego podatkowi dochodu z zajęć zawodowych komornika sądowego prócz wynagrodzenia z taks należy doliczyć również pobrane przez niego kwoty na koszty wyjazdu oraz diety (Wyrok N. T. A. z dn. 23 IV 1928. L. Rej. 3428/26).

W wypadkach gdy władze skarbowe mają wątpliwości co do wysokości zeznanego przez osobę duchowną dochodu, winny zwrócić się o odnośne dane do właściwej Kurji Biskupiej (Okólnik M. Sk. z dn. 17 X 1925. L. D. P. O. 4525/II).

Art. 21. Za podlegający opodatkowaniu dochód osób prawnych, zarówno obowiązanych, jak i nieobowiązanych do publicznego składania rachunków, lecz prowadzących prawidłowe księgi handlowe, uważa się zyski bilansowe, wykazane w zatwierdzonem zamknięciu rachunkowem, sporządzonem zgodnie z postanowieniami art. art. 6, 8, 10 i 13, nie wyłączając kwot, rozdzielonych pomiędzy członków, wspólników, udziałowców i t. p. tytułem udziału w zyskach w postaci dywidend lub procentów.

Za zyski bilansowe uważa się również sumy, przeznaczone na umorzenie długów lub kapitału zakładowego, na ulepszenie lub rozszerzenie przedsiębiorstwa, jak również na utworzenie wszelkiego rodzaju funduszów rezerwowych, z wyjątkiem kwot, odkładanych przez towarzystwa ubezpieczeniowe na wypłatę sum ubezpieczonych, a ponadto w towarzystwach na wzajemności opartych na zwroty premij dla członków ubezpieczonych.

Za zyski bilansowe uważa się wreszcie te kwoty pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia osób, biorących czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa i zarazem wchodzących do składu zarządu, rad nadzorczych, komitetów dyskontowych i komisyj rewizyjnych w charakterze członków lub ich zastępców, oraz osób upełnomocnionych do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa, które przekraczają sumarycznie 10% od kapitału zakładowego, a przy kapitale zakładowym do 500.000 zł — 15% od kapitału zakładowego. Przy kapitale zakładowym od 500.000 zł do 750.000 zł dopuszczalne jest potrącenie z tego tytułu do kwoty 75.000 zł.

W wypadkach, szczegółowo uzasadnionych, władny będzie Minister Skarbu granice powyższe rozszerzyć.

Do art. 21.

§ 38. 1) Dochód osób prawnych zarówno obowiązanych jak i nieobowiązanych do publicznego składania rachunków, lecz prowadzących prawidłowe księgi handlowe ustala się na podstawie bilansu, rachunku zysków i strat oraz na podstawie uchwały walnego zgromadzenia, zatwierdzającej zamknięcie roczne i zawierającej postanowienia co do podziału zysków. Zamknięcie roczne, zatwierdzone przez walne zgromadzenie dla ustalenia dochodu podatkowego danej osoby prawnej ulega sprostowaniu w myśl postanowień art. 6, 8, 10, 13 i 21 ustawy przez doliczenie do zysku bilansowego, wykazanego w zatwierdzonem zamknięciu rocznem tych wydatków, odpisań i obliczeń, które w myśl wymienionych wyżej artykułów ustawy nie są potrącalne przy ustalaniu dochodu podatkowego. Nie są natomiast potrącalne z zysku bilansowego, wykazanego w zatwierdzonem zamknięciu rocznem wydatki, odpisania i odliczenia nie objęte tem zatwierdzonem zamknięciem.

2) Za fundusze rezerwowe w rozumieniu art. 21 ust. 2 ustawy uważa się wszelkie sumy nagromadzone kosztem wyników danego roku operacyjnego (gospodarczego), które są pomnożeniem majątku danej osoby prawnej; natomiast bez względu na nazwę nie są funduszami rezerwowemi sumy, będące odpowiednikiem już istniejących konkretnych zobowiązań lub strat, powstałych w danym okresie operacyjnym (gospodarczym). Pomnożeniem majątku w rozumieniu niniejszego paragrafu będą między innemi również odpisania z tytułu amortyzacji, przekraczające normy faktycznego zużycia w danym okresie operacyjnym oraz t. zw. ciche rezerwy tworzone przez za niską wycenę remanentu towarów, surowców i półfabrykatów.

3) Wydatków w zasadzie niepotrącalnych nie bierze się pod uwagę czyli nie dolicza się do zysku bilansowego, o ile są pokrywane nie kosztem wyników miarodajnego roku operacyjnego, lecz z nagromadzonych zysków z lat ubiegłych, opodatkowanych już w tych latach.

4) Pod normy wynagrodzenia z art. 21 ust. 3 ustawy podpadają wszelkiego rodzaju wynagrodzenia osób w tym ustępie wymienionych bez względu na to, czy są tantjemą w rozumieniu art. 18 ustawy, czy też uposażeniem lub wynagrodzeniem za najemną pracę w rozumieniu art. 20 ustawy. Natomiast nie są wogóle potrącalne kwoty,

wypłacone osobom wymienionym w tym artykule, o ile osoby te nie są czynne w zarządzie przedsiębiorstwa, a to jako wydatek, nie związany z osiągnięciem dochodu.

5) Za kapitał zakładowy w rozumieniu art. 21 ust. 3 ustawy uważa się kapitał akcyjny, udziałowy i inne tym podobne kapitały. Za kapitał zakładowy instytucyj kredytowych, emitujących listy zastawne lub obligacje i nie posiadających kapitału zakładowego uważa się dziesiątą część listów zastawnych i obligacyj wypuszczonych w obieg przez te instytucje. Kapitałem zakładowym przedsiębiorstw, należących do towarzystw i spółek zagranicznych, których zarządy znajdują się poza obszarem Rzeczypospolitej, jest suma kapitału, przeznaczona na działalność w Polsce. W razie wątpliwości co do wysokości kapitału zakładowego miarodajny jest kapitał zakładowy ujawniony w rejestrze handlowym.

6) Dochód osób prawnych, których siedziba zarządu znajduje się poza granicami Rzeczypospolitej, a które w związku z działalnością zarobkową w Polsce prowadzą prawidłowe księgi handlowe, obejmujące wyniki tej działalności, ustala się przy zastosowaniu przepisów obowiązujących dla ustalenia dochodu krajowych osób prawnych. Tytułem udziału w kosztach ogólnych centrali należy uznawać za potrącalną taką część tych kosztów, jako odpowiada rozmiarom działalności zarobkowej prowadzonej w Polsce.

Przepisy art. 7 ustawy nie mają zastosowania przy ustalaniu dochodu dla osób prawnych na podstawie art. 21 ustawy (Wyrok N. T. A. z 7 XII 1927. L. Rej. 2619/25).

Pragnąc przyczynić się do zwalczania bezrobocia Ministerstwo Skarbu poleciło okólnikiem z dn. 5 X 1931 r. potrącać przy ustalaniu dochodów osób prawnych wszelkiego rodzaju wydatki poniesione na cele walki z bezrobociem, chociażby one miały charakter wydatków dobroczynnych.

Spisanie na straty wprost z danego rachunku należności nieściągalnych względnie wątpliwych przez osoby prawne opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy należy przy wymiarze podatku dochodowego uznać tylko wtedy, gdy przedłożone zostały ścisłe dowody nieściągalności lub gdy płatnik należycie uprawdopodobnił, że w chwili spisania na straty dana wierzytelność była nieściągalna (Okólnik M. Sk. z dnia 6 III 1931. L. D. V. 1348/2/31).

Kwoty zarezerwowane w passywach na pokrycie przypuszczalnych strat, jakie wyniknąć mogą przy likwidowaniu w przyszłości poszczególnych rachunków podlegają opodatkowaniu w myśl art. 21 ustęp II ustawy (Okólnik M. Sk. z dnia 6 IX 1932. L. D. V. 37125/2/32).

Za podstawę do ustalania nadwyżek wynagrodzeń w wyższej administracji ponad normy przewidziane w art. 21 ustęp III ustawy o podatku dochodowym należy zasadniczo przyjmować kapitał zakładowy, figurujący w dniu zamknięcia bilansu w rejestrze handlowym.

W wypadkach atoli, gdy opierając się na odpowiedniej uchwale Walnego Zgromadzenia, umieszczono w bilansie kapitał zakładowy w kwocie wyższej, aniżeli figurował w dniu zamknięcia w rejestrze handlowym — Ministerstwo Skarbu zezwala ustalać wspomniane nadwyżki wynagrodzeń, przyjmując za podstawę kapitał podwyższony; może to mieć miejsce jednakże tylko wtedy, gdy kapitał w kwocie podwyższonej został w miarodajnym roku operacyjnym całkowicie wpłaconym i gdy podwyższenie kapitału zarejestrowane zostało przed dokonaniem wymiaru podatku (Okólnik M. Sk. z dn. 15 III 1930. L. D. V. 561/2/30).

W spółdzielniach odpowiadającym warunkom zawartym w art. 10 p. 6 ustawy, nie podlegają, bez względu na wysokość kapitału zakładowego (udziałowego), doliczeniu do dochodu podatkowego te kwoty pensji i wynagrodzeń, wypłacanych osobom o których mowa w ust. 3 art. 21 ustawy, które nie przekraczają sumarycznie 6000 zł.

Granica powyższa nie odnosi się jednak do spółdzielni z kapitałem zakładowym (udziałowym) ponad 40,000 zł. Przy tego rodzaju spółdzielniach należy określać wysokość pensji i wynagrodzeń, podlegających wyłączeniu z podstaw opodatkowania ściśle według normy, podanej w art. 21 ustęp 3 ustawy (Okólnik M. Sk. z dn. 25 V 1925. L. D. P. O. 1335/2).

Art. 21 ustawy bynajmniej nie wymaga ustalenia rzeczywistego t. j. gospodarczo realnego dochodu, jako podstawę wymiaru, przeciwnie obowiązuje on władzę wymiarową do oparcia się na zamknięciu rachunkowem płatnika, jeżeli ono jest zgodne z normami art. 6, 8, 10 i 13)Wyrok N. T. A. z dnia 9 IX 1931. L. Rej 5255/28).

Art. 22. Spółki firmowe i firmowo - komandytowe (jawne spółki handlowe i komandytowe) nie podlegają obciążeniu podatkiem dochodowym.

Dochód z tego rodzaju spółek opodatkowuje się odrębnie jako dochód poszczególnych uczestników.

Dochód nauczyciela będącego jednocześnie współwłaścicielem gimnazjum, za wykłady w tymże gimnazjum winien być opodatkowany w myśl art. 22 ustawy i nie może być uważany za dochód z uposażeń służbowych (Wyrok N. T. A. z dn. 28 V 1930. L. Rej. 3726/28).

Skala podatkowa.

Art. 23. Podatek dochodowy wymierza się według następującej skali:

Stopień dochodu	Wysokość dochodów w złotych	Podatek w złotych	Stopień dochodu	Wysokość dochodów w złotych	Podatek w złotych
1	1.500 do 1.550	31	38	19.000 do 20 000	1.450
2	1.550 „ 1.600	33	39	20.000 „ 22.000	1.760
3	1.600 „ 1.700	37	40	22.000 „ 24.000	1.992
4	1.700 „ 1.800	41	41	24.000 „ 26.000	2.236
5	1 800 „ 1.900	45	42	26.000 „ 28.000	2.492
6	1.900 „ 2.000	50	43	28 000 „ 30.000	2.760
7	2.000 „ 2.100	54	44	30.000 „ 32.000	3 040
8	2.100 „ 2.200	59	45	32.000 „ 34.000	3 366
9	2.200 „ 2 400	67	46	34.000 „ 36.000	3.708
10	2.400 „ 2.600	75	47	36.000 „ 38.000	4.066
11	2.600 „ 2.800	84	48	38.000 „ 40.000	4.440
12	2.800 „ 3.000	93	49	40.000 „ 44.000	5.060
13	3.000 „ 3.200	102	50	44.000 „ 48.000	5.712
14	3.200 „ 3.400	112	51	48.000 „ 52.000	6.396
15	3.400 „ 3.600	122	52	52.000 „ 56.000	7.112
16	3.600 „ 3.800	133	53	56.000 „ 60.000	7.860
17	3.800 „ 4.000	144	54	60.000 „ 64.000	8.704
18	4.000 „ 4.400	162	55	64.000 „ 68 000	9.588
19	4.400 „ 4.800	182	56	68.000 „ 72.000	10.512
20	4.800 „ 5.200	202	57	72.000 „ 76.000	11.476
21	5.200 „ 5.600	224	58	76.000 „ 80.000	12.480
22	5.600 „ 6.000	246	59	80.000 „ 88.000	14.168
23	6.000 „ 6.600	283	60	88.000 „ 96.000	15.936
24	6.600 „ 7.200	324	61	96.000 „ 104.000	17.888
25	7.200 „ 7.800	366	62	104.000 „ 112.000	19.936
26	7.800 „ 8.400	411	63	112.000 „ 120.000	22 080
27	8.400 „ 9.200	469	64	120.000 „ 128.000	24.320
28	9.200 „ 10.000	530	65	128.000 „ 136.000	26.656
29	10.000 „ 11.000	605	66	136 000 „ 144 000	29.088
30	11.000 „ 12.000	684	67	144.000 „ 152.000	31.616
31	12.000 „ 13.000	767	68	152.000 „ 160.000	34.400
32	13.000 „ 14.000	854	69	160.000 „ 168.000	37.296
33	14.000 „ 15.000	945	70	168.000 „ 176.000	40 304
34	15.000 „ 16.000	1.040	71	176.000 „ 184.000	43.424
35	16.000 „ 17.000	1.156	72	184 000 „ 192.000	46.656
36	17.000 „ 18.000	1.278	73	192.000 „ 200.000	50.000
37	18.000 „ 19.000	1.406			

Przy dochodzie ponad 200 000 zł podatek wynosi 50000 zł, oprócz tego 2000 zł od każdych pełnych 8000 zł ponad 200 000 zł.

Do podatku dolicza się ponadto, o ile chodzi o dochody osób fizycznych i spadków nieobjętych:

Ponad	200.000 zł. do 300 000 zł.	1½%	Ponad	800.000 zł. od 1100.000 „	9%
„	300.000 „ „ 400.000 „	2½%	„	1100.000 „ „ 1500.000 „	11%
„	400.000 „ „ 500 000 „	4%	„	1500.000 „ „ 2000.000 „	13%
„	500.000 „ „ 600.000 „	5½%	„	2000.000 „	15%
„	600.000 „ „ 800.000 „	7%			

od całego podlegającego podatkowi dochodu.

Podatek należy jednak wymierzać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

O ile z dochodu, ustalonego do wymiaru podatku po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej pozostaje mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Do art. 23.

§ 39. 1) Załączona do art. 23 skala podatku dochodowego służy do wyznaczania stawek podatkowych, przypadających do ogólnego dochodu, osiągniętego przez płatnika ze wszystkich źródeł, z wyjątkiem uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

2) Przypadającą od ogólnego dochodu stawkę podatkową wyznacza się dla każdego podatnika według skali, ustanowionej w art. 23 ustawy. Dla wszystkich podatników (osoby fizyczne, prawne i spadki wakujące (nieobjęte), osiągających dochód ponad granicę minimum egzystencji, aż do dochodu w sumie 200.000 zł, wyznacza ustawa podatek w stałych stawkach.

3) Przy dochodzie osób prawnych, przekraczającym 200.000 zł, podatek wynosi 50.000 zł i, oprócz tego, 2.000 zł od każdych pełnych 8.000 zł ponad 200.000 zł.

4) O ile zaś chodzi o dochód osób fizycznych i spadków wakujących (nieobjętych), przekraczający 200.000 zł dolicza się do podatku, obliczonego w sposób powyższy, nadto 1½% do 15% od całego podlegającego podatkowi dochodu, zależnie od wysokości tegoż dochodu.

Przykłady:

A. Osoby fizyczne i spadki wakujące.

Podlegający podatkowi dochód	400.200 zł
Obliczenie podatku:	
Od 200.000 zł wynosi podatek	50.000 „
Od każdych następnych pełnych 8.000 po 2.000 zł, czyli 2.000 zł razy 25 = .	50.000 „
Nadto od 400.200 zł 4% = ...	16.008 „
Razem podatek	116.008 zł

B. Osoby prawne.

Podlegający podatkowi dochód	405.000 zł
Obliczenie podatku:	
Od 200.000 zł podatek	50.000 zł
Od każdych następnych pełnych 8.000 zł po 2.000 zł czyli 2.000 razy 25 = . .	50.000 „
Razem podatek	100.000 zł

5) Podatek należy jednak wymierzać w taki sposób, aby z dochodu wyższego stopnia, po potrąceniu podatku na ten stopień przypadającego, nie zostawało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu, poprzedniego stopnia, po potrąceniu podatku na ten ostatni stopień przypadającego.

6) O ile z dochodu ustalonego do wymiaru podatku po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej, pozostanie mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, wówczas należy podatek wymierzyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad tę najniższą granicę.

Przykłady:

1) Dochód podlegający podatkowi	80.100 zł
Od 80.100 zł winien przypadać podatek	14.168 „
Po potrąceniu jednak tego podatku od podlegającego podatkowi dochodu pozostaje (80.100 — 14.168 zł) dochodu . .	65.932 „
Od najwyższego dochodu poprzedniego stopnia: t. j. 80.000 zł przypada podatek	12.480 „
a ponieważ po potrąceniu tego podatku od podlegającego podatkowi dochodu pozostaje (80.000 zł — 12.480 zł) .	67.520 „
przeto od dochodu 80.100 zł wymierzyć należy różnicę między między 80.100 zł a 67.520 zł (80.100 zł — 67.520 zł) =	12.580 „
zamiast 14.168 zł.	

Od dochodów ustalonych dla wymiaru państwowego podatku dochodowego w/g działu I-go ustawy, ustanawia się nadzwyczajny dodatek do państwowego podatku dochodowego który wynosi:

przy dochodzie rocznym ponad	1.500	do	3.600 zł	— 0,5%
„ „ „ „	3.600	„	10.000 „	— 1.0%
„ „ „ „	10.000	„	36.000 „	— 2.0%
„ „ „ „	36.000	„	60.000 „	— 2.5%
„ „ „ „	60.000	„	160.000 „	— 3.0%
„ „ „ „	160.000	„	— „	— 4.0%

Dodatek ten oblicza się i pobiera jednocześnie z wymiarem i poborem podatku dochodowego począwszy od 1932 r. podatkowego (Ustawa z dn. 22 października 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 760).

Art. 24. Do stawek państwowego podatku dochodowego nie mogą być ustanawiane dodatki na rzecz związków samorządowych.

Na obszarze jednak województw poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego gminy i powiatowe związki samorządowe mogą pobierać na podstawie uchwał organów uchwalających dodatki do państwowego podatku dochodowego.

A. Dodatki te nie mogą przekraczać przy dochodzie podatkowym: według skali art. 23:

ponad 1.500 zł. do 24.000	4%	dochodu
„ 24.000 „ „ 88.000	4,5%	„
„ 88.000 „	5%	

B. Dodatki te wynoszą:

według skali art. 43 — 3% dochodu, poczynając od 15 stopnia tejże skali.

Dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacanych z funduszów Państwa oraz związków samorządowych, nie podlegają dodatkowi na rzecz związków samorządowych.

Związki komunalne na obszarze b. dzielnicy pruskiej i górnośląskiej części województwa śląskiego nie są uprawnione do pobierania dodatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego o ile wymiar podatku nastąpił ze względu na siedzibę przedsiębiorstwa poza powyższym obszarem chociażby nawet przedsiębiorstwo to czerpało dochód także ze źródeł położonych na wymienionym obszarze (Wyrok N. T. A. z dnia 11 II 1930. L. Rej. 2210/28).

1) Jeden i ten sam płatnik może być opodatkowany tylko w jednym okręgu wymiarowym, którego właściwość określa art. 30 ustawy o podatku dochodowym .Wszelkie zatem dodatki do podatku dochodowego mogą być pobierane tylko w tej miejscowości, w której nastąpiło opodatkowanie płatnika bez względu na to, czy na dochód podatkowy złożyły się dochody ze źródeł, położonych w miejscu opodatkowania, czy też również dochody ze źródeł, położonych w innych miejscowościach. Praktycznie rzecz biorąc, płatnik, mający swą siedzibę na obszarze Rzeczypospolitej, poza dzielnicą pruską względnie górnośląską częścią województwa śląskiego, któremu w tejże siedzibie zgodnie z obowiązującemi przepisami, został wymierzony podatek od całego dochodu, nie może być pociągnięty dodatkowo jeszcze do opłacania dodatku komunalnego art. 24 powołanej ustawy od tej części ogólnego dochodu podatkowego, która przypada na źródła położone na obszarze byłej dzielnicy pruskiej względnie górnośląskiej części województwa śląskiego. Przepis art. 24 powołanej ustawy może odnosić się tylko do płatników podatku dochodowego mających swą siedzibę na wymienionych w tym art. obszarach i którym ze względu na główną siedzibę zostanie wymierzony podatek przez władzę wymiarową w tychże dzielnicach.

2) Gdy pracownik mieszka na obszarze byłej dzielnicy rosyjskiej względnie autrjackiej, a pracuje w miejscowości, położonej w b. dzielnicy pruskiej względnie w górnośląskiej części województwa śląskiego — pracodawca zastosuje do niego skalę potrąceń, bez 3% dodatku komunalnego obowiązującego w b. dzielnicy pruskiej. Na odwrót, gdy pracownik mieszka na obszarze b. dzielnicy pruskiej względnie w górnośląskiej części województwa śląskiego, a warsztat jego pracy znajduje się na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej względnie austrjackiej, pracodawca potrąci od jego uposażenia równocześnie z podatkiem 3%-wy dodatek komunalny w myśl art. 24 p. B. ustawy.

Dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłacanych z funduszów państwa nie podlegają dodatkowi na rzecz związków komunalnych.

3) Dla celów wymiaru dodatku komunalnego do podatku dochodowego na obszarze b. dzielnicy pruskiej, władze skarbowe winny w miarę dokonywanych wymiarów podatku dochodowego dostarczać władzom komunalnym odpisów rejestrów szacunkowych. Nie dotyczy to skarbowych władz wymiarowych na obszarze górnośląskiej części województwa śląskiego, albowiem wymiar i pobór dodatków komunalnych do podatków na tym obszarze należy do władz powołanych do wymiaru i poboru podatków państwowych (Okólnik M. Sk. z 26 sierpnia 1924 r. L. D. P. O. 1744/II).

Art. 25. Osoby, które osiągają dochód określony w art. 18, a przekraczający 1.500 zł, opłacają obok podatku dochodowego, w myśl ogólnych postanowień niniejszej ustawy, specjalny podatek od tantjem w wysokości 50% stawki, przypadającej od otrzymanego z tantjem dochodu, według skali, podanej w art. 23 niniejszej ustawy, jednak nie mniej niż 16 zł.

Gdy jedna i ta sama osoba pobiera tantjemy w kilku instytucjach lub przedsiębiorstwach, wówczas podatek w myśl części pierwszej niniejszego artykułu, oblicza się osobno od każdej tantjemy, przekraczającej 1.500 zł.

Instytucje, wypłacające tantjemy, obowiązane są potrącać przy każdej wypłacie specjalny podatek od tantjem.

Specjalny podatek od tantjem należy potrącić przy wypłacie tantjem bez wymiaru. Kwoty, potrącone w ciągu miesiąca w sposób wyżej wymieniony, należy z reguły w ciągu dni 7 po upływie tego miesiąca wpłacić do właściwej kasy państwowej.

Do art. 25.

..§ 40. 1) Od tantjem w rozumieniu art. 18 ustawy przypada do zapłaty specjalny podatek od tantjem oraz podatek dochodowy z Działu I ustawy. Do uiszczania podatku dochodowego z Działu I ustawy od dochodu z tantjem są obowiązane osoby otrzymujące tantjemy. Podatek ten wymierza się i pobiera na ogólnych zasadach.

2) Specjalny podatek od tantjem obliczają i potrącają przy każdej wypłacie tantjemy przedsiębiorstwa, dokonywujące wypłaty. Kwoty potrącone w ciągu miesiąca winny być wpłacone w terminie 7 dni, po upływie tego miesiąca na konto kasy tego urzędu skarbowego, w którego okręgu znajduje się siedziba przedsiębiorstwa wypłacającego tantjemę.

3) Specjalnemu podatkowi od tantjem podlegają tantjemy, otrzymywane przez osobę w wysokości przekraczającej w ciągu roku kwotę 1.500 zł. Specjalny podatek od tantjem wynosi 50% stawki podatkowej, przypadającej według skali art. 23 ustawy od rocznej sumy wypłat, dokonanych tytułem tantjemy, jednak nie mniej niż 16 zł. Należy mieć przytem na uwadze, że za tantjemę uważa się sumę wypłat w rozumieniu art. 18 ustawy, dokonanych w jednym roku przez to samo przedsiębiorstwo, na rzecz tej samej osoby. Nie może zatem jedna i ta sama osoba, od tego samego przedsiębiorstwa otrzymać w jednym roku dwie lub więcej tantjem, gdyż w razie powtarzających się w ciągu roku wypłat tytułem tantjemy, wypłaty te stanowią jedną tantjemę.

4) W przypadkach powtarzających się w ciągu roku wypłat tytułem tantjemy, celem zastosowania właściwej stawki podatkowej, należy do bieżąco wypłacanej kwoty, dodawać kwoty wypłat dokonanych uprzednio i na podstawie łącznej sumy dokonanych wypłat należy obliczyć kwotę specjalnego podatku od tantjem. Od tej tak obliczonej kwoty podatku, należy potrącić podatek poprzednio potrącony i wpłacony a pozostała różnica stanowi specjalny podatek od tantjem, przypadający bieżąco do wypłaty.

Przykład:

Niezatrudniony stale członek rady nadzorczej przedsiębiorstwa otrzymywał w ciągu 1932 roku operacyjnego:

a) miesięcznie po 500 zł,
b) w czerwcu 1932 roku jednorazową wypłatę obliczoną w stosunku procentowym do zysków przedsiębiorstwa za 1931 rok operacyjny — 50.000 zł,
c) w lipcu jednorazową gratyfikację 5.000 zł,
d) w grudniu jednorazową gratyfikację 3.000 zł.

Specjalny podatek od tantjem obliczy się w powyższym przykładzie w sposób następujący:

a) w styczniu, lutym i marcu — nie przypada do zapłaty żadna kwota tytułem specjalnego podatku, ponieważ kwoty w tym czasie wypłacone nie przekraczają 1.500 zł,
b) w kwietniu przypadało do potrącenia i zapłaty 25 zł (500 × 4 = 2.000, stawka podatku według 6 stopnia dochodu skali art. 23 ustawy 50 zł — połowa 25 zł),
c) w maju przypadało do potrącenia i zapłaty 12,50 zł (500 × 5 = 2.500 zł, stawka podatku według 10 stopnia skali art. 23 — 75 zł, połowa 37,50 zł mniej potrącone już 25 zł = 12.50 zł),
d) w czerwcu — przy miesięcznej wypłacie przypadało do potrącenia i zapłaty 9 zł (500 × 6 = 3.000 zł, stawka podatku według 12 stopnia skali art. 23 — 93 zł, połowa 46,50 zł mniej potrącone dotychczas 37,50 zł = 9 zł); przy jednorazowej zaś wypłacie przypadało do potrącenia i zapłaty 3.509,50 zł (3.000 + 50.000 = 53.000 zł, stawka według 52 stopnia skali art. 23 — 7.112 zł, połowa 3.556 mniej potrącone dotychczas 46,50 zł = 3.509,50 zł),

e) w lipcu — przy miesięcznej wypłacie nie przypadała do potrącenia żadna kwota (500 × 7 = 3.500 + 50.000 = 53.500, stawka podatku według 52 stopnia skali art. 23 — 7,112 zł, połowa 3.556 zł — potrącone dotychczas 3.556 = 0); przy wypłacie zaś jednorazowej gratyfikacji 5.000 zł, przypadało do potrącenia i zapłaty — 374 zł (53.500 + 5.000 = 58.500 zł, stawka podatku według 53 stopnia skali z art. 23 — 7.860 zł połowa 3.930 zł mniej dotychczas potrącone 3.556 zł = 374 zł),
f) w sierpniu przy miesięcznej wypłacie nie przypadała do potrącenia żadna kwota (58.500 + 500 = 59.000 zł, stawka podatku według 53 stopnia skali z art. 23 — 7.860 zł, połowa 3.930 zł mniej potrącone dotychczas 3.930 zł = 0),
g) we wrześniu — przy miesięcznej wypłacie nie przypada do potrącenia żadna kwota (59.000 + 500 = 59.500 zł, stawka podatku według 53 stopnia skali z art. 23 — 7.860 zł, połowa 3.930 zł mniej potrącone dotychczas 3.930 zł = 0),
h) w październiku — przy miesięcznej wypłacie nie przypada do potrącenia żadna kwota (59.500 + 500 = 60.000 zł, stawka podatku według 53 stopnia skali z art. 23 — 7.860 zł, połowa 3.930 zł mniej potrącone dotychczas 3.930 zł = 0),
i) w listopadzie — przy miesięcznej wypłacie przypada do potrącenia i zapłaty — 422 zł (60.000 + 500 = 60.500 zł, stawka podatku według 54 stopnia skali z art. 23 — 8.704 zł, połowa 4.352 mniej potrącone dotychczas 3.930 zł = 422 zł),
j) w grudniu — ani przy wypłacie miesięcznej, ani przy wypłacie gratyfikacji nie przypada do potrącenia żadna kwota (60.500 + 500 = 61.000 + 3.000 = 64.000 zł, stawka podatku według skali art. 23 — 8.704 zł, połowa 4.352 zł mniej dotychczas potrącone 4.352 zł = 0).

W ten sposób, zgodnie z przepisami art. 25 ustawy, od łącznej sumy tantjemy 64.000 zł. otrzymanej w tym samym roku operacyjnym, przez członka rady nadzorczej w tem samem przedsiębiorstwie został w ciągu 1932 roku potrącony specjalny podatek od tantjem, w wysokości połowy stawki podatku według skali z art. 23 ustawy.

5) Zwraca się wreszcie uwagę, że przy obliczaniu specjalnego podatku od tantjem mają odpowiednie zastosowanie postanowienia art. 23 ustęp 4 ustawy o podatku dochodowym. W szczególności specjalny podatek od tantjem należy obliczać w ten sposób, aby z dochodu (z tantjemy) wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu (z tantjemy) bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku na ten stopień przypadającego.

Przykład:

Przy dochodzie z tytułu tantjemy 60.000 zł specjalny podatek od tantjem wynosi 3.930 zł. Po potrąceniu podatku od dochodu, pozostaje kwota dochodu 56.070 zł.

Przy dochodzie z tytułu tantjemy 60.200 zł specjalny podatek według 54 stopnia skali wynosi 4.352 zł. Po potrąceniu podatku od dochodu, pozostaje kwota dochodu 55.848 zł, czyli o 222 zł mniej aniżeli w pierwszym przypadku. Wobec postanowień art. 23 ustęp czwarty ustawy o podatku dochodowym podatek 4.352 zł od 60.200 zł dochodu podlega redukcji o 222 zł, czyli zamiast 4.352 zł wynosi tylko 4.130 zł.

Kryzysowego dodatku do państwowego podatku dochodowego w myśl ustawy z dn. 22 października 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99 poz. 760) nie należy pobierać przy specjalnym podatku od tantjem, płatnym w myśl art. 25 ustawy o państwowym podatku dochodowym, natomiast przy tym podatku należy nadal pobierać 10% dodatek do niektórych podatków i opłat (Okólnik M. Sk. z 31 I 1932. L. D. V. 9959/2/31).

Zwyżki i zniżki podatkowe.

Art. 26. Stopę podatkową, podaną w art. 23, podwyższa się o 20% dla podatników nieżonatych lub niezamężnych, nie mających na utrzy-

maniu żadnego członka rodziny, lecz osiągających dochód ponad 3.600 zł.

20% podwyżka stopy podatku wynikająca z art. 26 ustawy jest bez wpływu na wymiar komunalnego dodatku pobieranego w b. dzielnicy pruskiej od dochodu opodakowanego na rzecz Skarbu Państwa (Wyrok N. T. A. 23 X 1929. L. Rej. 984/23) oraz na wymiar dodatku kryzysowego (§ 3 rozp. Ministra Sk. z 23 XII 1931).

Zwyżka z art. 26 ma zastosowanie również do duchownych, obowiązanych do przestrzegania celibatu (Okólnik M. Sk. z 7 IV 1930. L. D. V. 2113/2/25).

Art. 27. O ile na utrzymaniu głowy rodziny, której dochód, podlegający opodatkowaniu, nie przekracza 7.200 zł, znajduje się więcej niż jeden członek rodziny, wówczas przypadającą stopę podatkową obniża się o dwa stopnie na każdego następnego członka rodziny.

Gdyby na podstawie ulgi, przyznanej w niniejszym artykule, wypadło zmniejszyć stopę podatkową poniżej pierwszego stopnia, następuje zupełne zwolnienie od podatku.

Art. 28. Za członków rodziny w myśl artykułów 26 i 27 uważa się: małżonków, dzieci ślubne, nieślubne i przysposobione, krewnych męża i żony w linji wstępnej i zstępnej, rodzeństwo męża i żony, oraz dzieci rodzeństwa tychże.

Do art. 26, 27 i 28.

§ 42. 1) Za członka rodziny podatnika w rozumieniu art. 26 i 27 ustawy uważa się osoby wymienione w art. 28 ustawy.

2) Przygodne zasilanie członka rodziny, nie jest równoznaczne z jego utrzymaniem, a zatem nie zwalnia podatnika od zwyżki, przewidzianej w art. 26 ustawy, ani też nie uzasadnia ulgi z art. 27 ustawy.

3) Członkowie rodziny, którzy, zgodnie z postanowieniami art. 11 ustawy, rozporządzają własnemi dochodami i podlegają odrębnemu od głowy rodziny opodatkowaniu, nie mogą być z reguły uważani za będących na utrzymaniu podatnika.

4) Pytanie, kogo z członków rodziny, w wyżej podanem znaczeniu, można uważać za osoby, będące na utrzymaniu podatnika, powinno być rozstrzygnięte po stwierdzeniu odnośnych danych według ogólnych zasad prawnych.

5) Prawo do ulgi na zasadach art. 27 ustawy przysługuje wyłącznie głowie rodziny.

6) W małżeństwach prawnie rozwiązanych lub rozłączonych wymienione prawo przysługuje obojgu małżonkom, stosownie do ilości znajdujących się na ich utrzymaniu członków rodziny.

7) Dla stosowania przepisów art. 26 i 27 ustawy obojętne jest zupełnie, gdzie mieszkają członkowie rodziny, czy razem z podatnikiem, czy też oddzielnie od niego (w innem miejscu lub miejscowości).

Przy udzielaniu ulg, 27 ustawy winna być zachowana jak najdalej idąca ostrożność: do członków rodziny uzasadniających zniżenie podatku, mogą być zaliczeni członkowie rodziny, wymienieni w art. 28, którzy pozostają rzeczywiście na wyłącznem utrzymaniu podatnika i co których okoliczność ta jest znaną [illegible] względnie została stwierdzoną w drodze dochodzeń przez urząd gminny lub komendę policji. W szczególności do członków rodziny w powyższem znaczeniu nie mogą być zaliczeni tacy członkowie rodziny, którzy mimo wspólnego prowadzenia gospodarstwa, utrzymują się z własnej pracy lub majątku, a tylko przygodnie zasilani są przez głowę gospodarstwa domowego, nadto ci członkowie rodziny, którzy bez względu na wiek, pracują w gospodarstwie rolnem lub leśnem, albo w przedsiębiorstwie handlowem lub przemysłowem płatnika, albowiem w myśl postanowienia części 2 art. 6, koszty wyżywienia tych ostatnich członków uwzględniane są przy obliczaniu dochodu podatkowego płatnika. Do członków rodziny, których utrzymanie należy uwzględnić przy udzielaniu ulg z art. 27 zalicza się przedewszystkiem pozostające na wyłącznem utrzymaniu płatnika dzieci małoletnie, które z uwagi na wiek lub kształcenie się, nie mogą pracować na

swoje utrzymanie, tudzież dzieci pełnoletnie, o ile wskutek ułomności fizycznej lub umysłowej są niezdolne do jakiejkolwiek pracy. Krewni męża i żony w linji wstępnej lub zstępnej, rodzeństwo męża i żony oraz dzieci rodzeństwa mogą być przyjmowani pod uwagę przy udzielaniu ulg z art. 27 tylko w tym wypadku, gdy rzeczywiście pozostają na wyłącznem utrzymaniu płatnika to znaczy, o ile nie posiadają własnego majątku względnie dochodu z niego i o ile rzeczywiście są niezdolni do pracy, a obowiązek utrzymania w tym wypadku ciąży na płatniku. (Okólnik M. Sk. z 13. VI. 1924 r. L. D. P. O. 1169/II).

Za dowody stwierdzające ilość członków rodziny płatnika będących na utrzymaniu płatnika, uważać należy zaświadczenie urzędowe komend policji, magistratów względnie zarządów gmin, sejmików starostw i wogóle organów administracji państwowej względnie komunalnej, pod żadnym zaś warunkiem zaświadczenia wydawane przez żydowskie gminy wyznaniowe i organizacje zawodowe. (Okólnik M. Sk. z 28. XI. 1924 r. L. D. P. O. 2401/II).

Jako „głowę rodziny" w rozumieniu art. 27 ustawy należy uznać zarówno żonę jak męża, zależnie od tego na czyich barkach leży ciężar utrzymania rodziny i kto jest płatnikiem podatku dochodowego (wyrok N. T. A. 12. IV. 1929 r. L. Rej. 1381/27).

Dla przyznania zniżki z art. 27 ustawy koniecznym warunkiem jest złożenie zeznania o dochodzie z nadmienieniem o utrzymywaniu członków rodziny. Płatnik, który wskutek nie złożenia zeznania traci prawo do zniżki w postępowaniu wymiarowym, nie może go odzyskać w postępowaniu odwoławczem, skoro nie wykaże, że z przyczyn ustawowych do niego nie mają zastosowania skutki zaoczności (wyrok N. T. A. z dn. 19 IX 1927. L. Rej. 367/26).

Ulgi z art. 27 ustawy nie mają wpływu na wysokość dochodu podatkowego, będącego podstawą wymiaru dodatku komunalnego (wyrok N. T. A. z dn. 8. IV. 1929 r. L. Rej. 2368/27 ani na wymiar dodatku kryzysowego (§ 3 rozp. Ministra Sk. z dnia 29. XII. 1931 r.).

Art. 29. Nadzwyczajne okoliczności, istotnie osłabiające siłę podatkową płatników, których roczny dochód, podlegający opodatkowaniu, nie przekracza 12.000 złotych, mogą być podstawą do zmniejszenia podatku, najwyżej o trzy stopnie. Okoliczności te mogą być uwzględnione przez władzę wymiarową z urzędu lub na prośbę płatnika.

Przyznanie takiej ulgi może nastąpić niezależnie od zniżenia podatku na zasadach artykułu 27.

Do art. 29.

§ 43. 1) Niezależnie od ulgi, przewidzianej w art. 27 ustawy, może nastąpić zniżenie podatku ze względu na nadzwyczajne okoliczności, jakie spotkały samego podatnika lub członków jego rodziny, zarówno tych, którzy są na utrzymaniu podatnika, jak i tych, których dochodami podatnik rozporządza.

2) Dla przyznania ulgi na mocy art. 29 ustawy koniecznem jest, aby:

a) dochód podatnika nie przenosił 12.000 zł,

b) nadzwyczajne okoliczności, dające podatnikowi prawo do ulgi, istotnie osłabiały jego zdolność płatniczą,

c) wydatki, wywołane nadzwyczajnemi okolicznościami ,z powodu których może nastąpić przyznanie ulgi, były pokrywane z dochodów podatnika, członkowie zaś rodziny, których te okoliczności spotkały, nie podlegały samoistnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

3) Do nadzwyczajnych okoliczności, o których mowa w poprzednich ustępach, zalicza się: powołanie do służby wojskowej; nadmierne ciężary z powodu obarczenia liczną rodziną, wyjątkowego obowiązku wspomagania niezamożnych członków rodziny, długotrwałą chorobę, zadłużenie i inne szczególnie krytyczne okoliczności, następnie wydarzenia żywiołowe, jak pożar, powódź, gradobicie, klęski z powodu działań wojennych i t. p., których skutków nie uwzględniono już przy ustalaniu wysokości dochodu.

4) W celu przyznania ulgi z art. 29 ustawy, władza wymiarowa rozważa w każdym poszczególnym wypadku, jak dalece utraconą została zdolność płatnicza, poczem

powziąwszy przekonanie o istotnem zmniejszeniu się zdolności płatniczej, stosownie zniża podatek, lecz najwyżej o trzy stopnie.

Płatnikowi nie służy prawo skargi na orzeczenie Komisji Odwoławczej z powodu niezastosowania ulg z art. 29 ustawy (Wyrok N. T. A. z dn. 10 II 1928. L. Rej. 1131/26).

Początek i koniec obowiązku podatkowego.

Zmiany w ciągu roku podatkowego.

Art. 30. Obowiązek podatkowy dla osób fizycznych i prawnych rozpoczyna się z reguły od najbliższego roku po nastaniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy.

Natomiast osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie pobierały żadnych dochodów ze źródeł, na obszarze tym się znajdujących, a otworzyły w Polsce przedsiębiorstwo, obrały sobie w Polsce miejsce zamieszkania lub siedzibę, albo przybyły do Polski dla zarobku i osiągają dochody, podlegające opodatkowaniu, podlegają obowiązkowi podatkowemu z początkiem najbliższego miesiąca po zajściu wyżej wymienionych wydarzeń.

Art. 31. Przy wymiarze podatku za rok pierwszy dla wymienionych w części drugiej art. 30 osób fizycznych i prawnych, z wyjątkiem obowiązanych do publicznego składania rachunków, przyjmuje się za podstawę dochód, spodziewany w ciągu pełnych miesięcy, pozostałych do końca tego roku.

Z dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku, określa się odpowiednią stawkę podatkową. Podatek wynosi tyle 12-tych części tej stawki, ile pełnych miesięcy pozostało do końca roku, wymiar zaś podatku w roku następnym uskutecznia się od dochodu, obliczonego w ten sposób za cały rok.

Art. 32. Nowopowstające na obszarze Rzeczypospolitej towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków, podlegają opodatkowaniu po złożeniu pierwszego sprawozdania, na mocy którego wymierza się podatek zarówno za pierwszy, jak za drugi rok podatkowy od czasu ich powstania.

Podatek oblicza się w sposób, wskazany w art. 31.

Do art. 30, 31 i 32 ustawy.

§ 44. Celem oznaczenia początku i końca obowiązku podatkowego, należy z reguły przestrzegać następujących zasad:

a) Osoby fizyczne i prawne, na które po raz pierwszy spada obowiązek podatkowy, podlegają opodatkowaniu od początku tego roku podatkowego, który następuje po zaistnieniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy przyczem u osób prawnych, wymienionych w art. 21 ustawy stwierdzenie zaistnienia tych stosunków następuje po sporządzeniu zamknięcia rachunków za pierwszy okres gospodarczy (operacyjny).

b) Osoby fizyczne i prawne przestają podlegać obowiązkowi podatkowemu z końcem tego roku podatkowego, który następuje po zaistnieniu okoliczności, uzasadniających zgaśnięcie obowiązku podatkowego.

§ 45. 1) Od zasady, wyrażonej w § 44 lit. a) przewiduje ustawa w części drugiej art. 30 następujące wyjątki, omówione bliżej w art. 31 i 32:

a) gdy osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie osiągały żadnych dochodów ze źródeł, znajdujących się na tutejszym obszarze, obrały sobie w Polsce miejsce zamieszkania lub siedzibę;

b) gdy osoby fizyczne i prawne, które mieszkały lub miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej i nie osiągały żadnych dochodów ze źródeł, znajdujących się w kraju, przybyły do Polski dla zarobku, lub otworzyły w Polsce przedsiębiorstwo i pobierają dochody w wysokości podlegającej opodatkowaniu.

2) W wypadkach wyliczonych w ust. 1 a) i b), osoby te podlegają podatkowi z początkiem najbliższego miesiąca, który następuje po zaistnieniu tychże wypadków. Za podstawę wymiaru podatku w roku pierwszym dla wspomnianych osób fizycznych i prawnych z wyjątkiem obowiązanych do publicznego składania rachunków, przyjmuje się dochód, spodziewany w ciągu pełnych miesięcy, pozostałych do końca tego roku. Z dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku określa się przypadającą stawkę podatkową, podatek zaś wynosi tyle dwunastych części tej stawki, ile pełnych miesięcy pozostało do końca roku. Za podstawę wymiaru podatku w roku następnym przyjąć należy dochód, obliczony w sposób powyższy za cały rok.

Przykłady:

Podatnik przybył do Polski w lipcu 1925 i osiągnął w miesiącach sierpniu i wrześniu tegoż roku 4.000 zł dochodu, czyli miesięcznie 2.000 zł.

Wymiar za rok 1925.

Spodziewany dochód do końca roku wynosi (2.000 × 5) = 10.000 zł,
czyli obliczony w stosunku do całego roku . . . . . 24.000 zł
Od tego dochodu przypadająca stawka podatkowa . . . . . 1.992 zł
przeto podatek za czas od 1/8 1925 do 31/12 1925 wynosi 5/12, t. j.
1992 : 12 × 5 . . . . . 830 zł

Wymiar podatku na rok 1926:

Dochód osiągnięty od 1/8 1925 do 31/12 1925, t. j. za pięć miesięcy
10.000 zł, czyli miesięcznie 2.000 zł, przeto za 12 miesięcy 2.000 × 12 = 24.000 zł
Podatek — . . . . . 1.992 zł:

3) Jeżeli podatek wymierza się dopiero po upływie pierwszego roku kalendarzowego, wówczas dla obliczenia dochodu w stosunku do całego roku przyjmuje się dochód rzeczywiście osiągnięty i oblicza się podatek w sposób wyżej wskazany.

4) Nowopowstające na obszarze Rzeczypospolitej towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków (art. 32 ustawy), których siedziba prawna znajduje się zagranicą, podlegają opodatkowaniu dopiero po złożeniu pierwszego sprawozdania rachunkowego, które służy za podstawę do wymierzania podatku zarówno za pierwszy jak i za drugi rok podatkowy od czasu ich powstania, przyczem za pierwszy rok podatkowy podatek wymierza się od dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku za czas od dnia powstania do końca tego roku, za drugi zaś rok podatkowy podatek wymierza się za cały rok od dochodu, obliczonego w stosunku do całego roku.

Przykłady:

I. Towarzystwo rozpoczęło czynności 4/5 z okresem operacyjnym od 4/5 1933 r. do 3/5 1934 r. i osiągnęło za ten czas, wedle zamknięcia rachunkowego dochodu 131.547 zł.

Wymiar za rok 1933.

Dochód za czas od 4/5 1933 do 3/5 1934, t. j. za 12 miesięcy . . 131.547 zł
Podatek według skali . . . . . 26.656 „
przeto podatek za czas od 4/5 1933 do 31/12 1933 (t. j. za pełnych 7 miesięcy) wynosi x : 7 = 26.656 : 12, czyli

$$X = \frac{7 \times 26656}{12} = 15447$$

Wymiar za rok 1934.

Dochód osiągnięty od 4/5 1933 do 3/5 1934, t. j. za 12 miesięcy . 131.547 zł

przeto podatek według skali . . . . . 26.656 „

Wymiar podatku za r. 1935 ma nastąpić wedle ogólnych zasad, t. j. na podstawie zamknięcia roku operacyjnego, poprzedzającego rok podatkowy.

II. Towarzystwo rozpoczęło czynności 4/5 1933 z okresem operacyjnym, zgodnym z rokiem kalendarzowym i osiągnęło wedle zamknięcia rachunkowego za czas od 4/5 1933 do 31/12 1933 — 68.000 zł dochodu.

Wymiar za rok 1933.

Dochód za czas od 4. V 1933 do 31. XII 1933 czyli za 242 dni wynosi 68.800 zł, przeto za cały rok wynosi z obliczenia:

68.000 : 242 = x : 365 dni (w roku przestępnym 366 dni)

$$X = \frac{68000 \times 365}{242} = 102562$$

Podatek według skali za cały rok 17.888 zł, przeto podatek za czas od 1/6 1933 do 31/12 1933 (t. j. za pełnych 7 miesięcy) wynosi:

$$\frac{17888 \times 7}{12} = 10434$$

Wymiar za rok 1934.

Dochód za cały rok obliczony w sposób przy wymiarze za rok 1933 wskazany . . . . . 102.562 zł

Podatek według skali . . . . . 17.888 „

Wymiar podatku za rok 1935 nastąpi na podstawie zamknięcia rachunkowego za rok operacyjny 1934.

Art. 33. Osoby, wymienione w części drugiej art. 30, powinny w ciągu dni czternastu po zajściu wydarzenia, uzasadniającego ich obowiązek podatkowy, złożyć pierwsze zeznanie, w którem należy podać dochód, spodziewany do końca roku.

Nowopowstające zaś towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków (art. 32), powinny w terminie miesięcznym po zatwierdzeniu pierwszego zamknięcia rachunkowego złożyć zeznanie w sposób, ustalony przez Ministra Skarbu.

Art. 34. Dla osób, wymienionych w części drugiej art. 30, gaśnie obowiązek podatkowy z powodu śmierci, wyprowadzenia się z obszaru Rzeczypospolitej i utraty dochodów na tym obszarze z końcem tego miesiąca, w którym wydarzenia te zaszły.

W tych wypadkach należy umorzyć podatek, począwszy od bezpośrednio następującego miesiąca kalendarzowego.

Jeżeli jednak wskutek śmierci podatnika osiągany przez niego dochód nie gaśnie całkiem, wówczas masa spadkowa odpowiada za wymierzony temuż podatek, po umorzeniu kwoty, przypadającej za pozostałą część roku podatkowego, a ciążącej na dochodzie ze źródeł wygasłych wraz ze śmiercią podatnika, z uwzględnieniem odliczeń w stosunku pozostałego dochodu do wygasłej części tegoż dochodu.

Art. 35. W razie zaniechania działalności w ciągu roku podatkowego przez towarzystwa i zakłady, wspomniane w art. 32, następuje umorzenie podatku, począwszy od następnego miesiąca po zaniechaniu.

Do art. 34 i 35.

§ 46. 1) Dla osób, wymienionych w art. 30 ust. 2 ustawy obowiązek podatkowy gaśnie:

a) z powodu śmierci podatnika, jeżeli wskutek tego dochód jego zupełnie przestaje płynąć;

b) z powodu wyprowadzenia się z obszaru Rzeczypospolitej i utraty dochodów na tym obszarze;

c) z powodu ustania lub zmniejszenia się stałych uposażeń służbowych poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy;

d) z powodu zaniechania działalności w ciągu roku podatkowego przez towarzystwa i zakłady, obowiązane do publicznego składania rachunków.

2) We wszystkich tych przypadkach gaśnie obowiązek podatkowy z końcem tego miesiąca, w którym wydarzenia te miały miejsce; umorzenie zaś podatku następuje od najbliższego miesiąca po zaistnieniu tychże wydarzeń. Z wymierzonego przeto podatku należy umorzyć tyle 12 części tego podatku, ile pełnych miesięcy pozostaje jeszcze do końca roku podatkowego.

§ 47. 1) Umorzenie podatku w przypadkach, wymienionych w § 46 ust. lit. a) i b) może nastąpić tylko pod warunkiem, że dochody ze źródeł znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej przestały zupełnie płynąć wskutek śmierci podatnika lub wyprowadzenia się jego z tego obszaru.

2) Umorzenie podatku w wypadku, przewidzianym w § 46 ust. 1 lit. a) następuje również wtedy, gdy osoba, podlegająca dotychczas podatkowi, nie osiągała żadnych innych dochodów, oprócz uposażeń służbowych, które utraciła, względnie które się zmniejszyły poniżej wysokości, uzasadniającej obowiązek podatkowy.

§ 48. Jeżeli wskutek śmierci podatnika dochód jaki tenże osiągał nie przestał zupełnie płynąć, wówczas wymierzony podatek powinien być zapłacony za pozostałą część roku przez masę spadkową, w stosunku do pozostałej części dochodu, a zatem w razie śmierci podatnika, osiągającego za życia dochód z nieruchomości, nie może nastąpić umorzenie podatku. Wypadki częściowego umorzenia podatku zachodzą wtedy, gdy zmarły, oprócz dochodu z nieruchomości, osiągał nadto rentę dożywotnią, uposażenie służbowe i t. p.

§ 49. Pod względem początku i końca obowiązku podatkowego spadków wakujących (nieobjętych) należy stosować analogiczne postanowienia, dotyczące osób fizycznych.

W przypadku przewidzianym w art. 34 i 35 umorzeniu podlega również dodatek kryzysowy związany z umorzonym podatkiem dochodowym. W związku z wykładnią N. T. A. z 18. XII. 1925 r. L. Rej. 1154/25 należy rozróżnić dwie kategorje nowopowstających na obszarze Rzeczypospolitej osób prawnych, obowiązanych do publicznego składania rachunków:

1) towarzystwa, które miały siedzibę poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej i nie pobierały dochodów ze źródeł znajdujących się w Polsce, a otworzyły w Polsce przedsiębiorstwo lub obrały sobie tu siedzibę t. zn. rozszerzyły działalność na obszar Polski przez urządzenie tutaj zakładu przemysłowego lub handlowego, względnie przez przeniesienie siedziby do Polski;

2) Wszystkie inne krajowe towarzystwa.

Art. 30 część druga, art. 33, art. 35 i art. 37 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76 poz. 715) normują początek i koniec obowiązku podatkowego płatników pierwszej kategorji. Do drugiej zaś kategorji osób prawnych należy stosować, pod względem początku i końca obowiązku podatkowego, ogólne zasady ustawy wyrażone w art. 13 i 32 części pierwszej. (Okólnik M. Sk. z 30. IV. 1926 L. D. P. O. 458/II).

Art. 36. Zastosowanie przepisów części pierwszej art. 34 i art. 35 w wypadkach tam omówionych, z wyjątkiem śmierci, może nastąpić tylko na prośbę, wniesioną do władzy skarbowej w przeciągu dni 14 od nastąpienia tych wypadków.

W razie śmierci podatnika powinni spadkobiercy wnieść doniesienie w przeciągu 3 miesięcy wówczas, gdy domagają się zniżenia podatku w myśl części drugiej art. 34.

Art. 37. Wymiary podatku dla osób, wymienionych w części drugiej art. 30, z wyjątkiem towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, jako też umorzenie lub zniżenie podatku w myśl art. 34 uskutecznia urząd skarbowy; wymiary dla nowopowstałych towarzystw i zakładów, obowiązanych do publicznego składania rachunków, uskuteczniają właściwe władze skarbowe.

Art. 38. Zmiany, jakie zachodzą w ciągu roku, podatkowego w wysokości dochodu lub we wszystkich innych stosunkach podatnika, nie wpływają na zmianę podatku za odnośny rok podatkowy z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w art. 34 i 35.

Jeżeli jednak wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń zdolność płatnicza osoby fizycznej znacznie osłabła, urząd skarbowy może na prośbę podatnika, wniesioną najpóźniej do końca roku podatkowego, umorzyć odpowiednią część wymierzonego podatku, gdy uzna, że podatnik tej ulgi potrzebuje.

Zniżenie podatku wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń.

Do art. 38.

§ 50. 1) Z wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 47 wszelkie zmiany, które zachodzą w ciągu roku podatkowego w wysokości dochodu, lub we wszystkich innych stosunkach podatnika, nie wpływają na zmianę podatku, wymierzonego za odnośny rok podatkowy.

2) Tym osobom fizycznym jednak, których zdolność płatnicza w ciągu roku podatkowego znacznie osłabła wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, może urząd skarbowy umorzyć odpowiednią część podatku, gdy uzna, że dana osoba tej ulgi rzeczywiście potrzebuje.

3) Uprawnienie, przysługujące urzędowi z mocy powyższego postanowienia, powinno być stosowane tylko w wyjątkowych wypadkach, a mianowicie, gdy urząd uzna, że ulga taka dla podatnika jest konieczną, podatnik zaś udowodni, że nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia znacznie osłabiły jego zdolność płatniczą.

4) Za tego rodzaju nieszczęśliwe okoliczności i nadzwyczajne wydarzenia uważać należy długotrwałe choroby, śmierć członków rodziny, wojnę, powódź, grad, pożar i inne wydarzenia żywiołowe wreszcie utratę źródła dochodu wskutek przymusowej licytacji i t. p.

5) Podatnik może wystąpić z prośbą o częściowe umorzenie podatku tylko pod warunkiem, gdy wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń nastąpiło już rzeczywiście znaczniejsze zmniejszenie się dochodu, spowodowane bądź utratą, bądź też obniżeniem się wydajności źródła dochodu. Samo przypuszczenie, że zmniejszenie się dochodu nastąpi dopiero w przyszłości nie daje jeszcze podstawy do zniżenia podatku.

6) Utrata źródła dochodu ma miejsce w wypadkach: utraty lub pozbycia się prawa użytkowania, pożaru, zawalenia się lub zburzenia budynku czynszowego, zaniechania przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego, utraty kapitału, zgaśnięcia prawa do renty, utraty pretensji z powodu licytacji przymusowej lub w postępowaniu konkursowem, utraty zdolności do pracy z powodu starości lub trwałej choroby i t. p.

7) Znaczniejsze obniżenie wydajności źródła dochodu może być spowodowane gorszym urodzajem, nieściągalnością tenuty dzierżawnej, zmniejszeniem się obrotu w przedsiębiorstwie, ograniczeniem ruchu przedsiębiorstwa, zmniejszeniem lub ubytkiem dywidend od akcji i t. p.

8) Kwestję rzeczywistej potrzeby zastosowania ulgi powinien urząd skarbowy osądzić z uwzględnieniem ogólnego położenia ekonomicznego podatnika. Nie należy jednak umarzać więcej, aniżeli wypada ze stosunku pierwotnego podatku od podatku od zmniejszonego dochodu.

9) Wtym celu urząd oblicza stosunek ustalonego przy pierwotnym wymiarze dochodu do dochodu, osiąganego przez podatnika od czasu nastania tych nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń, oraz stosunek pierwotnego podatku do podatku, przypadającego od pozostałego dochodu i umarza odpowiednią część pierwotnie wymierzonego podatku.

Przykład:

Ustalony przy wymiarze dochód podlegający podatkowi	100.000 zł
Wymierzony podatek	17.888 „
Dochód zmniejszony wskutek nieszczęśliwych wydarzeń, a obliczony na cały rok wynosi	48.000 „
Przypadający od tego dochodu podatek w stosunku do podatku od dawnego dochodu wynosi x : 48.000 = 17.888 : 100.000 =	8.586 „
Różnica podatku (17.888 — 8.586 wynosi	9.302 „

i tę różnicę można umorzyć.

Postępowanie przy przyznawaniu ulg wskutek nieszczęśliwych okoliczności lub nadzwyczajnych wydarzeń.

Do art. 38.

§ 51. Prośby o zniżenie podatku w myśl § 50 należy wnosić do właściwej władzy skarbowej, najpóźniej do końca tego roku podatkowego, w którym nastąpiły nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia.

2) Później wnoszone prośby nie mogą służyć za podstawę do umorzenia podatku za ten rok podatkowy, w którym nastąpiły nieszczęśliwe okoliczności lub nadzwyczajne wydarzenia, lecz mogą być wzięte pod rozwagę dopiero przy wymiarze podatku na następny rok podatkowy.

3) Przeciw decyzjom na prośby o zniżenie podatku w myśl § 50 niema środka prawnego.

Art. 39. Terminy płatności podatku dochodowego ustanawia się na dzień 1 maja i 1 listopada roku podatkowego.

Do dnia 1 maja roku podatkowego należy uiścić podatek w wysokości połowy tej kwoty, która przypada wedle skali art. 23 ustawy od wykazanego w zeznaniu dochodu i dowód uskutecznionej zapłaty w oryginale lub w odpisie, przez płatnika podpisanym dołączyć do zeznania.

Osoby, które w terminie, wyznaczonym do składania zeznań, zeznania nie złożą, obowiązane są najpóźniej do 1 maja roku podatkowego uiścić połowę podatku, wymierzonego za poprzedni rok podatkowy.

W terminie do 1 listopada roku podatkowego winni są wszyscy płatnicy uiścić ewentualną różnicę między podatkiem, wymierzonym na dany rok przez władze podatkowe, a podatkiem, zapłaconym w terminie do 1 maja roku podatkowego.

Art. 40 Podatnicy, wymienieni w części drugiej art. 30 i art. 32, powinni zapłacić wymierzony podatek w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu płatniczego.

DZIAŁ II.

Opodatkowanie dochodów z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

Art. 41. Dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (art. 3 ustęp 6), objęte skalą miarodajną do ustalania potrąceń (art. 43), podlegają podatkowi dochodowemu na zasadzie przepisów Działu II niniejszej ustawy.

Art. 42. Za podstawę podatku przyjmuje się wysokość uposażeń, względnie wynagrodzeń bieżących, otrzymywanych zarówno w pieniądzach, jak i w naturze, obliczoną w stosunku rocznym.

Dochody te opodatkowuje się w całości, nie stosuje się do nich odliczeń z art. 10, tudzież zniżek i zwyżek podatkowych z art. 26, 27 i 29 ustawy niniejszej.

Wartość pieniężną dochodów w naturze oblicza się podług ceny w dniu 1 stycznia roku podatkowego.

Art. 43. Podatek pobiera się drogą potrącenia przy każdej wypłacie uposażenia według następującej skali:

L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym w złotych ponad	do	Stopa procentowa podatku	L. p.	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym w złotych ponad	do	Stopa procentowa podatku
1	2.500	2.600	1.5	36	20.000	22.000	8
2	2.600	2.700	1.6	37	22.000	24.000	8.3
3	2.700	2.800	1.7	38	24.000	26.000	8.6
4	2.800	2.900	1.8	39	26.000	28.000	8.9
5	2.900	3.000	1.9	40	28.000	30.000	9.2
6	3.000	3.100	2	41	30.000	32.000	9.5
7	3.100	3.200	2.1	42	32.000	34.000	9.9
8	3.200	3.400	2.2	43	34.000	36.000	10.3
9	3.400	3.600	2.3	44	36.000	38.000	10.7
10	3.600	3.800	2.4	45	38.000	40.000	11.1
11	3.800	4.000	2.5	46	40.000	44.000	11.5
12	4.000	4.200	2.6	47	44.000	48.000	11.9
13	4.200	4.400	2.7	48	48.000	52.000	12.3
14	4.400	4.800	2.8	49	52.000	56.000	12.7
15	4.800	5.200	2.9	50	56.000	60.000	13.1
16	5.200	5.600	3	51	60.000	64.000	13.6
17	5.600	6.000	3.1	52	64.000	68.000	14.1
18	6.000	6.400	3.2	53	68.000	72.000	14.6
19	6.400	6.800	3.3	54	72.000	76.000	15.1
20	6.800	7.200	3.4	55	76.000	80.000	15.6
21	7.200	7.600	3.5	56	80.000	88.000	16.1
22	7.600	8.000	3.6	57	88.000	96.000	16.6
23	8.000	8.800	3.9	58	96.000	104.000	17.2
24	8.800	9.600	4.1	59	104.000	112.000	17.8
25	9.600	10.400	4.3	60	112.000	120.000	18.4
26	10.400	11.200	4.6	61	120.000	128.000	19
27	11.200	12.000	4.9	62	128.000	136.000	19.6
28	12.000	13.000	5.3	63	136.000	144.000	20.2
29	13.000	14.000	5.7	64	144.000	152.000	20.8
30	14.000	15.000	6.1	65	152.000	160.000	21.5
31	15.000	16.000	6.5	66	160.000	168.000	22.2
32	16.000	17.000	6.8	67	168.000	176.000	22.9
33	17.000	18.000	7.1	68	176.000	184.000	23.6
34	18.000	19.000	7.4	69	184.000	192.000	24.3
35	19.000	20.000	7.7	70	192.000		25

Podstawę do ustalenia stopy procentowej przypadającego do potrącenia podatku stanowi wysokość wypłaconego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym.

W celu ustalenia stopy procentowej przy wypłacie jednorazowych wynagrodzeń dolicza się je do obliczonej w stosunku rocznym sumy ostatniego perjodycznego wynagrodzenia.

Art. 44. Obowiązek potrącania podatku ciąży na władzach, urzędach, jako też na instytucjach i przedsiębiorstwach i wogóle na służbodawcach, wypłacających wszelkiego rodzaju wynagrodzenia.

Potrącone kwoty należy w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia wpłacić do właściwej kasy skarbowej z dołączeniem wykazu potrąceń, sporządzonego według przepisanego wzoru, względnie odpisu listy płacy, zawierającej dane, niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń.

Wykaz ten, względnie odpis listy płacy, po uwidocznieniu na nim przyjętej sumy oraz daty przyjęcia, kasa skarbowa przesyła do właściwej władzy podatkowej I instancji.

§ 52. 1) Przy każdej wypłacie uposażenia, którego wysokość, obliczona w stosunku rocznym, wynosi ponad 2.500 zł, pobiera się podatek według skali art. 43 ustawy, drogą potrącenia przez służbodawcę.

2) O ile wysokość uposażenia ulegnie zmianie, należy już przy najbliższej wypłacie uwzględnić zaszłą zmianę i za podstawę potrącenia przyjąć kwotę zmienionego uposażenia, obliczoną w stosunku rocznym.

3) Stopę procentową podatku, przypadającego od jednorazowych wynagrodzeń, ustala się w ten sposób, że jednorazowe wynagrodzenie dodaje się do sumy dochodu, obliczonego w stosunku rocznym na podstawie ostatniego perjodycznego uposażenia, podatek zaś potrąca się według otrzymanej w ten sposób stopy procentowej od sumy jednorazowo wypłaconego wynagrodzenia.

Przykłady:

I) Wypłaca się pracownikowi miesięczne uposażenie za styczeń w kwocie . . . . . 600 zł

Wysokość tego uposażenia obliczona w stosunku rocznym (600 × 12) wynosi . . . . . 7.200 „

Stopa procentowa od rocznego dochodu 7.200 zł według skali art. 43 wynosi 3,4%

Służbodawca potrąca zatem przy wypłacie wspomnianych 600 zł podatek w kwocie . . . . . 20,4 „

II) Wypłaca się temu pracownikowi miesięczne uposażenie za luty podwyższone z 600 zł na 800 zł.

Wysokość tego uposażenia obliczona w stosunku rocznym (800 × 12) wynosi . . . . . 9.600 „

Stopa procentowa od rocznego dochodu 9.600 zł według skali art. 43 wynosi 4,1%.

Służbodawca potrąca zatem przy wypłacie wspomianych 800 zł podatek w kwocie . . . . . 32,8 „

III) Wypłaca się temuż pracownikowi miesięczne uposażenie za marzec . . . . . 800 „

i jednorazowe wynagrodzenie . . . . . 1.000 „

Razem 1.800 zł

Ustalenie stopy procentowej:

Wysokość perjodycznego uposażenia, obliczona w stosunku rocznym (800 × 12) wynosi	9.600 zł
Jednorazowe wynagrodzenie	1.000 „
Razem	10.600 zł

Stopa procentowa od rocznego dochodu 10.600 zł według skali art. 43 wynosi 4,6%.

Służbodawca potrąca zatem przy wypłacie wspomnianych 1.800 zł podatek w kwocie	82.80 zł
IV) Wypłaca się pracownikowi w dniu 1 kwietnia uposażenie za pierwszy kwartał danego roku	1.200 „
Wysokość kwartalnego uposażenia, obliczona w stosunku rocznym (1.200 × 4) wynosi	4.800 „

Stopa procentowa od rocznego dochodu 4.800 zł według skali art. 43 wynosi 2,8%.

Służbodawca potrąca zatem przy wypłacie 1.200 zł podatek w kwocie	33,6 zł
V) Wypłaca się pracownikowi tygodniowe wynagrodzenie w kwocie	100 „
Wysokość tego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym (100 × 52) wynosi	5.200 „

Stopa procentowa od rocznego dochodu 5.200 zł według skali art. 43 wynosi 2.9%.

Służbodawca potrąca zatem przy wypłacie wspomnianych 100 zł podatek w kwocie	2.90 ,
VI) Wypłaca się pracownikowi miesięczne uposażenie w kwocie	300 „
tudzież miesięczne świadczenie w nautrze, którego wartość pieniężna, obliczona podług cen w dniu 1 stycznia roku podatkowego, wynosi	100 „
Razem	400 zł
Wysokość dochodu z uposażenia w pieniądzach, obliczona w stosunku rocznym (300 × 12) wynosi	3.600 zł
Roczna wartość pieniężna świadczenia w naturze (100 × 12) wynosi	1.200 „
Razem	4.800 zł

Stopa procentowa od rocznego dochodu 4.800 zł według skali art. 43 wynosi 2,8%.

Służbodawca potrąca zatem przy wypłacie wspomnianego uposażenia (300 + 100) podatek w kwocie	13.44 zł.

4) Wszystkie osoby fizyczne i prawne (służbodawcy), wypłacające osobom zamieszkałym na obszarze Rzeczypospolitej uposażenia służbowe, emerytury i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia w pieniądzach lub w naturze, które wynikają ze stosunku służbowego lub z tytułu najmu pracy, są obowiązane obliczać i potrącać podatek na zasadach, wyłuszczonych w art. 43.

5) Obowiązek potrącenia podatku ciąży na urzędach, względnie na instytucjach państwowych, związkach komunalnych i innych instytucjach publicznych, również w wypadkach wypłacania uposażeń służbowych ze źródeł, wymienionych w ustępie 2 lit. d) art. 1 ustawy.

6) Potrącone przez służbodawcę w ciągu miesiąca kwoty podatku winny być wpłacone do kasy urzędu skarbowego w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia.

Art. 45. Osoby, które otrzymują wynagrodzenie od różnych służbodawców, obowiązane są po upływie danego roku uiścić tytułem podatku dochodowego według Działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym różnicę, jaka przypada do zapłaty od łącznego rocznego wynagrodzenia według skali art. 43, a łączną kwotą, potrąconą tytułem podatku przez poszczególnych służbodawców w ciągu ubiegłego roku.

Kwotę, przypadającą z powyższego tytułu do zapłaty, winny osoby, wymienione w ustępie pierwszym, obliczyć i płacić do właściwej kasy skarbowej w czterech ratach kwartalnych, a to do 5 marca, do 5 czerwca, do 5 września i do 5 grudnia każdego roku. Przy uiszczeniu pierwszej raty kwartalnej należy przedłożyć kasie skarbowej obliczenie różnicy przy dołączeniu wykazu wynagrodzeń, otrzymanych w ciągu ubiegłego roku od poszczególnych służbodawców, oraz potrąceń, dokonanych tytułem podatku.

Obliczenie to oraz wykaz, po uwidocznieniu przyjętej tytułem pierwszej raty kwartalnej sumy, tudzież daty przyjęcia, kasa skarbowa przesyła do właściwej władzy podatkowej I instancji.

Podatek należy jednak wymierzać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało nigdy mniej, niż zostaje z najwyższego dochodu bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

Do art. 45.

§ 53. 1) Osoby, otrzymujące wynagrodzenia od różnych służbodawców, obowiązane są po upływie każdego roku kalendarzowego uiścić różnicę pomiędzy podatkiem dochodowym od uposażeń, przypadającym do zapłaty według skali art. 43 ustawy o państwowym podatku dochodowym, od łącznego wynagrodzenia, otrzymanego w ciągu ubiegłego roku od wszystkich służbodawców razem, a sumą podatku, potrąconego w ciągu ubiegłego roku przez poszczególnych służbodawców.

2) Jeżeli płatnikowi, który otrzymuje wynagrodzenie od więcej służbodawców, nie były u poszczególnego służbodawcy potrącane żadne kwoty tytułem podatku z tego powodu, że perjodyczne wynagrodzenia, obliczone w stosunku rocznym, nie przekraczały kwoty 2.500 zł — należy takie wynagrodzenia również uwzględnić przy obliczeniu różnicy, a obliczenie złożyć także w tym przypadku, gdy potrącenia nie były dokonywane nawet u żadnego służbodawcy. Niema obowiązku złożenia obliczenia różnicy tylko wtedy, jeżeli łączna suma wynagrodzeń, otrzymanych w ciągu ubiegłego roku od wszystkich służbodawców razem, nie przekracza 2.500 zł.

§ 54. 1) Różnicę w podatku dochodowym od uposażeń należy obliczyć na przepisanym formularzu. Jest ona płatna w czterech równych ratach kwartalnych: w terminach przewidzianych w art. 45 ustawy.

2) Płatnicy, obowiązani do złożenia obliczenia różnicy i wpłacenia pierwszej raty kwartalnej, mogą wpłacić pierwszą ratę w terminie do 5 marca każdego roku przez P. K. O. na konto kasy urzędu skarbowego, w którego okręgu mieli miejsce stałego zamieszkania lub pobytu w dniu 15 grudnia roku ubiegłego, a samo obliczenie, wraz z dowodem uskutecznionej wpłaty w oryginale lub odpisie przez płatnika podpisanym, przesłać wprost urzędowi skarbowemu.

§ 55. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1934 r. Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy w sprawach uregulowanych rozporządzeniem niniejszem.

DZIAŁ III.

Art. 46. Upoważnia się Ministra Skarbu do zezwolenia związkom rewizyjnym, wymienionym w art. 66 i 70 ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. z 1934 r: Nr: 55, poz: 495), posiadającym na mocy art. 68 tejże ustawy prawa rewizji, na składanie zeznań o dochodzie, wyjaśnień i odwołań w imieniu spółdzielni, do tych związków należących, oraz na uiszczanie podatku dochodowego, przypadającego od spółdzielni związkowych.

Art. 47. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 48. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 1925 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej.

PODATEK PRZEMYSŁOWY.

Ustawa o państwowym podatku przemysłowym z dn. 15 lipca 1925 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. 76 poz. 716) oraz rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 września 1934 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 85, poz. 710).

Rozdział I.

PRZEPISY OGÓLNE.

PRZEDMIOT PODATKU.

Art. 1. Państwowemu podatkowi przemysłowemu podlegają:

a) handlowe, przemysłowe i inne na zysk obliczone przedsiębiorstwa;

b) zajęcia przemysłowe, wymienione w taryfie, załączonej do art. 23, i samodzielne wolne zajęcia zawodowe, wyszczególnione w art. 9.

§ 1. Artykuły powołane w niniejszem rozporządzeniu bez bliższego określenia oznaczają postanowienia ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym, której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 716).

Wyjątki.

Art. 2. Państwowemu podatkowi przemysłowemu nie podlegają:

1) gospodarstwa rolne i leśne oraz związane z niemi: hodowla inwentarza, mleczarstwo, sadownictwo, ogrodownictwo, pszczelarstwo i gospodarstwo rybne:

opłacają jednak podatek:

a) gorzelnie, browary, krochmalnie, cukrownie, destylarnie drzewa i inne tym podobne zakłady przemysłowe, przerabiające chociażby tylko produkty miejscowego gospodarstwa,

b) przemysłowe mleczarstwo, ogrodownictwo, sadownictwo i rybołówstwo, prowadzone zawodowo, jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa,

c) wyręby leśne, dokonywane przez właścicieli obszarów leśnych nawet na ich własny rachunek, w tych wypadkach, gdy właścicielami takich obszarów są spółki o charakterze przemysłowym lub handlowym lub osoby, które kodeks handlowy za handlujące uznaje;

2) sprzedaż i dostawa wytworów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego oraz własnego gospodarstwa leśnego, dokonywana bez utrzymywania w tym celu osobnych zakładów handlowych i oddzielnych składów poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów;

3) eksploatowanie w obrębie własnych lub dzierżawionych gruntów: pokładów torfu, piasku, wapna, kamieni, kredy, fosforytów i t. p. wyłącznie na potrzeby własnego gospodarstwa, oraz połączone z eksploatacją cegielnie, piece wapienne i tym podobne zakłady, znajdujące się w obrębie wyżej oznaczonych gruntów, a zaspakajające również tylko potrzeby własnego gospodarstwa;

4) młyny i tartaki, znajdujące się w obrębie własnych lub dzierżawionych gruntów, a zaspakajających wyłącznie potrzeby gospodarcze właścicieli, względnie dzierżawców tych gruntów.

Do art. 2 p. 1.

§ 2. Hodowla inwentarza, mleczarstwo, sadownictwo, ogrodownictwo, pszczelarstwo i gospodarstwo rybne nie podlegają państwowemu podatkowi przemysłowemu w myśl art. 2. p. 1. ustawy tylko wówczas, gdy są związane z gospodarstwami rolnemi lub leśnemi.

Hodowla inwentarza mleczarstwo, sadownictwo, ogrodownictwo, pszczelarstwo i gospodarstwo rybne, o ile są prowadzone samoistnie, podlegają opodatkowaniu. Tego rodzaju przedsiębiorstwa winny być zaopatrzone w świadectwa przemysłowe według rozdziału XIX części II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy. Obrót tego rodzaju przedsiębiorstw ustala się w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy.

Do art. 2 p. 1 lit. b.

§ 3. Mleczarstwo, ogrodownictwo, sadownictwo i rybołówstwo, związane z gospodarstwem rolnem lub leśnem, podlegają państwowemu podatkowi przemysłowemu, o ile są prowadzone zawodowo i zarobkowo, jako wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa.

Podlegające opodatkowaniu przedsiębiorstwa, wymienione w art. 2 p. 1 lit. b ustawy, winny być zaopatrzone w świadectwa przemysłowe według rozdziału XIX części II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy. Obrót tych przesiębiorstw ustala się w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy.

Do art. 2 p. 1 lit. c.

§ 4. Sprzedaż drzewa na pniu przez właściciela obszaru leśnego nie podlega opodatkowaniu, chociażby właścicielem obszaru leśnego była spółka o charakterze przemysłowym lub handlowym, względnie osoba uznana przez kodeks handlowy za handlującą.

Wyręby leśne, dokonywane przez właścicieli obszarów leśnych na cudzy rachunek, podlegają zawsze opodatkowaniu, przyczem za obrót podlegający podatkowi przemysłowemu u właściciela obszaru leśnego uważa się wynagrodzenie za wykonane roboty.

Do art. 2. p. 2.

§ 5. Pojęcie osobnego zakładu handlowego, względnie oddzielnego składu w rozumieniu art. 2 p. 2. ustawy, określają postanowienia art. 11 i 22 ustawy.

W wypadku utrzymywania oddzielnego składu przez właściciela lub dzierżawcę gospodarstwa rolnego, względnie właściciela gospodarstwa leśnego, powstaje obowiązek wykupienia właściwego świadectwa przemysłowego na przedsiębiorstwo handlowe oraz opłacania podatku przemysłowego od obrotu, uzyskanego ze sprzedaży produktów gospodarstwa rolnego lub leśnego, które przez dany skład przeszły. Obroty, osiągnięte z tego rodzaju sprzedaży, podlegają opodatkowaniu według stawek, przewidzianych dla przedsiębiorstw handlowych, o ile produkcja odnośnych artykułów jest zwolniona od podatku przemysłowego.

Plac, utrzymywany czasowo przez właściciela, względnie dzierżawcę gospodarstwa rolnego lub właściciela gospodarstwa leśnego poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów, wchodzących w skład powyższych gospodarstw, służący wyłącznie dla celów przeładowania produktów gospodarstwa rolnego lub leśnego i kasowany bezpośrednio po ukończeniu tego przeładowania, nie jest oddzielnym składem w rozumieniu art. 2 p. 2 ustawy.

Do art. 2 p. 3 i 4.

§ 6. O ile przedsiębiorstwa, wymienione w punktach 3 i 4 art. 2 ustawy, poza zaspokojeniem potrzeb własnego gospodarstwa, dokonywują sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów, względnie wykonywują zamówienia na przerób — to w tym wypadku podlegają one opodatkowaniu, przyczem za obót (art. 5) tych przedsiębiorstw uważa się sumę przychodu brutto, osiągniętego ze sprzedaży, względnie przerobu .

Nie należy pociągać do opłaty podatku przemysłowego producentów rolnych przyjeżdżających na targi w miastach i sprzedających z wozów lub płacht wyprodukowane w swoich gospodarstwach rolnych owoce i warzywa, o ile prowadzona przez nich sprzedaż na targach ma charakter dorywczy (Okólnik M. Sk. z 9 listopada 1932 r. L. D. V. 43701/4/32).

Nie wystarcza stwierdzenie, że przedsiębiorstwo przemysłowe jest prowadzone sposobem fabrycznym, lecz należy ustalić, że w stosunku do całego gospodarstwa rolnego stanowi ono wyłączny lub przeważający rodzaj gospodarstwa. (Wyrok N. T. A. z 25. X. 1929 r. L. Rej. 4929/27).

Ogrodownictwo i sadownictwo, prowadzone poza obrębem osad miejskich, należy traktować jako przemysłowe w tych tylko wypadkach, gdy posiadają one wytwórnie przerabiające płody sadów i ogrodów (suszarnie owoców, warzyw, wytwórnie konfitur, konserw, win owocowych i t. p.) (Okólnik M. Sk. Nr. 155 z 9. IV. 1926 r. L. D. P. O. 5216/III).

Prowadzona zawodowo nawet poza obrębem osad miejskich specjalna hodowla kwiatów w oranżerjach i cieplarniach w celach zarobkowych podlega opodatkowaniu według zasad ogólnych (Okólnik M. Sk. Nr. 207 z 22. VI. 1927 r. L. D. P. O. 6622/III).

Wyrób kopalniaków, papierówki i podkładów kolejowych, dokonywany łącznie z przedsiębiorstwem wyrębu lasów — na wyrębywanej parceli leśnej i sposobem ręcznym bez używania silników, uważać należy za pierwiastkową obróbkę drzewa, związaną z wyrębem lasu i nie wymagającą osobnego świadectwa przemysłowego. (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Zwolnienie właścicieli obszarów leśnych (z wyjątkiem spółek o charakterze handlowym oraz osób, uznanych przez kodeks handlowy za handlujące) może mieć miejsce tylko wówczas, gdy eksploatacja ogranicza się wyłącznie do czynności związanej z wyrębem lasu i wywozem materjałów drzewnych. Wszelkie zaś inne czynności o charakterze przemysłowym, chociażby wykonywane sposobem ręcznym, jak np. wyrób klepek, gontów, obręczy, beczek, grabi, drabin i t. p. wymagają już nabycia świadectwa przemysłowego według ilości zatrudnionych przy tych czynnościach pracowników i podlegają obowiązkowi uiszczenia podatku od obrotu na zasadach ogólnych.

Właściciel obszarów leśnych, dokonywujący wyrębu na własny rachunek i sprzedający materjał drzewny loco miejsce przeznaczenia lub stacja nadawcza, zasadniczo nie podlega podatkowi. Utrzymywanie jednak przez niego stałych składów, chociażby przy kolei, lecz już poza obrębem gospodarstwa leśnego, pociąga za sobą obowiązek nabycia właściwych świadectw przemysłowych na handel towarowy, o ile nie nabyto świadectwa na eksploatację lub tartak, gdyż w tym ostatnim wypadku utrzymywane składy winny być zaopatrzone tylko w karty rejestracyjne.

W wypadku, gdy właściciel lasu sprzedaje handlarzowi drzewo na pniu, przyjmując poza tem na siebie obowiązek za pewną umówioną cenę wyrąbania lasu i przygotowania drzewa do transportu, winien on nabyć świadectwo przemysłowe tylko na wykonywanie robót.

Przedsiębiorca, prowadzący eksploatację leśną i tartak, obowiązany jest nabyć dwa świadectwa przemysłowe (jedno dla eksploatacji, a drugie dla tartaku) wedle ilości zatrudnionych w każdym z tych przedsiębiorstw robotników.

Kupiec, sprzedający materjał drzewny przetarty na obcym tartaku, winien nabyć świadectwo, dla przedsiębiorstw handlowych na sprzedaż obrobionego drzewa, o ile posiada porębę leśną, obowiązany jest również nabyć świadectwo na wyrąb lasu wedle ilości zatrudnionych robotników (Okólnik M. Sk. Nr. 190 z 29. III 1927 r. L. D. P. O. 3926/III).

Treść przepisu art. 2 p. 2, stanowiącego wyjątek od reguły art. 1 wskazuje że ustawodawca chciał zwolnić od podatku produkcję gospodarstw własnych lub dzierżawionych, czyli przedsiębiorstwa ściśle określonego trybu, prowadzone we właściwy sposób i według stałych przyjętych reguł i o tak wybitnych cechach, że charakter ich jako gospodarstwa rolnego może być z wielką łatwością ustalony. Sprzedaż siana, zebranego choćby z dzierżawionej łąki, nie mogłaby uzasadnić jeszcze zwolnienia od podatku na zasadzie art. 2 p. 2 ustawy, o ile nie zostało stwierdzone, że płatnik sprzedający siano prowadził gospodarstwo rolne, a przeciwnie, najął łąki nie w celu prowadzenia gospodarstwa rolnego, lecz wyłącznie dla korzystniejszego zaopatrzenia handlu sianem w towar. (Wyrok N. T. A. z 14 IV. 1926 r. L. Rej. 2042/24).

Zwolnienia.

Art. 3. Od państwowego podatku przemysłowego są zwolnione:

1) wszelkie przedsiębiorstwa, prowadzone przez Państwo na podstawie praw zwierzchniczych, prawa monopolu lub wyłącznie na potrzeby administracji państwowej;

2) państwowe koleje żelazne oraz koleje prywatne, będące w zarządzie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", łącznie ze wszystkiemi urządzeniami, służącemi do zaspakajania własnych potrzeb kolei;

3) przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, prowadzone przez związki samorządowe we własnym zarządzie i na własny rachunek, oraz utrzymywane przez te związki lombardy i kasy pożyczkowe i oszczędności, których działalność ogranicza się do przyjmowania wkładów i udzielania pożyczek oraz do sprzedaży państwowych papierów wartościowych i pupilarnych papierów banków państwowych;

4) kasy pomocy (emerytalne, oszczędnościowo - pożyczkowe, pogrzebowe i t. p.) pracowników instytucyj państwowych, samorządowych i społecznych, pracowników handlowych, przemysłowych i rolnych, tudzież inteligencji zawodowej;

5) związki pracownicze, mające na celu dostarczanie odpowiedzialnych pracowników;

6) zakłady naukowe tak publiczne, jak i prywatne;

7) zakładane lub utrzymywane przy pomocy Państwa, związków samorządowych lub instytucyj społecznych, oświatowych i dobroczynnych, zakłady wychowawcze i poprawcze, przytułki i schroniska noclegowe, bibljoteki, czytelnie, muzea, galerje i wystawy, warsztaty szkolne, wzorowe ogrody i sady, mające na celu podniesienie ogrodownictwa i sadownictwa oraz utrzymywane przez stowarzyszenia sportowe i przeznaczone wyłącznie dla członków stowarzyszenia sale gimnastyczne lub szermiercze, boiska, cyklodromy i ślizgawki;

8) nieobliczone na zysk stałe i ruchome przedsiębiorstwa kinematograficzne, prowadzone we własnym zarządzie i na własny rachunek przez istytucje państwowe, samorządowe i społeczne w celach oświatowo - kulturalnych;

9) teatry państwowe i samorządowe, o ile nie są oddane w dzierżawę;

10) urządzane w celach filantropijnych i oświatowo - kulturalnych widowiska, zabawy, kiermasze i t. p.;

11) przemysł ludowy i rzemiosła, wykonywane ubocznie przez drobnych gospodarzy rolnych lub bezrolnych bez obcych sił pomocniczych;

12) odnajmowanie pokojów umeblowanyh i utrzymywanie stołowni, lecz bez sprzedaży napojów wyskokowych, jeżeli ilość odnajmowanych pokojów nie przekracza dwóch, a ilość stołowników dziesięciu;

13) operacje kredytu długoterminowego;

14) tranzakcje kupna - sprzedaży wszelkiego rodzaju zbóż i innych ziemiopłodów, dokonywane na giełdach krajowych, a udowodnione prawidłowemi księgami handlowemi i kartami umów giełdowych, spisanemi przez przysięgłych maklerów giełdowych;

15) obroty z eksportu węgla i wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów, dokonanego bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem wspólnych biur sprzedaży, oraz tranzakcje z firmami zagranicznemi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, pod warunkiem udowodnienia tych obrotów prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi; niniejsze zwolnienie dotyczy jedynie podatku przemysłowego od obrotu. W wypadkach wątpliwych władze skarbowe ustalają, czy dany artykuł należy zaliczyć do surowców lub półfabrykatów, albo gotowych wyrobów na zasadzie uprzedniej opinji właściwych izb przemysłowo - handlowych;

16) przewóz podróżnych przez przedsiębiorstwa żeglugi morskiej.

Urząd skarbowy może wyjątkowo zwolnić od podatku przemysłowego od obrotu ubogich płatników, których podatek nie przenosi kwoty rocznej 100 złotych.

Do art. 3 p. 1.

§ 7. Przedsiębiorstwa państwowe, wydzielone z ogólnej administracji państwowej i posiadające odrębną osobowość prawną, podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych nawet w wypadku, gdy służą wyłącznie potrzebom administracji państwowej.

Przedsiębiorstwa państwowe, niewydzielone z ogólnej administracji państwowej, o ile nie działają wyłącznie na potrzeby administracji państwowej, podlegają podatkowi przemysłowemu, przyczem za podlegający opodatkowaniu obrót (art. 5) uważa się sumę przychodu brutto, uzyskaną z tranzakcyj dokonanych nie na potrzeby administracji państwowej.

Przy określaniu kategorji świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw, o których mowa w ustępie drugim niniejszego paragrafu, uwzględnia się tylko część obrotu (art. 5), podlegającą opodatkowaniu i w stosunku do tej części obrotu ustala się znamiona miarodajne dla ustalenia kategorji świadectwa przemysłowego (wysokość obrotu, produkcji, ilość pracowników i t. p.).

Przykład. Państwowe przedsiębiorstwo przemysłowe, podlegające zaliczeniu do świadectwa przemysłowego w myśl rozdziału XIX części II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, które sprzedaje nie na potrzeby administracji państwowej 50% ogólnej produkcji, winno wykupić świadectwo przemysłowe, odpowiadające 50% ogólnej ilości zatrudnionych robotników.

Do art. 3 p. 2.

§ 8. Państwowe koleje żelazne oraz koleje prywatne, będące w zarządzie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", łącznie ze wszystkiemi urządzeniami, służącemi do zaspakajania własnych potrzeb kolei, nie podlegają opodatkowaniu.

Przedsiębiorstwa służące nietylko do zaspakajania własnych potrzeb przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe", lecz prowadzone w całości lub w części dla innych celów, podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych, przyczem mają zastosowanie przepisy **§ 7** ustępy drugi i trzeci niniejszego rozporządzenia.

Podlegają podatkowi prywatne koleje żelazne z dowolną trakcją, a w tej liczbie kolejki w miastach i kolejki podmiejskie oraz tramwaje — o ile nie są w zarządzie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".

Do art. 3 p. 3.

§ 9. Do przedsiębiorstw użyteczności publicznej zalicza się: wodociągi i kanalizacje, szpitale, laboratorja do badania produktów, zakłady dezynfekcyjne, łaźnie, kąpieliska, rzeźnie, elektrownie, gazownie, telefony, koleje żelazne z trakcją parową, elektryczną lub konną, a w tej liczbie kolejki w miastach i kolejki podmiejskie oraz tramwaje i autobusy.

Również korzystają ze zwolnienia od podatku przemysłowego wszystkie zakłady handlowe i przemysłowe, należące do przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, o ile zakłady te z uwagi na rodzaj swej działalności są gospodarczo związane z działalnością przedsiębiorstwa użyteczności publicznej.

§ 10. Przedsiębiorstwa należące do związków samorządowych, a nie wymienione w punktach 3, 8 i 9 art. 3 ustawy, jak np. sklepy, apteki, piekarnie i t. p. podlegają opodatkowaniu.

Do art. 3 p. 6.

§ 11. Zakłady naukowe (szkoły) prywatne, chociażby były obliczone na zysk, są całkowicie zwolnione od podatku przemysłowego.

Powyższe zwolnienie dotyczy zarówno szkół ogólnokształcących (szkoły powszechne, średnie, licea i t. p.), jako też wszelkiego rodzaju szkół i kursów zawodowych (akuszeryjnych, kroju i t. p.). Natomiast nie korzystają ze zwolnienia od podatku przemysłowego przedsiębiorstwa, będące tylko z nazwy szkołami, lecz nie mające charakteru zakładu naukowego, np. kursy szoferskie, tańca, fechtunku i t. p.

Internaty przy zakładach naukowych, z wyjątkiem utrzymywanych na koszt państwa i związków samorządowych, o ile nie podpadają pod ulgę przewidzianą w punkcie 12 art. 3 ustawy podlegają podatkowi przemysłowemu.

Do art. 3 p. 7.

§ 12. Przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, utrzymywane przez instytucje społeczne, oświatowe i dobroczynne, a niewymienione w punkcie 7 art. 3 ustawy, podlegają opodatkowaniu.

Do art. 3 p. 11.

§ 13. Przemysł ludowy i rzemiosła nie podlegają opodatkowaniu w myśl art. 3 p. 11 ustawy, o ile są wykonywane:

1) przez drobnych gospodarzy rolnych lub bezrolnych,

2) bez obcych sił pomocniczych,

3) ubocznie.

Przemysł ludowy i rzemiosła, które nie odpowiadają chociażby jednemu z powyższych warunków, podlegają opodatkowaniu.

Sprzedaż wyprodukowanych artykułów poza miejscem zamieszkania producenta w oddzielnych zakładach handlowych podlega opodatkowaniu, natomiast sprzedaż tych artykułów na targach podlega opodatkowaniu tylko wówczas, o ile nie ma charakteru dorywczego.

Do art.3 p. 12.

§ 14. Opodatkowaniu podlega prowadzony zarobkowo i zawodowo odnajem pokojów umeblowanych.

Do art. 3 p. 13.

§ 15. Za kredyt długoterminowy uważa się kredyt hipoteczny, spłacalny w ratach według zgóry ustalonego planu amortyzacyjnego.

Wszystkie inne formy kredytu, chociażby nawet zabezpieczonego hipotecznie, np. na weksle, obligi, rewersy i t. p. zobowiązania, należy uważać za kredyt krótkoterminowy w rozumieniu art. 3 p. 13 ustawy.

W instytucjach kredytu mieszanego (długoterminowego i krótkoterminowego) obroty osiągnięte z operacji kredytu długoterminowego nie podlegają podatkowi.

Do art. 3. p. 15.

§ 16. Za eksport uważa się wywóz towarów poza granice celne Rzeczypopspolitej Polskiej. Wywóz na obszar W. M. Gdańska nie korzysta z ulg z art. 3 p. 15 ustawy.

Za tranzakcje, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego w rozumieniu art. 3 p. 15 ustawy, należy uważać przerób na rachunek firm zagranicznych surowców oraz półfabrykatów, sprowadzanych z zagranicy, a przeznaczonych po przeróbce do eksportu.

Osiągnięty z tych tranzakcyj zarobek — brutto nie podlega podatkowi przemysłowemu od obrotu.

Obroty, osiągnięte z eksportu węgla oraz wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów, jak również tranzakcje z firmami zagranicznemi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego, winny być udowodnione prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi eksportera.

Eksport, dokonany za pośrednictwem wspólnych biur sprzedaży, winien być udowodniony prowidłowo prowadzonemi księgami handlowemi zarówno wspólnego biura sprzedaży, jak również przedsiębiorstwa, eksportującego towary za pośrednictwem tego biura.

Nadto fakt eksportu winien być udowodniony deklaracjami wywozowemi, przewidzianemi w § 50 (wzory Nr. Nr. 13 i 12), względnie w § 51 (wzór Nr. 14) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 marca 1930 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 276).

W razie niemożności przedstawienia przez płatnika deklaracyj wywozowych — fakt eksportu może być udowodniony innemi wiarogodnemi dowodami, np. zaświadczeniami urzędów celnych, zaświadczeniami eksportowemi związków eksportowych, listami przewozowemi i t. p. Ocena tych dowodów należy do władz wymiarowych.

W wypadku zwolnienia tranzakcyj eksportowych od podatku na podstawie przedstawionego przez płatnika jednego z wyżej wspomnianych dowodów, winna władza wymiarowa na dowodzie tym zaznaczyć, że został on wykorzystany przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu.

W razie wątpliwości, czy dany artykuł należy zaliczyć do surowców lub półfabrykatów, albo gotowych wyrobów, mają władze wymiarowe zwracać się za pośrednictwem izb skarbowych o roztrzygnięcie do Ministerstwa Skarbu.

Ulga z art. 3 p. 15 ustawy dotyczy wyłącznie podatku przemysłowego od obrotu, wobec czego przedsiębiorstwa eksportujące winny być zaopatrzone we właściwe świadectwa przemysłowe.

Obroty, osiągnięte z tranzakcyj eksportowych, nieudowodnionych w sposób przepisany (brak prawidłowych ksiąg handlowych, brak dowodów wywozowych i t. p.), nie mogą korzystać ze zwolnienia od podatku i podlegają opodatkowaniu według stawek podatkowych, przewidzianych w art. 7 ustawy.

Obroty, osiągnięte z wywozu na obszar W. M. Gdańska, podlegają opodatkowaniu według stawek podatkowych, przewidzianych w art. 7 ustawy.

Wynagrodzenia, uzyskane przez przedsiębiorstwa komisowe, pośrednictwa handlowe ekspedycyjne, transportowe i t. p. z tytułu tranzakcyj eksportowych nie korzystają ze zwolnienia od podatku z art. 3 p. 15 ustawy.

Do art. 3 ustęp ostatni.

§ 17. Urząd skarbowy może wyjątkowo zwalniać od podatku przemysłowego od obrotu ubogich płatników, których podatek na rzecz Skarbu Państwa nie przekracza kwoty rocznej 100 złotych.

O ile jeden i ten sam płatnik posiada kilka przedsiębiorstw, to może on być zwolniony od podatku przemysłowego od obrotu na zasadzie art. 3 ustęp ostatni ustawy tylko w tym wypadku, gdy łączna suma podatku na rzecz Skarbu Państwa, przypadającego od wszystkich przedsiębiorstw danego płatnika, nie przekracza kwoty rocznej 100 złotych.

Działy pracy więzień są ustawowo zwolnione od państwowego podatku przemysłowego, a to na podstawie art. 3 p. 1 ustawy jako przedsiębiorstwo prowadzone przez Państwo na podstawie praw zwierzchniczych.

Wobec powyższego, nie należy wogóle pociągać zakładu tkackiego przy więzieniu karnem do opłaty państwowego podatku przemysłowego i to bez względu na to, komu są pozbywane wyprodukowane artykuły (Okólnik M. Sk. z 23. XII 1930 r. L. D. V. 8233/4/30).

Zakład sprzedaży przyrządów i naczyń używanych przy opalaniu gazem, a należący do gazowni miejskiej, korzysta ze zwolnienia art. 3 p. 3 ustawy. (Wyrok N. T. A. z 18 III 1929 r. L. Rej. 1133/27).

Miejskie zakłady zaopatrywania, mające na celu prowadzenie wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwom o charakterze handlowym i wytwórczym bez jakiegokolwiek ograniczenia i działające wyłącznie lub przeważnie jako przedsiębiorstwa handlowe na zysk obliczone, nie są przedsiębiorstwem użyteczności publicznej (Wyrok N. T. A. z 11 XII. 1929 r. L. Rej. 4543/27, 4544/27).

Dzierżawcy przedsiębiorstw użyteczności publicznej (prawa poboru opłat rzezalnianych) prowadzące te przedsiębiorstwa na własny rachunek, nie mogą korzystać ze zwolnień z art. 3 p. 3 ustawy (Wyrok N. T. A. z 12. XII 1930 r. 3270/28).

Przedsiębiorstwo użyteczności publicznej, prowadzone przez związek samorządowy we własnym zarządzie i na własny rachunek, zwolnione jest od podatku przemysłowego, o ile jest prowadzone wyłącznie w interesie społecznym (art. 3 ustawy o podatku przemysłowym).

Powyższej ulgi nie pozbawia przedsiębiorstwa użyteczności publicznej sam fakt, iż z prowadzenia go, związek samorządowy osiągnął lub miał zamiar osiągnąć zysk. (Wyrok S. N. z 1. X 1931 r. II 1 K. 823/31).

Opłaty za wynajem miejsc na targowiskach miejskich lub prywatnych, dokonywane bezpośrednio przez właścicieli — bez względu na to, czy jest to zarząd gminy, czy też osoba prywatna, nie podlega państwowemu podatkowi przemysłowemu, o ile jednak zarząd gminy względnie osoba prywatna oddzierżawia osobom trzecim prawo poboru opłat za wynajem miejsc na targowiskach — wówczas dzierżawcy obowiązani są wykupywać świadectwa przemysłowe (Okólnik M. Sk. z 23 VI 1927 r. L. D P. O. 13179/III/26).

Obrót osiągnięty przez Miejskie Zakłady Zaopatrywania m. st. Warszawy z tytułu dostaw towarów innym przedsiębiorstwom i instytucjom miejskim podpada pod pojęcie „obrotu wewnętrznego" i wskutek tego nie podlega opodatkowaniu państwowym podatkiem przemysłowym od obrotu. (Wyrok N. T. A. z 7. X 1932 r. L. Rej. 1308/30).

Utrzymywane przez instytucje państwowe, samorządowe i społeczne we własnym zarządzie i na własny rachunek przedsiębiorstwa kinematograficzne wolne są od podatku tylko wówczas, gdy nie są obliczone na zysk i prowadzone są w celach oświatowo-kulturalnych. Koniecznym warunkiem jest, aby samo wykonywanie przedsiębiorstwa, a więc wyświetlanie obrazu spełniało cel kulturalno-oświatowy; cel zaś na jaki przeznacza się dochód, z tego źródła płynący, jest przy art. 3 bez znaczenia i możnaby go raczej brać pod uwagę przy stosowaniu przepisów art. 121 ustawy, t. zn. wówczas, gdy zadaniem przedsiębiorstwa jest popieranie celów publicznych.

Zwraca się bowiem uwagę, że art. 3 wspomina o samym celu, zaś art. 121 o popieraniu celu.

Za nieobliczone na zysk należy uważać takie przedsiębiorstwa, które aczkolwiek pobierają opłaty za wstęp, to jednak dochód z tego źródła płynący, po potrąceniu kosztów ruchu, jest nieznaczny. (Okólnik M. Sk. z 29. III 1927 r L. D. P. O 3926/III).

Kinematograf miejski przekazujący swój osiągnięty zysk na cele społeczno-kulturalne, nie korzysta ze zwolnień art. 3 p. 8 ustawy (Wyrok N. T. A. z 14. VI. 1929 r. L. Rej. 2048/27).

Fakt, że towar, wyprodukowany w kraju, został wywieziony z zakładu przemysłowego do zakładów handlowych tej samej firmy, znajdującej się poza granicami Państwa, a nie opłacającej w Państwie podatku przemysłowego nie pozbawia płatnika ulg z art. 3 p. 15 ustawy. (Wyrok N. T. A. z 31. V. 1929 r. L. Rej. 1344/27).

Papierówka (drewno na celulozę) ze względu na rodzaj i stopień obróbki nie jest surowcem. (Wyrok N. T. A. z 2. III 1931 r. L. Rej. 456/29).

Nie mogą uchodzić za surowiec drzewny gotowe podkłady kolejowe, słupy telegraficzne, ani też słupy kopalniane i stropice, zdatne bez potrzeby przeprowadzania dalszych istotnych zmian do użycia w kopalniach.

Inaczej przedstawia się sprawa z drzewem klocowem, przeznaczonem do przetarcia w tartakach. Tu obróbka, polegająca na okorowaniu i obcięciu, przeprowadzona jest nie pod kątem widzenia celu, któremu drewno ma służyć, lecz ma na celu wyłącznie konserwację drewna, oraz względy transportu.

Gdy w pierwszym wypadku, jeśli chodzi o podkłady i drzewo kopalniane, obróbka przesądza przeznaczenie obrobionego drewna, jako wytworu gotowego, to w drugim wypadku wzgląd ten nie zachodzi, drewno bowiem klocowe okorowane może być użyte do różnych celów. Obróbka zatem, polegająca na okorowaniu i obcięciu drewna z wierzchołka, nie dokonana pod kątem widzenia pewnego określonego procesu produkcyjnego, nie odbiera drewnu budulcowego (klocom) charakteru surowca. (Wyrok N. T. A. z 2. III 1931 r. L. Rej. 3473/29 i 1620/29).

W wypadku eksportu wikliny okorowanej, która jest półfabrykatem, należy obroty z tych tranzakcyj wyłączać z podstaw opodatkowania, a to na zasadzie art. 3 p. 15 ustawy (Okólnik M. Sk. Nr. 254 z 21. V. 1928 r. L. D. V. 3498/4).

Ministerstwo Skarbu zwolniło od państwowego podatku przemysłowego od obrotu na zasadzie art. 3 p. 15 ustawy, eksport solonych i suszonych jelit, jako półfabrykatu (Okólnik M. Sk. z 12. III 1929 r. L. D. V. 8865/4/28).

Ministerstwo Skarbu po porozumieniu się z Ministerstwem Przemysłu i Handlu poleciło zaliczać szczecinę oczyszczoną i sortowaną do półfabrykatów, o ile szczecina ta odpowiada warunkom, określonym w ustępie II obwieszczenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dn. 31 maja 1930 r. (Monitor Polski Nr. 131 poz. 190) wydanego na podstawie rozporządzenia Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu i Rolnictwa z dn. 1 maja 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 356).

W związku z powyższem eksport szczeciny oczyszczonej i sortowanej, odpowiadającej wyżej wymienionym warunkom, korzysta jako półfabrykat ze zwolnień od podatku przemysłowego od obrotu na podstawie art 3 p. 15 ustawy.

W wypadkach wątpliwych co do zakwalifikowania szczeciny, należy zasięgnąć opinji właściwej Izby Przemysłowo Handlowej.

Równocześnie Ministerstwo Skarbu w związku z uznaniem szczeciny oczyszczonej i sortowanej za półfabrykat, poleciło zaliczać zakłady oczyszczania i sortowania szczeciny pod względem kategoryj świadectw przemysłowych do przedsiębiorstw przemysłowych według rozdziału XIX część III lit. C. zał. do art. 23 powołanej ustawy (Okólnik M. Sk. z 24. VI. 1931 r. L. D. V. 7440/4/31).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, iż otrzymywany przez gorzelnie przy przerobie spirytusu z melasy, wywar, zwany powszechnie „węglem wywarowym", jest półfabrykatem i jako taki korzysta przy eksporcie ze zwolnienia przewidzianego w art. 3 p. 15 ustawy. (Okólnik M. Sk. z 7. VII 1931 r. L. D. V. 7002/4).

Na podstawie opinji Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że ruda żelazna prażona, jest półfabrykatem w rozumieniu art 3. p. 15 ustawy i korzysta przy eksporcie z uwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu (Okólnik M. Sk. z 20 VII 1931 r. L. D. V. 4464/4).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że otręby i makuchy są produktami przemysłowemi i jako takie korzystają przy eksporcie ze zwolnienia przewidzianego w art. 3 p. 15 ustawy. (Okólnik M. Sk. z 1 XII 1931 r. L. D. V. 7874/4/30).

Wobec uznania przez Najw. Tryb. Adm. kopalniaków (słupów kopalnianych i stropnic) podkładów kolejowych i słupów telegraficznych za półfabrykaty względnie gotowe wyroby, mogą one przy eksporcie korzystać z uwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu w myśl art. 3 p. 15 ustawy.

Powyższe zasady należy stosować do obrotów, osiągniętych począwszy od 1 stycznia 1931 r. oraz do wymiarów nieprawomocnych podatku przemysłowego od obrotu za lata ubiegłe (Okólnik M Sk. z 4 XII 1931 r. L. D. V. 6187/4/31).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że w myśl przedostatniego ustępu § 16 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 29 marca 1932 r. w celu wykonania ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 406) obroty, osiągnięte z wywozu na obszar W. M. Gdańska, podlegają opodatkowaniu według stawek podatkowych, przewidzianych w art. 7 ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 17 z r. 1932 poz. 110).

Wobec tego do obrotów młynów, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, uzyskanych ze sprzedaży produktów przemysłu młynarskiego do W. M. Gdańska, ma zastosowanie stawka określona w art. 7 p. 8 powyższej ustawy.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 9 marca 1932 r. L. D. V. 3212/3/32 w sprawie zwolnienia od podatku przemysłowego od obrotu tranzakcyj kupna—sprzedaży, dokonywanych mąką, kaszą i otrębami, pochodzenia krajowego, na krajowych giełdach zbożowo-towarowych ma również zastosowanie do tranzakcyj giełdowych z odbiorcami na terenie W. M. Gdańska — o ile zachodzą w całości warunki, określone w powołanym okólniku.

W końcu zaznacza się, że powyższe wyjaśnienia dotyczy obrotów, osiągniętych począwszy od 1 stycznia 1932 r. (Okólnik M. Sk. z 13 XII 1932 r. L. D. V. 51540/4/32).

Podstawa opodatkowania.

Art. 4. Za podstawę do obliczania podatku przemysłowego dla wszystkich przedsiębiorstw i zajęć, z wyjątkiem wymienionych w art. 8, służy obrót, osiągnięty przez przedsiębiorstwo, względnie zajęcie (art. 1), w każdym roku podatkowym.

Rokiem podatkowym jest bieżący rok kalendarzowy.

Art. 5. Za obrót, podlegający opodatkowaniu, uważa się:

1) w przedsiębiorstwach handlu towarowego, względnie skupu zawodowego w celu odprzedaży wewnątrz Państwa — sumę przychodu brutto za towary: sprzedane za gotówkę, wymienione lub sprzedane na kredyt, łącznie z przychodem brutto, uzyskanym z handlu na jarmarkach, względnie targach, oraz z wykonania dostaw, w przedsiębiorstwach zaś skupu zawodowego, prowadzonego celem wywozu zagranicę — wartość wywiezionych towarów;

2) w instytucjach kredytu krótkoterminowego, jako też w domach bankowych i kantorach wymiany — sumę pobranych i należnych procentów, prowizji, komisowego, tudzież innych tym podobnych wynagrodzeń za świadczenia oraz zysk brutto z operacyj obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi;

3) w instytucjach ubezpieczeniowych:

A) w instytucjach, nie opartych na wzajemności:

a) całkowitą sumę pobranych składek od ubezpieczeń rzeczowych;

b) $^1/_{10}$ część pobranych składek od ubezpieczeń na życie i od wypadków;

c) od ubezpieczeń pośrednich (reasekuracji) w działach rzeczowych $^1/_4$ część pobranych składek, a w działach ubezpieczeń na życie i od wypadków $^1/_{40}$ część pobranych składek;

B) w instytucjach, opartych na wzajemności, a ograniczających swoją działalność w ubezpieczeniach bezpośrednich tylko do swoich członków — połowę składek, wymienionych pod lit. A), a), b) i c);

nie wlicza się do obrotu składek na rzecz straży ogniowych;

4) dla robót i dostaw, wykonywanych jako samoistne przedsiębiorstwa, — sumę przychodu brutto za roboty, względnie dostawy;

5) w przedsiębiorstwach komisowych, pośrednictwa handlowego, w przedsiębiorstwach ekspedycyjnych oraz w przedsiębiorstwach przewozowych i komunikacyjnych — sumę prowizji, komisowego oraz wszelkich innych wynagrodzeń za wykonane świadczenia i usługi.

Za komisowe w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się działające we własnem imieniu i na rachunek osób trzecich przedsiębiorstwa sprzedaży, które prowadzą prawidłowe księgi handlowe i udowodnią stosunek komisu oraz wysokość wynagrodzenia komisowego umową lub korespondencją, w przeciwnym razie winny być traktowane jako działające na rachunek własny.

W wyjątkowych, gospodarczo uzasadnionych wypadkach, służy Ministrowi Skarbu prawo zwalniania komisantów od obowiązku prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych, o ile stosunek komisowy i obrót wynika z prawidłowo prowadzonych ksiąg handlowych komitenta.

Stosunek komisu nie zachodzi, jeżeli sprzedawca, działając na rachunek osób trzecich, otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast wynagrodzenia, różnicę lub większą część różnicy między ceną, istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną ustaloną w umowie na rzecz komitenta.

Przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek osób, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy, opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego, w zależności od charakteru sprzedaży.

Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania do komisowej sprzedaży zboża, dokonywanej na rachunek producentów rolnych.

Za pośrednictwo handlowe w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się działanie przedsiębiorstw i zajęć przemysłowych w imieniu i na rachunek osób trzecich.

Przedsiębiorstwa, względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, posiadające towary osób trzecich w konsygnacji i działające w imieniu i na rachunek osób trzecich, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy od sprzedaży powyższych towarów, opłacają podatek od pełnego obrotu w zależności od charakteru sprzedaży.

Inkasowanie należności za towar przez przedsiębiorstwa, względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, nie stanowi przeszkody do ustalania podatku od obrotu w myśl art. 5 p. 5 ustawy.

Określenie wysokości prowizji w formie skali ruchomej, prowadzenie handlu jednocześnie na rachunek własy i cudzy nie stanowią przeszkody do ustalania podatku od obrotu w myśl art. 5 p. 5 ustawy.

Przepisy ust. piątego i ósmego niniejszego punktu nie dotyczą przedsiębiorstw komisowych i zajęć pośrednictwa handlowego, o ile przedmiotem ich obrotu są surowce lub półfabrykaty niezbędne dla rozwoju rolnictwa lub przemysłu krajowego. Wykaz takich towarów ustala Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych;

6) we wszystkich innych przedsiębiorstwach handlowych — sumę przychodu brutto;

7) w przedsiębiorstwach przemysłowych, wydobywających lub przetwarzających surowce, albo produkujących wyroby z wydobytych lub zakupionych na własny rachunek materjałów — sumę przychodu brutto za surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby, tak sprzedane za gotówkę, jak i wymienione lub sprzedane na kredyt, oraz użyte do wykonania umów o roboty i dostawy, łącznie z przychodem brutto, uzyskanym ze sprzedaży na jarmarkach, względnie targach;

8) w przedsiębiorstwach przemysłowych, wytwarzających wyroby z cudzych materjałów — zarobek brutto, t. j. całkowitą sumę wynagrodzenia, pobranego za przerób;

9) we wszystkich innych przedsiębiorstwach przemysłowych, nie wymienionych powyżej — sumę przychodu brutto;

10) dla zajęć przemysłowych i samodzielnych wolnych zajęć zawodowych — zarobek brutto.

Obrotów wewnętrznych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, t. j. wydania jakiegokolwiek artykułu z jednego oddziału, czy też z jednego zakładu, względnie przedsiębiorstwa do drugiego, należącego do tego samego przedsiębiorcy, nie uważa się za obrót.

Nie dolicza się do obrotu przedsiębiorstw przemysłowych wszelkich podatków konsumcyjnych, pobieranych od towarów, produkowanych przez te przedsiębiorstwa. Również nie dolicza się do obrotu podatku od widowisk i podatku hotelowego (ust. 4 lit. b) art. 7 i art. 18 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r.; Dz. U. R. P. Nr. 106 z r. 1932, poz: 884), opłat od kart do gry (art. 10 ustawy z dnia 18 marca 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 27, poz 171) oraz wszelkich innych podatków, które mogą obciążyć obrót.

Wyłącza się z podstaw opodatkowania po udowodnieniu prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi koszty przewozu i ubezpieczenia towaru, wyłożone za nabywcę, zwroty towarów, bonifikacje i skonta oraz odsetki prolongacyjne przy tranzakcjach kredytowych.

Do art. 5.

§ 18. Za przychód brutto uważa się pełną należność sprzedawcy z tytułu zawartej tranzakcji.

Wszelkiego rodzaju prowizje i inne wynagrodzenia, wypłacane przez przedsiębiorstwo komisantom i pośrednikom, nie są potrącalne z obrotu tegoż przedsiębiorstwa, jako jego koszty handlowe.

Odsetki za dyskonto weksla, pobrane przez sprzedawcę przy sprzedaży towaru na weksle, nie są potrącalne od przychodu brutto i stanowią w całości obrót, podlegający opodatkowaniu.

Tak samo nie są potrącalne od przychodu brutto odsetki, pobrane przez sprzedawcę przy sprzedaży towaru na kredyt bez przyjmowania weksli.

Odsetki prolongacyjne i odsetki zwłoki, pobrane od nabywców towarów z powodu niezapłacenia w umówionym terminie pokredytowanej ceny kupna nie stanowią części obrotu, podlegającego opodatkowaniu.

Kwoty, uzyskane ze sprzedaży całego przedsiębiorstwa (cena sprzedażna), jak również kwoty, uzyskane ze sprzedaży części majątku, nie stanowiącego przedmiotu ani obrotu, ani też produkcji przedsiębiorstwa, nie są obrotami, podlegającemi opodatkowaniu.

Obroty, osiągnięte z rozsprzedaży zapasu towarów w związku z likwidacją przedsiębiorstwa, podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

Doręczenie towaru przez przedsiębiorstwo wierzycielowi w celu pokrycia zobowiązania stanowi tranzakcję, podlegającą opodatkowaniu.

Również sumy, uzyskane ze sprzedaży egzekucyjnych na pokrycie ciążących na przedsiębiorstwie zobowiązań, stanowią część podlegającego opodatkowaniu obrotu.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 2.

§ 19. Obrót w instytucjach kredytu krótkoterminowego, jako też w domach bankowych i kantorach wymiany składa się z dwóch części: pierwszą stanowi suma pobranych i należnych procentów, prowizji, komisowego, tudzież innych tym podobnych wynagrodzeń za świadczenia, drugą zaś częścią jest zysk brutto, osiągnięty z operacyj obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi oraz wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi.

Straty, poniesione na operacjach, stanowiących drugą część obrotu, nie podlegają potrąceniu od pierwszej części składowej obrotu.

Za zysk brutto, osiągnięty z operacyj obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi oraz wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi, uważa się różnicę pomiędzy ceną, uzyskaną przy sprzedaży wymienionych wyżej walorów, a ceną nabycia tychże walorów, względnie, gdy nabycie nastąpiło w ubiegłych okresach operacyjnych, wartością danych walorów, wykazaną w bilansie otwarcia danego okresu operacyjnego.

Z obrotu, określonego w art. 5 ustęp pierwszy p. 2 ustawy, nie są potrącalne wszelkie koszty, związane z osiągnięciem obrotu, a w szczególności koszty redyskonta weksli.

Nie wlicza się do podlegającego opodatkowaniu obrotu kwot pobranych od klientów na pokrycie wydatków na książeczki czekowe, koszty protestu, kurtaż, asekurację, porto, depesze i t. p. po należytem udowodnieniu, że kwoty te stanowią tylko zwrot faktycznie poniesionych wydatków w zastępstwie klientów. W wypadku, gdy pobrane kwoty przekraczają wydatki faktycznie poniesione, kwoty pobrane z powyższego tytułu od klientów podlegają opodatkowaniu w całości.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 3.

§ 20. Składki dodatkowe (należności manipulacyjne, na fundusz rezerwowy i t. p.), jako wynikające z umowy o ubezpieczenie, stanowią część obrotu, podlegającego opodatkowaniu.

Opłaty stemplowe, pobrane przez instytucje ubezpieczeniowe od ubezpieczonych, jako nie wynikające z umowy o ubezpieczenie nie podlegają włączeniu do podstaw opodatkowania.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 1, 4 i 7.

§ 21. Za obrót przy wykonaniu robót, względnie dostaw, uważa się sumy zarówno otrzymane, jak i należne z tytułu robót i dostaw, wykonanych w danym okresie wymiarowym.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 5.

§ 22. W trybie określonym w art. 5 ustęp pierwszy p. 5 ustawy ustala się również obrót naftowych przedsiębiorstw magazynowo-tłoczniowych.

§ 23. Sprzedaż znaczków stemplowych, pocztowych oraz weksli, dokonywana przez przedsiębiorstwa handlowe na podstawie udzielonych przez właściwe władze koncesyj, podlega opodatkowaniu podatkiem przemysłowym od obrotu jedynie od otrzymanego z tego tytułu wynagrodzenia komisowego.

§ 24. Przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu dla przedsiębiorstw komisowych oraz przedsiębiorstw i zajęć przemysłowych pośrednictwa handlowego za podlegającą opodatkowaniu sumę prowizji i komisowego uważa się sumę faktycznie otrzymaną w okresie miarodajnym do wymiaru podatku. Straty poniesione z tytułu „del credere" nie podlegają wyłączeniu z podstaw opodatkowania.

§ 25. Nie uważa się za komisowe przedsiębiorstw, dokonywujących zakupu towarów w imeniu własnem na rachunek osób trzecich. Przedsiębiorstwa komisowego zakupu należy traktować bądź jako przedsiębiorstwa skupu zawodowego, bądź jako przedsiębiorstwa handlu towarowego w zależności od ich charakteru.

Stosunek „del credere" nie stanowi przeszkody do uznania komisu.

Przedsiębiorstwa komisowe, działające na rachunek: a) firm zagranicznych oraz innych osób zamieszkałych, względnie mających siedzibę poza granicami politycznemi Rzeczypospolitej Polskiej, b) przedsiębiorstw, gospodarstw i osób niepodlegających państwowemu podatkowi przemysłowemu w myśl art. 1 ustawy, względnie zwolnionych od tego podatku w myśl art. 2 i 3 ustawy — opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego według stawek w zależności od charakteru sprzedaży.

Przepis ustępu poprzedniego nie ma zastosowania do komisowej sprzedaży zboża, dokonywanej na rachunek producentów rolnych. Za zboże uważa się: pszenicę, żyto, owies, jęczmień, grykę, proso, kukurydzę i koński ząb.

Przedsiębiorstwa, względnie zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego, posiadające towary osób trzecich w konsygnacji i działające w imieniu i na rachunek osób, wymienionych w ustępie trzecim niniejszego paragrafu, nie opłacających państwowego podatku przemysłowego od sprzedaży powyższych towarów, — opłacają podatek od pełnego obrotu towarowego według stawek w zależności od charakteru sprzedaży.

Przedsiębiorstwa i zajęcia, wymienione w ustępach trzecim i piątym niniejszego paragrafu, winny być zaopatrzone w świadectwa przemysłowe według rozdziału I części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

Obowiązek prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych nie ciąży na przedsiębiorstwach, względnie zajęciach przemysłowych pośrednictwa handlowego.

Wyklucza stosunek pośrednictwa handlowego:

a) udzielenie „del credere";

b) utrzymywanie zakładów handlowych (art. 11 ustawy) dla sprzedaży towarów, przy której przedsiębiorstwo występuje w charakterze pośrednika, jak również utrzymywanie składów (art. 22 ustawy) dla przechowywania tychże towarów;

c) fakturowanie towarów w swojem imieniu.

Obrót przedsiębiorstw, względnie zajęć przemysłowych pośrednictwa handlowego, działających w imieniu i na rachunek osób trzecich, nieopłacających państwowego podatku przemysłowego, a nieposiadających towarów tychże osób trzecich w konsygnacji i niepodpadających pod przepisy ustępu poprzedniego niniejszego paragrafu, — podlega opodatkowaniu w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 5 ustawy.

§ 26. Podlegający opodatkowaniu obrót przedsiębiorstw ekspedycyjnych, przewozowych i komunikacyjnych stanowią wszelkie wynagrodzenia (prowizje, komisowe i t. p.) za świadczenia i usługi, uskutecznione w granicach zawartych z klientami umów.

Odsetki dyskontowe, pobierane od klientów przez przedsiębiorstwa ekspedycyjne, przewozowe i komunikacyjne w razie pokrycia rachunków wekslami, stanowią obrót, podlegający opodatkowaniu.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 6.

§ 27. W przedsiębiorstwach gastronomicznych, hotelowych i t. p. uważa się za podlegający opodatkowaniu obrót również doliczane do rachunków dodatki na służbę zajętą w przedsiębiorstwie.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 8.

§ 28. W wypadku przerobu wyrobów firmy zagranicznej przez krajowe przedsiębiorstwo przemysłowe, przedsiębiorstwo to opłaca podatek w myśl art. 5 ustęp pierw-

szy p. 8 ustawy, zaś od sprzedaży wyrobów, wytworzonych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ,winien być opłacony podatek w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 1 ustawy przez daną firmę zagraniczną, względnie jej krajowy oddział handlowy, komisanta lub przedstawiciela.

O ile krajowe przedsiębiorstwo przemysłowe, przerabiające wyroby firmy zagranicznej, dostarcza krajowym odbiorcom wytworzone wyroby bezpośrednio na skutek zleceń firmy zagranicznej, wówczas przedsiębiorstwo to winno opłacać podatek również i od tranzakcyj sprzedaży (art. 5 ustęp pierwszy p. 1 ustawy).

§ 29. W młynach gospodarczych, t. j. młynach, dokonywujących wyłącznie przemiału przywiezionego cudzego zboża za wynagrodzeniem w ten sposób, iż właściciel otrzymuje przetwory z własnego zboża, płacąc wynagrodzenie za przemiał, czy to w pieniądzach, czy też w naturze, podlegający opodatkowaniu obrót stanowi wynagrodzenie za przemiał. Uznanie otrzymanego w naturze wynagrodzenia za wynagrodzenie za przemiał może nastąpić w tych tylko wypadkach, gdy klient z oddanego zboża otrzymuje w gotowych produktach mniej niż oddał, a różnicę zatrzymuje przedsiębiorca tytułem wynagrodzenia, oraz gdy klient z tej mniejszej ilości zboża otrzymuje wszystkie produkty, które z przemielenia powstały. Nie stoi na przeszkodzie do ustalenia obrotu młynów gospodarczych w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 8 ustawy fakt wydania odrazu z posiadanych zapasów produktu gotowego, o ile zapasy te pochodzą z wynagrodzenia za przemiał dokonany poprzednio dla innych osób oraz o ile wydawany z posiadanych zapasów produkt gotowy jest tego samego gatunku i znajduje się w tym samym stosunku, w jakimby je otrzymał klient po przemieleniu w sposób przez niego żądany zboża własnego. W razie niedotrzymania w całości powyższych warunków, zachodzi tranzakcja wymiany.

W młynach handlowych, które obok tranzakcyj sprzedaży produktów mącznych, uzyskanych z zakupionego na własny rachunek zboża, sprzedają również produkty mączne w drodze wymiany za zboże, kalkulując przytem, o ile chodzi o ceny zboża i produktów mącznych — według cen, istniejących na rynku zbożowym, całkowity obrót ustala się w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy.

W młynach handlowo-gospodarczych (o charakterze mieszanym) należy obrót, uzyskany ze sprzedaży (wymiany) produktów przemiałowych z zakupionego na własny rachunek zboża, ustalać w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy. Obrót zaś uzyskany z tranzakcyj, dokonanych na zasadach, o których mowa w ustępie 1 niniejszego paragrafu, ustala się w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 8 ustawy.

§ 30. W przedsiębiorstwach przemysłowych, podlegających opodatkowaniu w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 8 ustawy, realizacja otrzymanego w naturze wynagrodzenia za przerób w stanie niezmienionym nie stanowi obrotu podlegającego opodatkowaniu. Natomiast w wypadku przerobienia otrzymanego w naturze wynagrodzenia i sprzedaży produktów otrzymanych z przerobu, obrót uzyskany z tego rodzaju sprzedaży, podlega opodatkowaniu w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy.

Analogiczne zasady mają również zastosowanie przy opodatkowaniu przedsiębiorstw, o których mowa w § 22 niniejszego rozporządzenia.

Do art. 5 ustęp pierwszy p. 10.

§ 31. Wydatki wyłożone w zastępstwie i na rachunek klienta, naprz. opłaty stemplowe od podań i pism, opłaty sądowe i t. p., wyłącza się z podstaw opodatkowania, o ile płatnik z tych wydatków wyrachowuje się wobec swych klientów i udowodni zarówno fakt ich poniesienia, jak i wyrachowania.

Wydatki kancelaryjne nie podlegają wyłączeniu z podstaw opodatkowania.

Do art. 5 ustęp trzeci.

§ 32. W przedsiębiorstwach przemysłowych, przerabiających towary podlegające podatkom konsumcyjnym (fabryki cukierków, wódek i t. p.), podatki te nie mogą być wyłączone z podstaw opodatkowania.

Przepis ustępu trzeciego art. 5 ustawy dotyczy jedynie przedsiębiorstw przemysłowych i nie odnosi się do przedsiębiorstw handlowych, chociażby takowe w zastępstwie przedsiębiorstw przemysłowych opłacały podatki konsumcyjne.

Nie dolicza się do podlegającego opodatkowaniu obrotu:

a) w przedsiębiorstwach produkujących karty do gry — opłat od kart do gry (art. 10 ustawy z dnia 18 marca 1931 r.; Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 171);

b) u sprzedawców energji elektrycznej — państwowego podatku od energji elektrycznej (ustawa z dnia 17 grudnia 1931 r.; Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 720) wraz z dodatkiem komunalnym, chociażby nawet pobranego w łącznej kwocie należności za energję elektryczną bez specjalnego jego wyodrębnienia.

Kwoty uiszczone tytułem podatku przemysłowego nie są potrącalne od obrotu.

Do art. 5 ustęp ostatni.

§ 33. Bonifikacje, t. j. obniżki ceny sprzedażnej, podlegają wyłączeniu z podstaw opodatkowania pod warunkiem udzielenia ich w tym samym okresie podatkowym, w którym dokonano odnośnych tranzakcyj sprzedaży.

Wynikłe na dłużnikach straty w żadnym wypadku nie mogą być wyłączone z podstaw opodatkowania.

W przedsiębiorstwach skupu zawodowego w wartość wywiezionego towaru wchodzi cło wywozowe, bo to jest nakład konieczny w celu zrealizowania wywozu, więc niewątpliwy składnik wartości w rozumieniu art. 5 ustęp pierwszy punkt 1 ustawy o p. p. p. który nie może być wyłączony z podstawy wymiaru (Wyrok N. T. A. z 11 III 1931 r. L. Rej. 1561/29).

Przy wymiarze podatku przemysłowego za obrót zakładów ubezpieczeń podlegający opodatkowaniu przy ubezpieczeniach od odpowiedzialności cywilnej, polecono przyjąć całkowitą sumę pobranych składek od ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej, albowiem nie mogą one być zaliczone do kategorji ubezpieczeń na życie lub od wypadków, lecz w ramach klasyfikacji tejże ustawy mogą być traktowane tylko jako rodzaj ubezpieczeń rzeczowych. (Okólnik M. Sk. z 6 XI. 1928 r. L. D. V. 7297/4).

Przedsiębiorstwa parcelacyjne, zajmujące się parcelacją gruntów i osadnictwem, winne są opłacać podatek przemysłowy od obrotu w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 5 ustawy o p. p. p. (Wyrok N. T. A. z 29. X. 1930 r. L. Rej. 3011/28)

Przy komisowej sprzedaży obrót podatkowy w przedsiębiorstwie komitenta powstaje w chwili sprzedaży towaru przez komisanta, a nie dopiero w chwili późniejszego rozliczenia się komitenta z komisantem (Wyrok N. T. A. z 22 I. 1931 r. L. Rej. 4863/27).

Umowa bez daty zawarta między innymi kontrahentami, mogła być uznaną za dowód niedostateczny, zwłaszcza że komisant nie wykazał przyjęcia przelewu przez komitenta oraz, że komisant bez zgody komitenta nie miał prawa ustępować umowy komisowej w całej pełni osobie trzeciej. (Wyrok N. T. A. z 9. II. 1931 r. L. Rej. 1671/29).

Przy identyczności osobowej komitenta i komisanta niema stosunku komisu, bowiem art. 91 kodeksu handlowego uznaje za komisanta, tylko tego, kto działa w swojem własnem imieniu lub pod imieniem spółki na rachunek mocodawcy (Wyrok N. T. A. z 17 IV 1931 r. L. Rej. 1369/28).

Komitent może, lecz nie jest obowiązany, określać pewne granice ceny, czyli ją limitować.

Brak zatem limitowania cen sam przez siebie nie przemawia przeciw istnieniu stosunku komisowego (Wyrok N. T. A. z 15 VII 1931 r. L. Rej. 4476/30).

Celem ujednostajnienia postępowania władz wymiarowych przy kwalifikowaniu t. zw. subkomisu, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że ustęp pierwszy pkt. 5 art. 5 ustawy, nie ogranicza pojęcia komisu do tych tylko wypadków, gdy stosunek ten zachodzi pomiędzy właścicielem towaru jako komitentem i jego bezpośrednim komisan-

rem . Jak wynika zaś z przepisów prawa handlowego, zawarcie przez komisanta umowy komisowej w przedmiocie wykonania zlecenia, udzielonego przez komitenta (czyli zawarcie umowy t zw. subkomisowej), zasadniczo jest dopuszczalne i podlega tymsamym regułom, co i stosunek komisu, abstrahując oczywiście od pewnych bezpośrednich uprawnień, służących komitentowi wobec komisanta oraz odpowiedzialności jaką ten ostatni ponosi wobec pierwszego za wykonanie czynności przez subkomisanta.

Wobec powyższego stosunek t. zw. subkomisu, o ile zostanie przez podatnika należycie udowodniony, winien być traktowany dla celów podatkowych narówni z komisem bezpośrednim t. j. stosunkiem, zachodzącym pomiędzy właścicielem towaru, jako komitentem i jego komisantem czyli winien być zakwalifikowany — jako podpadający pod postanowienia art. 5 ustęp pierwszy p. 5 ustawy. (Okóinik M. Sk. z 3. IX 1928 r. L. D. V. 5649/1/28).

Na podanie Tow. „Snop" Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, co następuje:

Według dołączonego do podania odpisu umowy z dn. 2 lipca 1927 r. zobowiązało się Centr. Tw. Rol. prowadzić przy swoich oddziałach agentury na rzecz Tow. Wzaj. Ubezp. „Snop". W szczególności z art .art. 4, 5 i 6 tej umowy wynika, że zarówno podległe Centr. Tow. Okręgowe, Tow. Rom., Kółka Roln. jak i ich instruktorzy pełnią — w mniejszym lub większym zakresie — czynności akwizycyjne na rzecz Tow. „Snop" za zgóry umówionem wynagrodzeniem (prowizją).

W związku z powyższem stwierdzić należy, że wspomniane Okręgowe T-wa Rolnicze i Kółka Rolnicze, jako biura pośrednictwa handlowego, opłacać winny zasadniczo II kategorję świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw handlowych (Rodz. VI część II lit. A. zał. do art. 23 ustawy) oraz podatek od obrotu w wysokości 4% (dawniej 5%), osiągniętej prowizji w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 5 ustawy, o ile udowodnią właściwym władzom skarbowym stosunek agenturowy do Tow. „Snop" instruktorzy zaś, zarówno prowadzący akwizycje dla Tow. „Snop" wespół z agentami Tow. „Snop", jak i pomagający w akwizycji Okręgowym T-wom Rolniczym i Kółkom Rolniczym, winni opłacać świadectwa przemysłowe kategorji III dla zajęć przemysłowych, zgodnie z cz. III lit. D. wspomnianego załacznika do art. 23 ustawy.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu zaznaczyło, że Centr. Tow. Roln. — nie prowadząc samo czynności handlowych (akwizycyjnych) a otrzymując jedynie za ogóny nadzór nad działalnością podległych mu oddziałów, t. zw. „superprowizję" nie podlega wogóie z tego tytułu podatkowi przemysłowemu.

Wreszcie zaznacza się, że wyłuszczone wyżej zasady będą miały zastosowanie i do Związku Ziemian, o ile Tow. „Snop" zawarło z tym Związkiem analogiczną umowę jak z Centr. Tow. Rolniczem (Okólnik M. Sk. z 20 III 1929 r. L. D. V. 10959/1/28).

Niekoncesjonowane przedsiębiorstwo, wypożyczania własnych i cudzych pieniędzy na procent podlega pod. przemysłowemu, w myśl art. 5, ustęp pierwszy p. 6 ust. o p. p. p. (Wyrok N. T. A. z 14 X 1927 r. L. Rej. 3574/25).

Za obrót w przedsiębiorstwach pogrzebowych uważać należy zasadniczo całkowitą sumę przychodu brutto, a więc tak uzyskaną ze sprzedaży trumien, artykułów pogrzebowych za wynajem pojazdów, ludzi i sprzętów potrzebnych do pogrzebu i t.p. jak również pobraną na zapłacenie wynagrodzenia dla duchowieństwa i służby kościelnej. O ile jednak przedsiębiorca pogrzebowy udowodni w odpowiedni niewątpliwy sposób, że wynagrodzenie dla duchowieństwa i służby kościelnej wypłacił tymże w całej pobranej od klientów wysokości, należy kwoty te z obrotu wyłączyć (Okóinik M. Sk. z 10 IV 1928 r. L. D. V. 4088/1).

Ustawa o państw. pod. przem. w art. 5 ustęp pierwszy p. 7 za obrót, podlegający opodatkowaniu w przedsiębiorstwach przemysłowych, określa sumę przychodu brutto za surowce i półfabrykaty i gotowe wyroby, tak sprzedane za gotówkę, jak i wymienione, lub wydane na kredyt. Gdy zaś ustawa, sama nie określa bliżej pojęcia przychodu brutto, należy to pojęcie rozumieć w znaczeniu potocznem, ogóinem. t. zn., że przychodem brutto ze sprzedaży towarów w najszerszem znaczeniu jest w rozumieniu ustawy zupełny ekwiwalent, należny sprzedającemu z tytułu dokonanej sprzedaży (Wyrok N. T. A. z 20 XII 1927 r. L. Rej. 589/25).

Wartość surowców, zużytych w przedsiębiorstwie, wydobywającem te surowce, w celu uzyskania siły popędowej, nie należy do obrotu, podlegającego podatkowi w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy (Wyrok N.T.A. 20 II 1928 r. L. Rej. 624/26).

Obrotem podatkowym elektrowni w myśl ustawy, jest jedynie przychód brutto, jaki przypada tejże od konsumentów prądu, zgodnie z postanowieniami zawartych z nimi umów, a wysokość tego przychodu nie może być oczywiście ustalona inaczej,

jak z uwzględnieniem umownych procentowych opustów. (Wyrok N. T. A. z 26 IX 1930 r. L. Rej. 3987/28).

Obrót ze sprzedaży przędzy farbowanej we własnej farbiarni jest obrotem przemysłowym, a nie handlowym, niezależnie od tego, jakiej zmianie uległa wartość przędzy po jej ufarbowaniu w stosunku do jej pierwotnej wartości. (Wyrok N. T. A. z 25. II. 1931 r. L. Rej. 2988/28).

Wedle art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy za obrót podległy opodatkowaniu uważa się odnośnie do przedsiębiorstwa kopalni i koksowni węgla, sumę „przychodu brutto", za surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby, tak sprzedane za gotówkę, jak i wymienione lub sprzedane na kredyt. Przychód brutto w konkretnym przypadku stanowi pełna cena umówiona z nabywcą towaru przez komisanta, która wpływa na rachunek komitenta łącznie z prowizją i wszystkimi innemi należnościami komisanta, działającego na zlecenie, a zatem na rachunek komitenta. Prowizje zatem komisanta względnie subkomisanta niestanowią nic innego jak koszta handlowe przedsiębiorstwa, które podobnie jak koszta wyłożone na własne biuro, utrzymanie personelu służbowego, nie mogą być wyłączone z obrotu podlegającego podatkowi przemysłowemu. Skoro więc koszta wyłożone przez dane przedsiębiorstwo na własne biuro sprzedaży i wynagrodzenia subjektom i t. p. podlegają podatkowi, nie ma przeto żadnej racji ku temu, aby jak to twierdzi skarżąca firma, koszta prowizji pobrane przez komisantów lub subkomisantów wyłączyć z podstaw opodatkowania. Nie znajduje tedy uzasadnienia w obowiązujących przepisach ustawy zapatrywania skargi, że prowizja komisanta względnie subkomisanta nie może należeć do „przychodu brutto" przedsiębiorstwa. Przeciwnie skoro należą one do kosztów przedsiębiorstwa i skoro przedmiotem podatku przemysłowego jest obrót wyrażający się w przychodzie brutto, nie mogą być potrącone od tego przychodu czyli nie mogą uszczuplać ustawowej podstawy wymiaru podatku przemysłowego. (Wyrok N. T. A. z 16 XI 1931 r. L. Rej. 6812/30).

Zgodnie z art. 5 ustawy do podlegającego pod. przem. nie wlicza się wartości towarów, pobranych w naturze z przedsiębiorstwa przez jego właściciela dla osobistych celów konsumcyjnych.

Również nie wlicza się do obrotów danego przedsiębiorstwa t. zw. deputatów robotniczych, stanowiących część wynagrodzenia pracowników, wynikającego z umownego stosunku służbowego. (Okólnik M. Sk. Nr. 204 z 22. VI 1927 r. L.D.P.O. 6700/III).

W sprawie podań Rady Naczelnej Polskiego Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu i Związku Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu, dotyczących ustalenia podstaw wymiaru podatku przemysłowego od obrotu dla cukrowni zrzeszonych w kartel, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że obowiązujące ustawodawstwo podatkowe nie przewiduje odrębnego systemu opodatkowania przedsiębirstw skartelowanych i że wobec tego każda cukrownia traktowaną być musi jako odrębna jednostka podatkowa, bez względu na treść wzajemnych świadczeń i zobowiązań, wynikających z umowy kartelowej.

W danym wypadku podlegającą podatkowi od obrotu sumę przychodu brutto za sprzedany przez każdą cukrownię cukier, stanowi suma uzyskana w zastępstwie cukrowni przez Bank Cukrownictwa, jako komisanta cukrowni, ze sprzedaży każdej partji towaru, a wyrażona w fakturze wydanej hurtownikowi (kupcowi). Odpis każdej tego rodzaju faktury przesyła natychmiast Bank Cukrownictwa co do każdej tranzakcji właściwej cukrowni i nie stoi nic na przeszkodzie do prawidłowego księgowania przez cukrownie odpisów tych faktur. Okoliczność, że dzięki pewnym umowom i zobowiązaniom kartelowym Bank Cukrownictwa po zarachowaniu uzyskanej ceny kupna na rzecz odnośnej cukrowni, przenosi ją do wspólnego „kotła", obejmującego wpływy wszystkich skartelowanych cukrowni oraz, że następnie dokonuje podziału sumy „kotła" na wszystkie cukrownie według specjalnego klucza tak, że w konsekwencji cukrownia uzyskuje sumę odmienną od sumy, jaką w jej imieniu Bank Cukrownictwa pobrał od nabywców, jest dla sprawy wymiaru podatku od obrotu obojętna. Zachodzi tu bowiem już zjawisko wtórne t. j. odrębna czynność Banku, który z upoważnienia swego komitenta (cukrowni) dysponuje niejako częścią uzyskanej sumy (via kocioł) na pewne określone, zlecone przez komitenta cele i w ten sposób pokrywa wynikające z umowy kartelowej zobowiązania cukrowni.

W konsekwencji cukrownie eksportujące swą produkcję zagranicę częściowo lub w całości będą wolne od podatku od obrotu na zasadzie art. 3 pkt. 15 od całej wyeksportowanej przez siebie ilości cukru, o ile odpowiedza wymaganiom § 16 (dawniej 9) rozp. wyk. bez względu na to, jakie sumy uzyskuja one z podziału „kotła" kartelowego.

Równocześnie jednak zwrócono uwagę, że oprócz sum uzyskanych ze sprzedaży cukru za pośrednictwem Banku Cukrownictwa, o których mowa wyżej, do obrotu niektórych cukrowni zaliczyć należy:

a) wartość półfabrykatów t. j. t. zw. cukru żółtego względnie mączek poznańskich, odstępowanym innym cukrowniom celem przerobienia na kryształ;
b) cenę uzyskaną przez cukrownie, wyrabiające cukier przeznaczony na eksport, zazwyczaj położone bliżej Gdańska, względnie cenę uzyskaną w zastępstwie tych cukrowni przez Z. P. C. czy też Bank Cukrownictwa, a opłaconą przez cukrownie niezrzeszone w kartelu w zamian za przyjęcie obowiązku eksportu pewnych umówionych ilości cukru;
c) cenę uzyskaną ze sprzedaży cukru bezpośrednio przez cukrownie (plantatorom i innym nabywcom;
d) cenę uzyskaną przez cukrownie ze sprzedaży wytłoków buraczanych, melasy i wapna defakacyjnego.

W wypadkach, gdy cukrownia produkująca tylko półfabrykaty (żółty cukier), sprzedaje pewne ilości cukru białego dostarczanego jej z innych cukrowni, chociażby tylko dla plantatorów i na pokrycie bezpośrednio najbliższego rynku lub też, gdy nawet cukrownia produkująca biały cukier otrzyma do sprzedaży cukier wyprodukowany w innych cukrowniach, właściciel cukrowni obowiązany jest nabyć odrębne świadectwo handlowe na handel towarowy, a w związku z tem podlega odrębnemu opodatkowaniu wartość cukru w cukrowni, która cukier ten wyprodukowała i odstąpiła na zlecenie Banku Cukrownictwa do sprzedaży innej cukrowni.

Również odrębne świadectwo przemysłowe musi nabyć cukrownia prowadząca warsztat reparacyjny dla naprawy maszyn, o ile w warsztacie tym za pewnem wynagrodzeniem uskutecznia się naprawy maszyn i narzędzi osób trzecich, chociażby plantatorów i odrębne świadectwo handlowe na handel towarowy cukrownia zajmująca się sprzedażą węgla dla plantatorów, nawozów sztucznych lub nasienia buraczanego nawet w wypadkach, gdy z powtarzających się podobnych tranzakcji kupna — sprzedaży nie osiąga zysku, jeżeli tylko do cen wyłożonych na zakup tych towarów dolicza swoje koszta handlowe. (Okólnik M. Sk. z 5. I. 1928 r. L. D. V. 7558/4/27).

Licząc się ze specjalnym charakterem eksportu spirytusu pozakontyngentowego, dokonywanego wyłącznie za pośrednictwem utworzonej w tym celu na podstawie punktu 6 art. 5 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26 marca 1927 r. o Monopolu Spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 289) — Spółki Akc. „Spirytus" w Warszawie, Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby poczynając od roku 1929 przy opodatkowaniu gorzelni rolniczych, przemysłowych oraz przedsiębiorstw przemysłu drożdżowego były przyjmowane do wymiaru podatku przemysłowego obroty ze sprzedaży tylko spirytusu, stanowiącego kontyngent zakupu na potrzeby Monopolu Spirytusowego, odnośnie natomiast spirytusu pozakontyngentowego, przeznaczonego na wywóz zagranicę, kontrola eksportu tego spirytusu zostaje powierzona Izbie Skarbowej Grodzkiej w Warszawie w miejscu siedziby zarządu Sp. Akc. „Spirytus".

Zauważono przytem, że rozdział spirytusu na kontyngentowy (do potrzeb Monopolu Spirytusowego) oraz pozakontyngentowy — na wywóz zagranicę, winien dokonywać się na podstawie zaświadczeń odnośnych Urzędów Akcyz i Monopolów. (Okólnik M. Sk. z 7. III. 1930 r. L. D. I. 9320/4/29).

W związku z zapytaniem Państwowych Wytwórni Uzbrojenia w Warszawie z dn. 14. III. 1931 r. Nr. L. 3303, Ministerstwo Skarbu oznajmiło, że kara konwencjonalna, chociaż w rozrachunkowym efekcie obniża wpływ kasowy za sprzedany towar, tem niemniej nie może ona zmniejszać przychodu brutto, w rozumieniu art. 5, ustęp pierwszy p. 7 ustawy, tudzież nie może być zaliczona do wydatków potrącalnych, o których mowa w ostatnim ustępie tegoż artykułu ustawy. (Okólnik M. Sk. z 22 X. 1931 r. L. D. V. 10797/4/31).

Za zarobek brutto w myśl art. 5, ustęp pierwszy p. 10 (dawniej p. 9) ustawy, uważa się jedynie sumę pobranego wynagrodzenia za świadczone usługi (Wyrok N. T. A. z 11. IV. 1929 r. L. Rej. 982/27).

Zatrudnianie przez geometrę czyli mierniczego innych mierniczych, chociażby byli oni samodzielnymi t. zn. odpowiedzialnymi wobec płatnika wykonawcami pewnych robót im przez płatnika powierzonych, bynajmniej nie uzasadnia żądania wyłączenia z podstawy wymiaru podatku sumy wynagrodzeń akordowych wypłacanych mierniczym zatrudnionym przez płatnika (Wyrok N. T. A. z 1. X. 1929 r. L. Rej. 4515/27).

Wynagrodzenie państwowych lekarzy weterynaryjnych za oględziny zwierząt i mięsa na stacjach kolejowych oraz za szczepienie ochronne traktować należy jako zarobek brutto, płynący z wykonywania samodzielnego wolnego zajęcia zawodowego w tym wypadku, gdy uiszczane jest bezpośrednio do rąk lekarza weterynaryjnego i tenże nie jest obowiązany, ani zdawać przełożonej władzy rachunku z pobranych kwot, ani składać ich do kasy państwowej.

Przy ustalaniu zarobku brutto, w myśl art. 5, ustęp pierwszy, punkt 10 (dawniej punkt 9), kwoty wynagrodzenia, należne a nie otrzymane, mogą być potrącane tylko w tym wypadku, o ile płatnika opodatkowuje się z roku na rok na podstawie wiarogodnych zapisków (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Przeprowadzone na skutek memorjału Głównego Zarządu Związku Lekarzy w swoim czasie dochodzenia wykazały, że żadna z kas chorych na obszarze Województwa Śląskiego, jak również b. zaboru pruskiego, nie uznaje lekarzy, którzy na mocy umowy spełniają na jej rachunek opiekę nad chorymi członkami tych kas, za urzędników w rozumieniu statutów kas chorych i nie opłaca w drodze potrącenia podatku dochodowego od wypłacanych im z tytułu spełnianej opieki lekarskiej zarobków. Pozatem lekarze ci w odróżnieniu od lekarzy kas chorych na powstałym terenie Rzplitej, przyjmują członków kas chorych nie w lokalach kas, lecz w mieszkaniach prywatnych, uniezależniając się w ten sposób całkowicie.

Te względy mając na uwadze, Ministerstwo Skarbu uznało, że wynagrodzenia lekarzy praktykujących w kasach chorych na terenie Górnego Śląska względnie b. zaboru pruskiego mają charakter zarobków, osiąganych z wykonywania praktyki lekarskiej (art. 1. lit b. ust. o państw. pod. przemysł.) i podlegają opodatkowaniu wg. art. 5. ustęp pierwszy p. 10 (dawniej 9) ustawy.

W odróżnieniu od stanu istniejącego na terenie b. dzielnicy pruskiej, personel lekarski kas chorych na pozostałym obszarze Państwa z reguły traktowany jest narówni z personelem administracyjnym kas chorych, tak pod względem praw, jak i obowiązków. Od wypłaconych lekarzom poborów potrącany jest podatek dochodowy w/g działu II ustawy o państw. pod. doch. również na mocy art. 3 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 911) personel lekarski zaliczony jest do pracowników umysłowych i podlega obowiązkowi ubezpieczenia narówni z innymi pracownikami, wobec czego fakt zmienności uposażenia w zależności od ilości przepracowanych godzin i t. d. niema dla sprawy zasadniczego znaczenia. Ministerstwo Skarbu poleciło zaniechać włączania do podstaw wymiaru podatku przemysłowego od obrotu omawianych wynagrodzeń (Okólnik M. Sk. z 31. VII. 1930 r. L. D. V. 9565/4/29).

Skoro istnieją dwie odrębne osoby prawne, z których każda prowadzi przedsiębiorstwo przemysłowe, to nie można mówić o obrotach wewnętrznych, wówczas obowiązek subjektywny uiszczania podatku spada na każdą osobę prawną, która prowadzi oddzielne przedsiębiorstwa.

Obroty między wydawniczą spółką akcyjną, a należącą do niej księgarnią, zorganizowaną w formie spółki z ogr. odp. nie mogą być uważane za niepodlegające opodatkowaniu obroty wewnętrzne wobec istnienia dwóch odrębnych osób prawnych (Wyrok N. T. A. z 4. III. 1930 r. L. Rej. 112/29).

Obroty fabryki papieru, uzyskane za papier, zużytkowany przez wydawnictwa, które to dwa przedsiębiorstwa należą do jednego i tego samego właściciela, są wolne od pod. przem. od obrotu jako wewnętrzne, okoliczność zaś, że przedsiębiorstwa wydawnictwa dzienników i innych pism periodycznych opłacają podatek tylko w formie świadectw przemysłowych — jest bez znaczenia. (Reskr. M. Sk. z 30. XI 1927 r. L. D. V. 9459/4).

Nie mogą być uznawane za obroty wewnętrzne takie np. obroty, jak przesłanie względnie wydanie jakiegokolwiek artykułu z przedsiębiorstwa, położonego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej do przedsiębiorstwa, znajdującego się na obszarze W. M. Gdańska, a należącego do tego samego przedsiębiorcy. (Okólnik M. Sk. Nr. 244 z 15. XII. 1927 r. L. D. V. 12116/4).

FABRYKA FARB i LAKIERÓW
J. A. KRAUSSE POLECA
FARBY i ZAPRAWY DO PODŁÓG

APTEKA ST. MALCZEWSKIEGO RADOM — PLAC JAGIELLOŃSKI 7. TELEFON 15-05

Forma i wysokość podatku.

Art. 6. Podatek przemysłowy pobiera się od wszystkich przedsiębiorstw i zajęć z wyjątkiem wymienionych w art. 8 i 9:

a) w formie świadectw przemysłowych,

b) w postaci podatku od obrotu.

W myśl art. 6 ustawy o pod. przem. obowiązek podatkowy — pomijając wyjątki, wymienione w art. 8 i 9 tejże ustawy — obejmuje jednolicie dwie kategorje świadczeń, a mianowicie wykupno świadectw przemysłowych, tudzież opłatę podatku od obrotu. Innemi słowy prawomocne ustalenie obowiązku podatkowego odnośnie do wykupienie świadectwa przemysłowego, przesądza równocześnie obowiązek uiszczenia podatku od obrotu, jeśli w pierwszej z tych kwestji wyniknie spór między domniemanym płatnikiem a władzą skarbową, a niekorzystna dla strony decyzja będzie powzięta przez władzę drugiej instancji, właściwą również do orzekania w drugiej z tych kwestji, to jest w sprawie podatku od obrotu (Wyrok N. T. A. z 29. IV. 1930 r. L. Rej. 2287/28).

Podatek przemysłowy od obrotu winien być wymierzony osobno dla każdego przedsiębiorstwa handlowego i przemysłowego choćby księgi handlowe płatnika ofiarowane na dowód, wykazywały łączny obrót jego przedsiębiorstwa (Wyrok N. T. A. z 5. I. 1931 r. L. Rej. 343/29).

Art. 7. Stawka podatku od obrotu wynosi:

A) **od 1 stycznia 1932 r.:**

1) a) 0,5% od obrotów, wymienionych w p. 1 i 4 art. 5, a uzyskanych przez przedsiębiorstwa handlowe ze sprzedaży hurtowej oraz z dostaw dla instytucyj państwowych i samorządowych, przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego kategorji I, II i III świadectw przemysłowych (część II lit. A p. II załącznika do art. 23 ustawy) , jak również przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw, pod warunkiem prowadzenia przez wymienione wyżej przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych;

1) b) 0,5% od obrotów, wymienionych w p. 1 art. 5, a uzyskanych przez przedsiębiorstwa skupu zawodowego kategorji IV świadectw przemysłowych (część II lit. A p. II załącznika do art. 23 ustawy);

2) 0,5% od obrotów, osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe wydawnictwa książek, drukowanych na obszarze obowiązywania niniejszej ustawy;

3) 1% od obrotów, wymienionych w p. 1 i 7 art. 5, a dokonanych artykułami spożywczemi pierwszej potrzeby przy detalicznej i drobnej sprzedaży z przedsiębiorstwa handlowego, jak również z pracowni rzemieślniczej, której właściciel posiada kartę rzemieślniczą, względnie z zakładu handlowego, należącego do właściciela pracowni rzemieślniczej i obsługującego tę pracownię;

4) 1,5% od obrotów, wymienionych w p. 1 art. 5, a uzyskanych ze sprzedaży przez przedsiębiorstwa prowadzące prawidłowe księgi handlowe, z wyjątkiem sprzedaży hurtowej w rozumieniu niniejszego artykułu.

5) 4% od obrotów przedsiębiorstw komisowych i pośrednictwa handlowego oraz pośredników handlowych (kat. II b. zajęć przemysłowych, część III lit. D zał. do art. 23);

6) 1% od obrotów, wymienionych w p. 2 art. 5, osiągniętych przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, z wyjątkiem zysków brutto z operacyj obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi;

7) 1% od obrotów przedsiębiorstw budowlanych (art. 5 p. 7) oraz samoistnych przedsiębiorstw robót (art. 5 p. 4), uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych, pod warunkiem prowadzenia przez odnośne przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych;

8) 1% od obrotów, określonych w p. 7 art. 5, a osiągniętych przez młyny oraz olejarnie, prowadzące prawidłowe księgi handlowe;

9) 1% od obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5, a osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców, lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nie opłacającym tego podatku w myśl niniejszej ustawy, z wyjątkiem artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa przemysłowego, tudzież remonty, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu;

10) 1,5% od obrotów, wymienionych w p. 7 i 8 art. 5, a osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze;

11) 1,5% od obrotów przedsiębiorstw ekspedycyjnych i przewozowych (art. 5 p. 5);

B) **od 1 stycznia 1933 r.:**

1) 0,75% od obrotów, wymienionych w p. 1 art. 5, a osiągniętych ze sprzedaży przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, z wyjątkiem sprzedaży hurtowej w rozumieniu niniejszego artykułu;

2) 1% od pozostałych obrotów, wymienionych w p. 1 art. 5 oraz w p. 4 art. 5, o ile chodzi o obroty, osiągnięte przez samoistne przedsiębiorstwa wykonywania dostaw;

3) 1% od obrotów, wymienionych w p. 7 i 8 art. 5, a osiągniętych przez pracownie rzemieślnicze, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze;

C) **od 1 stycznia 1934 r.:**

1,75% od pozostałych obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5, oraz od obrotów, wymienionych w p. 4 art. 5, a osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót, pod warunkiem prowadzenia ksiąg handlowych przez przedsiębiorstwa kategorji I do IV świadectw;

D) **od 1 stycznia 1935 r.:**

1,5% od pozostałych obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5, oraz od obrotów, wymienionych w p. 4 art. 5, a osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót, pod warunkiem prowadzenia ksiąg handlowych przez przedsiębiorstwa kategorji I do IV świadectw;

E) **od 1 stycznia 1936 r.:**

1,25% od pozostałych obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5 ,oraz od obrotów, wymienionych w p. 4 art. 5 ,a osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót, pod warunkiem prowadzenia ksiąg handlowych przez przedsiębiorstwa kategorji I do IV świadectw;

F) **od 1 stycznia 1937 r.:**

1% od pozostałych obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5, oraz od

obrotów, wymienionych w p. 4 art. 5, a osiągniętych przez samoistne przedsiębiorstwa robót, pod warunkiem prowadzenia ksiąg handlowych przez przedsiębiorstwa kategorji I do IV świadectw;

G) *2%* od pozostałych obrotów, podlegających opodatkowaniu.

H) Począwszy od 1 stycznia 1934 r. stopa podatków od obrotów, o których mowa w lit. A p. 9 niniejszego artykułu, będzie wynosiła połowę każdocześnie obowiązującej stopy podatków od obrotów, wymienionych w p. 7 art. 5 niniejszej ustawy.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzeń przyspieszyć terminy wprowadzenia w życie zniżonych stawek podatkowych, określonych w punktach: C), D), E) i F) oraz obniżać najwyżej do 1% stawkę, określoną w punkcie G).

Ulgowe stawki podatkowe będą stosowane wyłącznie do obrotów przedsiębiorstw handlowych, uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu. Nie uważa się jednak za przerób nabytego towaru czynności przygotowawczych, dokonywanych w przedsiębiorstwach handlowych przed uskutecznieniem sprzedaży, zgodnie z istniejącemi zwyczajami. Na wypadek wątpliwości, czy dana czynność odpowiada zwyczajom handlowym, zasięga władza podatkowa opinji właściwej izby przemysłowo - handlowej. Obroty przedsiębiorstw handlowych, uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, opłacają stawkę *2%* do dnia 31 grudnia 1933 r., a po tym okresie stawki, określone pod literami C), D), E) i F) niniejszego artykułu.

Do obrotów, osiągniętych ze sprzedaży, dokonanych bezpośrednio z samego zakładu przemysłowego, czy też z zakładów handlowych, należących do właściciela przedsiębiorstwa przemysłowego i obsługujących zakład przemysłowy, nie mogą być stosowane stawki podatkowe, przewidziane dla przedsiębiorstw handlowych, o ile obroty te dotyczą towarów, wyprodukowanych przez to samo przedsiębiorstwo przemysłowe. Przepis niniejszy nie ma zastosowania w wypadkach, przewidzianych w p. A) 3) niniejszego artykułu.

Za sprzedaż hurtową, podlegającą ulgowej stawce podatkowej, uważa się zbyt wszelkiego rodzaju towarów przez przedsiębiorstwo handlowe kupcom i przemysłowcom, kółkom rolniczym i producentom rolnym, oraz przedsiębiorstwom państwowym i samorządowym, tudzież instytucjom ubezpieczeń społecznych celem odprzedaży lub produkcji a jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa komunikacyjne, także celem eksploatacji, w innych zaś wypadkach — w ładunkach lub ilościach wagonowych.

Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych i po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo - handlowych i rzemieślniczych ustali w rozporządzeniu wykaz artykułów spożywczych pierwszej potrzeby.

R. GLÜCKSTEIN HANDEL SKÓR — RADOM — RYNEK 15

ABRAM MANDELKORN WYTWÓRNIA OBUWIA RADOM — MALCZEWSKIEGO 12

Do art. 7.

§ 34. Stawka podatku przemysłowego obrotu wynosi:

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
5, ustęp pierwszy p. 1	A. Przedsiębiorstwa handlu towarowego (cz. II lit. A. rozdziały I i XII taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy).						
	I. Prowadzące prawidłowe księgi handlowe:						
	a) od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży hurtowej (w rozumieniu art. 7 ustawy) . .	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
	b) od obrotów, osiągniętych z wszelkiego rodzaju sprzedaży z wyjątkiem obrotów ze sprzedaży hurtowej (w rozumieniu art. 7 ustawy) oraz z wyjątkiem obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby	1,5 %					
	c) od obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby, z wyjątkiem obrotów ze sprzedaży hurtowej w rozumieniu art. 7 ustawy .	1 %	0,75 %	0,75 %	0,75 %	0,75 %	0,75 %
	d) od obrotów osiągniętych z dostaw dla instytucyj państwowych i samorządowych	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
	II. Nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych:						
	a) od obrotów, osiągniętych z wszelkiego rodzaju sprzedaży, a w tej liczbie i z dostaw dla instytucyj państwowych i samorządowych, z wyjątkiem obrotów, osiągniętych z detalicznej i drobnej sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby	2 %					
	b) od obrotów, osiągniętych z detalicznej i drobnej sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby . . .	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
	B. Przedsiębiorstwa skupu zawodowego:						
	I. Kategorji I, II i III świadectw przemysłowych (Cz. II lit. A rozdział II taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy):						
	a) prowadzące prawidłowe księgi handlowe od obrotów wszelkiego rodzaju towarami	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
	b) nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych od obrotów wszelkiego rodzaju towarami	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
	II. Kategorji IV świadectw przemysłowych (cz. II lit. A rozdział II taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) zarówno prowadzące, jak i nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych od obrotów wszelkiego rodzaju towarami	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
5, ustęp pierwszy p. 2.	Instytucje kredytu krótkoterminowego domy bankowe i kantory wymiany (cz. II lit. A rozdział III taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy).						
	I. Prowadzące prawidłowe księgi handlowe:						
	a) od obrotów, osiągniętych w formie pobranych i należnych procentów, prowizji, komisowego tudzież innych tym podobnych wynagrodzeń za świadczenia	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
	b) od obrotów, osiągniętych w formie zysku brutto z operacji obcemi walutami, dewizami, czekami zagranicznemi, tudzież wszelkiego rodzaju papierami wartościowemi	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
	II. Nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych: od wszelkiego rodzaju oborotów	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
5, ustęp pierwszy p. 3.	Instytucje ubezpieczeniowe (cz. II lit. A rozdział IV taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) od wszelkiego rodzaju obrotów	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
5, ustęp pierwszy p. 4.	A. Samoistne przedsiębiorstwa dostaw (cz. II lit. A rozdział V taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy):						
	a) prowadzące prawidłowe księgi handlowe od wszelkiego rodzaju obrotów	0,5 %	0,5 %	0'5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
	b) nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych od wszelkiego rodzaju obrotów . .	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
	B. Samoistne przedsiębiorstwa robót (cz. II lit. A rozdział V taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy)						
	I. Prowadzące prawidłowe księgi handlowe:						
	a) od obrotów uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
	b) od wszelkiego rodzaju obrotów z wyjątkiem obrotów, uzyskanych przy budowie domów mieszkalnych .	2 %	2 %	1,75 %	1,50 %	1,25 %	1 %
	II. Nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych: od wszelkiego rodzaju obrotów	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
5, ustęp pierwszy p. 5.	A. Przedsiębiorstwa komisowe oraz pośrednictwa handlowego (cz. II lit. A rozdział VI taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) . . .	4 %	4 %	4 %	4 %	4 %	4 %
	B. Przedsiębiorstwa ekspedycyjne i przewozowe (cz. II lit. A, rozdział VI taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) od wszelkiego rodzaju obrotów	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
	C. Pozostałe przedsiębiorstwa, wymienione w rozdziale VI cz. II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, oraz przedsiębiorstwa komunikacyjne (cz. II lit. B taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) od wszelkiego rodzaju obrotów	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
5, ustęp pierwszy p. 6	A. Przedsiębiorstwa wydawnictw książek, drukowanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (cz. II lit. A rozdział XXI taryfy ,stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy):						
	a) prowadzące prawidłowe księgi handlowe	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %
	b) nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
	B. Inne przedsiębiorstwa handlowe (cz. II lit. A rozdziały: VII, VIII, IX, X, XI, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX i XXI taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) zarówno prowadzące, jak i nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych od wszelkiego rodzaju obrotów	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
5, ustęp pierwszy p. 7	A. Przedsiębiorstwa przemysłowe kategorji I — IV świadectw przemysłowych (cz. II lit. C taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy).						
	I. Prowadzące prawidłowe księgi handlowe:						
	a) od obrotów ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy,						

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
	jak i nieopłacającym tego podatku, z wyjątkiem obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty (§ 38 nin. rozp.) . .	1 %	1 %	0,875 %	0,75 %	0,625 %	0,50 %
	b) od pozostałych obrotów, a w tej liczbie i obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty z wyjątkiem obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa budowlane przy budowie domów mieszkalnych oraz przez młyny i olejarnie	2 %	2 %	1,75 %	1,50 %	1,25 %	1 %
	c) od obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa budowlane przy budowie domów mieszkalnych . . .	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
	d) od obrotów, osiągniętych przez młyny oraz olejarnie z wyjątkiem obrotów w p. a) wymienionych	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %
	II. Nieprowadzące prawidłowych ksiąg handlowych:						
	a) od obrotów ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nieopłacającym tego podatku, z wyjątkiem obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty (§ 38 nin. rozp.)	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %	1 %

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
	b) od pozostałych obrotów, a w tej liczbie i obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty	2%	2%	2%	2%	2%	2%
	B. Przedsiębiorstwa przemysłowe katerorji V — VIII świadectw przemysłowych (cz. II lit. C taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy).						
	a) od obrotów ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nieopłacającym tego podatku, z wyjątkiem obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty (§ 38 nin. rozp.) .	1%	1%	0,875%	0,75%	0,625%	0,50%
	b) od pozostałych obrotów, a w tej liczbie i obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty, z wyjątkiem obrotów, osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe przedsiębiorstwa budowlane przy budowie domów mieszkalnych oraz prowadzące prawidłowe księgi handlowe, młyny i olejarnie . . .	2%	2%	1,75%	1,50%	1,25%	1%
	c) od obrotów, osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe przedsiębiorstwa budowlane przy budowie domów mieszkalnych	1%	1%	1%	1%	1%	1%

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa: w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
	d) od obrotów, osiągniętych przez prowadzące prawidłowe księgi handlowe młyny oraz olejarnie z wyjątkiem obrotów w p. a) wymienionych	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	C. Pracownie i zajęcia rzemieślnicze (rękodzielnicze) — cz. II lit. C. rozdział XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy — pod warunkiem posiadania przez właściciela pracowni lub wykonywującego zajęcie karty rzemieślniczej, a na obszarze województwa śląskiego — poświadczenia władzy przemysłowej I instancji:						
	a) od obrotów ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowych (nie wyłączając przedsiębiorstw budowlanych), zarówno opłacającym podatek przemysłowy, jak i nieopłacającym tego podatku, z wyjątkiem obrotów, osiągniętych ze sprzedaży artykułów, przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa oraz remonty (§ 38 nin. rozp.) .	1%	1%	0,875%	0,75%	0,625%	0,50%
	b) od obrotów, osiągniętych z detalicznej i drobnej sprzedaży artykułów spożywczych pierwszej potrzeby	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	c) od pozostałych obrotów .	1,5%					
5, ustęp pierwszy p. 8.	A. Przedsiębiorstwa przemysłowe (cz. II lit. C taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) od wszelkiego rodzaju obrotów	2%	2%	2%	2%	2%	2%
	B. Pracownie i zajęcia rzemieślnicze (rękodzielnicze) — cz. II lit. C, rozdział XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy — pod warunkiem posiadania przez właściciela pracowni lub wykony-						

Artykuł	Rodzaj obrotów — Wyszczególnienie	Stawka podatkowa w 1932 r.	w 1933 r.	w 1934 r.	w 1935 r.	w 1936 r.	w 1937 r. i latach następnych
	wującego zajęcie karty rzemieślniczej, a na obszarze województwa śląskiego — poświadczenia władzy przemysłowej I instancji od wszelkiego rodzaju obrotów . .	1,5%	1%	1%	1%	1%	1%
5, ustęp pierwszy p. 9.	Przedsiębiorstwa przemysłowe (poza objętemi art. 5 p. 7 i art. 5 p. 8 ustawy), dorożkarstwo, furmaństwo (cz. II lit. C — rozdział XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) od wszelkiego rodzaju obrotów	2%	2%	2%	2%	2%	2%
5. ustęp pierwszy p.10	A. Samodzielne wolne zajęcia zawodowe od wszelkiego rodzaju obrotów	2%	2%	2%	2%	2%	2%
	B. Zajęcia przemysłowe (cz. III lit. D taryfy, stanowiącej zał. do art. 23 ustawy) — z wyjątkiem zajęć przemysłowych pośrednictwa handlowego od wszelkiego rodzaju obrotów	2%	2%	2%	2%	2%	2%
	C. Zajęcia przemysłowe pośrednictwa handlowego (kat. II — b. cz. III lit. D. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) od wszelkiego rodzaju obrotów	4%	4%	4%	4%	4%	4%

Do art. 7.

§ 35. Jeżeli w jednym zakładzie są prowadzone różnorodne operacje, nie stanowiące jednak odrębnych przedsiębiorstw (art. 11 — 18), a do określenia obrotu z tych operacyj stosują się różne punkty ustępu pierwszego art. 5 ustawy, jak również do wymiaru podatku odmienne stawki podatkowe (art. 7 ustawy), to obrót, osiągnięty z każdego rodzaju operacji, względnie podlegający różnym stawkom podatkowym, określa się odrębnie.

Przykłady:

A. Przedsiębiorstwo przemysłowe prowadzi następujące operacje:

a) produkuje wyroby z własnych materjałów;

b) przyjmuje do przeróbki cudze materjały.

Dla operacji pod a) — obrót ustala się w myśl punktu 7 ustępu pierwszego art. 5 ustawy, dla operacji zaś pod b) — zgodnie z punktem 8 ustępu pierwszego tegoż artykułu.

B. Przedsiębiorstwo handlu towarowego, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, sprzedaje towary częściowo kupcom dla dalszej odprzedaży, częściwo zaś konsumentom (nie w ładunkach lub ilościach wagonowych). Obrót, osiągnięty ze sprzedaży towarów kupcom dla dalszej odprzedaży, należy ustalić odrębnie, stosując stawkę podatkową, przewidzianą w art. 7 lit. A. p. 1-a ustawy, do pozostałego zaś obrotu należy zastosować stawkę podatkową, przewidzianą w art. 7 lit. A. p. 3 lub 4 ustawy w r. 1932, względnie w art. 7 lit. B. p. 1 ustawy w latach następnych.

Do art. 7 lit. A. p. 1-a.

§ 36. Za dostawę dla instytucyj państwowych i samorządowych uważa się każdą sprzedaż, dokonaną przez przedsiębiorstwo handlowe władzom i urzędom państwowym i samorządowym (między innemi i wojsku), bez względu na to, czy sprzedaż ta jest, czy też nie jest udowodniona umową.

Sprzedaży przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym (samorządowym) nie uważa się za dostawę. Sprzedaż ta podpada pod pojęcie sprzedaży hurtowej, o ile zachodzą warunki, określone w art. 7 ustęp piąty ustawy.

Do art. 7 lit. A. p. 3.

§ 37. Za detaliczną sprzedaż uważa się sprzedaż wszelkiego rodzaju towarów w mniejszych ilościach zarówno drobnym kupcom, jak i spożywcom.

O ile sprzedaż w mniejszych ilościach drobnym kupcom celem dalszej odprzedaży została uskuteczniona przez przedsiębiorstwa handlu towarowego, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, wówczas obrót z tego rodzaju sprzedaży uważa się za hurtowy w rozumieniu art. 7 ustęp piąty ustawy, wobec czego obrót ten korzysta z ulgowej 0,5%-owej stawki podatkowej, przewidzianej w art. 7 lit. A. p. 1-a ustawy.

Do art. 7 lit. A. p. 7.

§ 38. Obroty przedsiębiorstw, trudniących się instalacją ogrzewań centralnych, kanalizacji, wodociągów, łazienek, wszelkiego rodzaju wentylacji i t. p. podlegają opodatkowaniu według 1% stawki podatkowej, o ile w całości zachodzą warunki przewidziane w art. 7 lit. A. p. 7 ustawy.

§ 39. Za domy mieszkalne uważa się budynki, w których przynajmniej 2/3 użytkowej powierzchni służy wyłącznie celom mieszkalnym.

Jako pokoje mieszkalne uważa się również kuchnie, nisze, alkowy i t. p. pomieszczenia.

Do art. 7 lit. A. p. 9.

§ 40. Stawka podatkowa z art. 7 lit. A. p. 9 ustawy ma zastosowanie do obrotów, wymienionych w art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy, a osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży wydobytych surowców lub wyprodukowanych towarów krajowym przedsiębiorstwom przemysłowym, a w tej liczbie również przedsiębiorstwom niepodlegającym podatkowi przemysłowemu (art. 2 i 3 ustawy), względnie zwolnionym od tego podatku na zasadzie art. 39 i 44 ustawy, a w szczególności także przedsiębiorstwom państwowym, względnie komunalnym, nieopłacającym podatku przemysłowego.

Ulga z art. 7 lit. A. p. 9 ustawy ma również zastosowanie do obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa przemysłowe ze sprzedaży towarów przedsiębiorstwom budowlanym, obowiązanym do wykupienia świadectw przemysłowych w myśl rozdziału XIX części II — lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

§ 41. Sprzedaż towarów przeznaczonych na inwestycje nabywającego przedsiębiorstwa przemysłowego, tudzież remonty nie korzysta ze stawki, przewidzianej w art. 7 lit. A. p. 9 ustawy.

Za towary przeznaczone na inwestycje uważa się artykuły, które stanowić mają w przedsiębiorstwach nabywających część składową majątku lub inwentarza (budynki,

maszyny, urządzenia fabryczne i biurowe i t. p.), a nie są przeznaczone dla celów produkcji.

Za remonty uważa się tylko takie naprawy, które zwiększają wartość przedmiotów inwestycyjnych.

W sprawach wątpliwych, dotyczących pojęcia inwestycyj oraz remontu, mają władze wymiarowe zwracać się o opinję za pośrednictwem izb skarbowych do właściwych izb przemysłowo - handlowych, względnie powoływać biegłych z list przedstawionych przez izby przemysłowo - handlowe.

§ 42. Dla uzyskania stawki podatkowej z art. 7 lit. A. p. 9 ustawy nie jest niezbędne prowadzenie prawidłowych ksiąg handlowych do końca r. 1933. Natomiast warunkiem uzyskania obniżonej do połowy powyższej stawki w myśl art. 7 lit. H. ustawy przez przedsiębiorstwa przemysłowe kategorji I — IV świadectw przemysłowych (cz. II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) jest prowadzenie prawidłowych ksiąg handlowych począwszy od 1 stycznia 1934 r.

Do art. 7 lit. A. p. 3, 10, lit. B. p. 3.

§ 43. Na obszarze województwa śląskiego poświadczenia władz przemysłowych I instancji zastępują karty rzemieślnicze.

W wypadku nieposiadania karty rzemieślniczej (poświadczenia władzy przemysłowej I instancji) przez właściciela pracowni rzemieślniczej lub rękodzielniczej, odnośne pracownie opłacają podatek na zasadach, określonych dla przedsiębiorstw przemysłowych i nie korzystają z ulg, przewidzianych dla rzemieślników.

Do art. 7 ustęp trzeci.

§ 44. W razie wątpliwości w sprawach dotyczących przerobu towarów przez przedsiębiorstwa handlowe, władze podatkowe winny zwracać się za pośrednictwem izb skarbowych do Ministerstwa Skarbu, które zasięgnie opinji izb przemysłowo - handlowych i na podstawie tej opinji wyda decyzję.

Do art. 7 ustęp piąty.

§ 45. Za sprzedaż hurtową podlegającą ulgowej stawce podatkowej uważa się:

A) sprzedaż wszelkiego rodzaju towarów w dowolnych ilościach przez przedsiębiorstwa handlowe:

1) kupcom, przemysłowcom, kółkom rolniczym, producentom rolnym, przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym (handlowym i przemysłowym, zarówno podlegającym podatkowi przemysłowemu, jak i zwolnionym od tego podatku), tudzież instytucjom ubezpieczeń społecznych, — celem odprzedaży lub produkcji, 2) przedsiębiorstwom komunikacyjnym (cz. II lit. B. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy), zarówno podlegającym podatkowi przemysłowemu, jak i zwolnionym od tego podatku — także celem eksploatacji;

B) wszelkie sprzedaże innego rodzaju, aniżeli wyszczególnione w punkcie A), a w szczególności sprzedaże konsumentom, kupcom i przemysłowcom nie dla celów odprzedaży lub produkcji i t. p. — o ile są dokonane w ładunkach wagonowych, względnie partjami odpowiadającemi pełnemu ładunkowi 10-tonnowego wozu towarowego.

Za sprzedaż dla celów produkcji uważa się wszelką sprzedaż towarów przedsiębiorstwom przemysłowym i producentom rolnym z wyjątkiem sprzedaży towarów dla celów inwestycyjnych oraz dla remontów (§ 41 nin. rozporz.), jak również z wyjątkiem sprzedaży dla konsumcji niezwiązanej z produkcją (naprz. — sprzedaż papieru dla celów kancelaryjnych przedsiębiorstwom przemysłowym, nieprzerabiającym papieru i t. p.).

Za producenta rolnego uważa się każdego rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne, niezależnie od tego, czy produkuje na sprzedaż, czy też na użytek własny.

Za sprzedaż przedsiębiorstwom komunikacyjnym celem eksploatacji uważa się

sprzedaż towarów, służących do utrzymania przedsiębiorstwa komunikacyjnego w ruchu i zużywających się jednorazowo, jak np. węgiel, smary.

Sprzedaż hurtowa winna być udowodniona prawidłowemi księgami handlowemi.

Zawarte w art. 7 ustęp piąty ustawy określenie sprzedaży hurtowej ma jedynie zastosowanie do wymiaru podatku od obrotu i w niczem nie narusza postanowień części II załącznika do art. 23 ustawy, (lit. A. rozdział I, kat. pierwsza), dotyczących klasyfikacji przedsiębiorstw.

Do art. 7 ustęp ostatni.

§ 46. Wykaz artykułów spożywczych pierwszej potrzeby podaje tabela, załączona do niniejszego paragrafu.

Przedsiębiorstwo dostawy kamienia po przerobieniu go na szuter (kamienia tłuczonego) nie korzysta z ulgowej stawki podatkowej, przewidzianej w art. 7. lit. A p. 1-y ustawy o p. p. p. p. (Wyrok N. T. A. z 3. IV. 1929 r. L. Rej. 1652/27).

Ponieważ ustawa w art. 7. uzależnia zastosowanie ½% stawki podatkowej od wykazania sprzedaży hurtowej prawidłowo prowadzonemi księgami handlowemi, przeto decyzja Kom. Odwoławczej, uznająca prowadzone przez podatnika książki na cukier, zawierające „przychód i rozchód" za zupełnie wystarczające do zastosowania stawki ½% nie jest zgodne z przepisem art. 7 lit. A p. 1 a ustawy o p. p. p. i dlatego Najw. Tryb. Adm. wskutek skargi przewodniczącego Komisji Odwoławczej decyzję tę uchylił (Wyrok N. T. A. z 22. IV. 1931 r. L. Rej. 4194/29).

Ministerstwo Skarbu zwróciło uwagę, iż w myśl art. 7 lit. A 1a w związku ze zmianą tytułu Rozd. XII cz. II lit. A. taryfy oraz lit. A/2 tegoż artykułu ustawy o państw. pod. przem. z dn. 15 lipca 1925 r. w brzmieniu Obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 27 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 110) poczynając od dnia 1 stycznia 1932 r. do obrotów osiągniętych z hurtowej sprzedaży przez księgarnie oraz do wszelkiego rodzaju obrotów osiągniętych przez wydawnictwa książek, drukowanych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, stawka podatku wynosi 0,5% pod warunkiem prowadzenia przez te przedsiębiorstwa prawidłowych ksiąg handlowych (Okólnik M. Sk. z 21. III 1932 r. L. D. V. 6598/4/32).

Okoliczność, iż przedsiębiorstwo, które nabyło wydobyte surowce lub wyprodukowane towary, nie posiadało w okresie wymiarowym świadectwa przemysłowego dla przedsiębiorstw przemysłowych, sama przez się nie pozbawia jeszcze przedsiębiorstwa sprzedającego prawa do 1%-wej stawki podatku przemysłowego od obrotu w myśl art. 7 lit. A p. 9 ustawy o p. p. p. (Wyrok N. T. A. z 5. VI 1929 r. L. Rej. 3055/27).

Przepis art. 7 lit A p. 9 odnośnie 1% stawki podatkowej nie ma zastosowania do obrotów ze sprzedaży przez przedsiębiorstwo przemysłowe wytworów zakładom przemysłowym Intendentury Min. Spr. Wojsk. gdyż Intendentura wojskowa nie jest samoistnem przedsiębiorstwem, mającem odrębną osobowość prawną (Wyrok N. T. A. z 20. XI 1929 r. L. Rej. 4274/27 i z 1. VI 1929 r. L. Rej. 659/27).

Sprzedaż przez firmę narzędzi wiertniczych przedsiębiorstwom naftowym winna być uznaną za sprzedaż dla celów inwestycyjnych (Wyrok N. T. A. z 12. IV 1930 r. L. Rej. 1637/28, z 11. I. 1930 r. L. Rej. 4949/27).

Dla otrzymania ulgi z art. 7 lit. A. p. 9 ustawy o p. p. p. obowiązkiem płatnika jest wykazanie, że nabywcą danego produktu jest przedsiębiorstwo przemysłowe. Wykazanie to winno nastąpić w ten sposób, by nie ulegało żadnej wątpliwości, że tranzakcja o którą chodzi, doszła do skutku bezwarunkowo między dwoma przemysłami. (Wyrok N. T. A. z 23. V 1930 r. L. Rej. 4118/28).

Postanowienie art. 7 lit. A. p. 9 ustawy o p. p. p. określając materjalne wymogi uzyskania ulgowej stawki podatkowej, nie zawiera żadnych ograniczeń pod względem formalnym, a w szczególności zaś co do sposobu przeprowadzenia przez płatnika dowodu na istnienie tych materjalnych wymogów (Wyrok N. T. A. z 16. II 1931 r. L. Rej. 6389/29).

Obroty, osiągnięte przez przedsiębiorstwo przemysłowe ze sprzedaży wyprodukowanych towarów Państw. Monop. Tyton. jako przedsiębiorstwu przemysłowemu korzystają z ulgowej stawki, przewidzianej w art. 7 lit. A. p. 9 ustawy o p. p. p. (Wyrok N. T. A. z 16. III. 1931 r. L. Rej. 678/29).

Załączenie przez przedsiębiorstwo przemysłowe do odwołania wykazu wszystkich przedsiębiorstw przemysłowych, które nabyły jego wytwory, z dokładnem zaznaczeniem firmy, względnie właściciela przedsiębiorstwa i jego siedziby oraz z wy-

szczególnieniem przy każdym odbiorcy sumy zakupu, należy uważać za dostateczne udzielenie przez płatnika danych, umożliwiających władzy sprawdzenie tych okoliczności faktycznych, które według art. 7 lit. A. p. 9 ustawy uzasadniają zastosowanie ulgowej stawki podatkowej (Wyrok N. T. A. z 8. X. 1931 r. L. Rej. 6565/29).

Cukiernie, jako zaliczone do przedsiębiorstw gastronomicznych, wymienionych w rozdziale VII części II lit A) taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, których obrót ustala się w myśl art. 5 p. 6 ustawy, podlegają zasadniczo stawce podatku przemysłowego w wysokości 2% od całego obrotu, niezależnie od pochodzenia i rodzaju sprzedawanych w cukierni artykułów.

Z uwagi jednak na postanowienia art. 7 lit. A) p. 10 i lit. B) p. 3 ustawy przewidujące, że obroty pracowni rzemieślniczych, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze, korzystają począwszy od 1932 r. ze zniżonych stawek podatkowych, Ministerstwo Skarbu zarządza co następuje:

Część obrotów, pochodząca ze sprzedaży nawet z cukierni, lecz nie do spożycia na miejscu, a do konsumcji nazewnątrz wyrobów cukierniczych (ciastek i t. p.), wytworzonych we własnej pracowni rzemieślniczej właściciela cukierni, posiadającego kartę rzemieślniczą, winna być opodatkowana według stawek z art. 7 lit A) p. 10 i lit. B) p. 3 ustawy. Pozostała część obrotu cukierni (wytwory własnego warsztatu rzemieślniczego konsumowane na miejscu, obce wyroby, napoje i t. p.) będzie opodatkowana według 2% stawki.

Obroty cukierni, podlegające w myśl powyższego zniżonej stawce podatkowej, będą ustalane przez Komisję Szacunkową na podstawie ksiąg handlowych, o ile w takowych wykazywane będą odrębnie odnośne obroty, względnie na podstawie posiadanych materjałów i danych (orzeczenia rzeczoznawców) (Okólnik M. Sk. z 19. X 1932 r. L. D. V. 16530/4/32).

W związku z nowelizacją ustawy z 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym utraciła moc zawarta w okólniku z dn. 10. III. 1930 L. D. V. 9888/4/29 interpretacja postanowień art. 7 ustawy w sprawie stosowania ulgowych stawek podatkowych do obrotów, osiągniętych przez przedsiębiorstwa handlowe, ze sprzedaży towarów, przerobionych przed odprzedażą w obcem przedsiębiorstwie.

Poczynając od 1 stycznia 1932 r. ulgowe stawki podatkowe, o ile chodzi o przedsiębiorstwa handlowe, mogą mieć zastosowanie w myśl art. 7 ustęp trzeci ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 27 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 110) wyłącznie do obrotów, uzyskanych ze sprzedaży towarów bez przerobu.

Obroty przedsiębiorstw handlowych, uzyskane ze sprzedaży towarów po ich przerobieniu w obcych przedsiębiorstwach przemysłowych, opłacają podatek w okresie od 1 stycznia 1932 r. do 31 grudnia 1933 r. według 2%-wej stawki podatkowej.

W myśl powyższego winny być obliczane również i zaliczki na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1932.

Wrazie stwierdzenia, iż przypisane przez władze Skarbowe zaliczki na podatek za rok 1932 zostały obliczone na zasadach odmiennych od niniejszego wyjaśnienia, należy dokonany przepis bezwłocznie sprostować, równocześnie zawiadamiając o tem płatnika, a wrazie mylnego obliczenia zaliczek przez samego płatnika (przedsiębiorstwa nowopowstałe, wpłaty miesięczne) — wezwać go do uskutecznienia odnośnej dopłaty w terminie do dni 7-miu. W wypadku nieuiszczenia tej dopłaty należy wdrożyć niezwłocznie kroki egzekucyjne w myśl ustępu ostatniego art. 56 ustawy o p. p. p. (Okólnik M. Sk. z 14. VII 1932 r. L. D. V. 30550/4/32).

Prawo autorskie, czy też licencja filmowa w oświetleniu samej skargi ani nie dotyczy umysłowej rzeczy ruchomej, ani samo dla siebie taką rzeczą nie jest. Okoliczność zaś, że licencje takie mogą być i są przedmiotem tranzakcji, a wszczególności także umów kupna — sprzedaży, bynajmniej nie dowodzi, żeby one mogły lub winny być zaliczone do towaru. One mimo to są i pozostają nadal tylko prawami, a zatem przedmiotami niezmysłowemi.

Skoro ustawa o p. p. p. w przepisie art. 7 ustęp piąty (dawniej ustęp trzeci) ogranicza do „towarów" to już z tego powodu, iż sporne obroty nie są wynikiem zbytu „towarów", zarzuty skargi przeciw legalności zaskarżonego orzeczenia w płaszczyźnie powołanego przepisu ustawy nie są uzasadnione, wobec czego Najw. Tryb. Adm. skargę oddalił (Wyrok N. T. A. z 19. XI. 1931. L. Rej. 1351/30; L. Rej. 4435/29).

Sprzedaż artykułów aptekarskich do aptek Kas Chorych traktować należy jako sprzedaż hurtową (Okólnik M. Sk. z 10. IV 1928 r. L. D. V. 4008/1)

Za producenta rolnego w myśl art. 7. — ustęp przedostatni — ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dn. 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 17 poz. 110 z r. 1932) należy uważać każdego rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne, niezależnie od tego, czy produkuje na sprzedaż, czy na użytek własny. (Okólnik M. Sk. z 14. VII. 1932 r. L. D. V. 23688/4/32).

Art. 8. Państwowy podatek przemysłowy tylko w formie, określonej w art. 6 lit. a), opłacają:

1) przedsiębiorstwa handlu wędrownego (art. 19);

2) przedsiębiorstwa handlu jarmarcznego (art. 20);

3) pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie), inspektorzy i agenci towarzystw ubezpieczeniowych, przedsiębiorstw komunikacyjnych, przewozowych, kredytowych, z wyjątkiem pomocników, podróżujących w imieniu lub na rachunek firm, nie opłacających podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy;

4) przedsiębiorstwa, prowadzące wydawnictwa dzienników i innych pism perjodycznych;

5) pracownie i zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo, furmaństwo, rybołówstwo, o ile są prowadzone przez właścicieli przy współudziale najwyżej jednego członka rodziny; dla zaliczenia do pracowni i zajęcia rzemieślniczego, względnie rękodzielniczego, nieodzowne jest posiadanie karty rzemieślniczej; przepis niniejszy nie ma zastosowania do mydlarstwa, rzeźnictwa oraz wyrębu mięsa.

Do art. 8.

§ 47. Wszystkie przedsiębiorstwa, względnie zajęcia, wymienione w art. 8 ustawy, winny być zaopatrzone we właściwe świadectwa przemysłowe.

Do art. 8 p. 3.

§ 48. Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie) winni wykazać się dowodami opłacenia przez firmy, w imieniu lub na rachunek których działają, świadectwa przemysłowego, oraz pełnomocnictwem firmy przez nich reprezentowanej.

Komiwojażerowie firm zagranicznych winni być uważani, jako działający na rachunek własny, o ile umowy zawarte z odnośnemi obcemi państwami nie traktują tej sprawy odmiennie.

Do art. 8 p. 4.

§ 49. Za pisma perjodyczne uważa się czasopisma, t. j. druki, nie mające zamkniętej całości, a ukazujące się perjodycznie, pod jednym tytułem w bieżących numerach (zeszytach).

Natomiast pod pojęcie pisma perjodycznego nie podpadają książki wydawane perjodycznie, a stanowiące bądź oddzielnie, bądź przez połączenie kilku tomów (zeszytów) jedną całość.

§ 50. Obroty drukarni, osiągnięte z druku pism codziennych i pism perjodycznych, należących do właściciela drukarni, nie podlegają podatkowi przemysłowemu od obrotu.

Natomiast w drukarniach, wykonywujących oprócz druku własnych pism perjodycznych i inne druki na zamówienia osób postronnych, opodatkowaniu podlegają jedynie obroty, osiągnięte z wykonania druków dla zamawiających.

Do art. 8 p. 5.

§ 51. Pracownie i zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo, furmaństwo, rybołówstwo, nie podlegają podatkowi przemysłowemu od obrotu, o ile są prowadzone przez właścicieli przy współudziale najwyżej jednego członka rodziny.

O ile w wymienionym w poprzednim ustępie przedsiębiorstwie zatrudnioną jest chociaż przejściowo — jedna siła obca (chociażby uczeń przemysłowy, praktykant i t. p.), względnie dwaj członkowie rodziny, wówczas ulga z art. 8 p. 5 ustawy nie może być przyznana.

Za członków rodziny uważa się: małżonków, dzieci ślubne, nieślubne i przysposobione, krewnych męża i żony w linji wstępnej zstępnej.

Właściciele pracowni rzemieślniczych lub rękodzielniczych oraz osoby wykonywujące zajęcia rzemieślnicze, względnie rękodzielnicze celem uzyskania ulgi z art. 8 p. 5 ustawy winny wykazać się posiadaniem karty rzemieślniczej, względnie na obszarze województwa śląskiego — poświadczeniem władzy przemysłowej I instancji.

W wypadku nieposiadania karty rzemieślniczej (poświadczenia władzy przemysłowej I instancji) przez właściciela pracowni rzemieślniczej lub rękodzielniczej, względnie przez osobę, wykonywującą zajęcie rzemieślnicze lub rękodzielnicze, odnośne pracownie, względnie zajęcia opłacają podatek na zasadach, określonych dla przedsiębiostw przemysłowych i nie korzystają z ulg przewidzianych w art. 8 p. 5 ustawy.

Mydlarstwo, rzeźnictwo i wyrąb mięsa nie korzystają wogóle z ulgi z art. 8 p. 5 ustawy.

Komiwojażer ręczący firmie pełnym del credere za wszelkie zobowiązania kupców do jego rejonu należących nie może być uznany za komiwojażera w myśl 8 p. 3 ustawy, lecz należy go uważać za reprezentanta względnie zastępcę firmy

Pociągnięcie zatem przez władzę pozwaną skarżącego do obowiązku wykupienia świadectwa kategorji II/b dla zajęć przemysłowych (pośredników handlowych) było uzasadnione (Wyrok N. T. A. z 23. XII. 1929 r. L. Rej. 4793/27 i 1068/28).

Pracownik firmy, który nabywa towar dla firmy, ale nie sprzedaje i nie uzyskuje zamówień, nie ma obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego. (Wyrok S. N. z 5. XII 1928 r. Nr. II. K. 2543/28).

Dla uznania danej osoby za pomocnika podróżującego jakiejkolwiek firmy koniecznym jest ustalenie stałego stosunku służbowego pomiędzy opłacającą podatek przemysłowy firmą a tą osobą, wyrażonego w umowie o najmie pracy i w pełnomocnictwie do działania w imieniu i na rachunek firmy, przyczem działalność komiwojażera powinna polegać na szukaniu zbytu dla towarów mocodawcy poza siedzibą jego przedsiębiorstwa. Natomiast działalność, polegająca na przygodnym stręczeniu klijentów oraz inkasowaniu pieniędzy nie wystarcza do uznania jej za przemysł komiwojażerski. (Wyrok S. N. z 29 IV. 1929 r. Nr. II 2 K. 356/29).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło co następuje:

W myśl postanowień art. 8 p. 3 ustawy o p. p. p. agenci towarzystw ubezpieczeniowych podlegają obowiązkowi opłacania podatku przemysłowego tylko w formie świadectwa przemysłowego (art. 6 lit. a ustawy). Przepis ten jako ogólny dotyczy jedynie formy opłacania pod. przem. obowiązek zaś wykupienia świadectw przemysłowych przewidziany jest w art. 10 ustawy i taryfie dołączonej do art. 23. Z zestawienia powyższych przepisów wynika, że pod postanowienia art. 8 p. 3 ustawy podpadają jedynie ci agenci, którzy wykonywują czynności akwizycyjne bez utrzymywania w tym celu biur, a zatem agenci sprawujący czynności akwizycyjne osobiście bez żadnej pomocy i bez utrzymywania lokalu biurowego, na podstawie umowy agenturalnej i pobierający za swe czynności umówioną prowizję. Zatem agenci tacy mają obowiązek wykupienia świadectwa przemysłowego na zajęcia przemysłowe według Tar. Cz. III. D. III. L. 2, natomiast wolni są od podatku przemysłowego od obrotu.

Agenci zaś, którzy bądź przy własnem mieszkaniu, bądź w osobnym lokalu mają urządzone biuro i zajmują się akwizycjami dla jednego lub kilku towarzystw ubezpieczeniowych osobiście bądz przy pomocy sił biurowych, nie podpadają pod część III D. III taryfy, lecz jako utrzymujący biuro, winni być traktowani według Cz. II A. rozdz. VI. kat. II/4 tar. analogicznie do biur pośrednictwa handlowego.

W ostatnim wypadku agenci winni ponadto opłacać podatek przem. od obrotu w wysokości 4% (dawniej 5%) od osiągniętej prowizji w myśl art. 5. ustęp pierwszy p. 5 ustawy.

O ile agencja taka obejmuje kilka towarzystw ubezpieczeń, przepisy Rozdz. VI część II lit. A zał. do art. 23 ustawy powinny znaleść pełne zastosowanie i wymierzony winien być podatek od obrotu w/g 4% (dawniej 5%) stawki. W wypadku jednak zastępowania tylko jednego T-wa kategorja II świadectw przem. może okazać się zbyt uciążliwa, upoważnia się przeto Izbę Skarbową do przyznawania na zasadzie art. 94 ustawy na indywidualne prośby ulgi w ten sposób, że zezwala się na wykupno świadectw przem. III kateg. handl. tym agentom obrót (prowizja), których za rok ubiegły nie przekraczał kwoty 5.000 zł. przyczem przyznanie ulgi w nabyciu

świadectwa przemysłowego nie uwalnia od opłaty pod. przem. od obrotu (Okólnik M. Sk. z 24. VII. 1931 r. L. D. V. 5734/4/30).

Najwyższy Trybunał Administracyjny w ramach skargi rozważył, co następuje:

Skarżący dołączył do odwołania zaświadczenie Urzędu gminnego, stwierdzające, że prowadził on przedsiębiorstwo przy pomocy 1 pracownika, lecz zaświadczenie to nie mogło być uznane za dowód o powadze dokumentu publicznego, gdyż nie zostało wydane w zakresie kompetencji Urzędu gminy, ustalonego ustawą o organizacji gmin wiejskich, a tem samem władza miała pełne prawo do swobodnej oceny mocy dowodowej tego dokumentu w zestawieniu z innym materjałem dowodowym.

Z powyższych względów Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nie uzasadnioną (Wyrok N. T. A. z 23. III. 1932 r. L. Rej. 1006/30).

Art. 9. Podatek przemysłowy tylko w formie podatku od obrotu (art. 6 lit. b) opłacają samodzielne wolne zajęcia zawodowe lekarzy, dentystów, weterynarzy, felczerów, adwokatów, notarjuszy, obrońców sądowych, architektów, inżynierów, innych techników i inne samodzielne wolne zajęcia zawodowe, które ustala w drodze rozporządzeń Minister Skarbu w porozumieniu z właściwym ministrem.

Niema żadnej racji różniczkować między obrońcami, wykonywującemi swe zajęcia zawodowe samodzielnie, a nie należącemi do stanu adwokackiego. Przeciwnie racja równomiernego rozkładania ciężarów podatkowych przemawia zatem, aby pod określenie obrońców sądowych w rozumieniu ustawy o państw. podat. przem. subsumować wszelkiej kategorji obrońców w sprawach karnych, działających na obszarze b. dzielnicy austrjackiej, a nie należących do stanu adwokackiego, ani nie mających tytułów obrońców sądowych, nie mogło leżeć w intencji ustawodawcy. Tak samo bez znaczenia jest, przy jakich sądach obrońca jest czynny (Wyrok N. T. A. z 27. III 1926 r. L. Rej. 1797/24).

Art. 9 ustawy o pod. przem. zwalnia od obowiązku nabywania świadectw przemysłowych samodzielne wolne zawody. Między innemi architektów, inżynierów i innych techników. Jeśli inżynier wykonywa budowy tak, że tylko kieruje budową, a wszelkie materjały i robocizny płaci zamawiający budowę, albo w t. zw. stosunku gospodarczym, t. j. zakupuje materjały i przyjmuje robotników we własnem imieniu, ale na rachunek zamawiającego budowę, sam zaś tytułem wynagrodzenia za swoje czynności otrzymuje procent od przedłożonych oryginalnych faktur, oraz rachunków na wypłaconą robociznę — to ta druga kategorja umów o budowę (względnie prowadzenie budowy) w trybie gospodarczym wychodzi poza granicę samodzielnego wolnego zajęcia zawodowego, wolnego od obowiązku nabycia świadectwa przemysłowego i przeciwnie uzasadnia obowiązek nabycia takiego świadectwa, gdyż wobec tego stanu rzeczy podejmuje się dany inżynier nietylko zawodowego wykonywania prac technicznych, ale także sprawuje przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 1 ustawy o pod. przemysł. (Wyrok N. T. A. z 6. X. 1930 r. L. Rej. 47/29 r. 48/29 r. i 1228/29).

Wymienione w art. 9 ustawy o pod. przem. osoby zwolnione są od podat. przem. w formie świadectw przemysłowych o tyle tylko, o ile oddają się przewidzianym w ustawie zajęciom bezpośrednio związanym z ich zawodem. O ile zaś oddają się zajęciom nie mającym związku z ich zawodem, lub mającym związek luźny, przypadkowo, np. adwokat prowadzący biuro pośrednictwa przy pożyczkach hipotecznych lub sprzedaży majątków, to wówczas obowiązany byłby on do wykupienia świadectwa przemysłowego.

Rzecznik patentowy obowiązany jest do uiszczenia podat. przem. tylko w formie podatku od obrotu (Wyrok S. N. z 17. III. 1927 r. Nr. II K. 144/26).

Notarjusze na ziemiach polskich b. ros. zaboru nie są wyłączeni od obowiązku uiszczenia podat. przem. od ich zarobku w formie podatku od obrotu (Wyrok S. N. z XI 1928 r. Nr. II K 1327/28).

„TEXTYL“
BRACIA WASSERTHEIL
KATOWICE – RYNEK 5

Rozdział I.

ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE.

Rejestracja przedsiębiorstw.

Art. 10. Świadectwa przemysłowe (art. 6 lit. a) winny być wykupione:

1) przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe dla każdego przez nie prowadzonego oddzielnego zakładu handlowego, względnie przemysłowego;

2) przez każde przedsiębiorstwo na zysk obliczone, a wykonywane bez utrzymywania oddzielnego zakładu;

3) dla każdego zajęcia przemysłowego, wymienionego w taryfie, dołączonej do art. 23.

Ideą przewodnią ustawy o podat. przem. jest opodatkowanie w formie świadectwa przemysłowego, każdego oddzielnego przemysłu i każdego oddzielnego zakładu, prowadzonego przez ten przemysł, a więc np. skup materjałów leśnych a wyrąb lasu, jako przedsiębiorstwo, stanowiące dwa oddzielne przemysły, obowiązane są do wykupienia oddzielnych świadectw przemysłowych (Wyrok S. N. z 28. XI 1929 r. Nr. K. 779/29).

Określenie oddzielnych zakładów i przedsiębiorstw.

Art. 11. Za oddzielny zakład handlowy uważa się osobne stałe lub ruchome, zamknięte lub otwarte pomieszczenie albo część takiego pomieszczenia, względnie kilka pomieszczeń, posiadających bezpośrednie ze sobą połączenie, w których prowadzi się handel towarowy, lub w których dokonywa się innych operacyj handlowych, stanowiących według taryfy, załączonej do art. 23, odrębne przedsiębiorstwo.

Do art. 11.

§ 52. Za oddzielne przedsiębiorstwo handlowe, wymagające nabycia osobnego świadectwa przemysłowego, uważa się każde przedsiębiorstwo, wymienione odrębnie w rozdziałach I do XXI części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

P r z y k ł a d y:

Hotel (rozdział X) i restauracja (rozdział VII), chociażby się mieściły w lokalach ze sobą połączonych, stanowią dwa odrębne przedsiębiorstwa, wymagające nabycia dwóch świadectw przemysłowych.

Sklep kolonjalny (rozdział I) i zakład restauracyjny (rozdział VII) w żadnym wypadku nie mogą stanowić jednego przedsiębiorstwa, a wymagają nabycia dwóch odrębnych świadectw przemysłowych.

§ 53. Samochód, z którego prowadzona jest sprzedaż towarów, jest w myśl art. 11 ustawy oddzielnym zakładem handlowym, który winien być zaopatrzony w osobne świadectwo przemysłowe.

Kategorję świadectwa przemysłowego określa się według rodzaju i znamion sprzedaży, stosownie do przepisów części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

O ile sprzedaż z samochodu ciężarowego prowadzona jest w kilku miejscowościach, zaliczonych do różnych klas, świadectwo przemysłowe nabywa się według ceny, odpowiadającej miejscowości, zaliczonej do najwyższej klasy.

Skup i cerowanie worków celem sprzedaży w oddzielnym zakładzie handlowym tego samego przedsiębiorstwa stanowi w myśl art. 1, 11 i 12 ustawy samoistne przedsiębiorstwo przemysłowe i jako takie podlega podatkowi. (Wyrok N. T. A. z 9. IX. 1925 r. L. Rej. 156/24).

Za oddzielny zakład handlowy należy uważać w myśl art. 11 ustawy o p. p. p. pomieszczenie, w którem prowadzi się handel, lub dokonywa się innych operacji handlowych, stanowiących wedle ustawy odrębne przedsiębiorstwo. Do istoty takiego zakładu należy więc, by jego posiadacz prowadził handel lub dokonywał operacji handlowych, to znaczy spełniał takie czynności, których treścią i istotą jest handel, względnie operacje handlowe, a nie co innego (Wyrok N. T. A. z 20. II 1928 r. L. Rej. 624/26 i z 9. XI 1928 r. L. Rej. 5109/26).

Za oddzielny zakład handlowy w myśl art. 11 ustawy o p. p. p. uważać należy oddział przedsiębiorstwa ekspedycyjnego, jakkolwiek takowy nie przyjmuje ładunków do ekspedycji (Wyrok N. T. A. z 13. IV 1928 r. L. Rej. 2486/26).

Do uznania przedsiębiorstwa za oddzielny zakład handlowy nie jest wymagane wcale posiadanie towaru na składzie, lecz wystarcza istnienie pomieszczenia, w którem prowadzi się handel towarowy, lub dokonywa się innych operacji handlowych, stanowiących według taryfy do art. 23 ustawy, oddzielne przedsiębiorstwo (Wyrok N. T. A. z 11. V. 1928 r. L. Rej. 43/26).

Nie należy żądać nabycia osobnego świadectwa na handel towarowy z powodu prowadzenia w księgarniach sprzedaży aparatów radjowych i przyborów do radja, w takim jednak wypadku tego rodzaju przedsiębiorstwa tracą cechy księgarni (rozdział XII lit. A część II zał. do art. 23 ustawy) i winny być zaklasowane według cech dla przedsiębiorstw handlu towarowego (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Art. 12. Za oddzielny zakład przemysłowy (wytwórnię, pracownię, warsztat, zakład rzemieślniczy) uważa się jedno, względnie kilka, zamkniętych lub otwartych pomieszczeń, bądź położonych w obrębie jednego obejścia, bądź stanowiących jeden jednolity zespół gospodarczy i służących do jednego rodzaju produkcji lub nawet do kilku rodzajów, jeśli stanowią one kolejne stopnie obróbki, względnie przeróbki, tych samych materjałów albo wytworów lub znajdują się w związku, uzasadnionym potrzebami głównej produkcji.

W wypadkach wątpliwych Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu rozstrzyga, czy istnieje jeden jednolity zespół gospodarczy i czy kolejne stopnie obróbki, względnie przeróbki, pozostają w związku uzasadnionym potrzebami głównej produkcji.

Do art. 12.

§ 54. W wypadkach, o których mowa w ustępie drugim art. 12 ustawy, decyzje Ministra Skarbu zapadają tylko na prośby płatników, składane za pośrednictwem właściwych izb skarbowych, które przedstawiając te prośby, winny do nich dołączyć wnioski, należycie umotywowane pod względem faktycznym i prawnym.

Przedsiębiorstwo wytwórcze, wykonywujące także dostawy, wedle przepisów ustawy o podat. przem. ma dwojaki charakter: raz stanowi ono zakład przemysłowy w rozumieniu art. 12, a drugi raz, przedsiębiorstwo dostaw z art. 18 i stosownie do postanowień art. 23 i 24 winno być zaopatrzone w dwa odrębne świadectwa przemysłowe, określone w taryfie, chyba, że zakład przemysłowy wykonywuje dostawę artykułów własnej fabrykacji, względnie w wypadkach umów o wznoszeniu budowli przez przedsiębiorstwa przemysłu budowlanego, które to wyjątki przewiduje ustawa w ustępie 2 art. 18 ustawy (Wyrok N. T. A. z 24 I 1928 r. L. Rej. 1060/26).

Według osnowy ustępu 1 art. 12 ustawy o podat. przem. uznanie pomieszczeń oddzielnych za jeden zakład przemysłowy, nietylko wówczas ma miejsce, jeżeli chodzi o kilka rodzajów produkcji, stanowiących kolejne stopnie obróbki, lub przeróbki tych samych materjałów, albo wytworów, ale także wówczas gdy one (rodzaje produkcji) bez tej kolejności wytwórczości znajdują się w związku, uzasadnionym potrzebami głównej produkcji (Wyrok N. T. A. z 4. XII. 1930 r. L. Rej. 2627/28).

Ocena, czy jakieś przedsiębiorstwo uznać należy za jeden, czy też więcej od-

dzielnych zakładów przemysłowych w rozumieniu ustawy o podatku przemysłowym, musi się opierać na wyczerpującym ustaleniu i ścisłem rozważeniu stosunków faktycznych w każdym indywidualnym przypadku.

Gorzelnia, rektyfikacja i fabryka wódek mogą stanowić jeden oddzielny zakład przemysłowy, o ile przedsiębiorstwo przedstawia się jako całość tak pod względem administracyjnym, jak gospodarczym i technicznym (Wyrok N. T. A. z 1. X. 1931 r. L. Rej. 6591/29).

Rzezak rytualny nie jest funkcjonarjuszem wyznaniowym i jako człowiek wolnego zawodu, może prowadzić na własną rękę rzeźnię, jako zakład przemysłowy, obliczony na zysk i podpada przeto pod pojęcie przedsiębiorstwa przemysłowego, które powinno wykupywać świadectwo przemysłowe (Wyrok S. N. z 12 i 20. X. 1926 r. Nr. II K. 737/26).

Przemiał zboża w młynie i wypiek chleba w piekarni znajdujące się w jednem obejściu, nie mogą być traktowane jako jeden zakład przemysłowy, lecz muszą być uważane za samodzielne przedsiębiorstwa (Wyrok S. N. z 13. XII. 1927 r. Nr. II K. 2208/27).

Wielkie piece, walcownie, stalownie i t. p. inne zakłady metalurgiczne należące do jednego przedsiębiorstwa należy traktować przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu, jako jednolity zespół gospodarczy nawet w tych wypadkach, gdy z wyżej wymienionych działów kolejnej przeróbki będzie dokonywaną sprzedaż półfabrykatów względnie gotowych wyrobów i niezależnie od tego, czy zakłady kolejnej przeróbki znajdują się w obrębie jednego obejścia, czy też w różnych nawet obejściach.

O tem się Izbę Skarbową zawiadamia z uwagą, że należące do powyższych przedsiębiorstw kopalnie rudy i węgla oraz wyręby leśne należy jednak bezwzględnie traktować, jako oddzielne przedsiębiorstwa, a to z uwagi, na postanowienia art. 13 i 15 oraz ustęp 1 lit. c) art. 2 ustawy w przedmiocie państw. podat. przem. oraz ustępy I i II lit C. zał. do art.. 23 tej ustawy (Reskr. Min. Sk. z 13. V 1934 r. L. D. P. 277/III).

Art. 13. Za oddzielne przedsiębiorstwo górnicze uważa się zespół szybów, sztolni, wież wiertniczych i tym podobnych urządzeń, należących do jednego przedsiębiorstwa, a znajdujących się w obrębie jednego terenu kopalnianego i służących do wydobywania tego samego produktu.

Wydobywanie ubocznych produktów kopalnianych przy prowadzeniu głównej eksploatacji górniczej nie uważa się za oddzielne przedsiębiorstwo.

Do art. 13.

§ 55. Za oddzielne przedsiębiorstwo górnicze uważa się:

a) w kopalniach nafty — zespół szybów, wież wiertniczych i tym podobnych urządzeń, należących do jednego przedsiębiorstwa, a znajdujących się w obrębie jednego pola naftowego lub nawet kilku pól naftowych, pozostających jednak w bezpośredniej ze sobą styczności;

b) w innych przedsiębiorstwach górniczych — zespół urządzeń kopalnianych, służących do wydobywania produktów górniczych wraz z odpowiedniemi terenami górniczemi, zarejestrowany przez władze górnicze, jako oddzielna kopalnia.

Art. 14. Jeżeli przedsiębiorstwo przemysłowe oprócz zakładu przemysłowego prowadzi także zakład handlowy celem sprzedaży w nim wyrobów, własnej produkcji, to tego rodzaju zakłady handlowe uważa się za oddzielne w myśl art. 11.

Postanowienie ustępu pierwszego niniejszego artykułu nie dotyczy zakładów hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji, o ile te zakłady są utrzymywane przez przedsiębiorstwo przy samym zakładzie

przemysłowym lub poza nim, lecz w obrębie miejscowości, będącej jego siedzibą, lub w miejscowości, będącej poza jego siedzibą, o ile jest to jedyny hurtowy zakład sprzedaży poza siedzibą zakładu przemysłowego.

Detaliczna i drobna sprzedaż produktów własnego wyrobu dokonywana w tym samym lokalu, gdzie się mieści zakład przemysłowy, nie stanowi odddzielnego przedsiębiorstwa.

Do art. 14 ustęp drugi.

§ 56. Za zakład hurtowej sprzedaży uważa się jedynie zakład, prowadzący handel hurtowy w rozumieniu kategorji pierwszej rozdziału I część II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, t. j. zbyt wszelkiego rodzaju towarów przeważnie w większych ilościach (partjami) głównie kupcom i przemysłowcom.

Wszelkie inne rodzaje zakładów utrzymywanych przez przedsiębiorstwo przemysłowe w celu sprzedaży w nich wyrobów własnej produkcji uważa się za zakłady detalicznej lub drobnej sprzedaży.

Przedsiębiorstwo przemysłowe może utrzymywać bez obowiązku wykupienia odrębnych świadectw przemysłowych na przedsiębiorstwa handlowe w nieograniczonej ilości zakłady hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji, o ile zakłady te mieszczą się przy samym zakładzie przemysłowym lub poza nim, lecz w obrębie miejscowości, będącej siedzibą zakładu przemysłowego.

Natomiast poza siedzibą zakładu przemysłowego przedsiębiorstwo przemysłowe może utrzymywać bez obowiązku wykupienia odrębnego świadectwa przemysłowego dla przedsiębiorstw handlowych tylko jeden zakład hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji. W wypadkach, gdy przedsiębiorstwo przemysłowe posiada w miejscowościach poza jego siedzibą dwa lub kilka zakładów hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji — wszystkie te zakłady winny być uważane za oddzielne w myśl art. 11 ustawy.

Zakłady handlowe, nieuważane za oddzielne w myśl art. 11 ustawy, winny być zaopatrzone w karty rejestracyjne.

Do art. 14 ustęp trzeci.

§ 57. Detaliczna i drobna sprzedaż produktów własngo wyrobu, dokonywana w tym samym lokalu gdzie się mieści zakład przemysłowy, nie stanowi oddzielnego przedsiębiorstwa nawet w razie przeznaczenia specjalnego pomieszczenia dla prowadzenia detalicznej i drobnej sprzedaży produktów własnego wyrobu pod warunkiem jednak, aby pomieszczenie to znajdowało się w granicach lokalu zakładu przemysłowego. Oddzielenie pomieszczenia, w którem prowadzona jest detaliczna i drobna sprzedaż od pomieszczeń, w których mieści się zakład przemysłowy, — ścianą, sienią, schodami, korytarzem, podwórzem i t. p. — nie stanowi przeszkody do uznania, że detaliczna i drobna sprzedaż dokonywana jest w lokalu zakładu przemysłowego.

Do art. 14 ustęp drugi i trzeci.

§ 58. W razie sprzedaży w zakładach, o których mowa w ustępie drugim i trzecim art. 14 ustawy, oprócz własnych wyrobów także i innych towarów, winno być wykupione właściwe świadectwo przemysłowe — (na handel hurtowy, detaliczny lub drobny).

Zakład handlowy przedsiębiorstwa przemysłowego dla detalicznej sprzedaży choćby wyłącznie wyrobów własnej produkcji, oraz zakład o typie mieszanym, w którym się sprzedaje własne wyroby nietylko hurtowo ale i detalicznie, nie podpada pod pojęcie zakładów hurtowej sprzedaży artykułów własnej produkcji i traktowany być winien jako detaliczny zakład sprzedaży w myśl art. 11 ustawy (Wyrok N. T. A. z 27. V. 1925 r. L. Rej. 1223/24.

Wedle artykułu 14 ustawy detaliczna i drobna sprzedaż produktów własnego wyrobu, dokonywana w tym samym lokalu, gdzie się mieści zakład przemysłowy, nie stanowi oddzielnego przedsiębiorstwa, czyli nie wymaga posiadania oddzielnego świa-

dectwa handlowego. Okoliczność, że sprzedawca posługuje się pracą chałupników t. j. osób pracujących u siebie w domu lub w innym lokalu pracy, wyłącznie lub przeważnie dla jednego lub więcej przedsiębiorców, dla pośrednika, majstra lub kupca nie oznacza, iż produkcja sprzedawanego przedmiotu odbywa się poza obrębem danego przedsiębiorstwa przemysłowego, gdyż chodzi tu o pracę wykonywaną wprawdzie poza lokalem, w którym sie mieści zakład przemysłowy, jednak nie w innym lokalu przemysłowym, gdyż mieszkania tych chałupników, ze względu na ich wspomniany rodzaj pracy, względnie przeznaczenie wytworów, nie mają charakteru lokali przemysłowych. Więc sprzedaż produktów chałupników nie wymaga wykupienia świadectwa przemysłowego (Wyrok N. T. A. z 15. IV. 1930 r. L. Rej. 2516/28).

Okoliczność, że połów ryb, jak i sprzedaż tychże, odbywały się w obrębie tej samej miejscowości, nie może uzasadnić stosowania przepisu art. 14 ustęp 3 o podat. przem. i w konsekwencji zwolnienia dokonywanej przez płatnika sprzedaży ryb na tygodniowych targach od podatku przemysłowego (Wyrok S. N. z 19. I. 1929 r. II K. 2640/28).

Lokal, w którym przedsiębiorca rozdaje chałupnikom obstalunki i materjał, można uważać za kantor rozdawniczy stanowiący siedzibę zakładu przemysłowego. Skoro zatem w tym lokalu dokonywa się sprzedaż produktów własnego wyrobu, bez względu na to, jaka to będzie sprzedaż — hurtowa, detaliczna, czy drobna — sprzedaż ta nie stanowi oddzielnego przedsiębiorstwa i nie ma obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego na handel towarowy (Wyrok S. N. z 22. V. 1929 r. Nr. II K. 323/29).

Pod pojęciem „ten sam lokal" rozumie się dwie lub kilka znajdujących się w bezpośredniej łączności ze sobą ubikacji, choćby nawet część tego lokalu była przeznaczoną wyłącznie do sprzedaży i posiadała charakter sklepu (półki, kontuar, kasa).

Utrzymywanie pomieszczenia sklepowego nie wymaga nabycia oddzielnego świadectwa przemysłowego, o ile w tem pomieszczeniu są sprzedawane tylko wyroby wyprodukowane we własnej pracowni, znajdującej się w tym samym lokalu. Na pracownię w tym wypadku winno być nabyte świadectwo przemysłowe według ogólnej ilości pracowników, zajętych zarówno przy produkcji jak i przy sprzedaży. (Okólnik M. Sk. Nr. 147 z 30. I. 1926 r. L. D. P. O. 1566/III/26).

Płatnik, posiadający snowalnię, z której odrobiony półfabrykat oddaje do wykończenia, poczem sprzedaje gotowy produkt z własnego zakładu przemysłowego, musi mieć w takim wypadku dwa świadectwa, jedno świadectwo przemysłowe na snowalnię, drugie zaś handlowe na sprzedaż manufaktury.

Kategorja świadectwa, nabytego na zakład przemysłowy, nie ma wpływu na charakter dokonywanej sprzedaży, wyprodukowanych w tym zakładzie artykułów.

Może więc przemysłowiec nawet przy niższych kategorjach świadectw przemysłowych posiadać poza siedzibą swego przedsiębiorstwa jedyny zakład hurtowej sprzedaży własnych wyrobów, zaopatrzonych w kartę rejestracyjną (Okólnik M. Sk. Nr. 190 z 29. III. 1927 r. L. D. P. O. 3926/III).

W związku z powstającemi przy stosowaniu przepisów art. 14 ustawy wątpliwościami, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że utrzymywane przez pralnie, farbiarnie i inne podobne przedsiębiorstwa kantory, służące wyłącznie do przyjmowania zamówień od klijentów oraz ekspedjowania (wydawania) wykonanych zamówień mogą być prowadzone na podstawie karty rejestracyjnej, o ile dane przedsiębiorstwo (pralnia, farbiarnia i t. p.) posiada świadectwo przemysłowe na zakład przemysłowy, a kantor przyjmuje zamówienia wyłącznie dla swego przedsiębiorstwa przemysłowego (Okólnik M. S. z 18. II. 1921 r. i z 2. III. 1931 r. L. D. V. 2467/4).

Art. 15. Za oddzielne przedsiębiorstwo uważa się każdy wyrąb lasu wraz z pierwiastkową obróbką drzewa, dokonywany w obrębie jednej lub kilku graniczących ze sobą parcel leśnych.

Do art. 15.

§ 59. Za graniczące ze sobą parcele uważa się sekcje leśne, położone w jednym kompleksie lasów, nawet niestykające się ze sobą bezpośrednio, lecz znajdujące się w bliskiem sąsiedztwie.

O ile wyrąb lasu na mocy jednej umowy dokonywany jest w obrębie parcel leśnych, chociażby graniczących ze sobą, lecz położonych w dwóch lub kilku gminach administracyjnych — wyrąb, prowadzony w każdej poszczególnej gminie, uważa się za oddzielne przedsiębiorstwo.

Na prowadzenie wyrębów leśnych należy wymagać nabycia świadectw przemysłowych na przedsiębiorstwa przemysłowe według ogólnej ilości zatrudnionych robotników (Rozdział XIX lit. C części II zał. do art. 23 ustawy), niezależnie od tego, czy robotników wynajmuje sam przedsiębiorca leśny, czy też roboty związane z wyrębem oddaje innej osobie za umówionem ryczałtowem wynagrodzeniem. (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Wyrób kopalniaków, papierówki i podkładów kolejowych, dokonywany łącznie z przedsiębiorstwem wyrębu lasu, na wyrębywanej parcelii leśnej i sposobem ręcznym bez używania silników — uważać należy za pierwiastkową obróbkę drzewa, związaną z wyrębem lasu i nie wymagającą osobnego świadectwa przemysłowego. (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Art. 16. Za oddzielny zakład w przedsiębiorstwach żeglugi uważa się każdy statek.

Art. 17. Za oddzielne przedsiębiorstwo kolei żelaznych uważa się cały zespół urządzeń na linjach kolejowych, objętych jedną koncesją.

Art. 18. Oddzielne przedsiębiorstwo stanowi wykonywanie każdej poszczególnej umowy o dokonanie robót lub dostaw jako też każdej poszczególnej umowy o dzierżawę od Państwa lub od związku samorządowego prawa poboru specjalnych opłat (targowej, mostowej, rogatkowej i t. p.).

Nie uważa się jednak za oddzielne przedsiębiorstwo wykonywania umów:

a) przez przedsiębiorstwa przemysłowe o dostawy wyrobów ich własnej fabrykacji;
b) przez przedsiębiorstwa przewozowe i komunikacyjne — o przewóz ładunków;
c) przez przedsiębiorstwa handlu towarowego — o dostawy towarów, stanowiących przedmiot ich własnego handlu, o ile cena świadectwa, nabytego na prowadzenie handlu towarowego, odpowiada cenie świadectwa, które należałoby wykupić na samoistną dostawę;
d) przez przedsiębiorstwa budowlane i biura techniczne — o prowadzenie robót, wchodzących w zakres ich działalności;
e) przez wszelkie czynności zarobkowe, dokonywane przez wolne zawody poza siedzibą swego biura.

Do art. 18.

§ 60. Na każdą robotę lub dostawę, wykonywaną jako samoistne przedsiębiorstwo, należy wykupić odrębne świadectwo przemysłowe.

Przedsiębiorstwa handlu towarowego mogą uskuteczniać dostawy towarów, stanowiących przedmiot ich własnego handlu, bez odrębnego świadectwa przemysłowego na dostawy na ogólną sumę, odpowiadającą normom, przewidzianym w cz. II lit. A — rozdział V taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, dla świadectwa przemysłowego posiadanego przez dane przedsiębiorstwo.

§ 61. Za biura techniczne uważa się biura, które na zamówienia sporządzają wszelkiego rodzaju techniczne i budowlane plany oraz projekty, jak również podejmują się wykonywania tych projektów (planów), nie najmując robotników oraz nie dostarczając własnych materjałów.

Tego rodzaju biura techniczne winny być zaopatrzone w świadectwa przemysłowe II kat. przedsiębiorstw handlowych w myśl cz. II lit. A rozdział VI taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, i nie mają obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych na każdą poszczególną robotę, wchodzącą w zakres ich działalności, określonej w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu.

Za przedsiębiorstwa budowlane uważa się stałe przedsiębiorstwa, podejmujące się wykonania robót i utrzymujące w tym celu personel techniczny oraz robotników, bez względu na to, czy dostarczają one, czy też nie dostarczają materjałów, służących do wykonania robót.

Przedsiębiorstwa budowlane winny nabywać świadectwa przemysłowe według ogólnej ilości zatrudnionych robotników w myśl cz. II lit. C. rozdział XIX taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

Tego rodzaju przedsiębiorstwa budowlane nie mają obowiązku nabywania odrębnych świadectw przemysłowych na każdą poszczególną robotę.

Przedsiębiorstwa budowlane, wykonywujące roboty z własnych materjałów, opłacają podatek przemysłowy od obrotu w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 7 ustawy, zaś wykonywujące roboty z cudzych materjałów w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 8 ustawy.

Biura techniczne, — które — oprócz czynności, określonych w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu — wykonywują nadto roboty przy pomocy najętych robotników, świadectwa przemysłowe na przedsiębiorstwa budowlane według ilości zatrudnionych winny oprócz świadectw przemysłowych na biura techniczne nabywać odpowiednie świadectwa przemysłowe na przedsiębiorstwa budowlane według ilości zatrudnionych robotników.

Wedle przepisów art. 18 ustawy, tylko kupcy, prowadzący handel towarowy, mogą uskuteczniać dostawy towarów, któremi handlują, bez obowiązku nabywania oddzielnych świadectw przemysłowych, o ile tylko suma dostawy nie przekracza norm, ustalonych dla kategorji opłaconego przez dane przedsiębiorstwo świadectwa handlowego.

Ulga powyższa nie ma zastosowania do przedsiębiorstw, prowadzących skup zawodowy celem odsprzedaży, a przeto jeżeli osoba prowadząca skup celem odsprzedaży, podejmuje się uskutecznienia dostaw, winna na każdą dostawę nabyć odrębne świadectwo przemysłowe na ogólnych zasadach od każdej dostawy oddzielnie uiścić podatek od obrotu. (Okólnik M. Sk. Nr. 190 z 29. III. 1927 r. L. D. P. O. 3926/III.).

Art. 19. W handlu wędrownym (domokrążnym) za przedsiębiorstwo uważa się:

a) dla handlu obnośnego — sprzedaż towarów ze skrzyni, kufra, walizy, kosza i t. p. opakowania, przenoszonego z miejsca na miejsce przez kupca;

b) dla handlu rozwoźnego — sprzedaż towarów z wozu, łodzi i t. p. pomieszczenia, przewożonego z miejsca na miejsce przy pomocy siły zwierzęcej.

Art. 20. W handlu jarmarcznym za przedsiębiorstwo, wymagające wykupienia osobnego świadectwa przemysłowego, uważa się sprzedaż na jarmarkach, trwających dłużej niż trzy dni, towarów należących do przedsiębiorstwa, które nie przedstawi dowodu wykupienia świadectwa przemysłowego z tytułu posiadania zakładów, określonych w art. 11, 12, 13 i 15.

Do art. 20.

§ 62. Za jarmarki w rozumieniu art. 20 ustawy uważa się targi trwające dłużej niż trzy dni, jak np. targi lwowskie, poznańskie i t. p.

Art. 21. Co do innych rodzajów przedsiębiorstw, nieprzewidzianych w art. 11 do 20, Ministrowi Skarbu przysługuje prawo rozstrzygania, czy te przedsiębiorstwa, względnie ich zakłady, mają być uważane za oddzielne.

Do art. 21.

§ 63. Rybołówstwo wykonywane na jednym obszarze wodnym położonym na terenie dwóch powiatów, stanowi jedno przedsiębiorstwo przemysłowe i winno wykupić świadectwo przemysłowe w okręgu tego urzędu skarbowego, w którym znajduje się skład na ryby, łodzie, sieci i t. p., przyczem winny być przestrzegane postanowienia art. 25 ustawy.

Art. 22. Należące do przedsiębiorstwa oddzielne składy nie podlegają obowiązkowi wykupienia świadectw przemysłowych; na takie składy winny jednak być uzyskane osobne karty rejestracyjne (art. 23).

Za oddzielny skład uważa się jedno lub kilka bezpośrednio ze sobą połączonych pomieszczeń poza obrębem zakładu handlowego lub przemysłowego (art. 11 — 14), należących do jednego przedsiębiorstwa, zamkniętych, albo otwartych, a służących wyłącznie do przechowywania, przesuszania, oczyszczania, sortowania, brakowania, przeładowywania lub pakowania towarów, jak również do przechowywania przez przedsiębiorstwa przemysłowe: zapasowych maszyn, narzędzi, paliwa, surowców i materjałów niezbędnych do produkcji, jako też wyrobów, przez te przedsiębiorstwa wytwarzanych, tudzież zapasów żywności lub odzieży i t. p. produktów do zaopatrywania własnych robotników, o ile to zaopatrywanie nie jest obliczone na zysk przedsiębiorcy i tem samem nie posiada charakteru przedsiębiorstwa handlowego.

W osobną kartę rejestracyjną winien być również zaopatrzony każdy zakład hurtowej sprzedaży wyrobów własnej produkcji, który w myśl art. 14 nie stanowi oddzielnego zakładu handlowego.

Do art. 22.

§ 64. Skład, znajdujący się w pomieszczeniu, bezpośrednio połączonem z zakładem przemysłowym, względnie handlowym (np. skład w piwnicy, połączonej bezpośrednio z zakładem przemysłowym lub handlowym) nie jest oddzielnym składem w rozumieniu art. 22 ustawy.

Jeżeli pomieszczenie składowe zakładu handlowego, nie będące oddzielnym składem, ma charakter pokoju i w pomieszczeniu tem dokonywane są tranzakcje handlowe, wówczas okoliczność ta winna być uwzględniona przy ustalaniu kategorji świadectwa przemysłowego dla zakładu handlowego, o ile kategorja świadectwa w myśl przepisów części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, uzależniona jest od ilości pokoi.

Do art. 22 ustęp ostatni.

§ 65. Biura spółek handlowych (akcyjnych, z ograniczoną odpowiedzialnością i t .p.), w których nie są dokonywane żadne operacje (tranzakcje) handlowe i które służą wyłącznie dla prowadzonej przez firmę biurowości (księgowości i t. p.), nie podlegają obowiązkowi wykupienia świadectwa przemysłowego, względnie karty rejestracyjnej.

Na biura, w których nawet sporadycznie dokonywane są tranzakcje handlowe (zawieranie umów sprzedaży, zakupu towarów i t. p), winny być nabyte świadectwa przemysłowe względnie karty rejestracyjne na zasadach ogólnych.

Za skład mogą być uważane jedynie takie pomieszczenia poza obrębem zakładu handlowego lub przemysłowego, należące do jednego przedsiębiorstwa, które służą wyłącznie do celów w tym artykule wyczerpująco wymienionych, a nie obejmujących ani skupu materjałów, ani ich przeróbki względnie przysposabiania do stanu potrzebnego celem oddania tych materjałów do handlu w zakładzie handlowym tego samego właściciela. (Wyrok N. T. A. z 9. IX. 1925 r. L. Rej. 156/24).

Prawo korzystania z chłodni, będącej własnością hal targowych i wspólnej dla wszystkich handlujących w tychże halach nie może być uważana za posiadanie oddzielnego składu w myśl art. 22 ust. gdyż pod pojęcie oddzielnego składu podpada je-

dynie pomieszczenie poza obrębem zakładu handlowego lub przemysłowego i należące do jednego przedsiębiorstwa. (Wyrok S. N. z 1. III. 1927 r. Nr. II. K. 112/27).

Obejrzenie towaru w składzie nie pozbawia tegoż cech składu w rozumieniu art. 22 ustawy o podat. przem. i nie nadaje mu cech sklepu. (Wyrok S. N. z 2. XII. 1927 r. Nr. II. K. 2113/27).

Ceny świadectw przemysłowych.

Art. 23. Ceny świadectw przemysłowych zależą od kategorji, do której przedsiębiorstwo lub zajęcie zostało zaliczone, jak również od klasy miejscowości, w której wykonywa się przedsiębiorstwo lub zajęcie.

Podział miejscowości na klasy, oraz przedsiębiorstw i zajęć na kategorje, tudzież ceny świadectw przemysłowych, zawiera taryfa, załączona do niniejszego artykułu.

Za karty rejestracyjne na oddzielne składy (art. 22 ust. 1 i 3), utrzymywane przez przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, uiszcza się osobną stałą opłatę w wysokości dziesięciu złotych za każdą kartę.

Art. 24. W tych wypadkach, gdy w jednym zakładzie handlowym jest prowadzony handel mieszany (np. hurtowy i detaliczny łącznie), lub gdy w jednym zakładzie przemysłowym są wykonywane różne związane z sobą gałęzie fabrykacji, zakład taki winien być zaopatrzony w świadectwo przemysłowe kategorji najwyższej pod względem rodzaju handlu, względnie przemysłu.

Jeżeli zaś dla każdej gałęzi fabrykacji należałoby wykupić świadectwo przemysłowe według ilości robotników, a cena tego świadectwa byłaby niższa od tej, jakaby przypadała według ogólnej ilości robotników, zatrudnionych w zakładzie, to świadectwo należy opłacić według ogólnej ilości robotników, nie przyjmując pod uwagę różnicy fabrykacji.

Do art. 24.

§ 66. Jeżeli w jednym zakładzie przemysłowym (art. 12 i 13 ustawy) są wykonane różne związane z sobą gałęzie fabrykacji, to na taki zakład przemysłowy winno być nabyte jedno świadectwo przemysłowe według tego rodzaju fabrykacji, dla której przewidziane jest świadectwo przemysłowe wyższej kategorji w myśl części II lit. C taryfy, stanowiącj załącznik do art. 23 ustawy.

W wypadku, gdy dla wszystkich gałęzi fabrykacji (produkcji), wykonywanych w jednym zakładzie przemysłowym, przewidziane są w części II lit. C taryfy świadectwa przemysłowe według ilości robotników, wówczas na dany zakład przemysłowy winno być nabyte jedno świadectwo przemysłowe bądź według poszczególnych rodzajów fabrykacji, bądź też według ogólnej ilości zatrudnionych w całym zakładzie przemysłowym robotników, w zależności od tego, które świadectwo przemysłowe jest wyższej kategorji.

Przykłady:

I. Zakład przemysłowy obejmuje przędzalnię o 200 robotnikach, tkalnię o 400 robotnikach i farbiarniach o 100 robotnikach, ogółem ilość robotników w zakładzie przemysłowym — 700.

Przypadają świadectwa przemysłowe według poszczególnych rodzajów fabrykacji:

a) na przędzalnię — 200 robotników — rozdział XVIII części II lit. C. taryfy — kategorji III,
b) na tkalnię — 400 robotników — rozdział XIX części II lit. C. taryfy — kategorji III,

c) na farbiarnię — 100 robotników — rozdział XVIII części II lit. C. taryfy — kategorji IV.

Na cały zakład przemysłowy przypada świadectwo przemysłowe w myśl rozdziału XIX części II lit. C. taryfy według 700 robotników — kategorji II.

Na dany zakład przemysłowy winno być wykupione świadectwo przemysłowe kategorji II.

II. Zakład przemysłowy obejmuje przędzalnię o 600 robotnikach, tkalnię o 250 robotnikach i farbiarnie o 100 robotnikach, ogólna ilość robotników w zakładzie przemysłowym — 950 robotników.

Przypadają świadectwa przemysłowe według poszczególnych rodzajów fabrykacji:

a) na przędzalnię — 600 robotników — rozdział XVIII części II lit. C taryfy — kategorji I,
b) na tkalnię — 250 robotników — rozdział XIX części II lit. C taryfy — kategorji III,
c) na farbiarnię — 100 robotników — rozdział XVIII części II lit. C. taryfy — kategorji IV.

Na cały zakład przemysołwy przypadałoby świadectwo przemysłowe w myśl rozdziału XIX części II lit. C. taryfy według ogólnej ilości zatrudnionych robotników (950)— kategorji II. Jednak z uwagi na to, że według ilości robotników zatrudnionych w przędzalni przypada świadectwo przemysłowe kategorji I — na dany zakład przemysłowy winno być wykupione świadectwo przemysłowe na przędzalnię kategorji I.

Art. 25. Dla przedsiębiorstwa lub zajęcia, wykonywanego w kilku miejscowościach, zaliczonych do różnych klas, nabywa się świadectwa przemysłowe według ceny, odpowiadającej miejscowości, zaliczonej do najwyższej klasy.

Do art. 25.

§ 67. Świadectwa przemysłowe na skup zawodowy winny być nabywane w miejscu zamieszkania skupującego i według najwyższej klasy miejscowości, w której tranzakcje skupu są dokonywane (miejsce odprzedaży jest bez znaczenia).

Art. 26. Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu przysługuje prawo przenoszenia poszczególnych miejscowości z wyższej klasy do niższej lub odwrotnie, jeśli w tych miejscowościach zostanie stwierdzony upadek, względnie rozwój handlu i przemysłu. Rozporządzenia w tym przedmiocie uzyskują moc obowiązującą z dniem 1 stycznia roku następnego po ich ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Ministrowi Skarbu przysługuje również prawo zaliczania do odpowiednich kategoryj takich przedsiębiorstw, które nie mogłyby być objęte taryfą, załączoną do art. 23.

Do art. 26.

§ 68. Wnioski i prośby grup płatników o przeniesienie poszczególnych miejscowości z jednej klasy do drugiej winny być składane Ministrowi Skarbu najpóźniej do dnia 1 sierpnia roku, poprzedzającego ten rok podatkowy, od którego ma obowiązywać przeniesienie.

S. MEHLER HURTOWA SPRZEDAŻ OWOCÓW KATOWICE — MŁYŃSKA 14

Nabywanie świadectw przemysłowych.

Art. 27. Świadectwa przemysłowe, tudzież karty rejestracyjne winny być nabywane w miesiącach listopadzie i grudniu, poprzedzających rok podatkowy.

Cenę świadectwa przemysłowego, względnie opłatę za karty rejestracyjne, uiszcza się w pełnej kwocie za cały rok podatkowy zgóry.

Art. 28. Dla zakładów handlowych i przemysłowych, dla innych przedsiębiorstw, na zysk obliczonych, tudzież dla osobistych zajęć przemysłowych, które rozpoczynają swą działalność w ciągu roku podatkowego, należy nabyć przed rozpoczęciem działalności: świadectwo roczne (art. 27 ust. 2), o ile działalność rozpoczyna się przed 1 lipca, świadectwo półroczne (za połowę ceny taryfowej), o ile działalność rozpoczyna się dopiero od 1 lipca lub po tym terminie.

Ważność powyższych świadectw upływa w każdym razie z końcem roku podatkowego.

Postanowienia ustępów 1 i 2 niniejszego artykułu stosuje się również analogicznie do kart rejestracyjnych na składy, powstałe w ciągu roku podatkowego.

Art. 29. Dla przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, wykonywanych sezonowo w miejscowościach klimatycznych i leczniczych, mogą być nabywane półroczne świadectwa przemysłowe nawet przed 1 lipca lecz ważność takich świadectw upływa w sześć miesięcy po ich wydaniu.

Ministrowi Skarbu służy prawo zastosowania niniejszego artykułu do przedsiębiorstw o charakterze sezonowym, wykonywanych i w innych miejscowościach.

Do art. 29.

§ 69. Izby skarbowe udzielają zezwoleń we własnym zakresie działania — na skutek indywidualnych podań płatników — na nabywanie półrocznych świadectw przemysłowych dla przedsiębiorstw, o których mowa w art. 29 ustęp drugi ustawy, z tem, że ważność takich świadectw upływa w sześć miesięcy po ich wydaniu, a w każdym razie z końcem roku podatkowego.

Art. 30. Dla robót i dostaw, wykonywanych jako samoistne przedsiębiorstwa, nabywa się roczne, względnie półroczne świadectwa przemysłowe, zależnie od tego, w jakiem półroczu roku podatkowego rozpoczęto wykonywanie tych przedsiębiorstw.

O ile wykonywanie umowy, roboty, względnie dostawy, trwa dłużej niż jeden rok, należy nabywać corocznie odpowiednio do taryfy świadectwo przemysłowe.

Do art. 30.

§ 70. Jeżeli umowa o wykonywanie robót, względnie dostaw obejmuje okres dłuższy niż jeden rok, to należy corocznie nabywać świadectwa przemysłowe odpowiednio do sumy, przypadającej za roboty, względnie dostawy, które mają być wykonywane w każdym roku.

W tych wypadkach, gdy ogólna suma należna za wykonanie robót, względnie dostaw nie została cyfrowo ustalona w umowie i nie może być zgóry ściśle określona, nabywa się świadectwo przemysłowe odpowiednio do tej sumy, która się w przybliżeniu da ustalić.

W razie niemożności ustalenia daty faktycznego rozpoczęcia wykonywania umowy o roboty, względnie dostawy, za datę rozpoczęcia należy uważać dzień zawarcia umowy.

Art. 31. Jeżeli przed upływem terminu ważności świadectwa przemysłowego zajdą w przedsiębiorstwie zmiany, uzasadniające zaliczenie go do wyższej kategorji, lub jeżeli przedsiębiorstwo zostanie przeniesione do miejscowości klasy wyższej, winna nastąpić dopłata do ceny pierwotnie wykupionego świadectwa przemysłowego.

Dopłatę pobiera się: w stosunku rocznym, gdy wspomniane zmiany zajdą przed 1 lipca roku podatkowego, w stosunku zaś półrocznym, o ile zajdą one dopiero, poczynając od 1 lipca tegoż roku.

Do art. 31.

§ 71. Przy uiszczeniu dopłaty w myśl przepisów art. 31 ustawy wydaje się nowe świadectwo przemysłowe roczne, względnie półroczne, z zaliczeniem rocznej, względnie półrocznej ceny poprzednio nabytego świadectwa.

W razie przeniesienia przedsiębiorstwa z niższej klasy miejscowości do wyższej, dopłatę w myśl ustępu pierwszego niniejszego paragrafu uskutecznia się w kasie urzędu skarbowego tego okręgu, do którego przedsiębiorstwo się przenosi.

O ile kategorja świadectwa w przedsiębiorstwie przemysłowem, czynnem już w I półroczu roku kalendarzowego, uzależnioną jest od ilości wyprodukowanych przez nie artykułów, to bez względu na to, w którem półroczu zostanie przekroczona norma dopuszczalnej produkcji na podstawie posiadanego świadectwa przemysłowego, dopłata winna być uskuteczniona w stosunku do rocznej ceny świadectwa. Stosuje się to również do przedsiębiorstw skupu zawodowego.

Przeklasowanie przedsiębiorstwa z kategorji wyższej do niższej wskutek zmian, zaszłych w ciągu roku podatkowego, nie jest dopuszczalne. Również nie jest dopuszczalna zmiana w ciągu roku podatkowego posiadanego świadectwa przemysłowego, wydanego na określony w świadectwie rodzaj przedsiębiorstwa, na świadectwo dla innego rodzaju przedsiębiorstwa, prowadzonego w tymże lokalu i przez tę samą osobę (np. zamiana świadectwa przemysłowego na restaurację na świadectwo na handel artykułami spożywczemi).

Świadectwa przemysłowe mogą być zamieniane za odpowiednią dopłatą jedynie na tego samego rodzaju świadectwa przemysłowe wyższej kategorji, albo wyższej klasy miejscowości.

Zamiana świadectwa przemysłowego na handel obnośny jest dopuszczalna tylko na świadectwo na handel rozwożny.

W razie zmian w przedsiębiorstwie, powodujących wykupienie dodatkowego świadectwa przemysłowego, wykupienie to winno nastąpić przed datą nastąpienia zmiany. (Wyrok S. N. z 22. XII. 1930 r. II. 1 K. 1015/30).

Art. 32. Jeżeli przed upływem terminu ważności świadectwa przemysłowego zajdzie zmiana co do osoby przedsiębiorcy, lub co do miejsca wykonywania przedsiębiorstwa, to należy o zaszłej zmianie najpóźniej w ciągu miesiąca zawiadomić właściwe władze podatkowe I instancji celem uzyskania odpowiedniej adnotacji na świadectwie, a to pod rygorem jego nieważności.

Adnotacji o zaszłej zmianie w osobie przedsiębiorcy dokonywa się pod warunkiem uiszczenia zaległości podatku przemysłowego, obciążających przedsiębiorstwo.

Postanowienie niniejszego artykułu stosuje się analogicznie do kart rejestracyjnych na oddzielne składy.

Do art. 32.

§ 72. Jeżeli przedsiębiorstwo przed upływem ważności świadectwa zostanie przeniesione do innej miejscowości, to płatnik winien najpóźniej w ciągu miesiąca zawiadomić o tem urząd skarbowy zarówno dotychczasowego, jak i nowego miejsca wykonywania przedsiębiorstwa.

Przeniesienie przedsiębiorstwa z jednej ulicy na drugą w obrębie miejscowości tejże klasy nie stanowi zmiany miejsca wykonywania przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 32 ustawy.

Przejście przedsiębiorstwa od właściciela jednoosobowego na własność spółki handlowej (nawet spółki firmowej) stanowi zmianę osoby przedsiębiorcy i wymaga odnośnej adnotacji na świadectwie przemysłowem, wobec czego w razie stwierdzenia braku takiej adnotacji należy uznać, że przedsiębiorstwo prowadzone jest bez świadectwa.

W wypadku przeniesienia przedsiębiorstwa przed upływem ważności świadectwa przemysłowego do okręgu innego urzędu skarbowego, wymiar podatku przemysłowego od obrotu uskutecznia się za cały okres wymiarowy przez ten urząd skarbowy, do okręgu którego przedsiębiorstwo zostało przeniesione.

Analogiczne zasady mają również zastosowanie przy opodatkowaniu zajęć przemysłowych oraz samodzielnych wolnych zajęć zawodowych.

Art. 33. Świadectwa do osobistych zajęć przemysłowych nie mogą być odstępowane innym osobom.

Art. 34. Świadectwa przemysłowe oraz karty rejestracyjne na oddzielne składy winny być umieszczane w zakładach, względnie w składach na widocznem miejscu i stale się tam znajdować.

Zakłady handlowe i przemysłowe oraz oddzielne składy winny być zaopatrzone w znaki (szyldy), umieszczone w miejscach widocznych.

Art. 35. W razie zgubienia świadectwa przemysłowego, przedsiębiorca jest obowiązany wnieść prośbę o wydanie duplikatu świadectwa do urzędu skarbowego, który zarządza wydanie duplikatu za zwrotem kosztu formularza — po uprzedniem zbadaniu sprawy.

Do art. 23 — 35.

§ 73. Świadectwo przemysłowe stanowi tylko dowód częściowego, względnie całkowitego uiszczenia podatku przemysłowego, samo przez się jednak nie uprawnia do wykonywania przedsiębiorstwa, względnie zajęcia, o ile prawo to w myśl obowiązujących przepisów podlega ograniczeniom lub o ile wykonywanie przedsiębiorstwa, względnie zajęcia wymaga specjalnego pozwolenia albo koncesji.

Rozdział III.

Zaliczki na podatek od obrotu.

Art. 36. Przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przedsiębiorstwa przemysłowe pierwszych pięciu kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i inne przedsiębiorstwa, które na zasadzie swych statutów lub specjalnych przepisów są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia właściwym organom, winny po upływie każdego miesiąca kalendarzowego,

najpóźniej do dnia 15 następnego miesiąca wpłacić do kasy skarbowej zaliczkę na podatek przemysłowy (art. 7), w wysokości podatku, przypadającego od obrotu, osiągniętego w ubiegłym miesiącu.

Inni płatnicy winni wpłacić do kasy skarbowej zaliczkę na podatek w wysokości co najmniej $^1/_5$ kwoty podatku, wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy, w następujących terminach: do 15 lipca za I kwartał, do 15 września — za II kwartał, do 15 listopada — za III kwartał oraz do 15 marca — za IV kwartał. Płatnicy ci jednak mogą wpłacać tę zaliczkę także w terminach miesięcznych w wysokości $^1/_{15}$ części podatku, wymierzonego za ubiegły rok kalendarzowy.

Dowody wpłat, zarówno miesięcznych, jak i kwartalnych, należy w oryginałach lub odpisach dołączyć do zeznania o obrocie.

Przedsiębiorstwa nowopowstałe są obowiązane do kwartalnych wpłat na podstawie rzeczywistego obrotu.

Niewpłacone w terminach wyżej wskazanych kwoty zaliczek uważa się za zaległości podatkowe, podlegające przymusowemu ściągnięciu.

Do art. 36.

§ 74. Płatnicy, wymienieni w ustępie drugim art. 36 ustawy, którym podatek wymierzono za niepełny ubiegły rok kalendarzowy, winni są wpłacać zaliczkę kwartalną, względnie miesięczną w wysokości jednej piątej, względnie jednej piętnastej części kwoty, odpowiadającej wymiarowi w stosunku do całego roku.

Przykłady:

1. Przedsiębiorstwo rozpoczęło swą działalność z dniem 1 października roku ubiegłego. Podatek wymierzono za trzymiesięczny okres działalności w kwocie 150 zł. Zaliczki w roku bieżącym kwartalne, względnie miesięczne winny wynosić jedną piątą, względnie jedną pietnastą część kwoty $\frac{150 \times 12}{3} = 600$ zł, czyli przy kwartalnych wpłatach — 120 zł, przy miesięcznych — 40 zł.

2. Przedsiębiorstwo w roku ubiegłym było unieruchomione w ciągu pięciu miesięcy. Podatek wymierzono za siedmiomiesięczny okres działalności w kwocie 2.100 zł. Zaliczki w roku bieżącym kwartalne, względnie miesięczne winny wynosić jedną piątą, względnie jedną pietnastą część kwoty $\frac{2100 \times 12}{7} = 3.600$ zł, czyli przy kwartalnych wpłatach — 720 zł, przy miesięcznych — 240 zł.

Nowopowstałe w roku bieżącym przedsiębiorstwa uskuteczniają wpłaty zaliczek na podstawie rzeczywistego obrotu, przyczem przedsiębiorstwa nie prowadzące prawidłowych ksiąg handlowych winny wpłacać zaliczki według własnego obliczenia.

Powyższy przepis rozciąga się również na przedsiębiorstwa sezonowe (art. 29 ustawy) oraz samoistne przędsiębiorstwa wykonywania robót i dostaw (art. 30 ustawy).

Za nowopowstałe w rozumieniu art. 36 ustawy uważa się przedsiębiorstwo, które faktycznie przedtem nie istniało, a nie przedsiębiorstwo, istniejące poprzednio pod inną firmą lub prowadzone przez inną osobę.

§ 75. Płatnicy, wymienieni w ustępie drugim art. 36 ustawy, mogą w razie zaprowadzenia prawidłowych, względnie uproszczonych ksiąg handlowych wpłacać zaliczki za uprzedniem zezwoleniem właściwej władzy skarbowej w wysokości i terminach, przewidzianym w ustępie pierwszym art. 36 ustawy, poczynając od roku bezpośrednio następującego po roku, w którym zaprowadzono prawidłowe, względnie uproszczone księgi handlowe.

W roku, w którym zaprowadzono prawidłowe, względnie uproszczone księgi handlowe, płatnicy ci mogą za zezwoleniem właściwej władzy skarbowej wpłacać zaliczki kwartalne obliczone według obrotów z roku ubiegłego, przy zastosowaniu jednak stawek podatkowych, obowiązujących w danym roku dla przedsiębiorstw prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

§ 76. W wypadkach nieuiszczenia w terminach, wymienionych w art. 36 ustawy, przypadających kwot zaliczek właściwa władza skarbowa niezwłocznie zarządza przymusowe ściągnięcie tych kwot wraz z przypadającemi karami za zwłokę i kosztami egzekucyjnemi.

§ 77. Zaliczki na podatek przemysłowy od obrotu oblicza się według stawek podatkowych, obowiązujących w danym roku podatkowym.

Przy obliczaniu zaliczek kwartalnych (art. 36 ustęp drugi ustawy) za podstawę przyjmuje się obrót ustalony przy wymiarze podatku przemysłowego od obrotu za poprzedni rok podatkowy (kalendarzowy) oraz stawki podatkowe, obowiązujące w danym bieżącym roku podatkowym.

§ 78. Równocześnie z zaliczką na państwowy podatek przemysłowy od obrotu, winni płatnicy wpłacać dodatek na rzecz związków samorządowych (art. 42 lit. a) ustawy).

Przed wykonaniem wymiaru podat. przem. i zawiadomieniem płatnika trybem, ustawą przewidzianym, sprawa zaliczek stanowi kwestję incydentalną, nieulegającą oddzielnemu rozpoznaniu w trybie samoistnego rekursu do wyższej instancji. (Wyrok N. T. A. z 4. X. 1929 r. L. Rej. 4606/27).

Przy kontroli kwartalnych opłat w przedsiębiorstwach nowopowstałych miarodajne są księgi handlowe względnie inne, znajdujące się tamże zapiski, w braku zaś jakichkolwiek danych, należy obrót za odnośny okres czasu ustalić protokularnie nie inaczej jednak, jak po zupełnem porozumieniu się w tym względzie z płatnikiem. (Okólnik M. Sk. Nr. 147 z 30. I. 1926 r. L. D. P. O. 1566/III.).

Ustalanie obrotów.

Art. 37. Minister Skarbu władny jest pobierać podatek od drobnych przedsiębiorstw na podstawie przeciętnych norm obrotu bez ustalania sum obrotu w każdym poszczególnym wypadku.

Sposób zryczałtowania podatku, przepisy wymiarowe, poborowe oraz terminy płatności ustala rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo - handlowych i rzemieślniczych.

Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia od poszczególnych towarów scalonego podatku przemysłowego od wszelkiego rodzaju obrotów (art. 5). Podatek ten będzie pobierany jednorazowo za późniejsze fazy obrotów. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych, określi zgodnie ze stawkami, przewidzianemi w niniejszej ustawie, wysokość scalonego podatku przemysłowego, przepisy wymiarowe, poborowe, terminy płatności scalonego podatku, władze powołane do wymiaru i poboru podatku, osoby obowiązane do płacenia podatku oraz odpowiedzialność za podatek; przyczem w razie poboru tego podatku na granicy lub przez władze celne stawki podatku scalonego muszą być przeliczone na jednostkę wagi lub od sztuki.

Do art. 37.

§ 79. Sprawy, dotyczące zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw oraz scalenia podatku przemysłowego od obrotu, regulują specjalne rozporządzenia Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Termin uiszczenia podatku.

Art. 38. Podatek przemysłowy należy płacić do 15-go maja roku, bezpośrednio następującego po roku podatkowym.

Rozdział IV.

Zaległości, zwroty i ulgi.

Art. 39. W gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na szczególne uwzględnienie wypadkach Ministrowi Skarbu przysługuje prawo całkowitego lub częściowego zwalniania od podatku, odraczania i rozkładania na raty, jako też częściowego lub całkowitego umarzania zaległych kwot podatku oraz kar pieniężnych, tudzież odsetek za odroczenie i kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych, jak również darowania skutków niedotrzymania wszelkich przewidzianych w niniejszej ustawie terminów. O ile chodzi o stosowanie powyższego przepisu do zarządzeń o charakterze ogólnym, zarządzenia te wydaje Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Ministrowi Skarbu służy prawo przeniesienia powyższych uprawnień na izby skarbowe.

Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, a odnośnie produktów wiejskich w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministrem Przemysłu i Handlu w wypadkach stwierdzonej potrzeby gospodarczej służy prawo:

1) częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku obrotów eksportowych, o ile nie są zwolnione od podatku na mocy art. 3 p. 15 ustawy, oraz wszelkiego rodzaju obrotów komisantów z tranzakcyj eksportowych w wypadkach, w których pobór tego podatku okazałby się przeszkodą dla rozwoju eksportu;

2) udzielania eksporterom bonifikacji podatku uiszczonego od obrotów, pochodzących z dostawy części składowych oraz materjałów pomocniczych i innych, użytych do wytworzenia wywiezionych zagranicę towarów;

3) częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku obrotów ze sprzedaży na rachunek osób, nieopłacających podatku przemysłowego (art. 5 p. 5);

4) częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku od obrotu, przypadającego w myśl art. 5 p. 5 od prowizyj i innych wynagrodzeń, uzyskanych przez wspólne biura sprzedaży przedsiębiorstw przemysłowych;

5) częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku przemysłowego od obrotu tranzakcyj kupna-sprzedaży, a dokonywanych na towarowych giełdach krajowych, udowodnionych prawidłowemi księgami handlowemi i kartami umów giełdowych, spisanemi przez przysięgłych maklerów giełdowych;

6) zwalniania przedsiębiorstw żeglugi od podatku przemysłowego od obrotu z tytułu przewozu towarów:

7) częściowego lub całkowitego zwalniania od podatku obrotów firm krajowych, osiągniętych z tranzakcyj, zawartych z firmami, posiadającemi swą siedzibę na terenie W. M. Gdańska;

8) zwracania przy eksporcie podatku uiszczonego jednorazowo w formie scalonej.

O ile skarga wniesiona została do Najw. Tryb. Admin. na orzeczenie Min. Skarbu wydane na zasadzie art. 39 ustawy, uchyla się ono z pod rozpatrzenia Najw. Tryb. Admin. ocena bowiem prośby, wniesionej na zasadzie art. 39 ustawy, leży w granicach swobodnego uznania władzy. (Wyrok N. T. A. z 22. IX. 1926 r. L. Rej. 307/26 i z 1. X. 1930 r. L. Rej. 158/29).

Ministerstwo Skarbu poleciło nie żądać od kolektorów, zajmujących się sprzedażą losów loterji państwowej bez utrzymywania w tym celu zakładów sprzedaży wykupna świadectw przemysłowych. Wszyscy kolektorzy podlegają tylko podatkowi od obrotu na zasadach ogólnych. (Okólnik M. Sk. Nr. 12 z 12. IX. 1923 r. L. D. P. 1621/III.).

Ministerstwo Skarbu poleciło stosować nadal aż do odwołania, ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych przez kolektorów, przyznane okólnikiem Nr. 12 z 12. IX. 1923 r. L. D. P. 1621/III a przedewszystkiem nie żądać od kolektorów, zajmujących się sprzedażą losów loterji państwowej, bez utrzymywania w tym celu zakładów sprzedaży, wykupna świadectw przemysłowych. Wszyscy kolektorzy podlegają tylko podatkowi od obrotu na zasadach ogólnych. W tym celu winni kolektorzy składać zeznania o obrocie w myśl przep. art. 52 i 53 ust. dołączając urzędowe zaświadczenie Gen. Dyr. Loterji Państwowej, stwierdzające kwotę pobranej przez nich prowizji w okresie podatkowym.

Jednocześnie Ministerstwo Skarbu upoważniło Izbę Skarbową do zwalniania od podatku przemysłow. (od obrotu) na zasadzie art. 39 ust. tych kolektorów, których roczny przydział nie przekracza 400 losów, a którzy prócz sprzedaży tych losów nie wykonywują żadnego innego przedsiębiorstwa, względnie zajęcia na zysk obliczonego. (Okólnik M. Sk. Nr. 198 z 17. VI. 1927 r. L. D. P. O. 3544/III.).

Na zasadzie art. 39 ustawy o p. p. p. Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu przyznało ulgi w opłacie pod. przem. od obrotu przy eksporcie dla następujących surowców:

1. Soli kamiennej, wosku ziemnego, dolomitu surowego i palonego oraz nasion buraków cukrowych, traw, warzyw, zbóż — został zawieszony podatek od chwili wejścia w użycie ustawy o p. p. p. z 15. VII. 1925 r. (Dz. U. R .P. Nr. 79 poz. 550) Okólnik Min. Sk. z 19. IV. 1926 r. L. D. P. O. 5550/III częściowo zamieniony okólnikiem z 4. XII. 1931 r. L. D. V. 6187/4/31.
2. bekonów t. j. oczyszczonych z sierści i grubych kości, osolonych, surowych połówek wieprzy — został zawieszony podatek od 1. I. 1927 r.
   Okólnik Min. Sk. z 7. II. 1927 r. L. D. P. O. 14406/III/26.
3. roślin leczniczych i ich części, suszonych jagód oraz grzybów — został zawieszony podatek od 1. I. 1927 r.
   Okólnik Min. Sk. Nr. 197 z 18. V. 1927 r. L. D. P. O. 6054/III.
4. żyta — został zawieszony podatek od 1. V. 1929 r.
   Okólnik Min. Sk. Nr. 271 z 4. V. 1929 r. L. D. V. 3610/4/29 i z 26. VII. 1929 r. L. D. V. 6137/4.
5. owsa — został zawieszony podatek od 1 lipca 1929 r.
   Okólnik Min. Sk. z 24. VI. 1929 r. L. D. V. 5348/4.
6. mięsa oraz bitych świń — został zawieszony podatek od 1. VII. 1929 r.
   Okólnik Min. Sk. z 16. VII. 1929 r. L. D. V. 6042/4 i z 12. VI. 1930 r. L. D. V. 5884/4.
7. chmielu został zawieszony podatek od 1. VIII 1929 r.
   Okólnik Min. Sk. z 2. VIII. 1929 r. L. D. V. 5935/4.
8. rzepaku, rzepiku, siemienia konopnego, fasoli, grochu, bobiku, wyki, peluszki, soczewicy, łubinu, hreczki, i koniczyny — został zawieszony podatek od 1. VIII. 1929 r.
   Okólnik Min. Sk. z 15. X. 1929 r. L. D. V. 8132/4.
9. jęczmienia, bydła, trzody i koni — został zawieszony podatek od 1. I. 1930 r.
   Okólnik Min. Sk. z 20. III. 1930 r. L. D. V. 8296/4.
10. jaj — został zawieszony podatek od 1. I. 1930 r.
    Okólnik Min. Sk. z 24. III. 1930 r. L. D. V. 3109/4/30.

11. lnu, pakuł lnianych, siemienia lnianego i seradeli — został zawieszony podatek od 1. I. 1930 r.
    Okólnik Min. Sk. z 10. V. 1930 r. L. D. V. 3476/4 i z 3. XI. 1930 r. L. D. V. 10614/4.
12. skór surowych — został zniżony podatek do ½% stawki od dnia 1. I. 1930 r.
    Okólnik Min. Sk. z 10. V. 1930 r. L. D. V. 3476/4.
13. ziemniaków — został zawieszony podatek od 1. XI. 1930 r.
    Okólnik Min. Sk. z 12. XII. 1930 r. L. D. V. 9896/4/30.
14. drobiu bitego — został zawieszony podatek od 1. XII. 1930 r.
    Okólnik Min. Sk. z 22. I. 1931 r. L. D. V. 12103/4/30.
15. drobiu żywego — został zawieszony podatek od 1. X. 1931 r.
    Okólnik Min. Sk. z 16. X. 1931 r. L. D. V. 9426/4/31.
16. przelotu (Antyllio vulneraria) został zawieszony podatek od 1. I. 1931 r.
    Okólnik Min. Sk. z 28. XI. 1931 r. L. D. V. 6327/4/31.
17. świeżych jagód leśnych i świeżych grzybów — został zawieszony podatek od 1. I. 1931 r.
    Okólnik Min. Sk. z 28. XI. 1931 r. L. D. V. 6849/4/31.
18. pierza, puchu, sierści i włosia — został zawieszony podatek od 1. I. 1931 r.
    Okólnik Min. Sk. z 7. XII. 1931 r. L. D. V. 9129/4/31.

Ulgi powyższe od p. 1 do 18 włącznie należy stosować przy ścisłem przestrzeganiu przepisów ustępu czwartego i szóstego § 16 (dawniej ustęp pierwszy § 9) rozp. wyk. do ustawy o państw. pod. przem. t. zn. że, eksport winien być udowodniony prawidłowemi księgami handlowemi oraz deklaracjami celnemi.

Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 39 ust. o p. p. p upoważniło Izby Skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki) do umarzania jednej trzeciej części podat. przem. od obrotu, przypadającego od tranzakcyj kasowych dokonanych na krajowych giełdach mięsnych artykułami do obrotu i notowań na giełdzie, a udowodnionych prawidłowemi księgami handlowemi i kartami umów giełdowych, spisanemi przez przysięgłych maklerów giełdowych względnie agentów giełdowych.

Powyższa ulga ma zastosowanie do obrotów, począwszy od dnia 1 lipca 1931 r.

Wymiar podatku przemysłowego, przypadającego od opisanych tranzakcyj giełdowych, winien być dokonany zgodnie z przepisami ustawowemi, następnie jednak na podania zainteresowanych przedsiębiorstw jedna trzecia część podatku od obrotu, wymierzonego od wspomnianych wyżej tranzakcyj giełdowych, winna być przez Izby Skarbowe (Śląski Urząd Wojewódzki) umorzona pod warunkami wyżej określonemi.

Zarazem należy — również na podaniu zainteresowanych przedsiębiorstw — ograniczyć pobór zaliczek na podat. przem. od obrotu, uzyskanego z wymienionych tranzakcyj giełdowych. (Okólnik Min. Sk. z 3. VII. 1931 r. L. D. V. 7744/4/31).

Na zasadzie art. 39 ustęp trzeci punkt 5 ustawy o p. p. p. Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Przemysłu i Handlu oraz z Ministerstwem Rolnictwa zwolniło od podatku przemysłowego od obrotu tranzakcje kupna — sprzedaży, dokonywane mąką, kaszą, i otrębami, pochodzenia krajowego, na krajowych giełdach zbożowo - towarowych.

Powższe tranzakcje giełdowe powinny być udowodnione prawidłowemi księgami handlowemi i kartami umów giełdowych, spisanemi przez przysięgłych maklerów giełdowych.

Niniejsze zwolnienie ma zastosowanie do obrotów, osiągniętych w okresie począwszy od 1. I. 1932 r. (Okólnik M. Sk. z 9. III. 1932 r. L. D. V. 3212/4/32).

Art. 40. Spółdzielnie, działające na podstawie ustawy z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr: 55, poz: 495), a należące do związków rewizyjnych w rozumieniu art. 68 i 70 tejże ustawy, jeżeli statutowo i faktycznie działają wyłącznie wśród swych członków lub jeżeli rozszerzają wprawdzie działalność swą i na osoby, nie będące członkami, lecz przypadające na nieczłonków nadpłaty i zwroty przelewają w całości do funduszów, nie podlegających według ustawy o spółdzielniach lub statutu podziałowi między członkami, korzystają z ulg następujących:

1) zwalnia się od podatku przemysłowego spółdzielnie mieszkaniowe dla budowy nowych domów, spółdzielnie dla wykonywania robót wyłącznie siłami członków (spółdzielnie pracy), o ile narzędzia i ma-

szyny nie są własnością spółdzielni, względnie jej członków, oraz spółdzielcze instytucje drobnego kredytu;

2) w spółdzielniach kredytowych (art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowem; Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321) zwalnia się od podatku przemysłowego od obrotu sumę pobranych i należnych procentów od wkładów członków i pożyczek, udzielonych członkom, oraz od sum, lokowanych w związkowych centralach finansowych;

3) w innych spółdzielniach zwalnia się od opodatkowania obrót w rozumieniu art. 5 niniejszej ustawy, dokonany z członkami lub przypadający na członków, o ile członkowie są dostawcami spółdzielni, sprzedających produkty gospodarstwa wiejskiego, względnie przerabiających produkty hodowli i len, lub też przerabiających inne płody rolne, o ile sposób przeróbki nie ma charakteru fabrycznego, lub o ile spółdzielnie te wykupują świadectwa przemysłowe VI, VII lub VIII kategorji dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Obrót spółdzielni wojskowych, osiągnięty w obrębie koszar, uważa się za obrót, dokonany z członkami.

Do Centralnej Kasy Spółek Rolniczych (dekrety z dnia 8 lutego 1919 r., Dz. P. P. P. Nr. 15, poz: 212 i 213) mają zastosowanie ulgi, przewidziane w p. 2 niniejszego artykułu.

Warunek należenia do związku rewizyjnego nie dotyczy spółdzielni, zorganizowanych w myśl art. 70 wyżej powołanej ustawy o spółdzielniach, a posiadających przyznane im przez Ministra Skarbu prawo rewizji.

Upoważnia się Ministra Skarbu do zezwalania związkom rewizyjnym, wymienionym w art. 68 i 70 ustawy o spółdzielniach, na składanie deklaracyj, zeznań o obrocie w imieniu spółdzielni do tych związków należących, oraz na uiszczanie podatku przemysłowego, przypadającego od spółdzielni związkowych.

Do art. 40.

§ 80. Z ulg, określonych w art. 40 ustawy, korzystają te spółdzielnie, które należą do związków, posiadających przyznane im przez Ministra Skarbu prawo rewizji, a które swą działalność podstawową — nietylko według statutu, ale i faktycznie — ograniczają wyłącznie do członków.

Jeżeli spółdzielnia rozciąga swą działalność podstawową również na osoby, nie będące jej członkami, to z ulg korzysta tylko wówczas: a) gdy członkowie otrzymują jedynie dywidendę od udziałów w granicach, oznaczonych w ustępie 2 art. 57 ustawy o spółdzielniach, b) gdy członkowie otrzymują wprawdzie prócz dywidendy od udziałów dalszy jeszcze udział w zyskach na zasadach, oznaczonych w statucie na podstawie ustępu 3 art. 57 ustawy o spółdzielniach, ale zarazem przelewa spółdzielnia do funduszów, niepodlegających według ustawy lub statutu podziałowi między członków, co najmniej tę część zysku, jaka przypada stosunkowo na obroty z niecłonkami.

Za spółdzielnię mieszkaniową uważać należy taką tylko spółdzielnię dla budowy nowych domów mieszkalnych, której majątek pozostaje wyłącznie jej własnością, członkowie zaś korzystają jedynie z mieszkań w charakterze wyłącznych lokatorów. Natomiast spółdzielnie, która buduje domy mieszkalne dla swych członków z przepisaniem na nich tytułu własności, zaliczyć należy do spółdzielni budowlanych (przemysłowych lub handlowych).

Nie stanowi przeszkody do korzystania z ulgi, określonej w art. 40 p. 1 ustawy, jeżeli własność spółdzielni pracy lub jej członków stanowią najprostsze i najogólniejsze narzędzia pracy ręcznej, jak młot, piła, łopata, kilof i t. p.

Za spółdzielcze instytucje drobnego kredytu uważa się te spółdzielnie w rozumieniu art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowem (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321), które odpowiadają następującym warunkom:

a) za podstawowy przedmiot przedsiębiorstwa mają udzielanie pożyczek i przyjmowanie wkładów;

b) udzielają pożyczek wyłącznie członkom i w granicach, nieprzekraczających zł 2.000 dla osób fizycznych, a zł 8.000 dla związków samorządowych oraz zrzeszeń, posiadających osobowość prawną;

c) odbiór wpłat na rachunek członków i osób trzecich ograniczają do inkasa weksli i dokumentów, z wyłączeniem inkasa towarowego;

d) czynności bankowe ograniczają do zakresu przewidzianego w art. 91 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1928 r. o prawie bankowem (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 321); warunkowi temu nie uchybia prowadzenie — za osobnem zezwoleniem Ministra Skarbu — kupna i sprzedaży walut obcych, jeżeli czynności te spółdzielnia wykonywa na zlecenie i rachunek związkowej centrali finansowej, Banku Polskiego, Pocztowej Kasy Oszczędności, banków państwowych oraz innych spółdzielni;

e) osiągają z tytułu pobieranych procentów od pożyczek i od sum, lokowanych w związkowej centrali finansowej dochód stanowiący co najmniej 2/3 ogólnego dochodu, uzyskanego w roku obrachunkowym.

Przez pojęcie procentów od pożyczek, udzielanych członkom, rozumieć należy wszelkie korzyści materjalne, osiągane przez spółdzielnię od udzielanych pożyczek.

W myśl punktu 3 art. 40 ustawy nie podlega opodatkowaniu w spółdzielniach obrót w rozumieniu art. 5 ustawy, dokonany z członkami, natomiast obrót przypadający na członków, o ile członkowie są dostawcami spółdzielni, nie podlega opodatkowaniu:

a) w spółdzielniach handlowych, sprzedających produkty gospodarstwa wiejskiego w stanie nieprzerobionym,

b) w spółdzielniach, przerabiających produkty hodowli i len,

c) w spółdzielniach, przerabiających inne płody rolne, o ile sposób przeróbki nie ma charakteru fabrycznego lub o ile spółdzielnie te wykupują świadectwa przemysłowe kategorji VI, VII lub VIII dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Zwolniona od opodatkowania — w myśl punktu 3 art. 40 ustawy suma obrotów, dokonanych z członkami lub przypadających na członków, winna być przez spółdzielnie ustalona na podstawie kontroli zakupów, względnie dostaw członkowskich.

Kwoty za dostarczone spółdzielniom przez związek rewizyjny do użytku tychże spółdzielni księgi handlowe, druki, podręczniki, czasopisma, plakaty i inne środki propagandy spółdzielczości nie uważa się za obrót związku, podlegający opodatkowaniu.

Spółdzielnie związkowe korzystają z ulg podatkowych od 1 dnia najbliższego miesiąca, następującego po zapadnięciu decyzji związku o przyjęciu ich w poczet członków związku, a tracą ulgę od 1 dnia najbliższego miesiąca po decyzji o ich wykreśleniu ze związku.

Stwierdzenie przynależności spółdzielni do związku rewizyjnego należy do rady spółdzielczej, która przesyła w styczniu każdego roku izbom skarbowym wykazy spółdzielni należących do poszczególnych związków z oznaczeniem daty przyjęcia każdej z nich do związku.

Rozdział V.

Postanowienia karne.

Art. 41. Winni uszczuplenia należności z tytułu podatku, o którym mowa w art. 37 ust. 3 oraz w art. 45 niniejszej ustawy, o ile podatki te będą pobierane na granicy, względnie przez władze celne, ulegają karze pieniężnej w wysokości pięciokrotnej uszczuplonej, względnie narażonej na uszczuplenie należności podatkowej. Pozatem mają w tym przypadku zastosowanie postanowienia ustawy karnej skarbowej z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz: 355), przewidziane dla przestępstw, polegających na naruszeniu przepisów w sprawach, wymienionych w art. 1 p. 1 i 12 ustawy karnej skarbowej oraz w postanowieniach części drugiej tejże ustawy.

Rozdział VI.

Opodatkowanie handlu i przemysłu na rzecz związków samorządowych i innych korporacyj.

Art. 42. Związkom samorządowym przysługuje prawo opodatkowania na potrzeby samorządu przedmiotów, podlegających państwowemu podatkowi przemysłowemu, tylko w postaci dodatku do tego podatku:

a) o ile chodzi o przedsiębiorstwa i zajęcia, podlegające państwowemu podatkowi od obrotu — do wysokości jednej czwartej części tego podatku;
b) nadto od wszystkich przedsiębiorstw i zajęć — do wysokości 30% każdocześnie przez Państwo pobieranej ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

Art. 43. Na rzecz izb handlowych i przemysłowych, izb rzemieślniczych, związków stowarzyszeń przemysłowych i rękodzielniczych, spełniających funkcje izb handlowo - przemysłowych lub rękodzielniczych, wreszcie szkół zawodowych, mających prawo publiczności, a utrzymywanych tak przez publiczne, jak i przez inne związki i stowarzyszenia kupców, przemysłowców i rzemieślników, oraz przez nieobliczone na zysk stowarzyszenia, instytucje i fundacje, utworzone specjalnie dla utrzymywania uczelni zawodowych, wreszcie na rzecz burs terminatorskich, patronatów dla młodzieży rękodzielniczej i przemysłowej, oraz zawodowych kursów przemysłowych dokształcających ma być opodatkowany handel i przemysł oraz zajęcia przemysłowe:

a) na rzecz izb handlowych i przemysłowych, izb rzemieślniczych i instytucyj zastępczych — do wysokości, nieprzekraczającej 15% ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, nabywanych w okręgu izby lub instytucji zastępczej;
b) na rzecz szkół zawodowych — do wysokości, nieprzekraczającej 25% tychże świadectw i kart.

W granicach wyżej zakreślonych niezbędną wysokość obciążenia na rzecz izb handlowych, tudzież izb rzemieślniczych określa corocznie Minister Przemysłu i Handlu na podstawie budżetów tych izb, wysokość zaś obciążenia na rzecz szkół zawodowych i innych instytucyj, wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz podział tych sum ustala corocznie na podstawie budżetu tychże szkół i instytucyj Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Przemysłu i Handlu, którzy swe uprawnienia pod tym względem mogą przelać na dyrektorów izb skarbowych, względnie kuratorów okręgów szkolnych.

Podział winien być w ten sposób dokonany, by wpływy, zebrane w okręgu danej izby skarbowej, były w tymże okręgu użyte, z potrąceniem jednak 20% tych sum na pokrycie potrzeb wyższych uczelni zawodowych o charakterze społecznym, oraz 30%, które Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozdzieli wedle swego uznania pomiędzy szkoły zawodowe o charakterze społecznym.

Rozdział VII.

Przepisy końcowe.

Art. 44. Minister Skarbu może uwolnić od podatku przemysłowego te przedsiębiorstwa, których bezpośrednie zadanie stanowi popieranie celów publicznych, dobroczynnych lub ogólnie użytecznych, jeżeli obrót tych przedsiębiorstw jest stosunkowo nieznaczny.

Art. 45. Od fabrykatów i półfabrykatów, wyprodukowanych przez przedsiębiorstwa, nieopłacające podatku przemysłowego w myśl niniejszej ustawy, a przeznaczonych do dalszej sprzedaży, przeróbki lub użytku własnego na obszarze obowiązywania tejże ustawy, z wyjątkiem artykułów, w kraju niewyrabianych, będzie pobierany jednorazowo podatek wyrównawczy. Do podatku tego nie mogą być pobierane żadne dodatkowe opłaty lub obciążenia na rzecz Państwa i związków publiczno - prawnych.

Do uiszczenia powyższego podatku obowiązany jest odbiorca towaru lub jego nabywca bez względu na to, czy podlega podatkowi przemysłowemu w myśl niniejszej ustawy.

Towary, wyprodukowane przez krajowe gospodarstwa i przedsiębiorstwa, wymienione w art. 2 i 3 niniejszej ustawy, wolne są od podatku, określonego w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Podatek będzie obliczany od zryczałtowanej wartości fabrykatów i półfabrykatów, ustalonej z przeliczeniem na wagę lub od sztuki.

Rozporządzenia Ministra Skarbu, wydane w porozumieniu z Ministerstem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu opinji izb przemysłowo-handlowych ustalą:

a) listy fabrykatów i półfabrykatów, które podlegać będą podatkowi wyrównawczemu, przyczem listy te nie mogą być zmieniane częściej aniżeli po 6 miesiącach i winny być ogłaszane co najmniej na trzy miesiące przed wejściem ich w życie;
b) wysokość należności z tytułu podatku wyrównawczego od poszczególnych towarów, umieszczonych na liście, obliczoną od zryczałtowanej wartości tych towarów z przeliczeniem na jednostkę wagi lub od sztuki i z uwzględnieniem w ustaleniu wysokości podatku ilości faz obrotu, przez jakieby dany towar oraz jego części składowe przeszły, gdyby towar był wyprodukowany przez przedsiębiorstwa, opłacające podatek przemysłowy w myśl niniejszej ustawy;

c) przepisy wymiarowe, poborowe, terminy płatności podatku oraz władze, powołane do wymiaru i poboru podatku;
d) odpowiedzialność za podatek;
e) sposób zwrotu podatku w eksporcie i w reeksporcie.

Pobór podatku wyrównawczego od poszczególnych towarów wchodzi w życie równocześnie z wprowadzeniem od tychże towarów, wyprodukowanych na obszarze obowiązywania niniejszej ustawy, scalonego podatku przemysłowego od obrotu, który będzie pobierany jednorazowo za wszystkie późniejsze fazy obrotów.

Towary, od których opłacony zostanie podatek wyrównawczy lub scalony podatek obrotowy, wolne będą od podatku przemysłowego od obrotu.

Art. 46. Moc obowiązującą ustawy niniejszej rozciąga się na cały obszar Rzeczypospolitej, nie wyłączając województwa śląskiego.

Art. 47. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

TARYFA, ZAWIERAJĄCA PODZIAŁ MIESCOWOŚCI NA KLASY, A PRZEDSIĘBIORSTW I ZAJĘĆ NA KATEGORJE, TUDZIEŻ CENY ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH.

Część I.

Podział miejscowości na klasy.

A. M. st. Warszawa.

B. Klasa I: Miasta: Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Chorzów, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Sosnowiec.

C. Klasa II: Miasta: Biała (woj. krakowskie), Białystok, Bielsk, Borysław, Chrzanów, Czechowice, Częstochowa, Drohobycz, Dziedzice, Gniezno, Grodno, Grudziądz, Inowrocław, Jarosław, Jasło, Kalisz, Kamienica, Kielce, Kołomyja, Krosno, Lipnik, Mysłowice, Nowy Sącz, Pabjanice, Piotrków, Przemyśl, Pszczyna, Radom, Równe, Rzeszów, Siedlce, Stanisławów z Knihininem wsią i Knihininem kolonją, Stryj, Tarnów, Tarnopol, Tarnowskie Góry, Tomaszów (woj. łódzkie), Toruń, Wilno, Włocławek, Zgierz.

Powiaty: będziński z wyjątkiem gmin Łosień, Ożarowice i Wojkowice-Kościelne, drohobycki, katowicki, z wyłączeniem gmin: Kończyc, Makoszowych i Pawłowa, lwowski, świętochłowicki (woj. śląskie), gminy miejskie pow. poznańskiego z wyjątkiem Stąszewa, Pobiedzisk oraz Swarzędza i warszawski.

Gminy i obszary dworskie: Pszczyński Zamek, Radzionków.

D. Klasa III. Na obszarze Izb Skarbowych: Białostockiej: Miasta i miasteczka: Augustów, Łomża, Ostrów, Suwałki i Wołkowysk.

Powiat białostocki.

Brzeskiej: Miasta i miasteczka: Brześć, Kobryń, Łuniniec, Pińsk, Prużany.

Kieleckiej: Miasta i miasteczka: Busk, Końskie, Miechów, Opatów, Opoczno, Ostrowiec, Sandomierz, Szydłowiec.

Powiaty: Częstochowski z wyłączeniem osady Przyrów oraz gminy Złoty Potok, olkuski z wyłączeniem osady i gminy Żarnowiec, radomski, oraz gminy Łosień, Ożarowice i Wojkowice - Kościelne pow. będzińskiego.

Krakowskiej: Miasta i miasteczka: Andrychów, Bochnia, Dębica, Gorlice, Kęty, Limanowa, Mielec, Myślenice, Nowy Targ, Oświęcim, Poronin, Rabka, Ropczyce, Szczawnica Wyżna, Szczawnica Niżna (pow. nowotarski), Wadowice, Wieliczka, Wilamowice, Zakopane, Żywiec z Zabłociem.

Powiaty: chrzanowski, gorlicki, krakowski, nowosądecki, oraz gminy: Helenów, Komorowice, Mikuszowice, powiatu bielskiego.

Lubelskiej: Miasta i miasteczka: Biała Podlaska, Chełm, Hrubieszów, Krasnystaw, Lubartów, Łuków, Międzyrzec, Puławy, Radzyń, Sokołów, Tomaszów, Węgrów, Włodawa, Zamość.

Powiat lubelski.

Lwowskiej I: Miasta: Gródek Jagielloński, Jaryczów Nowy, Jaworów, Łańcut, Mościska, Przeworsk, Rawa Ruska, Rymanów, Sambor, Sanok, Sokal, Żółkiew.

Powiaty: krośnieński z wyłączeniem miasteczka Dukli i rzeszowski z wyłączeniem Błażowej.

Lwowskiej II: Miasta: Borszczów, Brody, Brzeżany, Buczacz, Czortków, Dolina, Kałusz, Kamionka Strumiłowa, Podhajce, Przemyślany, Rohatyn, Śniatyn, Trembowla, Zaleszczyki, Złoczów.

Łódzkiej: Miasta: Koło, Konin, Łęczyca, Ozorków, Radomsko, Turek, Wieluń, Zduńska Wola.

Powiaty: brzeziński, kaliski, łódzki.

Łuckiej: Miasta: Dubno, Kowel, Krzemieniec, Łuck, Ostróg, Sarny, Włodzimierz Wołyński, Zdołbunowo.

Nowogródzkiej: Miasta i miasteczka: Baranowicze, Lida, Nieśwież, Nowogródek, Słonim, Stołpce.

Pomorskiej: Miasta: Brodnica, Chełmno, Chojnice, Działdowo, Gdynia, Gniew, Kartuzy, Kościerzyna, Sempolno, Starogard, Świecie, Tczew, Tuchola, Wąbrzeźno, Wejherowo.

Poznańskiej: Miasta: Chodzież, Czarnków, Gostyń, Grodzisk, Jarocin, Kępno, Koźmin, Kościan, Krotoszyn, Leszno, Międzychód, Mogilno, Nakło, Nowotomyśl, Oborniki, Odolanów, Ostrów, Ostrzeszów, Pleszew, Pobiedzisk, Śmigiel, Śrem, Środa, Stęszew, Strzelno, Swarzędz, Szamotuły, Szubin, Węgrowiec, Wolsztyn, Września, Wyżysk, Zbąszyń, Żnin.

Powiat bydgoski i gminy wiejskie pow. poznańskiego.

Warszawskiej Okręgowej: Miasta: Ciechanów, Ciechocinek, Góra Kalwarja, Grójec, Kałuszyn, Łowicz, Mława, Mińsk Mazowiecki, Płock, Płońsk, Pułtusk, Rawa, Radzymin, Sierpc, Skierniewice.

Powiaty: błoński, kutnowski, włocławski.

Wileńskiej: Miasta i miasteczka: Głębokie, Nowo-Wilejka, Oszmiana, Święciany, Troki.

Na obszarze województwa śląskiego: Miasta: Aleksandrowicze, Bobrek, Cieszyn, Chybie, Goleszów, Jasienica, Jaworze, Komorowice, Lubliniec, Mikołów, Mikuszowice, Olszówka Dolna, Skoczów, Stare Bielsko, Ustroń, Wapienica, Wodzisław, Żory.

Gminy i obszary dworskie: Kończyce, Ligota Pszczyńska, Łaziska Górne, Łaziska Średnie, Makoszowy, Murcki, Pawłów, Tychy.

Powiaty: rybnicki, tarnogórski, z wyłączeniem Tarnowskich Gór i Radzionkowa.

E. Klasa IV. Wszystkie inne miejscowości i powiaty.

U w a g a: Miasta i masteczka, niewymienione osobno w powyższej klasyfikacji, zalicza się do tej samej klasy, do której zaliczono odnośny powiat.

Do części I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 81. Włączenie pewnych miejscowości do miasta, wskutek rozszerzenia granic miasta, powoduje automatyczne zaliczenie tych miejscowości do tej klasy miejscowości, jaką przewiduje dla danego miasta część I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

Część II.

Podział przedsiębiorstw na kategorje.

A. PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWE.

I. Prowadzące handel towarowy (art. 5, p. 1).

Kat. 1. Handel hurtowy czyli zbyt wszelkiego rodzaju towarów przeważnie w większych ilościach (partjami), głównie kupcom i przemysłowcom.

Ustawowem kryterjum istotnem dla rozstrzygnięcia kwestji, czy dany zakład uznać należy za hurtowy czy detaliczny, jest okoliczność, czy przeważa zbyt w większych ilościach, czyli w całych partjach, czy też zbyt w mniejszych ilościach, następnie czy sprzedaje się głównie kupcom i przemysłowcom, czy też głównie drobnym kupcom i spożywcom. Zatem nie będzie można stwierdzić, że kupiec, sprzedający swój towar przeważnie w mniejszych ilościach drobnym kupcom i spożywcom, dlatego winien być uznany za hurtownika i z tego jedynie powodu, że dokonał pare tranzakcyj całemi partjami z większymi kupcami lub przemysłowcami, ani że hurtownik jest detalistą na tej zasadzie, że sprzedał pare sztuk towaru pojedyńczo lub bezpośrednio spożywcom. (Wyrok N. T. A. z 12. II. 1926 r. L. Rej. 1404/24).

1. Po znowelizowaniu przez ustawę z dn. 19 grudnia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 112 poz. 881) art. 7 ustawy o państw. pod. przem. pojęcie handlu towarowego, a właściwie sprzedaży hurtowej, gdyż zakup hurtowy, przy ustalaniu wysokości podatku przemysłowego, a właściwie sprzedaży hurtowej, nie gra roli, otrzymało dwa różne ustawowe określenia. A mianowicie: przepis kat. pierwszej rozdz. I lit. A. cz. II zał. do art. 23 ustawy o p. p. p., określa sprzedaż hurtową jako „zbyt wszelkiego rodzaju towarów przeważnie w większych ilościach (partjami) głównie kupcom i przemysłowcom natomiast art. 7 tejże ustawy — jako „zbyt wszelkiego rodzaju towarów przez przedsiębiorstwa handlowe kupcom i przemysłowcom, kółkom rolniczym i producentom rolnym oraz przedsiębiorstwom państwowym i komunalnym, tudzież instytucjom ubezpieczeń społecznych, celem odsprzedaży lub produkcji, a jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa komunikacyjne, także celem eksploatacji, w innych zaś wypadkach — w ładunkach lub ilościach wagonowych". Dwukrotne użycie w art. 7 w nowej redakcji „wyrażenia „sprzedaż hurtowa w rozumieniu niniejszego artykułu wskazuje", że ustawodawca nie miał zamiaru dać w art. 7 zasadniczego i ogólnego pojęcia prawnego sprzedaży hurtowej, lecz mówiąc o sprzedaży hurtowej „podlegającej ulgowej stawce podatkowej", ograniczył się jedynie do oportunistycznego wyliczenia okoliczności, dających podstawę do przyznania ulgowej stawki przy wymiarze podatku od obrotu i tym sposobem jakby potwierdził przepis ostatniego ustępu § 42 (dawniej § 24) rozp. wyk. stanowiącego, że „niniejsze określenie sprzedaży hurtowej ma jedynie zastosowanie do wymiaru podatku od obrotu i w niczem nie narusza postanowień cz. II zał. do art. 23 dotyczących klasyfikacji przedsiębiorstw". W powyższych warunkach należy uznać, że i po ostatniej nowelizacji ustawy o p. p. p. pozostał stan rzeczy, przy którym ten sam płatnik przy ustalaniu wysokości świadectwa przemysłowego może być uważany za detalistę, a przy wymiarze podatku od obrotu za hurtownika lub odwrotnie.

2. Pojęcie zatem sprzedaży hurtowej, mającej znaczenie przy klasyfikacji przedsiębiorstwa handlowego, wymaga stwierdzenia dwóch cech: przeważającej ilości wypadków sprzedaży towaru partjami i większości szczególnego kontyngentu kupujących — kupców i przemysłowców. Definicji pojęcia partji towaru nie daje ani ustawa, ani rozp. wyk. do niej. Z określenia sprzedaży hurtowej przez art. 7 ustawy możnaby wnosić, że ustawodawca za większą ilość towaru uznaje ładunek wagonowy, lecz miary tej nie można przyjąć bezwzględnie przy klasyfikacji przedsiębiorstwa, po pierwsze — ze względów formalnych, a mianowicie, w myśl postanowienia ostatniego ustępu § 42 (dawniej 24) rozp. wyk., a powtóre — z uwagi, iż pojęcie partji, oczywiście, nie może być jednakowe dla wszystkich towarów, nie można np. porównać wagonu herbaty z wagonem cementu, według bowiem zwyczajów handlowych partję herbaty stanowi już skrzynka o 40 kg. wagi, partję cementu zaś — ładunek wagonowy. Wobec tego pojęcie partji towaru jest kwestją faktu, pozostawioną uznaniu władz skarbowych i sądu, zależną od rodzaju towaru, jego ceny, sposobów zakupu i sprzedaży, miejscowych zwyczajów handlowych i innych okoliczności, bądź notarycznie znanych, bądź stwierdzonych przez rzeczoznawców.

3. Zdanie „sprzedaż głównie kupcom i przemysłowcom", stanowiące dosłowny przekład z rosyjskiego, zrozumiałe jest na tle dawniejszych postanowień o „gildjach kupieckich" w Królestwie Polskiem, zatwierdzonych ukazem z dn. 28 maja 1851 r. W myśl art. 1 i 6 tych postanowień, sprzedażą hurtową nazywała się sprzedaż towarów „innym handlującym do dalszego handlu", a więc wyrażenie „sprzedaż kupcom i przemysłowcom" powinno być uzupełnione zdaniem „dla celów handlowych i przemysłowych", sprzedaż bowiem kupcowi lub przemysłowcowi towaru dla jego własnego użytku nie może być, ze względu tylko na osobę kupującego, uznaną za hurtową. Z drugiej strony wyraz „głównie" wskazuje, że sprzedaż nie traci cechy hurtowej przy zbycie towaru partjami i wprost konsumentowi, czyli że cecha „sprzedaż partjami", jest główną, a kontyngent kupujących — tylko uzupełniająca. W każdym jednak razie, wobec obowiązku ścisłej wykładni przepisów fiskalnych, należy uznać, że dla bytu „sprzedaży hurtowej" w rozumieniu rozdz. I lit. A. cz. II zał. do art. 23 ustawy o państw. podat. przemysłowym koniecznem jest ustalenie obu rzeczonych cech.

4. Z tych względów cechą handlu hurtowego, decydującą o przynależności przedsiębiorstwa do kategorji pierwszej świadectwa przemysłowego, jest sprzedaż towaru w ilościach, któreby sąd, na podstawie okoliczności faktycznych, rodzaju towaru, jego ceny, przyjętych w danej miejscowości zwyczajów i pojęć kupiectwa i t. d. mógł uznać za „większe" i przytem pod warunkiem, ażeby wypadki sprzedaży w większych ilościach, stanowiły „przeważną" część ogólnej ilości tranzakcyj handlowych, oraz ażeby „głównym" czyli również przeważającym ilościowo, elementem kupujących byli kupcy i przemysłowcy, nabywający towar dla celów handlowych lub przemysłowych.

5. W sprawie niniejszej Sąd Okręgowy przedewszystkiem nie ustalił, jaką ilość węgla uważa za „większą" lub „partję" i z treści wyroku nie można wywnioskować, czy sąd zgodził się z opinją obrońcy, że przez „partję" węgla należy uznawać nie mniej jak 150 tonn węgla. Dalej sąd przytoczył kilka wypadków, które uważał za sprzedaż węgla w większej ilości, ale nie ustalił czy te wypadki stanowiły „przeważną" część tranzakcyj oskarżonego, i wreszcie nie ustalił, kto „głównie" stanowił kontyngent kupujących, czy kupcy i przemysłowcy, nabywający towar dla celów handlowych lub przemysłowych, czy zwyczajni konsumenci.

6. Wobec tego wyrok Sądu Okręgowego nie czyni zadość wymogom art. 358 i 377 k. p. k. w związku z przepisem kat. pierwszej rozdz. I lit. A. cz. II. zał. do art. 23 ustawy o państw. pod. przem. i powinien być uchylony. (Wyrok S. N. z 21. III. 1932 r. Nr. II. 2 K. 158/32).

Kat. 2. 1) Handel detaliczny, czyli sprzedaż wszelkiego rodzaju towarów w mniejszych ilościach, zarówno drobnym kupcom, jak i spożywcom.

2) Drobna sprzedaż (p. kategorja III) nawet wyłącznie spożywcom towarów, posiadających cechy produkcji wytworniejszej, jak to:

a) kamieni szlachetnych, pereł i korali prawdziwych, przedmiotów, wyrobionych w całości lub w części ze złota lub platyny, oraz wyrobów srebrnych z wyjątkiem drobnej biżuterji, oraz z wyjątkiem zegarków kieszonkowych w oprawie srebrnej;

b) wyrobów z kości słoniowej, bursztynu, masy perłowej i szyldkretu oraz artykułów toaletowych i galanteryjnych, których przeważną część składową stanowią: masa perłowa, szyldkret, kość słoniowa, emalja i kamienie półszlachetne, jako też pozłacane lub posrebrzane metale i stopy;
c) bronzów, majolik i platerowanych zastaw stołowych;
d) wyrobu z kryształu i porcelany;
e) antyków z wyjątkiem książek;
f) mebli wyścielanych, rzeźbionych, politurowanych i woskowanych, oraz wytwornych mebli i trumien metalowych, pianin i fortepianów, dywanów, kobierców i gobelinów, portier i tkanin meblowych;
g) ekwipaży, rowerów, motocykli i samochodów;
h) skór meblowych i galanteryjnych, skórzanych przyborów podróżnych, wyrobów siodlarskich i rymarskich, z wyjątkiem zwykłej uprzęży dla sprzężaju roboczego; ubrań skórzanych, futer i ubiorów futrzanych, z wyjątkiem zwykłych skór, kożuchów i czapek baranich, wykwintnego obuwia gemzowego, zamszowego, lakierowanego, oraz wykwintnego obuwia z tkanin;
i) zagranicznych i krajowych towarów włóknistych, prócz krajowych towarów bawełnianych i półwełnianych oraz prócz samodziałów i innych materjałów, używanych na ubiory ludowe;
j) ubiorów gotowych, prócz ludowych i robotniczych, używanych do pracy codziennej, bielizny jedwabnej i webowej oraz strojnej z cienkich materjałów, kapeluszy zagranicznych i strojnych kapeluszy damskich, parasoli i parasolek, krytych tkaniną jedwabną lub półjedwabną, tiulu jedwabnego, tkanin haftowanych i wyrobów dzianych jedwabnych;
k) win winogronowych, koniaków, wódek, likierów, kawioru, ostryg, homarów, pasztetów, łososi, turbot, jesiotrów, sielaw i t. p. wyszukanych towarów gastronomicznych.

3) Handel specjalny, nawet drobny, następującemi towarami:
a) pachnidłami i kosmetyką;
b) dziełami sztuk plastycznych;
c) bronią;
d) aparatami fotograficznemi, przyborami optycznemi, chirurgicznemi, fizycznemi i t. p. armaturą elektryczną, przyborami do wodociągów i łazieniek, kasami ogniotrwałemi, lustrami, wyrobami gumowemi i gutaperkowemi;
e) kawą i herbatą;
f) materjałami aptecznemi w stolicy oraz w miejscowościach pierwszej i drugiej klasy;
g) lakierami i farbami olejnemi;
h) obiciami papierowemi;
i) lampami;
j) przędzą i koronkami;
k) wszelkiego rodzaju silnikami i maszynami, w tej liczbie maszynami do szycia, do pisania, do rachowania oraz ich częściami składowemi.

4) Sprzedaż mięsa, połączona z wyrębem, odpowiadająca cechom, określonym w p. 1.

U w a g a: Zakłady, prowadzące handel towarowy na podstawie świadectw przemysłowych II kategorji, mogą utrzymywać nieograniczoną ilość oddzielnych składów (art. 22) tylko w obrębie tej miejscowości, w której zakład się znajduje.

Sprzedaż detaliczna drożdży piekarniom winna być zaliczona do przedsiębiorstwa II kat. handl. w myśl przepisów art. 23 zał. Cz. II lit. A. rozdz. I kat. II ust. o p. p. p. (Wyrok S. N. z 15. VI. 1928 r. Nr. II K. 658/28).

Zakłady handlowe, z których obok sprzedaży konsumentom dokonywa się także sprzedaży przemysłowcom w ilościach większych wprawdzie, ale nie w partjach (np. mąki w workach — piekarniom — materjałów odzieżowych w sztukach względnie, w większych odcinkach krawcom i t. p.) — winny być prowadzone na podstawie świadectwa przemysłowego II kat. handlowej. (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Meble wyścielane, rzeźbione, politurowane i woskowane ze względu na wykończenie względnie sam sposób wykonania winny być zakwalifikowane, jako towar o cechach produkcji wytworniejszej i uzasadniać konieczność wykupienia świadectwa przemysłowego II kat. handl., dla przedsiębiorstw nawet drobnej sprzedaży wyłącznie spożywcom. (Wyrok N. T. A. z 7. V. 1930 L. Rej. 756/28).

Sam fakt wykończenia mebli sposobem politurowania nadaje im cechę produkcji wytworniejszej. (Wyrok S. N. z 17. IX. 1931 r. II 3 K. 528/31).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że dla prowadzenia drobnej sprzedaży mebli politurowanych wymagane jest w myśl przepisów, zawartych pod literą f), p. 2 kat. drugiej, rozdz. I, cz. II lit. A. zał. do art.. 23 ustawy, nabycie świadectwa przem. II kat. handl., tylko wówczas, o ile meble politurowane mają cechy produkcji wytworniejszej.

Natomiast nie było intencją ustawodawcy pociąganie do świadectw przemysłowych II kat. handl. drobnej sprzedaży zwyczajnych tanich krajowych mebli politurowanych. Wynika to z zestawienia mebli politurowanych z innemi przedmiotami w powołanym punkcie f) taryfy. (Okólnik M. Sk. z 16. VII. 1930 r. L. D. V. 7182/4/30).

Ustawa o pod. przem., nie określa pojęcia wykwintności obuwia, więc rozstrzygnięcie tej kwestji uzależnia w każdym poszczególnym wypadku od uznania sądu wyrokującego, którego wnioski w tej mierze, jako dotyczące istoty sprawy, sprawdzeniu w drodze kasacji nie ulegają. (Wyrok S. N. z 8. XI. 1928 r. Nr. II K. 1750/28).

Przymiotnik „wykwintny" odnosi się do każdego rodzaju obuwia, wymienionego w przepisie h) kat. II rozdz. I. cz. II lit. A zał. do art. 23 ustawy t. j. zarówno do obuwia gemzowego jak i do zamszowego i lakierowanego. (Wyrok S. N. z dn. 28. XI. 1931 r. II. 1 K. 632/31).

Drobna sprzedaż gotowych ubrań z zakładu, składającego się z dwóch pokoi, uzasadnia obowiązek wykupienia świadectwa przemysłowego II kat. handl., także w tym wypadku, jeżeli jeden z tych pokoi służy wyłącznie do przymierzania kupowanych ubrań (Wyrok N. T. A. z 5 III. 1929 r. L. Rej. 239/27).

Sprzedaż palt gumowych nie może być uważana za sprzedaż gotowych ubiorów ludowych i robotniczych, używanych do pracy codziennej. (Wyrok S. N. z 12. XI. 1929 r. Nr. II. 1 K. 1165/29).

Za ubrania ludowe uważa się tańsze ubrania z takich materjałów, których sprzedaż nie wymaga nabycia świadectw przemysłowego II kat. handl. (Okólnik M. Sk. Nr. 147 z 30. I. 1926 r. L. D. P. O. 1566/III).

Handel specjalny (wyłączny lub przeważający) wszelkiego rodzaju młocarniami, bądź z silnikami mechanicznemi bądź bez nich, sieczkarniami i wialniami, z silnikami mechanicznemi wymaga posiadania świad. handl. II kat. Natomiast handel nawet specjalny narzędziami rolniczemi: bronami, pługami, (oprócz motorowych) kosami, grabiami, rydlami, motykami, łopatami i t. p. może być prowadzony na podstawie świad. przem. III kat. handl. Do narzędzi rolniczych zalicza się również sieczkarnie i wialnie poruszane bez pomocy silników mechanicznych. (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

Kat. 3. 1) Drobna sprzedaż, czyli sprzedaż wszelkich towarów, z wyjątkiem wymienionych w punkcie 2 kategorji drugiej, wyłącznie spożywcom z zakładów, składających się z jednego pokoju.

Zakłady, prowadzące handel towarowy na podstawie świadectw przemysłowych trzeciej kategorji, mogą zatrudniać prócz właściciela lub

zastępującego go dorosłego członka jego rodziny, najwyżej jednego dorosłego najemnego subjekta handlowego i utrzymywać nie więcej niż dwa oddzielne składy (art. 22) przy zakładzie handlowym.

2) Zakłady handlu towarowego, należące do spółdzielni, bez względu na rodzaj prowadzonego handlu.

3) Sprzedaż mięsa, połączona z wyrębem, odpowiadająca warunkom, określonym w p. 1.

Za subjekta handlowego w rozumieniu ustawy o p. p. p. należy uważać osobę stale zatrudnioną w zakładzie w charakterze siły pomocniczej przy wykonywaniu czynności, stanowiących treść przedsiębiorstwa handlu towarowego.

Posługacz sklepowy (chłopak do sprzątania), nie biorący udziału w dokonywaniu tranzakcji handlowych, nie może być uważany za subjekta i nie wchodzi w rachubę przy kwalifikowaniu handlu do tej lub innej kategorji. (Wyrok S. N. z 21. II. 1928 r. Nr. II K. 1914/27).

Pod pojęciem pokój, użytem w taryfie, stanowiącej zał. do art. 23 ustawy o p. p. p., należy rozumieć każde pomieszczenie, które ze względu na swą budowę i zabezpieczenie od wpływów atmosferycznych nadawałoby się do zamieszkania. (Wyrok S. N. z 14. X. 1930 r. II K. 759/30).

Odbiór należności za towar stanowi udział w prowadzeniu handlu towarowego i kasjerka sklepowa, stale w sklepie zajęta, jest subjektem handlowym w rozumieniu ustawy o p. p. p. (Wyrok S. N. z 22. XII. 1930 r. II. 1 K. 1015/30).

Pomieszczenie stałe, nieprzenośne, nadające się do zamieszkania ma charakter i wygląd pokoju w rozumieniu cz. II A. rozdz. I kat. III tar. zał. do art. 23 ust. w przeciwstawieniu do „pomieszczenia niewielkiego" nie posiadającego ani wyglądu, ani charakteru pokoju w rozumieniu tej samej taryfy (kat. IV). (Wyrok S. N. z 5. X. 1931 r. II 3. K. 666/31).

Kat. 4. Drobna sprzedaż towarów, z wyjątkiem wymienionych w punkcie 2 kategorji drugiej, wyłącznie spożywcom, dokonywana z niewielkich pomieszczeń, nie posiadających ani wyglądu, ani charakteru pokoju, oraz sprzedaż mięsa połączona z wyrębem, odpowiadająca powyższym warunkom.

Zakłady, prowadzące handel towarowy na podstawie świadectw czwartej kategorji, nie mogą utrzymywać oddzielnych składów (art. 22); w zakładach tych nie może być zatrudniony prócz właściciela lub zastępującego go dorosłego członka jego rodziny żaden dorosły najemny subjekt handlowy.

Pomieszczenie, stanowiące stragan, oddzielony drucianą siatką od innych straganów i znajdujący się nawet pod szklanym dachem, nie można uważać za pomieszczenie, mające wygląd lub charakter pokoju. (Wyrok S. N. z 10. III. 1927 r. Nr. II K. 112/27).

Kat. 5. Handel wędrowny (domokrążny) art. 8 punkt 1).

1) Kategorja V-a handel rozwoźny (art. 19 lit. b).

2) Kategorja V-b handel obnośny (art. 19 lit. a).

W b. dzielnicy rosyjskiej świadectwa przemysłowe na handel wędrowny uprawniają w granicach obowiązujących w tym względzie przepisów administracyjnych do sprzedaży poza obrębem miast i miasteczek wszelkiego rodzaju towarów, z wyjątkiem towarów, wymienionych w punkcie 2 kategorji drugiej.

W obrębie zaś miast i miasteczek dozwolony jest na tych samych zasadach tylko handel obnośny a to: artykułami spożywczemi, napojami chłodzącemi, wyrobami tytoniowemi i zapałkami, tudzież gazetami i książkami.

Do handlu wędrownego (art. 19), wykonywanego na obszarze b. dzielnicy austrjackiej i pruskiej, mają zastosowanie przepisy, zawarte w odnośnych ustawach przemysłowych, obowiązujących w tych dzielnicach.

Według ustawy o p. p. p. „pojęcie handlu przenośnego" nie pokrywa się całkowicie z „pojęciem handlu domokrążnego"; pojęcie „handlu przenośnego" obejmuje nie tylko handel domokrążny, lecz również handel o siedzibie niestałej (Wyrok S. N. z 20. I. 1931 r. II K. 606/30).

Do rozdziałów I i VI części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 82. Operacje komisowe oraz pośrednictwa handlowego, dokonywane łącznie z przedsiębiorstwem handlu towarowego (rozdział I część II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy), nie wymagają nabycia odrębnego świadectwa przemysłowego, o ile odnośne przedsiębiorstwo handlu towarowego jest zaopatrzone w świadectwo przemysłowe co najmniej 2-ej kategorji przedsiębiorstw handlowych.

Do rozdziałów: I kat. trzecia i czwarta, VII, XII i XIV części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 83. Przy zaklasowaniu przedsiębiorstw, wymienionych w rozdzialach: I kat. trzecia i czwarta, VII, XII i XIV części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, nie bierze się w rachubę uczniów przemysłowych, trzymanych w przedsiębiorstwie na podstawie pisemnej umowy, zawartej w myśl art. 116 prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 53, poz. 468 i Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 350).

Do rozdziału I kat. trzecia i czwarta części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 84. Za dorosłego członka rodziny, względnie dorosłego subjekta handlowego uważa się pracowników w wieku od 18 do 55 lat.

Pracowników młodszych od 18 lat i starszych ponad 55 lat liczy się dwóch za jednego.

Za subjektów handlowych uważa się osoby (również i członków rodziny przedsiębiorcy), stale zatrudnione w zakładzie w charakterze sił pomocniczych przy wykonywaniu czynności, stanowiących treść przedsiębiostwa handlu towarowego, t j. osoby biorące udział w dokonywaniu tranzakcyj handlowych.

Chłopców do posyłek i posługaczy nie uważa się za subjektów handlowych.

Do rozdziału I kat. trzecia części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 85. Za oddzielny skład, utrzymywany przy zakładzie handlowym, uważa się oddzielny skład znajdujący się w tym samym domu, co zakład handlowy.

Do rozdziału I kat. piąta części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 86. Za handel wędrowny (domokrążny) uważa się taki handel przenośny, który 1) nie ma stałej siedziby przemysłowej, 2) jest wykonywany samoistnie i osobiście przez handlującego, 3) ogranicza się do drobnej sprzedaży wyłącznie spożywcom, 4) odbywa się: a) przy handlu obnośnym ze skrzyni, kufra, walizy, kosza i t. p. opakowania, przenoszonego z miejsca na miejsce przez kupca, b) przy handlu rozwożnym — z wozu, łodzi i t. p. pomieszczenia, przewożonego z miejsca na miejsce przy pomocy siły zwierzęcej.

Handel przenośny, nie odpowiadający warunkom, uprawniającym do nabycia świadectwa przemysłowego na handel wędrowny, winien być zaliczony do kat. drugiej, trzeciej, względnie czwartej przedsiębiorstw, prowadzących handel towarowy, a wymienionych w rozdziale I części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

Do art. 26 oraz rodziału I części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 87. Do kategorji III przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) stacje benzynowe oraz stacje obsługi,

2) zakłady badania masła eksportowego.

Do kategorji IV przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) sprzedaż z automatów z wyjątkiem automatów ze sprzedażą benzyny.

II. Skup zawodowy (art. 5, punkt 1).

Skup w celu odprzedaży wewnątrz Państwa lub na wywóz zagranicę surowców krajowych, produktów rolnictwa i leśnictwa oraz zwierząt domowych, drobiu, tudzież innych towarów bez utrzymywania w tym celu zakładów handlowych.

Kat. 1. Na sumę ponad pięćset tysięcy (500.000) złotych rocznie.

Kat. 2. Na sumę ponad sto tysięcy (100.000) do pięciuset tysięcy (500.000) złotych rocznie.

Kat. 3. Na sumę ponad dwadzieścia tysięcy (20.000) złotych do stu tysięcy (100.000) złotych rocznie.

Kat. 4. Na sumę do dwudziestu tysięcy (20.000) złotych.

Przedsiębiorstwa skupu surowców krajowych, produktów rolnictwa i leśnictwa oraz zwierząt domowych i drobiu mogą utrzymywać oddzielne składy:

1) w nieograniczonej ilości na obszarze całej Rzeczypospolitej, o ile nabyły świadectwa przemysłowe kategorji pierwszej;

2) nie więcej niż pięć składów w obrębie powiatu, w którym przedsiębiorca zamieszkuje lub w granicach powiatów sąsiednich, o ile nabyto świadectwo drugiej kategorji;

3) nie więcej niż dwa składy w obrębie tej miejscowości, gdzie przedsiębiorca stale mieszka, o ile nabyto świadectwo trzeciej kategorji;

4) nie więcej niż jeden skład w tej miejscowości, gdzie przedsiębiorca stale mieszka, o ile nabyto świadectwo czwartej kategorji.

Do rozdziału II część II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 88. W przedsiębiorstwach skupu zawodowego może być prowadzona odprzedaż towarów wyłącznie w stanie nieprzerobionym.

Przesuszanie, oczyszczanie, sortowanie i t. p. czynności, wypływające ze składowania (art. 22 ustawy) nie przeczą istocie skupu zawodowego.

Przedsiębiorstwa skupu zawodowego nie mogą utrzymywać zakładu handlowego dla prowadzenia handlu towarowego lub dokonywania innych operacyj handlowych.

Sprzedaż siana zebranego z dzierżawionych łąk nie podpada pod pojęcie skupu zawodowego, przewidzianego częścią II lit. A. p. II taryfy do art. 23 ustawy o p. p. p. (Wyrok N. T. A. z 27. IX. 1928 r. L. Rej. 1494/27).

Skarpetki, pończochy i ubiory dziecinne nie mogą być podciągnięte pod przepisy o skupie zawodowym, natomiast sprzedaż tychże artykułów powinna być zaliczona do przedsiębiorstw, prowadzących handel towarowy. (Wyrok S. N. z 9. XII. 1929 r. K. 1098/29).

Pod pojęcie „innych towarów", które mogą być przedmiotem „skupu zawodowego" w rozumieniu ustawy o p. p. p. podpadają tylko przedmioty, niestanowiące produktu pracy przemysłowej w ściślejszem tego słowa znaczeniu. Szczotki, koszyki i t. p. wyroby nie mogą być przeto zaliczone do kategorji przedmiotów ,objętych pojęciem „skupu". (Wyrok S. N. z 3. IV. 1930 r. II. K. 222/30).

O wysokości kategorji przedsiębiorstwa skupu zawodowego, decyduje suma skupu, czyli cena nabywcza, nie zaś obrót, czyli cena sprzedawcza, której w dacie wykupienia świadectwa przemysłowego płatnik niema możności ustalić. (Wyrok S. N. z 18. XI. 1930 r. K. 1214/30).

Trudnienie się przez osoby fizyczne skupem weksli zaprotestowanych, zobowiązań i obligów, w terminie niezapłaconych, oraz wszelkich niezrealizowanych pretensyj i należności, należy pod względem obowiązku wykupywania świadectw przemysłowych traktować narówni ze skupem zawodowym i stosować postanowienia, zawarte

w rozdz. II cz. II lit. A. zał do art. 23 ustawy. (Okólnik M. Sk. Nr. 202 z 22. VI. 1927 r. L. D. P O. 11505/III).

III. Instytucje kredytu krótkoterminowego (art. 5, punkt 2).

Kat. 1. **1)** Instytucje kredytu krótkoterminowego z kapitałem zakładowym ponad pięćset tysięcy złotych.

2) Domy bankowe.

Kat. 2. **1)** Intytucje kredytu krótkoterminowego z kapitałem zakładowym ponad pięćdziesiąt tysięcy (50.000) do pięciuset tysięcy (500.000) złotych.

2) Kantory wymiany i lombardy.

Kat. 3. Instytucje kredytu krótkoterminowego z kapitałem zakładowym do pięćdziesięciu tysięcy (50.000) złotych.

Kat. 4. Zakłady kredytowe, należące do spółdzielni, bez względu na wysokość kapitału zakładowego.

IV. Przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe (art. 5, punkt 3).

Kat. 1. Przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe, nie oparte na wzajemności.

Kat. 2. **1)** Oddziały przdsiębiorstw ubezpieczeniowych, nie oparte na wzajemności.

2) Przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe, oparte na wzajemności i ich oddziały.

V. Roboty i dostawy (art. 5, punkt 4).

Kat. 1. Na sumę ponad czterysta tysięcy (400.000) złotych.

Kat. 2. Na sumę ponad osiemdziesiąt (80.000) do czterystu tysięcy (400.000) złotych.

Kat. 3. Na sumę ponad dwadzieścia tysięcy (20.000) do osiemdziesięciu tysięcy (80.000) złotych.

Kat. 4. Na sumę do dwudziestu tysięcy (20.000) złotych.

VI. Przedsiębiorstwa pośrednictwa handlowego, ekspedycyjne i przewozowe (art. 5, punkt 5).

Kat. 1. **1)** Przedsiębiorstwa komisowe, ekspedycyjne, przewozowe, oraz ekspedycyjno - przewozowe, utrzymujące oddziały.

2) Przedsiębiorstwa, przyjmujące towary na skład z wydawaniem na nie pożyczek, lub bez wydawania.

Kat. 2. **1)** Oddziały i filje przedsiębiorstw, wymienionych w punkcie 1 kategorji pierwszej.

2) Przedsiębiorstwa komisowe, ekspedycyjne i przewozowe, nie utrzymujące oddziałów i filij.

3) Biura techniczne.

4) Biura wywiadowcze, informacyjne, pogrzebowe i wszelkie biura pośrednictwa handlowego.

5) Biura pisania podań, zatrudniające więcej niż dwóch pracowników.

Kat. 3. 1) Biura pisania podań, zatrudniające najwyżej dwóch pracowników.

2) Biura pośrednictwa pracy.

Kat. 4. Biura tłumaczeń i przepisywania na maszynie.

Do art. 26 oraz rozdziału VI części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 89. Do kategorji I przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

Przedsiębiorstwa chłodni.

Do kategorji II przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Przedsiębiorstwa reklamowe.
2) Biura rewizyjno-buchalteryjne, o ile zatrudniają więcej niż dwóch pracowników.
3) Przedsiębiorstwa autobusów, o ile utrzymują ponad jeden autobus.
4) Przedsiębiorstwa strzeżenia cudzego mienia.
5) Przedsiębiorstwa dozorowania kotłów.
6) Przedsiębiorstwa wynajmu samochodów (osobowych lub ciężarowych), o ile posiadają ponad trzy samochody.
7) Przedsiębiorstwa wynajmu koni wierzchowych, o ile posiadają ponad 10 koni.
8) Przedsiębiorstwa wynajmu łodzi motorowych, o ile posiadają ponad 10 łodzi.
9) Przedsiębiorstwa wypożyczania filmów kinematograficznych cudzej produkcji.
10) Przedsiębiorstwa wypożyczania aparatów zręczności.

Do kategorji III przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Biura rewizyjno-buchalteryjne, o ile zatrudniają najwyżej dwóch pracowników.
2) Przedsiębiorstwa autobusów, o ile utrzymują jeden autobus.
3) Przedsiębiorstwa wynajmu samochodów (osobowych lub ciężarowych), o ile posiadają do trzech samochodów.
4) Przedsiębiorstwa wynajmu koni, o ile posiadają ponad 4 do 10 koni.
5) Przedsiębiorstwa wynajmu łodzi, o ile posiadają ponad 10 łódek, albo do 10 łodzi motorowych.
6) Przedsiębiorstwa wynajmu rowerów, o ile posiadają ponad 10 rowerów.
7) Wypożyczalnie książek (bibljoteki, czytelnie) — w m. st. Warszawie oraz miejscowościach, zaliczonych w myśl cz. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, do I klasy miejscowości.
8) Przedsiębiorstwa wynajmu radjosłuchawek.

Do kategorji IV przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Aparaty zręczności.
2) Przedsiębiorstwa wynajmu koni, o ile posiadają do 4 koni.
3) Przedsiębiorstwa wynajmu łodzi, o ile posiadają do 10 łódek.
4) Przedsiębiorstwa wynajmu rowerów, o ile posiadają do 10 rowerów.
5) Wypożyczalnie książek (bibljoteki, czytelnie) — w miejscowościach, zaliczonych w myśl cz. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, do II, III i IV klasy miejscowości.
6) Przedsiębiorstwa wynajmu ubrań oraz kostjumów.

Różnica pomiędzy przedsiębiorstwem pośrednictwa handlowego w rozumieniu rozdz. VI. lit. A. Cz. II zał. do art. 23 ustawy o p. p. p., a pośrednictwem, przewidzianem w cz. III lit. D. zał. do art. 23 tejże ustawy, polega na tem, że za pośredników handlowych, wymienionych w ustępie II b. lit. D. cz. III ustawa uznaje osoby, trudniące się osobiście pośrednictwem, jako zajęciem przemysłowem, bez utrzymania biur i składów, przez przedsiębiorstwa zaś i biura pośrednictwa handlowego ustawa rozumie zakłady, posiadające pewną organizację. (Wyrok S. N. z dn. 10. IX. 1929 r. K. II. 502/29).

Ustawa o pod. przem. obłożyła podatkiem przemysłowym „biura" zarówno próśb i porad prawnych, jak i przepisywania na maszynach, a zatem przedsiębiorstwa posiadające pewną organizację specjalną przeznaczoną przez nie do ułatwienia prowadzenia przedsiębiorstwa. Podatkowi przemysłowemu ulega nie osobiste trudnienie się pisaniem próśb lub przepisywaniem podań na maszynie, lecz zorganizowane w tym celu przedsiębiorstwo, posiadające dzięki tej organizacji wygląd i znaczenie biura. (Wyrok S. N. z 20. XI. 1929 r. II. K. 1131/29).

W rozumieniu ustawy o pod. przem. przedsiębiorstwa ekspedycyjne i przewozowe powinny posiadać pewną organizację, np. w postaci biura, zarządzającego, kasjera, pracowników biurowych, i t. d. brak zaś takiej organizacji przetwarza przedsiębiorstwo w zajęcie przemysłowe. (Wyrok S. N. z 28. IV. 1930 r. II 1. K. 291/30).

Przez biura informacyjne rozumieć należy biura, które zajmują się dostarczaniem danych, dotyczących stosunków cywilnych osób, a mianowicie ich stosunków kredytowych. (Wyrok S. N. z 18. XI. 1930 r. II K. 1125/30).

Pojęcie przewożenia i ekspedycji towarów w znaczeniu ustawy o pod. przem. odpowiada pojęciu przemysłu z art. 1 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem.

Właściciel jednego wozu i pary koni, trudniący się zarobkowo przewożeniem i ekspedycją towarów, jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustępu VI cz. II A. taryfy zał. do art. 23 ustawy o pod. przem. (Wyrok S. N. z 25. IX. 1931 r. II 3 K. 717/31).

Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że osoby, które nie posiadając specjalnego lokalu, ani szyldu, ani też odpowiedniego personelu pomocniczego, zajmują się okolicznościowo w swem prywatnem mieszkaniu, pisaniem lub przepisywaniem na żądanie klijenteli próśb i podań za dobrowolnie umówionem wynagrodzeniem — nie podlegają obowiązkowi nabywania świadectw przemysłowych. (Okólnik M. Sk. z 16. IX. 1922 r. L. D. P. 905/III).

Ministerstwo Skarbu oznajmiło, iż przedsiębiorstwa pogrzebowe, obowiązane w myśl rozdz. VI. lit. A. część II zał. do art. 23 ustawy do wykupienia świadectwa przemysłowego II kat. handl., uprawnione są na podstawie tegoż świadectwa przemysłowego prowadzić również w tym samym lokalu sprzedaż artykułów pogrzebowych. (Okólnik M. Sk. Nr. 264 z 19. XII. 1928 r. L. D. V. 7945/4).

VII. Zakłady gastronomiczne: restauracyjne, cukiernie, kawiarnie i mleczarnie (art. 5, punkt 6).

Kat. 1. Zakłady gastronomiczne ze sprzedażą lub nawet bez sprzedaży trunków, zatrudniające ponad 20 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących.

Kat. 2. 1) Zakłady, zatrudniające ponad 10 do 20 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących.

2) Zakłady gastronomiczne z wyszynkiem trunków, zatrudniające nawet mniej niż 10 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w tych zakładach pracujących.

Kat. 3. Wszelkie inne mniejsze zakłady gastronomiczne i jadłodajnie — bez wyszynku trunków.

Do rozdziału VII części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 90. Przedsiębiorstwa gastronomiczne mogą bez obowiązku nabycia odrębnego świadectwa przemysłowego na handel towarowy (rozdział I część II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy) dokonywać ubocznie sprzedaży do konsumcji poza obrębem przedsiębiorstwa tylko tych artykułów, które wchodzą w zakres danego przedsiębiorstwa gastronomicznego.

Do rozdziałów VII i XIV części II lit. A. taryfy ,stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 91. Za osoby pracujące uważa się wszystkich pracowników, zatrudnionych w zakładach, wymienionych w rozdziałach VII i XIV części II lit. A taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, z wyjątkiem uczniów przemysłowych (§ 83 niniejszego rozporządzenia) oraz magistrów farmacji w pierwszym roku praktyki.

Właściciele aptek, w których wymienieni wyżej magistrowie farmacji-praktykanci będą zatrudnieni, winni wykazać się pisemnem poleceniem oddziału farmaceutycznego jednego z krajowych uniwersytetów, upoważniającem odnośnego magistra do odbycia praktyki.

Pod pojęcie zakładu gastronomicznego w rozumieniu ustawy o p. p. p. podpada nietylko zakład, gdzie podaje się ciepłe potrawy, ale też i taki, gdzie dostać można wogóle coś do spożycia na miejscu, a więc i zimne tylko przekąski w postaci takiej, że się je zwykle na miejscu spożywa. (Wyrok S. N. z 7. IV. 1930 r. Nr. II 3 K. 130/30).

Herbaciarnia z wyszynkiem piwa, względnie piwiarnia, prowadzona przy zakładzie handlu artykułami spożywczemi, i zakład ten stanowią dwa odrębne przedsiębiorstwa, klasyfikowane według zał. do art. 23 ustawy, o p. p. p. jako zakład restauracyjny i handel towarowy. (Wyrok S. N. z 26. IV. 1930 r. II K. 1439/29).

Z przepisów rozdz. VII cz. lit. A. taryfy, stanowiącej zał do art. 23 ust. o p. p. p. wynika, że wyszynku trunków samego przez się nie należy uważać za zakład gastronomiczny. (Wyrok S. N. z 24. VIII. 1931 r. II 3 K. 452/31).

VIII. Sale bilardowe (art. 5, punkt 6).

Kat. 3. Sale bilardowe, utrzymywane oddzielnie od zakładów gastronomicznych.

IX. Zakłady dla sprzedaży napojów chłodzących (art. 5, punkt 6).

Kat. 4. Zakłady, sprzedające wyłącznie wodę selcerską, limonadę, i t. p. napoje chłodzące.

X. Hotele, pokoje umeblowane, zajazdy, gospody i domy noclegowe (art. 5, punkt 6).

Kat. 1. Hotele i pokoje umeblowane, posiadające do wynajęcia ponad 100 pokojów (numerów).

Kat. 2. Hotele i pokoje umeblowane, posiadające do wynajęcia ponad 20 do 100 pokojów.

Kat. 3. Hotele i pokoje umeblowane, posiadające do wynajęcia ponad sześć do 20 pokojów; zajazdy i gospody w miastach i miasteczkach, bez wyszynku trunków.

Kat. 4. Hotele i pokoje umeblowane, posiadające do wynajęcia ponad 2 do 6 pokojów; zajazdy i gospody w osadach wiejskich, bez wyszynku oraz domy noclegowe.

Do art. 26 oraz rozdziału X części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 92. **Do kategorji II przedsiębiorstw handlowych** zalicza się:

1) Przedsiębiorstwa wynajmu sal na przedstawienia teatralne, kinematograficzne, odczyty, zabawy i wszelkiego rodzaju zebrania — w m. st. Warszawie oraz miejscowościach, zaliczonych w myśl cz. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, do I klasy miejscowości.

Do kategorji III przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Przedsiębiorstwa wynajmu sal na przedstawienia teatralne, kinematograficzne, odczyty, zabawy i wszelkiego rodzaju zebrania — w miejscowościach, zaliczonych w myśl cz. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy, do II, III i IV klasy miejscowości.

2) Przedsiębiorstwa wynajmu pomieszczeń samochodowych (garaże), o ile mogą pomieścić ponad 10 samochodów.

Do kategorji IV przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Przedsiębiorstwa wynajmu pomieszczeń samochodowych (garaże), o ile mogą pomieścić do 10 samochodów.

2) Zajazdy w miastach, przeznaczone jedynie na postój furmanek.

XI. Pensjonaty — pokoje umeblowane ze stołowaniem (art. 5, punkt 6).

Kat. 1. Pensjonaty, w których ilość wynajmowanych pokojów przewyższa pięćdziesiąt.

Kat. 2. Pensjonaty, posiadające do wynajęcia ponad 12 do 50 pokojów.

Kat. 3. Pensjonaty, posiadające do wynajęcia ponad 2 do 12 pokojów.

XII. Księgarnie (art. 5, punkt 1).

Kat. 2. Księgarnie, zatrudniające ponad 5 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w księgarni pracujących.

Kat. 3. Wszystkie inne księgarnie.

XIII. Zakłady lecznicze (art. 5, punkt 6).

Kat. 2. Posiadające łóżek dla chorych ponad 10.

Kat. 3. Posiadające łóżek dla chorych do 10, oraz wszelkie zakłady lecznicze, przeznaczone wyłącznie dla chorych przychodnich (ambulatorja).

Do art. 26 oraz rozdziału XIII części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 93. **Do kategorji III przedsiębiorstw handlowych** zalicza się:

Laboratorja chemiczno-bakterjologiczne.

XIV. Apteki (art. 5, punkt 6).

Kat. 1. Zatrudniające ponad 8 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w aptece pracujących.

Kat. 2. Zatrudniające ponad 3 do 8 osób, licząc w tem właściciela i członków jego rodziny, w aptece pracujących.

Kat. 3. Zatrudniające najwyżej trzy osoby, licząc w tem właściciela i członków rodziny, w aptece pracujących.

Prowadzone przez Zarządy Kas Chorych apteki, są wolne od państw. podat. przem., o ile obsługują wyłącznie członków Kas Chorych, utrzymującej aptekę. (Okólnik M. Sk. z 10. IV. 1928 r. L. D. V. 4008/1).

XV. Zakłady kąpielowe (art. 5, punkt 6).

Kat. 2. **1)** Łaźnie z oddzielnemi kabinami, lub łazienki z ilością wanien ponad 20.

2) Kąpiele na wodach morskich i słodkich z ilością kabin powyżej 40.

Kat. 3. **1)** Łaźnie ogólne i łazienki z ilością wanien do 20.

2) Kąpiele na wodach morskich i słodkich z ilością kabin od 10 do 40.

Kat. 4. Kąpiele na wodach morskich i słodkich ogólne z ilością kabin poniżej 10.

XVI. Przedsiębiorstwa kinematograficzne (art. 5, punkt 6).

Kat. 1. Stałe kinematografy, posiadające widownie, obliczone na ilość osób ponad 500.

Kat. 2. Stałe kinematografy, posiadające widownie, obliczone na ilość osób ponad 150 do 500.

Kat. 3. Stałe kinematografy, posiadające widownie, obliczone na ilość osób do 150.

Wędrowne przedsiębiorstwa kinematograficzne winny nabywać świadectwa kategorji V-a przedsiębiorstw handlowych.

XVII. Przedsiębiorstwa teatralne, cyrki, ogródki i sale z zamkniętemi lub otwartemi scenami (art. 5, punkt 6).

Kat. 1. Stałe teatry, cyrki, ogródki i sale z otwartemi lub zamkniętemi scenami, posiadające widownie, obliczone na ilość osób ponad 750.

Kat. 2. Stałe teatry, cyrki, ogródki i sale z otwartemi lub zamkniętemi scenami, posiadające widownie, obliczone na ilość osób ponad 300 do 750.

Kat. 3. Stałe teatry, cyrki, ogródki i sale z otwartemi lub zamkniętemi scenami, posiadające widownie, obliczone na ilość osób do 300.

Wędrowne przedsiębiorstwa teatralne, wędrowne cyrki i inne wędrowne zespoły artystyczne winny nabywać świadectwa przemysłowe kategorji V-a przedsiębiorstw hadlowych.

Dla klasyfikacji przedsiębiorstw kinematograficznych do właściwej kategorji świadectw przemysłowych miarodajną jest ilość miejsc na jaką jest obliczoną widownia zgodnie z zatwierdzonym przez właściwą władzę planem kinematografu, a nie faktycznie znajdujących się w danym dniu na widowni miejsc do siedzenia. (Wyrok S. N. z 11. XII. 1928 r. Nr. II K. 1929/28).

XVIII. Zdroje naturalnych wód mineralnych (art. 5, punkt 6).

Kat. 2. Sprzedaż wód mineralnych ze zdrojów.

U w a g a: Wszelkie inne przedsiębiorstwa, prowadzone przez zarządy zdrojowe (pensjonaty, kąpiele, ambulatorja), podlegają oddzielnemu opodatkowaniu na zasadach ogólnych.

XIX. Wrotniska i ślizgawki (art. 5, punkt 6).

Kat. 3. Wszystkie przedsiębiorstwa tego rodzaju.

Do art. 26 oraz rozdziału XIX części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 94. Do kategorji III przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Korty tenisowe. 2) Boiska. 3) Strzelnice. 4) Kręgielnie.

XX. Magle i maszyny do czesania wełny (art. 5, punkt. 6).

Kat. 4. Utrzymywane jako oddzielne przedsiębiorstwa zarobkowe: magle i maszyny do czesania wełny.

XXI. Wydawnictwa utworów drukowanych.

Kat. 2. Wydawnictwa pism codziennych w stolicy i miejscowościach pierwszej klasy.

Kat. 3. Wydawnictwa pism codziennych w miejscowościach II, III i IV klasy, wydawinctwa innych utworów drukowanych bez względu na klasę miejscowości.

Do rozdziału XXI części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 95. Kantory (oddziały) prowadzone we własnym zarządzie i na własny rachunek przez wydawnictwa dzienników i innych pism perjodycznych wyłącznie dla celów, związanych z własnemi wydawnictwami (dla kolportażu, przyjmowania prenumeraty i zbierania ogłoszeń), mogą być prowadzone bez oddzielnych świadectw przemysłowych za kartami rejestracyjnemi.

Do art. 26 oraz części II lit. A. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 96. Do kategorji III przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

Szkoły i kursy, nie podlegające przepisom art. 3 p. 6 ustawy (§ 11 nin. rozp.). Obrót tych przedsiębiorstw ustala się w myśl art. 5 p. 6 ustawy.

B. PRZEDSIĘBIORSTWA KOMUNIKACYJNE.

I. Przedsiębiorstwa kolei żelaznych tak normalnych jak i wąskotorowych, tudzież tramwajów oraz przedsiębiorstwa telefonów zalicza się do kategorji pierwszej przedsiębiorstw handlowych.

II. Główne zakłady przedsiębiorstw żeglugi zalicza się do kategorji drugiej przedsiębiorstw handlowych; inne zakłady tych przedsiębiorstw zalicza się do kategorji trzeciej przedsiębiorstw handlowych.

Nadto od każdego statku uiszcza się opłatę za świadectwo przemysłowe w następującej wysokości:

1) statki parowe, według powierzchni ogrzewalnej kotłów parowych po 0,80 zł za jeden m^2 tej powierzchni;

2) statki motorowe, według siły motorów po 0,40 zł za każdą jednostkę siły (H. P.);

3) żaglowce metalowe, według powierzchni pokładu po 0,03 zł za jeden m^2 powierzchni pokładu;

4) żaglowce z drzewa z pokładem, według powierzchni pokładu po 0,03 zł za jeden m^2 tej powierzchni;

5) żaglowce z drzewa bez pokładu (berlinki) według powierzchni, obliczonej przez pomnożenie długości żaglowca (berlinki) przez jego szerokość, po 0,01 zł za jeden m^2 tej powierzchni.

Do art. 26 oraz części II lit. B. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 97. Do kategorji I przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Radjostacje nadawcze centralne.

2) Przedsiębiorstwa komunikacji lotniczej.

Do kategorji II przedsiębiorstw handlowych zalicza się:

1) Radjostacje nadawcze filjalne

Do art. 26 oraz części II lit. A. i B. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 98. Przedsiębiorstwa handlowe, niewymienione w części II lit. A i B taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy oraz w §§ 87, 89, 92, 93, 94, 96 i 97 niniejszego rozporządzenia, zalicza się:

a) do kategorji I przedsiębiorstw handlowych przy obrocie ponad 400.000 (czterysta tysięcy) złotych rocznie;

b) do kategorji II przedsiębiorstw handlowych przy obrocie ponad 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych do 400.000 (czterysta tysięcy) złotych rocznie;

c) do kategorji III przedsiębiorstw handlowych przy obrocie ponad 20.000 (dwadzieścia tysięcy) złotych do 80.000 (osiemdziesiąt tysięcy) złotych rocznie;

d) do kategorji IV przedsiębiorstw handlowych przy obrocie do 20.000 (dwadzieścia tysięcy) złotych rocznie.

Obrót przedsiębiorstw, o których mowa w niniejszym paragrafie, ustala się w myśl art. 5 ustęp pierwszy p. 6 ustawy.

C. PRZEDSIĘBIORSTWA PRZEMYSŁOWE.

I. Kopalnie węgla kamiennego.

Kat. 1. Produkujące ponad 2.000.000 ctn. m.
Kat. 2. Produkujące ponad 1.500.000 do 2.000 000 ctn: m.
Kat. 3. Produkujące ponad 500.000 do 1.500.000 ctn. m.
Kat. 4. Produkujące ponad 200.000 do 500.000 ctn. m.
Kat. 5. Produkujące ponad 50.000 do 200.000 ctn. m.
Kat. 6. Produkujące do 50.000 ctn. m.

II. Kopalnie rudy.

Kat. 1. Produkujące ponad 2.500.000 ctn. m.
Kat. 2. Produkujące ponad 2.000.000 do 2.500 000 ctn: m:
Kat. 3. Produkujące ponad 1.000.000 do 2.000.000 ctn: m:
Kat. 4. Produkujące ponad 500.000 do 1.000.000 ctn. m:
Kat. 5. Produkujące ponad 100.000 do 500.000 ctn. m.
Kat. 6. Produkujące do 100.000 ctn. m.

III. Kopalnie nafty lub gazów ziemnych.

Kat. 1. Produkujące ropy naftowej ponad 3.000.000 ctn. m.
Kat. 2. Produkujące ropy naftowej ponad 2.000.000. do 3.000:000 ctn. m.
Kat. 3. Produkujące ropy naftowej ponad 1.000.000 do 2.000.000 ctn. m.
Kat. 4. Produkujące ropy naftowej ponad 250.000 do 1.000.000 ctn. m.
Kat. 5. Produkujące ropy naftowej ponad 100.000 do 250.000 ctn. m.
Kat. 6. Produkujące ropy naftowej do 100.000 ctn. m.
U w a g a: Przy kopalniach, produkujących gazy ziemne, jeden metr sześcienny gazu liczy się za jeden kilogram ropy naftowej.

IV. Młyny mączne.

Kat. 1. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren przekracza 150 metrów.
Kat. 2. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren wynosi ponad 100 do 150 metrów.
Kat. 3. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren wynosi ponad 50 do 100 metrów.
Kat. 4. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren wynosi ponad 15 do 50 metrów.
Kat. 5. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren wynosi ponad 8 do 15 metrów.
Kat. 6. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren wynosi ponad 4 do 8 metrów.
Kat. 7. Młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren wynosi ponad 1½ do 4 metrów.
Kat. 8. Wiatraki i inne młyny, w których suma średnic wszystkich par żaren nie przekracza półtora metra.
U w a g a: O ile w młynach używane są do mielenia walce wyłącznie lub łącznie z żarnami, to 1 ctm. długości pary walców liczy się za trzy ctm. średnicy pary żaren, a zespół trzech walców liczy się za dwie pary walców.

Do rozdziału IV części II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 99. Przy ustalaniu kategorji świadectwa przemysłowego dla młynów nie wlicza się gniotowników (gniotków) do ogólnej sumy średnic żaren.

V. Gorzelnie.

Kat. 3. Produkujące ponad 900.000 stopni hektolitrowych alkoholu.
Kat. 4. Produkujące ponad 400.000 do 900.000 stopni hektolitrowych alkoholu.
Kat. 5. Produkujące ponad 200.000 do 400.000 stopni hektolitrowych alkoholu.
Kat. 6. Produkujące do 200.000 stopni hektolitrowych alkoholu.

VI. Browary.

Kat. 1. Wyrabiające ponad 60.000 hektol. gorącej brzeczki.
Kat. 2. Wyrabiające ponad 30.000 do 60.000 hektol. gorącej brzeczki.
Kat. 3. Wyrabiające ponad 18.000 do 30.000 hektol. gorącej brzeczki.
Kat. 4. Wyrabiające ponad 6.000 do 18.000 hektol. gorącej brzeczki.
Kat. 5. Wyrabiające ponad 2.000 do 6.000 hektol. gorącej brzeczki.
Kat. 6. Wyrabiające do 2.000 hektol. gorącej brzeczki.

VII. Cukrownie.

Kat. 1. Produkujące ponad 30.000 ctn. m. kryształu.
Kat. 2. Produkujące ponad 20.000 do 30.000 ctn. m. kryształu:
Kat. 3. Produkujące ponad 10.000 do 20.000 ctn. m. kryształu:
Kat. 4. Produkujące do 10.000 ctn. m. kryształu.

VIII. Olejarnie parowe.

Kat. 1. Posiadające ponad 20 czynnych pras.
Kat. 2. Posiadające ponad 13 do 20 czynnych pras.
Kat. 3. Posiadające ponad 7 do 13 czynnych pras.
Kat. 4. Posiadające do 7 czynnych pras.

IX. Zakłady drożdżowo - gorzelnicze.

Kat. 1. Wyrabiające ponad 4.000 ctn. m. drożdży prasowanych.
Kat. 2. Wyrabiające ponad 3.000 do 4.000 ctn. m. drożdży prasowanych.
Kat. 3. Wyrabiające ponad 1.200 do 3.000 ctn. m. drożdży prasowanych.
Kat. 4. Wyrabiające ponad 400 do 1200 ctn. m. drożdży prasowanych.
Kat. 5. Wyrabiające do 400 ctn. m. drożdży prasowanych.

X. Fabryki drożdży prasowanych.

Kat. 2. Wyrabiające ponad 4.000 ctn. m drożdży prasowanych.
Kat. 3. Wyrabiające ponad 2.000 do 4 000 ctn. m. drożdży prasowanych.
Kat. 4. Wyrabiające ponad 600 do 2.000 ctn. m. drożdży prasowanych.

Kat. 5. Wyrabiające ponad 200 do 600 ctn. m. drodży prasowanych.
Kat. 6. Wyrabiające do 200 ctn. m. drożdży prasowanych.

XI. Fabryki wódek.

Kat. 1. Produkujące ponad 12.000 hektol. wyrobów wódczanych.
Kat. 2. Produkujące ponad 8.000 do 12.000 hektol. wyrobów wódczanych.
Kat. 3. Produkujące ponad 4.000 do 8.000 hektol. wyrobów wódczanych.
Kat. 4. Produkujące ponad 1.000 do 4.000 hektol. wyrobów wódczanych.
Kat. 5. Produkujące do 1.000 hektol. wyrobów wódczanych.

XII. Rektyfikacja okowity.

Kat. 2. Produkujące ponad 2.400.000 stopni hektol. oczyszczonej okowity.
Kat. 3. Produkujące ponad 1.200.000 do 2.400.000 stopni hektol. oczyszczonej okowity.
Kat. 4. Produkujące ponad 350.000 do 1.200.000 stopni hektol. oczyszczonej okowity.
Kat. 5. Produkując do 350.000 stopni hektol. oczyszczonej okowity.

XIII. Rafinerje cukru.

Kat. 1. Produkujące ponad 30.000 ctn. m. rafinady.
Kat. 2. Produkujące ponad 20.000 do 30.000 ctn. m. rafinady.
Kat. 3. Produkujące do 20.000 ctn. m. rafinady.

XIV. Miodosytnie, zakłady wyrabiające lakier spirytusowy i politurę.

Kat. 1. Zatrudniające ponad 1.000 robotników.
Kat. 2. Zatrudniające ponad 500 do 1.000 robotników.
Kat. 3. Zatrudniające ponad 200 do 500 robotników.
Kat. 4. Zatrudniające ponad 50 do 200 robotników, przy stosowaniu zaś silników mechanicznych — ponad 25 do 200 robotników.
Kat. 5. Zatrudniające ponad 15 do 20 robotników, przy stosowaniu zaś silników mechanicznych — ponad 10 do 20 robotników.
Kat. 6. Wszystkie inne tego rodzaju zakłady.

Do rozdziałów XIV, XV, XVIII i XIX części II lit. C taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 100. Do robotników zalicza się wszystkich bez wyjątku najemników płci obojga zarówno zajętych w zakładzie przemysłowym, jako też pracujących dla tegoż zakładu poza jego obrębem, nadto majstrów i niższych oficjalistów, wykonywujących bezpośredni dozór nad robotami.

Uczniów przemysłowych, trzymanych w przedsiębiorstwie na podstawie pisemnej umowy, zawartej w myśl art. 116 prawa przemysłowego (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 53, poz. 468 i Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 40, poz. 350) oraz pracowników umysłowych, zajętych w biurach przedsiębiorstw przemysłowych (buchalterów, korespondentów i t. p.) nie zalicza się do ogólnej ilości zatrudnionych w przedsiębiorstwie robotników.

Do robotników w przedsiębiorstwach stałych nie zalicza się robotników, zajętych dostawą do zakładu przemysłowego paliwa, surowców i t. p. oraz rozwożeniem wytworzonych produktów.

W przedsiębiorstwach sezonowych, np. na wyrębach leśnych — ze względu na ich krótkotrwały i czasowy charakter — zalicza się do robotników wszystkich pracujących, z wyjątkiem pracowników, zajętych przy wywozie produktów poza obręb przedsiębiorstwa.

XV. Fabryki zapałek.

Kat. 3. Zatrudniające powyżej 500 robotników.
Kat. 4. Zatrudniające przy fabrykacji ręcznej ponad 200 do 500 robotników, przy stosowaniu zaś silników mechanicznych — ponad 100 do 500 robotników.
Kat. 5. Zatrudniające przy fabrykacji ręcznej do 200 robotników, przy stosowaniu zaś silników mechanicznych — do 100 robotników.

XVI. Przedsiębiorstwa wodociągowe, gazownie, elektrownie.

Kat. 3. Wszystkie tego rodzaju zakłady.

Do rozdziału XVI części II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 101. Elektrownie, obsługujące nieznaczną ilość konsumentów, urządzone prymitywnie lub prowadzone ubocznie przy innych zakładach przemysłowych, jak np. przy tartakach, młynach i t. p., mogą być za zezwoleniem właściwej izby skarbowej zaliczone do tej kategorji przedsiębiorstw przemysłowych, jaka odpowiada ilości zatrudnionych w elektrowni robotników w myśl rozdziału XIX części II lit. C taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy.

XVII. Przedsiębiorstwa wykonywania filmów dla kinematografów.

Kat. 3. Wszystkie przedsiębiorstwa tego rodzaju.

XVIII. Przędzalnie, blicharnie, farbiarnie i apretury, walcownie żelaza, stali, cynku i miedzi, fabryki drutu, rur, wagonów i maszyn, odlewnie miedzi i bronzu, zakłady wytapiania tłuszczów, fabryki ekstraktów z tłuszczów i olejów, margaryny, mydła, stearyny oraz garbarnie, fabryki artykułów chemicznych, kosmetycznych, aptecznych, farb, ekstraktów farbiarskich, lakierów terpentynowych, laku, szuwaksu, rafinerji nafty, olejów mineralnych, gazoliny i smarów, asfaltu, gudronitu, parafiny i cerezyny.

Kat. 1. Zatrudniające ponad 500 robotników.
Kat. 2. Zatrudniające ponad 200 do 500 robotników.
Kat. 3. Zatrudniające ponad 100 do 200 robotników.
Kat. 4. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 50 do 100;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 25 do 100.
Kat. 5. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 15 do 50;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 7 do 10.
Kat. 6. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 9 do 15;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 7 do 10.
Kat. 7. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 4 do 9;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 4 do 7.
Kat. 8. Zatrudniające robotników tak przy fabrykacji ręcznej, jak i przy stosowaniu silników mechanicznych od 1 do 4, licząc w tem właściciela przedsiębiorstwa i członków jego rodziny, zatrudnionych w przedsiębiorstwie.

Przepis taryfy części II lit. „C" ustęp XVIII kat. III (podobnie zresztą jak i inne postanowienia taryfy, o ile opierają kwalifikację danej kategorji na ilości robotników, nie operuje ani pojęciem przeciętnego zajęcia, ani też stałego zajęcia, lecz ilość robotników, zajętych w przedsiębiorstwie uważa jako ostateczną granicę, na której się kończy kategorja niższa, z czego wniosek, że najmniejsze przekroczenie tej granicy pociąga za sobą dla płatnika obowiązek wykupienia świadectwa wyższej kategorji, w danym wypadku III choćby to przekroczenie trwało i tylko krótki czas.

Za powyższą wykładnią przemawia także przepis art. 41 ustawy o p. p. p. który w ustępie 2 stanowi wyraźnie, że „niezależnie od przeprowadzenia dorocznej lustracji naczelnicy władz podatkowych I-szej instancji winni w ciągu całego roku bacznie czuwać nad wszelkiemi zmianami zachodzącemi tak w ilości jak i rodzaju i rozmiarach przedsiębiorstw". (Wyrok N. T. A. z 27. IV. 1931 r. L. Rej. 4997/29).

XIX. Wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe, nie wymienione w poprzednich ustępach, tudzież zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorożkarstwo i furmaństwo.

Kat. 1. Zatrudniające robotników ponad 100.
Kat. 2. Zatrudniające robotników ponad 500 do 1.000.
Kat. 3. Zatrudniające robotników ponad 200 do 500.
Kat. 4. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 50 do 200;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 25 do 200.
Kat. 5. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 15 do 50;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 10 do 25.
Kat. 6. Zatrudniające robotników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 9 do 15;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 7 do 10.
Kat. 7. Zatrudniające robtników:
a) przy fabrykacji ręcznej ponad 4 do 9;
b) przy stosowaniu silników mechanicznych ponad 4 do 7.
Kat. 8. Zatrudniające robotników tak przy fabrykacji ręcznej, jak i przy stosowaniu silników mechanicznych od 1 do 4, licząc w tem właściciela przedsiębiorstwa i członków jego rodziny, zatrudnionych w przedsiębiorstwie.

Do rozdziałów XVIII i XIX części II lit. C. taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 102. Przy zaklasowaniu przedsiębiorstw przemysłowych, zaliczonych do rozdziałów XVIII i XIX części II lit. C taryfy, bierze się w rachubę właściciela przedsiębiorstwa i członków jego rodziny tylko w odniesieniu do przedsiębiorstw kategorji VIII świadectw przemysłowych, natomiast w przedsiębiorstwach wyższych kategoryj właściciela przedsiębiorstwa i członków jego rodziny nie zalicza się do robotników przedsiębiorstwa.

W wypadku, gdy w związku z powyższem przedsiębiorstwo nie będzie mogło być zaliczone ani do VIII, ani też do VII kategorji należy je zaklasować do VIII kategorji świadectw przemysłowych.

Przykład:

Przedsiębiorstwo przemysłowe, zaliczone do rozdziału XIX części II lit. C taryfy, zatrudnia właściciela oraz 4 robotników, wskutek czego nie podpada ani pod kategorję VIII, ponieważ zatrudnia łącznie z właścicielem 5 osób, ani też pod kategorję VII, bowiem nie zatrudnia ponad 4 robotników (właściciela nie bierze się w rachubę). Przedsiębiorstwo to winno wykupić świadectwo przemysłowe VIII kategorji.

Za członków rodziny uważa się osoby, wymienione w § 51 niniejszego rozporządzenia.

CZĘŚĆ III.

CENY ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH.

A. Dla przedsiębiorstw handlowych.

Kategorja		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	w miejscowościach klasy I	II	III	IV
		złotych					
I	Dla zakładów handlowych . . .	2 000	—	—	—	—	—
II	Dla zakładów handlowych . . .	—	400	330	270	200	130
III	Dla zakładów handlowych . . .	—	80	65	50	40	25
IV	Dla zakładów handlowych . . .	—	30	25	20	15	10
V-a	Dla handlu rozwoźnego	50	—	—	—	—	—
V-b	Dla handlu obnośnego	15	—	—	—	—	—

B. Dla przedsiębiorstw przemysłowych.

Kategorja		We wszystkich miejscowościach	W Warszawie	w miejscowościach klasy I	II	III	IV
		złotych					
I	.....	6.000	—	—	—	—	—
II	.....	4.000	—	—	—	—	—
III	.....	2.000	—	—	—	—	—
IV	.....	600	—	—	—	—	—
V	.....	200	—	—	—	—	—
VI	.....	—	120	100	80	60	40
VII	.....	—	60	50	40	30	20
VIII	.....	—	15	12	10	6	4

C. Dla handlu jarmarcznego.

	Dla handlu hurtowego	Dla handlu detalicznego
	złotych	
Na jarmarkach, trwających ponad 21 dni	250	70
Na jarmarkach, trwających ponad 7 dni do 21 dni . . .	125	35
Na jarmarkach, trwających ponad 3 dni do 7 dni . . .	100	25

SILESIEBACON SPÓŁKA Z OGR. ODPOW. EKSPORT i IMPORT ŻYWEGO i BITEGO BYDŁA KATOWICE

A. LAUFER SPRZEDAŻ OWOCÓW i ZIEMIOPŁODÓW KATOWICE — STAWOWA Nr. 20 TELEFON 30-0-17

Z. GOSZCZEWSKI MECHANICZNA TKALNIA ZAROBKOWA PABJANICE — WARSZAWSKA 5

D. Dla zajęć przemysłowych.

Kategorja	Oznaczenie zajęcia przemysłowego	Cena w złotych
I.	Ekspedytorzy, nie utrzymujący oddzielnych biur i pomocników handlowych, lecz trudniący się osobiście z polecenia osób trzecich cleniem w urzędach celnych towarów, wysyłanych zagranicę lub otrzymywanych z zagranicy:	
	1) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy głównych linjach kolei żelaznych	400
	2) Przy urzędach celnych, znajdujących się przy bocznych linjach kolei żelaznych	300
	3) Przy urzędach celnych, nie położonych przy linjach kolejowych	250
II.	a) Pośrednicy giełdowi (maklerzy):	
	1) Na giełdzie warszawskiej	400
	2) Na innych giełdach	250
	b) Wszelkiego rodzaju inni pośrednicy handlowi:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I klasy	150
	2) W miejscowościach II klasy	100
	3) W miejscowościach III i IV klasy	30
III.	Inspektorzy i ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, przewozowych, komunikacyjnych oraz instytucyj kredytowych, o ile prowadzą operacje bez utrzymywania biur:	
	1) W Warszawie i w miejscowościach I klasy	50
	2) W miejscowościach II klasy	40
	3) W miejscowościach III i IV klasy	20
IV.	Pomocnicy podróżujący (komiwojażerowie)	100

Do części III lit. D kat. I taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 103. Za główne linje kolejowe uważa się następujące linje:

1) Baranowice — Stołpce,
2) Białystok — Grajewo,
3) Białystok — Wilno,
4) Cieszyn — Goleszów,
5) Działdowo — Rakowice,
6) Gdynia — Wejherowo — Strzebielino,
7) Katowice — Hajduki — Chebzie — Radzionków — Kalety — Lubliniec,
8) Katowice — Chorzów — Bytom,
9) Kowel — Zdołbunów,
10) Nowy Sącz — Muszyna,
11) Ostrów — Pawłów,
12) Oświęcim — Dziedzice — Zebrzydowice,
13) Oświęcim — Kraków — Przemyśl — Lwów — Podwoloczyska,
14) Poznań — Leszno — Rawicz,
15) Poznań — Wronki — Drawski Młyn,
16) Poznań — Zbąszyń,
17) Poznań — Zduny,
18) Poznań — Łęka,
19) Rybnik — Sumina,
20) Sambor — Sianki,
21) Sosnowiec — Katowice — Bielsko,

22) Stanisławów — Kołomyja — Śniatyń — Załucze,
23) Stryj — Ławoczne,
24) Tczew — Chojnice,
25) Toruń — Bydgoszcz,
26) Toruń — Grudziądz,
27) Toruń — Miasteczko,
28) Warszawa — Łódź,
29) Warszawa — Sosnowiec,
30) Warszawa — Mława,
31) Wilno — Turmont,
32) Wolfgan — N. Bytom,
33) Zagórz — Łupków,
34) Żywiec — Zwardoń.

Do części III lit. D kat. III taryfy stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 104. Nie podlegają podatkowi ajenci przedsiębiorstw ubezpieczeniowych, którzy, mając inne stałe zajęcie (nauczyciele, urzędnicy), od czasu do czasu pośredniczą przy ubezpieczeniach i osiągają z tych operacyj zarobek, nie przekraczający dwukrotnej ceny świadectwa przemysłowego wraz z wszelkiemi dodatkami.

Do części III lit. D kat. IV taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23.

§ 105. Za pomocników podróżujących (komiwojażerów) uważa się osoby, zastępujące przedsiębiorstwa handlowe lub przemysłowe i zbierające dla tych przedsiębiorstw zamówienia na podstawie próbek, cenników i t. p.

Pomocnikom podróżującym (komiwojażerom) mogą być wydane świadectwa przemysłowe jedynie po okazaniu w oryginałach lub w uwierzytelnionych odpisach świadectw przemysłowych, nabytych przez przedsiębiorstwa przez nich zastępowane oraz po przedstawieniu odnośnego pełnomocnictwa.

Pomocnik podróżujący (komiwojażer) może za jednem świadectwem przemysłowem zastępować kilka firm.

Pracownik przedsiębiorstwa krajowego, czerpiący swój zarobek głównie ze stałego wynagrodzenia służbowego, może zbierać zamówienia na rzecz tegoż przedsiębiorstwa i poza jego siedzibą bez obowiązku wykupienia oddzielnego świadectwa przemysłowego.

Również zbieranie zamówień nawet poza siedzibą zakładu przez właściciela przedsiębiorstwa, względnie przez zarejestrowanych w rejestrze handlowym współwłaścicieli, nie wymaga nabycia oddzielnego świedectwa przemysłowego.

§ 106. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 marca 1932 r. w celu wykonania ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym, której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 27 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 406).

Załącznik do art. 7 ustawy i § 46 rozporządzenia wykonawczego.

Wykaz artykułów spożywczych pierwszej potrzeby.

1) Zboże, ziemiopłody oraz jadalne produkty spożywcze
a) pochodzenia krajowego:
mąka, pieczywo, kasze, sól, cukier, nabiał, namiastki kawy, mięso i drób z wyjątkiem dziczyzny, tłuszcze i oleje jadalne, roślinne i zwierzęce, wyroby masarskie, owoce, marmolady, miód pszczelny, grzyby, świeże i suszone, drożdże, esencja octowa, ocet, pieprz, makaron i wermiszel, jarzyny oraz ryby żywe, śnięte i wędzone,
b) pochodzenia zagranicznego: kawa, herbata, cytryny.
2) Śledzie solone, wędzone, opiekane i marynowane tak krajowe, jak i zagraniczne.

PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI.

O WYMIARZE I POBORZE PAŃSTWOWEGO PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI W GMINACH MIEJSKICH ORAZ OD NIEKTÓRYCH BUDYNKÓW W GMINACH WIEJSKICH.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 17 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76 poz. 717)

ORAZ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 września 1934 r.

W SPRAWIE WYKONANIA ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ Z DNIA 17 CZERWCA 1924 R. O WYMIARZE I POBORZE PAŃSTWOWEGO PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI W GMINACH MIEJSKICH ORAZ OD NIEKTÓRYCH BUDYNKÓW W GMINACH WIEJSKICH. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 85 poz. 771)

ROZDZIAŁ I.

Przedmiot podatku.

Art. 1. Państwowy podatek od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich pobiera się:

A. w gminach miejskich:

1) od domów mieszkalnych wraz z należącemi do nich zabudowaniami gospodarczemi, podwórzami, ogrodami i sadami; od fabryk, teatrów, łaźni i wogóle od wszelkiego rodzaju budowli, położonych na gruntach miejskich, i

2) od placów, zajętych na przedsiębiorstwa handlowe i składy towarowe,

B. w gminach wiejskich:

od budynków o charakterze dochodowym lub zarobkowym, a niezwiązanych z produkcją rolną, zarówno od domów mieszkalnych, jak od budowli, przeznaczonych na pomieszczenie zakładów przemysłowych i handlowych.

Do art. 1.

§ 1. 1) Obowiązek podatkowy powstaje z początkiem miesiąca, następującego po miesiącu, w którym:

a) wykończono budowlę lub chociażby częściowo rozpoczęto jej użytkowanie;

b) zajęto plac na przedsiębiorstwo handlowe lub na skład towarowy;

c) zaszły okoliczności, które nieruchomość lub budynek, korzystający ze zwolnienia od opodatkowania w myśl art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r., pozbawiły prawa do zwolnienia od podatku.

2) W miejscowościach nowoprzyłączonych do gmin miejskich oraz w miastach nowoutworzonych obowiązek opłacania podatku według postanowień art. 1 ustęp A) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. powstaje od pierwszego dnia miesiąca, następującego po miesiącu, w którym powyższa zmiana zaczęła obowiązywać.

3) Obowiązek podatkowy wygasa z końcem miesiąca, w którym:

a) budowla przestała istnieć albo też wskutek złego stanu zaprzestano jej użytkowania na cele mieszkalne, przemysłowe, handlowe i t. p.;

b) zaprzestano użytkowania placu na przedsiębiorstwo handlowe lub skład towarowy;

c) zaszły inne okoliczności, które powodują w myśl postanowień art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. zwolnienie nieruchomości lub budynku od podatku.

4) W miesjcowościach, które przestały być gminami miejskiemi, lub w częściach miast, włączonych do gmin wiejskich, obowiązek opłacania podatku według art. 1 ustęp A. rozporządzenia Prezydenta Rzeczpospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. wygasa z końcem miesiąca, w którym zaszła powyższa zmiana, natomiast z początkiem następnego miesiąca powstaje obowiązek opłacania podatku według postanowień art. 1 ustęp B. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r.

5) W przypadkach wygaśnięcia obowiązku podatkowego w ciągu roku podatkowego umorzenia podatku za pozostałą część roku dokonywa władza wymiarowa we własnym zakresie działania na prośbę płatnika, popartą odpowiedniemi dowodami i złożoną w terminie dni 30 od dnia zaistnienia okoliczności, uzasadniającej wygaśnięcie obowiązku podatkowego.

W razie wniesienia podania po upływie tego terminu podatek umarza się, poczynając od następnego miesiąca po wniesieniu podania.

Do art. 1 ustęp A.

§ 2. Za odrębny przedmiot podatkowy w gminach miejskich uważa się każdą własność (posiadłość), należącą do jednej lub kilku osób (firmy), lecz nieprzedzieloną zaułkiem, ulicą, placem lub cudzą własnością.

Do art. 1 ustęp B. i do art. 2 p. p. 8 i 9.

§ 3. 1) W gminach wiejskich podlegają opodatkowaniu:

a) domy mieszkalne i budynki, wynajęte za czynszem w całości lub w części, z wyłączeniem domów i budynków gospodarczych, dzierżawionych wraz z gruntami;

b) niewynajęte za czynszem domy mieszkalne osób nietrudniących się zawodowo rolnictwem i mieszkających w tych domach tylko sezonowo;

c) niewynajęte za czynszem i niezwiązane z produkcją rolną lub leśną domy mieszkalne, mające charakter mieszkania dla osób nietrudniących się zawodowo rolnictwem;

d) budynki handlowe i przemysłowe bez względu na to, czy znajdują się w użytkowaniu samych właścicieli, czy też są oddane innym osobom bezpłatnie lub wynajęte za czynszem z wyjątkiem budynków przemysłowych, związanych z produkcją rolniczą lub leśną. Należące do budowli handlowych i przemysłowych budynki uboczne pociąga się pod podatek łącznie z budynkiem głównym.

2) W gminach wiejskich budynki wynajęte za czynszem, bez jednoczesnego wydzierżawienia gruntów, podlegają opodatkowaniu w całości, chociażby za czynszem były wynajęte tylko części budynków.

3) Budynki, pozostające w związku z produkcją rolną, niewynajęte w całości lub w części za czynszem, lecz użytkowane przez właścicieli w części na cele zarobkowe (np. w części budynku właściciel prowadzi przedsiębiorstwo handlowe), podlegają opodatkowaniu w całości lub są wolne w całości od podatku, zależnie od tego, czy wskutek częściowego użytkowania budynku na cele zarobkowe budynek ten zyskał charakter zarobkowy, czy też winien być uważany za odpowiadający potrzebom gospodarstwa rolnego, prowadzonego przez właściciela, i wobec tego korzysta ze zwolnienia od podatku.

4) Za związane z produkcją rolną uważa się tylko takie zabudowania, przeznaczone na zakłady przemysłowe, związane z produkcją rolną i leśną (np. gorzelnie rolnicze, cukrownie, browary, młyny, tartaki, krochmalnie i t. p.), w których przetwarza się w przeważnej części produkty własnego gospodarstwa rolnego lub leśnego.

Zwolnienia.

Art. 2. Wolne są od podatku:

1) nieruchomości (art. 1), stanowiące własność Państwa,

2) budynki, stanowiące własność prywatną, stale i bezpłatnie zajmowane w całości na użytek Państwa lub związków, wymienionych w p. 3 niniejszego artykułu,

3) nieruchomości lub ich części należące: do związków samorządowych oraz do prawnie uznanych instytucyj i związków wyznaniowych, dobroczynnych, naukowych i oświatowych, o ile te nieruchomości lub ich części nie przynoszą dochodu przez oddanie ich w najem,

4) budynki, należące do kolei żelaznych prywatnych, o ile nie przynoszą dochodu przez oddawanie ich w najem,

5) nieruchomości lub części tychże, zwolnione od podatków na mocy ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173),

6) nieruchomości w gminach miejskich i budynki w gminach wiejskich, gdy komorne względnie wartość czynszowa nieruchomości nie przekracza rocznie 25 złotych; dochód ten dla nieruchomości, podpadających pod przepisy o ochronie lokatorów, będzie obliczony według norm art. 6 ustawy o ochronie lokatorów,

7) budynki z powodu ich złego stanu niezamieszkane, względnie nieużytkowane na zakład przemysłowy lub handlowy,

8) znajdujące się na gruntach gmin wiejskich domy mieszkalne, przeznaczone na mieszkania dla osób, prowadzących gospodarstwo rolne lub leśne w charakterze właścicieli względnie dzierżawców, dla rodzin i domowników tych osób, tudzież dla służby, oficjalistów i robotników, zatrudnionych w produkcji rolnej, względnie w przedsiębiorstwach, związanych z produkcją rolniczą,

9) położone na gruntach gmin wiejskich zabudowania, przeznaczone na zakłady przemysłowe, związane z produkcją rolną, oraz na magazyny i składy dla przechowywania zapasów ziemiopłodów, produktów przemysłu rolnego, tudzież inwentarzy.

Nie korzystają jednak ze zwolnienia od podatku wszelkiego rodzaju budynki i pomieszczenia w całości lub w części wynajęte za czynszem bez jednoczesnego wydzierżawienia posiadłości gruntowych lub z wydzierżawieniem takiej tylko ilości gruntów, które nie nadają wynajętym budynkom i pomieszczeniom charakteru rolniczego.

Nie korzystają również z uwolnienia od podatku domy osób, nietrudniących się zawodowo rolnictwem i mieszkających w tych domach tylko sezonowo, chociażby przy budynkach znajdowała się pewna przestrzeń gruntu, przeznaczona dla produkcji rolniczej lub ogrodowniczej.

Do art. 2 p. 3.

§ 4. 1) Przez „samorząd" rozumie się samorząd terytorjalny.

2) Wolne są od podatku należące do osób prawnych kościelnych i zakonnych nieruchomości, z których dochody są przeznaczone na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do dochodów osobistych beneficjarjuszów.

Do art. 2. p. 5.

§ 5. 1) Budynki lub ich części wybudowane ,nadbudowane lub przybudowane przed 16 września 1930 r. w czasie obowiązywania ustawy z dnia 22 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 786), korzystają z ulg do upływu okresu czasu, tą ustawą przewidzianego, z mocy samego prawa na podstawie odpowiednich zaświadczeń i dowodów.

2) Budynki lub ich części, wybudowane, nadbudowane lub przybudowane w czasie od 16 września 1930 r. do 31 marca 1933 r., korzystają z ulg w rozmiarze, określonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 września 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 508), do budynków zaś lub ich części wybudowanych, nadbudowanych lub przybudowanych od 1 kwietnia 1933 r. począwszy, ma zastosowanie ustawa z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173).

Ulg względem tych budynków lub ich części udziela się na skutek indywidualnych podań płatników w trybie przewidzianym w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 7 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 494).

Do art. 2.

§ 6. Poza zwolnieniami, przewidzianemi w art. 2, należy stosować zwolnienia, przyznane specjalnemi przepisami. W szczególności, wolne są między innemi od podatku nieruchomości stanowiące własność:

a) Państwowego Banku Rolnego — na mocy art. 32 ustawy z dnia 10 czerwca 1921 r. w przedmiocie utworzenia Państwowego Banku Rolnego, w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 26 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 966);

b) izb przemysłowo-handlowych — na mocy art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 5 lipca 1927 r. o izbach przemysłowo-handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 591);

c) izb rzemieślniczych — na mocy art. 12 ustęp 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o izbach rzemieślniczych i ich związku (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 638);

d) izb rolniczych — na mocy art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r .o izbach rolniczych w brzmieniu obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 22 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 2, poz. 16);

e) przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" — na mocy art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" w brzmieniu obwieszczenia Ministra Komunikacji z dnia 5 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 705);

f) przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" — na mocy art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" w brzmieniu obwieszczenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 31 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 879);

g) Państwowego Monopolu Spirytusowego — na mocy art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 11. VII. 1932 r. o Monopolu Spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych. (Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 586);

h) Polskiego Monopolu Tytoniowego — na mocy art. 6 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy" (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 240).

Podstawa wymiaru.

Art. 3. Przy ustalaniu podstawy opodatkowania należy rozróżniać:

1) nieruchomości lub ich części, podlegające przepisom ustawy o

ochronie lokatorów z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz: 406),

2) nieruchomości lub ich części, nie podlegające przepisom powyższej ustawy.

Art. 4. Podstawę wymiaru podatku od nieruchomości, względnie od ich części, oznaczonych w art. 3 p. 1), stanowi ogólna suma komornego, ustalona w myśl art. 3 względnie w myśl art. 5 i 6 ustawy o ochronie lokatorów, z wyłączeniem opłat dodatkowych (art. 7 i 8 wspomnianej ustawy), względnie ustalona w taki sam sposób wartość czynszowa nieoddawanych w najem nieruchomości lub części.

Do art. 4.

§ 7. 1) Za podstawę wymiaru podatku od nieruchomości, podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1921 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406), przyjmuje się komorne (wartość czynszową) z czerwca 1914 r. z następującemi jednak wyjątkami:

a) przy opodatkowaniu nieruchomości lub ich części, wynajętych na zasadzie art. 3 ustęp 1 ustawy o ochronie lokatorów za komornem wyższem od komornego (wartości czynszowej) z czerwca 1914 r., przyjmuje się za podstawę wymiaru pełne umowne komorne z roku, poprzedzającego rok podatkowy,

b) przy opodatkowaniu nieruchomości lub ich części, wynajętych za komornem niższem od komornego (wartości czynszowej) z czerwca 1914 r., przyjmuje się za podstawę wymiaru niższe umowne komorne z roku, poprzedzającego rok podatkowy.

2) Jeżeli nieruchomość budynkowa powstała po 30 czerwca 1914 r., podstawę wymiaru stanowi wartość czynszowa, jaką nieruchomość ta posiadałaby w czerwcu 1914 r. Za podstawę obliczenia bierze się przytem komorne, przypadające za takie same lub podobne nieruchomości, położone w tej samej miejscowości (dzielnicy) i znajdujące się w analogicznych warunkach.

3) Podstawę wymiaru podatku od nieruchomości lub ich części, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, a zajmowanych przez właścicieli nieruchomości, stanowi również komorne (wartość czynszowa) z czerwca 1914 r.

4) Od komornego brutto z czerwca 1914 r. nie mogą być potrącane opłaty, o których mowa w art. 7 ustawy o ochronie lokatorów; natomiast należy potrącić wartość świadczeń, wymienionych w art. 8 tejże ustawy.

Art. 5. Podstawę wymiaru podatku od nieruchomości, względnie ich części, oznaczonych w art. 3 p. 2), stanowi pełne umowne komorne (czynsz) lub pełna wartość czynszowa nieruchomości albo ich części nieoddanych w najem.

Do art. 5

§ 8. 1) Podstawę wymiaru podatku od nieruchomości lub ich części, niepodlegających ustawie o ochronie lokatorów, stanowi pełne umowne komorne z roku, poprzedzającego rok podatkowy, a więc zarówno zapłacone przez najemców, jak i zaległe; przy opodatkowaniu zaś nieruchomości lub ich części, w roku ubiegłym niewynajętych (np. lokali zajmowanych przez właściciela nieruchomości lub członków jego rodziny, lokali niewynajętych i t. p.), za podstawę wymiaru przyjmuje się pełną ich wartość czynszową z roku, poprzedzającego rok podatkowy.

Wartość czynszową oblicza się w wysokości komornego, jakie uzyskanoby zostało w razie wynajęcia tej nieruchomości, uwzględniając jej położenie, przeznaczenie, wielkość i urządzenia oraz inne okoliczności, mające wpływ na wysokość komornego.

2) Jeżeli najemcy, oprócz czynszu dzierżawnego, określonego w pewnej kwocie, zobowiązali się z tytułu najmu nieruchomości lub jej części także do innych świadczeń na rzecz właściciela nieruchomości, jednorazowych lub powstarzających się, w gotówce, w naturze, pracy czy też w innej formie, to przy ustalaniu podstawy wymiaru podatku należy wartość powyższych świadczeń, obliczoną w stosunku rocznym, doliczyć do czynszu dzierżawnego.

Natomiast, jeżeli nieruchomość lub jej część wynajęta została z umeblowaniem, opałem, światłem i t. p. świadczeniami ze strony jej właściciela, należy wartość tego rodzaju świadczeń potrącić od umownego komornego, jeżeli ono obejmuje również wynagrodzenie za te świadczenia.

Do art. 4 i 5.

§ 9. Niewynajęcie nieruchomości lub jej części, nieużytkowanie (nie spowodów jednak, przewidzianych w p. 7 art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 czerwca 1924 r.), jak również niezapłacenie czynszów przez najemców nie uzasadnia obniżenia podstawy wymiaru podatku.

Art. 6. Jeśli za podstawę wymiaru podatku od pewnej kategorji niewynajmowanych nieruchomości (fabryk, teatrów, willi, łaźni i t. p.) nie może być przyjęta suma czynszu z powodu niemożności jej ustalenia, to wartość czynszową oblicza się w wysokości 5% od obiegowej wartości takiej nieruchomości. Wartość obiegową ustala się na zasadzie cen płaconych w miarodajnym okresie czasu za takie same lub podobne nieruchomości, położone w tej samej miejscowości i znajdujące się w analogicznych warunkach, ewentualnie przy pomocy rzeczoznawców.

Wysokość podatku.

Art. 7. Podatek wynosi 7% sumy, stanowiącej podstawę wymiaru, obliczonej w myśl art. 4 lub art. 5 i 6.

Rozdział II.

Wymiar podatku.

Art. 8. Podstawę wymiaru, jako też wysokość podatku należy określać corocznie oddzielnie jednak za każdy kwartał kalendarzowy, opierając się przytem na danych, zebranych i sprawdzonych przy wymierzaniu podatku za rok 1924.

Art. 9. Celem ustalenia wysokości komornego albo wartości czynszowej tych lokalów lub tych części składowych nieruchomości, które podlegają ustawie o ochronie lokatorów, lecz co do których nie można było ustalić komornego względnie wartości czynszowej z czerwca 1914 r. lub tych, które nie podlegają przepisom o ochronie lokatorów — postąpią urzędy skarbowe następująco:

Określą na podstawie ewentualnych zeznań właściciela i opinji dwóch rzeczoznawców wysokość podstawowego komornego względnie wartości czynszowej — jeśli chodzi o nieruchomości podlegające ustawie o ochronie lokatorów, — albo ustalą obecne umowne komorne względnie obecną czynszową wartość, — jeśli chodzi o nieruchomości niepodlegające wspomnianej ustawie.

Do art. 9.

§ 10. Przez wyrażenie „obecne umowne komorne względnie obecną czynszową wartość" należy rozumieć komorne lub wartość czynszową z roku, poprzedzającego rok podatkowy.

Art. 10. Zmiany w wysokości czynszów najmu nieruchomości lub ich części, niepodlegających przepisom ustawy o ochronie lokatorów, zaszłe w ciągu roku 1924, względnie w latach następnych, powinny być uwzględnione przy wymiarze podatku już za rok kalendarzowy, bezpośrednio następujący po zaszłej zmianie.

Do art. 10.

§ 11. Postanowienie art. 10 ma odpowiednie zastosowanie również do nieruchomości lub ich części, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, w przypadkach, gdy umówiono się o komorne niższe od ustalonego, albo też o wyższe na zasadzie art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie lokatorów.

Terminy płatności.

Art. 11. Podatek, przypadający na każdy kwartał kalendarzowy, płatny jest w końcu drugiego miesiąca następnego kwartału.

Art. 12. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 13. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1934 r.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1925 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych celem wykonania postanowień ustawy z dnia 1 kwietnia 1925 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 333).

PODATEK OD LOKALI.

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 r.

O PODATKU OD LOKALI (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76 poz. 718) ORAZ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 września 1934 r.

W SPRAWIE WYKONANIA USTAWY Z DNIA 2 SIERPNIA 1926 r. O PODATKU OD LOKALI. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 85 poz. 772).

Art. 1. Na rzecz gmin miejskich oraz na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast, jako też na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego pobiera się, począwszy od dnia 1 sierpnia 1926 r., podatek od lokali na zasadach ustawy niniejszej.

Do zapłaty podatku od lokali obowiązane są osoby fizyczne i prawne, zajmujące lokale.

Do art. 1.

§ 1. 1) Obowiązek podatkowy powstaje z początkiem miesiąca, następującego po miesiącu, w którym:

a) rozpoczęto użytkowanie lokalu na cele mieszkaniowe, przemysłowe, handlowe i inne;

b) przestały istnieć warunki, uzasadniające zwolnienie lokalu od opodatkowania w myśl postanowień art. 3 ustawy oraz innych przepisów;

c) miejscowość o charakterze gminy wiejskiej została przyłączona do miasta lub otrzymała ustrój gminy miejskiej.

2) Obowiązek podatkowy wygasa z końcem miesiąca, w którym:

a) lokal został opróżniony;

b) zaistniały warunki, uzasadniające zwolnienie lokalu od opodatkowania w myśl postanowień art. 3 ustawy lub innych przepisów;

c) miasto utraciło ustrój gminy miejskiej albo też jego część została włączona do gminy wiejskiej.

3) Lokal uważa się za użytkowany (nieopróżniony) nietylko wówczas, gdy w nim się mieszka, prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zawód ,ale również i wówczas, gdy jest on wogóle wynajęty lub pozostaje do użytku czy też jego rodziny na cele mieszkalne, przemysłowe i t. p.

4) W przypadkach wygaśnięcia obowiązku podatkowego z przyczyn, wymienionych w ust. 2 pp. a i b, w ciągu roku podatkowego, umorzenia podatku za pozostałą część roku dokonywa władza wymiarowa na prośbę płatnika, popartą odpowiedniemi dowodami i złożoną w terminie dni 30 od dnia zaistnienia okoliczności, uzasadniającej wygaśnięcie obowiązku podatkowego. W razie wniesienia podania po upływie tego terminu podatek umarza się, poczynając od następnego miesiąca po wniesieniu podania, jeżeli przedtem nie zaistniały warunki do wymierzenia podatku nowemu lokatorowi.

5) W razie zmiany lokatora w ciągu roku podatkowego władza wymiarowa po otrzymaniu zawiadomienia o tem od właściciela domu lub podatnika odpisuje poprzedniemu lokatorowi część podatku, należną za czas od początku miesiąca następującego po opróżnieniu lokalu, aż do końca roku, wymierzając równocześnie nowemu lokatorowi podatek za czas od początku miesiąca, następującego po zajęciu lokalu, do końca roku podatkowego.

6) W przypadkach wygaśnicia obowiązku podatkowego z przyczyn wymienionych w ust. 2 p. c) władza wymiarowa umarza z urzędu podatek należny za czas od początku miesiąca, następującego po zmianie zaszłej w ustroju gminy lub jej części, do końca roku podatkowego.

7) W przypadku podziału w ciągu roku podatkowego jednego lokalu na dwa lub więcej lokali ma odpowiednie zastosowanie postanowienie ust. 4, jeżeli każdy z nowopowstałych lokali stanowi odrębną całość, będącą przytem przedmiotem osobnej umowy najmu.

Przedmiot podatku.

Art. 2. Podatkowi podlegają wszelkiego rodzaju lokale na obszarze gmin miejskich, z wyłączeniem lokali, wymienionych w art. 3 niniejszej ustawy.

§ 2. Lokalami, stanowiącemi w rozumieniu ustawy przedmiot opodatkowania, są wszelkiego rodzaju pomieszczenia — mieszkalne, przemysłowe, handlowe i innne — wraz z należącemi do nich zabudowaniami gospodarczemi, ogrodami, piwnicami, składami i t. p., bez względu na to, czy lokal został wynajęty, czy też zajęty jest przez właściciela nieruchomości w budynku własnym lub oddany bezpłatnie do użytku osobom innym.

Art. 3. Podatkowi nie podlegają:

1) kościoły, świątynie i lokale, przeznaczone wyłącznie na stałe domy modlitwy, należące do uznanych w Państwie wyznań religijnych;

2) budynki fabryczne, przeznaczone na cele przemysłowe, z wyłączeniem budynków mieszkalnych;

3) lokale, zajmowane przez urzędy i instytucje państwowe lub sa-

morządowe oraz przez instytucje naukowe, oświatowe, dobroczynne i wyznaniowe, z wyjątkiem części tych lokali, odnajmowanych lub oddawanych bezpłatnie do użytkowania osobom trzecim;

4) lokale w budowlach, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173) przez lat 10 od dnia chociażby tylko częściowego użytkowania tych budowli, o ile użytkowanie nastąpiło przed 1 stycznia 1929 r., a przez lat 15, o ile użytkowanie nastąpiło po 1 stycznia 1929 r.; przepis powyższy nie odnosi się do gmin miejskich, zaliczonych do uzdrowisk o charakterze użyteczności publicznej na podstawie ustawy z dnia 23 marca 1922 r. o uzdrowiskach (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz: 254), zmienionej częściowo rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz: 331);

5) lokale zajęte przez:

a) szefów uwierzytelnionych przy Rządzie Polskim przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych oraz misyj zagranicznych tudzież funkcjonarjuszów, należących do uznanego personelu eksterytorjalnego wyżej wspomnianych przedstawicielstw i misyj,

b) szefów oraz funkcjonarjuszów przedstawicielstw konsularnych państw obcych, będących obywatelami państwa wysyłającego, oraz

c) lokale, służące na potrzeby wymienionych przedstawicielstw, konsulatów i misyj;

zwolnienia te przyznawane będą pod warunkiem wzajemności;

6) lokale, czasowo niezamieszkane lub nieużytkowane na cele przemysłowe, handlowe i t. p.;

7) mieszkania jedno, dwu i trzyizbowe, zajmowane przez bezrobotnych, o ile nie mają sublokatorów;

8) lokale jedno i dwuizbowe, zamieszkane przez inwalidów, wdowy i sieroty tychże, pobierające rentę inwalidzką, i osoby, pobierające wsparcie na starość i niemoc oraz wsparcia z ubezpieczeń społecznych;

9) lokale, zajmowane przez dozorców domowych.

Do art. 3 p. 1.

§ 3. Przez „domy modlitwy" rozumie się pomieszczenia, przeznaczone wyłącznie na stałe miejsca modlitwy.

Do art. 3 p. 2.

§ 4. 1) Od podatku wolne są budynki, będące fabrycznemi z konstrukcji swej budowy lub przeznaczenia.

2) Należące do przedsiębiorstwa przemysłowego, prowadzonego w budynku fabrycznym, wolnym od podatku, biura, składy, magazyny i t. p., chociażby znajdowały się w innym budynku w obrębie tej samej posesji fabrycznej, również korzystają ze zwolnienia od podatku.

3) Budynki, będące z konstrukcji swej budowy lub przeznaczenia domami mieszkalnemi, podlegają podatkowi w całości, chociażby w części ich znajdowały się zakłady przemysłowe.

Do art. 3 p. 3.

§ 5. 1) Lokale, zajmowane przez państwowe przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe i górnicze, wydzielone z administracji państwowej na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 195), podlegają w myśl art. 30 tego rozporządzenia opodatkowaniu narówni z lokalami przedsiębiorstw prywatnych.

2) Przez „samorząd" rozumie się samorząd terytorjalny.

3) Mieszkania pracowników urzędów i instytucyj, wymienionych w art. 3 p. 3, znajdujące się w lokalach tych urzędów i instytucyj, podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych bez względu na to, czy są odnajmowane za komornem, czy też oddawane bezpłatnie lub przydzielone jako mieszkania służbowe.

4) Wolne są od podatku lokale urzędowe władz i instytucyj duchownych wszystkich wyznań religijnych, uznanych w Państwie, oraz pomieszczenia seminarjów duchownych, domy przygotowawcze dla zakonników i zakonnic, tudzież domy mieszkalne zakonników i zakonnic, składających śluby ubóstwa.

Pomieszczenia mieszkalne, zajmowane przez duchowieństwo, podlegają opodatkowaniu. Jeżeli jednak część mieszkania zajęta jest na lokal urzędowy (np. na kancelarję stanu cywilnego), to ta część wolna jest od podatku.

5) Za lokale, zajmowane na cele naukowe i oświatowe, uważa się pomieszczenia szkół, bibljotek i laboratorjów, będących instytucjami naukowemi tudzież t. p. zakładów, ściśle związanych z nauką i nauczaniem. Nie korzystają zatem ze zwolnienia lokale związków zawodowych, stowarzyszeń sportowych, klubów towarzyskich i t. p., chociażby w statutach ich były wskazane cele kulturalne i oświatowe, jeżeli te lokale nie służą za stałe pomieszczenia wyłącznie dla zakładów naukowych i oświatowych.

Do art. 3 p. 4.

§ 6. 1) Lokale w domach przebudowanych oraz przeistoczonych z budynków lub części budynków niemieszkalnych nie korzystają ze zwolnienia od podatku.

2) Gminami miejskiemi, zaliczonemi do uzdrowisk o charakterze użyteczności publicznej, są: Busko-Zdrój, Ciechocinek, Druskieniki, Inowrocław, Krynica-Zdrój, Krzeszowice, Otwock, Rymanów, Zakopane i Zaleszczyki.

Do art. 3 p. 6.

§ 7. Pod postanowienie art. 3 punkt 6 nie podpadają lokale, o których mowa w § 1 ust. 3 niniejszego rozporządzenia.

Do art. 3 p. 7 i art. 5.

§ 8. 1) Za „izbę" uważa się wszelkiego rodzaju ubikacje, jak pokoje mieszkalne, kuchnie, pokoje dla służby, sklepy, sale, pokoje biurowe i t. p., z wyjątkiem łazienek, spiżarni, werand, przedpokojów, korytarzy i t. p. ubikacyj, które nawet po poczynieniu odpowiednich przeróbek nie nadają się do zamieszkania lub prowadzenia przedsiębiorstwa przemysłowego i handlowego oraz wykonywania zawodu.

2) Zwolnienie od podatku spowodu bezrobocia przysługuje osobom, których główne źródło utrzymania stanowi najemna praca, fizyczna lub umysłowa, a które tej pracy zostały pozbawione. Podnajem części lokalu nie stanowi przeszkody do zwolnienia lokatora bezrobotnego od podatku, jeżeli podnajemca jest również bezrobotny. Pobieranie zasiłku nie pozbawia bezrobotnego prawa do zwolnienia od podatku.

Zwolnienia od podatku udziela się pod warunkiem przedstawienia odpowiedniego dowodu biura pośrednictwa pracy Funduszu Bezrobocia lub instytucyj zastępczych stwierdzającego, że ubiegający się o zwolnienie od podatku (ewen. także i podnajemca) jest bezrobotnym zarejestrowanym. Ponadto ubiegający się powinien przedstawić władzy wymiarowej zaświadczenie (nieostemplowane) policji lub miejskiej instytucji opieki społecznej albo też właściciela (administratora) domu, w którym zamieszkuje, stwierdzające, od jakiego czasu jest on bezrobotnym, jakiego rodzaju praca stanowi jego zawód i czy posiada on podnajemcę.

Do art. 3 p. 8.

§ 9. 1) Wolne są od podatku lokale jedno i dwuizbowe, zamieszkane przez inwali-

dów, wdowy i sieroty tychże, jeżeli ci inwalidzi, wdowy i sieroty pobierają rentę inwalidzką.

2) Zwolnienie podatkowe z art. 3 p. 8 przysługuje także jedno i dwuizbowym mieszkaniom, zajmowanym przez

a) wdowy i sieroty po poległych i zmarłych lub zaginionych, których śmierć lub zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową, pobierające zaopatrzenie ze strony Państwa w myśl ustawy z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 238) wraz z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami;

b) weteranów z roku 1863 pod warunkiem, że posiadany przez weteranów dochód z innych źródeł nie przewyższa pobieranego zaopatrzenia weterańskiego;

c) osoby, pobierające zaopatrzenie na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o zaopatrzeniu skazańców politycznych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 47, poz. 406).

3) Do osób, pobierających wsparcie na starość i niemoc, nie zalicza się emerytów, pobierających na mocy obowiązujących ustaw, statutów lub regulaminów emerytalnych zaopatrzenie emerytalne spowodu wysługi pewnej ilośc lat.

4) Ubezpieczeń, wypłacanych przez instytucje ubezpieczeniowe w wypadkach choroby, zranienia i t. p., nie należy uważać za wsparcie w rozumieniu art. 3 p. 8.

5) Zwolnienie od podatku uskutecznia się z urzędu, o ile władza wymiarowa posiada dane, uzasadniające zastosowanie zwolnień z art. 3 p. 8; w przeciwnym razie lokal może być zwolniony od podatku tylko na skutek prośby osoby zainteresowanej, która powinna przedstawić dowód, stwierdzający prawo jej do zwolnienia od podatku.

Do art. 3.

§ 10. Poza zwolnieniami, przewidzianemi w art. 3, należy stosować zwolnienia od podatku, przyznane specjalnemi przepisami. W szczególności dotyczy to:

a) lokali, zajmowanych przez Bank Polski — na mocy art. 85 statutu Banku Polskiego (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 113, poz. 966);

b) lokali, zajmowanych przez stowarzyszenia wyższej użyteczności — w razie uzyskania przez te stowarzyszenia prawa do zwolnienia od podatku na postawie art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808);

c) lokali reprezentacyjnych, wyszczególnionych w § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o opłatach za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych w budynkach państwowych, przez Skarb Państwa wynajmowanych lub administrowanych (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 82) — na mocy § 1 ust. 5 tego rozporządzenia;

d) lokali, zajmowanych przez izby rolnicze — na mocy art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 2, poz. 16);

e) lokali, zajmowanych przez izby przemysłowo-handlowe — na mocy art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 591);

f) lokali, zajmowanych przez izby rzemieślnicze — na mocy art. 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 638).

Podstawa wymiaru.

Art. 4. Podstawę wymiaru podatku za dany rok podatkowy stanowi:

a) dla lokali, podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406), — komorne, względnie wartość czynszowa, obliczone zgodnie z art. 6 p. 4 powyższej ustawy;

b) dla wszystkich innych lokali — komorne z roku poprzedzającego, przyczem w razie, gdy lokal w roku, poprzedzającym rok podatkowy, nie był wynajety, względnie w wypadku, gdy lokal w tym czasie zajmowany był bezpłatnie przez osobę, obowiązaną do zapłacenia podatku (art. 1 ust. 2), — wartość czynszowa. Wartość czynszową oblicza się w wysokości komornego, jakie uzyskaneby zostało w razie wynajęcie lokalu, uwzględniając położenie budynku, jego przeznaczenie, wielkość lokali i jego urządzeń oraz inne okoliczności, mające wpływ na wysokość komornego.

Do art. 4 lit. a.

§ 11. 1) Podstawę wymiaru podatku od lokali, podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406) stanowi zawsze komorne lub wartość czynszowa z czerwca 1914 r.

2) Jeżeli lokal powstał po 30 czerwca 1914 r., podstawę wymiaru stanowi wartość czynszowa, jaką lokal ten posiadałby w czerwcu 1914 roku. Za podstawę obliczenia bierze się przytem komorne, przypadające za takie same lub podobne pomieszczenia, położone w tej samej miejscowości (dzielnicy) i znajdujące się w analogicznych warunkach.

Tak samo postępuje się również w przypadkach, gdy lokal wprawdzie istniał w czerwcu 1914 r., lecz później został podzielony, połączony z innym lokalem lub zmienił swoje przeznaczenie (np. lokal handlowy zamieniono na mieszkanie).

3) Podstawę wymiaru podatku od lokali, podlegających ustawie o ochronie lokatorów, a zajmowanych przez właścicieli nieruchomości, w których lokale te znajdują się, ustala się również zgodnie z postanowieniem art. 4 lit. a).

4) Od komornego z czerwca 1914 r. nie mogą być potrącane opłaty, o których mowa w art. 7 ustawy o ochronie lokatorów; natomiast należy potrącić wartość świadczeń, wymienionych w art. 8 tejże ustawy, jeżeli była ona objęta kwotą komornego z czerwca 1914 r.

Do art. 4 lit. b.

§ 12. Jeżeli lokator, oprócz czynszu dzierżawnego, określonego w pewnej kwocie, zobowiązał się z tytułu najmu lokalu także do innych świadczeń na rzecz właściciela budynku, jednorazowych lub powtarzających się w gotówce, w naturze, pracy lub w innej formie, to przy ustalaniu podstawy wymiaru podatku należy wartość powyższych świadczeń, obliczoną w stosunku rocznym, doliczyć do czynszu dzierżawnego.

Natomiast, jeżeli lokal wynajęty został z umeblowaniem, opałem, światłem, obsługą i t. p. świadczeniami ze strony właściciela budynku, należy wartość tego rodzaju świadczeń potrącić od umownego komornego, jeżeli ono obejmuje również wynagrodzenie za te świadczenia.

Stopa podatku.

Art. 5. Stopa podatku wynosi:

a) dla lokali jedno, dwu i trzyizbowych — ogółem 8% podstawy wymiaru (art. 4), z których 4% przypada na rzecz odnośnych miast, 2% na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast i 2% na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego, które z dniem

31 grudnia 1942 r. przypadną również na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast;

b) dla lokali czteroizbowych i wyżej ogółem 12% podstawy wymiaru (art. 4), z których 4% przypada na rzecz odnośnych miast, 5½% na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast i 2½% na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego, które z dniem 31 grudnia 1942 r. przypadną również na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast.

Do art. 5.

§ 13. 1) Stopa 8% lub 12% w zależności od ilości izb, z których składa się lokal, odnosi się do wszelkiego rodzaju lokali, zarówno do mieszkalnych, jak i przemysłowych, handlowych i innych.

2) Uskutecznione w ciągu roku podatkowego przeistoczenie lokalu nie powoduje zmiany stopy podatkowej, zastosowanej przy wymiarze podatku. Wyjątek stanowią przypadki, przewidziane w § 1 p. 6 niniejszego rozporządzenia.

3) Jeżeli pomieszczenie zakładu handlowego, przemysłowego lub biura łączy się bezpośrednio z mieszkaniem właściciela zakładu lub biura, stanowiąc z tem mieszkaniem jeden lokal, to przy kwalifikacji przedmiotu podatkowego według postanowień art. 5 należy zliczać razem izby mieszkania z izbami zakładu lub biura.

4) Jeżeli jedna i ta sama osoba zajmuje w jednym budynku dwa lub więcej lokali, lecz lokale te nie łączą się ze sobą, np. wspólnym przedpokojem, schodami wewnętrznemi i t. p., to każdy lokal opodatkowuje się odrębnie, chociażby nawet wynajęto je jednym kontraktem za wspólnym czynszem.

Terminy płatności podatku.

Art. 6. Podatek od lokali płatny jest w ciągu miesięcy: lutego, maja, sierpnia i listopada każdego roku, w równych ratach kwartalnych, płatnych za bieżący kwartał kalendarzowy.

Art. 7. Za czynności, związane z wymiarem i poborem podatku od lokali, urzędy skarbowe uprawnione są do pobierania odszkodowania w wysokości 3% sum, wypłacanych Związkom Samorządowym, Państwowemu Funduszowi Rozbudowy Miast oraz Funduszowi Kwaterunku Wojskowego z tytułu udziału we wpływach podatku od lokali wraz z karami za zwłokę lub odsetkami za odroczenie.

Przepisy końcowe.

Art. 8. Z dniem 1 sierpnia 1926 r. tracą moc obowiązującą przepisy części IV art. 21 — 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. o zasileniu finansów miejskich (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2, poz. 6) oraz ustępów 1, 2 i 3 art. 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747).

Art. 9. W ustawie z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) wprowadza się następujące zmiany:

a) w art. 16 punkt 1) wyraz „kwaterunkowego" zastępuje się wyrazami „od lokali",

b) uchyla się przepisy, zawarte w art. 17, 18 i 19, o ile są zastąpione przepisami niniejszej ustawy, przyczem podatek od lokali pobiera się, począwszy od dnia 1 sierpnia 1926 r. do dnia 31 grudnia 1942 r.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje od dnia 1 sierpnia 1926 r. na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1934 r.

Równocześnie traci moc rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 grudnia 1926 r., wydane w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych w celu wykonania ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 12, poz. 95).

PODATEK OD ENERGJI ELEKTRYCZNEJ.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1931 r.

O PAŃSTWOWYM PODATKU OD ENERGJI ELEKTRYCZNEJ. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 720).

ORAZ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 września 1934 r.

WYDANE W POROZUMIENIU Z MINISTRAMI: SPRAW WEWNĘTRZNYCH ORAZ PRZEMYSŁU I HANDLU W SPRAWIE WYKONANIA USTAWY Z DNIA 17 GRUDNIA 1931 r. O PAŃSTWOWYM PODATKU OD ENERGJI ELEKTRYCZNEJ. (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 85, poz. 775).

Art. 1. (1) Państwowemu podatkowi od energji elektrycznej podlega energja elektryczna, pobierana odpłatnie na niskiem napięciu przez poszczególnych odbiorców dla celów oświetleniowych oraz dla innych celów, o ile jest mierzona wspólnie z energją dla światła. Podatek wynosi 10% wartości zużytej energji.

(2) Nie podlega jednak podatkowi energja elektryczna, pobierana przez odbiorców dla celów oświetleniowych, mierzona wspólnie z energją elektryczną, pobieraną dla innych celów, o ile na cele oświetleniowe zużywana jest tylko nieznaczna część pobieranej energji. Bliższe w tym względzie przepisy wyda w drodze rozporządzenia Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

(3) W gminach miejskich, liczących ponad 25.000 mieszkańców, do określonego w niniejszym artykule państwowego podatku od energji elektrycznej i łącznie z tym podatkiem może być pobrany w razie uchwalenia przez stanowiące organa samorządowe dodatek komunalny w wysokości, nie przekraczającej 25% podatku państwowego; dodatek przypada tej gminie, w której znajduje się miejsce zużycia energji.

(4) Przepis art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) uchyla się.

Do art. 1.

§ 1. 1) Podatkowi podlega energja elektryczna z wyjątkiem wypadków wskazanych w § 2:

a) pobierana dla celów oświetleniowych,

b) pobierana dla innych celów, aniżeli oświetleniowe, gdy energja na te inne cele zużywana, jest mierzona wspólnie z energją dla światła.

2) Nie uważa się za energję elektryczną pobieraną dla celów oświetleniowych energji, pobieranej przez przyrządy, mogące wprawdzie dawać światło, lecz służące do innych celów, jak lekarskich, sygnalizacyjnych, kontrolnych, doświadczalnych, reklamowych, orjentacyjnych i t. p. jak również energji pobieranej przez aparaty projekcyjne, kinematograficzne i t. p.

§ 2. 1) Nie podlega podatkowi energja elektryczna pobierana:

a) dla innych celów, aniżeli oświetleniowe, o ile jest mierzona odrębnie (na podstawie oddzielnego licznika, podlicznika) od energji dla światła;

b) nawet dla celów oświetleniowych, o ile jest wspólnie mierzona z energją dla innych celów, pod warunkiem jednak, iż moc przyłączonych odbiorników dla światła nie przekracza 15% zainstalowanej mocy ,oraz

c) dla innych celów, aniżeli oświetleniowe, o ile jest wspólnie mierzona z energją dla oświetlenia, jeżeli przez zastosowanie taryf specjalnych część energji, pobierana na cele inne aniżeli oświetleniowe, jest wyodrębniona i sprzedawana przez zakłady elektryczne po cenie nie wyższej niż 55% ceny za 1 kWh oświetlenia.

§ 3. 1) Podatkowi podlega energja elektryczna pobierana na niskiem napięciu odpłatnie przez poszczególnych odbiorców używana dla celów oświetleniowych.

2) Za niskie napięcie uznaje się napięcia nieprzekraczające następujących wartości napięć nominalnych, podanych w rozporządzeniu Ministra Robót Publicznych z dnia 26 maja 1930 r. o napięciach normalnych i o częstotliwości normalnej prądu elektrycznego (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 384), a mianowicie: przy prądzie stałym 1 × 220 woltów i 2 × 220 woltów, przy prądzie jednofazowym 1 × 220 woltów oraz przy prądzie trójfazowym 220 woltów napięcia fazowego lub 380 woltów napięcia skojarzonego.

3) Energja elektryczna podlega podatkowi tylko wówczas, o ile jest pobierana przez odbiorców odpłatnie. W razie braku warunku odpłatności energja ta wolna jest od podatku. Nie podlega np. podatkowi energja elektryczna, dostarczana pracownikom własnym z tytułu pracy, o ile za te świadczenia nie jest pobierana oddzielna zapłata, albo energja dostarczana z tytułu najmu lokalu, o ile za nią nie jest pobierana oddzielna opłata i gdy energja ta jest wytwarzana we własnych domowych lub blokowych elektrowniach.

§ 4. Uchwały stanowiących organów samorządowych o wprowadzeniu na rzecz gmin miejskich dodatku komunalnego do państwowego podatku od energji elektrycznej powinny być podawane do wiadomości właściwym władzom skarbowym oraz sprzedawcom energji elektrycznej przed początkiem każdego roku. W razie niezachowania tego terminu, w wypadku pobierania tego dodatku w roku poprzednim, mają zastosowanie postanowienia art. 45 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z r. 1932 Nr. 106, poz. 884).

Art. 2. (1) Od podatku zwolnione jest zużycie energji elektrycznej dla celów własnych:

a) przez władze, urzędy, instytucje i zakłady państwowe, przedsiębiorstwa państwowe niewydzielone oraz Fundusz Kwaterunku Wojskowego,

b) przez władze, urzędy, instytucje i zakłady samorządu terytorjalnego z wyjątkiem przedsiębiorstw samorządowych o charakterze przemysłowym i handlowym,

c) przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe“ oraz przez przedsiębiorstwo „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“,

d) przez przedsiębiorstwa, którym udzielone zostały ulgi na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca

1928 r. w sprawie ulg dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 329) oraz ustawy z dnia 25 stycznia 1933 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz: 118):

(2) Od podatku zwolnione jest również zużycie energji elektrycznej na cele oświetlenia ulic i placów publicznych.

Do art. 2.

§ 5. Zużycie energji elektrycznej przez fundusz kwaterunku wojskowego oraz przez wymienione w ustępie 1) art. 2 ustawy władze, urzędy, instytucje, zakłady oraz przedsiębiorstwa, wolne jest od podatku tylko w tej części, w jakiej energja elektryczna została zużyta przez nie na cele (potrzeby) własne, w pozostałej zaś części energja ta podlega podatkowi. Energja elektryczna pobierana np. przez fundusz kwaterunku wojskowego (ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) wraz z późniejszemi zmianami i uzupełnieniami) zwolniona jest od podatku wyłącznie w tej części, jaka zużyta została przez ten fundusz bezpośrednio na jego potrzeby (np. oświetlenie biur funduszu, oświetlenie klatek schodowych budynków, stanowiących własność tego funduszu i t. p.); natomiast podlega podatkowi energja elektryczna, zużyta przez osoby zamieszkujące w domach, stanowiących własność tego funduszu.

§ 6. 1) Do przedsiębiorstw państwowych niewydzielonych zalicza się wszystkie przedsiębiorstwa państwowe z wyjątkiem:

a) przedsiębiorstw wyodrębnionych na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 marca 1927 r. o wydzielaniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych, przemysłowych, handlowych i górniczych oraz o ich komercjalizacji (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 195) oraz

b) przedsiębiorstw, których odrębna osobowość prawna została wyraźnie stwierdzona szczególnym przepisem prawnym.

2) Do instytucyj państwowych zalicza się banki państwowe: Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny oraz Pocztową Kasę Oszczędności, do instytucyj zaś samorządu terytorjalnego komunalne kasy oszczędności.

3) Narówni z instytucjami samorządu terytorjalnego korzystają ze zwolnienia od państwowego podatku od energji elektrycznej instytucje samorządu zawodowego i gospodarczego (Izby Przemysłowo Handlowe, Rolnicze, Rzemieślnicze i t. p.) o ile samorządy te na podstawie szczególnych przepisów prawnych zwolnione są od podatków i opłat w tych samych granicach i w tym samym zakresie co samorząd terytorjalny.

§ 7. Do przedsiębiorstw samorządowych, nie posiadających charakteru przemysłowego względnie handlowego, zalicza się: wodociągi i kanalizacje, laboratorja do badania produktów, zakłady dezynfekcyjne, łaźnie, kąpieliska oraz rzeźnie wraz z przedsiębiorstwami z niemi połączonemi (chłodnie, fabryki lodu i t. d.).

§ 8. 1) O ile na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie ulg dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych (Dz. U. R. P. P. Nr. 36, poz. 329) oraz ustawy z dnia 25 stycznia 1933 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 118) przyznane zostały ulgi nie całemu przedsiębiorstwu, lecz pewnej jego części, to ze zwolnienia od podatku korzysta tylko energja elektryczna zużywana przez tę część przedsiębiorstwa.

2) Decyzje ustalające, iż przedsiębiorstwu względnie pewnej jego części służy prawo do ulg, ogłaszane są zgodnie z art. 9 wymienionego rozporządzenia w Monitorze Polskim.

§ 9. Podlega podatkowi zużycie energji elektrycznej przez instytucje i zakłady naukowe, oświatowe, kulturalne, wyznaniowe, dobroczynne i t. p. z wyjątkiem tego rodzaju instytucyj i zakładów państwowych oraz samorządu terytorjalnego.

Art. 3. (1) Do opłacania podatku obowiązany jest odbiorca.

(2) Za podstawę do obliczania wartości energji elektrycznej celem wymiaru podatku służy należność, policzona przez zakład elektryczny za tę energję.

Do art. 3.

§ 10. 1) Energja elektryczna kilkakrotnie odprzedawana podlega opodatkowaniu tylko raz jeden. Do opłacania podatku obowiązany jest ostotni odbiorca energji elektrycznej.

2) Za odbiorcę uważa się osobę (abonenta energji elektrycznej) obowiązaną do płacenia, w odrębnej kwocie, należności za energję elektryczną, bądź bezpośrednio zakładowi elektrycznemu, bądź też innemu (niekoniecznie wytwórcy) sprzedawcy energji elektrycznej.

3) Sublokatorzy, mieszkańcy pokojów umeblowanych, hoteli i t. p. nie są uważani za odbiorców, o ile nie pobierają energji elektrycznej do oświetlania bezpośrednio z zakładu elektrycznego.

4) Natomiast osoby zamieszkujące np. w domach należących do funduszu kwaterunku wojskowego są uważane za odbiorców energji elektrycznej nawet w wypadku, gdy pobierają energję elektryczną dla oświetlenia i regulują należność za tę energję nie bezpośrednio zakładowi elektrycznemu, lecz za pośrednictwem tegoż funduszu, jako nabywcy od zakładu elektrycznego ogólnej ilości energji, zużywanej zarówno na potrzeby własne funduszu, jak i przez poszczególne osoby zamieszkujące w domach tegoż funduszu.

§ 11. 1) Podstawę do obliczenia podatku stanowi należność (cena) za pobieraną energję. Należność ta może być obliczana przez sprzedawcę energji elektrycznej zarówno na podstawie przyrządów, służących do mierzenia energji elektrycznej (liczników), jak również może być ustalana w kwotach stałych (ryczałty), bądź w jakikolwiek inny sposób przy stosowaniu taryf kombinowanych (np. przy taryfach opartych na mocy zainstalowanej w kilowatach i zużyciu energji mierzonej w kilowatogodzinach).

2) Celem ustalenia podstawy obliczenia podatku nie uwzględnia się należności z tytułu innych świadczeń przez dostarczającego energję, jak np. za dzierżawę liczników, ograniczników prądu lub innych przyrządów, za konserwację urządzeń elektrycznych (instalacyj) lub ich wykonanie i t. p. Również nie uwzględnia się żadnych innych opłat, pobieranych przy regulowaniu należności za energję elektryczną tytułem np. specjalnych świadczeń społecznych.

§ 12. 1) Udzielane odbiorcy w ciągu lub po zakończeniu okresu obrachunkowego opusty lub dodatkowe zniżki od uiszczonych przezeń należności za energję elektryczną uwzględniane są przy obliczaniu podatku automatycznie, w ten sposób, że opusty te lub zniżki, jako potrącane przez sprzedawcę przy wystawianiu rachunku za następne okresy obrachunkowe, zmniejszają odpowiednio sumę tego rachunku.

2) O ile odbiorca, któremu przyznano opust lub zniżkę od zapłaconych przezeń w pewnym okresie obrachunkowym należności za energję elektryczną, przestaje być abonentem prądu elektrycznego i o ile przyznana odbiorcy tytułem opustu, lub zniżki kwota zostaje mu przez sprzedawcę energji elektrycznej zwrócona w gotówce — to w tym wypadku służy odbiorcy prawo żądania zwrotu zapłaconego od tej kwoty (jako od części należności za energję elektryczną) podatku.

Art. 4. (1) Sprzedawca energji elektrycznej jest obowiązany do obliczania i poboru kwot podatku wraz z dodatkiem komunalnym, przypadającego od odbiorcy, przy regulowaniu przez odbiorcę należności za energję elektryczną.

(2) W razie zaniechania tego obowiązku przez sprzedawcę, służy władzy skarbowej prawo ściągnięcia od sprzedawcy niepobranych przezeń kwot podatku wraz z dodatkiem przy obliczeniu w myśl obowiązujących przepisów kar za zwłokę i kosztów przymusowego ściągnięcia; w tym wypadku służy sprzedawcy prawo poszukiwania od odbiorcy sum, zapłaconych za odbiorcę.

(3) Na pokrycie kosztów poboru podatku sprzedawca uprawniony jest do potrącania na swoją korzyść 2% pobranej kwoty podatku wraz z dodatkiem komunalnym.

(4) Przepisy o sposobie obliczania i poboru podatku, środkach prawnych, służących stronie przeciwko obliczeniu lub poborowi podatku, o sprostowaniu obliczenia i dodatkowym wymiarze podatku przez urząd skarbowy, wreszcie o terminie i trybie wpłacania sum, pobranych przez sprzedawcę tytułem podatku, do kasy skarbowej, względnie sum, dodatkowo wymierzonych, wydaje Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

(5) Do przekazywania przez kasy skarbowe związkom samorządowym pobranych na ich rzecz dodatków ma zastosowanie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106, poz: 884):

Do art. 4.

§ 13. 1) Za sprzedawcę energji elektrycznej należy z reguły uważać przedsiębiorcę rozdzielającego energję elektryczną.

2) O ile jednak nabywca energji elektrycznej od przedsiębiorcy rozdzielającego energję odstępuje od siebie tę nabytą energję dalszym odbiorcom — to w tym wypadku za sprzedawcę energji elektrycznej (w odniesieniu do części energji odstąpionej odbiorcom) należy uważać tego nabywcę. Na nim zatem ciążą zarówno wszelkie obowiązki jak i służą mu uprawnienia przewidziane w ustawie dla sprzedawcy energji elektrycznej. Np. urząd państwowy będąc bezpośrednim odbiorcą z zakładu elektrycznego energji elektrycznej dla wszystkich pomieszczeń (urzędowych i prywatnych) znajdujących się w administrowanym przez ten urząd budynku państwowym obowiązany jest do obliczania i poboru podatku od należności, liczonych przez ten urząd za zużytą w mieszkaniach prywatnych energję elektryczną.

§ 14. 1) Odszkodowanie sprzedawcy energji elektrycznej za koszta, związane z poborem podatku, określone w ustępie 3) art. 4 ustawy, uprawniony jest sprzedawca obliczyć i zatrzymać na swoją rzecz tylko od kwot podatku rzeczywiście przez niego pobranych. Uprawnienie to służy również sprzedawcy w wypadku, określonym w § 13.

2) Przepis ustępu 3) art. 4 ustawy nie ma zastosowania do kwot podatku wymierzonych przez urząd skarbowy zgodnie z art. 99 Ordynacji Podatkowej (ustawa z dnia 15 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346).

3) Potrącone tytułem odszkodowania kwoty winien sprzedawca uwidaczniać na blankiecie nadawczym P. K. O. lub w deklaracji składanej w myśl § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 września 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 774).

Art. 5. (1) Sprzedawca energji elektrycznej może poszukiwać podatku od uchylających się od jego płacenia odbiorców w tym samym

trybie i z temi samemi skutkami, jak przypadających mu za sprzedaną energję elektryczną należności.

(2) Sprzedawca może również stosować te same rygory, jakie służą mu na podstawie zawartych umów lub z mocy prawa odnośnie do niepłacących należności za energję elektryczną odbiorców; w szczególności służy sprzedawcy prawo przerwania dostawy energji elektrycznej.

(3) W wypadku uiszczenia przez odbiorcę części należności za pobraną przezeń energję elektryczną uważa się, iż 10% wpłaconej sumy uiścił odbiorca jako podatek. Stosuje się to również do ugód, zawartych przez dostawcę z odbiorcą sądownie lub pozasadownie.

Do art. 5.

§ 15. 1) Przysługujące z mocy ustępów 1) i 2) art. 5 ustawy uprawnienia służą sprzedawcy również w wypadkach, określonych w § 13.

2) Przy częściowem uiszczaniu przez odbiorcę należności za energję elektryczną (ustęp 3 art. 5 ustawy) należy uwzględniać obok samego podatku również proporcjonalnie i dodatek komunalny do tego podatku w wypadkach wprowadzenia tego dodatku na podstawie art. 1 ustęp 3 ustawy.

Art. 6. Podatek wraz z dodatkiem komunalnym, nie wpłacony do kasy skarbowej w terminie, określonym na podstawie art. 4, będzie ściągany w drodze przymusowej przy pobraniu kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych stosownie do ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 401).

Do art. 6.

§ 16. Pobrane w wypadku, przewidzianym w art. 6, należności z tytułu kar za zwłokę oraz kosztów egzekucyjnych, obciążają wyłącznie sprzedawcę energji elektrycznej; należności te nie podlegają przerzuceniu na odbiorcę.

Art. 7. (1) Od państwowego podatku od energji elektrycznej zwolnieni są odbiorcy na terenie województw: wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego, wileńskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz z województwa pomorskiego powiatów: morskiego, kartuskiego, kościerskiego, tczewskiego, gniewskiego, chojnickiego i miasta Gdyni na przeciąg lat 10 od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

(2) Rada Ministrów może na wniosek Ministra Skarbu, przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, okres ten przedłużyć.

Do art. 7.

§ 17. Wolna jest od podatku do końca 1941 r. energja elektryczna zużywana na obszarze, określonym w art. 7 ustawy. Wytworzona na tym obszarze energja elektryczna podlega jednak podatkowi, o ile jest zużywana poza tym obszarem.

Art. 8. Do państwowego podatku od energji elektrycznej nie pobiera się 10% dodatku, opłacanego w myśl ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 82).

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu.

Art. 10. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1932 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego, traci zaś moc obowiązującą w terminie, który zostanie określony przez rozporządzenie Rady Ministrów.

Do art. 10.

§ 18. Wolna jest od podatku energja elektryczna, wytworzona przez krajowe zakłady elektryczne, o ile jest zużywana przez odbiorców poza obszarem Rzeczypospolitej.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 3 lutego 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Robót Publicznych oraz Przemysłu i Handlu w sprawie wykonania ustawy o państwowym podatku od energji elektrycznej (Dz. U. R. P. Nr. 15, poz. 88).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 14 września 1934 r.

O OBLICZANIU I POBORZE PODATKU OD ENERGJI ELEKTRYCZNEJ. (Dz. U. R. P. z 1934 Nr. 85 poz. 774).

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1931 r. o państwowym podatku od energji elektrycznej, której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 720) zarządzam co następuje:

§ 1. Sprzedawca energji elektrycznej obowiązany jest do obliczania i poboru kwot podatku, przypadającego od odbiorcy energji, przy każdorazowem, chociażby tylko częściowem uregulowaniu przez poszczególnego odbiorcę należności za pobraną przezeń energję elektryczną.

§ 2. Podatek oblicza się od należności (ceny) liczonej przez sprzedawcę za energję elektryczną, uwidocznionej w wystawianym dla odbiorcy rachunku; do sumy rachunku za zużytą energję dolicza się podatek w ten sposób, by kwota podatku była w odrębnej pozycji wyraźnie uwidocznioną w rachunku.

Przy obliczaniu kwot podatku nie bierze się pod uwagę sum mniejszych od pół grosza, natomiast kwoty od pół grosza wzwyż zaokrągla się do pełnego grosza.

§ 3. Minister Skarbu może w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych technicznym sposobem obliczania przez sprzedawcę należności — na wniosek sprzedawcy energji elektrycznej — zezwolić sprzedawcy na obliczanie i pobór podatku w ten sposób, by podatek był wliczany w każdocześnie pobieraną przez sprzedawcę cenę za kilowatgodzinę światła; w tym wypadku kwota podatku nie będzie wyodrębnioną w rachunku, lecz będzie się mieściła w odpowiednio podwyższonej cenie za energję elektryczną.

Zezwolenie Ministra Skarbu na pobór podatku w sposób, wskazany w ustępie poprzednim, będzie ogłaszane w drodze rozporządzenia w Dzienniku Ustaw; zezwolenie to może być przez Ministra Skarbu cofnięte.

§ 4. Pobrane przez sprzedawcę energji elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni oraz w ciągu drugiej połowy każdego miesiąca kwoty podatku winny być wpłacone na rachunek czekowy w Pocztowej Kasie Oszczędności kasy właściwego (według miejsca siedziby sprzedawcy) urzędu skarbowego lub bezpośrednio do kasy tegoż urzędu skarbowego, w terminie do dni 5 (pięciu) po upływie każdego półmiesięcznego okresu, czyli kwoty pobrane od 1 do 15 — do dnia 20 włącznie tegoż miesiąca, pobrane zaś w czasie od 16 do końca miesiąca — do dnia 5 włącznie każdego następnego miesiąca.

Na skarbowym blankiecie nadawczym P. K. O., a w razie wpłacenia bezpośrednio w kasie urzędu skarbowego, w deklaracji złożonej przez sprzedawcę należy podać dokładne obliczenie podatku oraz szczegółowe dane stwierdzające kto (jaki sprzedawca), ile, z jakiego tytułu oraz za jaki okres wpłaca podatek .W deklaracji powinna być nadto uwidoczniona ilość odbiorców energji w danym okresie, od których pobrano podatek, jak również pobrana w ogólnej sumie należność za sprzedaną im w tym okresie energję.

§ 5. 1) Wspomniane w § 4 obliczenie podatku sprawdza urząd skarbowy, korzystając w tym względzie z przysługujących mu na podstawie art. 60 Ordynacji Podatkowej (ustawa z dnia 15 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346) uprawnień.

2) Władze skarbowe mają prawo i obowiązek kontroli prawidłowości obliczania i poboru podatku przez sprzedawcę; w razie nieprowadzenia przez sprzedawcę energji elektrycznej prawidłowych ksiąg handlowych, umożliwiających w należyty sposób przeprowadzenie władzom skarbowym tej kontroli, sprzedawca ten obowiązany jest do prowadzenia takich ksiąg lub zapisków (nie wyłączając np. prowadzenia szczegółowego wykazu poszczególnych abonentów), któreby dawały możność sprawdzenia, czy i w jakim zakresie sprzedawca energji elektrycznej wykonywa ciążące na nim w myśl ustawy obowiązki.

3) Przy przeprowadzaniu kontroli urzędy skarbowe obowiązane są również sprawdzać, czy zastosowane przez sprzedawcę zwolnienie od podatku zużycia energji elektrycznej z mocy art. 2 oraz art. 7 ustawy (w wypadku, gdy zasięg terytorjalny danego zakładu elektrycznego rozciąga się również i na obszar określony w tym artykule) znajduje uzasadnienie w przepisach ustawy.

§ 6. Do wymiaru podatku mają zastosowanie przepisy art. 99 Ordynacji Podatkowej (ustawa z dnia 15 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346).

Wymierzony podatek winien sprzedawca uiścić w ciągu dni 14 od dnia następnego po doręczeniu mu nakazu płatniczego.

§ 7. Od nieprawidłowych obliczeń oraz od niewłaściwego poboru podatku przez sprzedawcę mogą odbiorcy energji elektrycznej wnosić odwołania w myśl art. 110 § 2 Ordynacji Podatkowej (ustawa z dnia 15 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 39, po. 346).

§ 8. Przepisy §§ 1—6 oraz § 9 mają odpowiednie zastosowanie do obliczania i poboru dodatku komunalnego do państwowego podatku od energji elektrycznej w wypadkach wprowadzenia tego dodatku na podstawie art. 1 ustęp 3) ustawy.

§ 9. Zezwala się francuskiej spółce akcyjnej „Compagnie d'electricité de Varsovie, Towarzystwo Elektryczności w Warszawie na obliczanie i pobór podatku w sposób wskazany w § 3.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 stycznia 1932 r. o obliczaniu i poborze podatku od energji elektrycznej (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 58).

J. A. KRAUSSE FABRYKA FARB i LAKIERÓW POLECA FARBY i ZAPRAWY DO PODŁÓG

L. ALTMANN HURTOWNIA ŻELAZA KATOWICE— RYNEK 1

DANINA MAJĄTKOWA

ustawa z dnia 24 marca 1933 r.

o nadzwyczajnej daninie majątkowej. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 248)

Art. 1. (1) Z ogólnej sumy podatku majątkowego, przypadającego do zapłaty w myśl ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 746), pobiera się:

A. Od płatników do 4 stopnia włącznie skali podatkowej z art. 9 ustawy — 100% podatku bez zwyżki kontyngentowej.

B. Od płatników ponad 4 stopień tejże skali podatkowej:

a) od majątków I grupy kontyngentowej (art. 8, ust. 1, pkt. 1 ustawy) — 100% podatku bez zwyżki kontyngentowej oraz 2,8% od wartości majątku, ustalonej prawomocnie przy wymiarze podatku,

b) od majątków II grupy kontyngentowej (art. 8, ust. 1, pkt. 2 ustawy) — 50% podatku wraz ze zwyżką kontyngentową oraz 2,6% od wartości majątku, ustalonej prawomocnie przy wymiarze podatku,

c) od majątków III grupy kontyngentowej (art. 8, ust. 1, pkt. 3 ustawy) — 100% podatku bez zwyżki kontyngentowej oraz 2,6% od wartości majątku, ustalonej prawomocnie przy wymiarze podatku.

(2) Kwoty podatku majątkowego, płatne w myśl ust. 1, nie mogą w poszczególnych grupach kontyngentowych przekraczać definitywnie wymierzonego podatku wraz ze zwyżkami kontyngentowemi.

(3) Pozostałą kwotę przypisanego podatku majątkowego ponad sumy, płatne w myśl ust. 1, umarza się.

(4) Zniżki podatku z art. 32 ust. 6 i art. 65 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. nie mają zastosowania do kwot podatku majątkowego, przypadających do zapłaty po przeprowadzeniu umorzeń w myśl ust. 1.

(5) Uprawnienia komisyj szacunkowych dla spraw podatku majątkowego, pobieranego na podstawie ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r., przekazuje się komisjom szacunkowym dla spraw państwowego podatku dochodowego, zaś uprawnienia komisyj odwoławczych — komisjom odwoławczym dla spraw państwowego podatku dochodowego.

Art. 2. Wzamian za umorzony w myśl art. 1 podatek majątkowy pobiera się w okresie czasu pięciu lat od 1933 r. do 1937 r. włącznie nadzwyczajną daniną majątkową w wysokości 24 miljonów zł rocznie.

Art. 3. Tytułem nadzwyczajnej daniny majątkowej uiszczają corocznie w ciągu lat 1933 do 1937 włącznie:

I. płatnicy państwowego podatku gruntowego, a w b. zab. pruskim płatnicy państwowego dodatku do podatku gruntowego — 10 miljonów zł rocznie,

II. płatnicy państwowego podatku przemysłowego — 10,5 miljonów zł rocznie,

III. płatnicy państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich, a na obszarze województwa śląskiego właściciele nieruchomości miejskich oraz niektórych budynków w gminach wiejskich w rozumieniu przepisów prawnych o państwowym podatku od nieruchomości miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich, obowiązujących na pozostałym obszarze Rzeczypospolitej, — 3,5 miljonów zł rocznie.

Art. 4.

I. Zwolnienia podmiotowe.

Od nadzwyczajnej daniny majątkowej zwalnia się:

1) Państwo i przedsiębiorstwa państwowe, związki komunalne oraz przymusowe związki prawa publicznego,

2) Bank Polski,

3) związki zawodowe, o ile nie trudnią się tranzakcjami zarobkowemi,

4) spółdzielnie mieszkaniowe i mieszkaniowo-budowlane,

5) kasy sieroce, emerytalne, wdowie i pogrzebowe, oraz kasy pomocy w nagłych wypadkach.

II. Zwolnienia przedmiotowe.

Od nadzwyczajnej daniny majątkowej zwalnia się ponadto:

1) majątki lub ich części, które służą bezpośrednio celom naukowym, oświatowym, kulturalnym, dobroczynnym i sanitarnym, lub których dochody obracane są trwale i wyłącznie na powyższe cele,

2) budynki i inne przedmioty poświęcone służbie Bożej, cmentarze, budynki seminarjów duchownych, domy przygotowawcze dla zakonników i zakonnic, domy mieszkalne zakonników i zakonnic, składających śluby ubóstwa, oraz dobra i prawa majątkowe, z których dochody są przeznaczone na cele kultu religijnego i nie przyczyniają się do dochodów osobistych beneficjarjuszy,

3) nowowznoszone budynki, jak również części nadbudowane, przybudowane i na skutek zniszczeń wojennych przebudowane gruntownie, jeżeli budowę, nadbudowę, przybudowę lub przebudowę wykończono w czasie od 1 stycznia 1923 r. do końca 1937 r.,

4) gospodarstwa osadników na obszarze, który oznacza Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wewnętrznych, — o powierzchni do 20 ha, względnie 35 ha nabytej ziemi,

5) gospodarstwa osadników wojskowych na obszarze, który oznacza Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Spraw Wojskowych, — o powierzchni do 45 ha ziemi,

6) gospodarstwa rolne o obszarze do 7 ha, a ponad ten obszar takie gospodarstwa, od których państwowy podatek gruntowy (państwowy dodatek do podatku gruntowego) nie przekracza 25 zł rocznie, bez uwzględnienia degresji,

7) przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, zajęcia przemysłowe oraz samodzielne wolne zajęcia zawodowe, których obrót, ustalony dla wymiaru państwowego podatku przemysłowego, nie przekracza 20.000 zł; przy zryczałtowanym podatku przeciętny obrót wolny od opodatkowania wynosi 27.000 zł,

8) nieruchomości miejskie oraz niektóre budynki w gminach wiejskich, od których roczny przychód, ustalony dla wymiaru państwowego podatku od nieruchomości, nie przekracza 1.000 zł rocznie; na obszarze województwa śląskiego nieruchomości miejskie oraz niektóre budynki w gminach wiejskich, od których roczny przychód, służący za podstawę do obliczenia niniejszej daniny, nie przekracza 1.000 zł rocznie.

Art. 5. (1) Tytułem nadzwyczajnej daniny majątkowej — przy zastosowaniu zwolnień z art. 4 — uiszczają corocznie:

I. Płatnicy państwowego podatku gruntowego (I grupa kontyngentowa), których państwowy podatek gruntowy, względnie w byłej dzielnicy pruskiej państwowy dodatek do podatku gruntowego, bez uwzględnienia progresji i degresji, wynosi:

a) ponad 25 zł do 60 zł rocznie — 20% podatku gruntowego,

b) ponad 60 zł rocznie — 40% podatku gruntowego.

II. Płatnicy państwowego podatku przemysłowego (II grupa kontyngentowa):

a) przy obrocie ponad 20.000 zł (przy zryczałtowanym podatku ponad 27.000 zł) do 50.000 zł — 0,4 od tysiąca od obrotu,

b) przy obrocie ponad 50.000 zł — 0,6 od tysiąca od obrotu.

III. Płatnicy państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich, a na obszarze województwa śląskiego właściciele nieruchomości miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich w rozumieniu ustawy o państwowym podatku od nieruchomości (III grupa kontyngentowa):

a) przy rocznym przychodzie, względnie wartości czynszowej ponad 1.000 zł do 2.000 zł — 0,4 od sta od rocznego przychodu, względnie wartości czynszowej,

b) przy rocznym przychodzie, względnie wartości czynszowej ponad 2.000 zł — 0,6 od sta od rocznego przychodu, względnie wartości czynszowej,

(2) Za obrót w rozumieniu ust. 1 pkt. II uważa się obrót, przyjęty za podstawę wymiaru podatku przemysłowego od obrotu. Dla płatników podatku zryczałtowanego podstawą obliczenia daniny jest przeciętny obrót, przyjęty w taryfie zryczałtowanego państwowego podatku przemysłowego. Przy scalonym podatku za podstawę obliczenia daniny przyjmuje się jedynie pierwszą fazę obrotu.

(3) Na obszarze obowiązywania ustawy o państwowym podatku od nieruchomości za roczny przychód, względnie wartość czynszową w rozumieniu ust. 1 pkt. III, przyjmuje się podstawę wymiaru tegoż podatku.

Art. 6. (1) W razie, gdy po dokonaniu obliczenia nadzwyczajnej daniny majątkowej w myśl art. 5 w całem Państwie okaże się, że obliczona ogólnie w poszczególnych grupach kontyngentowych nadzwyczajna danina majątkowa nie dosięgnie sum, przewidzianych w art. 3 dla poszczególnej grupy kontyngentowej, wówczas w danej grupie kontyngentowej podwyższy się każdemu płatnikowi daninę o taki procent, jaki będzie niezbędny dla osiągnięcia poszczególnych kontyngentów z uwzględnieniem 15% na obniżki orzeczone w toku instancji, jak również na odpisy z tytułu ulg i z tytułu nieściągalności.

(2) Według tych samych zasad obniży się każdemu płatnikowi daninę w razie przekroczenia kontyngentów w poszczególnych grupach kontyngentowych.

Art. 7. (1) Podstawą obliczenia kontyngentu daniny w I grupie kontyngentowej jest państwowy podatek gruntowy, wymierzony na bieżący rok podatkowy nadzwyczajnej daniny majątkowej.

(2) Podstawą obliczenia kontyngentu daniny w II grupie kotyngentowej jest obrót, ustalony dla wymiaru państwowego podatku przemy-

słowego za rok, który o dwa lata poprzedza bieżący rok podatkowy nadzwyczajnej daniny majątkowej.

(3) Podstawą obliczenia kontyngentu daniny w III grupie kontyngentowej jest przychód, ustalony dla wymiaru państwowego podatku od nieruchomości na bieżący rok podatkowy nadzwyczajnej daniny majątkowej; o ile chodzi o przychody z nieruchomości miejskich oraz z niektórych budynków w gminach wiejskich na obszarze województwa śląskiego — przychody z ubiegłego roku kalendarzowego.

Art. 8. (1) Terminy płatności nadzwyczajnej daniny majątkowej oraz przepisy, dotyczące obliczenia i poboru tej daniny, określa w drodze rozporządzeń Minister Skarbu.

(2) Przepisy w sprawie ustalania przychodu z nieruchomości miejskich i niektórych budynków w gminach wiejskich dla obliczenia nadzwyczajnej daniny majątkowej w III grupie kontyngentowej na obszarze województwa śląskiego wyda Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

Art. 9. (1) Ministrowi Skarbu służy prawo, uwzględniając ogólną sytuację majątkową płatnika, udzielania indywidualnych ulg w spłacie nadzwyczajnej daniny majątkowej oraz umarzania zaległości w tej daninie, w szczególności w przypadkach, w których na przychód od nieruchomości wywierają wpływ ograniczenia, wynikające z ustaw specjalnych.

(2) Uprawnienia powyższe Minister Skarbu może przelać na podległe mu władze skarbowe.

Art. 10. (1) Nadzwyczajna danina majątkowa wolna jest od 10% dodatku, pobieranego w myśl ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 82).

(2) Do nadzwyczajnej daniny nie mogą być pobierane żadne dodatki samorządowe.

Art. 11. Kwoty nadzwyczajnej daniny majątkowej, nie uiszczone w latach 1933 do 1937 włącznie, podlegają ściągnięciu w latach następnych.

Art. 12. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 13. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej od dnia 1 stycznia 1933 r.

(2) Nadzwyczajna danina majątkowa, wpłacona w województwie śląskiem, wpływa w całości do Skarbu Państwa.

G. WEINSTEIN MECHANICZNA FABRYKA WYROBÓW WŁÓKIENNICZYCH PABJANICE — WARSZAWSKA 73

L. GOTTREICH HURTOWNIA OWOCÓW KATOWICE — MŁYŃSKA 19

ŚLĄSKI DOM SANITARNY „HYGIEJA" SP. Z O. O. FABRYKA GORSETÓW KATOWICE — Kamienna 4 Telef. 306-70

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU

z dnia 24 lutego 1934 r.

w sprawie obliczenia i poboru nadzwyczajnej daniny majątkowej w 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 133)

Na podstawie art. 8 ust. 1 i art. 12 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o nadzwyczajnej daninie majątkowej (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 248) zarządzam co następuje:

§ 1. Nadzwyczajną daninę majątkową obliczają:

a) w I grupie kontyngentowej — w powiatach, stanowiących okrąg jednego urzędu skarbowego — urzędy skarbowe, w których okręgu są położone grunta, podlegające nadzwyczajnej daninie majątkowej; jeżeli powiat jest podzielony na dwa lub więcej okręgów urzędów skarbowych — urzędy skarbowe, właściwe dla obliczania progresji w państwowym podatku gruntowym;

b) w II grupie kontyngentowej — urzędy skarbowe, w których okręgu ustalony został obrót, miarodajny dla obliczenia nadzwyczajnej daniny majątkowej; dla spółek akcyjnych nadzwyczajną daninę majątkową w II grupie kontyngentowej obliczają izby skarbowe;

c) w III grupie kontyngentowej — urzędy skarbowe, w których okręgu położone są nieruchomości miejskie oraz niektóre budynki w gminach wiejskich, podlegające nadzwyczajnej daninie majątkowej.

§ 2. Kwoty nadzwyczajnej daniny majątkowej, obliczone na 1934 r., płatne są w poszczególnych grupach kontyngentowych w następujących terminach:

a) w I grupie kontyngentowej — w terminie do dnia 30 kwietnia 1934 r. włącznie — od płatników podatku gruntowego, opłacających w 1934 r. państwowy podatek gruntowy ponad 25 zł do 60 zł rocznie bez degresji — zaliczka w wysokości 11% podatku gruntowego bez degresji, zaś od płatników podatku gruntowego, opłacających w 1934 r. państwowy podatek gruntowy ponad 60 zł rocznie bez progresji — zaliczka w wysokości 22% państwowego podatku gruntowego bez progresji oraz w terminie do dnia 15 listopada 1934 r. włącznie tak od jednych, jak i od drugich płatników — różnica między ostateczną kwotą daniny, obliczoną na 1934 rok, a uiszczoną przedtem zaliczką;

b) w II grupie kontyngentowej — cała należność w terminie do dnia 30 czerwca 1934 r. włącznie;

c) w III grupie kontyngentowej — cała należność w terminie do dnia 31 sierpnia 1934 r. włącznie.

§ 3. 1) O wysokości nadzwyczajnej daniny majątkowej zawiadamia się płatników, przez doręczenie im nakazów zapłaty według ustalonych wzorów.

2) Nakazy zapłaty doręcza się płatnikom:

a) I grupy kontyngentowej — w terminie do dnia 31 października 1934 r. włącznie,

b) II grupy kontyngentowej — w terminie do dnia 15 czerwca 1934 r. włącznie,

c) III grupy kontyngentowej — w terminie do dnia 16 sierpnia 1934 r. włącznie.

3) W razie doręczenia nakazów zapłaty po terminach, wyznaczonych w ust. 2, kwota nadzwyczajnej daniny majątkowej jest płatna w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu.

4) O wysokości zaliczki, płatnej w myśl § 2 lit. a), zawiadamia się płatników pisemnie. Zawiadomienia doręcza się w terminie do dnia 15 kwietnia 1934 r. włącznie. W razie doręczenia zawiadomienia po 15 kwietnia 1934 r., zaliczka jest płatna w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu.

§ 4. 1) Nieuiszczone w terminie kwoty nadzwyczajnej daniny majątkowej stają

się zaległością i podlegają egzekucyjnemu ściągnięciu wraz z karami za zwłokę i kosztami egzekucyjnemi, przewidzianemi:

a) w I grupie kontyngentowej — dla zaległości w państwowym podatku gruntowym,
b) w II grupie kontyngentowej — dla zaległości w państwowym podatku przemysłowym od obrotu,
c) w III grupie kontyngentowej — dla zaległości w państwowym podatku od nieruchomości.

2) Od odroczonych kwot nadzwyczajnej daniny majątkowej pobiera się odsetki za odroczenie w wysokości, przewidzianej:

a) w I grupie kontyngentowej — dla odroczonych należności w państwowym podatku gruntowym,
b) w II grupie kontyngentowej — dla odroczonych należności w państwowym podatku przemysłowym od obrotu,
c) w III grupie kontyngentowej — dla odroczonych należności w państwowym podatku od nieruchomości.

§ 5. 1) Od nakazów zapłaty na nadzwyczajną daninę majątkową przysługuje płatnikom prawo odwołania się w terminie dni 30, licząc od dnia następnego po doręczeniu nakazu zapłaty. W odwołaniu jednak można podnosić jedynie zarzuty co do braku obowiązku uiszczania nadzwyczajnej daniny majątkowej.

2) Odwołania, w których płatnik, nie zaprzeczając obowiązku podatkowego, zaczepia tylko podstawę obliczenia nadzwyczajnej daniny majątkowej, pozostawia się bez rozpatrzenia.

3) Natomiast zmiany w wysokości państwowego podatku gruntowego, w wysokości obrotu oraz w wysokości przychodu względnie wartości czynszowej, orzeczone w normalnym toku instancji w myśl obowiązujących przepisów o państwowym podatku gruntowym, ustawy o państwowym podatku przemysłowym oraz w myśl obowiązujących przepisów o państwowym podatku od nieruchomości — pociągają za sobą z urzędu zmianę w wysokości nadzwyczajnej daniny majątkowej, obliczonej w danej grupie kontyngentowej.

4) Na obszarze województwa śląskiego, sprostowanie w trybie odwoławczym rocznego komornego (czynszu) względnie wartości czynszowej, ustalonych dla obliczenia nadzwyczajnej daniny majątkowej w III grupie kontyngentowej na 1934 rok, pociąga za sobą sprostowanie obliczenia daniny w tejże grupie na 1934 rok.

5) O zmianach w wysokości nadzwyczajnej daniny majątkowej w myśl ust. 3 i 4 zawiadamiają władze skarbowe płatników z urzędu.

6) Omyłki rachunkowe w obliczeniu nadzwyczajnej daniny majątkowej prostują władze skarbowe z urzędu lub na wniosek płatnika.

§ 6. 1) Odwołania wnosić należy do tej władzy skarbowej, która wydała nakaz zapłaty; rozstrzyga je władza skarbowa bezpośrednio wyższej instancji.

2) Odwołania wniesione po terminie oraz odwołania, o których mowa w § 5 ust. 2, pozostawia bez rozpatrzenia władza skarbowa, do której wpłynęło odwołanie.

3) Upoważnia się dyrektorów izb skarbowych do darowania skutków przekroczenia terminu do wniesienia odwołania, jeżeli przekroczenie terminu nastąpiło z ważnych powodów, uzasadnionych przez płatnika.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

J. A. KRAUSSE FABRYKA FARB I LAKIERÓW POLECA
Farby i zaprawy do podłóg

PODATEK OD NIEKTÓRYCH ZAJĘĆ ZAWODOWYCH.

Ustawa z dnia 19 grudnia 1931 r.
O NADZWYCZAJNYM PODATKU OD NIEKTÓRYCH ZAJĘĆ ZAWODOWYCH.
(Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 719).
ORAZ ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU
z dnia 14 września 1934 r.
W SPRAWIE WYKONANIA USTAWY O NADZWYCZAJNYM PODATKU OD NIEKTÓRYCH ZAJĘĆ ZAWODOWYCH (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 85, poz. 773).

Art. 1. (1) Osoby, osiągające dochód z zajęć zawodowych, przy których są pobierane opłaty, określane w drodze publiczno-prawnej, będące wynagrodzeniem tych osób za czynności o charakterze publiczno-prawnym, a mianowicie: notarjusze (rejenci), pisarze hipoteczni i komornicy — opłacają nadzwyczajny podatek od dochodu, osiąganego z tytułu spełniania danego zajęcia zawodowego.

(2) Za podstawę obliczenia wysokości nadzwyczajnego podatku u notarjuszów (rejentów) i pisarzy hipotecznych służy dochód, osiągany z tytułu opłat, pobieranych za spełnianie danego zajęcia zawodowego.

(3) Za podstawę obliczenia wysokości nadzwyczajnego podatku od komorników służy dochód, osiągnięty przy spełnianiu danego zajęcia zawodowego, a ustalony przy obliczaniu ogólnego dochodu dla wymiaru państwowego podatku dochodowego w myśl ustawy o państwowym podatku dochodowym.

(4) Pierwsze obliczenie nadzwyczajnego podatku uskutecznione będzie od dochodu, osiągniętego z zajęć zawodowych w 1932 roku kalendarzowym.

Do art. 1.

§ 1. 1) Nadzwyczajnemu podatkowi od niektórych zajęć zawodowych podlegają notarjusze (rejenci), pisarze hipoteczni i komornicy.

2) Za podstawę obliczenia nadzwyczajnego podatku dla notarjuszów (rejentów) i pisarzy hipotecznych służy dochód, osiągany z tytułu opłat pobieranych za spełnianie danego zajęcia zawodowego.

3) Celem wypośrodkowania powyższego dochodu należy ustalić przychód brutto z tytułu opłat za czynności notarjalne (rejentalne) i czynności pisarzy hipotecznych. Miarodajną jest wysokość opłat faktycznie pobranych. Natomiast nie będą przychodem wynagrodzenia, pobrane za czynności spełniane w innym charakterze, nie w charakterze notarjusza (rejenta) lub pisarza hipotecznego.

4) Po ustaleniu w powyższy sposób przychodu brutto, należy skolei ustalić wydatki związane z pełnieniem czynności notarjusza (rejenta) lub pisarza hipotecznego. Do rzędu tego rodzaju wydatków należy zaliczyć czynsz za wynajęty lokal, wydatki na obsługę lokalu, wynagrodzenie pracowników współdziałających przy spełnianiu zajęcia notarjusza (rejenta) lub pisarza hipotecznego, świadczenia społeczne za tych pracowników, podatek przemysłowy, wydatki na przybory kancelaryjne i t. p. wydatki, które uznać należy za koszta osiągnięcia dochodu z danego zajęcia zawodowego. Natomiast nie są potrącalne wydatki, niezwiązane z osiągnięciem dochodu oraz wydatki o charakterze inwestycyjnym, jak jednorazowy wydatek na kupno urządzenia biurowego i t. p.

5) Ustalone wydatki należy potrącić od sumy przychodów brutto, a różnica stanowić będzie dochód notarjuszów (rejentów) i pisarzy hipotecznych, podlegający opodatkowaniu nadzwyczajnym podatkiem od niektórych zajęć zawodowych.

6) Dla obliczenia nadzwyczajnego podatku komornikom miarodajny jest dochód podatkowy, ustalony z tytułu spełniania danego zajęcia zawodowego, przy obliczaniu ogólnego dochodu dla wymiaru państwowego podatku dochodowego.

Art. 2. Nadzwyczajnemu podatkowi podlegają osoby, których dochód roczny z danego zajęcia zawodowego przekracza kwotę 12.000 zł.

Art. 3. Opodatkowaniu podlegają dochody, osiągnięte w ostatnim roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy.

Art. 4. (1) Nadzwyczajny podatek oblicza się według następującej skali:

Stopień dochodu	Wysokość dochodów z danego zajęcia zawodowego w złotych		Stopa procentowa podatku
	ponad	do	
1	12.000	16.000	3%
2	16.000	20.000	4%
3	20.000	28.000	5,5%
4	28.000	36.000	7%
5	36.000	48.000	8%
6	48.000	64.000	10%
7	64.000	80.000	13%
8	80.000	112.000	16%
9	112.000	176.000	18%
10	176.000	—	20%

(2) Podatek należy jednak obliczać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało nigdy mniej, niż pozostaje z największego dochodu bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

(3) O ile z dochodu, miarodajnego dla obliczenia podatku, po potrąceniu przypadającej kwoty podatkowej pozostaje mniej niż 12.000 zł, należy podatek obliczyć i pobrać tylko w wysokości nadwyżki dochodu ponad 12.000 zł.

Art. 5. Obowiązek podatkowy zaczyna się po nastaniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy.

Art. 6. (1) Termin płatności nadzwyczajnego podatku ustanawia się na dzień 1 listopada każdego roku podatkowego.

(2) Płatnicy nadzwyczajnego podatku są obowiązani po upływie każdego miesiąca roku kalendarzowego najpóźniej do dnia 15 następnego miesiąca ustalić dochód osiągnięty w ubiegłym miesiącu, i od tego dochodu wpłacić zaliczkę miesięczną na poczet przyszłego podatku w wysokości stopy procentowej podatku, jaka według skali art. 4 niniejszej ustawy przypada od miesięcznego dochodu, obliczonego w stosunku rocznym, t. j. pomnożonego przez 12. O obliczeniu i wpłaceniu każdej zaliczki obowiązani są płatnicy zawiadomić właściwy urząd skarbowy.

(3) Dla należytego obliczenia dochodów, osiągniętych w poszczególnych miesiącach, obowiązani są płatnicy nadzwyczajnego podatku prowadzić specjalną księgę przychodów i rozchodów danego zajęcia zawodowego, wraz z odpowiedniemi dowodami.

(4) Urzędowi skarbowemu przysługuje prawo sprawdzania terminowego i prawidłowego obliczenia wysokości miesięcznych zaliczek.

O ile po sprawdzeniu okaże się, że zaliczki wcale nie obliczono i nie wpłacono lub też wpłacono ją po terminie, względnie w kwocie za niskiej, urząd skarbowy uskutecznia z urzędu obliczenie zaliczki i wzywa płatnika do jej uiszczenia w terminie dni 7-miu.

(5) Nieuiszczone w terminie zaliczki stają się zaległością i podlegają egzekucyjnemu ściągnięciu wraz z karami za zwłokę od ustawowych terminów płatności zaliczek.

(6) Pierwszą zaliczkę na powyższych zasadach należy wpłacić do dnia 15 lutego 1932 r.

Do art. 6.

§ 2. 1) Nadzwyczajny podatek płatny jest corocznie od dochodu osiągniętego z danego zajęcia zawodowego w ostatnim roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy. Pierwsze obliczenie nadzwyczajnego podatku należy uskutecznić od dochodu, osiągniętego w 1932 roku kalendarzowym.

2) Płatnicy nadzwyczajnego podatku są obowiązani po upływie każdego miesięca roku kalendarzowego, najpóźniej do dnia 15 następnego miesięca ustalić dochód osiągnięty w ubiegłym miesiącu i od tego dochodu obliczyć i wpłacić zaliczkę miesięczną na poczet przyszłego podatku w wysokości stopy procentowej, jaka według skali art. 4 ustawy przypada od miesięcznego dochodu, obliczonego w stosunku rocznym, t. j. pomnożonego przez 12. Zestawienie sposobu obliczenia zaliczki wraz z dowodem jej wpłaty w oryginale lub odpisie przez płatnika podpisanym należy przesłać właściwemu urzędowi skarbowemu według wzoru podanego jako załącznik do niniejszego rozporządzenia. Płatnicy, których dochód za dany miesiąc, obliczony w stosunku rocznym, nie przekracza 12.000 zł, nie są obowiązani do składania obliczeń zaliczek.

§ 3. 1) Płatnicy nadzwyczajnego podatku są obowiązani do prowadzenia specjalnej księgi przychodów i rozchodów z danego zajęcia zawodowego. Księga ta powinna być oprawiona, a strony jej zaopatrzone w kolejne numery porządkowe. Wszystkie przychody i rozchody z danego zajęcia zawodowego powinny być w księdze tej ujawnione w porządku chronologicznym, bieżąco i bez zaległości. Zapisy do księgi należy uskuteczniać w ten sposób, aby widoczne z nich były data, rodzaj przychodu lub rozchodu oraz suma wpływu lub wydatku. Miejsca próżne, pozostawione z braku zapisów w tekście ,należy przekreślać linją poprzeczną. Omyłki w księdze należy prostować przez zakreślenie błędnej treści zapisów, jednak w sposób umożliwiający jego odczytanie mimo przekreślenia i przez wpisanie właściwej treści.

2) Zapisy do księgi powinny być należycie udowodnione.

§ 4. Nieuiszczone w terminie zaliczki stają się zaległością i podlegają egzekucyjnemu ściągnięciu.

Art. 7. Upoważnia się Ministra Skarbu do zwalniania płatników od obowiązku uiszczania zaliczek z art. 6 w przypadkach, w których przyjąć należy, że roczny dochód, służący za podstawę obliczenia nadzwyczajnego podatku, nie przekroczy 12.000 złotych rocznie.

Do art. 7.

§ 5. 1) Płatnik może być zwolniony od obowiązku uiszczenia zaliczki w poszczególnym miesiącu, jeżeli na podstawie okoliczności które stwierdzić można, przyjąć należy, że roczny jego dochód, służący za podstawę obliczenia nadzwyczajnego podatku, nie przekroczy 12.000 zł. Okoliczności te będą miały miejsce, jeżeli płatnik w ciągu ostatnich dwóch lat nie osiągnął dochodu ponad 12.000 złotych rocznie, jeżeli płatnik w ciągu szeregu pierwszych miesięcy danego roku nie osiągnął dochodu ponad 1.000 zł, wreszcie, jeżeli płatnikowi spełnianie danego zajęcia zawodowego powierzone zostało

czasowo, tak, że w tym okresie czasu płatnik nie osiągnie dochodu ponad 12,000 złotych.

2) Podania o zwolnienie od uiszczenia zaliczki w poszczególnym miesiącu należy składać do urzędu skarbowego w terminie do dnia 1 tego miesiąca, w którym ma być uiszczona zaliczka. Urząd skarbowy, po zbadaniu, czy zachodzą okoliczności uzasadniające zwolnienie od zaliczki, przedkłada w ciągu dni 5 podanie wraz z wnioskiem izbie skarbowej do decyzji.

3) Upoważnia się izby skarbowe do rozstrzygania wspomnianych podań we własnym zakresie.

4) Upoważnia się urzędy skarbowe do nieobliczania zaliczki z urzędu, jeżeli wniesione zostało podanie o zwolnienie od uiszczenia zaliczki, a urząd skarbowy przedłożył podanie izbie skarbowej do decyzji z wnioskiem o uwzględnienie. W innych przypadkach należy zaliczkę obliczyć z urzędu.

§ 6. Wpłacone w ciągu roku zaliczki należy potrącić od nadzwyczajnego podatku, wymierzonego za dany rok operacyjny i w nakazie płatniczym wezwać płatnika jedynie do uiszczenia różnicy.

Art. 8. Podatnicy, którym nakazy płatnicze doręczono po 15 października, powinni uiścić cały podatek w ciągu dni 30 po dniu doręczenia nakazu płatniczego.

Do art. 8.

§ 7. Płatnicy nadzwyczajnego podatku, którym nakazy płatnicze doręczono do dnia 15 października, obowiązani są uiścić podatek w terminie do dnia 1 listopada każdego roku. W razie doręczenia nakazu płatniczego po 15 października — podatek jest płatny w ciągu dni 30 po dniu doręczenia nakazu płatniczego.

Art. 9. Nadzwyczajny podatek wolny jest od 10% dodatku, uiszczanego w myśl ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 82) oraz jest potrącalny od dochodu przy wymiarze państwowego podatku dochodowego.

Do art. 9.

§ 8. 1) Przy nadzwyczajnym podatku nie należy pobierać 10% dodatku, płatnego w myśl ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 82).

2) Nadzwyczajny podatek jest potrącalny od dochodu przy wymiarze państwowego podatku dochodowego za ten rok operacyjny, w którym został uiszczony. Jeżeli jednak po wymiarze nadzwyczajnego podatku okaże się, że zaliczkami wpłacono ponad kwotę należną tytułem nadzwyczajnego podatku, suma potrąceń zmniejsza się o wysokość nadpłaty.

Art. 10. Upoważnia się Ministra Skarbu do zaliczania na poczet zaliczek, o których mowa w art. 6, dobrowolnych wpłat, uskutecznianych przez płatników nadzwyczajnego podatku na rzecz Naczelnego Komitetu dla Walki z Bezrobociem przy Prezesie Rady Ministrów.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 12. Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze Rzeczypospolitej z dniem 1 stycznia 1932 r. i traci moc obowiązującą w terminie, który określi rozporządzenie Rady Ministrów.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik do § 2 rozp. Min. Skarbu z dnia 14 września 1934 r. (poz. 773).

Obliczenie przyjęto dnia ..... **19**.....**r.**
za poświadczeniem odbioru Nr. .....
w Urzędzie Skarbowym .....

ZESTAWIENIE

sposobu obliczenia zaliczki na nadzwyczajny podatek od niektórych zajęć zawodowych od dochodu osiągniętego w miesiącu ..... **19**..... r.

Imię i nazwisko płatnika .....
Zawód .....
Miejsce zamieszkania ..... ul. .....Nr. domu ... ..

1) Przychód brutto z tytułu pełnienia czynności notarjusza (rejenta), pisarza hipotecznego, komornika w miesiącu ..... 19.. r. wynosił.... zł....gr
2) Wydatki związane z osiągnięciem dochodu z tytułu pełnienia czynności notarjusza (rejenta), pisarza hipotecznego, komornika w miesiącu ..... 19.... r. wynosiły ..... zł .. gr
3) Dochód osiągnięty z tytułu pełnienia czynności notarjusza (rejenta), pisarza hipotecznego, komornika wynosił za tem w miesiącu ..... 19.. r. .... zł .. gr
4) Dochód ..... zł .. gr, osiągnięty w miesiącu ....19... r., doprowadzony do stosunku rocznego, t. j. pomnożony przez 12 wynosi ..... zł .. gr
5) Od dochodu doprowadzonego do stosunku rocznego pod p. 4 w kwocie ..... zł .. gr stopa procentowa podatku według skali art. ustawy, o nadzwyczajnym podatku od niektórych zajęć zawodowych wynosi ..... zł .. gr
6) Stopa procentowa podatku, podana w p. 5 niniejszego zestawienia .... % zastosowana do dochodu osiągniętego w miesiącu ..... 19 .. r. z tytułu pełnienia czynności notarjusza (rejenta), pisarza hipotecznego, komornika w kwocie ..... zł .. gr (jak pod p. 4) daje kwotę zaliczki na poczet przyszłego nadzwyczajnego podatku za tenże miesiąc ..... zł .. gr
7) Zaliczkę powyższą za miesiąc ..... 19 .... r., uiściłem w kasie Urzędu Skarbowego w ..... — wpłaciłem do P. K. O. na konto Nr..... na dowód czego załączam w oryginale — odpisie pokwitowanie Kasy Urzędu Skarbowego w ..... — odcinek czekowy P. K. O. i proszę o jej odkontowanie na poczet nadzwyczajnego podatku na 19.. rok podatkowy.
8) Oświadczam, że wszystkie powyższe dane podaję według najlepszej wiedzy i sumienia.

..... **dnia** ..... **19** .. **r.**

(podpis płatnika)

..... dnia ..... 19 .. r.

Urzędowi Skarbowemu
w .....

przesyłam do wiadomości — w myśl postanowień art. 6 ustawy z dnia 19 grudnia 1931 r. o nadzwyczajnym podatku od niektórych zajęć zawodowych w brzmieniu ogłoszonem obwieszczeniem Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 719)

(podpis płatnika)

PODATEK WOJSKOWY.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 24 SIERPNIA 1931 R. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 697).

Na podstawie art. 90 ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym w brzmieniu art. 1 p. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. o zmianie ustawy z dnia 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 645) oraz na podstawie art. 3 tegoż rozporządzenia — zarządza się co następuje:

§ 1. Podatek wojskowy opłacają:

a) przeniesieni do rezerwy w myśl art. 60 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym;

b) uznani przy poborze za zdolnych do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni (art. 38 C. D. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym);

c) uznani przy poborze za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (art. 38 E. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym);

d) uznani w czasie odbywania czynnej służby wojskowej na zasadzie orzeczenia wojskowo-lekarskiej komisji szpitalnej za zdolnych do służby wojskowej tylko w pospolitem ruszeniu (art. 38 C. D.), lub za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (art. 38 E.), jeżeli obniżenie ich zdolności fizycznej nie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową;

e) uznani w czasie odbywania czynnej służby wojskowej w drodze rewizji przez wojskowo-lekarskie komisje rewizyjne za zdolnych do służby wojskowej tylko w pospolitem ruszeniu (art. 38 C. D.), lub za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (art. 38 E.), jeżeli nie przesłużyli czynnie więcej, jak 5 miesięcy kalendarzowych, a obniżenie ich zdolności fizycznej nie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

§ 2. Z pośród osób, wymienionych w § 1, są zwolnieni od obowiązku opłacania podatku wojskowego:

a) utrzymywani kosztem samorządu gminnego lub dobroczynności publicznej;

b) uznani za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (art. 38 E.) i niezdolni zarazem ani do pracy fizycznej ani umysłowej, jeżeli nie osiągają dochodu, podlegającego państwowemu podatkowi dochodowemu.

Od obowiązku opłacania podatku wojskowego są zwolnieni również ci, którzy w czasie mobilizacji wstąpili ochotniczo do wojska lub marynarki wojennej — jeżeli następnie zostaną uznani za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu (art. 38 C. D.), lub też za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (art. 38 E.), a to bez względu na czas przesłużony czynnie w wojsku.

§ 3. W poszczególnym roku podatkowym są zwolnieni od obowiązku opłacania podatku wojskowego:

a) ci z pośród uznanych przy poborze za zdolnych do służby wojskowej i przeniesionych w myśl art. 60 ust. 2 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym do rezerwy, którzy w myśl art. 81 wymienionej ustawy w danym roku podatkowym odbywali ćwiczenia wojskowe lub też służbę wojskową;

b) ci z pośród uznanych przy poborze za zdolnych do służby wojskowej w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni (art. 38 C. D. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym), którzy w myśl art. 84 wymienionej ustawy w danym roku podatkowym odbywali służbę wojskową;

c) ci z pośród osób, wymienionych w § 1, którzy w myśl art. 46 ustawy o powszechnem obowiązku wojskowym powołani zostali do służby pomocniczej — jeżeli nie są już zwolnieni całkowicie od podatku w myśl § 2;

d) ci z pośród osób, wymienionych w § 1, którzy przed poborem ukończyli co najmniej 1 stopień przysposobienia wojskowego i po poborze w danym roku podatkowym co najmniej przez 6 miesięcy brali nadal czynny udział w pracy przysposobienia wojskowego.

Od obowiązku opłacania podatku wojskowego w danym roku podatkowym są zwolnieni również ci z pośród osób, wymienionych w § 1, którzy jako pracownicy bezrobotni są zarejestrowani w państwowych urzędach pośrednictwa pracy i którzy w tym okresie pozostawali bez pracy przynajmniej dwa miesiące, a pozatem nie osiągają dochodu, podlegającego państwowemu podatkowi dochodowemu.

§ 4. Podatek wojskowy pobiera się:

a) w postaci podatku zasadniczego,

b) w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego (ustawa o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu ogłoszonem rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 441).

Płatnicy podatku wojskowego (§ 1), którzy nie osiągają dochodów, podlegających podatkowi dochodowemu, opłacają jedynie zasadniczy podatek wojskowy według stawek, określonych w § 5 niniejszego rozporządzenia.

Natomiast płatnicy podatku wojskowego, którzy z uwagi na wysokość osiąganych dochodów podlegają obowiązkowi zapłaty państwowego podatku dochodowego, opłacają obok podatku zasadniczego podatek wojskowy w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego według stawek określonych w § 6 względnie 7 niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Podatek wojskowy w postaci podatku zasadniczego (§ 4 lit. a) wynosi:

a) kwotę 10 zł. rocznie — dla osób, wskazanych w § 1 lit. a, oraz osób, uznanych za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (art. 38 E. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym), bez względu na to, czy kategorję tę uzyskały przy poborze (§ 1 lit. c), czy też w czasie odbywania czynnej służby na zasadzie orzeczenia wojskowo-lekarskiej komisji szpitalnej (§ 1 lit. d), lub w drodze rewizji na zasadzie orzeczenia wojskowo - lekarskiej komisji rewizyjnej (§ 1 lit. e);

b) kwotę 15 zł. rocznie — dla osób, uznanych za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu bez broni (art. 38 D. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym), bez względu na to, czy kategorję tę uzyskały przy poborze (§ 1 lit. b.), czy też w czasie odbywania czynnej służby na zasadzie orzeczenia wojskowo - lekarskiej komisji szpitalnej (§ 1 lit. d), lub w drodze rewizji na zasadzie orzeczenia wojskowo - lekarskiej komisji rewizyjnej (§ 1 lit. e);

c) kwotę 20 zł. rocznie — dla osób, uznanych za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu z bronią (art. 38 C. ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym) bez względu na to, czy kategorję tę uzyskały przy poborze (§ 1 lit. b), czy też w czasie odbywania czynnej służby na zasadzie orzeczenia wojskowo - lekarskiej komisji szpitalnej (§ 1 lit. d), lub w drodze rewizji na zasadzie orzeczenia wojskowo-lekarskiej komisji rewizyjnej (§ 1 lit. e).

§ 6. Podatek wojskowy w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego ze wszystkich źródeł z wyjątkiem uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, określa się według stawki, przypadającej od tego rodzaju dochodu na odnośny rok podatkowy i wynosi:

a) dla osób wskazanych w § 5 lit. a — 10% tej stawki;

b) dla osób wskazanych w § 5 lit. b — 15% tej stawki;

c) dla osób wskazanych w § 5 lit. c — 20% tej stawki.

§ 7. Osoby, od których państwowy podatek dochodowy pobiera się w drodze potrącenia z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, opłacają od tego podatku podatek wojskowy w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego według skali następującej:

Przy rocznym dochodzie z wynagrodzeń:

				całorocznego wynagrodzenia
ponad	2.500 zł.	do	3.000 zł. —	0,2 %
„	3.000 „	„	5.000 „ —	0,3 %
„	5.000 „	„	8.000 „ —	0,4 %
„	8.000 „	„	12.000 „ —	0,6 %
„	12.000 „	„	20.000 „ —	0,8 %
„	20.000 „	„	30.000 „ —	1 %
„	30.000 „	„	50.000 „ —	1,4 %
„	50.000 „	„	70.000 „ —	1,5 %
„	70.000 „	„	100.000 „ —	1,7 %
„	100.000 „			2 %

Za podstawę wymiaru dla wspomnianych osób przyjmuje się wysokość uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, otrzymanych w roku poprzedzającym rok podatkowy — zarówno w pieniądzach, jak i w naturze.

Wartość dochodu tego rodzaju w naturze oblicza się według przeciętnych cen obiegowych z dnia 1 stycznia tego roku, z którego dochód służy za podstawę wymiaru.

§ 8. Obowiązek opłacania podatku wojskowego powstaje:

a) dla osób, wymienionych w § 1 lit. a, z dniem 1 stycznia tego roku kalendarzo-

wego, który następuje bezpośrednio po przeniesieniu danej osoby do rezerwy w myśl art. 60 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym;

b) dla osób, wymienionych w § 1 lit. b — e, z dniem 1 stycznia tego roku kalendarzowego, który następuje bezpośrednio po wydaniu orzeczenia przez komisję poborową (§ 1 lit. b, c), względnie przez komisję szpitalną (§ 1 lit. d), lub rewizyjną (§ 1 lit. e).

Dla osób, które uchyliły się od obowiązku stawienia się do poboru we właściwym terminie, obowiązek opłacania podatku wojskowego powstaje z dniem 1 stycznia tego roku kalendarzowego, który następuje bezpośrednio po roku, w którym uchylający się od poboru ukończył lat 21.

§ 9. Obowiązek opłacania podatku wojskowego gaśnie:

a) z powodu śmierci, powołania, ochotniczego wstąpienia do wojska, lub marynarki wojennej w myśl art. 68 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, lub wstąpienia przed osiągnięciem wieku, określonego w niniejszym paragrafie lit. b, c, do zakonu i złożenia ślubów zakonnych;

b) z końcem tego roku kalendarzowego, w którym osoby, wymienione w § 1 lit. a, ukończą 40 lat życia;

c) z końcem tego roku kalendarzowego, w którym osoby, wymienione w § 1 lit. b — e, ukończą 50 lat życia.

§ 10. Ustalenie osób, obowiązanych do opłacania podatku wojskowego, należy: co do osób, wymienionych w § 1 lit. a, b, c, do powiatowych władz administracji ogólnej, co do osób zaś, wymienionych w § 1 lit. d, e, do właściwych powiatowych komend uzupełnień.

§ 11. Podatek wojskowy w postaci podatku zasadniczego, przypadający do zapłaty w myśl § 5, przekazuje się gminom miejskim i wiejskim.

§ 12. Władzami powołanemi do wymiaru i poboru zasadniczego podatku wojskowego są zarządy gmin miejskich względnie wiejskich, w których płatnik ma miejsce zamieszkania, albo w braku tegoż, miejsce pobytu w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy.

O ile płatnik na obszarze Rzeczypospolitej nie posiada ani miejsca zamieszkania, ani też miejsca pobytu, ma jednak na tym obszarze majątek, względnie źródła dochodu, wówczas do wymiaru i poboru zasadniczego podatku wojskowego powołane są gminy, w których okręgu położone są majątek, względnie źródła dochodu płatnika. Jeżeli majątek względnie źródła dochodu położone są w okręgu kilku gmin, wówczas dla wymiaru i poboru zasadniczego podatku wojskowego właściwa jest ta gmina, w której okręgu znajduje się przeważna część majątku względnie źródła dochodu. Wątpliwości w tym względzie rozstrzyga Minister Spraw Wewnętrznych.

Władzami, powołanemi do wymiaru podatku wojskowego w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego, są urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych tego okręgu, w którym podatnikowi uskutecznia się wymiar państwowego podatku dochodowego, względnie, o ile chodzi o osoby, od których podatek pobiera się w drodze potrącenia z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych, w których okręgu potrącanie podatku ma miejsce.

W wypadku jednak, gdy osoba obowiązana do opłacania podatku wojskowego, osiąga równocześnie dochody, podlegające opodatkowaniu w myśl Działu I i II ustawy o państwowym podatku dochodowym, — w różnych urzędach skarbowych podatków i opłat skarbowych, wówczas władzą powołaną do wymiaru tejże osobie podatku wojskwego, w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego, jest urząd skarbowy podatków i opłat skarbowych, właściwy do wymiaru podatku dochodowego od dochodów, podlegających opodatkowaniu na zasadach Działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym.

§ 13. Dla celu wymiaru podatku wojskowego władze, wymienione w § 10 przesyłają corocznie, najdalej do dnia 1 kwietnia roku podatkowego, urzędowi skarbowemu podatków i opłat skarbowych, w którego okręgu płatnicy podatku wojskowego mają miejsce zamieszkania, względnie pobytu, w dwóch egzemplarzach wykazy osób, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, których stosunek do służby wojskowej został ustalony w ciągu całego roku, poprzedzającego rok podatkowy. Wykazy te mają być sporządzone przez powiatowe władze administracji ogólnej na podstawie list poborowych, co do osób wymienionych w § 1 pkt. a), b) i c) niniejszego rozporządzenia co do osób zaś wymienionych w § 1 pkt. d) i e) rozporządzenia — przez powiatowych komendantów uzupełnień na podstawie głównych ksiąg ewidencyjnych (aneksów).

Wykazy mają zawierać: imię, nazwisko, rok urodzenia, zawód i dokładny adres

płatnika, numer listy poborowej, względnie liczbę głównej księgi ewidencyjnej (aneksu) i podstawę prawną, na mocy której dana osoba jest obowiązana do opłacania podatku wojskowego (oznaczenie odpowiedniego paragrafu i punktu niniejszego rozporządzenia).

W stosunku do poborowych, zamieszkałych w obrębie powiatów, które posiadają kilka urzędów skarbowych podatków i opłat skarbowych, wspomniane wykazy przesyłać należy właściwej izbie skarbowej, która dokona podziału wykazów pomiędzy właściwe urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia zaszłe po wysłaniu wykazu (np. wskutek orzeczeń komisji rozpoznawczej, orzeczeń wojskowo-lekarskich komisyj szpitalnych, orzeczeń wojskowo-lekarskich komisyj rewizyjnych i t. p.) należy niezwłocznie komunikować tej władzy skarbowej, której wykaz został wysłany.

§ 14. Jeden egzemplarz wykazów, otrzymanych w myśl § 13 — urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych zatrzymują i na ich podstawie uskuteczniają wymiar podatku wojskowego w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego.

Drugie egzemplarze otrzymanych wykazów — urzędy skarbowe podatków i opłat skarbowych przesyłają gminom miejskim i wiejskim, celem uskutecznienia wymiaru zasadniczego podatku wojskowego.

Nakazy płatnicze na podatek wojskowy winny być rozesłane do dnia 15 października, przyczem podatek płatny jest do dnia 1 listopada każdego roku podatkowego. Dla tych zaś płatników, którym nakazy płatnicze doręczono po 15 października, termin płatności podatku wojskowego przypada w ciągu dni 30 po doręczeniu nakazu płatniczego.

§ 15. Zaległy podatek wojskowy podlega egzekucyjnemu ściągnięciu wraz z karami za zwłokę i kosztami egzekucyjnemi, w sposób, przepisany dla podatków bezpośrednich.

Do ściągania zasadniczego podatku wojskowego powołane są gminy miejskie i wiejskie, natomiast do ściągania podatku wojskowego w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego — władze skarbowe.

§ 16. Do odwołań od wymiaru zasadniczego podatku wojskowego mają zastosowanie postanowienia art. 48 i 50 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych z tem, że uprawnienia Ministra Spraw Wewnętrznych, wynikające w art. 48 ustęp 4, lit. b) powyższej ustawy, przekazuje się wojewodom, przy współudziale z głosem stanowczym wydziałów wojewódzkich.

Odwołania od wymiaru podatku wojskowego w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego mogą być przez płatników wnoszone do właściwej izby skarbowej za pośrednictwem urzędu skarbowego podatków i opłat skarbowych, który dokonał wymiaru w ciągu dni 30 od daty doręczenia nakazu płatniczego.

Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku wojskowego.

§ 17. Władze wymiarowe I instancji rozpatrują odwołania, w razie potrzeby sprawdzają konkretne zarzuty, przedstawione dowody i przeprowadzają uzupełniające dochodzenia, jak również usuwają wadliwości postępowania wymiarowego.

Gdy w odwołaniu zarzucono brak obowiązku podatkowego, wówczas stwierdzenie istnienia tego obowiązku przez władzę wymiarową I instancji winno nastąpić w porozumieniu z właściwą powiatową władzą administracji ogólnej, względnie z właściwym powiatowym komendantem uzupełnień, zależnie od tego, która z tych władz wykazała płatnika jako obowiązanego do opłacania podatku wojskowego.

Tak uzupełnione odwołanie z aktami wymiarowemi i wyjaśnieniami przedkładają władze wymiarowe I instancji właściwym instancjom odwoławczym do decyzji.

Decyzja instancji odwoławczej jest ostateczna.

§ 18. Instancja odwoławcza może wydać orzeczenie również i na spóźnione odwołania, jeżeli przekroczenie terminu nastąpiło z ważnych powodów przez płatnika uzasadnionych.

Przeciw odmownemu załatwieniu z powodu przekroczenia terminu niema dalszego odwołania.

§ 19. Podwyższenie, zniżenie lub uchylenie państwowego podatku dochodowego na skutek odwołania pociąga za sobą odpowiednie podwyższenie, zniżenie względnie uchylenie z urzędu podatku wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego.

§ 20. W stosunku do podatku wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do państwowego podatku dochodowego, — Ministrowi Skarbu służy prawo darowania skutków prawnych, wynikających z przekroczenia terminów, zakreślonych w niniejszem rozporządzeniu, tudzież prawo rozkładania na raty i odraczania płatności podatku oraz

umarzania niepobranego, względnie niedobranego podatku, przypadającego do zapłaty w latach, poprzedzających rok podatkowy.

Takie same uprawnienia w stosunku do zasadniczego podatku wojskowego przysługują gminom miejskim i wiejskim, uprawnionym do poboru tego podatku.

§ 21. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z tem, że przepisy § 11 do 20 obowiązują od dnia 1 stycznia 1930 r.

PODATEK GRUNTOWY.

Podatek gruntowy wymierzany i pobierany jest w każdej dzielnicy Państwa na podstawie dawnych ustaw państw zaborczych z uwzględnieniem pewnych zmian wprowadzonych przez ustawodawstwo polskie.

W b. Królestwie Polskiem podatek gruntowy oparty jest na przepisach, objętych przez Dział IV część I ustawy o podatkach bezpośrednich (Tom V ros. zb. pr. wyd. 1903 r. i dalszy ciąg z roku 1912) oraz na ustawach z dnia 14 lipca 1920 r., z 17 czerwca 1921 i 15 czerwca 1923 r., oraz na rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 12 kwietnia 1924 r.

Podatek o którym mowa dzieli się na główny i dodatkowy, wynoszący 60% podatku głównego. Następnie podatek gruntowy dzieli się na podatek dworski i podatek włościański; ten ostatni pobierany jest z przestrzeni, które przeszły na własność włościan lub mieszkańców osad mocą najwyższego **ukazu** z dnia 19 lutego (1 marca) 1864 roku.

Jednostką miary powierzchni przy opodatkowaniu podatkiem gruntowym jest 300-prętowy mórg miary nowopolskiej. Jednostką podatkową przy wymiarze podatków gruntowego dworskiego są każde dobra, mające osobną księgę hipoteczną, przy wymiarze zaś podatku gruntowego włościańskiego taką jednostką jest wieś. Do wewnętrznego rozkładu podatku we wsi władze skarbowe nie mieszają się.

Dla wymiaru podatku gruntowego przestrzenie użytkowe podzielone zostały, w zależności od jakości gleby:

1-o opłacające dworski podatek na 5 klas,

2-o opłacające włościański podatek na 4 klasy.

Do I-ej klasy gruntów zarówno dworskich jak i włościańskich zalicza się ogrody, sady, place pod zabudowaniami i między niemi, dziedzińce następnie grunta obradzające dobrze lub dostatecznie pszenicę, rzepak, jęczmień, koniczynę, buraki i t. p. rośliny wymagające urodzajnej gleby.

Do klasy II-ej gruntów dworskich i włościańskich zalicza się pozostałe grunta orne z wyjątkiem jednak najsłabszych, co lat trzy lub sześć zasiewanych żytem lub gryką, które powinny być zaliczone do V-ej klasy gruntów dworskich lub czwartej włościańskich.

Do klasy III-ej gruntów dworskich zalicza się łąki dające dwa lub więcej zbiorów siana na rok, oraz przestrzenie znajdujące się pod sztucznie nawodnionemi stawami na których prowadzi się gospodarstwo rybne.

Do klasy III-ej gruntów włościańskich zalicza się łąki na przestrzeniach nadanych z mocy najwyższego ukazu z dn. 19 lutego (1 marca) 1864 r.

Do klasy IV-ej gruntów dworskich należą łąki dające jeden pokos rocznie.

Do klasy V-ej gruntów dworskich, a IV-ej klasy gruntów włościańskich zalicza się: grunta orne zpowodu małej swej urodzajności, zasiewane co lat trzy lub sześć żytem lub gryką, następnie pastwiska i wygony wreszcie lasy, krzewy i zarośla.

Dla każdego powiatu ustalone są taryfy w wysokości głównego dworskiego podatku gruntowego i głównego podatku od gruntów włościańskich.

Korzystając z uprawnień zawartych w artykule 131 oraz art. 186 ust. o pod. bezp. Minister Skarbu w rozporządzeniu swem z dn. 10 września 1920 r. polecił w celu poprawienia i uzupełnienia klasyfikacji przestrzeni użytkowych wprowadzić do katastru, z urzędu lub wskutek starań właścicieli gruntów, poprawki, odpowiadające powstałym na gruntach zmianom faktycznym.

Rewizji klasyfikacji dokonywa naczelnik urzędu skarbowego lub jego zastępca, bądź też inny urzędnik skarbowy, delegowany do tej czynności przez izbę skarbową, który powołuje rzeczoznawców z pośród miejscowych mieszkańców. Takimi są: przedstawiciel gminy — wójt, właściwi sołtysi; przy szacowaniu zaś gruntów, należących do poszczególnych wsi lub osad oprócz tego wzywa się jako rzeczoznawców dwóch gospodarzy z sąsiednich wsi i w miarę możności dwóch posiadaczy większej własności lub ich zarządzających dokładnie obeznanych z miejscowemi warunkami. Wezwanie

właściciela gruntów do uczestnictwa przy szacowaniu jego gruntów jest obowiązkowe.

Klasyfikacja użytków powinna odbywać się w porze odpowiedniej, a więc gdy ziemia nie jest przesiąknięta wilgocią lub pokryta śniegiem, jedynie sprawdzanie przestrzeni leśnych może odbywać się w ciągu całego roku.

W województwach wschodnich, a mianowicie na obszarze województw: nowogródzkiego, poleskiego i wołyńskiego tudzież powiatów: białostockiego, bielskiego, sokólskiego i grodzieńskiego województwa białostockiego, **państwowy podatek gruntowy** opiera się na przepisach zawartych w ustawie o podatkach bezpośrednich (Tom V-ty ros. zb. pr.) na przepisach o poborze tego podatku, umieszczonych w ustawie o powinnościach ziemskich (Tom IV-ty ros. zb. pr.), na przepisach zatwierdzonej dnia 24 grudnia 1914 roku, uchwały ros. Rady Ministrów o podwyższeniu niektórych norm istniejącego opodatkowania, wreszcie na ustawach z dnia 17 czerwca 1921 r. i z dnia 15 czerwca 1923 roku.

Podatek gruntowy w tej dzielnicy Państwa jest podatkiem repartycyjnym. Ogólna suma podatku określa się dla poszczególnych powiatów przez pomnożenie ilości gruntów użytkowych przez przeciętną stopę podatkową dla jednej dziesięciny ziemi.

Art. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 1921 r. upoważnił Radę Ministrów: a) do określania wysokości państwowego podatku gruntowego od gruntów użytkowych i lasów, b) do ustanowienia odpowiednich organów dla dokonania podziału sumy podatku wyznaczonej na powiat na poszczególne grunta. Na zasadzie tego upoważnienia ustanowione zostały dla każdego z powiatów dwie taryfy; jedna dla gruntów uprawnych, sadów i łąk, druga dla lasów i pastwisk.

Ogólną sumę państwowego podatku gruntowego, wyznaczonego na powiat rozkłada na grunta poszczególnych właścicieli, przy uwzględnieniu norm przewidzianych ustawą o powinnościach ziemskich co do jakości, wydajności i stanu gospodarczego gruntów, komisja repartycyjna dla podatku gruntowego, ustanowiona dla każdego powiatu w składzie: naczelnika miejscowego urzędu skarbowego — jako przewodniczącego i sześciu członków z grona płatników podatku, powołanych przez dyrektora izby skarbowej na wniosek naczelnika urzędu skarbowego w porozumieniu z miejscowym starostą powiatowym, z których trzech ma być powołanych z liczby płatników mniejszej własności i trzech większej własności.

Skargi na postanowienia komisji płatnicy mogą podawać w ciągu miesiąca od dnia obwieszczenia urzędu skarbowego o ukończeniu repartycji podatku i rozesłaniu nakazów płatniczych. Podanie skargi nie wstrzymuje obowiązku uiszczenia podatku. Skargi rozstrzyga ostatecznie dyrektor izby skarbowej.

Jednostką podatkową przy większej własności jest każdy oddzielny majątek ziemski, przy mniejszej własności — zbiorowa jednostka — wieś.

Tutaj należy zwrócić uwagę na niektóre zasadnicze wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu, które winny być stosowane przy wymiarze podatku gruntowego na obszarze całego b. zaboru rosyjskiego.

A więc, co do obowiązku podatkowego osadników, Ministerstwo Skarbu dało następujące wyjaśnienia:

Na mocy art. 5 ustawy o podatkach bezpośrednich przestrzenie państwowe wolne są od opłaty państwowego podatku gruntowego i co za tem idzie dzierżawcy majątków państwowych nie mogą być pociągani do opłacania tego podatku z dzierżawionych od Państwa przestrzeni.

Do wypuszczenia w dzierżawę majątków państwowych upoważnione są organa Ministerstwa Rolnictwa i wskutek tego za dzierżawców gruntów państwowych należy uważać tylko tych którzy zawarli odpowiednie kontrakty dzierżawne z organami wspomnianego Ministerstwa. Inne wszelkiego rodzaju osoby, użytkujące grunta państwowe, nie mogą być pociągnięte pod kategorję dzierżawców majątków państwowych. Osadnicy wojskowi i cywilni i wszystkie inne osoby, użytkujące otrzymaną od Państwa ziemię, a nie posiadające dotąd z powodów formalnych tytułu własności, są jednak faktycznymi właścicielami gruntów, które uprawiają. W danym wypadku Państwo zrzekło się na ich korzyść pewnych przestrzeni i od tej chwili faktycznie nie są to już ziemie państwowe, lecz należą one do osób, w rzeczywistości ich użytkujących. Z chwilą rozpoczęcia użytkowania wygasa przywilej zwolnienia od opłaty państwowego podatku gruntowego z przestrzeni odstąpionych przez Państwo osobom prywatnym.

W związku z przeprowadzanemi obecnie rewizjami klasyfikacji gruntów Ministerstwo Skarbu wyjaśniło organom skarbowym, że obliczenie podatku gruntowego w tej wysokości, jaka przypada po sprostowaniu klasyfikacji gruntów danej jednostki

podatkowej, uskuteczniać się winno od początku tego roku, w którym ujawniono pomyłkę.

Tak samo w wypadku ujawnienia przestrzeni poprzednio omyłkowo nieopodatkowanej, wymiar podatku dokonać należy od początku tego roku, w którym ujawnione zostało nieopodatkowanie gruntów.

W b. zaborze austrjackim podatek gruntowy oparty jest na ustawach austrjackich o regulacji podatku gruntowego z dn. 24 maja 1869 r. Nr. 88 Dz. U. P. o ustaleniu kontygentu z dn. 7 lipca 1881 roku Nr. 49 Dz. U. P., na noweli o utrzymaniu ewidencji podatku gruntowego z dn. 23 maja 1883 r. Nr. 83 Dz. U. P. oraz na ustawie z dnia 15 czerwca 1923 r.

Przedmiotem podatku jest czysta intrata katastralna, t. j. surowy dochód. Oszacowanie intraty nastąpiło w drodze ustalenia klasyfikacji gruntów i zaklasowania poszczególnych parcel.

Za podstawę czynności klasyfikacyjnych posłużył podział na rodzaje uprawy i wewnątrz nich na klasy i jakości czyli urodzajności. Ustawa odróżnia dziesięć rodzajów uprawy, mianowicie: 1) role, 2) łąki, 3) ogrody, 4) winnice, 5) pastwiska, 6) połoniny czyli hale, 7) lasy, 8) jeziora, bagna i stawy, 9) t. zw. grunty paryfikacyjne i 10) nieużytki. W łonie każdego rodzaju uprawy w każdym okręgu szacunkowym ustalono kilka, najwyżej osiem urodzajności. Dla każdej znów z nich w każdym powiecie ustalono czysty dochód na mórg.

Wyniki zaklasowania były odrazu wciągane przez personel mierniczy do map katastralnych i spisane w specjalnym rejestrze szacunkowym dla każdej gminy. Na tej podstawie zestawiono dalej spisy i rejestry dla każdego okręgu szacunkowego a następnie kraju. Wykazywały one sumę intraty katastralnej służącą za podstawę wymiaru podatku.

Jak widzimy podatek gruntowy w b. zaborze austrjackim opiera się na katastrze gruntowym, t. zw. analitycznym, ustalającym czysty dochód możliwie na podstawie bezpośredniego szacunku czystego dochodu, przeciętnego dla danych okolic.

W b. zaborze pruskim podatek gruntowy oparty jest na ustawach pruskich z 21 maja 1861 r. (Zb. ust. Pr. str. 253) o rewizji podatku gruntowego, z 14 lipca 1893 r. (Zb. ust. Pr. str. 119) o uchyleniu bezpośrednich podatków państwowych, z 14 lipca 1893 r. (Zb. ust. Pr. str. 152), o daninach komunalnych z 23 kwietnia 1906 r. (Zb. ust. Pr. str. 159), o daninach komunalnych i prowincjonalnych, wreszcie na ustawach z dnia 17 czerwca 1921 r. i dnia 15 czerwca 1923 r.

Podatek jest oparty na katastrze. Kataster jest parcelowy i przychodowy. Do klasyfikacji przyjęto osiem rodzajów uprawy — rola, ogrody, łąki, pastwiska, lasy i zarośla, przestrzenie wodne, grunty urodzajne, lecz nie przynoszące żadnego dochodu jako bezużyteczne (paryfikaty) grunta pod budynkami, place i drogi publiczne, a w łonie każdej z nich nie więcej jak osiem klas urodzajności.

Pobór tego podatku na rzecz Państwa został zawieszony i ustawą z 14 lipca 1893 r. (reforma Miquela) przekazany gminom; ewidencja wszakże podatku wraz z katastrem była nadal utrzymywaną przez władze państwowe.

Ustawą z dnia 17 czerwca 1921 r. przywrócony został pobór podatku gruntowego na rzecz państwa w formie dodatku do podatku gruntowego pobieranego przez samorządy.

Ustawa z dnia 15 czerwca 1923 r. o wyrównaniu podatków gruntowych wprowadziła do podatków gruntowych degresję oraz progresję, tę ostatnią w formie oddzielnego dodatku.

Dodatek progresywny pobiera się od płatników opłacających więcej niż 106 zł. państwowego podatku gruntowego.

Skala progresji jest następująca:

przy podatku powyżej	106	do	176	dodat.	w wysokości	10%
„ „ „	176	„	528	„	„	20%
„ „ „	528	„	1232	„	„	30%
„ „ „	1232	„	2640	„	„	40%
„ „ „	2640	„	4398	„	„	50%
„ „ „	4398	„	6158	„	„	60%
„ „ „	6158	„	8796	„	„	80%
„ „ „	8796			„	„	100%

Podstawą do obliczania skali procentowej oddzielnego dodatku jest łączna suma należności podatków gruntowych od wszystkich jednostek podatkowych danego płatnika, położonych w granicach jednego powiatu.

Degresja jest dwojakiego rodzaju, a mianowicie: od płatników opłacających z tytułu państwowego podatku gruntowego, względnie dodatku państwowego (b. dzielnica pruska) do 8,80 zł. pobiera się 50% należności, przy podatku zaś od 8,80 do 35,20 zł. — 80%.

Płatnikowi korzystającemu z degresji uwzględnia się ją przy płaceniu drugiej półrocznej raty.

Dla wszystkich dzielnic Państwa ważnem jest następujące wyjaśnienie Ministerstwa Skarbu w sprawie ulg w podatku gruntowym dla przestrzeni scalonych.

Na zasadzie art. 12 ustawy o scaleniu gruntów ogłoszonej w Dz. U. R. P. z r. 1927 Nr. 92 poz. 833, grunta osad powstałych w wyniku scalenia, są wolne od państwowego podatku gruntowego na przeciąg lat dwóch od daty zatwierdzenia projektu scalenia przez urzędy ziemskie.

Powyższe zwolnienie od podatku gruntowego nie ma zastosowania do gruntów, które zostały zwolnione od opłat za techniczne wykonanie scalenia.

Od właścicieli scalonych gruntów nie należy wymagać składania próśb o zwolnienie od podatku gruntowego, gdyż zwolnienie winno nastąpić z urzędu bezzwłocznie po otrzymaniu od organów Ministerstwa Reform Rolnych odpowiedniego zawiadomienia.

Jeśli orzeczeniem Okręgowej Komisji Ziemskiej, zatwierdzającem projekt scalenia, właściciele scalonych gospodarstw zwolnieni zostali od opłat za techniczne wykonanie scalenia nie całkowicie, lecz tylko częściowo, to mają oni uiszczać państwowy podatek gruntowy w takiej samej części, w jakiej zostali zwolnieni od opłat scaleniowych. Zwolnienie więc na dwa lata od opłaty państwowego podatku gruntowego przysługuje im tylko w stosunku odwrotnym do zwolnienia od opłaty za techniczne dokonanie scalenia. Późniejsze już po wydaniu zatwierdzającego orzeczenia Okręgowej Komisji Ziemskiej, ulgi i zwolnienia w uiszczaniu opłat scaleniowych nie pociągają za sobą żadnych zmian w wysokości państwowego podatku gruntowego.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 kwietnia 1924 r. podwyższone zostały o 100% kwoty państwowych podatków gruntowych i dodatków państwowych do tych podatków (b. dzielnica pruska) tudzież kwoty oddzielnego podatku progresyjnego.

PODATEK OD PLACÓW BUDOWLANYCH.

1) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 22. IV. 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 372);

2) ustawa z dn. 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 168);

3) rozporządzenie wykonawcze z dnia 3. XI. 1927 r. do ustawy o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 913).

Państwowy podatek od placów budowlanych pobierany jest w gminach miejskich od placów budowlanych objętych planem zabudowania i nadających się pod budowę, a niezabudowanych lub niedostatecznie zabudowanych.

Za place budowlane w rozumieniu ustawy uważa się wszelkie place i grunty, nadające się do zabudowania i położone przy wszystkich ulicach i drogach objętych prawomocnem planem zabudowania miasta, albo, o ile niema planu zabudowania, położone w blokach budowlanych lub na obszarze, znajdującym się w promieniu 70 metrów od istniejących dróg publicznych i ulic.

Za niedostatecznie zabudowane uważać należy place na których istniejące zabudowania okazują dobitnie, że plac stosownie do jego wartości i położenia nie jest należycie wykorzystany pod budowę.

Wolne od podatku są place:

1. stanowiące własność Skarbu Państwa lub związków komunalnych,
2. stanowiące własność prywatną, a zajmowane bezpłatnie w całości na użytek państwa lub gminy, tudzież takie, których użyteczność publiczną uzna zarząd gminy, odejmując im charakter placów budowlanych,
3. przeznaczone na potrzeby użyteczności publicznej,
4. zajęte pod sady i parki,
5. place, któremi rozporządzalność na cele budowlane jest ograniczona ustawami, niepozwalającemi na natychmiastową ich rozbudowę (np. ustawa górnicza),
6. place budowlane przeznaczone zgóry na dziedzińce, składy i t. p. potrzebne

dla zakładów przemysłowych i handlowych oraz w tym charakterze użytkowane i położone w obrębie jednej osady fabrycznej.

Podatek wymierza się od ustalonej corocznie wartości szacunkowej placu.

Stawka podatkowa wynosi:

1% wartości placu położonego przy głównych ulicach w miastach powyżej powyżej 15.000 mieszkańców oraz

0,5% wartości wszystkich innych placów.

Wartość szacunkową placów ustala się corocznie na podstawie przedkładanych przez podatników do 15 października każdego roku deklaracji o rozmiarach i wartości szacunkowej placu budowlanego.

Wymiarem i poborem tego podatku zajmują się Urzędy Skarbowe.

PODATEK OD KAPITAŁÓW I RENT.

1) Ustawą z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 76 poz. 517),

2) ustawa z dnia 1 maja 1923 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 376),

3) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 stycznia 1924 r. w przedmiocie przyśpieszenia terminów płatności podatku do kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 94).

Obecnie podatkowi od kapitałów i rent podlegają tylko:

1. przychody w gotówce lub naturze ze świadczeń umówionych w kontraktach wydobywania ciał kopalnych z cudzego gruntu, o ile te świadczenia ustalono nie w ściśle oznaczonej kwocie pieniężnej, lecz, w stosunku procentowym do ilości wydobytych ciał kopalnych (procent brutto);
2. specjalne rachunki bieżące zabezpieczone (on'callove) otwarte w państwowych, publicznych lub prywatnych instytucjach kredytowych oraz domach bankowych.

Podatek ten wynosi dla rachunków bieżących 0,540% rocznie w stosunku do czasu i sumy pożyczki (liczb procentowych), a dla procentów brutto:

20% przychodu, o ile chodzi o świadczenia, umówione w kontraktach wydobywania ropy naftowej i gazu ziemnego, oraz 10% przychodu, o ile chodzi o świadczenia uzyskiwane z wydobywania innych ciał kopalnych.

Zwolnione są od tego podatku jedynie rachunki bieżące zabezpieczone (on'callove) przedstawicielstw dyplomatycznych zagranicznych w bankach polskich oraz t. zw. konta martwe t. j. rachunki na których w ciągu okresu, za który ma być zapłacony podatek, nie były przeprowadzone żadne operacje. O ile jednak na tego rodzaju rachunkach martwych podjęte zostają operacje w następnych latach, wówczas podatek oblicza się za cały czas ubiegły.

Podatek winien być zapłacony od rachunków bieżących zabezpieczonych w ciągu 14 dni, licząc od daty zamknięcia rachunków (zamknięcie może być dokonywane najpóźniej w terminach półrocznych) oraz od procentów brutto w końcu każdego miesiąca.

Odpowiedzialność za podatek ponoszą instytucje wypłacające omówione wyżej kwoty, a więc przedsiębiorstwa górnicze i instytucje kredytowe. Jednak instytucje te obowiązane są tylko do przepisowego wyłożenia sum podatku, ponieważ ustawowo podatek ten obciąża nie przedsiębiorstwa wypłacające lecz osoby, posiadające rachunek bieżący zabezpieczony lub otrzymujące procenty brutto.

Płatnicy podatku od kapitałów i rent obowiązani są złożyć właściwej władzy skarbowej — w ciągu 8 dni po terminach wskazanych do wpłacenia podatku do kas skarbowych — wykaz zawierający wszelkie szczegóły co do obliczenia podatku oraz dowód uiszczenia odpowiedniej sumy.

Władza skarbowa sprawdza te dane i, o ile okaże się, że podatek obliczono i zapłacono w kwocie niższej od przepisanej ustawą, wzywa piśmiennie płatnika do wpłacenia w ciągu 14 dni dodatkowej kwoty podatku.

Od wezwania do zapłacenia dodatkowego podatku płatnik może wnieść rekurs. Rekurs taki rozstrzyga władza skarbowa bezpośrednio wyższej instancji. Zgodnie jednak z przyjętą w administracji skarbowej zasadą wniesienie rekursu nie wstrzymuje również i w tym przypadku obowiązku uiszczenia dodatkowego podatku.

PAŃSTWOWY PODATEK OD UBOJU.

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o państwowym podatku od uboju (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 614).

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 października 1933 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października o państwowym podatku od uboju (Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 684).

Przedmiotem opodatkowania państwowym podatkiem od uboju jest ubój bydła rogatego, cieląt i nierogacizny. Do opłacania tego podatku obowiązani są posiadacze wymienionych zwierząt poddawanych ubojowi. Za cielęta uważa się sztuki bydła liczące do 6 miesięcy, powyżej tego wieku zalicza się do bydła rogatego.

Od podatku od uboju zwolniony jest 1) ubój zwierząt przeznaczonych do spożycia we własnem gospodarstwie domowem, 2) ubój zwierząt przeznaczonych na eksport zagranicę pod warunkiem udowodnienia tego eksportu oraz 3) ubój prosiąt nieprzekraczających 30 kg. żywej wagi.

Podatek od uboju winien być uiszczony przed ubojem zwierzęcia.

W przypadku jednakże, gdy zachodzi konieczność natychmiastowego zabicia zwierzęcia wskutek nieszczęśliwego wypadku względnie gdy zachodzi obawa, że przed przybyciem lekarza weterynaryjnego zwierze mogłoby paść, wówczas podatek ten może być zapłacony po uboju, ale w tym samym dniu, w którym odbywa się badanie mięsa po uboju.

Wysokość podatku od uboju jest obliczona w stałych stawkach, uzależnionych od rodzaju poddawanego ubojowi zwierzęcia i wynosi 3 zł od jednej sztuki bydła rogatego, 1.50 zł od jednego cielęcia i 1.50 zł od jednej sztuki nierogacizny.

Podatek od uboju opłacają osoby poddające zwierzęta ubojowi w rzeźniach względnie do rąk lekarzy weterynaryjnych lub oglądaczy, przyczem pobór jego dokonywa się przy pomocy specjalnych znaczków wartościowych, naklejanych przez organa pobierające podatek na dokumentach, stwierdzających uiszczenie opłat za korzystanie z rzeźni lub za badanie zwierząt rzeźnych i mięsa.

Nadmienia się, że w przypadkach, gdy dokumenty stwierdzające uiszczenie opłat za korzystanie z rzeźni lub za badanie zwierząt rzeźnych, są wydawane z księgi grzbietowej z pozostawieniem talonu (odcinka) wówczas znaczki wartościowe nakleja się na linji pionowej oddzielającej talon od dokumentu przeznaczonego do wycięcia. W ten sposób lewa połowa (przecięta na pół) znaczków pozostaje na talonie, a prawa na wydanym dokumencie.

Natomiast jeśli wspomniane wyżej dokumenty wydaje się z pozostawieniem kopji, wówczas znaczki wartościowe nakleja się na kopji i kasuje się je, a na wydanym dokumencie czyni się odpowiednią adnotację, stwierdzającą uiszczenie podatku.

Tak samo czyni się odpowiednią wzmiankę, zarówno na dokumentach pozostających u władz poborowych, jak i na dokumentach wydawanych płatnikom w przypadku gdy podatek od uboju nie został pobrany z uwagi na zwolnienie uboju danego zwierzęcia od podatku.

Należy zaznaczyć, że zasadniczo wymiaru podatku od uboju się niedokonywa, lecz uiszcza się go bezpośrednio przed ubojem zwierzęcia. W przypadku jednakże stwierdzenia, że płatnik uchylił się od obowiązku uiszczenia podatku w części lub całości, wówczas zostaje dokonany wymiar podatku od uboju. Wymiar uskutecznia się w sposób a) doraźny lub b) w zwykłym trybie postępowania.

Wymiar w sposób doraźny zostaje dokonany wtedy, gdy zostaje przychwycona osoba na usiłowaniu wprowadzenia do obrotu handlowego mięsa od którego nie został uiszczony podatek od uboju. Wymiar doraźny przeprowadza władza powołana do poboru podatku w formie wypełnienia nakazu płatniczego z doręczeniem go zainteresowanej osobie. O ile osoba ta zapłaci bezpośrednio po doręczeniu nakazu płatniczego należny podatek, wówczas nakleja się znaczki odpowiedniej wartości na nakazie płatniczym, i mięso dopuszcza się do obrotu handlowego, w przeciwnym zaś razie przychwycone mięso jest zatrzymywane, jako zabezpieczenie należnego podatku i następnie ulega sprzedaży, przyczem z sumy uzyskanej pokrywa się podatek od uboju, a resztę wypłaca się podatnikowi.

W innych przypadkach, to znaczy wtedy, gdy zostaje stwierdzone, że podatek od uboju nie został uiszczony, przyczem mięso od którego podatek ten nie został uiszczony już zostało przez płatnika sprzedane — stosuje się wymiar w zwykłym trybie postępowania. Wymiar ten polega na tem, że władza wymiarowa dokonywuje

przypisu należnego podatku w księdze bierczej i doręcza płatnikowi nakaz płatniczy. Podatek jest płatny w ciągu trzech dni od daty doręczenia nakazu płatniczego.

Na niewłaściwy pobór względnie wymiar podatku od uboju płatnikowi służy prawo wniesienia zażalenia w ciągu 14 dni od daty powstania obowiązku podatkowego lub doręczenia nakazu płatniczego do właściwego terytorjalnie urzędu skarbowego. Zażalenie rozstrzyga urząd skarbowy, o ile decyzja urzędu jest zgodna z żądaniem płatnika; w przeciwnym bowiem razie urząd skarbowy zażalenie przedstawia izbie skarbowej, która rozstrzyga ostatecznie w administracyjnym toku instancji.

Tak samo płatnikowi przysługuje prawo zwrotu zapłaconego już podatku od uboju, o ile ubój od którego uiszczono podatek, nie nastąpił lub jeśli okaże się przy urzędowem badaniu po dokonanym uboju, że mięso jest niezdatne do użytku. Organa pobierające podatek od uboju t. zn. rzeźnie względnie lekarze weterynaryjni i oglądacze zaopatrują się w znaczki wartościowe w kasie właściwego terytorjalnie urzędu skarbowego i obowiązani są w ostatnim dniu każdego tygodnia t. j. w soboty wpłacać do kasy urzędu całkowitą sumę pobranego w ciągu tygodnia podatku od uboju.

Na pokrycie kosztów związanych z poborem podatku od uboju, organa pobierające zatrzymują dla siebie 3% pobranego podatku.

Kontrolę nad prawidłowością poboru podatku od uboju sprawuje właściwy terytorjalnie urząd skarbowy.

Wreszcie ustawa przewiduje grzywny w wysokości od zł 5 do zł 1.000, do których orzekania powołany jest urząd skarbowy w przypadku stwierdzenia wykroczenia przeciwko obowiązującym przepisom w sprawie podatku od uboju, przyczem grzywna nie zwalnia skazanego od obowiązku uiszczenia uszczuplonej należności podatkowej.

10% DODATEK DO PAŃSTWOWEGO PODATKU GRUNTOWEGO I PRZEMYSŁOWEGO

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o poborze 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego i przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 612).

10% dodatek do państwowego podatku gruntowego i przemysłowego poza obowiązującym 10% z mocy ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. o poborze 10% dodatku do niektórych podatków i opłat stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 82) został wprowadzony narazie na okres jednego roku i pobierany jest łącznie z należnością przypadającą 1) z tytułu II-ej raty państwowego podatku gruntowego za 1933 r. i I-ej raty tego podatku za 1934 r. oraz 2) z tytułu państwowego podatku przemysłowego od obrotów osiągniętych w okresie od 1 października 1933 r. do 30 września 1934 r. przez przedsiębiorstwa przemysłowe kategorji I, II, III, IV i V świadectw przemysłowych.

Zwolniony jest od 10% dodatku a) podatek gruntowy, przypadający od wszystkich gruntów, położonych na obszarze województwa wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, powiatów: kowelskiego, kostopolskiego, sarneńskiego i lubomirskiego, województwa wołyńskiego tudzież powiatów: białostockiego, bielskiego, sokólskiego, wołkowyskiego i grodzieńskiego, województwa białostockiego oraz podatek gruntowy przypadający od płatników opłacających ten podatek z zastosowaniem degresji.

Obliczanie i pobór 10% dodatku do podatku gruntowego i do państwowego podatku przemysłowego od obrotu należy do władz skarbowych, powołanych do wymiaru i poboru tych podatków. Termin płatności dodatku przypada w terminach płatności należności podatkowych, przyczem dodatek do państwowego podatku przemysłowego od obrotu winien być wpłacany łącznie z zaliczkami miesięcznemi względnie kwartalnemi przypadającemi od 1 października 1933 r., a więc przy wpłacaniu zaliczek miesięcznych 10% dodatek winien być wpłacany począwszy od zaliczki przypadającej na miesiąc październik 1933 r., a przy wpłacaniu zaliczek kwartalnych — od zaliczki za IV-ty kwartał 1933 roku.

10% dodatek do państwowego podatku przemysłowego od obrotu, opłacają również i przedsiębiorstwa handlowe, które sprzedają towary, pochodzące z własnych zakładów przemysłowych od I-ej do V-ej kategorji świadectw przemysłowych.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dn. 27 września 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 788) pobór 10% dodatku do państwowego podatku gruntowego i przemysłowego został przedłużony na dalszy rok i jest pobierany również do należności z tytułu II raty państwowego podatku gruntowego za 1934 r. i I raty tego podatku za 1935 r., oraz do należności z tytułu państwowego podatku przemysłowego od obrotu, przypadającego od obrotów, osiągniętych w okresie od 1 października 1934 r. do 30 września 1935 r.

SCALONY PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU.

1. Art. 37 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15. VII. 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1934 roku Nr. 76 poz. 716).

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28. V. 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od obrotu artykułami objętemi Monopolem Tytoniowym, wyrobami Państwowego Monopolu Spirytusowego, solą kuchenną (jadalną), bydlęcą i przemysłową oraz losami loterji państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 529).

3. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22. VI. 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od cementu (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 531).

4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 września 1932 r. w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od cukru (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 703).

5. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 15. I. 1934 r. w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od cukru (Dz. U. R. P. Nr. 6 poz. 44).

6. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22. XII. 1933 r. w sprawie poboru scalonego podatku przemysłowego od zapałek (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 798).

Na podstawie uprawnienia zawartego w art. 37 (dawniej 76) ustawy o państwowym podatku przemysłowym Minister Skarbu wprowadził dotychczas scalony podatek przemysłowy od obrotu wyrobami Monopolu Tytoniowego, Spirytusowego, Solnego i Loteryjnego oraz od cementu, cukru i zapałek.

Scalony podatek przemysłowy od obrotu wprowadza znaczne uproszczenie w wymiarze i poborze podatków. Polega ono na tem, że podatek od obrotu zostaje pobrany jednorazowo za wszystkie przewidywane dalsze obroty tym samym towarem, aż do tego obrotu włącznie, w rezultacie którego, towar dostaje się do konsumenta względnie do przerobu. Zaznaczyć bowiem należy, że podatek scalony nie obejmuje obrotów dokonanych danym towarem po uprzedniem jego przerobieniu. Z istoty zatem podatku scalonego wynika, że wszystkie obroty dokonane towarem, (w stanie nieprzerobionym) od którego podatek scalony został pobrany nie podlegają już opodatkowaniu państwowym podatkiem przemysłowym od obrotu.

Ponieważ Minister Skarbu ma ustawowe pełnomocnictwo do pobierania scalonego podatku od wszelkiego rodzaju towaru, przeto drogą rozporządzeń może być wprowadzona całkowita przebudowa podatku przemysłowego od obrotu.

Poraz pierwszy został wprowadzony z dn. 1. VII. 1932 r. pobór scalonego podatku przemysłowego od obrotu artykułami objętemi Monopolem Tytoniowym, wyrobami Monopolu Spirytusowego, solą kuchenną (jadalną), bydlęcą i przemysłową, losami loterji państwowej oraz od cementu, a następnie z dniem 1 października 1932 r. od cukru oraz z dniem 1 stycznia 1934 r. od zapałek.

Scalony podatek od towarów monopolu tytoniowego, spirytusowego i solnego wynosi 4%, a przy losach loteryjnych 3% od całej prowizji (rabatu, różnicy ceny i t. p.) udzielonej przez wymienione monopole przy sprzedaży towarów względnie losów. Scalony podatek przemysłowy obowiązane są wpłacać omawiane instytucje do do kasy I Urzędu Skarbowego w Warszawie w terminie do dnia 10 każdego miesiąca, przyczem mają prawo potrącać scalony podatek od prowizji udzielanej przy sprzedaży swych artykułów.

Kontrolę nad prawidłowością i terminowością wpłat scalonego podatku sprawuje Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie.

Scalony podatek przemysłowy od cementu wynosi 2,6% od podstawy wymiarowej to jest od obrotu osiągniętego przez cementownie. Do wpłacania obowiązane są cementownie w terminach i w sposób przewidziany dla państwowego podatku przemysłowego od obrotu.

Scalony podatek przemysłowy od cukru wynosił pierwotnie 3,6%, a następnie z dn. 1 stycznia 1934 r. został zmniejszony do 3,35% od obrotu osiągniętego przez cukrownie. Podatek ten opłacają cukrownie w terminach i w sposób przewidziany dla państwowego podatku przemysłowego od obrotu, przyczem cukrownie mają prawo 1,6% doliczać do ceny sprzedażnej cukru.

Scalony podatek przemysłowy od zapałek wynosi 25 zł od jednego miljona zapałek. Scalony podatek od zapałek wpłaca Spółka Akcyjna dla Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego do kasy I Urzędu Skarbowego w Warszawie w terminie do

dnia 15 każdego miesiąca, przyczem Spółka ma prawo doliczać scalony podatek do ceny sprzedażnej zapałek.

Kontrolę nad prawidłowością i terminowością wpłat scalonego podatku od zapałek sprawuje Izba Skarbowa Grodzka w Warszawie.

Należy nadmienić, że do scalonego podatku przemysłowego od obrotu dolicza się 10% nadzwyczajny dodatek w myśl ustawy z dnia 12 lutego 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 82) oraz dodatek na rzecz związków komunalnych w wysokości jednej czwartej części scalonego podatku.

ZRYCZAŁTOWANY PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU.

1. Art. 37 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dn. 15 VII 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1934 r.Nr. 76 poz. 716).

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 4 II 1932 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw (Dz. U. R. P. Nr. 14 poz. 86).

3. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 30 I 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw (Dz. U. R. P. Nr. 13 poz. 111).

Na podstawie uprawnienia zawartego w art. 37 (dawniej 76) ustawy o państwowym podatku przemysłowym Minister Skarbu wprowadził zryczałtowanie podatku po raz pierwszy na rok 1932 i 1933, a ostatnio i na rok 1934.

Zryczałtowanie podatku ma na celu uproszczenie oraz ułatwienie sposobu wymiaru i poboru podatku w stosunku do przedsiębiorstw drobnych. Polega ono na tem, że podatek wymierza się nie od obrotu indywidualnie ustalonego danemu przesiębiorstwu na dany rok podatkowy, lecz od obrotu przeciętnego z lat poprzednich.

Zryczałtowanym podatkiem na rok 1934 zostały objęte tylko przedsiębiorstwa drobne, ktrych obrót przeciętny z lat 1930 i 1931 nie przekracza 45 000 zł rocznie, a prowadzone są na podstawie świadectw przemysłowych kategorji IV, III i II p. 2 i 3 dla przedsiębiorstw handlowych i VI, VII i VIII dla przedsiębiorstw przemysłowych. W szczególności do przedsiębiorstw opłacających podatek w formie ryczałtu zostały zaliczone przedsiębiorstwa prowadzące drobny handel towarowy, zakłady sprzedaży napojów chłodzących, mniejsze księgarnie, magle i maszyny do pisania, a z przedsiębiorstw przemysłowych wymienione w rozdziale XIX części II lit. C załącznika do art. 23 ustawy, a prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych VI, VII i VIII kategorji oraz wymienione w rozdziale IV (młyny mączne) i rozdziale XVIII części II-ej lit. C, a prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych VIII kategorji.

Nie podlega jednakże zryczałtowaniu podatek przemysłowy od obrotu dla przedsiębiorstw odpowiadających powyższym warunkom, ale a) powstałych dopiero w 1931 r. b) dla spółek akcyjnych, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i innych sprawozdawczych, c) dla przedsiębiorstw, które do dnia 15 marca 1934 r. złożą urzędowi skarbowemu pisemne oświadczenie o prowadzeniu od początku 1934 r. prawidłowych ksiąg handlowych, d) dla przedsiębiorstw, których przeciętny z lat 1930 i 1931 obrót towarami podlegającemi scalonemu podatkowi przemysłowemu przekracza 50% ogólnego obrotu, e) wreszcie dla przedsiębiorstw, których obrót za 1932 lub 1933 rok przekracza według danych urzędu skarbowego 50% przeciętny obrót za lata 1930 i 1931.

Obliczenie zryczałtowanego podatku dokonywa się przez zaliczenie danego przedsiębiorstwa do jednej z 13 grup taryfy uwidocznionej w rozporządzeniu. Do pierwszej grupy zostały zaliczone przedsiębiorstwa, których przeciętny obrót roczny w 1930 i 1931 wynosił do 3 000 zł, w drugiej od 3 000 do 6 000 zł i t. d. aż do najwyższej grupy od 40 000 do 45 000 zł.

Dla przedsiębiorstw przemysłowych prowadzonych na podstawie świadectw przemysłowych VIII kategorji, a zatrudniających nie więcej niż jednego najemnego pracownika został ustalony ryczałt w stałej wysokości, a mianowicie w sumie 16 zł na rzecz Skarbu Państwa.

Podatek zryczałtowany jest płatny w czterech równych ratach w terminie do dn. 15 kwietnia, 15 lipca, 15 października i 15 grudnia.

Obliczenia zryczałtowanego podatku dokonały urzędy skarbowe w terminie do 31 marca 19934 r., przyczem płatnikowi służyło prawo odwołania się od otrzymanych nakazów płatniczych do komisji odwoławczej w terminie do dn. 1 maja 1934 r.

Zasada zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu na lata 1932 i 1933 była ta sama co i na 1934 r. z mniejszemi lub większemi odchyleniami jak np. podstawą obliczenia podatku zryczałtowanego na lata 1932 i 1933 był przeciętny obrót z lat 1928, 1929, 1930 względnie 1929 i 1930, przedsiębiorstwa handlowe prowadzone na podstawie świadectw przemysłowych II-ej kategorji były zupełnie wyłączone od ryczałtu, przeciętny obrót dla Warszawy i miast I-ej klasy wynosił 45 000 zł, ,a dla pozostałych miejscowości 35 000 zł, z przedsiębiorstw przemysłowych VI i VII kategorji świadectw przemysłowych podlegały zryczałtowaniu tylko pracownie rzemieślnicze, rękodzielnicze oraz dorożkarstwo i turmaństwo i t. p.

ULGI PODATKOWE DLA NOWOWZNOSZONYCH BUDOWLI.

(Ustawa z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173)

Art. 1. Nowowznoszone budowle, jak również części nadbudowane i przybudowane, tak mieszkalne jak i przeznaczone do celów handlowych lub przemysłowych, jeżeli budowa, nadbudowa lub przybudowa wykończona będzie do końca roku 1940, są zwolnione na okres piętnastoletni od chwili chciażby tylko częściowego ich użytkowania:

a) od podatków od nieruchomości lub budynkowych, pobieranych na rzecz Państwa, jako też związków samorządowych.

b) od wszelkiego rodzaju podatków i opłat, dla których podstawą wymiaru są podatki od nieruchomości lub budynkowe, z wyjątkiem opłat, przewidzianych w art. 19 i 31 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 6 poz. 32).

Art. 2. Dochody, płynące z nowowznoszonych domów mieszkalnych w gminach miejskich, jeżeli ich budowa wykończona będzie do końca 1940 r., zwolnione są od podatku dochodowego do końca piętnastego roku podatkowego od chwili ukończenia budowy.

Art. 3. (1) Osobom fizycznym, prawnym i członkom spółdzielni mieszkaniowych i mieszkaniowo-budowlanych, które do końca 1940 r. wybudują domy mieszkalne, służy prawo potrącenia z ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu według działu I i II ustawy o państwowym podatku dochodowym sum, będących częścią tego dochodu, a zużytych na budowę.

(2) Prawo potrącenia służy osobom, wymienionym w ust. 1, również wówczas, gdy wybudowane przez nie domy przejdą w ręce osób trzecich.

Art. 4. (1) Przewidziane w art. 3 ulgi będą mogły być warunkowo przyznawane jeszcze przed ukończeniem budowy, poczynając od roku następnego po jej rozpoczęciu.

(2) Minister Skarbu w drodze rozporządzenia wydaje przepisy co do trybu i warunków przyznawania ulg, przewidzianych w ust. 1, okresu czasu, w którym potrącenia takie mogą być uskuteczniane, oraz skutków niedotrzymania warunków, pod któremi ulgi zostały przyznane.

Art. 5. Przybudowy, nadbudowy i przebudowy, jeżeli przez to powstają nowe lokale mieszkalne, traktuje się, w odniesieniu do ulg w zakresie podatku dochodowego (art. 2—4), narówni z budową nowych domów.

Art. 6. (1) Nowowznoszone domy mieszkalne w miastach, jak również części nadbudowane i przybudowane, jeżeli budowę, nadbudowę lub przybu-

dowę wykończono w czasie od dnia 1 stycznia 1925 r. do końca 1940 r., wolne są od podatku majątkowego na okres lat piętnastu, licząc od roku następnego po ukończeniu budowy.

(2) Nowowznoszone budynki, jak również części nadbudowane, przybudowane i na skutek zniszczeń wojennych gruntownie przebudowane, jeżeli budowę, nadbudowę, przybudowę lub przebudowę wykończono w czasie od 1 stycznia 1923 do końca 1937 r., są wolne od nadzwyczajnej daniny majątkowej.

Art. 7. (1) Dotacje, przewidziane w art. 4 (p.3) rozporządzenia Prezydenta Rzeczyplitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372), oraz umowa o bezpłatne przeniesienie własności nieruchomości, przewidziana w art. 14 tegoż rozporządzenia, są wolne od podatku od darowizn.

(2) Dokumenty, sporządzone przed sądem i wpisy w księgach hipotecznych, jako też podania o dokonanie tych wpisów, dotyczące przeniesienia prawa własności gruntów Skarbu Państwa i związków komunalnych na cele budowlane, wolne są od opłat sądowych, stawki zaś wynagrodzenia pisarzy hipotecznych i notarjuszów za te czynności podlegają obniżce o 50% norm, podanych w odpowiednich taksach. Takie same zwolnienia i ulgi stosują się do czynności i aktów, związanych z udzielaniem pomocy kredytowej na cele wznoszenia budowli, wymienionych w art. 1 .

Art. 8. Wolne są od opłat stemplowych:

a) pisma tyczące się nabycia nieruchomości przez gminy miejskie oraz przez instytucje, wskazane rozporządzeniem Ministra Skarbu, celem budowy domów albo na inne potrzeby rozbudowy miast, jak również pisma, stwierdzające umowy, na których mocy bądź gminy miejskie, bądź wskazane przez Ministra Skarbu instytucje odstępują osobm fizycznym lub prawnym grunty budowlane na własność albo na prawie zabudowy celem budowy domów mieszkalnych,
b) pisma, stwierdzające bądź umowy o zakup materjałów budowlanych na cele budowy domów mieszkalnych, bądź wykonanie takich umów, nie wyłączając pokwitowań,
c) pisma, stwierdzające bądź umowy w przedmiocie robót potrzebnych dla wykonania budowy domu mieszkalnego, bądź wykonanie takich umów, nie wyłączając pokwitowań,
d) obligacje i innego rodzaju obligi, dotyczące pomocy kredytowej, przewidzianej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast; wszystkie pisma w sprawie poręki za zobowiązania, które powstały w ramach tej pomocy kredytowej; pokwitowania ,stwierdzające spłatę kapitału lub odsetek z tytułu takich zobowiązań, tudzież wszelkie zezwolenia na dokonanie w księgach hipotecznych wpisów, tyczących się tych zobowiązań,
e) weksle własne nie na zlecenie, wystawione w ramach kredytu budowlanego krótkoterminowego, przewidzianego w art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast,
f) podania, wnoszone w sprawach, objętych powołanem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej oraz niniejszą ustawą, jak również świadectwa, wydawane na skutek takich podań, z wyjątkiem świadectw, wymienionych w art. 157 ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413).

Art. 9. (1) Wolne są od opłat stemplowych pisma:

a) tyczące się przeniesienia własności budynku niewykończonego, sporządzone w ciągu lat ośmiu od dnia rozpoczęcia budowy,
b) stwierdzające pierwszą po ukończeniu budowy umowę o przeniesienie własności budynku wykończonego, sporządzone w ciągu lat ośmiu od dnia, w którym zaczęto budynku używać.

(2) Uwolnienie powyższe tyczą się budynków mieszkalnych oraz budynków, przeznaczonych do celów przemysłowych i handlowych. Obejmują również grunt, na którym budynek stoi, oraz podwórze; nie tyczą się nadbudówek i przybudówek.

Art. 10. Uwierzytelnienie podpisu (znaku ręcznego) na piśmie, wymienionem w art. 7 — 9, jest wolne od opłaty stemplowej oraz od opłaty sądowej.

Art. 11. Zwalnia się od podatku na rzecz gmin, przewidzianego w art. 12 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U .R. P. z 1932 r. Nr. 106, poz. 884) wszelkie materjały budowlane, jeżeli są przeznaczone na cele mieszkaniowo - budowlane.

Art. 12. (1) Ulg, przewidzianych w art. 1 — 6, udziela się na skutek indywidualnych podań płatników. Do udzielania ulg z art. 1 właściwe są władze pierwszej instancji, które uskuteczniają wymiar odnośnych podatków, do udzielania zaś ulg z art. 2 — 6 urzędy skarbowe. Przepisy co do terminu składania podań oraz trybu przyznawania ulg wydaje Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

(2) Osoba, powołująca się na uwolnienie od opłat, przewidziane w art. 7 — 9, winna udowodnić warunki uwolnienia.

(3) Osoba, powołująca się na uwolnienie od podatku, przewidzianego w art. 11 winna udowodnić warunki uwolnienia.

Art. 13. (1) W sprawie zwolnień od podatków i opłat komunalnych, przewidzianych w art. 1, stosują się na obszarze województwa śląskiego przepisy ustaw śląskich.

(2) W przypadkach, w których ustawa niniejsza powołuje się na przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372), należy co do obszaru województwa śląskiego stosować odpowiednio przepisy ustaw śląskich o pomocy kredytowej na cele budowlane i budowlano - mieszkaniowe z funduszów Skarbu Śląskiego.

Art. 14. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 15. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1933 r. i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

(2) Z dniem wejścia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą art. art. 31, 32, 33 i 34 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372), punkty 6 i 7 ustępu pierwszego, tudzież ustęp drugi art. 54 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1932 Nr. 41, poz. 413), oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 września

1930 r. o ulgach podatkowych dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 508). Uprawnienia, nabyte na mocy tych przepisów do ubiegania się o udzielenie ulg, trwają nadal; ulgi te w granicach dotychczasowych przepisów będą jednak przyznawane w trybie, przewidzianym niniejszą ustawą.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE

Ministra Skarbu z dnia 7 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 494)wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych w celu wykonania ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli.

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173) zarządza się co następuje:

Objaśnienia wstępne.

§ 1. Artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszem bez bliższego określenia oznaczają postanowienia ustawy z dn. 24 marca 1933 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173). Paragrafy powołane w rozporządzeniu niniejszem bez bliższego określenia, oznaczają przepisy rozporządzenia niniejszego.

Ulgi w zakresie państwowego podatku od nieruchomości.

§ 2. 1) Ulgi, przewidziane w art. 1 ustawy, mają zastosowanie do wszelkiego rodzaju budynków, wybudowanych tak w gminach miejskich, jak i w gminach wiejskich, jeżeli budowa, nadbudowa lub przybudowa wykończona będzie w okresie czasu od dnia 1 kwietnia 1933 r. do końca 1940 r.

2) Przebudowa budynku, jeżeli przez to nie powstały nowe piętra lub dobudowane nowe części budynku, nie uzasadnia prawa do ulgi z art. 1 ustawy.

§ 3. 1) Osoby, ubiegające się o ulgę w podatku od nieruchomości w myśl art. 1 lit. a) ustawy, winny złożyć odpowiednie podanie do urzędu skarbowego właściwego do wymiaru tego podatku, zaś osoby, ubiegające się o ulgę w podatkach w myśl art. 1 lit. b) — do zarządu związku samorządowego, właściwego do wymairu tych podatków. Podanie winno być wniesione w ciągu 60 dni, licząc od dnia, w którym rozpoczęło się chociażby tylko częściowe użytkowanie budynku.

2) Celem stwierdzenia prawa do przyznania ulgi należy do podania dołączyć:

a) zezwolenie na budowę,
b) zatwierdzony plan budowy,
c) zaświadczenie stwierdzające, że budowla jest nową bądź nadbudową lub przybudową,
d) zezwolenie na użytkowanie budynku i
e) zaświadczenie stwierdzające dzień rozpoczęcia użytkowania.

3) Zaświadczenia, wymienione pod c), d) i e), mogą być objęte jednym dokumentem.

§ 4. 1) Ulgi z art. 1 ustawy przyznaje się na okres lat piętnastu, licząc go od dnia chociażby tylko częściowego faktycznego użytkowania nowej budowli, bądź jej części nadbudowanej lub przybudowanej, niezależnie od daty zezwolenia władzy budowlanej na użytkowanie.

2) Jeżeli podanie o ulgę wniesiono po terminie, wskazanym w § 3 ust. 1, przyznaje się ulgę od następnego kwartału kalendarzowego po wniesieniu podania na pozostały czas piętnastoletniego okresu, określonego w ustępie poprzedzającym.

§ 5. 1) Ulgi, przewidziane w art. 1 ustawy nie mają zastosowania w zakresie opłat, pobieranych na podstawie art. 19 i 31 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 6, poz. 32).

2) Podstawę wymiaru opłat, o których mowa w poprzednim ustępie, stanowi idealny podatek od nieruchomości albo idealny podatek budynkowy, to jest taki państwowy podatek od nieruchomości albo budynkowy, obliczony według pełnego umownego komornego (czynszu) lub pełnej wartości czynszowej nieruchomości albi ich części, nieoddanych w najem, jaki opłacałyby te budowle, gdyby ustawą o ulgach dla nowowznoszonych budowli nie były objęte.

Ulgi w zakresie państwowego podatku dochodowego.

§ 6. 1) Ulga, przewidziana w art. 2 ustawy w postaci zwolnienia od podatku dochodowego na okres lat piętnastu dochodów z nowowzniesionych domów mieszkalnych, ma zastosowanie jedynie do domów, wybudowanych w gminach miejskich, jeżeli budowa wykończona będzie w okresie czasu od dnia 1 kwietnia 1933 r. do końca 1940 r. Piętnastoletni okres ulgowy rozpoczyna się od roku podatkowego, następującego po roku gospodarczym, w którym ukończono budowę.

2) Powyższa ulga jest ulgą przedmiotową, związaną z nowowzniesionym domem mieszkalnym, a zatem przysługuje każdoczesnej osobie, obowiązanej zasadniczo w myśl ustawy o państwowym podatku dochodowym do uiszczania tego podatku z dochodów danego domu.

§ 7. 1) Przewidziane w art. 3 ustawy prawo potrącenia z ogólnego dochodu, podlegającego podatkowi dochodowemu według Działu I i II ustawy o państwowym podatku dochodowym, sum będących częścią tego dochodu ,a zużytych na budowę — służy osobom fizycznym, prawnym, członkom spółdzielni mieszkaniowych i mieszkaniowo-budowlanych bez względu na to, czy nowowzniesiony budynek mieszkalny został wybudowany na obszarze gminy miejskiej, czy też na obszarze gminy wiejskiej, jeżeli tylko wykończenie budowy nastąpiło w okresie czasu od dnia 1 kwietnia 1933 r. do końca 1940 r.

2) Potrąceniu podlegają jedynie sumy, zużyte na budowę z dochodu miarodajnego roku operacyjnego. Nie podlegają zatem potrąceniu koszty budowy,pokryte z funduszów własnych, nie będących częścią dochodu danego roku, oraz sumy uzyskane z pożyczek.

3) Powyższa ulga jest ulgą przedmiotową; przysługuje ona osobie, która wybudowała nowy dom mieszkalny, nawet wtedy, gdy dom ten przejdzie w ręce osób trzecich.

4) Jeżeli dom mieszkalny wybudowała osoba, której dochód, w myśl art. 11 ustawy o państwowym podatku dochodowym, podlega doliczeniu do dochodu głowy rodziny, ulgę z art. 3 ustawy przyznaje się w granicach dochodu tej osoby, doliczonego do dochodu głowy rodziny.

§ 8. 1) Ulgi, przewidziane w art. 2 i 3 ustawy, dotyczą jedynie domów mieszkalnych, a więc budynków, przeznaczonych na cele mieszkalne. Przejściowe użytkowanie budynku, w zasadzie mieszkalnego, lub jego części — na inne cele, aniżeli cele mieszkalne, pozostaje bez wpływu na przyznanie ulg.

2) Jeżeli nowowzniesiony budynek przeznaczony jest częściowo tylko na cele mieszkalne, ulga z art. 2 ustawy przysługuje jedynie co do dochodu, płynącego z części przeznaczonej na cele mieszkalne.

3) Przy przyznawaniu ulgi z art. 3 ustawy w przypadku, przewidzianym w ustępie poprzedzającym, potrącalną jest jedynie taka część sum zużytych z dochodu na budowę, jaka odpowiada stosunkowi kubatury użytkowej części mieszkalnej budynku do kuba-

tury użytkowanej całego budynku. Za część mieszkalną budynku uważa się również kuchnie, nisze, alkowy oraz inne pomieszczenia, związane z mieszkaniami.

§ 9. 1) Osoby, ubiegające się o ulgę w podatku dochodowym w myśl art. 2 ustawy powinny złożyć odpowiednie podanie do urzędu skarbowego, właściwego dla wymiaru państwowego podatku dochodowego, przed uprawomocnieniem się wymiaru tego podatku na rok podatkowy, bezpośrednio następujący po roku, w którym ukończono budowę.

2) Osoby, ubiegające się o ulgę w podatku dochodowym w myśl art. 3 ustawy z Działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym powinny złożyć odpowiednie podanie do urzędu skarbowego, właściwego dla wymiaru państwowego podatku dochodowego, przed uprawomocnieniem się wymiaru tego podatku na rok podatkowy, bezpośrednio następujący po roku, w którym ukończono budowę.

3) Osoby, ubiegające się o ulgę w podatku dochodowym w myśl art. 3 ustawy z Działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym powinny złożyć odpowiednie podanie do urzędu skarbowego, w którego okręgu mają miejsce zamieszkania w czasie wnoszenia podania o ulgi. Podanie powinno być wniesione w terminie do dnia 1 kwietnia roku, następującego bezpośrednio po roku, w którym ukończono budowę.

4) Jeżeli budowa domu mieszkalnego trwała w ciągu dwóch lub więcej lat gospodarczych, w podaniach, o których mowa w ust. 2 i 3, może płatnik, ubiegający się o ulgę, żądać również przyznania ulgi za ubiegłe lata podatkowe, chociażby nawet wymiary podatku dochodowego za te lata były prawomocne.

5) Podania, złożone po terminach, wskazanych w ust. 2 i 3, pozostawia się bez rozpatrzenia.

6) Upoważnia się Dyrektorów Izb Skarbowych (Naczelnika Wydziału Skarbowego Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego) do darowania skutków przekroczenia terminów dla składania podań o ulgi w myśl ust. 2 i 3 bądź do przywracania przekroczonych terminów, jeżeli przekroczenie nastąpiło z ważnych powodów, przez płatnika uzasadnionych.

7) Przeciw odmownemu załatwieniu podania o ulgi spowodu przekroczenia terminów nie przysługuje dalszy środek prawny.

§ 10. 1) Celem stwierdzenia prawa do przyznania ulgi z art. 2 ustawy należy do podania dołączyć zaświadczenie, stwierdzające datę ukończenia budowy, ogólną ilość mieszkań, ogólną ilość lokali przeznaczonych na inne cele, aniżeli mieszkalne, ogólną kubaturę użytkową budynku oraz kubaturę użytkową części mieszkalnej budynku.

2) Celem stwierdzenia prawa do przyznania ulgi z art. 3 ustawy należy poza zaświadczeniem, o którem mowa w ustępie poprzedzającym, dołączyć do podania wiarogodny wykaz poniesionych na budowę kosztów z wymienieniem kwoty zużytej na budowę z dochodu miarodajnego roku operacyjnego. Jeżeli budowa domu mieszkalnego trwała w ciągu dwóch lub więcej lat gospodarczych, należy w wykazie wymienić zosobna koszty budowy, poniesione w każdym poszczególnym roku gospodarczym, oraz podać kwoty dochodu zużyte na budowę w każdym z tych lat zosobna. Osoby ubiegające się o powyższą ulgę z Działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym powinny ponadto dołączyć do podania zestawienie osiągniętych w ciągu poszczególnych lat budowy wynagrodzeń oraz potrąconego od tych wynagrodzeń podatku dochodowego.

§ 11. 1) Ulgę z art. 2 ustawy przyznaje się na okres lat piętnastu, licząc od roku podatkowego następującego po roku, w którym ukończono budowę. W przypadku, gdy podanie o ulgę wniesiono po terminie, wskazanym w § 9 ust. 1, urzyznaje się ulgę na pozostałe lata podatkowe piętnastoletniego okresu, o ile wymiar podatku dochodowego za te lata nie jest jeszcze prawomocny. Przyznana ulga może być cofnięta jedynie w przypadku poczynienia takich zmian technicznych w budynku mieszkalnym, które odbierają budynkowi charakter budynku przeznaczonego na cele mieszkalne.

2) Ulgę z art. 3 ustawy przyznaje się za każdy rok podatkowy zosobna, w miarę zużycia sum z dochodu poszczególnego roku operacyjnego na koszty budowy.

3) Ulgi z art. 2 i 3 ustawy z Działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym przyznaje się przez wyłączenie z podstaw wymiaru podatku dochodowego dochodów, płynących z nowowzniesionego domu mieszkalnego oraz sum zużytych z dochodów danego roku na budowę. Jeżeli na skutek przyznania ulg powstała nadpłata w podatku dochodowym, zalicza się ją na inne zaległości podatkowe płatnika, bądź zwraca się ją w gotówce, o ile płatnik nie zalega z innemi należnościami podatkowemi.

4) Ulgę z art. 3 ustawy z Działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym przyznaej się przez zwrot w gotówce podatku dochodowego, wpłaconego już do Skarbu Państwa od dochodów z Działu II powołanej ustawy, zużytych na budowę. Kwotę podatku dochodowego, przypadającą do zwrotu, ustala się przez potrącenia z ogólnej sumy dochodów z Działu II ustawy o państwowym podatku dochodowym sum zużytych na budowę. Jeżeli po potrąceniu pozostaje dochód 2.500 zł lub mniejszy — do zwrotu przypada podatek dochodowy za cały rok. Jeżeli zaś po potrąceniu pozostaje dochód powyżej 2.500 zł — nie podlega zwrotowi kwota podatku dochodowego, przypadająca według skali art. 111 ustawy o państwowym podatku dochodowym od pozostałego dochodu.

§ 12. 1) W trybie unormowanym w niniejszem rozporządzeniu przyznaje się ulgi z art. 3 ustawy z Działu I ustawy o państwowym podatku dochodowym nawet przed ukończeniem budowy, poczynając od roku następnego po jej rozpoczęciu.

2) W przypadku, przewidzianym w ustępie poprzedzającym, urząd skarbowy wymierza ubiegającemu się o ulgę normalnie podatek dochodowy, wstrzymuje jednak egzekucję podatku, jaki przypada do zapłaty od dochodu zużytego na budowę. Z chwilą ukończenia budowy następuje ostateczne przyznanie ulgi. Jeżeli budowa nie zostanie ukończona do końca 1940 r. należy cofnąć zarządzone wstrzymanie egzekucji.

3) W razie cofnięcia wstrzymania egzekucji należność podatkowa staje się natychmiast płatna wraz z karami za zwłokę.

4) Decyzje w sprawie wstrzymania egzekucji nie przesądzają odmiennego ustalenia rozmiaru ulg na podstawie dowodów po ukończeniu budowy.

5) Osoba, ubiegająca się o ulgi w sposób przewidziany ust. 1, powinna dołączyć do podania o ulgę zaświadczenie, stwierdzające datę rozpoczęcia budowy oraz stan budowy z końcem roku operacyjnego. Nadto winna wspomniana osoba dołączyć do podania wiarogodne zestawienie poniesionych w poszczególnym roku kosztów budowy oraz podać sumę dochodu, zużytą w tymże roku na budowę.

Ulgi w zakresie opłat stemplowych.

§ 13. 1) Uwolnienie od opłat stemplowych, przewidziane w punktach: „b" lub „c" art. 8 ustawy, tyczy się zakupu materjałów budowlanych, bądź robót budowlanych, tylko w takim razie, gdy zakup lub roboty mają na celu zbudowanie domu mieszkalnego. Niema więc uwolnienia od opłat stemplowych, gdy chodzi o budowę: fabryki, domu towarowego, dworca kolejowego, domu, przeznaczonego na urządzenie lokali biurowych, świątyni, szkoły, teatru i t. p.

2) Istnienie warunku, wymienionego w ustępie poprzednim, powinno być udowodnione zasadniczo zaświadczeniem komitetu rozbudowy miasta, bądź zarządu miejskiego, stwierdzającem przyznanie krótkoterminowego kredytu budowlanego (art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast, Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372 w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 15 czerwca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 481; § 11 rozporządzenia z dnia 3 listopada

1927 r., Dz. U. R .P. Nr. 106, poz. 913 w brzmieniu rozporządzenia z dnia 31 marca 1933 r., Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 220) lub zatwierdzenie krótkoterminowego kredytu budowlanego, przewidzianego w art. 28 powolnego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, a uzyskanego na warunkach, zatwierdzonych przez Ministra Skarbu.

3) Uwolnienie, o którem mowa, obejmuje w szczególności rachunki.

4) Sporządzenie —bez uiszczenia opłaty stemplowej, na mocy punktu „b" lub „c" art. 8 ustawy — pisma, stwierdzającego bądź zawarcie umowy o zakup materjałów budowlanych (art. 66 i 67 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413) lub o roboty budowlane (art. 90, ustęp pierwszy tejże ustawy) bądź wykonanie takiej umowy (art. 72 oraz art. 90, ustęp drugi tejże ustawy) jest dopuszczalne tylko w razie umieszczenia na tem piśmie adnotacji w formie następującej: „Wolne od opłaty stemplowej na mocy art. 8 ustawy o ulgach dla nowowznoszonych budowli, a na skutek otrzymania kredytu budowlanego (decyzja komitetu rozbudowy miasta — zarządu miejskiego w ..... z dnia ..... L .....)" Wystawca rachunku lub innego pisma, stwierdzającego wykonanie umowy (art. 72, ustęp drugi, powołanej ustawy o opłatach stemplowych), zaopatrzonego w powyższą adnotację, powinien nadto sporządzić odpis tego pisma i przechowywać go przez trzy lata.

5) W przypadku, gdy istnienie warunku, wymienionego w ust. 1, nie może być udowodnione w sposób, przewidziany w ust. 2, ale da się udowodnić w inny sposób — można wniosek o uprzednie ustalenie uwolnienia od opłat przedstawić urzędowi skarbowemu (§ 16 rozporządzenia z dnia 10 października 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 842), który rozstrzyga w pierwszej instancji na podstawie dowodów, załączonych do wniosku.

§ 14. 1) Początek okresu ulgowego, przewidzianego w punkcie „a" lub „b" art. 9 ustawy oraz okoliczność, że pismo tyczy się przedmiotu, wymienionego w punkcie „a" powołanego art. 9, powinny być ustalone zapomocą zaświadczenia właściwej władzy, sprawującej nadzór nad budownictwem (art. 382 — 393 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli, Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202 i art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 479).

2) O ile chodzi o budynek niewykończony (punkt „a" art 9 ustawy), zaświadczenie powinno stwierdzić: 1) datę rozpoczęcia robót technicznych celem położenia fundamentów, 2) okoliczności faktyczne, ujawniające, w jakiem stadjum znajdowała się budowa w dniu sporządzenia pisma, do którego powinien być zastosowany punkt „a" powołanego art. 9 lub w dniach poprzednich, ale niewcześniej, niż tydzień przed sporządzeniem owego pisma. Uwolnienie od opłaty będzie przyznane, gdy z okoliczności faktycznych, o których mowa wyżej pod 2), wynika, że w dniu, którego dotyczy zaświadczenie, budynek jeszcze nie był zdatny do użytkowania. O ile chodzi o początkowe stadjum budowy, a celem jej jest wystawienie budynku ogniotrwałego lub przeznaczonego na pobyt ludzi budynku nieogniotrwałego (art. 205 i 283 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli) uwolnienie od opłaty będzie przyznane, gdy z okoliczności faktycznych, o których mowa wyżej pod 2), wynika, że w dniu, którego dotyczy zaświadczenie, na nieruchomości która jest przedmiotem przeniesienia własności, znajdowały się co najmniej fundamety, zajmujące całą powierzchnię, która ma być zabudowana według zatwierdzonego projektu (planu), tyczącego się danego budynku (§ 12 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 456) bądź według pozwolenia na budowę, udzielonego w myśl § 13 tegoż rozporządzenia.

3) Okoliczność, że właściciel budynku nie posiada jeszcze pozwolenia na użytkowanie (art. 357 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli) nie dowodzi sama przez się, że budynek nie jest zdatny do użytkowania.

4) O ile chodzi o budynek wykończony, nowowzniesiony (punkt „b" art. 9 ustawy), zaświadczenie powinno stwierdzić datę, w której rozpoczęło się użytkowanie budynku; jeżeli jednak w dniu sporządzenia umowy o przeniesienie własności budynku wykończonego budynek ten nie jest jeszcze użytkowany, to zaświadczenie powinno stwierdzić datę wykończenia budynku.

5) Zaświadczenie lub jego odpis uwierzytelniony powinno pozostać w aktach notarjusza (art. 27 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych, Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413) bądź sądu (art. 30 punkt 3 tejże ustawy, w brzmieniu art. 148 prawa o notarjacie z dnia 27 października 1933 r., Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 609); jeżeli zaświadczenie przedstawiono w drodze odwołania (art. 46 tejże ustawy), to powinno pozostać w aktach władzy skarbowej przy odwołaniu.

Ulgi w komunalnym podatku od towarów, przywożonych drogami żelaznemi i wodnemi.

§ 15. Zwolnienie materjałów budowlanych od podatku komunalnego, przewidzianego w art. 12 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106, poz. 884), następuje na podstawie przedstawionego przez interesowaną osobę zaświadczenia kierownictwa budowy danego objektu, potwierdzonego przez miejscowy komitet rozbudowy ,iż materjały te są przeznaczone na cele mieszkaniowo-budowlane.

Przepisy wspólne.

§ 16. 1) Przewidziane w § 3 ust. 2, § 10 i § 12 ust. 5 zaświadczenia oraz inne dokumenty, związane z techniczną stroną budowy budynku, dla uzasadnienia prawa do korzystania z ulg z tytułu nowowznoszonych budowli — wydają władze budowlane, właściwe w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202), uzupełnionego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663).

2) Członkom spółdzielni mieszkaniowych i mieszkaniowo-budowlanych ,ubiegającym się o ulgi, zaświadczenia oraz dokumenty, o których mowa w ustępie porzedzającym, dla uzasadnienia prawa do korzystania z ulg z tytułu nowowznoszonych budowli — wydają zarządy odnośnych spółdzielni na podstawie zaświadczeń, uzyskanych przez te spółdzielnie od właściwych władz budowlanych.

§ 17. 1) Urząd Skarbowy wydaje decyzje o przyznaniu ulg w podatku od nieruchomości oraz w podatku dochodowym na podstawie materjałów, przewidzianych w § 3 ust. 2, § 10 i § 12 ust. 5 po przeprowadzeniu w razie potrzeby dodatkowych dochodzeń.

2) Jeżeli podanie nie zostanie poparte wymaganemi dowodami, urząd skarbowy wzywa interesowanego do uzupełnienia braków, wyznaczając w tym celu odpowiedni termin. Podanie, uzupełnione w wyznaczonym terminie, uważa się za wniesione w terminie.

3) Wątpliwości, w sprawach dotyczących uznania budowli za nowowzniesioną bądź za przybudowę, nadbudowę lub przebudowę, rozstrzyga urząd skarbowy na podstawie przedłożonych dowodów, a w miarę potrzeby, po zbadaniu sprawy na miejscu, przy współudziale znawców.

4) Od decyzji urzędu skarbowego w sprawie przyznania ulgi służy prawo odwołania, w terminie 14-dniowym, licząc od dnia następnego po doręczeniu decyzji, do właściwej izby skarbowej, która rozstrzyga ostatecznie.

Przepisy końcowe.

§ 18. 1) Do nowowznoszonych budowli, których budowę ukończono przed dniem 1 kwietnia 1933 r., mają zastosowanie przepisy o ulgach, zawarte w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372) oraz z dnia 12 września 1930 r. o ulgach podatkowych dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 508) z tem jednak, że przyznanie ulg następuje w trybie, przewidzianym w niniejszem rozporządzeniu.

2) Budowle, ukończone w okresie przed 16 września 1930 r. do których miała zastosowanie ustawa z dnia 22 września 1922 r. o ulgach dla nowowznoszonych budowli (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 786), nadal korzystają z urzędu z ulg, tą ustawą przewidzianych, do czasu upływu okresu ulgowego.

3) Podania o ulgi w podatku od nieruchomości oraz w podatku dochodowem, wniesione do końca 1934 r., uważa się za wniesione w terminie nawet w razie przekroczenia terminów przewidzianych w §§ 3 i 9.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PODATEK SPADKOWY I OD DAROWIZN.

(Rozporządzenie Ministra Skarbu z 4 maja 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 391 i Ustawa z dnia 14 marca 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 141).

W myśl niniejszej ustawy opodatkowaniu podlega nabycie majątku w drodze spadku, legatu, darowizny, oraz na mocy umowy na korzyść trzeciego, zawartej na wypadek śmierci, a w szczególności ubezpieczenia.

Za podstawę wymiaru przyjmuje się czystą wartość nabytego majątku. Wartość czystą oblicza się przez potrącenie długów i ciężarów od wartości ogólnej.

Celem wymierzenia podatku spadkowego lub od darowizny władza skarbowa ustala szacunek przedmiotów spadkowych lub darowanych w/g ich stanu w dniu otwarcia spadku lub zdziałania czynności prawnej między żyjącemi, podlegającej podatkowi, a według wartości w czasie w którym władza skarbowa ustala szacunek, w razie zaś wcześniejszej sprzedaży przedmiotu spadkowego lub darowanego w/g wartości w czasie sprzedaży.

Podatnik winien udowodnić istnienie i wysokość długów i ciężarów, których potrącenia żąda.

Dowód powinien być przeprowadzony za pomocą odpowiednich urzędowych dokumentów z wyjątkiem takich zobowiązań, które zwykle nie są stwierdzane dokumentami i w tym wypadku należności te można udowodnić rachunkami lub kwitami wierzycieli. Jeżeli przedmiotem spadku lub darowizny są pewne świadczenia powtarzające się, roczną wartość użytkowania przyjmuje się zasadniczo w sumie, wynoszącej 4% wartości rzeczy, poddanej użytkowaniu; gdy zaś pewne świadczenie ustanowione jest na wieczne czasy, za podstawę wymiaru służy iloczyn z pomnożenia wartości rocznej przez 25; przy zobowiązaniu na wieczne czasy mnoży się roczną wartość przez 12½; przy świadczeniach ograniczonych do czasu życia jednej osoby mnoży się zależnie od wieku tej osoby — do lat 15 przez 18, do lat 25 przez 17 i t. d.

Podatku nie pobiera się o ile czysta wartość otrzymanego majątku nie przewyższa a) 10.000 zł., o ile majątek przechodzi na małżonka lub zstępnego b) 3000 zł gdy przechodzi na inne osoby (poz. 2, 3, 4 i 5 taryfy).

Prócz tego nie podlegają podatkowi sprzęty pokojowe i kuchenne, pościel, odzież i bielizna, przeznaczona do użytku w gospodarstwie domowem spadkodawcy lub darującego, oraz narzędzia pracy lub inwentarze żywe i martwe w gospodarstwach rolnych, a przechodzące na małżonka lub krewnych w linji prostej, jeśli wartość ich nie przewyższa 2.500 złotych; o ile jednak czysta wartość ruchomości domowych przewyższa omawiane minimum to do podstawy wymiaru wlicza się całą wartość, nie zaś tylko nadwyżkę. Podatek wymierza się w/g załączonej taryfy tak aby z sumy, która służy za podstawę wymiaru pozostało po potrąceniu podatku nie mniej niż zostaje z najwyższej kwoty bezpośrednio poprzedzającego stopnia wartości po potrąceniu podatku, przypadającego na ten stopień, o ile z sumy, która służy za podstawę wymiaru,

Uwaga: do państwowego podatku od Spadku i Darowizn pobiera się 10% dodatek komunalny.

pozostało po potrąceniu podatku mniej niż wynosi kwota zwolniona od podatku wymierza się podatek tylko w wysokości nadwyżki podstawy wymiaru ponad kwotę zwolnioną.

Obowiązana do zapłacenia podatku jest osoba, która nabywa majątek w sposób podlegający opodatkowaniu z ustawy o podatku od spadków i darowizn.

Nadto Władza Skarbowa może żądać uiszczenia podatku:

a) od dłużnika zapisu o ile chodzi o podatek od legatu; (dłużnik zapisu może legatarjuszowi potrącić podatek przy wydaniu zapisanego majątku);
b) od darującego;
c) od notarjusza i urzędnika o ile z jego winy nie zostały wypełnione przepisane formalności.

Zwolnieni od podatku są:

a) Skarb Państwa i polskie zakłady państwowe, będące osobami prawnemi;
b) fundacje i zakłady, zrzeszenia lub związki samorządowe, mające siedzibę w Państwie Polskim — co do majątku, otrzymanego na cele dobroczynne lub naukowe;
c) małżonek i wstępny co do majątku, który darował lub sprzedał spadkodawca;
d) ochotnicy Wojsk Polskich z 1920 r., odnośnie do gruntów, pochodzących z darowizn, poczynionych w r. 1920 dla ochotników.

Zeznanie co do majątku spadkowego składają na żądanie Urzędu Skarbowego spadkobiercy lub wykonawca testamentowy, w zeznaniu tym należy podać wartość sprzedażną majątku spadkowego. O ile Władze Skarbowe uznają że podany szacunek nie odpowiada wartości sprzedażnej, żądają od podatnika odpowiedniego podwyższenia podanej wartości — w przeciwnym zaś razie ustalają szacunek same na podstawie opinji znawców oraz opierając się na tym szacunku dokonywują wymiaru podatku.

Wymierzony podatek może być zapłacony ratami (maximum 10 lat) lub odroczony na pewien okres czasu zależnie od stosunków gospodarczych płatnika.

Przed uiszczeniem lub zabezpieczeniem podatku spadkowego nie może nastąpić bez zezwolenia Władz Skarbowych przepisanie majątku spadkowego.

Od nakazu płatniczego można w ciągu miesiąca wnieść odwołanie do Urzędu Skarbowego od którego nakaz pochodzi.

Prawo do wymierzenia podatku ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym prawo to powstało.

Jeżeli spadkodawca lub darujący jest cudzoziemcem i zamieszkuje zagranicą to opodatkowaniu podlega tylko majątek nieruchomy znajdujący się w kraju, majątek zaś ruchomy tylko o tyle o ile nabywca jest obywatelem polskim lub ma zamieszkanie w kraju.

Wartość majątku nieruchomego i ruchomego znajdującego się zagranicą wlicza się do podstawy wymiaru jeżeli spadkodawca lub darujący jest obywatelem Państwa Polskiego, gdy zaś spadkobierca jest cudzoziemcem to majątek znajdujący się zagranicą ulega opodatkowaniu tylko wówczas gdy nabywca jest obywatelem Państwa Polskiego.

Taryfa opodatkowania spadków i darowizn.

Pozycje	Określenie podatnika w/g jego stosunku do spadkodawcy, lub darującego	Czysta wartość otrzymanego majątku w tysiącach zł.											
		ponad 3-5	ponad 5-10	ponad 10-20	ponad 20-50	ponad 50-100	ponad 100-200	ponad 200-500	ponad 200-1000	ponad 1000-2000	ponad 2000-5000	ponad 5000-10000	ponad 10000
		Podatek wymierza się według wyżej podanej stopy procentowej.											
1	Małżonek zstępny	—	—	0.5	0.75	1	1 25	1.5	2	2 5	3	3.5	4
2	Wstępny. Przysposobiony. Rodzeństwo rodzone i przyrodnie. Zięć i synowa.	1.5	2	2 5	3	3.5	4	4.5	5	5.5	6	7	8
3	Dzieci rodzeństwa. Pasierby.	2	2.5	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
4	Krewni do 4 stopnia wyżej nie wymienieni.	3	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24
5	Inni.	4	6	8	10	13	16	19	22	25	28	31	34

ORDYNACJA PODATKOWA.

Ustawa z dnia 15 marca 1934 roku (Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 346) oraz (Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 19 września 1934 r. o wykonaniu Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 821).

CZĘŚĆ I.

PRZEPISY OGÓLNE.

DZIAŁ I.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE.

Art. 1. Postępowanie w sprawach podatków państwowych:

1) gruntowego,
2) od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich,
3) od lokali,
4) od placów budowlanych,
5) od energji elektrycznej,
6) przemysłowego,
7) dochodowego,
8) nadzwyczajnego od niektórych zajęć zawodowych,
9) wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do podatku dochodowego,
10) od kapitałów i rent,

podlega przepisom ordynacji podatkowej.

Art. 2. § 1. Ordynację podatkową stosuje się również do tych podatków państwowych i samorządowych, które są pobierane wraz z powyższemi podatkami.

§ 2. Ministrowie Spraw Wewnętrznych i Skarbu mogą rozciągnąć moc obowiązującą wszystkich lub niektórych przepisów niniejszej ordynacji także na wszystkie, lub niektóre samoistne podatki na rzecz związków samorządowych.

Art. 3. W sprawach uregulowanych niniejszą ordynacją, mogą być zawieranie umowy na zasadach wzajemności oraz wydawane przez Radę Ministrów zarządzenia odwetowe.

DZIAŁ II.

WŁADZE I ICH WŁAŚCIWOŚĆ.

Rozdział I.

Właściwość rzeczowa.

Art. 4. Ogólny i naczelny nadzór nad sprawami podatków oraz piecza nad ścisłem i jednolitem wykonywaniem przepisów w zakresie tych podatków należy do Ministra Skarbu.

Do art. 4.

§ 1. Upoważnia się dyrektorów izb skarbowych do uchylania — na prośby płatników — wymiarów, dokonanych przez urzędy skarbowe spowodu wadliwości postępowania wymiarowego.

Art. 5. Do zarządu podatkami, objętemi niniejszą ordynacją, oraz do załatwiania związanych z tem spraw powołane są następujące władze skarbowe:

urzędy skarbowe, izby skarbowe, utworzone przy tych izbach komisje odwoławcze oraz Minister Skarbu.

Art. 6. Ilekroć w ordynacji niniejszej jest mowa o izbach skarbowych, odnosi się to również do wydziału skarbowego województwa śląskiego, a gdzie jest mowa o dyrektorze izby skarbowej — do naczelnika wydziału skarbowego urzędu wojewódzkiego śląskiego.

Art. 7. § 1. Pierwszą instancją w sprawach podatków są urzędy skarbowe, drugą zaś instancją — izby skarbowe; izby skarbowe sprawują również nadzór nad czynnościami władz pierwszej instancji.

§ 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do przekazywania załatwienia niektórych spraw podatkowych w pierwszej instancji izbom skarbowym; dla tych spraw drugą instancją jest Minister Skarbu.

Do art. 7 § 2.

§ 2. Izby skarbowe w I instancji załatwiają w zakresie wymiaru podatków: przemysłowego od obrotu, dochodowego (Dział I) i podatku od kapitałów i rent — sprawy spółek akcyjnych, instytucyj kredytowych emitujących listy zastawne, towarzystw ubezpieczeń na wzajemności opartych oraz tych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielni i innych osób prawnych, których kapitał zakładowy lub udziałowy wynosi najmniej 100.000 zł.

Art. 8. Przy izbach skarbowych działają komisje odwoławcze, jako władze powołane do rozstrzygania odwołań w sprawach wymiaru przez urzędy skarbowe podatków od placów budowlanych, przemysłowego od obrotu i dochodowego (Dział I).

Art. 9. § 1. Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych może w drodze rozporządzenia poruczyć wymiar niektórych z pośród wymienionych w art. 1 podatków związkom samorządowym, oraz przyznawać im za wykonanie poruczonych czynności odpowiednie wynagrodzenie.

§ 2. Rozporządzenie to określi zakres uprawnień i obowiązków związków samorządowych, jako władz i urzędów wymiarowych, oraz zasady postępowania odwoławczego.

§ 3. Za czynności, spełniane przez zarządy gmin w myśl art. 53, 54, 151 i 155, przyznaje się gminom wynagrodzenie w wysokości 1,5% wpływów z tytułu podatków, wyliczonych w art. 1.

Do art. 9 § 3.

§ 3. Przez wpływy z tytułu podatków, wyliczonych w art. 1 Ordynacji Podatkowej, należy rozumieć wpływy z podatków na rzecz Skarbu Państwa, t. zn. z wyłączeniem udziałów związków samorządowych.

Rozdział II.

Właściwość miejscowa.

Art. 10. Właściwość miejscową dla wymiaru podatków gruntowego, od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich, od lokali i od placów budowlanych określa się według miejsca położenia przedmiotu podatku.

Art. 11. § 1. Właściwość miejscową dla nabycia świadectw prze-

mysłowych i kart rejestracyjnych określa się według miejsca położenia zakładów handlowych i przemysłowych, lub należących do nich składów, albo według miejsca wykonywania przedsiębiorstw i osobistych zajęć przemysłowych.

§ 2. Świadectwa przemysłowe i karty rejestracyjne wydaje kasa właściwego urzędu skarbowego.

§ 3. Dyrektor izby skarbowej ma prawo, w razie potrzeby, poruczyć wydawanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych zarządom gmin miejskich i wiejskich, izbom przemysłowo-handlowym, rzemieślniczym, lub rolniczym oraz zrzeszeniom zawodowym.

Art. 12. § 1. Właściwość miejscową dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu określa się według miejsca, w którem znajdują się zakłady handlowe i przemysłowe, albo w którem wykonywa się przedsiębiorstwa na zysk obliczone, osobiste zajęcia przemysłowe oraz samodzielne wolne zajęcia zawodowe.

§ 2. Dla osób prawnych miejscowo właściwą jest ta władza wymiarowa, w której okręgu znajduje się siedziba osoby prawnej.

§ 3. Jeżeli siedziba przedsiębiorstwa znajduje się zagranicą, wówczas właściwość określa się według tego miejsca na obszarze Państwa Polskiego, w którem znajduje się przedstawicielstwo przedsiębiorstwa, albo w którem zamieszkuje jego pełnomocnik.

Do art. 12 § 1.

§ 4. (1) Jeżeli płatnik posiada w jednej miejscowości kilka oddzielnych zakładów lub przedsiębiorstw, podlegających kompetencji wymiarowej dla podatku przemysłowego od obrotu kilku urzędów skarbowych, wszystkie powyższe przedsiębiorstwa mogą być opodatkowane w tym urzędzie skarbowym, w którego okręgu znajduje się jeden z zakładów płatnika.

(2) Przepis ten dotyczy jedynie przedsiębiorstw prowadzących księgowość.

(3) Opodatkowanie w powyższy sposób może nastąpić na prośbę płatnika za zezwoleniem właściwej izby skarbowej.

Art. 13. Za miejsce wykonywania (art. 11 i 12) samodzielnego wolnego zajęcia zawodowego, osobistego zajęcia przemysłowego, skupu zawodowego lub handlu wędrownego, uważa się miejsce zamieszkania osoby wykonywającej zajęcie lub handel. Za miejsce wykonywania samoistnych robót i dostaw, prowadzonych w kilku okręgach, uważa się miejsce, w którem zawarto umowę.

Art. 14. § 1. Właściwość miejscową dla wymiaru podatku dochodowego (Dział I) i wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do podatku dochodowego, określa się według miejsca, w którem płatnik w dniu 15 grudnia roku poprzedzającego rok podatkowy miał siedzibę lub miejsce zamieszkania, albo w braku tegoż — miejsce pobytu.

§ 2. Jeżeli pod tym względem zachodzi wątpliwość, wymierza się podatek w tym okręgu, w którym znajdują się podlegające podatkowi źródła dochodu.

§ 3. Jeżeli źródła dochodu znajdują się w kilku okręgach wymiarowych, wymierza się podatek w tym okręgu, w którym znajduje się większa część lub też główne źródło dochodu.

§ 4. Jeżeli płatnik nie ma w kraju siedziby, miejsca zamieszkania lub pobytu, wymierza się podatek w tym okręgu, w którym znajdują się podlegające podatkowi źródła dochodu.

§ 5. Jeżeli źródła dochodu takiego płatnika znajdują się w kilku okręgach wymiarowych, wymierza się podatek w tym okręgu, w którym znajduje się większa część lub też główne źródło dochodu.

§ 6. Dla spadków wakujących właściwą władzą wymiarową jest ostatnio właściwa władza wymiarowa dla zmarłego.

§ 7. Jeżeli w sposób ,przewidziany w § 1—6, nie można ustalić właściwości miejscowej, — właściwą będzie władza, w której okręgu płatnik miał ostatnio miejsce zamieszkania.

Art. 15. § 1. Dla wymiaru podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (Dział II) oraz podatku od tantjem właściwość miejscową władz wymiarowych określa się według miejsca, gdzie następuje wypłata uposażeń służbowych, emerytur, wynagrodzeń za najemną pracę, tantjem.

§ 2. Dla wymiaru różnicy w podatku dochodowym (Dział II) właściwą jest władza skarbowa miejsca zamieszkania płatnika.

Art. 16. Właściwość miejscową dla wymiaru podatku od kapitałów i rent określa się według prawnej siedziby zarządu instytucyj i przedsiębiorstw obowiązanych do opłacania tego podatku.

Art. 17. Właściwość miejscową dla wymiaru podatku od energji elektrycznej określa się według miejsca położenia zakładu elektrycznego.

Do art. 17.

§ 5. Przez zakład elektryczny należy rozumieć również ostatniego odsprzedawcę.

Art. 18. Spory o właściwość miejscową między władzami skarbowemi I instancji, podległemi jednej izbie skarbowej, rozstrzyga izba skarbowa, natomiast spory między takiemiż władzami, podległemi różnym izbom skarbowym, tudzież spory między izbami skarbowemi rozstrzyga Minister Skarbu.

Art. 19. W przypadkach, gdzie dla ustalenia właściwości miejscowej nie wystarczają przepisy niniejszego rozdziału, — rozstrzyga o właściwości Minister Skarbu.

Do art. 19.

§ 6. Właściwą miejscowo dla wymiaru nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych jest ta władza skarbowa, do której należy wymiar podatku dochodowego (Dział I).

Art. 20. Minister Skarbu może przekazać sprawę w całości lub w części innej władzy I lub II instancji, jeżeli zachodzi ważna potrzeba wyłączenia sprawy z pod kompetencji władzy miejscowo dla niej właściwej.

DZIAŁ III.

Tajemnica urzędowa i wyłączenie urzędników.

Art. 21. Urzędnicy i inni funkcjonarjusze winni utrzymać w najściślejszej tajemnicy wszelkie wiadomości o stosunkach majątkowych i dochodowych płatników i osób trzecich, uzyskane przy wykonywaniu obowiązków służbowych. Zachowanie tajemnicy obowiązuje ich również po rozwiązaniu stosunku służbowego.

Art. 22. Urzędnik powinien się wyłączyć:

a) w sprawie, w której sam jest płatnikiem, albo pozostaje do płatnika w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może oddziałać na jego osobiste prawa i obowiązki;

b) w sprawie jego małżonka, krewnych do trzeciego i powinowatych do drugiego stopnia włącznie;
c) w sprawie swych rodziców przybranych, dzieci przysposobionych oraz osób, będących pod jego opieką lub kuratelą;
d) w sprawie, w której jest lub był pełnomocnikiem płatnika;
e) w sprawie, z powodu której wszczęto przeciw niemu postępowanie dyscyplinarne lub karno-sądowe;
f) w sprawie, w której brał udział w wydawaniu orzeczeń lub postanowień w I instancji.

DZIAŁ IV.

Komisje i Sekcje odwoławcze.

Art. 23. § 1. W okręgu każdej izby skarbowej tworzy się komisje odwoławcze do rozstrzygania odwołań od wymiaru podatku od placów budowlanych, przemysłowego od obrotu i dochodowego.

§ 2. Minister Skarbu może w razie potrzeby utworzyć w okręgu jednej izby skarbowej więcej niż jedną komisję odwoławczą i określić ich zakres działania.

Do art. 23.

§ 7. Ilość komisyj odwoławczych przy każdej izbie skarbowej, miejsce ich urzędowania, właściwość terytorjalną oraz liczbę członków poszczególnych komisyj zawiera tabela poniższa.

L. p.	Nazwa Izby Skarbowej	Ilość komisyj	Właściwość terytorjalna komisyj	Ilość członków	Ilość zastępców	Siedziba komisji
1	Izba Skarbowa w Białymstoku	1	woj. białostockie	24	24	m Białystok
2	Izba Skarbowa w Brześciu	1	woj. poleskie	24	24	m. Brześć
3	Izba Skarbowa w Grudziądzu	1	woj. pomorskie	24	24	Grudziądza
4	Izba Skarbowa w Kielcach	1	woj. kieleckie	36	36	m. Kielce
5	Izba Skarbowa w Krakowie	1	woj. krakowskie	36	36	m. Kraków
6	Izba Skarbowa w Lublinie	1	woj. lubelskie	36	36	m. Lublin
7	Izba Skarbowa I we Lwowie	1	woj. lwowskie	36	36	m. Lwów
8	Izba Skarbowa II we Lwowie	1	woj. stanisław.	24	24	m. Lwów
			woj. tarnopolskie	24	24	m. Lwów
9	Izba Skarbowa w Łodzi	1	m. Łódź	36	36	m. Łódź
			woj. łódzkie z wyłączeniem m. Łodzi	24	24	m. Łódź
10	Izba Skarbowa w Łucku	1	woj wołyńskie	24	24	m. Łuck
11	Izba Skarbowa w Nowogródku	1	woj. nowogródzkie	24	24	m. Nowogróde
12	Izba Skarbowa w Poznaniu	1	woj. poznańskie	36	36	m. Poznań
13	Izba Skarbowa Gr. w Warszawie	1	m. st. Warszawa	36	36	m Warszawa
14	Izba Skarbowa Okr. w Warszawie	1	woj. warszawskie	36	36	m. Warszawa
15	Izba Skarbowa w Wilnie	1	woj. wileńskie	24	24	m. Wilno
16	Wydział Skarbowy Urz. Woj. Śląskiego	1	woj. śląskie	36	36	m. Katowice

Art. 24. § 1. Komisje odwoławcze powołuje się na okres dwuletni. Minister Skarbu może tę kadencję przedłużyć na następne dwa lata.

§ 2. Minister Skarbu może rozwiązać komisję odwoławczą przed upływem kadencji i zarządzić ponowne jej skompletowanie.

§ 3. Komisja składa się z przewodniczącego oraz z 24 lub 36 członków i tyluż ich zastępców. Przewodniczącym komisji odwoławczej jest mianowany przez Ministra Skarbu urzędnik Ministerstwa Skarbu I kategorji, posiadający przynajmniej pięcioletnią służbę w dziale podatków bezpośrednich.

§ 4. Minister Skarbu może mianować stałego zastępcę przewodniczącego komisji odwoławczej. Zastępca przewodniczącego komisji odwoławczej powinien odpowiadać warunkom, przewidzianym dla przewodniczącego (§ 3).

§ 5. Minister Skarbu mianuje na wniosek dyrektora izby skarbowej 12 lub 18 członków i tyluż zastępców z grona płatników podatku od placów budowlanych, przemysłowego od obrotu lub dochodowego (Dział I) w okręgu izby oraz powołuje 12 lub 18 członków i tyluż zastępców z pośród kandydatów, przedstawionych za pośrednictwem dyrektora izby skarbowej z grona płatników podatku od placów budowlanych, przemysłowego od obrotu lub dochodowego (Dział I) w podwójnej ilości: 1) przez organizacje samorządu gospodarczego, 2) przez organizacje samorządu wolnych zawodów (Rady Adwokackie, Izby Lekarskie).

§ 6. Członkowie komisji (zastępcy) mogą być mianowani (powołani) na następną kadencję.

Do art. 24 § 5.

§ 8. (1) Do przedstawiania kandydatów na członków i zastępców członków komisyj odwoławczych uprawnione są izby rolnicze, przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, lekarskie oraz rady adwokackie.

(2) Ilość kandydatów, przypadającą na poszczególne organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego, ustala na każdą kadencję dyrektor właściwej izby skarbowej po zasięgnięciu opinji tych organizacyj.

§ 9. (1) Członków komisji z pośród płatników podatku od placów budowlanych, przemysłowego od obrotu i dochodowego (Dział I) oraz ich zastępców należy powołać i mianować w takim czasie, aby mogli przystąpić do sprawowania swych czynności od dnia 1 stycznia tego roku, od którego rozpoczyna się ich dwuletni okres urzędowania.

(2) Pierwsze komisje odwoławcze powinny być ukonstytuowane przed dniem 30 października 1934 r. z kadencją na okres do dnia 31 grudnia 1936 roku. W tym celu dyrektorzy izb skarbowych powinni wezwać pisemnie właściwe instytucje do przedstawienia kandydatów na wymaganą ilość członków komisyj odwoławczych i zastępców członków w terminie przewidzianym w art. 25 § 2 Ordynacji Podatkowej.

§ 10. Organa wykonawcze instytucyj, powołanych do przedstawiania kandydatów na członków komisji i ich zastępców, obowiązane są podać imię, nazwisko, wiek, zawód lub zatrudnienie, miejsce zamieszkania każdego kandydata oraz wskazać, jakiego podatku jest płatnikiem.

Art. 25. § 1. Przy mianowaniu i powołaniu członków i ich zastępców należy mieć na względzie, by wszystkie kategorje płatników były, o ile możności, równomiernie reprezentowane.

§ 2. Jeżeli związki i organizacje, o których mowa wyżej, nie przedstawią kandydatów na członków i ich zastępców w wyznaczonym co najmniej jednomiesięcznym terminie, wówczas także i pozostałych członków i zastęp-

ców zamianuje Minister Skarbu na wniosek dyrektora izby skarbowej z pośród płatników podatku przemysłowego od obrotu lub dochodowego.

Do art. 25 § 2.

§ 11. W przypadkach, gdy uprawnione instytucje zgłoszą kandydatów na członków komisyj odwoławczych w mniejszej ilości, niż przypada z podziału (§ 8) — dyrektor właściwej izby skarbowej może przedstawić do powołania Ministrowi Skarbu tylko połowę zgłoszonych kandydatów z danych list.

Art. 26. Członkami i zastępcami członków komisji odwoławczej mogą być jedynie obywatele Rzeczypospolitej, którzy ukończyli trzydziesty rok życia, korzystają z pełni praw cywilnych i obywatelskich i nie byli karani za przestępstwa na szkodę Skarbu Państwa.

Do art. 26.

§ 12. (1) Jeżeli jako kandydatów na członków i zastępców członków komisyj odwoławczych przedstawiono osoby nieodpowiadające warunkom art. 24 § 5 i art. 26 Ordynacji Podatkowej, dyrektor izby skarbowej zwraca się do właściwych instytucyj z żądaniem przedstawienia nowych kandydatów w terminie 14-dniowym.

(2) Po bezskutecznym upływie terminu lub po ponownem przedstawieniu kandydatów, nieodpowiadających powyższym warunkom, ma odpowiednie zastosowanie art. 25 § 2 Ordynacji Podatkowej.

§ 13. Jeżeli członek komisji lub zastępca członka komisji utraci w ciągu urzędowania warunki pełnienia swych obowiązków, powinien złożyć o tem pisemne oświadczenie przewodniczącemu komisji odwoławczej.

§ 14. Zastępca członka komisji, obejmujący opróżnione stanowisko członka komisji, pełni obowiązki tylko do końca okresu urzędowania swego poprzednika.

Art. 27. § 1. Od pełnienia czynności członka lub zastępcy członka komisji mogą się uchylić posłowie i członkowie Senatu, duchowni prawnie uznanych związków religijnych, osoby w wieku ponad 60 lat, osoby, które z powodu kalectwa lub ułomności nie są w możności spełniać obowiązków członków komisji, wreszcie osoby, które przez 6 lat nieprzerwanie pełniły już te obowiązki.

§ 2. Żołnierze, pełniący czynną służbę wojskową, wolni są od pełnienia obowiązków członków i zastępców członków komisyj odwoławczych.

Art. 28. § 1. Mandat członka komisji i zastępcy członka jest honorowy.

§ 2. Członkom i zastępcom zwraca się poniesione koszty podróży i wypłaca diety według norm, przewidzianych dla radców we władzach i urzędach bezpośrednio podległych władzy naczelnej. Prawo do diet mają również członkowie i zastępcy, zamieszkali w siedzibie komisji odwoławczej.

Art. 29. § 1. Mandat członka (zastępcy członka) komisji wygasa z upływem okresu, na jaki członek (zastępca) został mianowany (powołany), gdy członek (zastępca) utraci warunki piastowania mandatu (art. 26), lub gdy członek (zastępca) przestanie być płatnikiem w podatkach: od placów budowlanych, przemysłowym od obrotu lub dochodowym na skutek utraty źródła dochodu w danym okręgu.

§ 2. Członek (zastępca) traci mandat, jeżeli bez usprawiedliwienia przyczyn nie przybył na trzy kolejne posiedzenia.

§ 3. O wygaśnięciu lub utracie mandatu orzeka przewodniczący komisji odwoławczej. Od postanowienia tego służy zażalenie do Ministra Skarbu w terminie 14-tu dni po doręczeniu postanowienia.

§ 4. Minister Skarbu może z ważnych przyczyn zwolnić członka (zastępcę członka) komisji odwoławczej przed upływem czasu, na który był powołany.

§ 5. W przypadkach, wymienionych w paragrafach poprzednich, mianuje się (powołuje się) na pozostały okres urzędowania nowych członków (zastępców), trybem, wskazanym w art. 24.

Art. 30. § 1. Przewodniczący, jako też członkowie komisji i ich zastępcy, powinni w czasie pełnienia swych czynności przestrzegać postanowień ustaw podatkowych i przepisów niniejszej ordynacji, postępować bezstronnie bez względu na osobę płatnika i inne osoby oraz przedsiębiorstwa i według najlepszej wiedzy i sumienia, oraz zachować w ścisłej tajemnicy przebieg obrad, jak również stosunki płatnika i osób trzecich, o których powzięli wiadomości w związku z piastowaniem mandatu. Zachowanie tajemnicy obowiązuje również po ustaniu mandatu.

§ 2. Członkowie (zastępcy członków) komisji, nie będący urzędnikami państwowymi, obowiązani są na wstępie swego urzędowania, po uprzedniem zwróceniu ich uwagi przez przewodniczącego na odnośne postanowienia karne niniejszej ordynacji, złożyć następujące ślubowanie:

„Ślubuję, że w czasie pełnienia czynności członka komisji (zastępcy członka) postępować będę w myśl przepisów prawa bezstronnie i według najlepszej wiedzy i sumienia oraz, że wszystko, co dojdzie do mej wiadomości w związku z pełnieniem mandatu członka (zastępcy członka) komisji, a w szczególności wiadomości o przebiegu obrad i o stosunkach płatników, zachowam w tajemnicy również po ustaniu mandatu".

§ 3. Ślubowanie składa się przez powtórzenie słów ślubowania i podanie ręki przewodniczącemu. O złożeniu ślubowania należy sporządzić protokół, który podpisuje ślubujący oraz przewodniczący komisji.

Art. 31. § 1. Komisja odwoławcza obraduje i orzeka bądź w pełnym składzie (art. 24), bądź w sekcjach, złożonych z przewodniczącego, oraz 6 członków, w tem 3 z grupy mianowanych.

§ 2. Przewodniczący komisji odwoławczej osobiście przewodniczy zarówno w komisji, jak i w poszczególnych sekcjach i tylko w razie niemożności zastępuje go jego stały zastępca (art. 24 § 4). W wyjątkowych przypadkach Minister Skarbu może upoważnić do zastąpienia przewodniczącego komisji odwoławczej lub jego zastępcy przez innego urzędnika, posiadającego przynajmniej 5-letnią służbę w dziale podatków bezpośrednich.

§ 3. Przewodniczący komisji odwoławczej zwołuje komisję lub poszczególne sekcje, kieruje ich czynnościami i czuwa nad prawidłowem stosowaniem ustaw podatkowych i przepisów niniejszej ordynacji.

§ 4. Do referowania spraw w komisji lub w sekcjach i do prowadzenia protokółów posiedzeń mogą być powoływani urzędnicy izby skarbowej.

Do art. 31.

§ 15. (1) Przewodniczący zwołuje komisję lub poszczególne sekcje w miarę potrzeby.

(2) Zwołanie następuje przez zaproszenie każdego członka lub jego zastępcy z oznaczeniem dnia, godziny i miejsca posiedzenia oraz z podaniem przedmiotu obrad komisji.

(3) Członkom komisji, mieszkającym w miejscowości, w której ma się odbyć posiedzenie, zawiadomienia wysyła się w takim czasie, aby zostały doręczone co najmniej na trzy dni przed wyznaczonym terminem posiedzenia.

(4) Zawiadomienia dla członków komisji, mających miejsca zamieszkania poza siedzibą komisji, należy wysyłać w takim czasie, aby zostały doręczone co najmniej na 5 dni przed posiedzeniem.

(5) Termin 3-dniowy lub 5-dniowy nie obowiązuje przy wysyłaniu zawiadomień do zastępców członków.

§ 16. (1) Członkowie komisji (sekcji), zaproszeni na posiedzenie, obowiązani są przybyć punktualnie; niemożność przybycia należy bezzwłocznie usprawiedliwić.

(2) Przewodniczący, o ile pozostało dość czasu, wysyła zaproszenie zastępcy członka możliwie z tej samej kategorji płatników.

§ 17. (1) Przewodniczący kieruje czynnościami komisji, wykonywa jej uchwały i jest odpowiedzialny za należyte stosowanie ustaw.

(2) Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenia komisji, prowadzi obrady, poddaje wnioski pod głosowanie i t. d.

(3) W nieobecności przewodniczącego wszystkie czynności sprawuje jego zastępca.

(4) Obrady komisji toczą się ustnie i są tajne.

(5) W razie wyłonienia się w toku obrad kilku wniosków w jednym i tym samym przedmiocie, przewodniczący rozstrzyga o kolejności głosowania nad nimi, kierując się zasadą, że należy najpierw poddać pod głosowanie wniosek, który jest najkorzystniejszy dla interesów Skarbu.

Art. 32. § 1. Komisja odwoławcza w pełnym składzie obraduje i orzeka:

a) w przedmiocie ustalenia norm szacunkowych i orjentacyjnych dla podatków;
b) w przypadkach, wskazanych w art. 33 § 2 i
c) w innych sprawach, mających zasadnicze znaczenie dla wymiaru podatków.

§ 2. Bliższe postanowienia w tym względzie wyda Minister Skarbu.

Art. 33. § 1. Przewodniczący komisji odwoławczej wyłania ze składu komisji poszczególne sekcje w ten sposób, by w skład danej sekcji wchodziła, o ile możności, połowa członków z tej kategorji płatników, których odwołania będą przedmiotem obrad sekcji.

§ 2. Zasadniczo sekcje rozstrzygają odwołania ostatecznie. Jeżeli jednak przewodniczący komisji odwoławczej uzna, że uchwała sekcji narusza przepisy ustaw podatkowych lub rażąco odbiega od danych, zawartych w aktach wymiarowych, powinien przekazać sprawę komisji odwoławczej, która orzeka ostatecznie.

Art. 34. Komisja i sekcja jest zdolna do powzięcia uchwał, jeżeli na posiedzeniu komisji obecnych jest przynajmniej 8, a na posiedzeniu sekcji przynajmniej 2 członków, oprócz przewodniczącego.

Do art. 34.

§ 18. Przed rozpoczęciem obrad przewodniczący ustala ilość przybyłych członków, sprawdza, czy zawiadomienia o posiedzeniu zostały doręczone wszystkim członkom i rozstrzyga o ważności posiedzenia.

Art. 35. § 1. Uchwały w komisji i w sekcjach zapadają bezwzględną większością głosów osób, biorących udział w głosowaniu; przewodniczący nie głosuje, lecz jedynie rozstrzyga w razie równości głosów.

§ 2. Jeżeli przy głosowaniu nad wysokością pewnej cyfry nie można osiągnąć bezwzględnej większości głosów, wówczas głosy, oddane na cyfrę najniekorzystniejszą dla płatnika, należy doliczać do głosów, które padły na najbliższe korzystniejsze dla płatnika cyfry, tak długo, aż osiągnie się bezwzględną większość.

Art. 36. § 1. Członek (zastępca członka) powinien opuścić posiedzenie komisji lub sekcji na czas narady i powzięcia uchwały, gdy na posiedzeniu jest rozpatrywana sprawa opodatkowania jego samego lub osoby, z którą pozostaje w stosunku małżeństwa, pokrewieństwa lub powinowactwa w linji prostej, a w linji bocznej do drugiego stopnia, lub też w stosunku opieki lub przysposobienia, jak również, jeżeli rozpatrywana jest sprawa jego pracodawcy, lub pracownika, albo kogokolwiek, którego jest prawnym zastępcą, lub pełnomocnikiem, wreszcie, jeżeli jest współwłaścicielem lub udziałowcem przedsiębiorstwa, dla którego komisja lub sekcja określa podatek.

§ 2. Gdy wymienione w poprzednim paragrafie przeszkody dotyczą przewodniczącego, wówczas powinien on oddać przewodnictwo obrad swemu zastępcy, zastępca zaś — innemu urzędnikowi, wyznaczonemu przez przewodniczącego komisji odwoławczej.

Art. 37. Z obrad i uchwał komisji i sekcji sporządza się protokóły, które podpisują przewodniczący i przynajmniej 2 członków obecnych na posiedzeniu.

DZIAŁ V.

ORZECZENIA I POSTANOWIENIA.

Art. 38. Władze skarbowe wydają orzeczenia i postanowienia.

Art. 39. § 1. Orzeczeniem jest akt władzy skarbowej, wydany w toku postępowania wymiarowego i odwoławczego, mocą którego nakłada się, zmniejsza lub uchyla podatek, grzywnę lub karę porządkową.

§ 2. Wszelkie inne akty są postanowieniami.

Art. 40. O ile poszczególne przepisy niniejszej ordynacji inaczej nie stanowią, każde orzeczenie i postanowienie powinno zawierać nazwę władzy, wymienienie osoby, do której jest skierowane, datę, osnowę, powołanie się na podstawę prawną, podpis lub pieczęć władzy i pouczenie co do terminu i trybu zaskarżenia.

Art. 41. Jeżeli władza błędnie objaśni płatnika bądź co do terminu wniesienia odwołania lub zażalenia, bądź co do dalszego toku instancji, to objaśnienie takie nie może pociągnąć ujemnych skutków dla płatnika w razie zastosowania się do takiego objaśnienia. Odwołanie lub zażalenie, wniesione w terminie wyznaczonym, chociażby po upływie właściwego terminu ustawowego, uważa się za wniesione w terminie, jeżeli zaś błędnie objaśniono płatnika co do toku instancji, albo jeżeli wogóle nie objaśniono płatnika o przysługującem mu prawie wniesienia odwołania lub zażalenia, może on w ciągu 14 dni po doręczeniu orzeczenia żądać od władzy takiego objaśnienia. Wówczas termin do wniesienia odwołania lub zażalenia liczy się od dnia następnego po otrzymaniu objaśnienia.

Art. 42. O ile przepisy niniejszej ordynacji inaczej nie stanowią, orzeczenia lub postanowienia, przeciw którym nie jest dopuszczalne odwołanie lub zażalenie w toku instacji, są ostateczne. Orzeczenie lub postanowienie ma być podane pisemnie do wiadomości płatników; za zgodą płatnika może być ono również podane mu ustnie do wiadomości. Ustne zawiadomienie potwierdzi płatnik swoim podpisem i datą na akcie, zawierającym załatwienie.

DZIAŁ VI.

OBOWIĄZEK PODATKOWY.

Art. 43. Poszczególne ustawy podatkowe określają, kiedy powstaje obowiązek podatkowy i odpowiadające mu prawo Państwa do wymiaru podatku.

Art. 44. § 1. Jeżeli termin wykonania zobowiązania podatkowego nie jest ściśle określony w ustawie podatkowej, zobowiązanie podatkowe powstaje z chwilą ustalenia kwoty podatku przez właściwą władzę.

§ 2. Zobowiązanie podatkowe staje się wymagalnem z upływem terminu płatności, określonego w ustawie podatkowej lub ustalonego w myśl § 1.

§ 3. Zobowiązanie podatkowe obejmuje zarówno podatek i wszelkiego rodzaju dodatki do podatku, jak również należności uboczne, a mianowicie kary za zwłokę, odsetki za odroczenie i koszty przymusowego ściągnięcia.

Art. 45. Obowiązek podatkowy wygasa na skutek powstania okoliczności, określonych w poszczególnych ustawach podatkowych.

Art. 46. Zobowiązanie podatkowe wygasa przez: 1) zapłatę lub przymusowe ściągnięcie, 2) umorzenie, 3) przedawnienie.

DZIAŁ VII.

PŁATNICY I ICH ZASTĘPCY.

Art. 47. Płatnikiem w rozumieniu niniejszej ordynacji jest każda osoba fizyczna, (spadek wakujący) lub prawna, podlegająca w myśl poszczególnych ustaw podatkowych obowiązkowi podatkowemu.

Art. 48. Do działań w sprawach podatkowych, a w szczególności do składania zeznań, do udzielania wyjaśnień, odpowiedzi na zapytania i przedstawione wątpliwości, zdolni są płatnicy, którzy w myśl przepisów prawa cywilnego posiadają zdolność do działań prawnych.

Art. 49. § 1. Imieniem płatników, nie mających zdolności do działań prawnych, działają ich zastępcy prawni.

§ 2. Imieniem osób prawnych, spółek jawnych, handlowych i komandytowych, działają osoby, uprawnione do zastępstwa z mocy statutu, aktu fundacyjnego, umowy spółki i t. p.

§ 3. Imieniem spadków wakujących działają osoby, sprawujące zarząd majątku masy spadkowej.

§ 4. Jeżeli nie jest pewne, kto jest upoważniony do występowania w imieniu spadku lub innego pozostałego majątku, to na wniosek właściwej władzy skarbowej sąd wyznaczy kuratora.

§ 5. Co do płatności nieobecnych, lub niezdolnych do działań prawnych, a nie mających zastępcy prawnego, może właściwa władza skarbowa wystąpić do sądu z wnioskiem o wyznaczenie takiego zastępcy.

Art. 50. § 1. Płatnik może ustanowić pełnomocnika.

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie, przyczem władza skarbowa może żądać uwierzytelnienia podpisu na pełnomocnictwie z wyjątkiem przypadków, gdy pełnomocnikiem jest adwokat.

Do art. 50 §§ 1 i 2.

§ 19. (1) Płatnik może ustanowić pełnomocnika, o ile do danej czynności nie jest wymagane jego osobiste działanie.

(2) Pełnomocnikiem może być każda osoba własnowolna, o ile poszczególne przepisy prawne nie stanowią inaczej.

(3) Władza skarbowa nie żąda pełnomocnictwa od członków rodziny płatnika i osób należących do wspólnego gospodarstwa domowego w tych przypadkach, gdy osoby te w zastępstwie płatnika domagają się jedynie udzielenia im informacyj w sprawach mniejszej wagi, o ile władza nie ma wątpliwości co do charakteru, w jakim występują te osoby.

Art. 51. § 1. Płatnicy, przebywający stale zagranicą, obowiązani są wyznaczyć pełnomocnika, mieszkającego w kraju.

§ 2. Jeżeli siedziba zarządu przedsiębiorstwa wykonywanego w kraju znajduje się zagranicą, zarząd przedsiębiorstwa powinien ustanowić pełnomocnika, mieszkającego w kraju stale.

§ 3. O ustanowieniu pełnomocnika należy zawiadomić właściwą władzę skarbową.

§ 4. Nieustanowienie pełnomocnika uprawnia właściwe władze skarbowe do zastosowania postanowień art. 49 § 5.

Art. 52. Przepisy, dotyczące płatników, odnoszą się odpowiednio do ich prawnych zastępców, pełnomocników, zarządców masy spadkowej i kuratorów.

CZĘŚĆ II.

POSTĘPOWANIE PRZY WYMIARZE PODATKÓW.

DZIAŁ I.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE.

Rozdział I.

Zbieranie danych ewidencyjnych.

Art. 53. § 1. Zarządy gmin wiejskich obowiązane są do sporządzania i dostarczania właściwym władzom skarbowym na ich żądanie wykazów, obejmujących wszystkie osoby, które na terenie gminy:

a) posiadają nieruchomości gruntowe,
b) posiadają nieruchomości budynkowe, wynajmowane lub odstępowane sposobem darmym osobom trzecim, lub zajmowane w całości lub też częściowo przez właścicieli, z wyłączeniem budynków, wchodzących w skład gospodarstw rolnych,
c) posiadają budynki o charakterze dochodowym lub zarobkowym, a nie związane z produkcją rolną, zarówno domy mieszkalne, jak i budowle, przeznaczone na pomieszczenie zakładów przemysłowych i handlowych,
d) posiadają przedsiębiorstwa handlowe lub przemysłowe,
e) wykonywają zajęc a zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych.

§ 2. W wykazie nieruchomości gruntowych należy wskazać ich obszar i rodzaj użytkowania.

Do art. 3 — 58, 62 — 66 i 68.

§ 20. Przez właściwą władzę skarbową należy rozumieć właściwy terytorjalnie urząd skarbowy.

Art. 54. Zarządy gmin miejskich są obowiązane do sporządzania i dostarczania właściwym władzom skarbowym na ich żądanie wykazów nieruchomości budynkowych, położonych na terenie miast, z podaniem roku ich wybudowania, jeśli budowa została ukończona po dniu 31 grudnia 1921 r., oraz wykazów placów budowlanych, nadających się pod budowę, a nie zabudowanych lub niedostatecznie zabudowanych.

Art. 55. W przypadkach scalenia gruntów, należących do podatkowych jednostek zbiorowych, właściwa władza powiatowa administracji ogólnej powinna donieść o tem urzędowi skarbowemu w terminie 30 dni po uprawomocnieniu się orzeczenia, zatwierdzającego scalenie. Nadto władza ta obowiązana jest przesłać właściwemu urzędowi skarbowemu w oryginałach lub odpisach wszelkie, wynikające ze scalenia dokumenty, związane z obszarem i klasyfikacją scalonych przestrzeni.

Art. 56. § 1. Urzędy wojewódzkie obowiązane są do zawiadamiania właściwych władz skarbowych w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku o zarejestrowanych i wykreślonych u nich osobach, uprawiających wolne zawody (lekarzy, inżynierów, mierniczych, dentystów i t. p.).

§ 2. Władze przemysłowe I instancji obowiązane są zawiadamiać właściwe władze skarbowe o wydanych przez nie kartach rzemieślniczych.

Art. 57. § 1. Sądy obowiązane są do zawiadamiania właściwych władz skarbowych w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku o nowozarejestrowanych biegłych, tłumaczach przysięgłych, notarjuszach, pisarzach hipotecznych i komonikach oraz do zawiadamiania właściwych władz skarbowych w ciągu 7 dni po dokonaniu rejestracji o pierwszym wpisie nowych firm do rejestru handlowego i zmianach, wprowadzonych do rejestru firm już zarejestrowanych.

§ 2. Rady adwokackie obowiązane są w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku zawiadamiać władze skarbowe o wszelkich zmianach, zachodzących w liście adwokatów.

Art. 58. § 1. Właściciele nieruchomości budynkowych i placów budowlanych, położonych na terenie miast, miasteczek i osad, obowiązani są do sporządzenia i dostarczenia właściwym władzom skarbowym w terminie do 15 stycznia każdego roku według stanu z końcem roku poprzedniego wykazów, obejmujących wyszczególnienie:

1) wszystkich lokali, znajdujących się w ich nieruchomościach, tak mieszkalnych, jak i handlowych, lub przemysłowych, z podaniem ilości pomieszczeń, charakteru ich użytkowania, oraz kwoty otrzymanego rocznego czynszu dzierżawnego, lub rocznej wartości czynszowej;
2) wszystkich najemców mieszkań oraz członków ich rodzin, mających samoistny dochód, podnajemców oraz osób, które, znajdując się w stosunku służbowym do najemców lub podnajemców, u nich zamieszkują (służba domowa, bony, subjekci i t. p.);
3) wszystkich osób, pozostających na utrzymaniu najemców i podnajemców, z podaniem ich wieku i stopnia pokrewieństwa;
4) placów budowlanych z danemi potrzebnemi do wymiaru podatku od nieruchomości lub od placów budowlanych.

§ 2. Do udzielenia właścicielom nieruchomości budynkowych danych, przewidzianych w § 1 pkt. 1, 2 i 3, obowiązani są najemcy i podnajemcy w terminie do dnia 1 stycznia każdego roku.

Do art. 58.

§ 21. (1) Wszyscy właściciele nieruchomości budynkowych na terenie miast, miasteczek i osad sporządzają corocznie wykazy (wzór Nr. 1) i składają je właściwym urzędom skarbowym w terminie do dnia 15 stycznia każdego roku, ewentualnie załączając przy nich listy szczegółowe (wzór Nr. 2).

(2) Posiadacze mieszkań w tych miastach, miasteczkach i osadach, które określi zapomocą obwieszczeń corocznie izba skarbowa, obowiązani są w terminie do dnia 1 stycznia każdego roku sporządzać listy szczegółowe (wzór Nr. 2) oraz dostarczać je właścicielom nieruchomości budynkowych.

(3) Na terenie województwa śląskiego zamiast wzoru Nr. 1 sporządza się wzór Nr. 21.

§ 22. (1) Wykazy wzór Nr. 1 powinny obejmowac wszystkich posiadaczy lokali według stanu w dniu 15 grudnia.

(2) Listy szczegółowe (wzór Nr. 2) powinny obejmować wszystkich najemców i podnajemców, odnajmujących pokoje lub części mieszkania, członków ich rodzin, mających samoistny dochód lub niemających samoistnego dochodu, a należących do wspólnego gospodarstwa domowego, bez względu na ich miejsce zamieszkania lub pobytu, oraz osoby, które, znajdując się w stosunku służbowym do posiadaczy mieszkań, u nich zamieszkują, jak np. guwernantki, bony, sekretarze osobiści, subjekci, służba domowa i t. p.

§ 23. Do wykazów i list (§ 22) powinny być wpisane również i te osoby, które przypadkowo lub chwilowo były nieobecne w mieszkaniu w dniu 15 grudnia, lecz pozostawiły pomieszczenia do dalszego własnego użytku.

§ 24. Właściciele placów budowlanych na całym obszarze Państwa z wyjątkiem województwa śląskiego, składają w terminie do dnia 15 stycznia każdego roku właściwym władzom skarbowym dane do wymiaru podatku od nieruchomości lub od placów budowlanych na drukach według wzoru Nr. 3.

§ 25. (1) Odpowiednie obwieszczenia (§ 21) i formularze urzędy skarbowe rozsyłają w swych okręgach właścicielom nieruchomości budynkowych i placów budowlanych bezpośrednio albo za pośrednictwem zarządów gmin wiejskich i miejskich.

(2) W razie nieotrzymania odpowiednich formularzy obowiązani do ich złożenia mają się zgłosić po nie do właściwych urzędów skarbowych.

Art. 59. Minister Skarbu może obowiązki, przewidziane w niniejszym rozdziale, rozszerzyć (art. 53 — 57) oraz zawiesić lub ograniczyć (art. 53 — 58). Rozszerzenie obowiązków, przewidzianych w art. 53 — 56 następuje w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Rozdział II.

Obowiązki urzędów, płatników i osób trzecich w postępowaniu przygotowawczem.

Art. 60. § 1. Wszystkie władze, urzędy i przedsiębiorstwa tak państwowe, jak i samorządowe ,oraz ich organa wykonawcze, jak również instytucje kredytowe (banki), przedsiębiorstwa komunikacyjne, kolei żelaznej, żeglugi, przewozowe, ubezpieczeniowe i ekspedycyjne, domy składowe oraz wszelkie przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i inne na zysk obliczone, wreszcie osoby, wykonywające zajęcia przemysłowe i samodzielne wolne zajęcia zawodowe, a także notarjusze, obowiązani są na pisemne żądanie władz skarbowych udzielać bezpłatnie wszelkich posiadanych przez nie danych i informacyj, potrzebnych do wymiaru podatków.

§ 2. W razie rzeczywistej trudności w dostarczaniu wspomnianych da-

nych i informacyj, powinny wyżej wymienione instytucje, przedsiębiorstwa i osoby zezwalać organom władz skarbowych na przeglądanie wszelkiego rodzaju aktów, ksiąg, dokumentów i innych zapisków, jak również na sporządzanie z nich odpowiednich odpisów i wyciągów, potrzebnych do wymiaru podatków.

§ 3. Żądanie udzielania informacyj, jak i badania ksiąg w odniesieniu do wkładów oszczędnościowych i lokacyjnych w instytucjach kredytowych może jedynie nastąpić w przypadkach wyjątkowych na pisemne zarządzenie Ministra Skarbu, dotyczące poszczególnego wkładcy.

§ 4. Materjał, uzyskany w powyższy sposób, władze skarbowe powinny zużytkować z całkowitem zachowaniem tajemnicy.

Art. 61. Urzędy państwowe i samorządowe oraz te instytucje publiczne i zrzeszenia, które korzystają z gwarancyj, z kredytów lub subwencyj państwowych, są obowiązane przesyłać właściwym izbom skarbowym wiadomości o zawarciu umów o dokonaniu robót i dostaw, tudzież umów o dzierżawę, prawa poboru specjalnych opłat, a to najpóźniej w ciągu 7 dni po zawarciu umowy.

Art. 62. Każdy nabywca prawa własności lub użytkowania nieruchomości gruntowej powinien zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową.

Art. 63. Właściciel lub użytkownik gruntów powinien zawiadomić właściwą władzę skarbową o wszelkich zmianach, zaszłych w sposobie użytkowania posiadłości rolnej zarówno z woli właściciela lub użytkownika, jak i z przyczyn od nich niezależnych.

Do art. 63.

§ 26. Przez zmiany sposobu użytkowania uważa się zmiany w gospodarczem przeznaczeniu gruntów, a więc np. zmianę gruntu uprawnego na sztuczny staw, lasu na pastwisko i t. d. Pod pojęcie sposobu użytkowania nie podpadają natomiast zmiany rodzaju uprawy, np. zastąpienie uprawy żyta uprawą ziemniaków i t. d.

Art. 64. Każdy nabywca prawa własności lub użytkowania nieruchomości budynkowej, podlegającej opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, powinien zawiadomić o tem nabyciu właściwą władzę skarbową.

Art. 65. Właściciele nieruchomości budynkowych powinni zawiadomić właściwą władzę skarbową o zmianach w wysokości czynszu dzierżawnego.

Do art. 65 i 67.

§ 27. Właściciele nieruchomości budynkowych nie mają obowiązku zawiadamiania właściwych urzędów skarbowych o zmianach w wysokości czynszów dzierżawnych, o ile wiadomości te będą przez nich podane w wykazie przewidzianym w § 21.

Art. 66. § 1. Właściciele nieruchomości budynkowych, podlegających podatkowi od lokali, powinni zawiadomić właściwą władzę skarbową o wszystkich zmianach, zaszłych w osobach najemców poszczególnych lokali, oraz o wszystkich innych zmianach, mających wpływ na wysokość podatku od lokali.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do właścicieli placów, podlegających podatkowi od placów budowlanych.

Art. 67. Zawiadomienia, o których mowa w art. 62 — 66, należy uskutecznić najpóźniej w terminie do dnia 15 stycznia roku następnego, w którym te zmiany zaszły.

Art. 68. § 1. Kto zakłada lub obejmuje przedsiębiorstwo lub skład, podlegające opodatkowaniu, powinien przed rozpoczęciem działalności zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową.

§ 2. Kto zamierza rozpocząć zajęcie, podlegające opodatkowaniu, powinien przed jego rozpoczęciem zawiadomić o tem właściwą władzę skarbową.

Do art. 68.

§ 28. Obejmujący przedsiębiorstwo lub skład albo zamierzający rozpocząć zajęcie, podlegające opodatkowaniu, nie mają obowiązku oddzielnego zawiadamiania o tem właściwych władz skarbowych, o ile przed rozpoczęciem działalności wiadomości te zostały przez nich podane w deklaracjach przy nabywaniu świadectw przemysłowych, lub kart rejestracyjnych.

Rozdział III.

Świadkowie i biegli.

Art. 69. W sprawach podatkowych każda osoba, wezwana przez władze skarbowe, obowiązana jest udzielać wyjaśnień, zeznawać jako świadek lub biegły, przedstawiać do przejrzenia księgi, zapiski, notatki i inne dokumenty o charakterze handlowym, będące w jej posiadaniu, oraz zezwalać na sporządzanie z nich wyciągów i odpisów.

Art. 70. § 1. Świadek i biegły może odmówić zeznania, jeżeli w stosunku do płatnika, co do którego władza skarbowa żąda informacji lub zeznania, pozostaje w stosunku:

1) małżeństwa,
2) pokrewieństwa lub powinowactwa w linji prostej, a w linji bocznej do drugiego stopnia,
3) przysposobienia.

Od powyższego obowiązku mogą uchylić się także osoby:

1) które przez swe zeznanie lub informacje mogą spowodować wszczęcie przeciw sobie lub osobom, wymienionym w ustępie 1, postępowania karno - sądowego, karno - skarbowego lub karno - administracyjnego,
2) duchowni prawnie uznanych wyznań, odnośnie do tego, co im powierzono pod tajemnicą duchowną,
3) lekarze i personel u tychże zawodowo zatrudniony, co do szczegółów, które doszły do ich wiadomości w związku z wykonywaniem zawodu lekarskiego,
4) adwokaci i obrońcy sądowi, co do danych i okoliczności, powierzonych im z powodu wykonywania zawodu.

§ 2. Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń zwolnić od obowiązku składania zeznań inne osoby, poza wymienionemi w § 1.

Do art. 70 § 2.

§ 29. Od obowiązku składania zeznań, poza osobami wymienionemi w art. 70 § 1 Ordynacji Podatkowej, mogą uchylać się w zakresie dokonywanych czynności ponadto biura informacyjne o zdolności kredytowej.

Art. 71. Przed przesłuchaniem świadka i biegłego władza powinna uprzedzić go o grożącej mu odpowiedzialności za fałszywe zeznanie.

Art. 72. § 1. Świadkowie i biegli, wzywani w sprawach podatkowych, mają prawo do wynagrodzenia według norm, ustalonych przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzeń.

§ 2. Żądania świadków i biegłych o przyznanie wynagrodzenia powinny być zgłoszone na piśmie pod rygorem utraty roszczenia.

§ 3. Płatnik obowiązany jest pokryć koszty świadków i biegłych, którzy mają być przesłuchani na jego wniosek, i odpowiednią kwotę wpłacić w wyznaczonym mu przez władzę skarbową terminie, w przeciwnym razie należy odstąpić od przeprowadzenia dowodu.

Do art. 72.

§ 30. Należności świadków obejmują: zwrot wydatków koniecznych ,związanych ze stawiennictwem do władz skarbowych, oraz diety.

§ 31. Wydatki konieczne, związane ze stawiennictwem do władz skarbowych, składają się z niezbędnych kosztów podróży (§ 32) od miejsca zamieszkania świadka, uwidocznionego w wezwaniu, do miejsca urzędowania i zpowrotem.

§ 32. Za niezbędne koszty uważa się koszty przejazdu środkiem transportu masowego (koleje, tramwaje, autobusy. i t. p.), odbytego klasą najniższą, w braku zaś takiego środka — koszty przejazdu innym najtańszym z dostępnych środków lokomocji.

§ 33. Jeżeli świadek odbył podróż swoim środkiem lokomocji lub pieszo, należy przyznać koszty przejazdu ,jakieby mu się należały w myśl § 32.

§ 34. Wysokość diet określa władza skarbowa według swego uznania, jednakowoż w sumie nie większej niż 10 złotych dziennie.

§ 35. Będący w służbie czynnej funkcjonarjusze państwowi i żołnierze otrzymują koszty podróży i diety według norm, ustanowionych dla podróży służbowych, jeżeli okoliczności, o których mają zeznawać, pozostają w związku z wykonywaniem ich urzędu lub służby; w innych przypadkach stosuje się do nich zasady ogólne (§§ 30 — 34).

§ 36. Jeżeli ta sama osoba na wniosek płatników przesłuchana będzie w kilku sprawach podatkowych tego samego dnia, koszty rozdziela się równomiernie pomiędzy wszystkich płatników.

§ 37. Świadkom służy prawo do należności także wtedy, gdy na wezwanie władz skarbowych stawili się, lecz nie zostali przesłuchani.

§ 38. Należności biegłych obejmują wynagrodzenie za stawiennictwo i za wykonaną pracę .

§ 39. Do wynagrodzenia biegłych za stawiennictwo stosuje się odpowiednio przepisy odnoszące się do świadków (§§ 31 — 33 i 36).

§ 40. (1) Wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę określa władza skarbowa, w granicach od 1 zł do 10 zł za każdą zaczętą godzinę, w zależności od kwalifikacyj, czasu i trudu, koniecznego do wykonania pracy.

(2) Jeżeli czynność biegłego wymaga zwykłych wiadomości kupca lub rzemieślnika, należy w zasadzie przyznawać wynagrodzenie według stawek najniższych.

(3) Minister Skarbu może zezwolić na przekroczenie granicy wynagrodzenia, określonego w ustępie (1).

§ 41. Świadek lub biegły, który niesłusznie odmawia zeznań lub spełnienia czynności, albo też odmawia złożenia przysięgi, nie ma prawa do należności.

§ 42. (1) Świadkowie i biegli powinni zażądać wynagrodzenia tegoż dnia po wykonaniu swego obowiązku.

(2) Świadkowie i biegli, którzy nie zgłoszą żądania w terminie powyższym, tracą prawo do wynagrodzenia, o czem należy ich uprzedzić.

Art. 73. § 1. Władze skarbowe mają prawo żądać przesłuchania pod przysięgą świadków i biegłych na określone okoliczności faktyczne, lub na określone pytania, służące do wyświetlenia stanu sprawy. To samo prawo służy płatnikowi. Przesłuchanie przeprowadzą na wniosek właściwej władzy skarbowej sąd grodzki, w którego okręgu mieszka osoba, mająca być przesłuchaną pod przysięgą. Płatnika należy zawiadomić o terminie przesłuchania pod przysięgą świadków i biegłych w jego sprawie w sądzie. Płatnikowi, względnie jego pełnomocnikowi, wolno stawiać pytania świadkom i biegłym w przedmiocie przesłuchania.

§ 2. Osoby, które mają prawo odmówić udzielenia zeznań i wyjaśnień (art. 70), mają również prawo uchylić się od złożenia przysięgi.

DZIAŁ II.

POSTĘPOWANIE WYMIAROWE.

ROZDZIAŁ I.

Obowiązki i uprawnienia władz i płatników w toku postępowania wymiarowego.

Oddział I.

Zeznania.

Art. 74. § 1. Płatnicy mają obowiązek składania deklaracyj przy nabywaniu świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

§ 2. Zeznania do wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego obowiązane są składać te kategorje płatników, które określa Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

§ 3. Wszystkim płatnikom, nie objętym § 2, przysługuje prawo składania zeznań do wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego. Do zeznań tych będą miały zastosowanie wszystkie przepisy niniejszej ustawy, odnoszące się do zeznań, objętych § 2.

Do art. 74.

§ 43. Deklaracje do wymiaru podatku przemysłowego, pobieranego w formie świadectw przemysłowych, oraz zeznania dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego składa się do władzy skarbowej, właściwej do wymiaru podatku.

§ 44. Deklaracje dla wymiaru podatku przemysłowego w formie świadectw przemysłowych składa się na piśmie (wzory Nr. Nr. 4, 5 i 6) oddzielnie dla każdego zakładu handlowego, przemysłowego, składu oraz dla każdego innego przedsiębiorstwa na zysk obliczonego, jak również dla każdego zajęcia przemysłowego.

§ 45. (1) Zeznania dla wymiaru podatku przemysłowego od obrotu powinny być składane na piśmie (wzór Nr. 7 i wzór Nr. 22);

a) co do każdego oddzielnego zakładu, lub przedsiębiorstwa handlowego, zaliczonego w myśl taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 716) — do kategorji I i II przedsiębiorstw handlowych.

b) co do każdego oddzielnego zakładu lub przedsiębiorstwa przemysłowego, zaliczonego w myśl powołanej taryfy — do pierwszych pięciu kategoryj przedsiębiorstw przemysłowych,

c) co do każdego zajęcia przemysłowego, zaliczonego w myśl powołanej taryfy do kategorji I i II a) i b) zajęć przemysłowych.

d) co do każdego samodzielnego wolnego zajęcia zawodowego,

e) co do wszystkich innych przedsiębiorstw, bez względu na posiadaną kategorję świadectwa przemysłowego, jeśli prowadzą księgi handlowe lub też są obowiązane do prowadzenia ksiąg na podstawie obowiązujących przepisów.

(2) Udzielenie w trybie ulg zezwolenia na nabycie świadectwa przemysłowego niższej kategorji, aniżeli przewidziano w taryfie, stanowiącej załącznik do art. 23 usta-

wy o państwowym podatku przemysłowym, nie ma wpływu na obowiązek składania zeznań w myśl poprzedniego ustępu.

§ 46. Zeznania dla wymiaru podatku dochodowego (Dział I) obowiązane są składać na piśmie:

A. osoby fizyczne oraz spadki wakujące (wzór Nr. 8), których dochód płynie:
a) z nieruchomości gruntowej przekraczającej 100 ha,
b) z domów mieszkalnych, składających się więcej niż z 20 izb,
c) z przedsiębiorstw i zajęć, wymienionych w § 45;

B. osoby prawne(wzór Nr. 9 i 10) oraz osoby fizyczne (spadki wakujące), prowadzące księgi handlowe lub gospodarcze, bez względu na wysokość osiąganego dochodu lub poniesionych strat.

§ 47. Osoby, wymienione w art. 30 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 715), obowiązane są złożyć pierwsze zeznanie o dochodzie w terminach wskazanych w art. 33 tejże ustawy.

§ 48. Zeznanie, złożone nie na formularzu urzędowym, uważa się za złożone według ustanowionego wzoru, o ile zawierać będzie: a) odpowiedzi na wszystkie pytania formularza urzędowego, b) zapewnienie, że złożone zostało według najlepszej wiedzy i sumienia, c) wyraźne oznaczenie, iż jest zeznaniem podatkowem i d) datę i podpis płatnika lub jego prawnego zastępcy.

§ 49. (1) Zeznania (obliczenia) dla wymiaru różnicy podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (Dział II ustawy o państwowym podatku dochodowym) składają na piśmie (wzór Nr. 11) jedynie te osoby fizyczne, które otrzymały uposażenia służbowe, emerytury i wynagrodzenia za najemną pracę od różnych służbodawców w wysokości, przekraczającej łącznie 2.500 zł rocznie.

(2) Zeznania (obliczenia) te składać należy do urzędu skarbowego, w którego okręgu płatnik ma miejsce zamieszkania (art. 14 i 15 § 2 Ordynacji Podatkowej) równocześnie z uiszczeniem pierwszej raty kwartalnej (§ 82).

Do art. 74 § 2 i 3 i art. 76 § 1.

§ 50. Władze skarbowe obowiązane są zbadać i porównać z posiadanemi materjałami wniesione w terminie zeznania płatników zarówno obowiązanych do ich złożenia (art. 74 § 2 Ordynacji Podatkowej) jak i nieobowiązanych (art. 74 § 3).

Art. 75. Do składania zeznań dla wymiaru podatku przemysłowego (od obrotu) i podatku dochodowego wyznacza się następujące terminy:
a) dla osób fizycznych i spadków wakujących 1 marca każdego roku,
b) dla osób prawnych — 1 czerwca każdego roku.

O d d z i a ł II.

Opracowanie materjału wymiarowego.

Art. 76. § 1. Zeznania płatników powinny być przez władze wymiarowe zbadane i porównane z posiadanemi materjałami.

§ 2. Władze wymiarowe mają obowiązek oparcia wymiaru na materjale faktycznym. Władze, do których należy wymiar podatku, mają prawo:
a) przesłuchiwać świadków i biegłych,
b) wzywać płatnika celem przesłuchania, lub inne osoby celem otrzymania wyjaśnień,
c) wzywać płatnika do wykazania jego przychodów, rozchodów, majątku, dochodu i obrotu, wogóle do udzielania wszelkich wyjaśnień i dowodów,

d) przeprowadzać oględziny lokalne i lustracje przedsiębiorstw,
e) badać księgi handlowe, gospodarcze, zapiski i inne dokumenty płatnika lub innych osób.

§ 3. Biegłych powołuje się z list, przedstawionych władzom skarbowym przez instytucje samorządu gospodarczego i zawodowego.

§ 4. Zeznania, opinje, wyjaśnienia świadków, biegłych, płatników lub innych osób powinny być sporządzane protokólarnie lub składane na piśmie i dołączane do właściwych akt wymiarowych. Również wyniki badania ksiąg handlowych, gospodarczych, zapisków i t. p., jak i wyniki oględzin lokalnych powinny być ujęte protokólarnie i dołączane do właściwych akt.

§ 5. Na podstawie tak zebranego materjału faktycznego władza wymiarowa ustala podstawy wymiaru podatku zarówno dla płatników, którzy złożyli zeznania, jak i dla płatników, którzy zeznań nie złożyli.

Do art. 76 § 3.

§ 51. Dla dziedzin życia gospodarczego lub zawodowego, nieobjętych działalnością organizacyj samorządu gospodarczego lub zawodowego, władze skarbowe, do czasu zorganizowania tego samorządu, powołują biegłych z list, przedstawionych zastępczo przez wolne organizacje zawodowe — na wezwanie władz skarbowych.

Do art. 76 § 4 i art. 194.

§ 52. (1) Protokół sporządza się tak, aby z niego widoczne było: kto, kiedy, gdzie i jakich czynności urzędowych dokonał, kto był przy tem obecny, co i w jaki sposób stwierdzono oraz jakie zarzuty lub uwagi zgłosiły obecne przy tej czynności osoby.

(2) Protokół powinien być odczytany i przedstawiony do podpisu osobom uczestniczącym w tej czynności. Jeżeli osoby te nie chcą lub nie mogą podpisać protokółu, przyczynę tego zaznacza się w protokóle.

§ 53. Zeznania i oświadczenia osób przesłuchiwanych wciąga się do protokółu z możliwą dokładnością, bez zmian, opuszczeń i dodatków.

O d d z i a ł III.

Ocena zeznań, składanych przez płatników.

Art. 77. § 1. W razie wątpliwości co do dokładności lub prawdziwości zeznania, opartego na księgach, lub w razie niewykazania w zeznaniach wszystkich źródeł podlegających opodatkowaniu, władza wymiarowa obowiązana jest wezwać płatnika do uzupełnienia, wyjaśnienia lub sprostowania zeznania, wyznaczając odpowiedni termin oraz wskazując konkretne okoliczności, dla których podaje się w wątpliwość zeznanie.

§ 2. Obowiązek władzy wymiarowej do wezwania o usunięcie wątpliwości dotyczy tych przypadków, gdy płatnicy prowadzą księgi handlowe lub gospodarcze i złożyli w terminie zeznania, a wątpliwość obejmuje okoliczności istotne dla wymiaru lub gdy wymiar dotyczyć będzie nowego, nieobjętego zeznaniem źródła, podlegającego opodatkowaniu.

Art. 78. § 1. Wyjaśnienia płatnika, złożone w odpowiedzi na przedstawione mu wątpliwości, oraz zaofiarowane przezeń dowody powinny być zbadane i należycie ocenione.

§ 2. Przeprowadzenie zaofiarowanego przez płatnika dowodu może być zaniechane, gdy objęte tym dowodem fakty władza uznaje za prawdzi-

we lub gdy środek dowodowy oczywiście nie nadaje się do stwierdzenia spornej okoliczności.

Art. 79. § 1. Jeżeli płatnik, prowadzący księgi handlowe lub gospodarcze, nie złożył zeznania lub wyjaśnienia w przepisanym terminie, władza może z urzędu ustalić dane faktyczne do wymiaru na podstawie materjału, jakim rozporządza.

§ 2. Postanowienie poprzedniego paragrafu ma odpowiednie zastosowanie do tych płatników, którzy nie złożyli w przepisanym terminie odpowiedzi na wezwanie o wyjaśnienie lub uzupełnienie zeznania, w którem nie wykazali wszystkich źródeł, podlegających opodatkowaniu.

Oddział IV.

Wezwania.

Art. 80. § 1. Władza skarbowa ma prawo wzywać osoby do złożenia potrzebnych wyjaśnień bądź osobiście w urzędzie, bądź pisemnie lub do udziału w czynnościach władzy.

§ 2. Wezwanie powinno być opatrzone podpisem urzędnika władzy wzywającej.

§ 3. W wezwaniu należy wskazać:

a) imię, nazwisko i adres wezwanego,
b) w jakiej sprawie i w jakim charakterze go się wzywa,
c) nazwę i adres władzy wzywającej,
d) czy wezwany ma się stawić osobiście, czy może złożyć wyjaśnienie na piśmie, czy też może przysłać zamiast siebie pełnomocnika,
e) wyznaczyć odpowiedni termin, w ciągu którego powyższe żądanie władzy ma być spełnione, albo też wskazać ściśle dzień, godzinę i miejsce stawiennictwa wezwanego lub pełnomocnika,
f) podać skutki prawne niezastosowania się do wezwania.

Oddział V.

Oględziny lokalne i lustracje przedsiębiorstw.

Art. 81. § 1. Władze skarbowe, zaopatrzone w specjalne pełnomocnictwa ,mają prawo dokonywania oględzin lokalnych i wszelkich budynków, lokali, gruntów, przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, pomieszczeń handlowych, przemysłowych, rzemieślniczych i t. p.

§ 2. Oględzin mieszkań prywatnych można dokonać tylko za zgodą właściciela mieszkania.

§ 3. Oględzin przedsiębiorstw, znajdujących się w obrębie stacyj kolejowych, portów państwowych lub zabudowań wojskowych, dokonać można jedynie za zezwoleniem właściwej władzy kolejowej, portowej lub wojskowej.

Art. 82. § 1. Po upływie terminu, wyznaczonego do nabywania świadectw przemysłowych, władze skarbowe sprawdzają, czy wszystkie przedsiębiorstwa posiadają właściwe świadectwa przemysłowe.

§ . Nadto w ciągu całego roku władze skarbowe dokonywują lustracyj przedsiębiorstw celem zebrania danych, niezbędnych do ustalenia podstaw wymiaru.

§ 3. Płatnicy są obowiązani okazywać organom lustrującym księgi handlowe, tudzież wszelkie inne zapiski, posiadające znaczenie dla wymiaru podatków.

§ 4. Policja państwowa jest obowiązana do udzielania dokonywającym lustracji urzędnikom skarbowym niezbędnej asysty.

Art. 83. W razie powzięcia wiadomości o potajemnem prowadzeniu handlu lub przemysłu w lokalach, nie posiadających charakteru zakładów handlowych i przemysłowych lub gospodarczych, albo o przechowywaniu w tych lokalach ksiąg handlowych, lub innych dowodów, nie mogących mieć wpływ na wymiar podatków, dokonywającym lustracji urzędnikom służy prawo do oględzin i zbadania tych lokali w trybie, przepisanym ustawą z dnia 14 grudnia 1923 r. o uprawnieniach organów wykonawczych władz skarbowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 5, poz. 37).

Art. 84. § 1. Oględziny lokalne i lustracje należy zasadniczo przeprowadzać w dni powszednie podczas godzin pracy, przyczem o ile możności w sposób, nie tamujący ruchu przedsiębiorstwa.

§ 2. Oględzin i lustracji dokonywać należy w obecności płatnika, osoby jego zastępującej lub przez niego zatrudnionej, a w razie nieobecności tych osób — przybranego świadka.

Art. 85. Do przeprowadzenia oględzin może władza z urzędu lub na wniosek płatnika powołać biegłych.

Oddział VI.

Księgi handlowe i gospodarcze.

Art. 86. Księgi, prowadzone prawidłowo i rzetelnie, stanowią podstawę dla wymiaru podatków.

Art. 87. § 1. Za prawidłowe uważa się księgi, prowadzone w myśl przepisów obowiązującego kodeksu handlowego oraz zasad księgowości i zwyczajów handlowych.

§ 2. Za prawidłowe w rozumieniu § 1 uważa się również uproszczone księgi handlowe i gospodarcze, prowadzone według zasad, które ustala Minister Skarbu po zasięgnięciu opinji samorządu gospodarczego.

Do art. 87 § 1.

§ 54. (1) Za prawidłowe w myśl art. 87 § 1 Ordynacji Podatkowej uważa się księgi wówczas, gdy ich rodzaj, forma i sposób prowadzenia zgodne są z przepisami kodeksu handlowego, zasadami księgowości i zwyczajami handlowemi.

(2) Nie uważa się za prawidłowe ksiąg, w których nie są ujawniane firmy lub nazwiska odbiorców i dostawców przy hurtownym zakupie i sprzedaży towarów.

(3) W kwestjach wątpliwych, dotyczących zasad księgowości oraz zwyczajów handlowych, władze skarbowe zwracają się do Ministerstwa Skarbu, które rozstrzyga po zasięgnięciu opinji samorządu gospodarczego lub zawodowego.

Do art. 87 § 2.

§ 55. Za księgi w rozumieniu art. 87 § 2 Ordynacji Podatkowej uważa się księgi handlowe, księgi gospodarstw rolnych, księgi właścicieli nieruchomości budynkowych oraz księgi, prowadzone przez osoby, uprawiające wolne zawody.

§ 56. Uproszczone księgi handlowe mogą prowadzić przedsiębiorstwa, zaliczone w myśl taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76, poz. 716) do świadectw przemysłowych:

a) kategorji drugiej punkty 2 i 3, trzeciej i czwartej rozdziału I oraz trzeciej i czwartej rozdziałów V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XIX, XX i XXI części II lit. A. taryfy;

b) kategorji szóstej, siódmej i ósmej części II lit. C taryfy,

z wyjątkiem przedsiębiorstw, obowiązanych w myśl art. 54 Kodeksu Handlowego, do prowadzenia księgowości handlowej.

§ 57. (1) Przedsiębiorstwa, prowadzące uproszczone księgi handlowe, powinny przed rozpoczęciem czynności handlowych, a następnie z końcem każdego roku operacyjnego sporządzić z natury inwentarz majątku ruchomego i nieruchomego oraz wszelkich należności i zobowiązań.

(2) W wyjątkowych przypadkach, gdy przedsiębiorstwo posiada na składzie znaczną ilość różnorodnych a drobnych towarów, w takiem przedsiębiorstwie inwentarz z natury może być sporządzany raz na dwa lata.

(3) Poszczególne przedmioty majątkowe należy przyjmować w inwentarzach według ich wartości rzeczywistej.

(4) Budynki i urządzenia budowlane przymuje się do inwentarza w wysokości poniesionych kosztów budowy z doliczeniem wartości własnych materjałów, zużytych na budowę, lub w wysokości oszacowania, dokonanego przy pierwszej asekuracji po wybudowaniu. Wartość budynków i urządzeń budowlanych może być również ustalona przez biegłych z uwzględnieniem cen z okresu budowy. Wartość budynków, nabytych wraz z ziemią (placem), ustala się przez biegłych w stosunku do ceny nabycia całej nieruchomości.

Budynki, wybudowane lub nabyte w okresie inflancji przed dniem 1 kwietnia 1924 r., mogą być przyjęte w wartości z dnia 1 kwietnia 1924 r.

(5) Urządzenia, maszyny i inne przedmioty oraz materjały, wolno szacować do inwentarza według ceny nabycia, lub własnych kosztów wytworzenia.

(6) Dla ustalania odpisań za zużycie nieruchomości i przedmiotów, służących do trwałego użytku i podlegających zużyciu, powinna być prowadzona tabela amortyzacyjna.

(7) Wydatki na zakup drobnych o małej wartości przedmiotów mogą być zaliczane do kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa.

(8) Inwentarze powinny być podpisane przez właściciela przedsiębiorstwa lub osoby do tego upoważnione.

§ 58. (1) Księgi uproszczone prowadzi się w języku polskim i w walucie państwowej; za zgodą władz skarbowych księgi można prowadzić w języku, dopuszczonym w sądach danego okręgu.

(2) Księgi uproszczone powinny być ponumerowane stronami lub kartami.

(3) Zapisy do ksiąg należy uskuteczniać atramentem bez pozostawiania miejsc wolnych, wolne miejsca zakreśla się. Zapisy do ksiąg podręcznych mogą być prowadzone ołówkiem atramentowym.

(4) Omyłki w księgach prostuje się przez unieważnienie błędnego zapisu (storno) lub przez przekreślenie i wypisanie właściwego tekstu w ten sposób, aby treść poprzedniego zapisu była czytelna.

(5) Strony lub karty ksiąg powinny być zakończone bądź wyprowadzoną ogólną sumą, bądź saldem rachunku.

(6) Zapisy do ksiąg powinny być udowodnione listami, rachunkami, umowami, wyciągami i t. p., a w razie niemożności, — dokumentami, sporządzonemi w przedsiębiorstwie (asygnacje kasowe, kwity składowe, wykazy, listy płacy i t. p.) i zaopatrzonemi w datę, treść oraz podpisy osób, sporządzających dokument.

(7) Księgi wraz z dowodami należy przechowywać w ciągu lat 10-ciu.

§ 59. (1) Zapisy do ksiąg uskuteczniać należy tak, aby uwzględniały chronologicznie wszystkie obroty pieniężne i niepieniężne. W szczególności zapisy zawierać mają: datę, rodzaj czynności i sumę, a ponadto przy operacjach, związanych z kupnem i sprzedażą towarów, należy wykazywać dostawcę i odbiorcę z zaznaczeniem ilości towarów.

(2) Przy drobnych tranzakcjach, związanych z kupnem i sprzedażą towarów za gotówkę, zapisy można wnosić do ksiąg bez wymienienia dostawcy lub odbiorcy, jak również bez oznaczenia ilości towaru, przyczem dopuszczalne jest łączenie poszczególnych pozycyj w jedną sumę targu dziennego, zestawioną uprzednio na oddzielnym arkuszu lub obliczoną na podstawie bloków.

(3) Zapisy do ksiąg powinny być uskuteczniane bez opóźnień.

(4) Przy zamykaniu ksiąg należy uwzględniać spodziewane przychody oraz poniesione koszty, które jeszcze nie nastąpiły, ale odnoszą się do danego roku operacyjnego.

§ 60. (1) Drobne przedsiębiorstwa, zakupujące lub produkujące i sprzedające towary za gotówkę, mogą się ograniczyć poza księgą inwentarzową (§ 57) do prowadzenia księgi kasy, księgi towarów (produkcji), księgi kosztów ogólnych (handlowych) i księgi właściciela dla kontroli pobranych lub wpłaconych przez niego sum do przedsiębiorstwa.

(2) Przedsiębiorstwa, zakupujące i sprzedające towary na kredyt, powinny pozatem prowadzić księgę dla rozrachunku z dłużnikami i wierzycielami, a przy operacjach wekslowych również księgę weksli (wydanych i otrzymanych).

§ 61. (1) Zamiast ksiąg wymienionych w § 60 — wszystkie operacje mogą być zapisywane do jednej księgi uproszczonej z podziałem na odpowiednie konta.

(2) Do księgi uproszczonej w szczególności wnosi się: a) datę, b) numer dowodu, c) treść zapisu, d) przychód, e) rozchód kasy, f) zakup towarów lub środków produkcji, g) sprzedaż towarów lub przychód za robotę, h) przychód weksli, i) rozchód weksli, j) wypłatę lub obciążenie dłużników i wierzycieli, k) wpłatę lub uznanie dłużników i wierzycieli, l) poniesione koszty (ogólne, handlowe) i t. d.

3) Przedsiębiorstwa, wytwarzające wyroby z cudzych materjałów, powinny prowadzić oddzielną kontrolę tych wyrobów i kontrolę należnego i otrzymanego wynagrodzenia.

§ 62. (1) Z końcem każdego roku, po uzgodnieniu z inwentarzem, księgi należy zamknąć.

(2) Jednocześnie sporządza się obliczenie strat oraz zysków, wyszczególniając je w taki sposób, aby wykazywało rodzaje osiągniętych przychodów i zysków oraz poniesionych kosztów i strat.

(3) Do zeznania o dochodzie dołącza się zestawienie grupowe inwentarza, obliczenie strat i zysków oraz obliczenie dochodu (wzór Nr. 12 i 13).

§ 63. (1) Właściciele nieruchomości budynkowych mogą prowadzić uproszczoną księgowość w myśl zasad, określonych w §§ 57, 58 i 59.

(2) Księgowość uproszczona u tej kategorji płatników powinna się składać, niezależnie od inwentarza — z księgi (konta) kasy oraz kontroli zainkasowanego i należnego komornego z poszczególnych lokali. W razie potrzeby należy prowadzić dodatkowo księgę (konto) dla rozrachunku z dłużnikami i wierzycielami oraz księgę (konto) weksli (wydanych i otrzymanych).

(3)Z końcem każdego roku księgi zamyka się; jednocześnie sporządza się obliczenie strat oraz zysków i obliczenie dochodu (wzór Nr. 14).

§ 64. (1) Księga towarów (produkcji), wymieniona w § 60, księga uproszczona, przewidziana w § 61, oraz księga, zawierająca przychody komornego z lokali

w nieruchomościach budynkowych (§ 63), podlegają zaświadczeniu przez władze skarbowe I i II instancji albo przez organa samorządu gospodarczego.

(2) Zaświadczenia ksiąg powinny być dokonywane w roku, poprzedzającym okres rachunkowy (rok gospodarczy), na który mają być założone.

§ 65. (1) Zasady prowadzenia ksiąg w gospodarstwach wiejskich normują §§ 66 — 73.

(2) Właściciele i użytkownicy gospodarstw wiejskich, wpisani do rejestru handlowego, prowadzą księgi w myśl zasad kodeksu handlowego.

(3) Jeżeli właściciel lub użytkownik gospodarstwa wiejskiego wpisany jest do rejestru handlowego z tytułu związanego z gospodarstwem ubocznego przedsiębiorstwa, obowiązek prowadzenia ksiąg w myśl zasad kodeksu handlowego dotyczy tylko ksiąg przedsiębiorstwa.

§ 66. (1) Właściciele i użytkownicy gospodarstw wiejskich przy założeniu ksiąg sporządzają spis inwentarza majątku ruchomego, należności i zobowiązań.

(2) Majątek nieruchomy może być w spisie inwentarza pominięty.

(3) Poczynione w ciągu roku wydatki na zakup majątku nieruchomego oraz nakłady na utworzenie nowych źródeł dochodu i na ulepszenie lub zwiększenie źródeł istniejących (dobudowy, przebudowy, założenie sadów, zalesienie przestrzeni nowych i t. p.) w przypadku, wymienionym w punkcie 2, należy wykazać w księgach na rachunku inwestycji.

(4) W księgach gospodarczych powinny być zapisane wszelkie przychody i wydatki, zobowiązania i należności pieniężne, a także przychody, przyrosty i rozchody w naturze. Za przyrosty uważa się naturalne zwiększenie wartości młodego inwentarza żywego. Przychody i rozchody w naturze mogą być księgowane ilościowo z pominięciem wartości.

(5) Można nie księgować obrotów ilościowych:

a) warzywami, jarzynami ogrodowemi, owocami i drobiem,

b) paszą objętościową (sianem, słomą, koniczyną, wyką, burakami, marchwią pastewną i t. p., z wyjątkiem ziemniaków i pasz treściwych) i wszelkiego rodzaju produktami ubocznemi, użytemi na potrzeby gospodarcze,

c) drzewem opałowem, torfem i drobnemi ilościami nasion, jeżeli artykuły te zużywane są wyłącznie we własnem gospodarstwie.

(6) Przepisy §§ 57, 58 i 59, normujące tryb i sposób sporządzania inwentarza i dokonywania zapisów, stosuje się analogicznie do ksiąg gospodarczych. Zapisy do kontroli ilościowych mogą być dokonywane ołówkiem atramentowym.

(7) Przy sprzedaży i zakupie w większych ilościach produktów, ziemiopłodów i t. p. za kwoty ponad 200 zł, w księgach należy podawać imiona i nazwiska odbiorców i dostawców.

§ 67. (1) Wartość użytkową mieszkania właściciela lub użytkownika, wartość niezaksięgowanych produktów i artykułów, zużytych na potrzeby domowe właściciela, jego domowników oraz służby osobistej, a także wartość pieniężną innych korzyści, jakie właściciel lub użytkownik czerpie z gospodarstwa, jak również wartość pieniężną kosztów wyżywienia pracowników gospodarstwa i innych świadczeń, jakie właściciel lub użytkownik ponosi na rzecz gospodarstwa — ustalają corocznie dla celów obliczenia podstawy wymiaru podatku dochodowego izby skarbowe, po zasięgnięciu opinji izb rolniczych.

(2) W taki sam sposób określa się wartość wynagrodzeń w naturze, wydanych pracownikom najemnym gospodarstw wiejskich z tytułu stosunku służbowego.

§ 68. Obroty przedsiębiorstw ubocznych, prowadzonych w mniejszym rozmiarze,

a niepodpadających pod przepis art. 8 Kodeksu Handlowego, o ile dla nich nie prowadzi się odrębnych ksiąg, powinny być uwidocznione w księgach gospodarczych.

§ 69. Przy sporządzaniu inwentarza należy stosować następujące zasady:

A. Budynki i wszelkie urządzenia, maszyny i inne przedmioty oraz materjały szacuje się do inwentarza w myśl zasad, ustalonych w § 57.

B. Inwentarz żywy i drób w gospodarstwach, prowadzących specjalną hodowlę drobiu, przy sporządzeniu po raz pierwszy spisu inwentarza należy oszacować według jednej z podanych niżej zasad, które należy stosować stale, mianowicie:

1) według cen, unormowanych corocznie przez izby skarbowe po zasięgnięciu opinji właściwych terytorjalnie izb rolniczych,

2) według ceny kosztu, a przy inwentarzu własnej hodowli — w sposób podany pod punktem 1).

Przy oszacowaniu inwentarza należy uwzględnić rasę, a przy inwentarzu młodym— również wiek.

Przy sporządzaniu spisu inwentarza w końcu roku gospodarczego oszacowaniu podlega bądź cały inwentarz żywy, bądź tylko różnica ilościowa inwentarza żywego według poszczególnych rodzajów, przyczem do wyprowadzonej różnicy stosuje się odpowiednie normy szacunkowe, wymienione wyżej pod literą B punkt 1).

Jeżeli jednak w ciągu roku nastąpiło polepszenie lub pogorszenie inwentarza żywego w drodze zamiany na sztuki więcej lub mniej wartościowe, zakupiony w ciągu roku inwentarz należy oszacować według ceny nabycia, a ceny unormowane przez izby skarbowe stosować tylko do inwentarza, pochodzącego z własnej hodowli, i do inwentarza, pozostałego w gospodarstwie z lat poprzednich.

C. Ziemiopłody i inne produkty należy szacować według cen, ustalonych w sposób wskazany pod literą B. punkt 1).

§ 70. Właściwe terytorjalnie izby skarbowe, po zasięgnięciu opinji izb rolniczych, ustalają corocznie dla celów inwentaryzacji normy, według których mają być szacowane remanenty płodów rolnych i inwentarza żywego, oraz zasady dokonywania odpisów z tytułu zużycia budynków ,urządzeń, maszyn i narzędzi.

§ 71. Właściciele i użytkownicy gospodarstw wiejskich, prowadzący księgi systemem podwójnym, obowiązani są dołączyć do zeznania o dochodzie bilans, odpis rachunku strat i zysków, zestawienie wzajemnych świadczeń właściciela i gospodarstwa oraz zestawienia produkcji roślinnej, zwierzęcej, leśnej i przemysłowej (wzór Nr. 15).

§ 72. Właściciele i użytkownicy gospodarstw, prowadzący księgi systemem pojedyńczym, obowiązani są dołączyć do zeznania o dochodzie następujące zestawienie (wzór Nr. 16), zawierające:

a) przychody i rozchody pieniężne,

b) świadczenia w naturze,

c) produkcję roślinną,

d) produkcję zwierzęcą,

e) produkcję leśną i tartaku,

f) stan zapasów produkcji leśnej i przemysłowej,

g) obliczenie dochodu podatkowego.

§ 73. (1) Właściciele i użytkownicy gospodarstw wiejskich o obszarze do 60 ha, z wyjątkiem specjalnych gospodarstw ogrodniczych i sadowniczych, mogą prowadzić księgi gospodarcze według zasad, podanych w §§ 66 — 72, przy uwzględnieniu następujących uproszczeń:

a) inwentarz majątku może nie być sporządzony,

b) dopuszczalne jest pominięcie przy księgowaniu obrotów ilościowych przetworami, przygotowanemi we własnem gospodarstwie domowem.

(2) Do zeznania o dochodzie wymienieni właściciele i użytkownicy gospodarstw wiejskich obowiązani są dołączyć obliczenie dochodu podatkowego (wzór Nr. 17).

§ 74. (1) Wolne zajęcia zawodowe mogą prowadzić sposobem uproszczonym księgę przychodu i rozchodu.

(2) Księga ta powinna zawierać z lewej strony wszystkie przychody, osiągnięte w roku gospodarczym tak w gotówce, czekach i wekslach, jak i w naturze, z prawej zaś strony — koszty, związane z wykonywaniem zawodu, jak to: wydatki na lokal, utrzymanie personelu, telefon, materjały piśmienne, porto i t. p., nadto u lekarzy wydatki na środki lekarskie.

(3) Każdy zapis powinien być zaopatrzony w datę i nazwisko kontrahenta.

(4) Zapisy do księgi prowadzi się bieżąco i bez zaległości, przyczem mają zastosowanie przepisy § 58.

(5) Księgę przychodu i rozchodu sumuje się, a z końcem roku zamyka i na jej podstawie oblicza dochód.

(6) Osoby, uprawiające wolne zajęcia zawodowe, mają obowiązek prowadzenia specjalnej księgi depozytów do kontroli sum, przyjętych przez nich na rachunek osób trzecich lub do depozytu.

(7) Do zeznania o dochodzie należy dołączyć obliczenie dochodu podatkowego (wzór Nr. 18).

Art. 88. Za rzetelne uważa się księgi, prowadzone zgodnie z rzeczywistością.

Art. 89. Płatnicy, prowadzący księgi, powinni przy składaniu zeznań przedstawiać zamknięcia roczne, a osoby prawne — nadto odpisy protokółów walnych zebrań, zatwierdzających zamknięcia roczne, tudzież odpis aktu organu rewizyjnego. Niezależnie od tego obowiązku powinni oni na żądanie władz przedstawiać odpisy i wyciągi z ksiąg, odpisy rachunków i specyfikacje tychże oraz inne dokumenty i wszelkie dane i wyjaśnienia.

Do art. 89.

§ 75. Płatnicy, prowadzący księgi handlowe lub gospodarcze, powinni do zeznań o dochodzie dołączyć sprawozdanie roczne, zawierające bilans i rachunek strat i zysków, a osoby prawne nadto odpis protokółu walnego zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie roczne, oraz odpis aktu organu rewizyjnego. Przepis niniejszy nie dotyczy płatników, wymienionych w §§ 56, 63, 65 i 74, dla których przewidziane są odrębne załączniki.

Art. 90. Badanie (rewizję) ksiąg należy przeprowadzać na mocy pisemnego upoważnienia, wydanego rewidującym przez właściwe władze skarbowe.

Art. 91. § 1. Badanie (rewizja) powinno być dokonywane w zasadzie w godzinach urzędowych i w czasie dla płatnika najodpowiedniejszym i w obecności płatnika lub zastępującej go osoby.

§ 2. Badanie (rewizję) przeprowadza się zasadniczo u płatnika, lub w wyjątkowych przypadkach w lokalu urzędu.

Do art. 91.

§ 76. (1) Badanie (rewizje) ksiąg przeprowadza się w zasadzie w lokalu płatnika.

(2) Gdy jednak rewizja ksiąg u płatnika natrafia na trudności lub znajduje przeszkody, hamujące normalny bieg czynności, wówczas księgi wraz z wszelkiemi dokumentami mają być zbadane w lokalu urzędu, gdzie mogą być zatrzymane do chwili ostatecznego ukończenia badania.

Art. 92. § 1. O wyniku badania rewidujący sporządza protokół, który zostaje podpisany przez niego i przez płatnika lub jego przedstawiciela.

§ 2. Płatnik, nie godzący się z ustaleniami, zawartemi w protokóle, może złożyć swe oświadczenie bądź niezwłocznie w protokóle, bądź w terminie 14-dniowym po spisaniu protokółu.

§ 3. Na żądanie płatnika należy mu wydać odpis protokółu badania ksiąg w terminie dni 7.

Do art. 92.

§ 77. Protokół badania ksiąg powinien w ogólności zawierać:

a) opis rachunkowości,

b) ewentualnie stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości,

c) dane dla ustalenia podstaw opodatkowania.

Art. 93. Ocena mocy dowodowej ksiąg (art. 87 i 88) oraz zebranych w wyniku badania materjałów należy do organów wymiarowych.

Art. 94. Jeżeli na poparcie zeznania, złożonego w terminie, płatnik wyraził gotowość przedstawienia ksiąg, to władza wymiarowa nie może ustalić podstaw wymiaru odmiennie, aniżeli to wynika z tych ksiąg, o ile one nie zostały uznane za nieprawidłowe, lub za nierzetelne.

Do art. 94.

§ 78. Jeżeli w księgach handlowych lub gospodarczych nie są wykazane odrębnie obroty, podlegające zróżniczkowanym stawkom podatkowym, odnośne przedsiębiorstwa obowiązane są po upływie każdego roku kalendarzowego w terminie składania zeznań sporządzić szczegółowe wykazy obrotów, podlegających zniżonym stawkom podatkowym, jak również wykazy wytworów lub towarów, przekazanych do innych zakładów przemysłowych albo handlowych, należących do tego samego właściciela.

Art. 95. O nieprzyjęciu ksiąg za podstawę przy wymiarze podatku należy zawiadomić płatnika jednocześnie z doręczeniem nakazu płatniczego.

W zawiadomieniu tem należy wyszczególnić materjalne i formalne zarzuty, uzasadniające nieprzyjęcie ksiąg.

Rozdział II.

Ustalenie podstaw wymiaru i obliczenie podatku.

Art. 96. § 1. Władza wymiarowa obowiązana jest ustalić podstawę wymiaru dla każdego płatnika w czasie właściwym do wymiaru, biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, mające znaczenie dla wymiaru podatku.

§ 2. Na zasadzie ustalonych w ten sposób podstaw wymiaru władza wymiarowa oblicza podatek w myśl odpowiednich ustaw podatkowych.

Art. 97. Sposób ustalenia podstaw wymiaru oraz obliczenie podatku gruntowego dla podatkowych jednostek zbiorowych w województwach środkowych i wschodnich określa Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w drodze rozporządzeń.

Art. 98. § 1. Jeżeli przy wymiarze podatku dochodowego władza wymiarowa dojdzie do przekonania, że zebrany przez nią materjał faktyczny nie wystarcza do obliczenia ogólnego dochodu, podlegającego opodatkowaniu, może ustalić dochód płatnika na podstawie zewnętrznych znamion, świadczących o jego położeniu ekonomicznem. Przy tej ocenie powinny być brane pod uwagę w szczególności jego wydatki domowe i osobiste oraz stosunek ich do jego znanych źródeł dochodu.

§ 2. Znamiona zewnętrzne powinny być szczegółowo przytoczone w orzeczeniu władzy wymiarowej.

Art. 99. § 1. W przypadku, gdy pobór podatku odbywa się przez

potrącenie z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, z tantjem, od kapitałów i rent lub przez inkasowanie na rzecz Skarbu Państwa należności podatkowych, wymiaru podatku nie dokonywa się.

§ 2. Wyjątek zachodzi wówczas, gdy obowiązany do potrącenia lub zainkasowania podatku albo nie wpłacił podatku wcale, albo wpłacił za mało. W tych przypadkach właściwa władza skarbowa uskutecznia wymiar podatku.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się również w tych przypadkach, gdy płatnik, podlegający obowiązkowi uiszczenia podatku dochodowego od uposażeń służbowych, pobieranych u różnych służbodawców, nie wpłacił podatku wcale, lub wpłacił za mało.

§ 4. Dla stwierdzenia prawidłowości oraz terminowości potrącenia lub inkasowania (§ 1—3) władze skarbowe mogą wykonywać kontrolę przez delegowanych w tym celu urzędników do wszystkich władz, urzędów, instytucyj oraz osób, obowiązanych do dokonywania potrąceń lub inkasowań.

Do art. 99.

§ 79. (1) Przy wpłacaniu potrąconego podatku służbodawca obowiązany jest złożyć w kasie urzędu skarbowego wykaz potrąceń, sporządzony według wzoru Nr. 19, lub odpis listy płacy, o ile lista ta zawiera dane, niezbędne do sprawdzenia prawidłowości dokonanych potrąceń.

(2) Za niezbędne dane uważa się nazwisko i imię pracownika, rodzaj jego zajęcia, wysokość i datę wypłacanego wynagrodzenia lub wartość pieniężną wynagrodzeń w naturze, oznaczenie okresu czasu, za który wypłaca się wynagrodzenie, wysokość wynagrodzenia obliczona w stosunku rocznym oraz kwotę potrąconego podatku.

(3) Instytucje, wpłacające do kas urzędów skarbowych potrącony przez nie podatek od tantjem, powinny dołączyć wykaz potrąceń według wzoru Nr. 20.

Art. 100. Terminy ukończenia wymiarów określa Minister Skarbu.

Do art. 100.

§ 80. Ustanawia się następujące terminy ukończenia wymiarów:

1) podatku gruntowego od dnia 31 marca,
2) podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich do dnia 31 marca,
3) podatku od lokali do dnia 31 marca,
4) podatku od placów budowlanych do dnia 31 marca,
5) podatku przemysłowego od obrotu:
   a) dla osób fizycznych, nieprowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych — do dnia 1 maja,
   b) dla osób fizycznych, prowadzących księgi handlowe lub gospodarcze — do dnia 1 października,
6) podatku dochodowego (Dział I), nadzwyczajnego od niektórych zajęć zawodowych oraz wojskowego, pobieranego w postaci dodatku do podatku dochodowego:
   a) dla osób fizycznych, nieprowadzących ksiąg handlowych lub gospodarczych — do dnia 15 sierpnia,
   b) dla osób fizycznych, prowadzących księgi handlowe lub gospodarcze — do dnia 1 października,
7) podatku przemysłowego od obrotu i dochodowego (Dział I) dla osób prawnych:
   a) podlegających kompetencji urzędów skarbowych — do dnia 1 października,
   b) podlegających kompetencji izb skarbowych — do dnia 31 grudnia.

Rozdział III.

Nakazy płatnicze.

Art. 101. Po uskutecznieniu wymiaru należy powiadomić płatnika o wymierzonym mu podatku zapomocą orzeczenia w formie nakazu płatniczego, który powinien zawierać:

1) imię, nazwisko i adres płatnika,
2) powołanie się na podstawę prawną,
3) podstawę wymiaru podatku,
4) wysokość podatku,
5) termin płatności podatku,
6) skutki zwłoki w zapłacie,
7) pouczenie o środkach odwoławczych,
8) datę,
9) podpis lub pieczęć władzy.

Art. 102. Jeden nakaz płatniczy może jednocześnie obejmować wymiary kilku podatków.

Rozdział IV.

Płatność podatku, zaliczki.

Art. 103. § 1. Wymierzone podatki wraz z dodatkami oraz zaliczki na poczet tychże podatków, które w myśl ustaw podatkowych mają być wpłacane przed wymiarem podatku, płatne są w terminach, oznaczonych w ustawach podatkowych.

§ 2. Płatnik, posiadający wobec Skarbu wierzytelność bezsporną i wymagalną, a wynikającą ze stosunków prywatno-prawnych, może wierzytelnością tą zapłacić przypadający od niego podatek.

§ 3. Jeżeli termin płatności jest w ustawie kalendarzowo określony, a płatność jest zależną od uprzedniego zawiadomienia płatnika zapomocą nakazu płatniczego lub innego wezwania, nakazy powinny być, o ile poszczególne ustawy inaczej nie stanowią, doręczone przynajmniej na 14 dni przed upływem ustawowego terminu płatności, w przeciwnym razie termin płatności upływa dopiero z 14 dniem po doręczeniu nakazu lub wezwania.

§ 4. Minister Skarbu ma prawo przesuwania terminów płatności podatków.

Do art. 103 § 2.

§ 81. (1) Płatnik, który zamierza skorzystać z postanowień art. 103 § 2 Ordynacji Podatkowej, powinien złożyć właściwemu urzędowi skarbowemu zaświadczenie tej władzy państwowej, która jest powołana do wypłaty wierzytelności.

(2) Zaświadczenie to powinno zawierać stwierdzenie bezsporności i wymagalności wierzytelności, datę jej powstania oraz dział, paragraf i pozycję budżetu, z którego wierzytelność ma być asygnowana.

(3) Po złożeniu zaświadczenia właściwy urząd skarbowy zwraca się pisemnie do władzy państwowej, która zaświadczenie wystawiła, o przelanie wymienionych w zaświadczeniu kwot na zaległości podatkowe, podając ich wysokość i rok podatkowy.

(4) W przypadku złożenia przez płatnika zaświadczenia o posiadaniu należności od Skarbu Państwa, kary za zwłokę od zaległości skarbowych oblicza się do dnia powstania prawa płatnika do otrzymania należności od Skarbu Państwa, o ile data tego prawa została uwidoczniona w zaświadczeniu wydanem przez władzę państwową,

w przeciwnym zaś razie kary za zwłokę oblicza się do dnia wystawienia wspomnianego zaświadczenia.

Do art. 103 § 4.

§ 82. (1) Przesuwa się terminy płatności podatków w sposób następujący:

a) podatku gruntowego

I rata — do dnia 30 kwietnia

II „ — „ „ 30 listopada

b) podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich

I rata — do dnia 30 kwietnia

II „ — „ „ 31 lipca

III „ — „ „ 31 października

IV „ — „ „ 31 stycznia następnego roku

c) podatku od lokali

I rata — do dnia 30 kwietnia

II „ — „ „ 31 lipca

III „ — „ „ 31 października

IV „ — „ „ 31 stycznia następnego roku

d) podatku od placów budowlanych

I rata — do dnia 30 kwietnia

II „ — „ „ 31 lipca

III „ — „ „ 31 października

IV „ — „ „ 31 stycznia następnego roku

e) 1) podatku przemysłowego od obrotu — do dnia 31 maja

2) zaliczki kwartalnej na poczet podatku przemysłowego od obrotu

za I kwartał — do dnia 15 czerwca

„ II „ — „ „ 15 sierpnia

„ III „ — „ „ 15 października

„ IV „ — „ „ 15 lutego następnego roku

f) podatku dochodowego (Dział I) — do dnia 15 września

g) podatku dochodowego (Dział II) z tytułu różnicy

I rata — do dnia 15 kwietnia

II „ — „ „ 15 czerwca

III „ — „ „ 15 września

IV „ — „ „ 15 grudnia

h) podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę

— w terminie 7 dni po upływie miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiła wypłata przez służbodawcę

i) nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych

— w terminach płatności podatku dochodowego (Dział I)

j) podatku wojskowego, pobieranego w formie dodatku do podatku dochodowego

— w terminach płatności podatku dochodowego (Dział I).

(2) Osoby obowiązane do składania zeznań o dochodzie (pkt. f) powinny uiścić przedpłatę w wysokości połowy kwoty, jaka przypada od zeznanego dochodu:

osoby fizyczne — do dnia 1 marca roku podatkowego,

osoby prawne — do dnia 1 czerwca roku podatkowego.

(3) Osoby, obowiązane do składania zeznań o dochodzie, które w wyznaczonym terminie zeznań tych nie złożą, powinny w tym terminie (ust. 2) uiścić połowę podatku, wymierzonego za poprzedni rok podatkowy.

Rozdział V.

Dodatkowe wymiary.

Art.. 104. § 1. Płatników podatków, wymienionych w art. 1, których przy wymiarze podatku opuszczono, lub niewłaściwie uwolniono, albo co do których wymiar wskutek później ujawnionych konkretnych okoliczności faktycznych okaże się za niski, pociąga się do podatku dodatkowo za cały czas ubiegły.

§ 2. W podatku gruntowym za później ujawnione konkretne okoliczności faktyczne nie uważa się sprostowań, wynikłych na skutek klasyfikacji gruntów i zmian w pomiarach gruntów, dokonanych ponownie przez urzędy państwowe lub przez instytucje kredytu długoterminowego oraz przez mierniczych, których określa Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych w drodze rozporządzeń.

Rozdział VI.

Przedawnienie prawa do wymiaru.

Art. 105. Prawo do uskutecznienia wymiaru podatku przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek podatkowy.

Art. 106. Przedawnienie prawa do wymiaru podatku rozciąga się również na dodatki, przypadające na rzecz związków samorządowych.

Art. 107. § 1. Przedawnienie prawa do wymiaru podatku przerywa się przez wszelkiego rodzaju postanowienia, wydane celem uskutecznienia wymiaru podatku, a podane do wiadomości płatnika.

§ 2. Przedawnienie prawa wymiaru następuje jednak bezwzględnie, jeżeli władza wymiarowa w przeciągu 10 lat od upływu roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek podatkowy, nie doręczyła płatnikowi nakazu płatniczego.

DZIAŁ III.

POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE.

Rozdział I.

Udzielanie podstaw wymiaru.

Art. 108. § 1. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania władze skarbowe są obowiązane do udzielenia zgłaszającym się płatnikom lub ich pełnomocnikom ustnych informacyj o podstawach wymiaru.

§ 2. Władze skarbowe obowiązane są na prośbę pisemną płatnika udzielić mu na jego koszt — w terminie 7 dni od dnia wniesienia prośby — uzasadnienia wymiaru na piśmie.

§ 3. Wniesienie prośby o wydanie uzasadnienia wymiaru przerywa bieg terminu odwoławczego do dnia, w którym uzasadnienie zostanie doręczone.

Do art. 108.

§ 83. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania służy płatnikom prawo otrzymania od władz skarbowych ustnych informacyj, dotyczących określenia podstaw wymiaru oraz obliczenia przypadającego podatku.

§ 84. (1) W przypadkach, gdy płatnik zwróci się przed upływem terminu do wniesienia odwołania z pisemną prośbą o wydanie podstaw wymiaru, należy udzielić mu na piśmie uzasadnienia.

(2) Uzasadnienie powinno zawierać dane faktyczne i podstawy prawne, na których oparto wymiar podatku.

§ 85. (1) Władze skarbowe obowiązane są udzielać płatnikom, na ich żądanie, także odpisów protokółów, zawierających istotne części zeznania świadków i opinje biegłych.

(2) Władze skarbowe udzielają płatnikom odpisy protokółów zeznań świadków i opinji biegłych, przesłuchanych z urzędu, bez podania ich nazwisk.

(3) Prawo płatnika nie obejmuje wiadomości, zawartych w opisach i notatkach władzy skarbowej, oraz innych materjałów, których zużytkowanie odbywa się z zachowaniem tajemnicy (art. 60 § 4 Ordynacji Podatkowej).

§ 86. (1) Władze skarbowe wydają uzasadnienie wymiaru na piśmie na skutek podania płatnika, które podlega opłacie stemplowej w wysokości 3-ch złotych (art. 147 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413).

(2) Ponadto podlegają opłacie stemplowej odpisy protokółów, zawierających zeznania świadków i opinje biegłych, w wysokości 2 zł od każdej stronicy pełnej lub zaczętej (art. 157 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych, Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413).

Rozdział II.

Wnoszenie odwołań i zażaleń.

Art. 109. § 1. Od wszelkich orzeczeń władz wymiarowych mogą być wnoszone odwołania do władzy odwoławczej, która rozstrzyga ostatecznie.

§ 2. Na postanowienia służy zażalenie do bezpośrednio przełożonej władzy skarbowej i tylko do jednej instancji.

Art. 110. § 1. Prawo do wniesienia odwołania lub zażalenia służy tej osobie, której orzeczenie lub postanowienie dotyczy.

§ 2. W przypadkach, gdy pobór podatku odbywa się przez potrącenia przez wypłacających lub przez inkasowanie na rzecz Skarbu Państwa należności podatkowych, prawo wniesienia odwołania przeciwko niesłusznemu potrąceniu lub zainkasowaniu podatku służy osobom, którym podatek potrącono lub od których podatek zainkasowano.

§ 3. W razie śmierci płatnika przed upływem ustawowego terminu do złożenia odwołania lub zażalenia, prawa te służą jego spadkobiercom w ciągu 60 dni po dniu śmierci płatnika lub w ciągu 30 dni po ustanowieniu zarządu majątku masy spadkowej lub kuratora (art. 49 § 3 i 4).

Do art. 110 § 2 i art. 146 § 1.

§ 87. Bieg terminu do wnoszenia odwołań lub zażaleń liczy się od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia lub postanowienia, a w odniesieniu do odwołań przeciwko niesłusznemu potrąceniu lub zainkasowaniu podatku — od dnia następnego po potrąceniu lub zainkasowaniu.

Do art. 110 § 3.

§ 88. Do wniesienia odwołania lub zażalenia uprawniony jest każdy ze spadkobierców niezależnie od pozostałych.

Art. 111. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje obowiązku zapłacenia

podatku w przepisanym terminie ani też prawa władzy do ściągnięcia wymierzonego podatku.

Art. 112. Odwołanie powinno zawierać:

a) imię, nazwisko i adres osoby, odwołującej się,
b) wskazane, pod jakim względem uważa się orzeczenie za nieprawidłowe i żąda jego zmiany,
c) wskazanie konkretnych zarzutów przeciwko ustaleniom władzy wymiarowej,
d) wskazanie środków dowodowych, które dają możność stwierdzenia prawdziwości przytoczonych w odwołaniu twierdzeń,
e) podpis płatnika lub jego zastępcy.

Art. 113. § 1. Odwołanie składa się na piśmie za pośrednictwem tej władzy, która orzeczenie wydała.

§ 2. Pismo niezatytułowane lub nieprawidłowo zatytułowane ulega mimo to rozpoznaniu, o ile z jego treści wynika, że stanowi ono odwołanie przeciwko orzeczeniu władzy i że płatnik, uważając orzeczenie to za krzywdzące, żąda jego zmiany.

§ 3. Pismo, sporządzone wbrew art. 112, pozostawia się bez biegu. Jeśli pismo nie odpowiada warunkowi art. 112 pkt. b), c), d), i e), wzywa się płatnika do uzupełnienia braków w terminie 7-dniowym. Po bezskutecznym upływie tego terminu pismo zwraca się płatnikowi.

Do art. 113 § 3.

§ 89. Jeżeli — zdaniem władzy wymiarowej — odwołanie nie odpowiada warunkom, przewidzianym w art. 112 pkt. b), c), d) i e) Ordynacji Podatkowej, to władza wymiarowa, która wydała orzeczenie, albo przeprowadza postępowanie uzupełniające i przesyła odwołanie celem rozstrzygnięcia władzy odwoławczej, albo przesyła odwołanie celem rozstrzygnięcia pytania wstępnego, czy odwołujący się dopełnił warunków art. 112 Ordynacji Podatkowej.

Rozdział III.

Prawa płatników w postępowaniu odwoławczem.

Art. 114. § 1. Na poparcie twierdzeń odwołania płatnicy mogą składać wszelkie dowody pisemne, powoływać na koszt własny świadków i biegłych, celem stwierdzenia ściśle określonych okoliczności, oraz przedstawiać do przejrzenia księgi handlowe, gospodarcze, zapiski, notaki, dokumenty, korespondencję i t. p.

§ 2. Płatnik jednak nie może powoływać się na dowody, których nie przedstawił, mimo iż był do tego obowiązany bądź z ustawy, bądź na wezwanie władzy skarbowej, z wyjątkiem przypadku, gdy usprawiedliwił niemożność przedstawienia tych dowodów w terminie, wskazanym przez władzę skarbową.

Do art. 114 § 2.

§ 90. Odrzucenie przez władzę dowodów, jako podpadających pod przepisy art. 114 § 2 Ordynacji Podatkowej, następuje łącznie z merytorycznem rozstrzygnięciem odwołania.

Art. 115. § 1. Gdy płatnik wyrazi życzenie złożenia ustnych wyjaśnień w celu uzasadnienia podniesionych w odwołaniu zarzutów (art. 8), należy go zawiadomić o terminie rozpoznania odwołania przynajmniej na 7 dni przed posiedzeniem komisji lub sekcji odwoławczej pod warunkiem, że przy

wniesieniu odwołania uiści opłatę w wysokości ½% od kwoty spornego podatku, jednak nie mniej niż 2 złote i nie więcej niż 50 złotych.

§ 2. W razie całkowitego lub częściowego uwzględnienia odwołania opłata podlega zwrotowi.

Do art. 115 i 116.

§ 91. (1) Płatnik, który przed wezwaniem na posiedzenie komisji odwoławczej cofnął odwołanie, w którem wyraził życzenie złożenia ustnych wyjaśnień — ma prawo do zwrotu uiszczonej opłaty, o ile postępowanie odwoławcze zostanie umorzone.

(2) Płatnik ma prawo do zwrotu uiszczonej opłaty również w przypadku, gdy cofnie swój wniosek o wezwanie na posiedzenie przed wysłaniem mu zawiadomienia o posiedzeniu komisji odwoławczej.

Art. 116. § 1.Odwołanie może być cofnięte pisemnie lub ustnie przez oświadczenie do protokółu.

§ 2. Cofnięcie odwołania, przesłanego już do instancji odwoławczej, wymaga zgody instancji odwoławczej i ma moc z chwilą zawiadomienia płatnika o postanowieniu tej władzy, umarzającem postępowanie odwoławcze.

Rozdział IV.

Spóźnione odwołanie.

Art. 117. § 1. Odwołanie, wniesione po terminie bez uzasadnienia opóźnienia, władza wymiarowa pozostawia bez rozpatrzenia, zawiadamiając o tem płatnika.

§ 2. Przeciwko takiemu postanowieniu służy zażalenie do bezpośrednio wyższej instancji jedynie w razie sporu co do tego, czy odwołanie wniesiono w terminie.

§ 3. Jeżeli płatnik w odwołaniu uzasadni przyczyny wniesienia odwołania po terminie, a wniesienie odwołania nastąpiło przed upływem dni 7 od ustania przeszkody, władza wymiarowa powinna rozpatrzeć merytorycznie (art. 118 § 1) takie spóźnione odwołanie lub przesłać je do rozstrzygnięcia bezpośrednio wyższej instancji, która decyduje ostatecznie, według swobodnego uznania, czy przekroczenie terminu do wniesienia odwołania nastąpiło z ważnych i nieuchronnych przyczyn.

Do art. 117 § 2.

§ 92. Zażalenia na postanowienia władzy wymiarowej, pozostawiające bez rozpatrzenia odwołania wniesione po terminie bez uzasadnienia opóźnienia, rozstrzyga izba skarbowa, jeśli postanowienie zostało wydane przez urząd skarbowy, lub Ministerstwo Skarbu — jeśli zostało wydane przez izbę skarbową.

Do art. 117 § 3.

§ 93. Rozstrzygnięcie, czy w przypadku spóźnionego odwołania przekroczenie nastąpiło z ważnych i nieuchronnych przyczyn, należy do właściwej władzy odwoławczej.

Rozdział V.

Uprawnienia urzędów skarbowych do rozstrzygania odwołań.

Art. 118. § 1. Urzędom skarbowym służy prawo własną władzą rozstrzygać odwołania od wymiarów podatków w przypadkach, gdy w wyniku uznania odwołania w całości lub w części za zasadne zmniejszenie podatku nie przekroczy zł 300.

§ 2. Uprawnienie to nie dotyczy odwołań w sprawie świadectw przemysłowych.

§ 3. Od wydanego w myśl § 1 orzeczenia urzędu służy płatnikowi prawo wniesienia odwołania w ciągu 14 dni po otrzymaniu orzeczenia do władzy odwoławczej II instancji.

§ 4. Minister Skarbu może zmieniać granice uprawnień urzędów skarbowych w postępowaniu odwoławczem w odniesieniu do wszystkich lub niektórych tylko podatków oraz ustanawiać dla poszczególnych okręgów wymiarowych szerszy lub węższy zakres tych uprawnień.

Rozdział VI.

Obowiązki władzy wymiarowej w postępowaniu odwoławczem.

Art. 119. Władza wymiarowa bada konkretne zarzuty, podniesione w odwołaniu i ocenia przedstawione dowody, przesłuchuje powołanych przez płatnika na konkretne okoliczności świadków i biegłych, przeprowadza uzupełniające dochodzenia, jak również usuwa istotne wadliwości postępowania, następnie, o ile nie ma zastosowania przepis art. 118 § 1, przesyła odwołanie do instancji odwoławczej ze swoim wnioskiem, dołączając akta wymiarowe.

Rozdział VII.

Uprawnienia i obowiązki władzy odwoławczej.

Art. 120. Władza odwoławcza korzysta z tych samych praw, jakie służą władzy wymiarowej.

Art. 121. Jeżeli władza odwoławcza, rozpatrując odwołanie płatnika, stwierdzi na podstawie akt wymiarowych wadliwość postępowania wymiarowego, zwraca odwołanie władzy wymiarowej celem usunięcia braków postępowania wymiarowego.

Art. 122. § 1. Przy rozstrzyganiu odwołań władza odwoławcza nie jest związana ani orzeczeniem władzy wymiarowej, ani też wnioskiem tejże władzy (art. 119) i bądź odrzuca odwołanie, bądź zmienia zaskarżone orzeczenie. Jeżeli jednak władza odwoławcza przyjdzie do przekonania, że wymiar podatku uskuteczniono w kwocie za niskiej, wówczas, nie rozstrzygając ostatecznie odwołania, zwraca sprawę I instancji, celem dokonania uzupełniającego wymiaru podatku.

§ 2. W razie podwyższenia wymiaru należy sporządzić nowy nakaz płatniczy z wezwaniem do zapłaty różnicy podatku. Od nowego nakazu płatniczego służy płatnikowi prawo wniesienia odwołania w normalnym trybie. O ile odwołanie takie zostanie wniesione, należy je rozpatrzeć łącznie z pierwotnem odwołaniem. W przeciwnym razie należy rozpotrzeć pierwotne odwołanie.

Art. 123. W orzeczeniu, nie uwzględniającem całkowicie lub częściowo odwołania, powinna władza odwoławcza w odpowiedzi na konkretne zarzuty odwołania podać do wiadomości płatnika faktyczne i prawne motywy orzeczenia.

G. KIND FABRYKA MASZYN W RADOMIU

Rozdział VIII.

Skargi na orzeczenia.

Art. 124. § 1. Od orzeczenia komisji odwoławczej służy zarówno płatnikowi, jak i przewodniczącemu komisji odwoławczej, prawo wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

§ 2. Na inne orzeczenia, wydane w II instancji, płatnik może wnieść skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Do art. 124 § 1.

§ 94. (1) Przewodniczący komisji odwoławczej wnosi skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, jeśli orzeczenie komisji odwoławczej ujawnia oczywiście dowolną ocenę stanu faktycznego, ustalonego w aktach wymiarowych, lub w inny sposób narusza przepisy ustawowe.

(2) Skargę wraz z aktami sprawy przesyła przewodniczący komisji odwoławczej do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w terminie, przewidzianym w art. 57 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 806).

Rozdział IX.

Błędy rachunkowe, podwójne opodatkowanie.

Art. 125. § 1. Błędy rachunkowe mogą być każdego czasu prostowane przez władzę, która dopuściła się błędu. Wniesione przez płatnika zażalenia z powodu spostrzeżonych błędów rachunkowych załatwia we własnym zakresie działania ta władza, która dopuściła się błędu.

§ 2. Jeżeli omyłkowo ta sama osoba lub ten sam przedmiot opodatkowania został obciążony podwójnie tym samym podatkiem, władza skarbowa bezpośrednio wyższej instancji zarządza na wniosek władzy wymiarowej lub na prośbę płatnika odpisanie podatku nieprawidłowo wymierzonego.

W przypadku, gdy wymiar podwójny został dokonany przez władze wymiarowe, nie podlegające tej samej izbie skarbowej, orzeczenie wydaje Minister Skarbu.

DZIAŁ IV.

POSTĘPOWANIE SZCZEGÓLNE.

Rozdział I.

Wznowienie postępowania wymiarowego.

Art. 126. § 1. W sprawie, zakończonej prawomocnem orzeczeniem wymiarowem, wznowienie postępowania wymiarowego następuje w tych przypadkach, jeżeli orzeczenie wymiarowe zostało oparte na sfałszowanych dokumentach, fałszywem świedectwie, przekupstwie lub innym czynie karalnym, stwierdzonym prawomocnym wyrokiem sądowym.

§ 2. Wznowienie następuje na prośbę płatnika, wniesioną do władzy, która wydała orzeczenie wymiarowe w I instancji, w ciągu 14 dni po dniu, w którym płatnik powziął w sposób dający się udowodnić wiadomość o przyczynie, uzasadniającej wznowienie, a w każdym razie przed upływem lat trzech od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wymiarowego.

Art. 127. O wznowieniu postępowania rozstrzyga ostatecznie władza, która w sprawie wydała orzeczenie w ostatniej instancji.

Do art. 127.

§ 95. W postanowieniach o wznowieniu postępowania właściwa władza skarbowa ustala równocześnie, od której chwili lub w jakim zakresie postępowanie ma być wznowione.

§ 96. Postępowanie zaczyna się na nowo z chwilą wznowienia postępowania i toczy się w tym zakresie, w jakim zostało wznowione, na zasadach ogólnych.

Art. 128. W przypadkach, wymienionych w art. 126, należy sprostować pierwotny wymiar i zawiadomić o tem płatnika.

Do art. 128.

§ 97. Z chwilą zakończenia postępowania wznowionego właściwa władza skarbowa wydaje nowe orzeczenie, uchylając poprzednie orzeczenie i prostuje w ten sposób wymiar pierwotny.

Rozdział II.

Odroczenia, raty umorzenia.

Art. 129. § 1. Władze skarbowe mogą na prośbę płatnika odroczyć lub rozłożyć na raty płatne należności podatkowe, oraz kary pieniężne i grzywny.

§ 2. Odroczenie terminu płatności lub rozłożenie na raty należności rozciąga się równocześnie na dodatki do podatków i należności uboczne.

§ 3. Kompetencje władz skarbowych oraz warunki do udzielania powyższych ulg określi Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

Do art. 129.

§ 98. (1) Izba skarbowa władną jest:

a) zezwalać na ratalną spłatę wszelkich zaległości podatkowych do kwoty 50.000 zł bez ograniczenia czasu, do kwoty zaś 200.000 zł na okres czasu, nieprzekraczający 2 lat, oraz

b) odraczać spłatę wszelkich zaległości podatkowych do kwoty 200.000 zł na okres, nieprzekraczający 6 miesięcy dla poszczególnych płatników,

z wyjątkiem zaliczek i przedpłat na poczet podatków.

(2) Urząd skarbowy władny jest:

a) zezwalać na ratalną spłatę wszelkich zaległości podatkowych do kwoty 50.000 zł na okres czasu, nieprzekraczający 6 miesięcy, i do kwoty 20.000 zł. — na okres czasu, nieprzekraczający 18 miesięcy, oraz

b) odraczać spłatę wszelkich zaległości podatkowych do kwoty 50.000 zł na okres nieprzekraczający 2 miesięcy dla poszczególnych płatników,

z wyjątkiem zaliczek i przedpłat na poczet podatków.

§ 99. Zaliczki oraz przedpłaty na poczet podatków izby skarbowe mogą odraczać lub rozkładać na raty na okres czasu, nieprzekraczający 6-ciu miesięcy, urzędy zaś skarbowe — na okres czasu nieprzekraczający 2-ch miesięcy.

Art. 130. § 1. W gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących na szczególne uwzględnienie przypadkach Minister Skarbu może zezwolić na umorzenie w całości lub części należności z tytułu podatków, kar za zwłokę, odsetek za odroczenie i kosztów egzekucyjnych.

§ 2. Minister Skarbu może zarządzić w przypadkach wydarzeń żywiołowych umorzenie pewnej należności podatkowej dla płatników określonego terytorjum, dotkniętego klęską.

§ 3. Umorzenie podatku w całości lub w części pociąga za sobą umorzenie w odpowiednim stosunku dodatków i należności ubocznych, z wyjątkiem kosztów egzekucyjnych, których umorzenie może nastąpić tylko w drodze osobnego aktu.

§ 4. Ministrowi Skarbu służy prawo przeniesienia powyższych uprawnień na podległe mu władze skarbowe.

Do art. 130 §§ 1 i 4 i art. 209.

§ 100. (1) Izba skarbowa ma prawo umarzać zaległości podatkowe: w podatku gruntowym i w podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich — do kwoty 1.000 złotych dla poszczególnych płatników w ciągu roku budżetowego.

(2) W pozostałych podatkach państwowych, wymienionych w art. 1 Ordynacji Podatkowej, izba skarbowa ma prawo umarzać zaległości podatkowe do kwoty 10.000 złotych w każdym podatku dla poszczególnych płatników w ciągu roku budżetowego.

(3) Izba skarbowa ma prawo obniżać lub umarzać narosłe a nieuiszczone kary za zwłokę i odsetki za odroczenie bez względu na ich wysokość.

(4) Urząd skarbowy ma prawo umarzać zaległości podatkowe do kwoty 100 zł w każdym podatku z wyjątkiem podatków gruntowego, od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich, spadkowego, od darowizn — dla poszczególnych płatników w ciągu roku budżetowego.

(5) Izba skarbowa ma prawo:

a) umarzać zaległości z tytułu poszczególnych opłat stemplowych, jak również z tytułu poszczególnych podatków spadkowych lub podatków od darowizn, jeżeli zaległość pierwszego lub drugiego rodzaju nie przewyższa 1.000 zł,

b) umarzać — bez względu na wysokość — zaległości z tytułu podwyżek stemplowych, jeżeli opłata pojedyńcza, z którą podwyżka się wiąże, nie przewyższa 1.000 zł,

c) obniżać lub umarzać narosłe a nieuiszczone kary za zwłokę i odsetki za odroczenie bez względu na ich wysokość.

(6) Urząd skarbowy (urząd opłat stemplowych) ma prawo umarzać zaległości z tytułu poszczególnych opłat stemplowych, nieprzewyższające 5 zł, jak również — bez względu na wysokość — zaległości z tytułu podwyżek stemplowych, wiążących się z opłatą pojedyńczą, nieprzewyższającą 5 zł, z powodu wykazanej aktami niemożności:

a) doręczenia nakazu płatniczego, lub

b) ściągnięcia dla braku majątku, podlegającego egzekucji .

Do art. 130 § 2.

§ 101. (1) Płatnicy państwowego podatku gruntowego, którzy ponieśli szkody i straty z powodu klęsk żywiołowych, mogą uzyskać ulgi w postaci odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia częściowego albo całkowitego państwowego podatku gruntowego, należnego za okres gospodarczy, na który przypada zmniejszenie przychodu wskutek poniesionej klęski.

(2) W tym celu poszkodowani płatnicy powinni zawiadomić o klęsce terytorjalnie właściwy urząd skarbowy w terminie umożliwiającym stwierdzenie rozmiarów szkód i strat, spowodowanych klęską, nie później jednak niż w ciągu 14 dni po ustąpieniu klęski.

(3) Urząd skarbowy powinien niezwłocznie, a w każdym razie przed upływem 10 dni po otrzymaniu zawiadomienia, komisyjnie przeprowadzić na miejscu badanie wysokości poniesionych szkód i strat.

§ 102.. W skład komisji wchodzą: 1) naczelnik urzędu skarbowego lub jego zastępca jako przewodniczący, 2) delegat wydziału powiatowego oraz 3) trzech biegłych (rolników, leśników i t. p.), powołanych przez właściwą izbę rolniczą.

§ 103. (1) Zadaniem komisji jest:

a) ustalenie wysokości szkód, poniesionych na skutek klęski żywiołowej, w kwocie absolutnej i w stosunku procentowym do przychodu, osiąganego z danej jednostki podatkowej,

b) postawienie na zasadzie powyższych ustaleń wniosków co do jakości i rozmiarow ulg, które — zdaniem komisji — powinny być udzielone płatnikowi.

(2) Uchwały zapadają zwykłą większością głosów; w przypadku równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

§ 104. Na podstawie wniosku komisji urząd skarbowy rozstrzyga sprawę ulg w granicach swych uprawnień (§§ 98 i 100) lub też w ciągu 14 dni przesyła sprawę izbie skarbowej celem rozstrzygnięcia.

Do art. 130 § 3.

§ 105. Umorzenie kosztów egzekucyjnych do wysokości 25 zł, może być dokonane przez naczelnika urzędu skarbowego i do 1.000 zł przez dyrektora izby skarbowej.

Rozdział III.

Nadpłaty i zwroty podatkowe.

Art. 131. § 1. Sumy, nadmiernie lub nienależnie wpłacone w podatkach, dodatkach, karach za zwłokę i odsetkach za odroczenie, grzywnach i karach pieniężnych i kosztach egzekucyjnych, powinny być zaliczone na poczet innych płatnych należności płatnika, a w ich braku — zwrócone w gotówce.

§ 2. Zaliczenie nadpłat na poczet innych płatnych należności przeprowadza się z urzędu lub na prośbę płatnika.

§ 3. Zarządzenie zwrotu w gotówce należy do zakresu działania władz skarbowych II instancji i następuje na prośbę płatnika.

§ 4. Podlegające zwrotowi lub zaliczeniu nadpłaty oprocentowuje się w stosunku 4 od sta rocznie, liczac od dnia wpłaty sumy, uznanej przez władzę skarbową lub w wyniku odwołania za niesłusznie pobraną.

Do art. 131 § 4.

§ 106. (1) W razie ujawnienia nadpłaty, przypadającej do zwrotu w gotówce w myśl art. 131 § 1 Ordynacji Podatkowej, właściwa władza skarbowa powinna zawiadomić płatnika i zarazem wezwać go do wniesienia w terminie 14-dniowym prośby o zwrot nadpłaty.

(2) W razie niezłożenia prośby o zwrot nadpłaty, właściwa władza skarbowa spowoduje przelanie nadpłaty do depozytu kasy urzędu skarbowego na imię płatnika.

(3) Oprocentowanie ustaje z chwilą uskutecznienia przelania nadpłaty do depozytu.

§ 107. Nie podlega oprocentowaniu nadpłata, której zwrot zarządzono na skutek postanowienia, wydanego na mocy specjalnego przepisu, który uprawnia władzę skarbową do orzekania według swobodnego uznania.

Art. 132. Nie podlegają zwrotowi uiszczone dobrowolnie przez płatnika kwoty z tytułu świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych z wyjątkiem dobrowolnego wykupienia dwu lub więcej świadectw przemysłowych, albo kart rejestracyjnych na to samo przedsiębiorstwo lub oddzielnych składów.

DZIAŁ V.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PODATEK.

Art. 133. Spadkobiercy odpowiadają za nieściągnięte należności podatkowe spadkodawcy i masy spadkowej, jak za zobowiązania, oparte na tytułach prywatno-prawnych, według przepisów prawa spadkowego.

Art. 134. § 1 Obejmujący majątek osoby prawnej odpowiada za nieściągnięte należności podatku dochodowego tej osoby.

§ 2. Członkowie rodziny odpowiadają za tę część należności podatku dochodowego, która przypada stosunkowo na ich dochód, opodatkowany łącznie z dochodem głowy rodziny, jeżeli należność podatkowa nie może być ściągnięta od płatnika.

§ 3. Małżonek, krewny do trzeciego stopnia i do tegoż stopnia powinowaty płatnika odpowiada za nieściągnięte od niego należności za podatek dochodowy, wymierzony od dochodu z tej nieruchomości gruntowej lub budynkowej, która przeszła następnie na własność lub użytkowanie małżonka, krewnego lub powinowatego.

Art. 135. Za podatek od lokali opowiadają solidarnie z najemcą jego małżonek, wstępni, zstępni, przysposobieni i rodzeństwo, zamieszkali z nim stale razem w lokalu, będącym przedmiotem opodatkowania.

Do art. 135.

§ 108. Osoby, wymienione w art. 135 Ordynacji Podatkowej, odpowiadają solidarnie za podatek od lokali za czas wspólnego zamieszkania.

Art. 136. § 1. Nabywca nieruchomości obowiązany jest do zapłacenia należności podatku gruntowego, podatku od nieruchomości w gminach miejskich i od niektórych budynków w gminach wiejskich oraz podatku od placów budowlanych z nabytej nieruchomości za czas przed jej nabyciem.

§ 2. Wysokość należności nie może być wyższa od podanej przez właściwą władzę skarbową na skutek prośby zainteresowanych płatników.

Art. 137. Odpowiedzialność, przewidziana w artykułach poprzedzających, rozciąga się również na dodatki do wymienionych w tych artykułach podatków i na wszelkie należności uboczne, a mianowicie koszty egzekucyjne, kary za zwłokę i odsetki za odroczenie.

Art. 138. Przepisów poprzedzających artykułów o odpowiedzialności nabywcy za należności podatkowe poprzednika nie stosuje się do nabywcy w trybie postępowania egzekucyjnego.

Art. 139. Należności z tytułu podatku gruntowego, podatku od nieruchomości w gminach miejskich i od niektórych budynków w gminach wiejskich, podatku od placów budowlanych oraz z tytułu dodatków do tych podatków służy pierwszeństwo zaspokojenia w kolejności, zastrzeżonej przepisami postępowania sądowego dla podatków i innych danin, publicznych, należnych z nieruchomości.

Art. 140. Należnościom z tytułu podatku przemysłowego i dodatku do tego podatku służy prawo pierwszeństwa zaspokojenia z całego majątku ruchomego, należącego do przedsiębiorstwa, obłożonego tym podatkiem. Minister Skarbu określa drogą rozporządzeń, jaki majątek ruchomy należy uważać za należący do przedsiębiorstwa. Pierwszeństwo to służy w kolejności, zastrzeżonej przepisami postępowania sądowego dla podatków i innych danin publicznych, należnych z ruchomości.

Do art. 140.

§ 109. (1) Za majątek ruchomy, należący do przedsiębiorstwa, w rozumieniu art. 140 Ordynacji Podatkowej, uważa się cały majątek ruchomy, znajdujący się w posiadaniu przedsiębiorstwa.

(2) Nie uważa się za majątek należący do przedsiębiorstwa przedmiotów, co do których zostanie bezspornie udowodnione, że stanowią one własność innych osób.

W szczególności nie uważa się za majątek, należący do przedsiębiorstwa:

A. towarów, przyjętych do przesłania przez przedsiębiorstwo ekspedycyjne w rozumieniu art. 598 Kodeksu Handlowego z dnia 27 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 502),

B. towarów, przyjętych do przewiezienia przez przewoźnika w rozumieniu art. 613 Kodeksu Handlowego,

C. towarów, przyjętych do przechowania przez przedsiębiorcę składowego w rozumieniu art. 630 Kodeksu Handlowego,

D. towarów i przedmiotów, przyjętych do przeróbki lub naprawy przez przetwórcę lub dokonywającego naprawy pod warunkiem, że stanowią one nadal własność oddającego do przeróbki lub naprawy.

Przyjęcie towaru przez ekspedytora, przewoźnika lub dom składowy na skład, przechowanie, do przesłania lub przewiezienia oraz przez przedsiębiorcę do przeróbki lub do naprawy powinno być udowodnione księgami handlowemi,

E. towarów, przyjętych do sprzedaży komisowej:

a) jeżeli komisant nie przyjął na siebie w umowie z komitentem odpowiedzialności (del credere) za wypełnienie zobowiązań przez osoby trzecie, które nabyły towar komisowy,

b) jeżeli komisant nie otrzymuje dla siebie, niezależnie od umówionego wynagrodzenia komisowego lub zamiast tego wynagrodzenia, różnicę lub większą część różnicy między ceną, istotnie osiągniętą przy sprzedaży, a ceną ustaloną w umowie na rzecz komitenta,

c) jeżeli stosunek komisu jest udowodniony rejentalną umową komisową wraz z korespondencją handlową oraz prawidłowemi księgami handlowemi, prowadzonemi w myśl przepisów Kodeksu Handlowego przez komisanta i komitenta,

d) jeżeli komisant w swych księgach handlowych prowadzi ścisłą kontrolę przychodu i rozchodu towarów komisowych oraz sporządza w końcu każdego roku odrębną inwentaryzację tych towarów.

CZĘŚĆ III.

PRZEPISY PORZĄDKOWE.

DZIAŁ I.

PODANIA I INNE PISMA.

Art. 141. Podaniem w rozumieniu przepisów niniejszego działu ordynacji jest każde pismo, wniesione przez płatnika do władz skarbowych, jak to: zeznanie, deklaracja, prośba, zażalenie i t. p.

Art. 142. Bliższe postanowienia, dotyczące formy i sposobu wnoszenia podań, wyda Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

Do art. 142.

§ 110. Podania powinny być wnoszone pisemnie; mogą być również wnoszone telegraficznie. Władza może żądać od płatnika pisemnego potwierdzenia telegramu.

§ 111. (1) Jeżeli poszczególne przepisy Ordynacji Podatkowej inaczej nie stanowią, każde podanie powinno zawierać:

a) oznaczenie władzy, do której jest skierowane,
b) imię, nazwisko i adres płatnika,
c) osnowę wniosku lub oświadczenia,
d) datę,
e) podpis płatnika lub jego prawnego zastępcy i
f) wymienienie załączników.

(2) Za płatnika, który nie umie lub nie może się podpisać, podpisze podanie osoba przez niego upoważniona z wymieniem przyczyny, dla której płatnik sam się nie podpisał.

(3) Podania wnoszone bez właściwego podpisu powinna władza zwrócić płatnikowi z zakreśleniem 7-dniowego terminu dla uzupełnienia tego braku. W przypadku dodatkowego podpisania podania w zakreślonym terminie, uważa się je za wniesione w terminie pierwotnym.

§ 112. (1) Na żądanie osoby, składającej podanie, będzie wydane pokwitowanie z przyjęcia podania, wymieniające: imię i nazwisko lub firmę petenta, krótką treść podania, ilość załączników oraz kwotę uiszczonej opłaty stemplowej.

(2) Pokwitowanie takie podlega opłacie 20 gr (art. 149 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych, Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413).

§ 113. Podanie, wniesione do niewłaściwej władzy skarbowej, powinno być przez tę władzę przesłane do władzy właściwej, przyczem pierwotny termin wniesienia podania uważa się za zachowany.

Art. 143. Wzory zeznań, rodzaj załączników, wykazów, deklaracyj, protokółów i innych formularzy, o których mowa w niniejszej ordynacji, oraz władzę właściwą do odbioru oznaczy Minister Skarbu w drodze rozporządzeń.

Do art. 143.

§ 114. Ustanawia się następujące wzory zeznań, załączników, wykazów, deklaracyj i innych formularzy:

Nr. 1 Wykaz najemców (do § 21).
„ 2 Lista szczegółowa — załącznik do wykazu najemców (do § 22).
„ 3 Zawiadomienie w sprawie wymiaru podatku od placów budowlanych (do § 24).
„ 4 Deklaracja na nabycie świadectwa przemysłowego dla przedsiębiorstwa handlowego, zajęcia przemysłowego (do § 44).
„ 5 Deklaracja na nabycie karty rejestracyjnej (do § 44).
„ 6 Deklaracja na nabycie świadectwa przemysłowego — dla przedsiębiorstwa przemysłowego, rzemieślniczego (do § 44).
„ 7 Zeznanie o obrocie (do § 45).
„ 8 Zeznanie o dochodzie osoby fizycznej (do § 46).
„ 9 Zeznanie o dochodzie osoby prawnej (do § 46).
„ 10 Zeznanie o dochodzie spółdzielni (do § 46).
„ 11 Zeznanie dla obliczenia różnicy w podatku dochodowym (Dział II) (do § 49).
„ 12 Załącznik do zeznania o dochodzie przedsiębiorstwa handlowego, prowadzącego uproszczone księgi handlowe (do § 62).
„ 13 Załącznik do zeznania o dochodzie przedsiębiorstwa przemysłowego, prowadzącego uproszczone księgi handlowe (do § 62).
„ 14 Załącznik do zeznania o dochodzie z nieruchomości, obliczonym na podstawie uproszczonych ksiąg handlowych (do § 63).
„ 15 Załącznik do zeznania o dochodzie właściciela i użytkownika gospodarstwa wiejskiego, prowadzącego księgi gospodarcze systemem podwójnym (do § 71).
„ 16 Załącznik do zeznania o dochodzie właściciela i użytkownika gospodarstwa wiejskiego, prowadzącego księgi gospodarcze systemem pojedyńczym (do § 72).
„ 17 Załącznik do zeznania o dochodzie dla właścicieli i użytkowników gospodarstw wiejskich o obszarze do 60 ha (do § 73).
„ 18 Załącznik do zeznania o dochodzie obliczonym na podstawie uproszczonej księgowości przez wolne zajęcia zawodowe (do § 74).
„ 19 Wykaz potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę (do § 79).
„ 20 Wykaz potrąceń na specjalny podatek od tantjem (do § 79).
„ 21 Lista główna najemców (do § 21).
„ 22 Załącznik do zeznania o obrocie (do § 45).

DZIAŁ II.

TERMINY.

Art. 144. § 1. Do biegu terminu nie wlicza się dnia, od którego ustawa liczy dany termin.

§ 2. Bieg terminu, wyznaczonego przez władzę skarbową, rozpoczyna się od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia, lub postanowienia.

Art. 145. § 1. Terminy, oznaczone na tygodnie, miesiące lub lata, kończą się w dniu, odpowiadającym nazwą lub datą początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było, w ostatnim dniu tegoż miesiąca.

§ 2. Koniec terminu, któryby miał upłynąć w niedzielę lub dzień ustawowo uznany za świ to powszechne, przypada na najbliższy dzień powszedni.

§ 3. Oddanie pisma poleconego w polskim urzędzie pocztowym lub telegraficznym jest równoznaczne z wniesieniem go do władzy skarbowej.

Art. 146. § 1. Terminy do wnoszenia odwołań wynoszą 30 dni, a do wnoszenia zażaleń 7 dni, o ile ordynacja niniejsza nie zawiera odmiennych postanowień.

§ 2. O ile poszczególne przepisy niniejszej ordynacji inaczej nie stanowią, terminy do innych czynności wyznacza władza skarbowa.

Art. 147. § 1. Jeżeli płatnik z powodu ważnej a nieuchronnej przeszkody nie mógł dotrzymać terminu, może w ciągu siedmiu dni po ustaniu przeszkody prosić o przywrócenie terminu i równocześnie dopełnić czynności omieszkanej.

§ 2. Przeszkody, które spowodowały niedotrzymanie terminu, powinien płatnik uprawdopodobnić.

Art. 148. § 1. Prośbę o przywrócenie terminu wnosi się do władzy, która wyznaczyła termin.

§ 2. Prośbę o przywrócenie terminu dla odwołania rozstrzyga ostatecznie władza odwoławcza, w innych przypadkach władza, wobec której czynność miała być dopełniona.

Art. 149. Niema środka odwoławczego od odmowy przywrócenia lub przedłużenia terminu.

Art. 150. § 1. Minister Skarbu ma prawo odraczania wszelkich terminów, oraz darowania skutków ich zaniedbania.

§ 2. Powyższe uprawnienie Minister Skarbu może przenieść na dyrektorów izb skarbowych.

DZIAŁ III.

DORĘCZENIA.

Art. 151. § 1. Doręczenie wszelkich pism władz skarbowych uskutecznia się przez organa władz skarbowych, przez pocztę lub przez zarządy gmin.

§ 2. W przypadkach doręczenia pism przez pocztę stosuje się przepisy, regulujące doręczenie pocztowe.

Art. 152. W stosunku do adresatów, korzystających z prawa zakrajowości, oraz na obszarze eksterytorjalnym doręczenie uskutecznia się przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Art. 153. Wszelkie pisma władz skarbowych w zasadzie doręcza się za potwierdzeniem odbioru adresatowi, albo jego zastępcy prawnemu lub pełnomocnikowi bądź w ich mieszkaniu, bądź w miejscu, gdzie się znajduje zarząd ich nieruchomości lub przedsiębiorstwa, lub gdzie wykonywają swoją pracę zawodową, a w ich braku tam, gdzie się adresata zastanie. Na potwierdzeniu odbioru powinien adresat własnoręcznie umieścić datę doręczenia pisma oraz podpis.

Art. 154. § 1. Jeżeli adresat, jego zastępca prawny lub pełnomocnik jest nieobecny, doręczenie uskutecznia się do rąk któregokolwiek z dorosłych członków rodziny lub domowników płatnika, albo do rąk osoby, zarządzającej jego majątkiem lub przedsiębiorstwem, albo wreszcie do rąk pracownika, zatrudnionego u płatnika.

§ 2. Jeżeli adresat odmawia przyjęcia, pismo z odpowiednim zapiskiem organu doręczającego, stwierdzającym datę odmowy, zwraca się władzy skarbowej. W tym przypadku doręczenie uważa się za dokonane w chwili odmowy przyjęcia.

Do art. 154.

§ 115. W razie doręczenia pisma w trybie art. 154 § 1 osoba odbierająca powinna na potwierdzeniu odbioru własnoręcznie umieścić datę doręczenia pisma i podpis, organ zaś doręczający zaznaczyć na potwierdzeniu, w jakim stosunku pozostaje do zobowiązanego osoba odbierająca (np. córka, żona, służąca).

Art. 155. Dla adresatów, których miejsce zamieszkania lub pobytu nie jest znane, lub którym pismo nie mogło być doręczone z innych powodów, składa się pismo w zarządzie gminy miejsca opodatkowania adresata. Zarząd gminy niezwłocznie ogłasza o złożeniu pisma w sposób używany w danej miejscowości, z wezwaniem, że celem odebrania pisma adresat powinien przybyć do ogłaszającego urzędu. Doręczenie uważa się za uskutecznione, jeżeli od czasu ogłoszenia upłynęło 4 tygodnie. Jeżeli jednak adresat zgłosi się po upływie tego terminu celem odebrania pisma i udowodni, że bez swej winy nie mógł wcześniej zgłosić się po jego odbiór, należy mu pismo wydać i za datę doręczenia uważać dzień, w którym pismo zostało wydane.

Do art. 155.

§ 116. Po bezskutecznym upływie 4 tygodni od czasu ogłoszenia w sprawie odebrania pisma, zarząd gminy zwraca niedoręczone pismo z odpowiednią adnotacją władzy skarbowej.

Art. 156. § 1. Adresatom, mieszkającym czasowo poza obszarem Rzeczypospolitej, można pismo doręczać pocztą listem poleconym podług podanego przez nich adresu. Doręczenie uważa się za uskutecznione z mocą prawną po upływie 30 dni od dnia następnego po nadaniu listu na pocztę.

§ 2. Adresatów, którzy stale przebywają poza obszarem Rzeczypospolitej, należy wezwać do ustanowienia pełnomocnika, zamieszkałego w Polsce; gdy adresat pełnomocnika nie ustanowił i władze skarbowe nie zastosowały postanowień art. 51 § 4, doręczenie uskutecznia się w sposób, określony w artykule poprzednim.

Art. 157. Orzeczenia i wezwania w sprawie wymiaru podatku kilku osobom, zobowiązanym do jego zapłaty, można doręczyć jednemu z zobowiązanych ze skutkiem prawnym dla wszystkich zobowiązanych.

Art. 158. § 1. W dni niedzielne i ustawowo uznane za święta powszechne, jako też w porze nocnej doręczenie może nastąpić tylko w wyjątkowych przypadkach i za uprzedniem pisemnem zarządzeniem władz skarbowych.

§ 2. Za porę nocną uważa się czas od godziny dziewiątej wieczorem do godziny siódmej rano.

CZĘŚĆ IV.

PRZEPISY KARNE.

DZIAŁ I.

POSTANOWIENIA KARNE.

Rozdział I.

Część ogólna.

Art. 159. Przestępstwami podatkowemi w rozumieniu ordynacji niniejszej są wszelkie czyny i zaniechania, zagrożone karą w czasie ich popełnienia, a związane z wymiarem podatków i polegające na uszczupleniu lub narażeniu na uszczuplenie podatków skarbowych lub na obejściu, albo niewykonaniu przepisów ordynacji lub nakazów i zarządzeń władz podatkowych.

Do art. 159, 179 — 189 i 200.

§ 117. Za podstawę wymierzenia kar grzywien przyjmuje się należności, przypadające na rzecz Skarbu Państwa bez dodatków.

Art. 160. Przestępstwa podatkowe dzielą się na wykroczenia podatkowe i porządkowe.

Art. 161. § 1. Wykroczeniem podatkowem są czyny, zagrożone karą grzywny i aresztem do sześciu miesięcy, albo jedną z tych kar.

§ 2. Wykroczeniem porządkowem są czyny, zagrożone wyłącznie karą pieniężną do 500 złotych.

Art. 162. § 1. Kara aresztu może być wymierzona tylko w postępowaniu sądowem.

§ 2. Grzywny i kary pieniężne nie ulegają zamianie na areszt.

§ 3. Kara pieniężna może być powtarzana.

§ 4. Prawomocnie orzeczone grzywny i kary pieniężne wpływają na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 163. O ile ordynacja podatkowa nie zawiera przepisów odmiennych, stosuje się przepisy części ogólnych kodeksu karnego i prawa o wykroczeniach oraz przepisy kodeksu postępowania karnego.

Art. 164. Podlegają karze na zasadzach ordynacji podatkowej obywatele polscy i cudzoziemcy, którzy czyny, przez niniejszą ustawę zabronione, popełnili bądź to umyślnie, bądź nieumyślnie, jeśli przepis szczególny nie stanowi inaczej.

Art. 165. Usiłowanie popełnienia przestępstwa podatkowego, podżeganie i pomocnictwo podlegają karze w granicach, przewidzianych dla danego przestępstwa.

Art. 166. Przy wymiarze kary należy ocenić istotę popełnionego przestępstwa podatkowego, wysokość szkody, poniesionej przez Skarb Państwa na skutek przestępstwa, lub możliwość powstania szkody, na którą Skarb Państwa mógł być narażony, stosunki majątkowe, pobudki oraz sposób działania sprawcy, tudzież wszelkie okoliczności obciążające i łagodzące.

Art. 167. Okoliczności obciążające zachodzą w szczególności:

a) gdy sprawca popełnia przestępstwo umyślnie, po szczegółowych przygotowaniach, albo zapomocą środków, zdolnych do wprowadzenia w błąd władzy podatkowej lub bezpośrednio uniemożliwiających wymiar lub ściągnięcie przymusowe należnych podatków;
b) gdy sprawca ukrywa księgi handlowe lub gospodarcze, trudni się zawodowo fałszywem ich sporządzeniem, lub posługuje się świadomie niepraw dziwemi księgami;
c) gdy sprawca popełnia nowe przestępstwo podatkowe z tych samych pobudek lub należące do tego samego rodzaju co poprzednie;
d) gdy przestępstwo podatkowe trwało dłużej niż dwa lata, choćby czyn występny polegał na zaniechaniu.

Art. 168. Nakłanianie do czynu występnego przez nadużycie w tym celu swego stanowiska kierowniczego lub wyzyskanie zależności materjalnej bezpośredniego sprawcy stanowi okoliczność obciążającą dla podżegaczy.

Art. 169. Za okoliczności łagodzące poczytuje się w szczególności:

a) dokonanie czynu występnego po raz pierwszy;
b) przyznanie się do winy w toku dochodzenia i dobrowolne pokrycie uszczerbku, jaki poniósł Skarb Państwa;
c) działanie pod wpływem błędu, wskutek zaniedbania, pod przymusem lub namową;
d) stosunki rodzinne, zarobkowe i majątkowe oraz stopień niski wykształcenia, wiek młody lub niedorozwój umysłowy, ograniczające możność swobodnego kierowania postępowaniem, lub zmniejszające poczytalność.

Art. 170. W przypadkach wyjątkowych, pozostawionych ocenie władzy orzekającej, zastosować można w stosunku do sprawcy, działającego pod wpływem swej zależności gospodarczej, nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet całkowite od niej uwolnienie.

Art. 171. W razie zbiegu przestępstw podatkowych lub w razie zbiegu przestępstw podatkowych z przestępstwami innemi, nie podlegającemi niniejszej ordynacji, kary wymierza się osobno, jakby zbieg nie zachodził.

Art. 172. Wykonanie orzeczeń, wymierzających karę pozbawienia wolności lub karę grzywny, podlega odroczeniu do czasu uprawomocnienia się

orzeczenia, władza skarbowa może jednak zarządzić zabezpieczenie zasądzonych sum na majątku skazanego natychmiast po wydaniu orzeczenia.

Do art. 172 i 181.

§ 118. (1) W razie zgłoszenia wniosku o skierowanie na drogę sądową sprawy, w której wydano orzeczenie karne na podstawie art. 181 Ordynacji Podatkowej, należy wstrzymać egzekucję kary grzywny.

(2) Egzekucja należności za świadectwo przemysłowe może być zarządzona bądź po uprawomocnieniu się wyroku sądowego, czy to skazującego, czy też uniewinniającego na podstawie braku podmiotowych cech przestępstwa, bądź też przed skierowaniem sprawy do sądu, jeżeli skazany odwołał się od orzeczenia karnego władzy skarbowej do sądu tylko co do wymiaru kary, nie zaprzeczając obowiązku podatkowego, ustalonego przez władzę skarbową.

Art. 173. § 1. Sprostowanie fałszywego zeznania, przed ujawnieniem czynu przestępnego przez władzę skarbowe, uwalnia sprawcę od kary.

§ 2. To samo stosuje się do pomocników i podżegaczy, którzy bądź sprostowali fałszywe zeznanie, bądź powiadomili władze skarbowe o dokonaniu przestępstwa podatkowego przed jego ujawnieniem.

Art. 174. Odpowiedzialność za przestępstwa podatkowe wygasa wskutek śmierci sprawcy, przedawnienia i zaniechania dochodzenia.

Art. 175. § 1. W razie śmierci sprawcy, dochodzenia nie wszczyna się, wszczęte zaś — umarza się.

§ 2. Grzywny i kary pieniężne, orzeczone prawomocnie przed śmiercią sprawcy, są ciężarem spadku.

Art. 176. § 1. Nie można wszcząć dochodzenia z powodu przestępstwa podatkowego, popełnionego przed:

a) pięciu laty, jeżeli czyn stanowi wykroczenie podatkowe,
b) jednym rokiem, jeżeli czyn stanowi wykroczenie porządkowe.

§ 2. Nie można wydawać orzeczenia skazującego, choćby postępowanie było już wszczęte, jeżeli od popełnienia przestępstwa podatkowego upłynęły terminy podwójne, w stosunku do wymienionych wyżej w § 1.

§ 3. Nie można wykonać kary, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia skazującego upłynęły terminy wymienione w § 2.

§ 4. W razie niemożności ustalenia ścisłej daty popełnienia przestępstwa podatkowego, wskazane terminy oblicza się od następnego roku kalendarzowego po roku, w którym czyn nastąpił.

§ 5. Przedawnienie biegnie pozatem niezależnie od jakichkolwiek innych warunków i nie ulega zawieszeniu lub przerwie.

Art. 177. § 1. Przed wydaniem orzeczenia, właściwa władza skarbowa II instancji może na prośbę obwinionego nakazać zaniechanie dochodzenia ze względu na charakter czynu oraz okoliczności, towarzyszące popełnieniu przestępstwa podatkowego, zachowanie się obwinionego po popełnieniu przestępstwa oraz warunki ekonomiczne i dotychczasową niekaralność obwinionego.

§ 2. Ponowne wszczęcie dochodzenia, poprzednio zaniechanego, jest niedopuszczalne.

Art. 178. § 1. Minister Skarbu może odroczyć lub rozłożyć na raty orzeczone grzywny i kary pieniężne oraz umorzyć je całkowicie lub częściowo wobec nieściągalności lub zagrożenia egzystencji gospodarczej skazanego.

§ 2. Uprawnienie to może Minister Skarbu przenieść na dyrektorów izb skarbowych.

Do art. 178.

§ 119. Dyrektorzy izb skarbowych władni są do odraczania, rozkładania na raty oraz umorzenia częściowego lub całkowitego orzeczonych grzywien i kar pieniężnych w granicach uprawnień izb skarbowych, określonych w §§ 98 i 100.

ROZDZIAŁ II.

Część szczególna.

Art. 179. § 1. Kto w zamiarze uchylenia od ustawowej powinności podatkowej siebie lub osoby zastępowanej w zeznaniu do podatku lub załącznikach do zeznania, albo w oświadczeniu, wyjaśnieniu lub innem jakiemkolwiek podaniu, albo też w odwołaniu lub w jakiemkolwiek zgłoszeniu, złożonem w związku z odwołaniem — świadomie podaje lub potwierdza nieprawdziwe okoliczności, albo świadomie zataja cokolwiek, gdy działanie takie lub zaniechanie przyczynia się do udaremnienia wymiaru, bądź do uszczuplenia należnego podatku, podlega, o ile za czyn ten nie grozi kara surowsza w myśl kodeksu karnego, karze grzywny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku lub karze aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Wymierzenie kary nie zwalnia od obowiązku zapłacenia należnego podatku.

Art. 180. Kto świadomie prowadzi nierzetelne księgi handlowe lub gospodarcze, o ile za czyn ten nie grozi kara surowsza w myśl innej ustawy — podlega karze grzywny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku lub aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

Art. 181. § 1. Kto prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zajęcie bez świadectwa przemysłowego, — podlega karze grzywny od jedno do dwudziestokrotnej kwoty, należnej za świadectwo.

§ 2. Kto prowadzi przedsiębiorstwo lub wykonywa zajęcie na podstawie świadectwa przemysłowego niższej ceny niżby się ustawowo należała, — podlega karze grzywny od jedno do trzykrotnej uszczuplonej kwoty, stanowiącej różnicę między ceną właściwą a ceną posiadanego świadectwa.

§ 3. Kto utrzymuje skład bez karty rejestracyjnej — podlega karze grzywny od jedno do trzykrotnej kwoty, stanowiącej cenę właściwej karty rejestracyjnej.

§ 4. Wymierzenie kary grzywny nie zwalnia od obowiązku nabycia właściwego świadectwa przemysłowego lub karty rejestracyjnej.

Art. 182. Kto, jako sprzedawca energji elektrycznej, świadomie w celu uchylenia od ustawowej powinności podatkowej osoby własnej lub osób trzecich nie pobiera podatku przy poborze swojej należności lub pobiera go w niedostatecznej wysokości, — podlega karze grzywny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku, niezależnie od obowiązku zapłaty należności podatkowej.

Art. 183. Kto, będąc płatnikiem nadzwyczajnego podatku od niektórych zajęć zawodowych, uskutecznia nierzetelne zapisy do księgi przychodów i rozchodów, — podlega karze grzywny w wysokości od jedno do dwudziestokrotnej kwoty uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku niezależnie od obowiązku zapłaty należności podatkowej.

Art. 184. Kto, prowadząc księgi handlowe lub gospodarcze, odmówił okazania ich, — podlega karze grzywny do trzech tysięcy złotych.

Art. 185. Kto nie dopuszcza do przeprowadzenia oględzin lokalnych lub lustracyj przedsiębiorstw osoby do tego uprawnionej, lub stawia przeszkody w wykonaniu tych czynności, podlega, o ile za czyn ten nie grozi kara surowsza według kodeksu karnego, — karze grzywny do dwóch tysięcy złotych lub aresztu do trzech miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

Art. 186. § 1. Kto, jako świadek lub biegły w swem zeznaniu lub opinji, złożonem przed władzą skarbową lub w dochodzeniu karnem podatkowem, podał świadomie nieprawdziwe fakty, mogące spowodować nieprawidłowy wymiar podatku, utrudnić dochodzenie karne, bądź spowodować zmianę kwalifikacji czynu występnego, — podlega karze grzywny do pięciu tysięcy złotych lub aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Złożenie fałszywego zeznania po zaprzysiężeniu pociąga dla sprawcy odpowiedzialność w myśl ogólnych przepisów kodeksu karnego.

Art. 187. § 1. Kto, jako członek lub zastępca członka komisji odwoławczej lub jako biegły, ujawni stosunki majątkowe, zarobkowe, dochodowe lub gospodarcze płatnika, o których powziął wiadomość w związku i spowodu pełnienia swych funkcyj, — podlega karze grzywny do tysiąca złotych.

§ 2. Jeżeli czyn ten zaszkodzić może kredytowi lub czci płatnika, albo jeżeli sprawca rozgłaszał wiadomości na publicznem zgromadzeniu lub w druku, — podlega karze grzywny do pięciu tysięcy złotych lub aresztu do sześciu miesięcy, albo obu tym karom łącznie.

§ 3. Tej samej karze podlega ten, kto ujawnił okoliczności, wymienione w § 1, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej dla siebie lub innej osoby.

§ 4. Urzędnicy skarbowi oraz osoby, które przestały być urzędnikami, winni powyższych czynów podlegają tym samym karom niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Art. 188. Kto nie uczyni zadość w wyznaczonym terminie bez dostatecznego usprawiedliwienia wezwaniu, poleceniu lub żądaniu władzy skarbowej, albo nakazowi, wynikającemu bezpośrednio z przepisów ordynacji podatkowej lub innych ustaw podatkowych, — podlega karze pieniężnej do pięciuset złotych.

DZIAŁ II.

POSTĘPOWANIE KARNE.

Rozdział I.

Wszczynanie, prowadzenie postępowania karnego i wydawanie orzeczeń.

Art. 189. § 1. Wszczynanie i prowadzenie postępowania karnego oraz wydawanie orzeczeń karnych należy do kompetencji władzy skarbowej I instancji, właściwej dla wymiaru podatku.

§ 2. Jeżeli przestępstwo ujawnione zostało przez inną władzę skarbową, należy sprawę przekazać właściwej władzy skarbowej.

§ 3. Jeżeli władza skarbowa uzna, że za przestępstwo należałoby wymierzyć karę aresztu, to przerywa dochodzenie i sprawę kieruje do właściwego sądu.

Art. 190. Wszystkie władze państwowe i samorządowe oraz ich organa obowiązane są w zakresie ścigania przestępstw podatkowych udzielać władzom skarbowym pomocy, a gdyby one natrafiły na ślad popełnienia przestępstwa podatkowego, obowiązane są donieść o tem właściwym władzom skarbowym a tymczasem dopełnić tych czynności jakie okażą się konieczne dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.

Art. 191. § 1. Wymierzenie kar porządkowych należy do tej władzy skarbowej, względem której popełniono wykroczenia porządkowe.

§ 2. Przed nałożeniem kary porządkowej nie przeprowadza się postępowania karnego przepisanego dla wykroczeń podatkowych, zagrożonych grzywną lub aresztem.

Art. 192. § 1. Władza skarbowa obowiązana jest należycie rozważyć całokształt materjału dowodowego, tudzież uwzględnić ze ścisłą bezstronnością wszystkie dowody tak na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

§ 2. Wiadomości i dokumenty, których treści nie przedstawiono obwinionemu, nie mogą stanowić podstawy orzeczenia, wyjąwszy przypadki zaoczności.

Art. 193. § 1. Przed wydaniem orzeczenia karnego władza skarbowa obowiązana jest przesłuchać protokólarnie obwinionego, którego należy wezwać w tym charakterze w terminie nie krótszym od dni 7-miu, licząc od dnia następnego po doręczeniu wezwania.

§ 2. Wezwanie do przesłuchania ma być doręczone do rąk własnych obwinionego, a gdyby to nie dało się uskutecznić, należy stosować ogólne przepisy art. 155. Wezwanie powinno zawierać pouczenie o skutkach niestawiennictwa.

Art. 194. W razie stwierdzenia przy dokonywaniu lustracji przedsiębiorstw (oględziny lokalne) przestępstwa podatkowego protokół sporządza się niezwłocznie na miejscu wykrycia przestępstwa.

Art. 195. Władza skarbowa I instancji po sporządzeniu protokółu, stwierdzającego przekroczenie, zagrożone karą grzywny z art. 181, zarządza zamknięcie zakładu handlowego lub przemysłowego, prowadzonego bez świadectwa, o ile w ciągu dni 30 po sporządzeniu protokółu świadectwo nie zostanie nabyte; postanowienie to traci moc z chwilą nabycia właściwego świadectwa przemysłowego.

Do art. 195.

§ 120. (1) Zamknięcie zakładu jest dopuszczalne tylko w tych przypadkach, gdy nie nabyto wcale świadectwa przemysłowego.

(2) Jeżeli zakład posiada jakiekolwiek, chociażby nawet i niewłaściwe świadectwo, nie podlega zamknięciu.

(3) Zamknięcie uskutecznią się przez nałożenie pieczęci urzędowych na wejście do zakładu lub w inny sposób, jaki podług miejscowych warunków uznany będzie za najodpowiedniejszy dla wstrzymania w zakładzie prowadzenia handlu lub przemysłu.

(4) Ponowne otwarcie zamkniętego zakładu powinno być dokonane niezwłocznie po okazaniu właściwego świadectwa przemysłowego.

(5) Fakt zamknięcia oraz ponownego otwarcia zakładu należy stwierdzić protokólarnie.

Art. 196. Jeżeli obwiniony bez dostatecznego usprawiedliwienia niestawi się celem presłuchania go w terminie, lub nie złoży wyjaśnień pisemnych, orzeczenie zapada zaocznie.

Art. 187. Przy przesłuchaniu obwinionego należy powiadamić go o dotychczasowych wynikach dochodzenia oraz przedstawić mu dowody winy zebrane przeciw niemu.

Art. 198. Przepisy, określające zbieranie materjału dowodowego, w postępowaniu wymiarowem, stosuje się odpowiednio w postępowaniu karnem, o ile przepisy niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej.

Art. 199. Orzeczenie wydaje się na piśmie.

Art. 200. Jeżeli wysokość kary zależna jest od rozmiaru uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie podatku, orzeczenie karne wydać należy po wymiarze uszczuplonego podatku przez właściwą władzę wymiarową.

Art. 201. Orzeczenie karne zawiera:

a) nazwę władzy orzekającej,
b) imię i nazwisko obwinionego,
c) określenie istoty czynu występnego,
d) powołanie podstawy prawnej,
e) określenie wymiaru kary, a jeżeli kara opiera się na wielokrotności podatku, określenie tej podstawy,
f) uzasadnienie, w którem należy przedstawić stan faktyczny, zebrane środki dowodowe oraz także okoliczności łagodzące i obciążające,
g) pouczenie o środkach prawnych,
h) datę i podpis władzy orzekającej.

Rozdział II.

Środki odwoławcze.

Art. 202. § 1. Od orzeczenia karnego, wydanego przez władzę skarbową, może skazany albo wnieść odwołanie w terminie zawitym czternastodniowym od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia karnego do władzy skarbowej, albo też zażądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego, stosownie do art. 640 i następnych kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Wybór jednego z powyższych środków odwoławczych powoduje utratę prawa do wniesienia drugiego, choćby obwiniony wniesiony środek cofnął.

§ 3. Żądanie skierowania sprawy na drogę sądową, zgłoszone przez jednego ze współobwinionych, pociąga za sobą odstąpienie sprawy sądowi także w stosunku do obwinionych, którzy złożyli odwołanie do izby skarbowej.

§ 4. Odwołanie należy wnieść do tej władzy, która wydała orzeczenie.

Do art. 202.

§ 121. Żądanie rozpatrzenia sprawy przez sąd powinno być złożone do władzy skarbowej, która wydała orzeczenie karne, w terminie 7-dniowym po doręczeniu orzeczenia karnego (art. 640 Kodeksu postępowania karnego).

Art. 203. § 1. Izba skarbowa orzeka na podstawie dowodów, zebranych w I instancji; może jednak zarządzić uzupełnienie postępowania przez władzę I instancji, bądź uzupełnienie to sama przeprowadzić.

§ 2. Orzeczenie izby skarbowej albo zatwierdza orzeczenie I instancji, albo je zmienia na korzyść skazanego, uniewinniając go lub zmniejszając karę, albo też uchyla całkowicie orzeczenie I instancji spowodu istotnych wadliwości i nakazuje przeprowadzenie na nowo postępowania w I instancji.

§ 3. Od orzeczeń, wydanych przez izbę skarbową, nie służy żaden środek odwoławczy.

Art. 204. Przeciw odrzuceniu odwołania, jako spóźnionego, może skazany wnieść zażalenie do izby skarbowej za pośrednictwem władzy skarbowej I instancji w terminie zawitym 7 dni po dniu otrzymania postanowienia odrzucającego.

Art. 205. § 1. Jeżeli odwołanie od orzeczenia karnego wniesiono w przepisanym terminie, władza skarbowa I instancji przesyła je władzy skarbowej II instancji wraz z aktami.

§ 2. Na skutek podanego w przepisanym terminie wniosku o skierowanie sprawy na drogę sądową władza skarbowa przesyła akta sprawy właściwemu sądowi.

Rozdział III.

Wznowienie.

Art. 206. § 1. Postępowanie karne, zakończone prawomocnem skazującem orzeczeniem władzy skarbowej, może być wznowione na wniosek skazanego, jeśli dodatkowo wyjdą najaw nowe nieznane dotychczas okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, stwierdzające, że skazany jest niewinny lub że powinien ulec karze niższej od orzeczonej.

§ 2. Wniosek o wznowienie może być zgłoszony w ciągu pięciu lat po upływie roku, w którym skazujące orzeczenie stało się prawomocnem.

§ 3. Wniosek rozstrzyga izba skarbowa, która zarządza w razie potrzeby sprawdzenie wskazanych we wniosku okoliczności.

§ 4. W razie uwzględnienia wniosku o wznowienie postępowania izba skarbowa uchyla orzeczenie karne i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia władzy I instancji, która wydała uchylone orzeczenie. W nowym orzeczeniu nie może być nałożona cięższa kara od kary wymierzonej w pierwszem orzeczeniu.

CZĘŚĆ V.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE.

DZIAŁ I.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE.

Art. 207. § 1. Przepisy karne ordynacji niniejszej stosuje się również do występków i wykroczeń, popełnionych przed wejściem jej w życie.

Przepis ten nie ma zastosowania do spraw w dniu wejścia w życie ordynacji już umorzonych lub rozstrzygniętych, choćby tylko w I instancji. W sprawach tych należy postępować według przepisów dotąd obowiązujących; wznowienie jednak następuje i w tych sprawach stosownie do przepisów niniejszej ordynacji.

§ 2. Za występki i wykroczenia, popełnione przed wejściem w życie ordynacji niniejszej, w żadnym razie nie może być wymierzona kara surowsza od kary, przewidzianej dotychczasowemi przepisami.

Art. 208. § 1. Wymiary podatkowe, będące w dniu wejścia w życie ordynacji niniejszej w toku załatwiania, dokonywać należy według przepisów dotąd obowiązujących.

§ 2. Do załatwienia odwołań, nie rozstrzygniętych w dniu wejścia w życie ordynacji niniejszej, powołana jest władza, określona w art. 7 lub 8; postępowanie jednak odwoławcze odbywać się ma według przepisów dotychczas obowiązujących.

§ 3. Wymiary dodatkowe z przyczyn zaszłych przed dniem wejścia w życie ordynacji niniejszej, a ujawnionych po tym dniu, mają być dokonywane w myśl przepisów niniejszej ordynacji.

Art. 209. Art. 21, 22, 48—51, 125, 130, 131 mają zastosowanie również do opłat stemplowych, oraz do podatków, spadkowego i od darowizn.

Art. 210. Uprawnienia, służące Ministrowi Skarbu na zasadzie ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 291), pozostają nadal w mocy.

DZIAŁ II.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Art. 211. § 1. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

§ 2. Upoważnia się Ministra Skarbu do wydania jednolitych tekstów przepisów o państwowych podatkach, do których stosuje się ordynacja niniejsza, z nową numeracją artykułów, z uwzględnieniem zmian, wynikających z ordynacji niniejszej oraz z przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia w drodze obwieszczenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitych tekstów.

Art. 212. § 1. Ustawa niniejsza wchodzi w życie na całym obszarze Państwa z dniem 1 października 1934 r.

§ 2. Z tym dniem tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy w materjach, uregulowanych w ordynacji niniejszej.

W szczególności tracą moc przepisy:

a) art. 7, 8 i 9 ustawy o podatku od lokali z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 550) w brzmieniu nadanem ustawą z dnia 17 grudnia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 879) w psrawie zmiany ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali i w brzmieniu, nadanem ustawą z dnia 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 168);

b) ustęp trzeci art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr.42, poz. 372) w brzmieniu, nadanem ustawą z dnia 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 168);

c) §§ 8, 19—25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 523) w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 168);

d) art. 6 i 7 ustawy z dnia 1 kwietnia 1925 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej przepisów o wymiarze i poborze państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 43, poz. 296);

e) ustęp drugi i następne art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1928 r. o przedłużeniu mocy obowiązującej i uzupełnieniu ustawy z dnia 1 kwietnia 1925 r. w sprawie wymiaru i poboru państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 292) wraz z dalszym ustępem, wprowadzonym ustawą z dnia 17 grudnia 1931 r., tudzież art. 3 i 4 powyższego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wraz z uzupełnieniem, wprowadzonem przez art. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1931 r. w sprawie zmiany niektórych postanowień przepisów o państwowym podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz .U. R. P. Nr. 112, poz. 877);

f) art. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1931 r. o kryzysowym dodatku do państwowego podatku od nieruchomości w gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 877);

g) art. 7 i 8 ustawy z dnia 17 grudnia 1931 r. o państwowym podatku od energji elektrycznej (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 880);

h) art. 27, 28, 29, 34, 40—55, 57—75, 76 ustęp pierwszy, drugi, trzeci, czwarty i ustęp ostatni p. 1 i 2, 77—80, 82—93, 96—106, 108—119, i 123 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 17, poz. 110);

i) art. 30—75, 83 ustęp drugi, 85, 86, 87 ustęp ostatni, 90—108, 113—124, 126 i 128 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 58, poz. 411);

j) art. 5—7, 9, 13 i 14 ustawy z dnia 19 grudnia 1931 r. o nadzwyczajnym podatku od niektórych zajęć zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 112, poz. 882);

k) art. 39—53 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 517);

l) ordynacja podatkowa Rzeszy z dnia 13 grudnia 1919 r. (Dz. u. Rzeszy, str. 1993).

§ 3. W art. 12 ustawy o podatku od lokali (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 94, poz. 550) skreśla się wyrazy: „w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami".

§ 4. Art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372) w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1933 r. o przejęciu przez władze skarbowe wymiaru i poboru niektórych podatków (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 168), otrzymuje brzmienie następujące:

„Szczegółowe przepisy o wymiarze i ustalaniu wartości szacunkowej placów oraz jakie place należy uważać za niedostatecznie zabudowane, wyda Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

Za czynności, związane z wymiarem i poborem podatku na rzecz Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast, urzędy skarbowe uprawnione są do pobierania odszkodowania w wysokości 3% sum, wypłacanych temuż funduszowi z tytułu podatku wraz z karami za zwłokę lub odsetkami za odroczenie".

§ 5. W ustawie z dnia 15 lipca 1925 r .o państwowym podatku przemyłowym (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 17, poz. 110) wprowadza się zmiany następujące:

a) art. 3 ustęp ostatni otrzymuje brzmienie następujące: „Urząd Skarbowy może wyjątkowo zwolnić od podatku przemysłowego od obrotu ubogich płatników, których podatek nie przenosi kwoty rocznej 100 zł";

b) w art. 36 ustęp pierwszy skreśla się oznaczenie („art. 27");

c) w art. 38 dodaje się ustęp drugi treści następującej: „Zakłady handlowe i przemysłowe oraz oddzielne składy winny być zaopatrzone w znaki (szyldy), umieszczone w miejscach widocznych";

d) w art. 56 ustęp pierwszy wyrazy: „Przedsiębiorstwa, wymienione w p. 1 i 2 art. 52, a prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz przedsiębiorstwa, wymienione w ust. 2 art. 54" zastępuje się wyrazami: „Przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przedsiębiorstwa przemysłowe pierwszych pięciu kategoryj, prowadzące prawidłowe księgi handlowe oraz spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i inne przedsiębiorstwa, które na zasadzie swych statutów lub specjalnych przepisów są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia właściwym organom";

e) w art. 56 ustęp trzeci po wyrazie „zeznania" skreśla się przecinek, a wyrazy: „składanego w terminie, oznaczonym w art. 55", zastępuje się wyrazami: „o obrocie".

§6. W ustawie o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 58, poz. 411) wprowadza się zmiany następujące:

a) w art. 79, ustęp drugi, końcowe wyrazy: „podany w art. 54" zastępuje się wyrazami: „ustalony przez Ministra Skarbu";

b) w art. 82, ustęp pierwszy, wyrazy: „do przewodniczącego komisji szacunkowej, względnie władzy skarbowej" zastępuje się wyrazami: „do władzy skarbowej";

c) w art. 83, ustęp pierwszy, wyrazy: „przewodniczący komisji szacunkowej" zastępuje się wyrazami: „urząd skarbowy";

d) w art. 84, ustęp drugi, wyrazy: „komisja szacunkowa" zastępuje się wyrazami: „urząd skarbowy".

§ 7. W art. 50 ustawy z dnia 26 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 41, poz. 413) pierwsze trzy ustępy zastępuje się zdaniem następującem: „Doręczenie nakazów płatniczych, jako też innych decyzyj, wydanych przez władzę skarbową w zakresie ustawy niniejszej, następuje w sposób, przepisany w art. 151 —156 i 158 ordynacji podatkowej".

§ 122. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia; przepisy § 54 ust. 2 i § 82 wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 1935 r.

(2) W tych terminach tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy w sprawach, uregulowanych w rozporządzeniu niniejszem.

W szczególności tracą moc przepisy:

a) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 29 września 1923 r. o ulgach w podatkach gruntowych i budynkowych spowodu szkód, poniesionych wskutek działań wojennych i klęsk żywiołowych (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 797);

b) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 kwietnia 1932 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w sprawie prowadzenia, badania i oceny ksiąg handlowych dla celów państwowego podatku przemysłowego (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 412).

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 24 września 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Feform Rolnych o wykonaniu art. 97 i art. 104 Ordynacji Podatkowej.

Na podstawie art. 97 i art. 104 § 2 Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 39, poz. 346) zarządza się co następuje:

Do art. 97.

§ 1. (1) Z gruntów niescalonych w województwach środkowych (białostockie, kieleckie, lubelskie, łódzkie, warszawskie i m. st. Warszawa) i wschodnich (wileńskie, poleskie, nowogródzkie i wołyńskie), które stanowią obecnie podatkowe jednostki zbiorowe, wymierza się państwowy podatek gruntowy z gruntów w całej jednostki, traktując ją jako jedną posiadłość.

(2) Jeżeli jednak którykolwiek z uczestników jednostki zbiorowej przedstawi urzędowi skarbowemu dowody, stwierdzające obszar jego gruntu, podatek z tego gruntu, począwszy od najbliższego roku podatkowego, wymierza się indywidualnie po uprzedniem ewentualnem przeprowadzeniu klasyfikacji gruntu.

(3) Klasyfikacja gruntów powinna się odbywać w porze roku nadającej się do jej przeprowadzania.

(4) Klasyfikacji dokonywają komisje klasyfikacyjne w składzie: delegata urzędu skarbowego, jako przewodniczącego, wójta gminy lub jego zastępcy, sołtysa danej wsi oraz dwóch biegłych rolników, powołanych przez przewodniczącego z pośród miejscowych płatników państwowego podatku gruntowego. O dniu klasyfikacji należy zawiadomić zainteresowane osoby na pięć dni przed terminem, wyznaczonym dla dokonania klasyfikacji. O dokonaniu klasyfikacji sporządza się protokół, który powinien być podpisany przez biorących udział w klasyfikacji.

(5) O uchwale komisji klasyfikacyjnej należy zawiadomić posiadaczy klasyfikowanych gruntów w terminie 7 dni po dokonaniu klasyfikacji. Od uchwał komisji klasyfikacyjnej służy prawo odwołania do izby skarbowej za pośrednictwem urzędu skarbowego w terminie dni 14 po doręczeniu uchwały komisji. Postanowienia izby skarbowej są ostateczne.

§ 2. W przypadkach, przewidzianych w art. 55 Ordynacji Podatkowej, po upływie okresu zwolnienia gruntów scalonych od podatku gruntowego na podstawie art. 12 ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o scalaniu gruntów (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr. 92, poz. 833) w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 167) urząd skarbowy uskutecznia wymiar państwowego podatku gruntowego odrębnie dla każdego posiadacza.

§ 3. (1) Wymierzoną na każdą podatkową jednostkę zbiorową kwotę państwowego podatku gruntowego zebranie gromadzkie (rada gromadzka) lub cząstkowi posiadacze gruntów, opłacający dworski państwowy podatek gruntowy, rozkładają pomiędzy poszczególnych posiadaczy gruntów w stosunku do posiadanych przez nich obszarów z uwzględnieniem klasy gruntów.

(2) Zażalenia na postanowienia zebrań gromadzkich (rad gromadzkich) lub cząstkowych posiadaczy gruntów mogą być wnoszone przez poszczególnych uczestników jednostki zbiorowej, w ciągu dni 30 po dniu zapadnięcia postanowienia w sprawie rozkładu podatku, do właściwego urzędu skarbowego.

§ 4. Urząd skarbowy bada podniesione w zażaleniu zarzuty, w razie potrzeby zarządza sprawdzenie obszaru i klasyfikacji gruntów w trybie przewidzianym w § 1 ust. 3 — 5 i wydaje orzeczenie, które jest ostateczne.

Do art. 104 § 2.

§ 5. Sprostowanie, wynikłe spowodu ponownych pomiarów lub klasyfikacji, dokonanych na skutek zmian w pomiarach gruntów, przeprowadzonych przez mierniczych przysięgłych, uprawnionych do wykonywania tych prac na zasadzie ustawy o mierniczych przysięgłych z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 46, poz. 454), nie stanowi podstawy do dodatkowego wymiaru podatku gruntowego.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

EGZEKUCJA I ULGI PODATKOWE.

EGZEKUCJA SKARBOWA.

WSTĘP.

Przez egzekucję rozumiemy czynności przymusowego ściągania należności przez właściwe organa władz.

Ściąganie należności odbywa się w rozmaity sposób i przez różne organa władz w każdym jednak przypadku podstawę prawną egzekucji stanowić musi tytuł wykonawczy.

Wedle rodzaju tytułów wykonawczych rozróżniamy dwa zasadnicze rodzaje egzekucji: 1) egzekucję w trybie sądowym i 2) egzekucję w trybie administracyjnym. Podstawą prawną pierwszej są tytuły wykonawcze (czyli tytuły egzekucyjne zaopatrzone w klauzulę wykonalności) wydane przez właściwe sądy powszechne, przyczem przed wystawieniem tytułu naogół sąd orzeka o istnieniu należności.

Dla drugiej — podstawę stanowią tytuły wykonawcze wystawiane przez właściwe władze administracyjne (względnie przez inne władze publiczne lub związki publiczno-prawne) z klauzulą wykonalności wypełnioną przez władzę publiczną.

Egzekucja skarbowa stanowi w zasadzie szczególny rodzaj egzekucji administracyjnej. Do czasu wejścia w życie ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych — aparat egzekucji skarbowej ściągał jedynie należności z tytułu danin i opłat skarbowych. Należności z tytułu innych danin i opłat publicznych, przypadające związkom prawa publicznego, (także i Państwu) egzekwowane były w trybie administracyjnym przez władze administracji ogólnej (to znaczy starostwa i urzędy gminne), władze samorządu terytorjalnego, oraz przez poszczególne związki i instytucje prawno-publiczne, (np. b. Kasy Chorych) przy pomocy specjalnych organów egzekucyjnych.

Obecnie egzekucja przeważnej części wymienionych wyżej należności została przejęta przez władze skarbowe (tytułem próby), jedynie pewne nieliczne należności są nadal egzekwowane w trybie administracyjnym przez inne władze, naogół więc pojęcie egzekucji skarbowej pokrywa się prawie z pojęciem egzekucji administracyjnej. Przez władze egzekucyjne rozumiemy władze wystawiające tytuł wykonawczy i zarządzające przymusowe ściągnięcie należności.

Organami egzekucyjnemi są funkcjonarjusze, dokonujący czynności egzekucyjnych, naskutek wydanych przez właściwe władze zarządzeń.

W egzekucji sądowej władzą egzekucyjną jest właściwy sąd powszechny, a organami egzekucyjnemi komornicy sądowi.

W egzekucji administracyjnej skarbowej władzami egzekucyjnemi są urzędy skarbowe, organami zaś poborcy skarbowi, lub inni wyznaczeni przez urząd skarbowy funkcjonarjusze skarbowi.

Charakterystyczne cechy egzekucji skarbowej stanowią:

1) uproszczenie procedury i manipulacyj, zwłaszcza przy wystawianiu tytułów wykonawczych i nadawaniu klauzuli wykonalności;
2) nieustanny i ścisły nadzór nad każdą czynnością organów egzekucyjnych (w przeciwieństwie do egzekucji sądowej, gdzie komornicy prowadzą egzekucje samodzielnie);
3) szerokie możliwości działania — „z urzędu", czyli pozostawienie dużego pola inicjatywie urzędu skarbowego, jako władzy egzekucyjnej.

Egzekucja skarbowa prowadzona jest na podstawie następujących przepisów prawnych:

1) ustawy z dnia 10 marca 1932 r. o przejęciu egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe, oraz o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 328);
2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), zmienionego nieznacznie i uzupełnionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 24) i z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 78);
3) rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 lipca 1932 r. — instrukcji egzekucyjnej dla władz skarbowych (dodatek do Dzien. Urz. Ministerstwa Skarbu Nr. 20 z dn. 22 lipca 1932 r.).

Zasadniczym kodeksem normującym czynności egzekucyjne jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych, mające moc ustawy, jako wydane na podstawie delegacji ustawodawczej. Rozporządzenie to stanowi odpowiednik części II-ej przepisów Kodeksu Postępowania Cywilnego, traktującej o postępowaniu egzekucyjnem sądowem.

Oprócz powyższych ustaw i rozporządzeń o charakterze zasadniczym, poszczególne kwestje związane z egzekucją skarbową normuje szereg innych ustaw i rozporządzeń, jak np:

1) rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341);
2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o wyłączeniu niektórych rodzajów świadczeń z pod egzekucji urzędów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 581);
3) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 lipca 1932 r. o uzupełnieniu niektórych postanowień rozp. Ministra Skarbu z dnia 13 sierpnia 1931 r. o organizacji i zakresie działania izb i urzędów skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 585);
4) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dn. 13 sierpnia 1930 r. o warunkach i sposobie zastosowania przez władze sądowe przepisów postępowania cywilnego do egzekucji należności administracyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 59 z 1932 r., poz. 481);
5) Instrukcja Ministrów: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych i innych — z dnia 23 lipca 1932 r. o stosowaniu przepisów rozp. Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych wydana na podstawie § 127 tegoż rozporządzenia. (Monitor Polski z dn. 26 lipca 1932 r., Nr. 169, poz. 200) i wiele innych mniej ważnych.

Przymusowemu ściągnięciu w drodze egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe podlegają należności z tytułów publiczno-prawnych na rzecz Skarbu Państwa, Samorządu terytorjalnego i gospodarczego, instytucyj ubezpieczeń społecznych i t. p., o ile na mocy poszczególnych ustaw należnościom tym służy przywilej egzekucji administracyjnej.

Oczywiście, egzekucja skarbowa przedewszystkiem powołana jest do ściągania należności Skarbu Państwa z tytułu danin publicznych, czyli podatków, opłat i ceł.

Egzekucji tej podlegają zaległości podatkowe, to znaczy nieuiszczone w terminie z winy płatnika podatki, opłaty i t. p. oraz dodatki do tych podatków, pobierane zarówno na rzecz Skarbu Państwa, jak i związków samorządowych, szkół i t. p. instytucyj. Od zaległości w podatkach bezpośrednich i opłatach stemplowych pobierane są kary za zwłokę, względnie, w razie odroczenia lub rozłożenia zaległości na raty przez władze skarbowe — odsetki za odroczenie, poczynając od 15-go dnia od terminu płatności podatku.

Obecnie na zasadzie zarządzenia Ministerstwa Skarbu z dn. 25 września 1934 r. Nr. D. V. 33877/1/34 pobiera się od zaległości w wymienionych wyżej podatkach począwszy od dnia 1 października 1934 r. kary za zwłokę w wysokości 12% rocznie w przypadku zaś odroczenia lub rozłożenia na raty — odsetki za odroczenie w wysokości 9% rocznie.

Do tego zaś terminu pobierano kary za zwłokę od wszystkich podatków bezpośrednich z wyjątkiem gruntowego, w wysokości 15% rocznie, odsetki za odroczenie w wysokości 12% rocznie, od zaległości podatku gruntowego kary za zwłokę — 12% rocznie, a odsetki za odroczenie 6% rocznie, (te ostatnie obowiązują dotychczas).

Kary za zwłokę i odsetki za odroczenie oblicza się za miesiące, przyczem każdy miesiąc choćby rozpoczęty liczy się za cały.

Przy zaległościach z lat dawnych mogą być stosowane ponadto pewne ulgi przy obliczaniu kar za zwłokę, a mianowicie w myśl rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 25 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 731) od zaległości powstałych przed dn. 1. X. 1931 r. umarza się kary za zwłokę narosłe do dnia 30. IX. 1933 r.; na zasadzie okólnika Ministerstwa Skarbu z dn. 23 marca 1933 r. Nr. D. V. 11560/1/33, urzędy skarbowe upoważnione są do obniżania kar za zwłokę od zaległości z okresu do końca 1927 r. — do 3% rocznie, od zaległości zaś z okresu do końca 1930 r. — do 6% rocznie.

Kary za zwłokę od podatków pośrednich, należności celnych niektórych opłat i t. p. pobierane są w różnych wysokościach, zależnie od rodzaju należności, na podstawie poszczególnych ustaw.

Wdrożenie egzekucji powoduje koszta egzekucyjne, o których szczegółowo dalej będzie mowa.

Egzekucja może być wdrożona niezwłocznie po upływie terminu płatności, błędnem przeto jest mniemanie, dość rozpowszechnione wśród płatników jakoby przy egzekucji obowiązywało tak zwane „14 dni ulgowych" od daty płatności podatku, gdyż powyższe odnosi się jedynie do obliczania kar za zwłokę.

Rzecz prosta, że ze względu na dość znaczne kary za zwłokę i koszta, jakie pociąga za sobą egzekucja, wskazanem jest unikanie jej przez terminowe uiszczanie należności, bądź też, w razie niemożności jednorazowej zapłaty, przez uzyskiwanie rat względnie odroczeń jeszcze przed upływem terminu płatności.

WŁADZE I ORGANA EGZEKUCYJNE, ICH WŁAŚCIWOŚĆ, ZWOLNIENIA OD EGZEKUCJI.

Urzędy skarbowe przez swe organa egzekucyjne — poborców skarbowych (sekwestratorów), przeprowadzają egzekucję wszelkiego rodzaju świadczeń pieniężnych, zarówno skarbowych, jak i innych, które mogą być egzekwowane w trybie administracyjnym.

Dość nieliczne i nieposiadające większego znaczenia wyjątki — stanowią należności, mające przywilej egzekucji w trybie administracyjnym, których egzekucja jednakże nie należy do urzędów skarbowych, lecz do innych władz administracyjnych.

Są to:

1) należności wynikające z zarządzeń administracyjnych władz wojskowych i potrącane z uposażeń osób wojskowych;
2) należności ściągane na mocy orzeczeń wydanych w postępowaniu cywilnem przez sądy grodzkie w b. zaborze rosyjskim, kary porządkowe i koszty potrącane z uposażeń osób wojskowych;
3) kary pieniężne w celu wymuszenia, takież kary celem przymuszenia oraz grzywny nakładane przez władze administracji ogólnej na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem, o postępowaniu przymusowem w administracji i o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341 i 342, oraz Nr. 38, poz. 365);
4) grzywny nakładane przez wojewodów;
5) taksy, opłaty i kary na rzecz funduszu kuracyjnego;
6) niektóre należności Państwowego Banku Rolnego.

Wymienione należności egzekwowane są w trybie administracyjnym przez władze wojskowe, sądowe organa egzekucyjne, organa władz administracji ogólnej, bądź też przez organa wydziałów wykonawczych komisyj uzdrowiskowych.

Przeważającą jednak ilość należności, którym służy prawo egzekucji w trybie administracyjnym, a przedewszystkiem wszelkie należności podatkowe, ściągane są przez urzędy skarbowe. Jeśli chodzi o właściwość (kompetencję) władz i organów egzekucyjnych, to rozróżnić należy właściwość rzeczową i miejscową.

Właściwość rzeczowa urzędu skarbowego w sprawach egzekucji ogranicza się do należności publiczno-prawnych, którym służy przywilej egzekucji administracyjnej. Natomiast właściwość miejscowa, ogranicza się do terytorjum danego urzędu skarbowego. Zasadą jest iż każdy urząd skarbowy przeprowadza egzekucje jedynie na obszarze swego okręgu; jeśli zajdzie konieczność dokonania czynności egzekucyjnych poza wspomnianym obszarem, urząd skarbowy winien wezwać właściwy terytorjalnie urząd skarbowy do przeprowadzenia tych czynności. Jednakże czynności egzekucyjne dokonane nawet przez niewłaściwy terytorjalnie urząd skarbowy są ważne, bowiem przepis o właściwości miejscowej ma charakter porządkowy i wobec tego zobowiązany nie ma prawa podnosić zarzutów co do niewłaściwości terytorjalnej.

Natomiast brak właściwości rzeczowej powoduje całkowitą nieważność dokonanych czynności.

A zatem, gdyby urząd skarbowy ściągał należność, której egzekucja należy do innych władz, wówczas wobec braku właściwości rzeczowej dokonane czynności byłyby nieważne. Organa egzekucji skarbowej, czyli poborcy, wykonują zarządzenia urzędu skarbowego w zakresie egzekucji, nie mając prawa badania ich ważności. Z

powyższego wynika, że nie może być mowy o właściwości rzeczowej organów egzekucyjnych.

Właściwość miejscowa poborcy rozciąga się na całe terytorjum urzędu skarbowego, w miastach zaś będących siedzibą kilku urzędów skarbowych, na cały obszar miasta. Jednakże czynności egzekucyjne, dokonane nawet przez niewłaściwego terytorjalnie poborcę, zachowują swą ważność, oczywiście, o ile odpowiadają zasadniczym warunkom formalnym.

Poborca, ani urząd skarbowy nie mogą zastosować środków egzekucyjnych, które nie są przewidziane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych; o ileby zaś takie nieprzewidziane środki zastosowano, to byłyby one nieważne. Ponadto zobowiązany mógłby wnieść uzasadnioną skargę na postępowanie organów, lub też na zarządzenie władz egzekucyjnych.

Egzekucja zasadniczo winna być kierowana przeciwko osobie bezpośrednio obowiązanej do uiszczenia należności, a więc osobie wymienionej na nakazie płatniczym, orzeczeniu i t. p. jeśli jednakże za ściąganą należność w myśl właściwych ustaw odpowiedzialne są także inne osoby, to one podlegają również egzekucji.

Wszystkie te osoby noszą nazwę zobowiązanych (bezpośrednio lub pośrednio).

Władza lub instytucja żądająca ściągnięcia należności nazywa się wierzycielem. Wierzyciel może w każdej chwili zażądać wstrzymania lub umorzenia egzekucji.

Podstawę egzekucji skarbowej stanowi tytuł wykonawczy wystawiony przez wierzyciela. Tytułem wykonawczym mogą być decyzje, nakazy płatnicze lub wykazy zaległości. Tytuł winien zawierać: nazwę wierzyciela, imię, nazwisko (firmę) i adres zobowiązanego, dokładne oznaczenie należności i jej podstawę prawną oraz datę i podpis (pieczęć) wierzyciela. Ponadto tytuł winien być zaopatrzony w poświadczenie wykonalności t. j. stwierdzenie, iż wedle obowiązujących przepisów jest wykonalny w drodze egzekucji administracyjnej. Poświadczenia tego dokonuje wierzyciel, o ile jest władzą publiczną*), za innych wierzycieli poświadczenie uskutecznia urząd skarbowy egzekwujący należność. Na podstawie tytułu wykonawczego urząd skarbowy wydaje t. zw. zarządzenie egzekucyjne, czyli zarządza wszczęcie egzekucji. W zarządzeniu egzekucyjnem winny być uwidocznione wszystkie dane, zawarte w tytule wykonawczym.

Wierzyciel, pragnący wdrożyć egzekucję, winien skierować do właściwego urzędu skarbowego wniosek o wszczęcie egzekucji z dołączeniem tytułu wykonawczego (wraz z odpisem) oraz projektu zarządzenia egzekucyjnego.

We wniosku wierzyciel winien wskazać imię, nazwisko i adres zobowiązanego, należność poszukiwaną, sposób egzekucji oraz zaznaczyć, że należność dojrzała już do egzekucji. Nie mogą być egzekwowane należności, niedojrzałe do egzekucji t. j. te, których termin płatności jeszcze nie upłynął.

Tytuł wykonawczy nie odpowiadający powyższym warunkom, nie może służyć za podstawę egzekucji i winien być zwrócony wierzycielowi; również brak niezbędnych danych we wniosku egzekucyjnym uprawnia urząd skarbowy do zwrotu wniosku wierzycielowi.

Wstępną czynnością egzekucyjną jaką przedsiębierze urząd skarbowy po otrzymaniu wniosku o wszczęcie egzekucji, jest pisemne upomnienie zobowiązanego z zagrożeniem wdrożenia dalszych kroków egzekucyjnych, w razie nieuiszczenia należności w ciągu 9 dni od daty doręczenia upomnienia*).

Nie wszystkie osoby, a także nie każde mienie podlega egzekucji administracyjnej. Egzekucja ta niedopuszczalna jest z nieruchomości oraz ruchomości, mających przymiot rzeczy nieruchomych. Kwestję co należy uważać za nieruchomość rozstrzygają przepisy kodeksu cywilnego. Ponieważ w Polsce dotychczas jeszcze w poszczególnych dzielnicach obowiązują odmienne kodeksy prawa cywilnego, odziedziczone po zaborcach, przeto w dziedzinie tej spotykamy pewne rozbieżności.*)

*) Przez władze publiczne rozumie się wszelkie władze, urzędy i organa państwowe, samorządu terytorjalnego, gospodarczego bądź zawodowego, oraz instytucje ubezpieczeń społecznych w zakresie swych funkcyj publiczno-prawnych unormowanych właściwemi ustawami.

*) Zobowiązanym, zamieszkałym w obrębie gmin wiejskich, urząd skarbowy może wysłać jedno łączne upomnienie pod adresem właściwego sołtysa lub wójta, którzy obowiązani są w ciągu 2 dni podać jego treść do wiadomości zainteresowanych. W tych przypadkach dalsze kroki egzekucyjne wdraża się po upływie dni 14-tu od daty doręczenia upomnienia sołtysowi lub wójtowi. Upomnienia zbiorowe dotyczą należności jednego rodzaju.

Bez względu na te dość drobne różnice, wszystkie wymienione przepisy dzielą przedmioty na ruchome i nieruchome, przyczem odróżniają nieruchomości z natury i nieruchomości z przeznaczenia. Naogół za nieruchomości uważa się:

1) grunta i budynki (nieprzenośne);
2) płody rolne i kopalne nieodłączone od gruntu, jak np. zboża i drzewa na pniu, ziemniaki niewykopane, złoża rud i kopalniaków niewydobyte z ziemi i t. p.
3) przedmioty z natury ruchome, stanowiące przynależność nieruchomości, umieszczone w nich lub przy nich dla użytku i eksploatacji, względnie przedmioty przytwierdzone na stałe do nieruchomości, tak, iż bez uszkodzenia odjęte być nie mogą; (np. w budynkach ozdoby zewnętrzne i wewnętrzne, posadzki, kominki, drzwi, zwierciadła wmurowane lub przytwierdzone na stałe do ścian albo też tak ustawione, że podstawa stanowi całość z boazerją, posągi umieszczone we wnękach umyślnie dla nich przeznaczonych, w budynkach przemysłowych — maszyny i t. p.
4) przedmioty i zwierzęta niezbędne do użytkowania nieruchomości, jak np. zapasy zboża, nasion, nawozu, ryby w stawach, zwierzęta pociągowe i inne, narzędzia gospodarcze — w gospodarstwach rolnych, niezbędne narzędzia do naprawy — w nieruchomościach i t. p.,
5) prawa majątkowe, wierzytelności i służebności, związane z nieruchomością.

Egzekucja z majątku uznanego za nieruchomy, może być prowadzona jedynie w trybie sądowym, urząd skarbowy winien jednak spowodować jej wszczęcie dopiero wówczas, gdy środki egzekucji administracyjnej okażą się bezskutecznemi, lub gdy według słusznego domniemania nie odniosłyby skutku. Także władze sądowe winny przeprowadzać egzekucję z majątku ruchomego w razie zbiegu egzekucji sądowej z administracyjną. W tym przypadku administracyjny tytuł wykonawczy wraz z aktami egzekucyjnemi zostanie przekazany sądowi, celem dalszego prowadzenia egzekucji, przyczem czynności egzekucyjne dokonane przez poborców skarbowych zachowują swą ważność. Zbieg egzekucyj zachodzi wówczas jedynie, gdy egzekucja administracyjna i sądowa zostały skierowane do tego samego przedmiotu (ruchomości, wierzytelności i t. p.), natomiast zbiegu takiego niema w przypadku gdy obie egzekucje skierowane zostały przeciwko tej samej osobie, lecz do różnych przedmiotów.

Są także osoby i mienie wogóle zwolnione od egzekucji. Dotyczy to w pierwszym rzędzie osób, które nie podlegają jurysdykcji władz krajowych na zasadzie prawa międzynarodowego, zwyczajów międzynarodowych lub konwencyj zawartych z innemi państwami. Osobami przeciwko którym nie może być wdrożona egzekucja są:

1) przedstawiciele dyplomatyczni państw obcych uwierzytelnieni w Polsce (ambasadorowie, posłowie nadzwyczajni i ministrowie pełnomocni, charge's d'affaires);
2) personel dyplomatyczny przedstawicielstw państw obcych;
3) członkowie rodzin szefów i funkcjonarjuszów tych przedstawicielstw;
4) personel kancelaryjny przedstawicielstw dyplomatycznych i osobista służba domowa personelu dyplomatycznego, o ile posiada obywatelstwo państwa wysyłającego;
5) etatowi konsulowie i vice-konsulowie państw obcych, o ile posiadają obywatelstwo państwa wysyłającego (nie są zwolnieni tak zwani konsulowie honorowi);
6) funkcjonarjusze konsulatów państw obcych zasadniczo egzekucji podlegają — jednakże, o ile są obywatelami państw wysyłających — naogół zwalnia się ich od egzekucji na zasadzie poszczególnych konwencyj konsularnych.

Przeciwko wymienionym wyżej osobom egzekucja dopuszczalna jest jedynie wówczas, gdy zobowiązany lub jego zwierzchnik wyrazi na to zgodę.

Następujące mienie całkowicie zwolnione jest od egzekucji:

1) mienie stanowiące własność państw obcych, służące wyłącznie do użytku

*) Na obszarze b. Królestwa Kongresowego obowiązują przepisy kodeksu Napoleona (tytuł 516—536), na pozostałym obszarze b. zaboru rosyjskiego — kodeks cywilny rosyjski — Zbiór praw ces. ros., tom X, część I i ustawa postępowania cywilnego z 1864 r. (art. 383—402), na obszarze b .zaboru austrjackiego — kodeks cywilny austrjacki z 1811 r. (§ 293—300), wreszcie na obszarze b. zaboru niemieckiego — kodeks cywilny niemiecki z 1896 r. (§ 93—99).

służbowego przedstwicieli dyplomatycznych, jak np. nieruchomości przeznaczone na biura i mieszkania personelu dyplomatycznego wraz z umeblowaniem i t. p.;

2) mienie Skarbu Państwa oraz monopoli i przedsiębiorstw państwowych nie posiadających osobowości prawnej; przeciwko przedsiębiorstwom posiadającym osobowość prawną egzekucja jest dopuszczalna, wyjąwszy przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon";
3) wsparcia pieniężne wyznaczone zobowiązanemu dla poratowania go w czasie choroby, klęski i t. p.;
4) zasiłki pieniężne z tytułu ubezpieczeń na wypadek choroby i braku pracy;
5) kwoty przeznaczone na pokrycie wydatków w sprawach służbowych;
6) stypendja na kształcenie się;
7) świadectwa perjodyczne, mające charakter nagród honorowych, np. pensje przywiązane do orderu „Virtuti Militari";
8) należności pośmiertne, zapomogi, zaopatrzenia pod jakąbądź nazwą;
9) odszkodowania należne zobowiązanemu od zakładu ubezpieczeń z umów o ubezpieczenie budynków, jeśli winny być użyte jedynie na odbudowanie ubezpieczonych budynków*);
10) sprzęty domowe, pościel, bielizna i ubrania codzienne niezbędne dla zobowiązanego i członków jego rodziny;
11) przedmioty używane z powodu ułomności przez zobowiązanego i jego rodzinę;
12) zapasy żywności i opału, niezbędne dla zobowiązanego, jego rodziny i służby na okres jednego miesiąca;
13) krowa dojna albo dwie kozy trzy owce lub jedna świnia, wraz z zapasem paszy i ściółki aż do czasu najbliższych zbiorów, o ile te zwierzęta są niezbędne dla wyżywienią zobowiązanego z rodziną;
14) przedmioty i surowce niezbędne do osobistego zarobkowania zobowiązanego pracującego ręcznie;
15) przedmioty niezbędne do pełnienia służby lub wykonywania zawodu oraz przyzwoite ubranie zobowiązanego, pracującego umysłowo;
16) u zobowiązanego, który pobiera perjodyczne wynagrodzenia z tytułu stosunku służbowego prawno-publicznego, lub z tytułu umowy o pracę — pieniądze w kwocie odpowiadającej części wynagrodzenia za czas do najbliższego terminu wypłaty;
17) u zobowiązanego, który nie otrzymuje stałego wynagrodzenia za pracę — pieniądze, niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez jeden tydzień;
18) przedmioty dane zobowiązanemu celem poratowania go z rodziną w razie klęski, z powodu nadzwyczajnych wypadków i t. p., o ile jeszcze są mu niezbędne;
19) przedmioty, służące zobowiązanemu i jego rodzinie do wykonywania praktyk religijnych lub niezbędne do nauki;
20) ordery honorowe, obrączki ślubne, listy, papiery familijne, księgi rachunkowe i t. p.;
21) przedmioty codziennego użytku, potrzebne zobowiązanemu, które mogą być sprzedane tylko zabezcen, a dla zobowiązanego mają znaczną wartość użytkową;
22) przedmioty, które mają służyć do pochowania zmarłego członka rodziny;
23) przedmioty służbie bożej poświęcone (znajdujące się w świątyniach, kaplicach i t. p.).

Ponadto dopuszczalna w zasadzie egzekucja podlega jeszcze ograniczeniom z uwagi na osobę zobowiązanego, rodzaj mienia, miejsce czynności egzekucyjnych, wreszcie czas dokonania tych czynności.

Z uwagi na osoby zobowiązanych podlega ograniczeniom egzekucja skierowana przeciwko:

1) Skarbowi Państwa oraz monopolom i przedsiębiorstwom państwowym nie

*) W myśl art. 39 rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27 marca 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnych Zakładach Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 410) w brzmieniu ustawy z dn. 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz 303).

posiadającym osobowości prawnej, w przypadku konieczności takiej egzekucji urząd skarbowy przesyła wniosek egzekucyjny wraz z tytułem wykonawczym władzy asygnującej, celem uiszczenia poszukiwanej należności;

2) związkom samorządu terytorjalnego;

— ograniczenia wypływają tu z obowiązujących w tym względzie przepisów prawnych, w każdym przypadku, egzekucja winna odbywać się w porozumieniu z władzą nadzorczą danego związku.

Podlegają jednak egzekucji bez ograniczeń przedsiębiorstwa komunalne, stanowiące odrębne osoby prawne.

Z uwagi na rodzaj mienia podlega ograniczeniom egzekucja skierowana do:

3) przedmiotów, stanowiących przynależność nieruchomości, lub niezbędnych do utrzymania w ruchu kopalni, kolei (prywatnej oczywiście, bo mienie P. K. P. jest całkowicie wolne od egzekucji), komunikacji morskiej, lądowej, powietrznej i t. p. wreszcie do prowadzenia szpitala i apteki;

Wymienione wyżej przedmioty nie mogą ulec egzekucji oddzielnie od całości;

4) uposażeń służbowych i zaopatrzeń emerytalnych (uposażenie emerytalne, pensja wdowia i sieroca) osób będących w publiczno-prawnym stosunku służbowym, pracowników samorządowych oraz diet posłów i senatorów, wynagrodzeń pracowników umysłowych i robotników, świadczeń powtarzających się, których celem jest zapewnienie utrzymania należnego z tytułu alimentów; rent za utratę zdolności do pracy, ubezpieczeń oraz wsparć z jakiegokolwiek innego tytułu prawnego.

(Wszystkie wymienione w punkcie 4 świadczenia i wynagrodzenia, jeżeli nie przekraczają zł. 1200.— miesięcznie*) podlegają egzekucji administracyjnej do wysokości jednej piątej części**), przyczem zawsze kwota zł. 100.— miesięcznie wolna jest od egzekucji. Jeżeli zobowiązany otrzymuje miesięcznie powyżej zł 1,200.—, egzekucji podlega nadto połowa całej nadwyżki.

Uposażenie oraz zaopatrzenie emerytalne osób wojskowych tudzież funkcjonarjuszów państwowych w administracji wojskowej, podlega egzekucji według przepisów szczególnych***);

W egzekucji sądowej — stosują się ogólne przepisy Kodeksu Postępowania Cywilnego).

5) dodatków, które zobowiązany otrzymuje na utrzymanie oznaczonego członka rodziny, — dodatki te ulegają egzekucji jedynie na pokrycie kosztów leczenia i utrzymania tegoż członka w szpitalu, więzieniu i t. p.

Z uwagi na miejsce ich dokonania ograniczeniom podlegają czynności egzekucyjne, jeżeli mają być spełnione:

6) w miejscowościach eksterytorjalnych, jak np. w biurach przedstawicielstw dyplomatycznych, mieszkaniach personelu dyplomatycznego i t. p.; — czynności egzekucyjne chociażby skierowane przeciwko osobom podlegającym jurysdykcji krajowej lub przeciw mieniu obywateli polskich, mogą być tam dokonane jedynie za zgodą szefów przedstawicielstw dyplomatycznych lub właściwych funkcjonarjuszów poselstwa;
7) w pomieszczeniach zajętych przez władze, urzędy państwowe i samorządowe, monopole państwowe, banki państwowe oraz przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon", — czynności egzekucyjne mogą być tam spełnione jedynie po uprzedniem powiadomieniu kierowników tych władz i instytucyj, przyczem w pomieszczeniach i na statkach

*) Oblicza się wraz z wszystkiemi dodatkami i wartością świadczeń w naturze, lecz po potrąceniu podatków, składek emerytalnych i opłat należnych ustawowo.

**) W egzekucji sądowej uposażenia, wynagrodzenia za pracę i t. p. mogą być zajmowane także tylko do wysokości 1/5 części; za alimenty do wysokości 2/5 części, w razie zbiegu kilku roszczeń, potrącane kwoty, odpowiednio dzieli się, łączne jednak obciążenie nie może przekraczać 2/5 części wynagrodzenia.

***) Normuje to ustawa z dnia 2 kwietnia 1925 r. o potrąceniach z uposażenia i zaopatrzenia emerytalnego osób wojskowych oraz funkcjonarjuszów państwowych w administracji wojskowej, jednolity tekst w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dn. 28 czerwca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 439). — Uposażenia osób wymienionych mogą być w egzekucji administracyjnej zajmowane tylko do wysokości 10%, z tytułu alimentów do 30%, łącznie najwyżej do 30% uposażenia.

wojskowych, przy egzekucji winien asystować specjalnie wyznaczony przez komendanta danego objektu organ wojskowy.

Z uwagi na czas dokonywania czynności egzekucyjnych ulegają następującym ograniczeniom:

8) w dni niedzielne i ustawowo uznane za święta powszechne *), jako też w porze nocnej, czynności egzekucyjne mogą być dokonane jedynie na specjalne pisemne zarządzenie naczelnika urzędu skarbowego. Zarządzenie takie urząd skarbowy wydaje w wyjątkowych przypadkach, jeśli to jest niezbędne ze względu na cel egzekucji, lub też w odniesieniu do takich przedsiębiorstw jak teatry, nocne restauracje i t. p.

W dni, niestanowiące wprawdzie świąt powszechnych, lecz będące świętami uznanych prawnie wyznań, egzekucja zasadniczo może być wdrażana jednakże zgodnie z zarządzeniami Ministerstwa Skarbu**) winna być ograniczona do przypadków wyjątkowych i do czynności niecierpiących zwłoki.

Za porę nocną uważa się czas między godziną 8 wieczór a godziną 8 rano.

Ponadto ulega jeszcze ograniczeniom lub uchyleniom egzekucja wdrożona do niektórych przedmiotów majątkowych, a to na podstawie szczególnych ustaw i rozporządzeń***), ważniejszemi z tych ograniczeń są następujące:

1) wygrane Polskiej Państwowej Loterji Klasowej wolne są od egzekucji;
2) sumy złożone na książeczki oszczędnościowe P. K. O. wolne są od egzekucji do kwoty zł 2.500, nie dotyczy to sum znajdujących się na koncie czekowem, rachunku żyrowym i innych;
3) prawa autorskie, dopóki służą samemu twórcy, nie podlegają egzekucji, o ile sprzeciwia się temu twórca;
4) przesyłki powierzone poczcie nie mogą być zajęte, dopóki nie zostaną oddane odbiorcy lub zwrócone nadawcy;
5) towary złożone w domach składowych, ani też prawa przysługujące na złożonym towarze posiadaczowi rewersu lub warrantu nie podlegają egzekucji.

Podobnie, całkowicie lub częściowo, zwolnione od egzekucji są wkładki oszczędnościowe w gminnych kasach pożyczkowo-oszczędnościowych, pewna minimalna ilość udziałów w spółdzielniach, urządzenia służące do wykonywania koncesyj tytoniowych, sól, zastawy przyjęte przez Bank Polski na zabezpieczenie należności i t. p.

Zaniechanie czynności egzekucyjnych nastąpić może naskutek umorzenia, zawieszenia, bądź też doraźnego wstrzymania egzekucji. Umorzenie egzekucji pociąga za sobą uchylenie wszelkich dokonanych już czynności egzekucyjnych (także i kosztów egzekucji) i wstrzymanie dalszych. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca

*) Patrz rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 15 listopada 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928) oraz ustawę z dnia 18 marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 234).

**) Okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 8 listopada 1932 r. Nr. D. V. 46803/1/32.

***) Ustawa z dnia 26 marca 1920 r. w przedmiocie urządzania loterji i założenia Polskiej Państwowej Loterji Klasowej (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 180) rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27. VI. 1924 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 545), ustawa z dnia 29 marca 1926 r. o prawie autorskiem (Dz. U. R .P. Nr. 48, poz. 286), ustawa z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie , telegrafie i telefonie (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 584) rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 28 grudnia 1924 r. o prawie o domach składowych (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1020), ustawa z dn. 29 października 1920 r. o spółdzielniach w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 16 czerwca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 495); ustawa z dn. 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym, znowelizowana ustawą z dn. 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 240), rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 30 grudnia 1924 r. o wprowadzeniu jednolitego monopolu sprzedaży soli (Dz. U. R. P. Nr. 52 z 1932 r. poz. 497), rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 marca 1925 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o statucie normalnym gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 239), rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 22 sierpnia 1927 r. o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 673), rozp. Rady Ministrów z dn. 21 grudnia 1927 r. o przemyśle zastawniczym (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 57), rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 6 marca 1928 r. o wojskowych zasiłkach wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 268), rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o rejestrowym zastawie rolnym (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 360) i inne.

1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych zna także uchylenie egzekucji, które pociąga za sobą te same skutki, co umorzenie, z tą różnicą, że koszta egzekucyjne nie ulegają przytem umorzeniu.

Zawieszenie egzekucji powoduje wstrzymanie kroków egzekucyjnych oraz niewszczynanie nowej egzekucji w czasie trwania zawieszenia.

Zbliżone do zawieszenia jest chwilowe wstrzymanie egzekucji o charakterze doraźnym, zazwyczaj na krótki okres czasu.

Egzekucja wdrożona ulega zawieszeniu przez urząd skarbowy:

1) na żądanie wierzyciela,
2) w czasie zawieszenia czynności urzędu skarbowego wskutek wojny lub innych przeszkód o charakterze siły wyższej;
3) jeśli okaże się, że zobowiązany nie ma zdolności do działań prawnych, a nie posiada ustawowego zastępcy; w tym przypadku urząd zwróci się do sądu o ustanowienie kuratora, poczem dopiero wdroży dalszą egzekucję z udziałem zastępcy zobowiązanego;
4) w razie śmierci zobowiązanego — egzekucja ulega wówczas zawieszeniu aż do czasu objęcia spadku przez sukcesorów; gdyby spadkobiercy nie objęli spadku lub byli nieznani, urząd skarbowy zwróci się do sądu o ustanowienie kuratora masy spadkowej.

Egzekucja może być zawieszona na prośbę zobowiązanego, wedle uznania urzędu skarbowego:

1) jeśli wniesiono zażalenie na czynności poborcy lub odwołano się od decyzji urzędu skarbowego,
2) w razie wniesienia przez zobowiązanego prośby o odroczenie lub rozłożenie na raty zaległości,
3) jeśli w toku egzekucji okaże się, że bezwzględne ściągnięcie należności spowoduje ruinę gospodarczą zobowiązanego.

Egzekucja nie może być wdrożona, względnie wdrożoną już, należy umorzyć:

1) jeżeli egzekucja nie należy wogóle do urzędów skarbowych (niewłaściwość rzeczowa),
2) na wniosek wierzyciela,
3) w razie pozbawienia tytułu wykonawczego skutków prawnych ostatecznem orzeczeniem (np. naskutek uchylenia wymiaru podatku przez komisję odwoławczą),
4) jeżeli egzekucja ze względu na osobę lub przedmiot jest niedopuszczalna,
5) jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

O tem czy zachodzi który z wyłuszczonych wyżej przypadków uzasadniających niewdrażanie względnie umorzenie egzekucji, decyduje urząd skarbowy, poborca natomiast, któremu urząd zlecił dokonanie czynności egzekucyjnej, zaniecha tej czynności jedynie w przypadku, gdy przed jej rozporządzeniem zobowiązany udowodni odroczenie, rozłożenie na raty, umorzenie lub zapłatę należności. Rzecz oczywista, że poborca może nie dokonać czynności egzekucyjnych także w przypadku oczywistej niemożności fizycznej lub innych poważnych przeszkód, w takich przypadkach winien on spisać odpowiednią relację.

Zobowiązany może domagać się umorzenia egzekucji z przyczyn wymienionych wyżej, a ponadto z tego powodu, że:

1) zarządzenie egzekucyjne niezgodne jest z tytułem wykonawczym,
2) zarządzono środki egzekucyjne, które nie są przewidziane w ustawie.

Dopuszczalnemi są następujące środki egzekucyjne: zajęcie ruchomości, zwózka ich, sprzedaż w drodze licytacji lub w inny sposób, zajęcie wierzytelności i praw majątkowych, zakaz sprzedaży majątku, zabezpieczenie należności, przeszukanie schowków w mieszkaniu i innych lokalach zobowiązanego, rewizja osobista zobowiązanego oraz przysięga wyjawienia majątku (przeprowadza sąd).

CZYNNOŚCI EGZEKUCYJNE, KOSZTA EGZEKUCJI.

Jedną z pierwszych czynności, jakie urząd skarbowy może wdrożyć przeciwko zobowiązanemu po upływie 9-ciodniowego terminu od daty doręczenia upomnienia, jest zajęcie ruchomości. Przed dokonaniem pierwszej czynności egzekucyjnej, należy doręczyć zobowiązanemu odpis tytułu wykonawczego, łącznie z zarządzeniem egzekucyjnem. Na żądanie zobowiązanego, poborca dokonujący czynności egzekucyjnej wi-

nien okazać legitymację służbową, lub zaświadczenie urzędu skarbowego oraz pisemne polecenie urzędu skarbowego dokonania danej czynności egzekucyjnej, umieszczone na tytule wykonawczym poniżej zarządzenia egzekucyjnego. Następnie winien poborca wezwać zobowiązanego do uiszczenia należności, a w razie odmowy, zająć ruchomości zobowiązanego przez wciągnięcie ich do protokułu.

Zajęcie uważa się za dokonane z chwilą podpisania protokułu przez organ egzekucyjny. Zajmowane winny być przedewszystkiem gotówka, papiery wartościowe oraz przedmioty zbytku jak np. klejnoty, kosztowności, srebra stołowe, pianina i t. p., a w ostateczności dopiero sprzęty domowe. W przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych przedewszystkiem ulega zajęciu gotówka i papiery wartościowe, potem zapasy wytworów, towarów, surowców, a dopiero, jeśli te nie pokrywają należności — inne ruchomości.

Analogicznie w gospodarstwach rolnych, leśnych i t. p. zajmuje się przedewszystkiem zapasy zboża, drzewa i t. p., wytworów przeznaczonych na sprzedaż, pozostawiając pewne zapasy, niezbędne dla wyżywienia zobowiązanego z rodziną, najemników, inwentarza i t. p., a następnie nadwyżkę inwentarza żywego i martwego, która nie jest niezbędna do prowadzenia gospodarstwa. Resztę inwentarza zajmować należy jedynie w razie zgody zobowiązanego, wyrażonej na piśmie.

Nie należy zajmować ruchomości ponad te, które wystarczają do zaspokojenia należności i kosztów egzekucyjnych.

Przy dokonywaniu zajęcia poborca mając na uwadze interes i dalszą gospodarczą egzystencję zobowiązanego, winien kierować się zasadą nie obejmowania zajęciem, o ile to możliwe, przedmiotów niezbędnych zobowiązanemu.

Zobowiązany ma prawo żądać, aby pewne wskazane przezeń przedmioty nie zostały zajęte, o ile pozostałe ruchomości oczywiście wystarczają na zaspokojenie dochodzonej należności; nie odnosi się to jednak do gotówki i papierów wartościowych, które winny być zajmowane przedewszystkiem. Poborca opisuje szczegółowo w protokule każdy zajmowany przedmiot wedle cech charakterystycznych oraz oznacza jego wartość, oszacowania poborca może dokonać na podstawie przedstawionych przez zobowiązanego dowodów i rachunków, lub też w inny sposób.

Przedmioty ze złota, platyny i srebra nie mogą być szacowane poniżej wartości kruszcu.

Na żądanie zobowiązanego lub wierzyciela, albo też wedle własnego uznania poborca może do oszacowania przywołać biegłego; oszacowanie przez biegłego winno odbyć się w ostatnim tygodniu przed terminem licytacji ,przyczem o terminie oszacowania urząd skarbowy winien powiadomić wierzyciela i zobowiązanego.

Strona żądająca oszacowania przez biegłego, winna złożyć na koszta oszacowania kwotę oznaczoną przez urząd skarbowy, w razie nie uczynienia temu zadość, żądanie oszacowania przez biegłego może być odrzucone. Nie można zająć ruchomości znajdujących się w posiadaniu osoby trzeciej, nawet jeśli należą do zobowiązanego, skoro posiadacz nie zgadza się na to. Można atoli w tym przypadku zająć prawo zobowiązanego do zwrotu tych ruchomości. Fakt znajdowania się ruchomości w posiadaniu osoby trzeciej winien być należycie udowodniony, lub też dla wszystkich oczywisty.

Zajęcie towarów oddanych do transportu przedsiębiorstwom przewozowym, może nastąpić dopiero w braku innego majątku i winno być dokonane, bądź przed wysłaniem ich z miejsca nadania, bądź przed wydaniem odbiorcy po przybyciu na miejsce przeznaczenia, oczywista, o ile towar stanowi jeszcze własność zobowiązanego.

Zobowiązany ma obowiązek podczas zajęcia udzielać na żądanie poborcy wszelkich wyjaśnień; w razie odmowy, lub udzielania wyjaśnień świadomie nieprawdziwych, urząd skarbowy może skazać zobowiązanego na grzywnę do zł 500.—.

Wrazie braku jakichkolwiek ruchomości u zobowiązanego nadających się do zajęcia, oraz braku innego mienia, do którego możnaby skierować egzekucję (np.: nieruchomości, uposażenia, prawa majątkowego i t. p.), poborca winien spisać tak zw. protokuł nieściągalności. Protokuł ten podpisany także przez zobowiązanego i obecnych przy tem świadków, zawiera szczegółowe opisanie stanu rodzinnego, mieszkania, majątku i źródeł dochodu zobowiązanego. Za podanie niezgodnych z prawdą wiadomości przez zobowiązanego grozi oprócz grzywny, surowa odpowiedzialność karna.

Zajęciu ulegają jedynie ruchomości stanowiące własność zobowiązanego, ponieważ jednak często mogą powstawać co do tego wątpliwości ,osoby trzecie, roszczące sobie jakiekolwiek prawa do zajętego majątku — mogą zwrócić się do Urzędu Skarbowego z przedstawieniem swych praw w formie podania.

Zgłoszenie to uskutecznić mogą w każdym czasie, rzecz oczywista, jednakże winny to uczynić niezwłocznie po dokonaniu zajęcia a najpóźniej przed ogłoszeniem licytacji, domagając się wyłączenia ruchomości z pod egzekucji. Do podania należy dołączyć dowody własności lub praw przysługujących petentowi, poczem urząd skarbowy po zbadaniu sprawy winien, w ciągu 14 dni wydać decyzję.

Osoby roszczące pretensję do zajętych ruchomości nie powinny występować z powództwem sądowem przed pisemnem przedstawieniem swych praw urzędowi skarbowemu i przed wydaniem przezeń decyzji, gdyż w takim przypadku poniosą koszta sporu nawet, gdyby utrzymały się z powództwem. Jeżeli ruchomości zajęte przez urząd skarbowy, mają być przezeń ponownie zajęte na pokrycie innych należności; nowe zajęcie uskutecznia się przez zaznaczenie go w protokule poprzedniego zajęcia. Zajęte ruchomości po umieszczeniu na każdej z nich znaku ujawniającego zajęcie, poborca odda pod dozór zobowiązanemu wierzycielowi lub osobie trzeciej, wedle własnego uznania. Dozorca obowiązany jest przechowywać ze starannością oddane mu pod nadzór ruchomości, przyczem odpowiada za ich uszkodzenie lub zaginięcie powstałe z jego winy.

Dozorca ma prawo do wynagrodzenia, wyjąwszy jeśli jest nim zobowiązany, członek jego rodziny lub domownik. Urząd Skarbowy może z ważnych przyczyn zwolnić dozorcę ruchomości i ustanowić innego. Odwołanie od decyzji takiej nie jest dopuszczalne.

Przy zajęciu, jak i przy wszelkich innych czynnościach egzekucyjnych, mają prawo być obecni wierzyciel i zobowiązany oraz na ich żądanie po jednym świadku z każdej strony; świadkowie mogą być także wezwani według uznania poborcy. Świadkowie nie otrzymują wynagrodzenia. Skoro wierzyciel wyraził żądanie, aby zajęcie odbyło się w jego obecności, urząd skarbowy winien go powiadomić o terminie zajęcia. Organ egzekucyjny może osoby zachowujące się niewłaściwie lub przeszkadzające czynnościom egzekucyjnym (nie wyłączając zobowiązanego) upomnieć, a po bezskutecznem upomnieniu, wydalić.

W razie wydalenia zobowiązanego, poborca z reguły winien przywołać świadka. W razie potrzeby poborca może także wezwać pomocy organów policji; ma to zastosowanie przedewszystkiem w razie oporu, usiłowania gwałtu i t. p. Zarówno niewłaściwe zachowanie się podczas czynności urzędowych jak i obraza urzędnika, opór, usiłowanie gwałtu i t. p. podlegają ponadto surowej karze w myśl przepisów kodeksu karnego *).

Zajęte ruchomości poborca zreguły pozostawia na miejscu, w uzasadnionych jednak przypadkach ma prawo niezwłocznie przewieźć je do odpowiednich pomieszczeń t. zw. składów skarbowych. Urząd skarbowy może zarządzić przewiezienie zajętych ruchomości do składnicy czyli t. zw. zwózkę w każdym czasie według własnego uznania; koszta zwózki obciążają zobowiązanego. Usunięcie, zniszczenie lub uszkodzenie zajętych ruchomości, jak również usunięcie lub uszkodzenie znaków umieszczonych na nich przez organ egzekucyjny, podlega w myśl art. 138 i 139 kodeksu karnego karze do 2 lat więzienia.

Zobowiązany, który po otrzymaniu upomnienia, bądź też po dokonaniu zajęcia, chce zapłacić należność, winien to uskutecznić, jeśli chodzi o należności podatkowe Skarbu Państwa, wpłacając należność do kasy urzędu skarbowego, bądź też za pośrednictwem P. K. O. Należność winna być obliczona wraz z przypadającemi dodatkami, karami za zwłokę i kosztami upomnienia oraz egzekucji. Jeśli chodzi o należności nieskarbowe, zobowiązany winien wpłacić je na konto wierzyciela za pośrednictwem P. K. O., lub wprost wierzycielowi, należną zaś opłatę za upomnienie względnie dalsze koszta egzekucyjne oddzielnie do kasy urzędu skarbowego lub na rachunek urzędu skarbowego za pośrednictwem P. K. O.

Jeśli chodzi o należności nieskarbowe, to po uiszczeniu poszukiwanej należności zobowiązany celem uniknięcia dalszej egzekucji winien zgłosić się do urzędu skarbo-

*) Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60/32 poz. 571) art. 128 — za nieprzyzwoite zachowanie się podczas czynności urzędowych przewiduje karę do 6-ciu miesięcy aresztu; art. 132, za zniewagę urzędnika — karę więzienia do 2 lat; art. 129 i 130 za użycie przemocy lub groźby bezprawnej, celem zmuszenia urzędnika do pewnej czynności lub do jej zaniechania — karę więzienia do 3 lat; art. 133 — za czynną napaść na urzędnika przewiduje karę więzienia do lat 5-ciu.

Czyny powyższe podlegają karze surowszej, o ile popełniają je trzy lub więcej osób działających w porozumieniu.

wego (właściwy referat egzekucyjny) celem okazania dowodu wpłaty, urząd skarbowy bowiem może o wpłacie otrzymać zawiadomienie od wierzyciela dopiero po kilku dniach. Nadmienić wypada, że zobowiązany,, który uiszcza należność do rąk poborcy przed dokonaniem zajęcia, opłaca odpowiednio mniejsze koszta egzekucji, niż po dokonaniu zajęcia.

Sprzedaż zajętych ruchomości odbywa się przez publiczną licytację, jednakże na wniosek zobowiązanego, wierzyciela lub też z urzędu, władza egzekucyjna może zarządzić sprzedaż ruchomości w inny sposób, np. z wolnej ręki, przez oddanie w komis i t. p. Termin licytacji może być wyznaczony najwcześniej piętnastego dnia od daty zajęcia, wcześniejsza licytacja dopuszczalna jest jedynie w przypadku, jeśli zajęte ruchomości ulegają szybkiemu zepsuciu. Licytacja odbywa się w miejscu, gdzie znajdują się ruchomości, może się odbyć również w innem miejscu za zgodą zobowiązanego, a przy powtórnej licytacji również bez jego zgody. Licytacja winna być obwieszczona na trzy dni przed dniem jej dokonania, wyjątkowo — w dniu licytacji, przez przybicie obwieszczenia na tablicy urzędu skarbowego, na drzwiach zewnętrznych domu, w którym ma się odbyć sprzedaż, oraz na tablicy ogłoszeń najbliższego zarządu miejskiego lub gminy. Jeżeli wartość ruchomości sprzedawanych przekracza zł 500, urząd skarbowy winien obwieścić licytację także przez ogłoszenie w poczytnym miejscowym dzienniku.

W obwieszczeniu należy wymienić: 1) miejsce i czas licytacji, 2) ruchomości, które mają być sprzedane z podaniem ich rodzaju, 3) miejsce i czas, w którym można ruchomości przed licytacją oglądać, 4) nazwisko zobowiązanego, jeżeli to rokuje pomyślniejszą sprzedaż.

Odpisy obwieszczeń urząd skarbowy doręcza stronom i dozorcy ruchomości. Na wniosek i koszt wierzyciela lub zobowiązanego, urząd skarbowy zarządzi również ogłoszenie licytacji w inny wskazany przez wnioskodawcę, a odpowiedni sposób; oczywiście urząd skarbowy wykluczy sposoby, któreby nie licowały z powagą władzy. Licytacji dokonuje organ egzekucyjny w obecności funkcjonarjusza policji, rozpoczynając ją od wywoływania ceny szacunkowej kolejnych ruchomości. Przetarg odbywa się ustnie, zaofiarowania cena przestaje wiązać uczestnika licytacji, jeżeli kto inny postąpił cenę wyższą; przybicie zostaje udzielone osobie, która zaofiarowała cenę najwyższą, jeżeli po trzykrotnem wezwaniu do dalszych postąpień nikt więcej nie zaofiarował. Licytacja poczytuje się za niedoszłą do skutku, jeżeli nie weźmie w niej udziału przynajmniej dwu licytantów, jak również, gdy żaden z licytantów nie poda ceny wyższej ponad oszacowanie. W przetargu nie mogą uczestniczyć poborca prowadzący licytację i zobowiązany oraz organ bezpieczeństwa, obecny w charakterze urzędowym. W razie niedojścia do skutku licytacji, urząd skarbowy wyznacza następną licytację, która winna być podana do publicznej wiadomości w ten sam sposób jak pierwsza. Na drugiej licytacji ruchomości mogą być sprzedane niżej oszacowania. Wierzyciel lub zobowiązany mogą wnieść sprzeciw na udzielone przybicie w razie naruszenia powyższych zasad, czyli przepisów o publicznym charakterze licytacji. Sprzeciw winien być zgłoszony do protokułu licytacji, poczem rozstrzyga go izba skarbowa w przeciągu 14 dni. Niema sprzeciwu na udzielenie przybicia ruchomości, ulegających szybkiemu zepsuciu.

Nabywca obowiązany jest niezwłocznie uiścić cenę licytacyjną, jeśli ta nie przewyższa zł 20.000.—, skoro tego nie uczyni traci prawo wynikłe z przybicia, a ponadto obowiązany jest zapłacić 1/10 część ceny licytacyjnej tytułem kary. Kara ta podlega ściągnięciu w trybie administracyjnym. Odwołanie od wymiaru tej kary do sądu nie jest dopuszczalne ,pozostaje jedynie odwołanie do izby skarbowej. Skoro cena licytacyjna przewyższa zł 20.000.—, nabywca winien niezwłocznie uiścić przynajmniej 1/10 część ceny, resztę zaś do godziny 12-ej dnia następnego; nieuiszczenie powoduje utratę praw i zapłaconej 1/10 części ceny licytacyjnej. Nabywca po zapłaceniu ceny licytacyjnej staje się właścicielem nabytej ruchomości i winien ją niezwłocznie odebrać, w przypadku jednak, gdy zgłoszono sprzeciw na przybicie, ruchomości nie wydaje się nabywcy, aż do rozstrzygnięcia sprzeciwu przez izbę skarbową.

Organ egzekucyjny może zarządzić otwarcie wszelkich drzwi i schowków w lokalach zajmowanych przez zobowiązanego oraz przeszukać jego mieszkanie i schowki. Gdyby to nie wystarczało, lub gdyby zobowiązany chciał się wydalić, poborca może również w lokalu zobowiązanego przeszukać odzież, którą zobowiązany ma na sobie, czyli dokonać rewizji osobistej. Przeszukania odzieży u kobiet winna dokonać kobieta, wezwana przez organ egzekucyjny. Powyższe środki egzekucyjne mogą być zastosowane jedynie w przypadkach wyjątkowych, gdy cel egzekucji tego wymaga, a przedewszystkiem wówczas jedynie gdy ruchomości znajdujące się w mieszkaniu nie wystarczają na pokrycie należności, gdy inne środki egzekucyjne są bezskuteczne, oraz gdy postępowanie zobowiązanego lub też inne okoliczności nasuwają uzasadnione przypuszczenie, iż pieniądze, kosztowności lub inne ruchomości umyślnie ukryto przed egzekucją. Rewizji podlegać może jedynie sam zobowiązany.

W pewnych przypadkach, gdy zachodzą podane wyżej okoliczności, poborca na specjalne pisemne polecenie urzędu skarbowego, które winien uprzednio okazać, może również dokonać przeszukania odzieży, jaką zobowiązany ma na sobie, w każdem miejscu (a więc nietylko w lokalu zobowiązanego). Wszelkie szykany lub nadużycia ze strony organów egzekucyjnych w tej mierze podlegają surowej karze dyscyplinarnej; to też w podobnych przypadkach zobowiązany może wnieść do urzędu skarbowego uzasadnioną skargę na czynności poborcy. Wszelkie czynności egzekucyjne w każdym momencie ich wykonywania winny ustać, gdy zobowiązany zapłaci należną sumę.

Urząd skarbowy może zastosować wobec zobowiązanego sądową przysięgę wyjawienia majątku przez zgłoszenie odpowiedniego wniosku do sądu, skoro egzekucja administracyjna nie doprowadziła lub nie może doprowadzić do zaspokojenia należności. Poddany przysiędze składa na piśmie wykaz majątku i przysięga stwierdza jego prawdziwość.

W inny sposób, niż egzekucja z ruchomości, odbywa się egzekucja z wierzytelności pieniężnych i innych praw majątkowych (niehipotekowanych). Urząd skarbowy dokonuje zajęcia tych wierzytelności i praw przez: 1) wezwanie dłużnika wierzytelności lub prawa, aby należnej odeń sumy nie uiszczał zobowiązanemu, lecz wpłacił urzędowi skarbowemu; 2) zawiadomienie zobowiązanego, że nie wolno mu zajętych wierzytelności i praw podjąć, ani też niemi rozporządzać.

Jednocześnie urząd skarbowy wzywa dłużnika zajętej wierzytelności, aby w ciągu 7 dni złożył oświadczenie: 1) czy przyznaje zajętą wierzytelność lub prawo, 2) czy uiści je i kiedy, 3) czy i przed jaką władzą lub sądem toczy się albo toczyła sprawa o zajętą wierzytelność. Wrazie niezłożenia w terminie oświadczenia dłużnik wierzytelności odpowiada za wynikłe szkody.

Zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia wezwania dłużnikowi zajętej wierzytelności lub prawa.

Dłużnik zajętej wierzytelności, który wbrew zakazowi wypłacił zobowiązanemu należność, odpowiedzialny jest sądownie, a przytem zapłata uważa się za niedokonaną i winna być powtórzona na rzecz urzędu skarbowego. W razie złożenia fałszywego oświadczenia, dłużnik wierzytelności może być ponadto pociągnięty do odpowiedzialności karnej.

Jeśli przy prawie majątkowem niema określonej osoby obciążonej obowiązkiem wobec zobowiązanego, (np. prawo eksploatacji wynalazku) to zajęcie uważa się za dokonane z chwilą doręczenia zawiadomienia zobowiązanemu. O ile wierzytelność lub prawo majątkowe związane jest z posiadaniem dokumentów, urząd skarbowy zleci organom egzekucyjnym odebranie ich i złożenie do depozytu kasy urzędu skarbowego. Zajęcie sum płatnych perjodycznie obejmuje także wypłaty przyszłe, przyczem zajęcie płac obowiązuje także osobę na którą przeszły obowiązki poprzedniego służbodawcy, o ile osoba ta wiedziała o zajęciu.

Urząd skarbowy z mocy zajęcia wierzytelności może wykonywać wszelkie prawa zobowiązanego, celem poszukiwania zajętej wierzytelności lub prawa, aż do sprzedaży wymienionej wierzytelności włącznie, jednak tylko do wysokości należnej urzędowi skarbowemu kwoty.

Zobowiązany ma obowiązek udzielić urzędowi skarbowemu wszelkich wyjaśnień potrzebnych do dochodzenia praw z zajętej wierzytelności.

Odmienną nieco czynnością egzekucyjną jest zabezpieczenie należności. Należności dojrzałe do egzekucji mogą być zabezpieczone w każdym czasie, bądź w drodze zajęcia ruchomości, zakazu pozbycia ich i obciążania, bądź też przez dokonanie stosownych zastrzeżeń i wpisów w księgach hipotecznych nieruchomości.

Zabezpieczenia należności (wyjąwszy należności skarbowe) urząd skarbowy dokona jedynie na żądanie wierzyciela, przyczem potrzebne do tego wykazy zaległości sporządza wierzyciel. O ile nieruchomości nie są hipotekowane, urząd skarbowy może celem zabezpieczenia wystąpić do sądu o wydanie zakazu pozbycia lub obciążenia nieruchomości; koszta tego rodzaju zabezpieczeń ponosi zobowiązany. Do czasu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 151) o zmianie ustroju Prokuratorji Generalnej Rzplitej, zabezpieczeń na nieruchomości oraz ich zdjęcia dokonywać mogła jedynie Prokuratorja Generalna Rzplitej,

obecnie upoważnione do tego są władze skarbowe, przyczem naogół izby skarbowe upoważniły do tych czynności właściwe urzędy skarbowe. W razie sprzedaży nieruchomości przez organa egzekucji sądowej urząd skarbowy obowiązany jest przesłać właściwemu komornikowi wykaz zaległości podatkowych oraz wykaz innych należności egzekwowanych przezeń, z oznaczeniem przysługujących przywilejów. Zabezpieczenie należności przed terminem płatności może nastąpić na wniosek wierzyciela, na podstawie tytułu wykonawczego w tych wyjątkowych przypadkach, gdy istnieją uzasadnione obawy niezaspokojenia należności w razie zwłoki.

We wniosku egzekucyjnym wierzyciel winien podać przyczyny żądanego zabezpieczenia; może także podać wysokość kaucji jaką zobowiązany winien złożyć, aby uwolnić się od zabezpieczenia. Wierzyciel, zamiast uzasadniać niebezpieczeństwo zwłoki, może zaofiarować złożenie przez siebie kaucji. Wysokość kaucji w obu przypadkach określa urząd skarbowy.

Celem zabezpieczenia, urząd skarbowy może zarządzić zajęcie i przechowanie ruchomości, oraz wydać zakaz pozbycia i obciążenia ruchomości, wierzytelności i praw majątkowych.

Jeśli to nie wystarcza, urząd skarbowy może wystąpić do sądu o zabezpieczenie należności na majątku nieruchomym zobowiązanego.

Zabezpieczenie należności przeciwko Skarbowi Państwa jest niedopuszczalne, a przeciwko związkom samorządu terytorjalnego może nastąpić jedynie za zezwoleniem władzy nadzorczej. Nie podlegają zabezpieczeniu rzeczy i prawa, z których egzekucja jest niedopuszczalna oraz ruchomości szybko psujące się. Sprzedaż ruchomości zajętych na zabezpieczenie dozwolona jest jedynie na pisemne żądanie zobowiązanego. Za czynności zabezpieczenia należności przed terminem jej płatności nie pobiera się kosztów egzekucyjnych, z wyjątkiem wydatków poniesionych.

Do postępowania w sprawach egzekucyjnych, a więc do spraw dotyczących praw stron i ich pełnomocników, podań, protokułów, adnotacyj w aktach, wezwań, doręczeń, terminów, decyzyj, skarg, postanowień karnych i t. p. stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341 art. 9—81, 84, 92 i 108—110), wyjąwszy przypadki, gdy rozporządzenie o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych inaczej postanawia.

Od decyzyj urzędów skarbowych w sprawach egzekucyjnych, o ile środek odwoławczy nie jest wyłączony, zobowiązany i wierzyciel może odwołać się do izby skarbowej w terminie dni 14 od daty doręczenia zawiadomienia o decyzji urzędu skarbowego; decyzja izby skarbowej jest ostateczna.

Odwołanie wniesione po terminie pozostawia się bez biegu. Odwołania i wszelkie podania należy wnosić za pośrednictwem urzędu skarbowego; pominięcie tej drogi i składanie podań wprost do Ministerstwa Skarbu lub izby skarbowej mija się z celem i powoduje zwłokę w załatwieniu sprawy.

Odwołanie się lub skarga nie wstrzymują wykonania zaskarżonej decyzji; rzecz jasna, iż urząd skarbowy lub władza przełożona mogą naskutek odwołania lub prośby wedle własnego uznania wstrzymać wykonanie decyzji ,oraz decyzję cofnąć lub zmienić, o ile z decyzyj tych strony lub osoby trzecie nie nabyły żadnych praw. Strony nie nabywają żadnych praw z decyzyj o zawieszeniu lub wstrzmaniu egzekucji, o zdjęciu zabezpieczenia, i t. p.

Jeżeli organ egzekucyjny postępuje niezgodnie z przepisami ,zobowiązany (lub wierzyciel) może wnieść do urzędu skarbowego zażalenie w terminie dni ośmiu, od dnia dokonania danych czynności; orzeczenia urzędu skarbowego w tych sprawach są ostateczne. Forma i sposób składania podań, odwołań i t. p. pism szczegółowo określone są w rozporządzeniu Prezydenta Rzplitej o postępowaniu administracyjnem. Zaznaczyć jednak wypada, że każde podanie i pismo winno zawierać:

1) dokładne oznaczenie władzy, do której jest skierowane,
2) wskazanie decyzji władzy, której wydania lub zmiany domaga się petent, oraz ujęte w formie konkretnej prośby, żądania, zarzuty i t. p.,
3) datę,
4) podpis czytelny,
5) adres petenta.

Nad akcją egezukucyjną prowadzoną przez dział egzekucyjny urzędu skarbowego ogólny nadzór i kierownictwo sprawuje naczelnik urzędu skarbowego, do którego obowiązków w tej dziedzinie należy, między innemi: zatwierdzanie i kontrola wykonania planu egzekucyjnego, opracowanego na każdy miesiąc, wydawanie ważniejszych decyzyj oraz poleceń dokonania takich czynności egzekucyjnych, co do których wymagane jest szczególne polecenie urzędu skarbowego.

Personel działu egzekucyjnego składa się z kierownika działu, referentów egzekucyjnych i odpowiedniej liczby poborców.

Kierownik działu egzekucyjnego, zgodnie z zarządzeniem naczelnika urzędu skarbowego kieruje akcją egzekucyjną przy pomocy referentów egzekucyjnych; jest on odpowiedzialny za prawidłowe i terminowe ściąganie zaległości i sprawne funkcjonowanie działu.

Kierownik działu egzekucyjnego, zależnie od zakresu kompetencyj przyznanych mu przez naczelnika urzędu skarbowego, ma prawo wydawania i podpisywania decyzyj w sprawach ulg podatkowych (rat i odroczeń), podpisywania korespondencji w sprawach egzekucyjnych (z pewnemi wyjątkami), zarządzeń egzekucyjnych, poświadczeń wykonalności, decyzyj w sprawach wyłączenia z pod egzekucji oraz niektórych innych pism, i decyzyj, niezastrzeżonych naczelnikowi urzędu.

Do referentów egzekucyjnych należy między innemi, przydział i odbiór tytułów wykonawczych od organów egzekucyjnych, oraz kontrola poborców.

Naczelnik urzędu skarbowego może zlecić załatwianie interesantów kierownikowi działu egzekucyjnego, a nawet referentowi egzekucyjnemu.

Zobowiązany ma prawo żądać udzielenia mu wyjaśnień w sprawach egzekucji, w tym celu winien udać się, zależnie od znaczenia i wagi sprawy, do naczelnika urzędu skarbowego, kierownika działu egzekucyjnego, bądź też do właściwego referenta egzekucyjnego, o ile ten upoważniony jest do załatwiania interesantów. Interesanci winni zgłaszać się wraz z wszelkiemi urzędowemi pismami, odpisami tytułów wykonawczych, upomnieniami i t. p., otrzymanemi w danej sprawie. Leży to w interesie samych interesantów, gdyż nieprzedstawienie przez nich pism urzędowych, odnoszących się do danej sprawy, utrudnia odszukanie akt oraz wyjaśnienie wątpliwej kwestji, ze zbyteczną stratą czasu obu stron.

Bezcelowem także jest bezpośrednie zwracanie się w sprawach egzekucyjnych do władz przełożonych nad urzędami skarbowemi t. j. do Ministerstwa Skarbu lub izby skarbowej, przed zwróceniem się do urzędu skarbowego, gdyż niejednokrotnie sprawa może być całkowicie wyjaśniona i załatwiona w urzędzie skarbowym.

W urzędach skarbowych interesantów przyjmuje się w godzinach od 9 — 11 rano.

Zobowiązani nie powinni zwracać się do organów egzekucyjnych z żądaniem udzielenia odroczenia, rozłożenia zaległości na raty, wstrzymania egzekucji (wyjąwszy wypadki uprzedniego zapłacenia, umorzenia lub odroczenia zapłaty należności przez urząd skarbowy) i t. p., gdyż organ egzekucyjny nie jest upoważniony do zadośćuczynienia podobnym żądaniom. Zaznaczyć należy, że proponowanie lub udzielanie funkcjonarjuszom skarbowym jakichkolwiek korzyści majątkowych w związku z ich czynnościami urzędowemi, podlega w myśl przepisów kodeksu karnego karze do 5-ciu lat więzienia i grzywny.

Pozostaje jeszcze do omówienia kwestja kosztów egzekucyjnych.

Czynności egzekucyjne oraz upomnienie zobowiązanego pociągają za sobą koszta, które, oczywista, winien pokryć zobowiązany; koszta te podlegają przymusowemu ściągnięciu łącznie z główną należnością.

Wszystkie koszta egzekucyjne dzielą się na:

1) opłaty egzekucyjne, określone w tabeli stanowiącej załącznik do § 57 rozporządzenia o postępowaniu egzekucyjnem,
2) wydatki poniesione, jako to: koszta publicznych ogłoszeń w pismach, koszta przewozu, przechowania i dozoru ruchomości, wynagrodzenia osób trzecich za otwarcie schowków i drzwi, wynagrodzenia biegłych i t. p.

Opłaty egzekucyjne są określone, zależnie od wysokości należnej sumy, natomiast poniesione wydatki egzekucyjne winny być uiszczone w wysokości w jakiej rzeczywiście zostały poniesione.

Koszta egzekucyjne zasadniczo obciążają zobowiązanego w pewnych jednak przypadkach winny być zapłacone przez wierzyciela. Ma to miejsce wówczas:

1) gdy wierzyciel we wniosku egzekucyjnym domagał się ściągnięcia należności, która uprzednio została uiszczona, umorzona, odroczona lub rozłożona na raty (Okólnik Min. Skarbu z dn. 5 IV 1933 r. Nr. D. V. 14869/1/33),
2) jeżeli uiszczenie, umorzenie, odroczenie i rozłożenie na raty nastąpiło wprawdzie po wysłaniu wniosku egzekucyjnego, jednak urząd skarbowy z winy wierzyciela nie został na czas powiadomiony (t. j. w ciągu 7 dni) o zajściu powyższych okoliczności.

Natomiast opłaty za upomnienia i wydatki egzekucyjne, które nie mogą być ściągnięte od zobowiązanego ,zawsze ponosi wierzyciel, przyczem urząd skarbowy może żądać zaliczki na te wydatki. Nie ponosi jednak żadnych kosztów egzekucyjnych wierzyciel, stanowiący władzę skarbową lub władzę samorządową, o ile ta działa w poruczonym zakresie działania w odniesieniu do podatków i należności państwowych.

Koszta egzekucji, w razie, jeśli nie mogą być ściągnięte od zobowiązanego, a nie ponosi ich wierzyciel, umarza się. Koszta i opłaty egzekucyjne pobiera się osobno od każdej czynności egzekucyjnej, uwidocznionej w tabeli opłat egzekucyjnych; podstawę obliczenia kosztów przeprowadzenia licytacji stanowi suma uzyskana z licytacji (o ile nie przewyższa poszukiwanej należności), podstawą zaś obliczenia opłaty za upomnienie, zajęcie, rozpisanie licytacji i pozostałe czynności egzekucyjne — jest kwota ściągganej należności.

Koszta egzekucyjne pobiera się według poniższej tabeli:

DOM EKSPEDYCYJNO-HANDLOWY
JÓZEF WISŁAWSKI
ŚWIĘTOJAŃSKA Nr. 62 — GDYNIA — TELEFON 20-95
TRANSPORTY MIĘDZYNARODOWE

ZEGARKI GENEWSKIE, WYKWINTNA BIŻUTERJA, UPOMINKI
POLECA
H. ŚLIWA
WARSZAWA. Ś-TO KRZYSKA Nr. 19. TELEFON 2.75-42
CENY ŚCISŁE I NISKIE

EGZYSTUJE OD ROKU 1918 KONCESJONOWANY PRZEZ MINISTERSTWO SKARBU
DOM EKSPEDYCYJNY
MAURYCY GALSTER
GDYNIA, ULICA PORTOWA Nr. 4. TELEFON 28-48
EKSPOZYTURY WŁASNE:
CZĘSTOCHOWA, SOSNOWIEC-PÓŁNOCNY, LUBLINIEC, LESZNO

BERGENSKE BALTIC TRANSPORTS LTD.
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
w GDYNI
Żegluga — Maklerstwo okrętowe — Ekspedycja

Załącznik do rozp. Rady Min. z dn. 25 czerwca 1932 r. (poz. 580).

Tabela do § 57 rozp.

OPŁATY W EGZEKUCYJNEM POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNEM.

Należność egzekwowana	opłaty egzekucyjne za					
		zajęcie				
	upomnienie	w przypadku przybycia organu egzekucyjnego na miejsce i uskutecznienia całkowitej zapłaty należności do rąk organu egzekucyjnego bez dokonania przez niego zajęcia	ruchomości	wierzytelności pieniężnej i innego prawa majątkowego	rozpisanie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki	przeprowadzenie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki
	w złotych					
1	2	3	4	5	6	7
20	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
40	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
60	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50	1,50
80	1,50	1,50	1,60	1,50	1,50	1,50
100	1,50	1,50	2	1,50	1,50	1,50
120	1,50	1,50	2,40	1,50	1,50	1,50
140	1,50	1,50	2,80	1,50	1,50	1,50
160	1,50	1,60	3,20	1,60	1,50	1,60
180	1,50	1,80	3,60	1,80	1,50	1,80
200	1,50	2	4	2	1,50	2
220	1,50	2,20	4,40	2,20	1,50	2,20
240	1,50	2,40	4,80	2,40	1,50	2,40
260	1,50	2,60	5,20	2,60	1,50	2,60
280	1,50	2,80	5,60	2,80	1,50	2,80
300	1,50	3	6	3	1,50	3
320	1,50	3,20	6,40	3,20	1,50	3,20
340	1,50	3,40	6,80	3,40	1,50	3,40
360	1,50	3,60	7,20	3,60	1,50	3,60
380	1,50	2,80	7,60	3,80	1,50	3,80
400	1,50	4	8	4	1,50	4
420	1,50	4,20	8,40	4,20	1,50	4,20
440	1,50	4,40	8,80	4,40	1,50	4,40
460	1,50	4,60	9,20	4,60	1,50	4,60
480	1,50	4,80	9,60	4,80	1,50	4,80
500	1,50	5	10	5	1,50	5
520	1,50	5,20	10,40	5,20	1,50	5,20
540	1,50	5,40	10,80	5,40	1,50	5,40
560	1,50	5,60	11,20	5,60	1,50	5,60
580	1,50	5,80	11,60	5,80	1,50	5,80
600	1,50	6	12	6	1,50	6
620	1,55	6,20	12,40	6,20	1,55	6,20
640	1,60	6,40	12,80	6,40	1,60	6,40
660	1,65	6,60	13,20	6,60	1,65	6,60
680	1,70	6,80	13,60	6,80	1,70	6,80
700	1,75	7	14	7	1,75	7
720	1,80	7,20	14,40	7,20	1,80	7,20
740	1,85	7,40	14,80	7,40	1,85	7,40
760	1,90	7,60	15,20	7,60	1,90	7,60
780	1,95	7,80	15,60	7,80	1,95	7,80
800	2	8	16	8	2	8
820	2,05	8,20	16,40	8,20	2,05	8,20
840	2,10	8,40	16,80	8,40	2,10	8,40

Należność egzekwowana	opłaty egzekucyjne za					
	upomnienie	zajęcie			rozpisanie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki	przeprowadzenie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki
		w przypadku przybycia organu egzekucyjnego na miejsce i uskutecznienia całkowitej zapłaty należności do rąk organu egzekucyjnego bez dokonania przez niego zajęcia	ruchomości	wierzytelności pieniężnej i innego prawa majątkowego		
	w złotych					
1	2	3	4	5	6	7
860	2,15	8,60	17,20	8,60	2,15	8,60
880	2,20	8,80	17,60	8,80	2,20	8,80
900	2,25	9	18	9	2,25	9
920	2,30	9,20	18,40	9,20	2,30	9,20
940	2,35	9,40	18,80	9,40	2,35	9,40
960	2,40	9,60	19,20	9,60	2,40	9,60
980	2,45	9,80	19,60	9,80	2,45	9,80
1000	2,50	10	20	10	2,50	10
1050	2,65	10,50	21	10,50	2,65	10,50
1100	2,75	11	22	11	2,75	11
1150	2,90	11,50	23	11,50	2,90	11,50
1200	3	12	24	12	3	12
1250	3,15	12,50	25	12,50	3,15	12,50
1300	3,25	13	26	13	3,25	13
1350	3,40	13,50	27	13,50	3,40	13,50
1400	3,50	14	28	14	3,50	14
1450	3,65	14,50	29	14,50	3,65	14,50
1500	3,75	15	30	15	3,75	15
1550	3,90	15,50	31	15,50	3,90	15,50
1600	4	16	32	16	4	16
1650	4,15	16,50	33	16,50	4,15	16,50
1700	4,25	17	34	17	4,25	17
1750	4,40	17,50	35	17,50	4,40	17,50
1800	4,50	18	36	18	4,50	18
1850	4,65	18,50	37	18,50	4,65	18,50
1900	4,75	19	38	19	4,75	19
1950	4,90	19,50	39	19,50	4,90	19,50
2000	5	20	40	20	5	20
2100	5,25	21	42	21	5,25	21
2200	5,50	22	44	22	5,50	22
2300	5,75	23	46	23	5,75	23
2400	6	24	48	24	6	24
2500	6,25	25	50	25	6,25	25
2600	6,50	26	52	26	6,50	26
2700	6,75	27	54	27	6,75	27
2800	7	28	56	28	7	28
2900	7,25	29	58	29	7,25	29
3000	7,50	30	60	30	7,50	30
3100	7,75	31	62	31	7,75	31
3200	8	32	64	32	8	32
3300	8,25	33	66	33	8,25	33
3400	8,50	34	68	34	8,50	34
3500	8,75	35	70	35	8,75	35
3600	9	36	72	36	9	36
3700	9,25	37	74	37	9,25	37
3800	9,50	38	76	38	9,50	38

Należność egzekwowana	Opłaty egzekucyjne za					
	upomnienie	zajęcie			rozpisanie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki	przeprowadzenie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki
		w przypadku przybycia organu egzekucyjnego na miejsce i uskutecznienia całkowitej zapłaty należności do rąk organu egzekucyjnego bez dokonania przez niego zajęcia	ruchomości	wierzycielności pieniężnej i innego prawa majątkowego		
	w złotych					
1	2	3	4	5	6	7
3900	9,75	39	78		9,75	39
4000	10	40	80	39	10	40
4500	od sum ponad 4000 zł opłata wynosi zawsze 10 zł	45	90	40	11,25	45
5000		50	100	45	12,50	50
5500		55	110	50	12,75	55
6000		60	120	55	15	60
6500		65	130	60	16,25	65
7000		70	140	65	17,50	70
7500		75	150	70	18,75	75
8000		80	160	75	20	80
8500		85	170	80	21,25	85
9000		90	180	85	22,50	90
9500		95	190	90	23,75	95
10000		100	200	95	25	00
10500		105	210	100	26,25	105
11000		110	220	105	27,50	110
11500		115	230	110	28,75	115
12000		120	240	115	30	120
12500		125	250	120	31,20	125
13000		130	260	125	32,50	130
13500		135	270	130	33,75	135
14000		140	280	135	35	140
14500		145	290	140	36,25	145
15000		150	300	145	37,50	150
15500		155	310	150	38,75	155
16000		160	320	155	40	160
16500		165	330	160	41,25	165
17000		170	340	165	42,50	170
17500		175	350	170	43,75	175
18000		180	360	175	45	180
18500		185	370	180	46,25	185
19000		190	380	185	47,50	190
20000		200	400	190	50	200
21000		210	420	200	52,50	210
22000		220	440	210	55	220
23000		230	460	220	57,50	230
24000		240	480	230	60	240
25000		250	500	240	62,50	250
26000		od sum ponad 25 000 opłata wynosi zawsze 250 zł.	520	250	65	260
27000			540	od sum ponad 25.000 opłata wynosi zawsze 250 zł.	67,50	270
28000			560		70	280
29000			580		72,50	290
30000			600		75	300
31000			620		77,50	310
32000			640		80	320
33000			660		82,50	330

Należność egzekwowana	Opłaty egzekucyjne za					
	upomnienie	zajęcie			rozpisanie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki	przeprowadzenie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki
		w przypadku przybycia organu egzekucyjnego na miejsce i uskutecznienia całkowitej zapłaty należności do rąk organu egzekucyjnego bez dokonania przez niego zajęcia	ruchomości	wierzytelności pieniężnej i innego prawa majątkowego		
	w złotych					
1	2	3	4	5	6	7
34000			680		85	340
35000			700		87,50	350
36000			720		90	360
37000			740		92,50	370
38000			760		95	380
39000			780		97,50	390
40000			800		100	400
41000			820		102,50	410
42000			840		105	420
43000			860		107,50	430
44000			880		110	440
45000			900		112,50	450
46000			920		115	460
47000			940		117,50	470
48000			960		120	480
49000			980		122,50	490
50000			1.000		125	500
55000			od sum ponad 50.000 opłata wynosi zawsze 1.000 zł.		137,50	550
60000					150	600
65000					162,50	650
70000					175	700
75000					187,50	750
80000					200	800
85000					212,50	850
90000					225	900
95000					237,50	950
100000					250	1000
					od sum ponad 100.000 opłata wynosi zawsze 250 zł.	od sum ponad 100.000 pobiera się ponadto po 10 zł od każdego pełnego tysiąca ponad 100 000

Uwagi.

I. 1) Podstawę obliczania opłat egzekucyjnych (z wyjątkiem opłaty za przeprowadzenie licytacji) w egzekucyjnem postępowaniu administracyjnem stanowi ogólna suma ściąganych należności. Przy ustalaniu tej sumy nie uwzględnia się kar za zwłokę (odsetek za odroczenie) oraz kosztów egzekucyjnych, przypadających od ściąganych należności, o ile te kary i koszty są egzekwowane łącznie z główną należnością.

2) Podstawę obliczenia opłaty egzekucyjnej za przeprowadzenie licytacji (sprzedaży z wolnej ręki) stanowi otrzymana z licytacji (sprzedaży z wolnej ręki) suma, o ile ta suma nie przekracza kwoty ściąganej należności, o ile zaś przekracza — suma ściąganej należności.

II. Przy ściąganiu należności, nieprzekraczających 79 zł 99 gr, pobiera się opłaty egzekucyjne w takiej wysokości, jakaby przypadała, gdyby należność wynosiła 20 zł. Przy ściąganiu należności w sumach, uwidocznionych w rubryce 1 tabeli, opłatę egzekucyjną pobiera się od tych sum, w innych zaś przypadkach od tej sumy, podanej w rubryce 1 tabeli, która bezpośrednio poprzedza sumę ściąganej należności (np. ściągana należność wynosi 539 zł — opłatę pobiera się od 520 zł.).

III. Obowiązek uiszczenia opłaty za upomnienie (rubryka 2) powstaje z chwilą doręczenia upomnienia zobowiązanemu.

IV. Wrazie uskutecznienia do rąk organu egzekucyjnego tylko częściowej wpłaty ściąganej należności i dokonania na poozstałą sumę zajęcia, opłatę pobiera się w wysokości, wykazanej w rubryce 4 tabeli.

V. Obowiązek uiszczenia opłaty za zajęcie ruchomości (rubryka 4) powstaje z chwilą dokonania zajęcia.

VI. Obowiązek uiszczenia opłaty za zajęcie wierzytelności pieniężnej lub innego prawa majątkowego (rubryka 5) powstaje z chwilą dokonania zajęcia.

VII. Obowiązek uiszczenia opłaty za rozpisanie licytacji lub wyznaczenie sprzedaży z wolnej ręki powstaje z chwilą podpisania przez urząd skarbowy zarządzenia licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki.

VIII. Obowiązek uiszczenia opłaty za przeprowadzenie licytacji lub sprzedaży z wolnej ręki powstaje z chwilą rozpoczęcia licytacji (sprzedaży z wolnej ręki).

WYKAZ WAŻNIEJSZYCH ŚWIADCZEŃ, KTÓRE MOGĄ BYĆ ŚCIĄGANE PRZEZ URZĘDY SKARBOWE W DRODZE EGZEKUCJI ADMINISTRACYJNEJ.

A) NALEŻNOŚCI SKARBOWE (administrowane przez Ministerstwo Skarbu).

1) Państwowy podatek dochodowy — ustawa o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 715).

2) Państwowy podatek przemysłowy — ustawa o państwowym podatku przemysłowym z dn. 15 lipca 1925 r., w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 716).

3) Państwowy podatek od nieruchomości miejskich oraz niektórych budynków w gminach wiejskich — rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 17 czerwca 1924 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 717).

4) Podatki gruntowe — a) w b. Królestwie Kongresowem — ustawy rosyjskie z dn. 8/20 grudnia 1866 r., z dn. 15/27 grudnia 1868 r., z dn. 1/13 czerwca 1872 r. i z dn. 3/16 czerwca 1902. (tom V ros. Zb. Pr.),

b) na poozstałym obszarze b. zaboru rosyjskiego — ustawa z dn. 17/29 stycznia 1884 r. (tom. V Zb. Pr.),

c) w b. zaborze austrjackim — ustawa z dn. 24 maja 1869 r., z dn. 7 lipca 1881 r., z dn. 23 maja 1883 r. z dn. 12 lipca 1896 r., ces. rozp. z dn. 1 czerwca 1914 r., z dn. 30 siepnia 1915 r. i z dn. 16 marca 1917 r.

d) w b. zaborze pruskim — ustawa z dn. 21 maja 1861 r., z dn. 14 lipca 1893 r. i z dn. 23 kwietnia 1906 r., zmienione późniejszemi przepisami polskiemi, ustawą z dn. 15 czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 505) rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 12 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33, p. 339) i z dn. 24 stycznia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, p. 40), oraz ustawą z dn. 12 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 14, p. 102).

5) Nadzwyczajny podatek od niektórych zajęć zawodowych — ustawa z dn. 19 grudnia 1931 r., w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 719).

6) Państwowy podatek od energji elektrycznej — ustawa z dn. 17 grudnia 1931 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 720).

Podatek majątkowy — ustawa z dn. 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 746).

8) Nadzwyczajna danina majątkowa — ustawa z dn. 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 248).

9) Państwowy podatek od placów budowlanych — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. U. R. P. Nr. 42, poz. 372), z dn.

6 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 476), z dn. 15 października 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 735) i ustawa z dn. 18 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 168)

10) Podatek od kapitałów i rent — ustawa z dn. 16 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 517), zmieniona i częściowo zawieszona ustawą z dn. 1 maja 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 376), rozp. Prez. Rzplitej z dn. 29 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 94), ustawa z dn. 20 lipca 1925 r (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 564), rozp. Prez. Rzplitej z dn. 17 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 403) oraz ustawa z dnia 1 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 67)

11) Podatek wojskowy — art. 90 ustawy z dn. 23 maja 1924 r. o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz. U. R. P. Nr. 82 z 1930 r., poz. 645) i rozp. Rady Ministrów z dn. 24 sierpnia 1931 r. o podatku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 89, po. 697)

12) Państwowy podatek od uboju — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 614) i rozp. wykonawcze Min. Sk. z dn. 30 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 88, poz. 684).

13) Danina lasowa — ustawa z dn. 1 lipca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 676).

14) Podatek spadkowy i od darowizn — ustawa z dn. 29 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 299) i ustawa z dn. 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 72 ,poz. 699) oraz częściowo zmienione powyższemi ustawami dawne ustawy państw zaborczych.

15) Opłaty stemplowe — ustawa o opłatach stemplowych w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 25 kwietnia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 413).

16) Podatek od wina i miodu syconego — ustawa z dn. 22 października 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 763).

17) Podatek od piwa — ustawa z dn. 22 października 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 762).

18) Podatek od drożdży prasowanych — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 289), zmienione ustawą z dn. 10 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 249).

19) Podatek od kwasu octowego — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 26 marca 1927 r. o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 289), zmienione ustawą z dn. 10 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 249).

20) Podatek od cukru — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 13 września 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 700).

21) Podatek od olejów mineralnych rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 7 marca 1928 (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 252).

22) Podatek od kart do gry — ustawa z dn. 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 171).

23) Należności za spirytus — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 26 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 289), zmienione ustawą z dn. 10 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 249).

24) Opłaty patentowe od wyrobów i przerobu spirytusu oraz sprzedaży najopów alkoholowych — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 26 marca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 289), zmienione ustawą z dn. 19 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 249).

25) Opłaty od wyrobu i magazynowania napojów winnych — ustawa z dn. 22 październka 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 763).

26) Należytość monopolowa od wyrobów tytoniowych przywiezionych z zagranicy — ustawa z dn. 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 409), zmieniona ustawą z dn. 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 240).

27) Należytość monopolowa od soli przywiezionej z zagranicy — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 117, poz. 1043), zmienione rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 21 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 497).

28) Opłata monopolowa od zapałek i zapalniczek przywiezionych z zagranicy — ustawa z dn. 30 stycznia 1931 r. o monopolu zapałczanym (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 45)

29) Cła — (cła właściwe, oraz następujące opłaty pobierane wraz z cłem, lub analogicznie; opłata manipulacyjna, dodatkowa opłata manipulacyjna, t. zw. — akcydencja, opłaty spożywcze i inne wewnętrzne od towarów przywożowych z zagranicy, opłaty za specjalną kontrolę celną oraz składowa) rozp. Ministra Skarbu z dn. 14 marca 1930 r. o postępowaniu celnem (Dz. U. R. P. Nr. 33 ,poz. 276).

30) Koszty postępowania w sprawach zażaleń na niewłaściwe stosowanie przepisów celnych i taryfy celnej (w razie nieuwzględnienia tych zażaleń) — rozp. Ministra Skarbu oraz Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 314).

31) Kary pieniężne (grzywny) — pobierane na mocy przepisów poszczególnych ustaw podatkowych oraz Ordynacji Podatkowej (ustawa z dn. 15 marca 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346).

32) Dodatki do państwowych podatków pobierane na rzecz Państwa lub innych związków prawa publicznego — łącznie z wymienionemi podatkami. Np. 10% nadzwyczajny dodatek, dodatek kryzysowy do państwowego podatku dochodowego, dodatki na rzecz związków samorządowych i t. p.

33) Kary za zwłokę, odsetki za odroczenie oraz koszta egzekucyjne, pobierane od zaległości w podatkach bezpośrednich, opłatach stemplowych i daninach pokrewnych— ustawa z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721), zmieniona rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 17 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 401) oraz inne poszczególne ustawy podatkowe.

34) Kary pieniężne prawomocnie orzeczone przez władze skarbowe w trybie ustawy z dn. 18 marca 1932 r. karno-skarbowej (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 355) oraz koszta karnego postępowania skarbowego.

35) Kary pieniężne z tytułu przekroczenia przepisów o giełdach — rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 28 grudnia 1924 r. o organizacji giełd. (Dz. U. R. P. Nr. 23 z 1930r. poz. 209).

36) Pożyczki państwowe, przewidziane ustawą z dnia 6 maja 1924 r. o pomocy państwowej na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 492), zmienionej ustawą z dn. 18 lutego 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 19, poz. 131).

37) Podatek od lokali — ustawa z dn. 2 sierpnia 1926 r. w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dn. 9 sierpnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 718).

(Podatek od lokali nie jest właściwie podatkiem skarbowym, gdyż nie jest pobierany na rzecz Skarbu Państwa, a jedynie administrowany przez władze skarbowe).

B.) NALEŻNOŚCI INNYCH WŁADZ PUBLICZNYCH.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

1) Samoistne daniny komunalne, pobierane na podstawie ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28 września 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106 z 1932 r. poz. 884).

Są to podatki: od gruntów państwowych, od gruntów wolnych od podatku państwowego, od kopalń, od zbytku mieszkaniowego, od zaprotestowanych weksli, hotelowy, od plakatów szyldów i anonsów, od publicznych zabaw i widowisk, od prawa polowania, od towarów przewożonych drogami żelaznemi i wodnemi, od psów, inwestycyjny od lokali w gminach wiejskich o charakterze miejskim.

Ponadto należą tu opłaty: targowe, za używanie komunalnych urządzeń i zakładów dobra publicznego, administracyjne, specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania gminnych urządzeń i zakładów dobra publicznego.

2) Samoistny podatek wyrównawczy dla gmin wiejskich.

3) Podatek wojskowy zasadniczy.

4) Opłaty za paszporty na wyjazd zagranicę.

5) Opłaty i należności, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202).

6) Opłaty należności oraz koszta postępowania administracyjnego.

7) Koszta wykonania zastępczego.

8) Odszkodowania oraz koszta postępowania karno-administracyjnego.

9) Koszta postępowania sporno-administracyjnego w sądach administracyjnych (woj. zachodnie).

10) Opłaty od skarg do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

11) Kary dyscyplinarne grzywien, nakładane: a) na organa administracji gminnej (woj. centr. i wschod.) b) członków magistratów i zarządów gmin (woj. południ.), c) funkcjonarjuszów publicznych (woj. pozn. i pomorskie).

12) Koszta badania żywności i przedmiotów użytku przez Państwowe Zakłady Badania Żywności.

13) Koszta i opłaty za badanie specyfików farmaceutycznych przez Państwowy Zakład Higjeny.

14) Koszta leczenia w publicznych szpitalach państwowych, klinikach uniwersyteckich i innych państwowych.

15) Koszta leczenia ubogich, należne szpitalom publicznym (w województwach centralnych i wschodnich) od związków komunalnych.
16) Koszta leczenia w szpitalach publicznych w woj. południowych.
17) Koszta leczenia ubogich w woj. zachodnich.
18) Opłaty za dobrowolne przyjęcie do związku przynależności gminnej.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

19) Zapomogi zwrotne i pożyczki udzielane przez konsulów.
20) Opłaty konsularne kredytowane przez polskie urzędy zagraniczne.

Ministerstwo Spraw Wojskowych.

21) Zasiłki wojenne pobrane przez nieuprawnionych.
22) Odszkodowanie przez wieś lub gminę, z powodu zaniedbania obowiązków wzmocnienia służby bezpieczeństwa w czasie stanu wojennego i wyjątkowego.

Ministerstwo Sprawiedliwości.

23) Grzywny, kary pieniężne, nawiązki, opłaty i koszta, orzeczone w sądowem postępowaniu karnem.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

24) Kary za niedopełnienie obowiązku szkolnego, wymierzane przez dozory szkolne względnie rady szkolne powiatowe.
25) Raty pożyczek Skarbu Państwa, udzielonych gminom na budowę szkół i budynków mieszkalnych dla nauczycieli.
26) Zaległe fundusze na rzecz utrzymania publicznych szkół powszechnych, przypadające od gmin (obszarów dworskich).

Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych.

27) Opłaty od ogierów, nieposiadających świadectw uznania.
28) Szkody polowe i leśne oraz koszta budowli ochronnych przy spławie drzewa w woj. południowych.
29) Należności z tytułu przymusowych zalesień w lasach prywatnych, koszta środków ochronnych przeciw owadom, oraz dochodzeń w sprawach leśnych.
30) Dochody skarbowe z tytułu serwitutów leśnych (w woj. zachodnich).
31) Czynsz dzierżawny z domen państwowych (woj. zachodnich).
32) Koszta nadzoru weterynaryjnego i postępowania w tych sprawach — opłaty z tytułu badania zwierząt.
33) Kary porządkowe wymierzane przez prezesów komisyj ziemskich, za niewłaściwe zachowanie się w czasie rozpraw.
34) Grzywny za niestawiennictwo świadków i rzeczoznawców.
35) Grzywny za niestawiennictwo członków Rady uczestników scalenia.
36) Opłaty za techniczne wykonanie scalenia.
37) Opłaty przy zniesieniu służebności.
38) Opłaty przy podziale wspólnot.
39) Opłaty za nadzór nad parcelacją.
40) Opłaty przy meljoracjach rolnych.
41) Opłaty w postępowaniu o rozgraniczenie nieruchomości ziemskich przy przebudowie ustroju rolnego.
42) Sumy wykupu ziemi b. czynszowników i długoletnich dzierżawców.
43) Opłaty, odszkodowania i koszta przewidziane przez ustawę wodną z dnia 19 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62 z 1928 r. poz. 574).
44) Składki izb rolniczych oraz opłaty specjalne tychże izb za świadczenia i usługi dla rolników.
45) Należności, przewidziane przez rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 19 listopada 1927 r. o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników (Dz. U. R. P. Nr. 108, poz. 922).
46) Należności przewidziane w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckiem (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 934).

47) Należności, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361).
48) Należności, przewidziane w ustawie z dn. 7 marca 1932 r. o rybołóstwie (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 357).

Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

49) Grzywny, koszta i opłaty nakładane i pobierane przez urzędy miar.
50) Grzywny nakładane przez Dyrektora Instytutu Badania Konjunktór Gospodarczych i Cen.
51) Grzywny nakładane przez okręgowe urzędy górnicze.
52) Opłaty portowe.
53) Opłaty za czynności urzędowe, dokonywane na zasadzie ustawy elektrycznej.
54) Opłaty od uprawnień górniczych.
55) Kary porządkowe nakładane przez izby rzemieślnicze.
56) Opłaty specjalne oraz grzywny nakładane przez izby przemysłowo-handlowe.
57) Grzywny, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 6 kwietnia 1932 r. o regulowaniu obrotu węglem (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 294).
58) Grzywny, przewidziane w ustawie z dn. 18 marca 1932 r. o regulowaniu stosunków w przemyśle naftowym (Dz. U. R. P. Nr. 30, poz. 306).
59) Grzywny, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 24 listopada 1930 r. o bezpieczeństwie statków (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 632).
60) Grzywny, przewidziane w rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 22 marca 1928 r. o ochronie wynalazków, wzorów i znaków towarowych (Dz. U. R. P. Nr.39, poz. 384).

Ministerstwo Komunikacji.

61) Opłaty i należności, przewidziane w ustawie z dn. 10 grudnia 1920 r. budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 6 z 1921 r. poz. 32).
62) Należności, przewidziane w ustawie z dn. 7 października 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 656).
63) Opłaty i grzywny, przewidziane w ustawie z dn. 3 lutego 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 81).

Ministerstwo Opieki Społecznej.

64) Koszta przymusowego wykonania opieki społecznej, ciążącej na gminach, przez władzę nadzorczą.
65) Grzywny nakładane przez inspektorów pracy.
66) Zwrot przez pracodawców kosztów kancelaryjnych poniesionych przez Państwowe Zakłady Pośrednictwa Pracy.
67) Składki i inne należności Kas Chorych (Ubezpieczalni Społecznych).
68) Składki Zakładów Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych.
69) Składki Bractw Górniczych względnie Kas Brackich.
70) Opłaty za ubezpieczenia Zakładu Ubezpieczenia od wypadków we Lwowie.
71) Składki Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu.
72) Składki Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu.
73) Składki Zakładu Ubezpieczeń od wypadków w Królewskiej Hucie.
74) Składki Zakładu Ubezpieczeń na wypadek inwalidztwa w Królewskiej-Hucie.
75) Składki i inne należności Zarządów Obwodowych Funduszów Bezrobocia.
76) Opłaty na Fundusz Pracy.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów.

77) Należności pocztowe, telefoniczne, telegraficzne i radjofoniczne.
78) Koszta urządzeń, potrzebnych do zabezpieczenia przewodów telegraficznych i telefonicznych od szkodliwego wpływu prądu silnego, wykonanych na rachunek przedsiębiorstwa, posługującego się prądem silnym.

c) NALEŻNOŚCI WIERZYCIELI, NIE BĘDĄCYCH WŁADZAMI PUBLICZNEMI.

1) Należności Państwowego Banku Rolnego.
2) Należności Pocztowej Kasy Oszczędności — z tytułu kredytu.

3) Pożyczki Banku Gospodarstwa Krajowego (w b. zaborze austrjackim i pruskim)
4) Należności gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.
5) Należności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w b. zaborach rosyjskim (oprócz m. st. Warszawy) i austrjackim z tytułu składek za przymusowe ubezpieczenie budowli od ognia i opłat za ubezpieczenie żywego inwentarza i plonów.
6) Pożyczki Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie.
7) Składki za przymusowe ubezpieczenie od ognia w Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych m. st. Warszawy.
8) Składki za ubezpieczenie od ognia nieruchomości w Krajowem Ubezpieczeniu Ogniowem w Poznaniu.
9) Składki i inne należytości Pomorskiego Stowarzyszenia ubezpieczeń w Toruniu za ubezpieczenie nieruchomości od ognia.
10) Opłaty izbowe, koszta dochodzeń i grzywny Izby Lekarskiej.
11) Taksy Izby Inżynierskiej we Lwowie.
12) Opłaty Stowrzyszenia Kotłów Parowych.
13) Składki spółek wodnych.
14) Składki spółek drogowych.
15) Datki konkurencyjne na budowę i utrzymanie budynków kościelnych i plebańskich (w części cieszyńskiej woj. śląskiego).
16) Podatki kościelne na rzecz Kościoła katolickiego (w woj. zachodnich).
17) Składki na rzecz Kościoła katolickiego.
(Na podstawie ustawy z dn. 17 marca 1932 r. o składkach na rzecz Kościoła katolickiego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 358), która dotychczas nie weszła w życie, wobec braku rozporządzenia wykonawczego).
18) Składki na gminy kościelne ewang.-augsb. (w woj. central. i wschodnich).
19) Datki Kościoła ewangelickiego (w woj. południowych).
20) Należności z tytułu opłat za posługi religijne wyznań nieprawosławnych (w woj. centralnych i wschodnich).
21) Daniny i inne świadczenia kościelne (woj. południowych).
22) Składki oraz opłaty na rzecz żydowskich gmin wyznaniowych.
23) Należności, świadczenia, opłaty związków międzykomunalnych.
24) Taksy gremjów aptekarskich (w woj. południowych).

II. ULGI PODATKOWE.

(ulgi w spłacie podatków bezpośrednich).

Wszelkie ulgi podatkowe dadzą podzielić się na:
1) ulgi przy wymiarze podatku
2) ulgi w spłacie zaległości podatkowej.

Pierwsze dotyczą wymiarów podatkowych, a zwłaszcza wysokości wymierzonego podatku, powodując zmniejszenie ciężaru podatkowego, bądź całkowite zwolnienie od podatku niektórych osób lub objektów podatkowych. (Niekiedy odnosi się to do całych grup płatników).

Ulgi te, naogół przewidziane we właściwych ustawach podatkowych, noszą charakter mniejwięcej stały.

Ulgi drugiego rodzaju odnoszą się do zaległości podatkowych i mają na celu umożliwienie i ułatwienie spłaty zaległych podatków, bądź też poprawę sytuacji gospodarczej płatników przez częściowe lub całkowite umorzenie zaległości. Noszą one charakter wyjątkowy.

W obu przypadkach ulgi podatkowe zmierzają do złagodzenia ciężaru podatkowego ze względów natury gospodarczej, społecznej, humanitarnej i t. p.

Ulgi przy wymiarze podatków omawiane tu nie będą. (patrz poszczególne podatki!).

Ulgi w spłacie zaległości podatkowych opierają się na następujących podstawach prawnych:
1) Ustawa z dnia 10 marca 1932 r. o spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 291).
2) Ustawa z dnia 15 marca 1934 r. — Ordynacja Podatkowa (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346).

3) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 września 1934 r. o wykonaniu Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr .91, poz. 821),
4) rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 listopada 1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 731), zmienione rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 20 września 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 816), ponadto zaś obowiązują w tej mierze okólniki Ministerstwa Skarbu; jednym z ważniejszych jest okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 23 marca 1933 r. N. D. V. 11560/1/33 w sprawie likwidacji zaległości podatkowych.*)

Umorzenia.

Minister Skarbu — władny jest umarzać w całości lub części, bez ograniczenia kwoty, wszelkie zaległości podatkowe, grzywny i kary pieniężne, kary za zwłokę (odsetki za odroczenie) oraz koszta egzekucyjne.**)

Izby Skarbowe — władne są umarzać w całości lub części:
1) zaległości podatków — od lokali, od placów budowlanych, od energji elektrycznej, przemysłowego, dochodowego, nadzwyczajnego od niektórych zajęć zawodowych, wojskowego (w postaci dodatku do podatku dochodowego) oraz od kapitałów i rent — do kwoty zł. 10.000.
2) zaległości podatku gruntowego i od nieruchomości w gminach miejskich oraz niektórych budynków w gminach wiejskich — do kwoty zł. 1.000, dla poszczególnego płatnika w ciągu roku budżetowego;
3) zaległości z tytułu opłat stemplowych, podatku od spadków i darowizn — do kwoty zł. 1.000.
4) podwyżki stemplowe bez względu na wysokość, jeżeli opłata pojedyńcza, z którą podwyżka wiąże się nie przekracza zł. 1.000.
5) narosłe a nieuiszczone kary za zwłokę i odsetki za odroczenie, bez ograniczenia kwoty.

Dyrektorzy Izb Skarbowych mają prawo umarzać koszta egzekucyjne do kwoty zł. 1.000, oraz wszelkie kary pieniężne i grzywny podatkowe w granicach zakreślonych izbom co do umarzania podatków.***)

W razie zawarcia przez płatnika ugody sądowej z wierzycielami, redukującej ich pretensje, Izby Skarbowe upoważnione są do umarzania zaległości podatkowych płatnika bez względu na wysokość, w tymsamym stosunku, w jakim wierzyciele redukują swe pretensje, z tem jednak, że umorzenie nie może przekraczać 50% zaległości.****)

Umorzenia zaległości, z powodów, o których mowa, w stosunku większym, niż 50% — władne jest dokonać Ministerstwo Skarbu.

Warunkiem udzielania powyższej ulgi, zarówno przez izby skarbowe, jak i Ministerstwo, jest przychylna opinja właściwej Izby Przemysłowo-Handlowej na podaniu płatnika.

Urzędy skarbowe*) mają prawo umarzać:
1) zaległości podatkowe we wszystkich podatkach*) z wyjątkiem podatku grun-

---

*) Obowiązywały w tej mierze jeszcze inne rozporządzenia, jak np. rozp. Ministra Skarbu z dn. 13 sierpnia 1931 r. o organizacij i zakresie działania izb i urzędów Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 613), zostały jednak częściowo uchylone przez Ordynację Podatkową.

**) Na podstawie art. 1 ustawy z dn. 10 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 291), art. 130 ustawy z dn. 15 marca 1934 r. — Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 346) oraz poszczególnych ustaw podatkowych.

***) Na podstawie § 100 rozp. Ministra Skarbu z dn. 19 września 1934 r. o wykonaniu Ordynacji Podatkowej (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 821) — co do izb skarbowych oraz na podstawie §§ 105 i 119 tegoż rozp. — co do dyrektorów izb skarbowych. Przyznanie prawa umarzania pewnych rodzajów zaległości dyrektorom izb Skarbowych (nie zaś izbom) oznacza, że uprawnienia te muszą wykorzystywać dyrektorzy izb osobiście.

****) Na podstawie części VI okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 23 marca 1933 r. Nr. D. V. 11560/1/33, uzupełnionego okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dnia 3 stycznia 1934 r. Nr. D. V. 55945/1/34.

*) Na podstawie § 100 rozp. Min. Skarbu z dn. 19 września 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 821).

towego, od nieruchomości oraz od spadków i darowizn — do kwoty zł. 100 — dla poszczególnego płatnika w ciągu roku podatkowego.

2) zaległości z tytułu opłat stemplowych do kwoty zł. 5 oraz z tytułu podwyżek stemplowych bez względu na wysokość, o ile opłata pojedyńcza, z którą się wiążą nie przekracza zł. 5, w razie niemożności ściągnięcia lub doręczenia nakazu pałtniczego (uprawnienia te przysługują także urzędom opłat stemplowych).

Naczelnik urzędu skarbowego ma prawo umarzać koszta egzekucyjne, nieprzewyższające kwoty zł. 25.

Odroczenia i raty.

Minister Skarbu władny jest umarzać, rozkładać na raty wszelkie zaległości podatkowe, grzywny i kary pieniężne, kary za zwłokę (odsetki za odroczenie) i koszta egzekucyjne — bez żadnych ograniczeń.

Izby Skarbowe władne są:

1) zezwalać na ratalną spłatę wszelkich zaległości w podatkach bezpośrednich **) do kwoty zł. 50.000 — bez ograniczenia czasu, do kwoty zaś zł. 200.000 — na okres czasu, nieprzekraczający 2 lat, z wyjątkiem zaliczek i przedpłat na poczet podatków;
2) odraczać spłatę tychże zaległości podatkowych do kwoty zł. 200.000 — na okres czasu, nieprzekraczający 6 miesięcy dla poszczególnych płatników;
3) odraczać lub rozkładać na raty zaliczki oraz przedpłaty na poczet podatków na okres czasu do 6 miesięcy. Izby skarbowe mogą ponadto umarzać lub zmniejszać kary za zwłokę i odsetki za odroczenie bez ograniczeń.

Urzędy skarbowe mają prawo:

1) zezwalać na ratlną spłatę zaległości w podatkach bezpośrednich ***) do kwoty zł. 50.000 — na okres czasu, nieprzekraczający 6 miesięcy i do kwoty zł. 20.000 — na okres czasu nie przekraczający 18 miesięcy, z wyjątkiem zaliczek i przedpłat na poczet podatków;
2) odraczać spłatę zaległości w tychże podatkach do kwoty zł. 50.000 — na okres nieprzekraczający 2 miesięcy;
3) odraczać lub rozkładać na raty zaliczki oraz przedpłaty na poczet podatków na okres czasu do 2 miesięcy.

Przy udzielaniu ulg, urzędy skarbowe mogą obniżać kary za zwłokę i odsetki za odroczenie (normalnie wynoszące obecnie od zaległości podatkowych nierozłożonych na raty i nieodroczonych — 12% rocznie, od zaległości rozłożonych na raty lub odroczonych — 9% rocznie; od podatku gruntowego i od spadków rozłożonego lub odroczonego — 6% rocznie).

1) od zaległości pochodzących z okresu do końca 1927 r. — do 3% rocznie ****);
2) od zaległości pochodzących z okresu od 1928 r. do końca 1930 r. — do 6% rocznie, o ile co do zaległości tych nie przysługują ulgi dalej idące.

Ulgi specjalne.

Oprócz ulg wymienionych w poprzednich rozdziałach, ze szczególnych ulg korzystają zaległości podatkowe w podatkach: gruntowym, od nieruchomości, przemysłowym, dochodowym, majątkowym oraz od spadków i darowizn (wraz ze wszystkiemi dodatkami), powstałe przed dniem 1 października 1931 r., a to na podstawie rozporzą-

*) Oczywiście odnosi się to tylko do podatków bezpośrednich, do których stosuje się Ordynacja Podatkowa, a więc do podatku — gruntowego, od nieruchomości, od lokali, od placów budowlanych, od energji elektrycznej, przemysłowego, dochodowego, nadzw. od niektórych zajęć zawodowych, wojskowego (w formie dodatku) i od kapitałów i rent.

) i *) dotyczy to podatków, do których stosuje się Ordynacja Podatkowa, (patrz uwaga poprzednia), nie stosuje się zatem do państw podatku od uboju oraz nadzwyczajnej daniny majątkowej. Daninę tę w II grupie kontyngentowej, (od przedsiębiorstw) mogą w uzasadnionych przypadkach rozkładać na raty do końca roku podatkowego — do kwoty zł. 1.000 — naczelnik urzędu skarbowego, przy kwocie powyżej zł. 1.000 — dyrektor izby skarbowej — (okólnik Min. Skarbu z dn. 22 sierpnia 1933 r. Nr. D. V. 37363/2/3), danina majątkowa dla płatników innych grup kontyngentowych nie może być rozkładana na raty.

****) Na zasadzie cz. IV okólnika Ministerstwa Skarbu z dn. 23 marca 1933 r. Nr. D. V. 11560/1/33.

dzenia Ministra Skarbu z dnia 25 listopada 1933 r. o ulgach w spłacie zaległości podatkowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 731) zmienionego rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 20 września 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 816). Na podstawie tych rozporządzeń zaległości w wymienionych wyżej podatkach:

1) przypadające od rolników i właścicieli nieruchomości budynkowych *), o ile zostaną zabezpieczone hipotecznie na majątku nieruchomym, rozkłada się z urzędu na 20 rat półrocznych, począwszy od 1 stycznia 1935 r., z doliczeniem odsetek za odroczenie 4½% rocznie od dn. 1 października 1933 r., oraz z umorzeniem kar za zwłokę narosłych do tego terminu. Ulg tych udzielają urzędy skarbowe, których dacyzje są ostateczne. (zaskarżalne do N. T. A.);
2) do zaległości właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych mogą być pod takiemiż warunkami zastosowane analogiczne ulgi przez izby skarbowe (przy kwocie zaległości do zł. 50.000 — na okres do 10 lat, przy kwocie do zł. 100.000 — na okres do 5 lat) względnie przez Ministerstwo Skarbu;
3) płatnikom, którzy nie posiadają majątku nieruchomego, na którym możnaby zabezpieczyć zaległości, mogą władze skarbowe na indywidualnie wnoszone podania, w przypadkach zasługujących na uwzględnienie, umarzać ¼ część tych zaległości, pod warunkiem uprzedniego uiszczenia pozostałych ¾ części w 12 równych ratach kwartalnych, począwszy od dn. 1 stycznia 1935 r. z doliczeniem odsetek 6% rocznie od dnia 1 października 1933 r. oraz z umorzeniem kar za zwłokę narosłych do tego terminu. Podania co do ulgi powyższej załatwiają urzędy skarbowe przy zaległościach do kwoty zł. 50.000 — (w łącznej sumie), — izby skarbowe zaś powyżej tej kwoty.

Żadne ulgi, ustalone powyższemi rozporządzeniami, nie będą stosowane do zaległości:

a) dla których za podstawę wymiaru służył przychód lub dochód z wolnych zawodów, osobistych zajęć przemysłowych i kapitałów oraz wartość majątkowa tych kapitałów,
b) powstałych naskutek jawnej złej woli płatnika.

Ocena, czy zaległość powstała naskutek jawnej złej woli płatnika należy do Ministra Skarbu, który uprawnienia swe w tej mierze może przenosić na izby skarbowe.

Sposób uzyskiwania ulg.

Celem uzyskania którejkolwiek z wymienionych w rozdziałach poprzednich ulg, płatnik winien złożyć należycie umotywowane podanie do właściwego urzędu skarbowego; w przypadku, gdy do udzielania ulgi właściwa jest izba skarbowa lub Ministerstwo Skarbu, podanie do tych władz należy wnosić także za pośrednictwem urzędu skarbowego.

Na podaniu nalepić należy znaczek stemplowy za zł. 3 oraz po zł. 0,50 od każdego załącznika. Zbędne jest składanie podań co do ulg, przysługujących z urzędu rolnikom i właścicielom nieruchomości, w myśl § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 listopada 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 731).

Uwaga. Ulgi z tytułu wzniesienia nowych budowli, określone są w ustawie z dnia 24 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 173) oraz rozporządzeniu wykonawczem do tej ustawy, patrz str.

*) Przez zaległości podatkowe rolników i właścicieli nieruchomości budynkowych rozumie się nieuiszczone w terminie należności podatków, dla których za podstawę wymiaru służył przychód lub dochód z gruntu (z nieruchomości budynk.) lub też ich wartość majątkowa. Z rolnictwa wyłącza się jednak przymysły rolne jak — gorzelnie, browary, cukrownie, młyny, cegielnie i t. p. Analogicznie rozumie się zaległości właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych.

CUKIERNIA HIERONIM WELZ
LWÓW, UL. AKADEMICKA 5
POLECA WYROBY W ZAKRES CUKIERNICTWA WCHODZĄCE
NOWOŚĆ NA CAŁĄ POLSKĘ!!! BIAŁA CZEKOLADA

Owoce południowe i ziemiopłody
J. ISLE & CIE., Spółka z ogr. poręką
GDYNIA — telefon 14-43
GENEWA — Telefon 28-084. VALENCIA — Telefon 14-565
Adres telegraficzny „ISLERCO"

Towarzystwo okrętowe dalekomorskich połowów
„M E W A"
Spółka akcyjna
Centrala GDYNIA — Molo Rybackie
BIURA, Hala i Chłodnia Rybna — telefon 11-79 adres telegr „Mewaryb"
Własny magazyn śledziowy
ODDZIAŁY: Warszawa, Aleje Jerozolimskie 18 Tel. 5.98-32 Adr. Tel. „Mewaryb"
SCHEVENINGEN (Holandja)
BANKI: Bank Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Gdyni. P. K O. Warszawa Nr. 152615
Polskie śledzie solone z własnych połowów na morzu północn.
Własna flotylla rybacka

„CHODORÓW"
Spółka Akcyjna dla Przemysłu Cukrowniczego
w CHODOROWIE

CUKIERNIA
LUDWIK ZALEWSKI
Lwów Akademicka 22 i 10 tel. Nr. 18-77, 77-67
Oddział w Warszawie
Nowy — Świat 57 telefon Nr. 6.99-20

„GAZY ZIEMNE"
Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego
Lwów, ul. Akademicka 7
Telefon Dyrekcji 21-14 Biura: 2-06, 26-95, 106-95

Monopole i podatki pośrednie

Wiadomości ogólne,

Monopol tytoniowy,

Monopol spirytusowy,

Monopol zapałczany,

Monopol solny,

Loterja,

Podatek od wina,

Podatek od piwa,

Podatek od cukru,

Podatek od drożdży,

Podatek od zapalniczek,

Podatek od olejów mineralnych,

Podatek od kwasu octowego.

ZAKŁADY
KRAJANIA i PRZERÓBKI ZIÓŁ LECZNICZYCH
R. BARCIKOWSKI
S. A. POZNAŃ
Oddział Handlu Zamorskiego
Gdynia - Port
EKSPORT Telefon 19-91 IMPORT

BEZPŁATNIE i BEZ ŻADNEJ PROWIZJI
przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe wystawione na okaziciela oraz inkasuje rachunki Ubezpieczalni Społecznej — jak również opłaty kanałowe wodociągowe i telefoniczne.
MIEJSKA KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
we LWOWIE, ul. Wałowa Nr. 7 i 9
oraz Odziały: I. ul. Gródecka Nr: 60
II Żółkiewska Nr. 75

Wydział Oszczędnościowy urzęduje codzlennie od godziny 8 do 13-tej i od 17 do 18½

Kasa załatwia wszelkie czynności o charakterze bankowym. Wydaje Skarbonki Oszczędnościowe bezpłatnie zazłożeniem wkładki na książeczke oszczędnościową zł. 6.—

MIEJSKI ZAKŁAD ZASTAWNICZY
Oddział M. K. K. O. we LWOWIE
udziela na podkład złota, srebra i szlachetnych kamieni — kredytu na dogodne spłaty
Zł. 5,063.600. — wynoszą Fundusze Rezerwowe Kasy
Za wkłady i ich oprocentowanie ręczy
GMINA m./LWOWA całym swym majątkiem.

GDYŃSKI IMPORT OWOCÓW
POŁUDNIOWYCH
GDYNIA
ulica Władysława IV —— Telefony 12-85, 12-87

WIADOMOŚCI OGÓLNE

Najkrócej **pojęcie monopolu można określić jako przywilej wyłączności.** W zależności od tego, czego monopol dotyczy, czyli co jest jego przedmiotem, będziemy mówić o monopolu, produkcji lub handlu. Jeśli monopolem objęty jest całkowity proces gospodarczy od surowca do wyprodukowania gotowego artykułu zdatnego do spożycia i dalej obrót handlowy gotowemi wyrobami aż do chwili, kiedy one znajdą się w rękach konsumenta, wtedy mamy do czynienia z pełnym monopolem produkcyjno-handlowym. W przeciwnym razie może być mowa o niepełnym monopolu np. monopol solny. Biorąc za podstawę inne kryterja będziemy mówić o faktycznym monopolu, gdy obrót gospodarczy skupił się w jednym ręku w drodze faktycznego rozwoju warunków ekonomicznych, lub o monopolu prawnym gdy nastąpiło to w drodze ustawodawczej, kiedy wszelka inicjatywa prywatna jest wykluczona. Ze względu na cel, jaki przyświeca wprowadzeniu danego monopolu mówić można **o monopolu społecznym,** gdy państwo ma na względzie podniesienie stanu kulturalnego kraju realizując wyższe cele ludzkie, wprowadza agendy wszędzie, dokąd sięga życie obywateli bez względu na to, czy placówka taka przynosi zyski czy straty jak np. poczta.

Gdy natomiast przy ustanowieniu monopolu decyduje moment dochodu (zysku) — wtedy mamy do czynienia z monopolem fiskalnym. Istniejące u nas monopole: spirytusowy, tytoniowy, solny, zapałczany i loteryjny są monopolami fiskalnemi; ogarniają one najbardziej rentowne dziedziny życia gospodarczego. Dochody z nich stanowią znakomitą część dochodów państwa wogóle. Najlepiej ilustruje to niżej podana tabelka za ostatnie okresy budżetowe:

	Dochody rzeczywiste* za okres budżetowy w zł.		Budżet 1933/34
Monopol	1931 — 32	1932 — 33	
Solny	45 miljon.	49 miljon.	49 miljon.
Tytoniowy	350 miljon.	340 miljon.	350 miljon.
Spirytusowy	261 miljon.	201 miljon.	230 miljon.
Zapałczany	6 miljon.	21 miljon.	18 miljon.
Loterja	16 miljon.	14 miljon.	14 miljon.
Ogółem	678 miljon.	625 miljon.	661 miljon.
Ogółem dochody państw.	1.855 miljon.	1.603 miljon.	1.677 miljon.

*) Netto, t. j. po potrąceniu kosztów eksploatacyjnych.

Jak wynika z podanego zestawienia dochody z monopolów przekraczają znacznie trzecią część ogólnych dochodów państwowych.

Doceniając znaczenie monopolów w ogólnym systemie fiskalnym państwa, rząd polski natychmiast po objęciu agend od rządów zaborczych przystąpił do ich organizacji. Nie było to łatwe zadanie, jeśli się weźmie pod uwagę, że istniały różne systemy zależnie od dzielnicy nietylko w odniesieniu do różnych artykułów stanowiących później przedmiot monopolu, lecz nawet gdy chodziło o ten sam przedmiot monopolu.

Po okresie organizacji i szeregu zmianach, o czem szerzej będzie mowa w części dotyczącej poszczególnych monopolów, obecnie system monopolowy zarówno jak struktura organizacyjna każdego monopolu jest skrystalizowana i jednolita.

MONOPOL TYTONIOWY

Monopol Tytoniowy znany już był na ziemiach byłego Królestwa Kongresowego i to jako pełny monopol wytwórczo-handlowy. Wprawdzie z braku odpowiednich fun-

duszów nie został on w pełni zrealizowany, jednakże taka myśl ustawodawcza istniała. Po szeregu zmian jakie dotknęły go zarówno ze zmianami politycznemi tych ziem, podzielił ostatecznie los wielu innych odrębności i został początkowo (w r. 1860) zamieniony na system akcyzowo-banderolowy, dopuszczający zakładanie nowych fabryk prywatnych, a następnie wcielony w ogólny system rosyjski. Do roku 1838 nie było w Rosji opodatkowania tytoniu ani jego przetworów w żadnej formie. W tymże roku wprowadzono opłaty od koncesji na zakładanie fabryk i akcyz od wyrobów tytoniowych pobierany w formie banderoli. Z niewielkimi zmianami przetrwał ten system do wojny światowej.

Podobnie działo się na ziemiach b. zaboru pruskiego. Ziemie te otrzymały początkowo monopol zastąpiony później systemem opłat od r. 1788) od plantacji, następnie od surowca i wreszcie zniesiono opłaty od surowca i zastąpiono przez podatek kontyngentowy od gotowych wyrobów tytoniowych.

Odmiennie natomiast ułożyły się stosunki w Małopolsce. W Austrji bowiem już w okresie rozbiorów istniał pełny monopol tytoniowy rozciągnięty następnie na ziemie zabrane. Organizacja monopolu na czele z Generalną Dyrekcją Monop. Tytoniowego z r. 1835 przetrwała do zakończenia wojny światowej.

Na tych wzorach zorganizowany został w 1919 r. monopol tytoniowy na czele z Dyrekcją Mon. Tyt. przemianowany następnie na Generalną Dyrekcję.

Nie posiadała ona ingerencji na ziemiach b. zaboru pruskiego, gdzie dochodami skarbowemi z opodatkowania tytoniu administrowało Ministerstwo b. Dzielnicy Pruskiej do czasu jego zniesienia (początek 1922 r.).

Jednakże nie rozwiązywało to sprawy jednolitego systemu; obowiązywały bowiem w każdej dzielnicy systemy dawne, omówione wyżej.

Taki wysoce chaotyczny stan rzeczy dotrwał do chwili uchwalenia ustawy z dn. 1 czerwca 1922 o monopolu tytoniowym, obowiązującej dotychczas dzięki jej ramowej redakcji. Ustawa objęła cały obszar Państwa **ujednostajniając system monopolowy, przedmiotem którego jest: produkcja, przywóz z zagranicy, sprzedaż surowców i wyrobów tytoniowych**, a nadto produkcję i obrót surogatem tytoniowym.*) Uprawa rośliny tytoniowej za wyjątkiem zdobniczej rośliny tytoniowej, dopuszczalne jest za zezwoleniem Dyrekcji Polskiego Monopolu Tytoniowego, którą ustawa powołała do eksploatacji monopolu. Plantator obowiązany jest oddać całkowity rezultat hodowli Polskiemu Monopolowi Tytoniowemu.

Jednolity system prawny nie ujednostajnił administracji; w dalszym ciągu bowiem produkcja znajdowała się w rękach prywatnych (fabryki prywatne). Następuje okres wykupywania fabryk tytoniowych z rąk prywatnych przez państwo, który trwa do r. 1924. W tym roku dzięki uzyskaniu pożyczki zagranicznej następuje szybka likwidacja przemysłu prywatnego.

W ten sposób system pełnego monopolu wytwórczo-handlowego przyjęty w ustawie, został zrealizowany dopiero w 1924 r. i od tej pory możemy mówić o pełnym monopolu tytoniowym.

Organizacja monopolu tytoniowego unormowana została ustawą z dnia 18 marca 1932 r. i rozp. Min. Skarbu z 10. I. 1933 r. w sposób analogiczny z organizacją monopolu solnego i spirytusowego stanowi oddzielne przedsiębiorstwo państwowe, prowadzone na zasadach handlowych i opierające swą gospodarkę na planach finansowo-gospodarczych, ustalanych przez Min. Skarbu. Dyrekcję stanowią szefowie działów z dyrektorem na czele. Podlegają jej fabryki tytoniu, magazyny surowców, zakłady sprzedaży wyrobów tytoniowych, zakłady uprawy tytoniu i inne powołane przez Dyrekcję zakłady do szczególnych zadań.

Okres obrachunkowy pokrywa się z okresem budżetowym Państwa. Dyrekcja dzieli się na następujące działy, którymi kierują szefowie: produkcji, zakupów, sprzedaży, finansowy i ogólny. Gospodarkę monopolu z ramienia Ministerstwa Skarbu kontroluje Komisja Rewizyjna Monopolów.

Monopol Tytoniowy wprowadza do obrotu wyroby tytoniowe bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z któremi zawrze umowę (t. j. za pośrednictwem hurtowników). Umowy te mają charakter prywatno-prawny. Detaliczna sprzedaż wyrobów tytoniowych od czasu wprowadzenia monopolu była koncesjonowana. Przeprowadzona w roku 1933 reorganizacja sprzedaży zniosła, z małemi wyjątkami, system koncesyjny.

Obecnie tak hurtowa jak i detaliczna sprzedaż wyrobów tytoniowych nie wymaga uzyskania zezwolenia — hurtowa sprzedaż odbywa się na podstawie umowy, detaliczna jest wolna z następującemi wyjątkami:

Konieczne jest uzyskanie zezwolenia urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych na

1) uliczną sprzedaż wyrobów tytoniowych t. j. sprzedaż w budkach, skrzynkach, kioskach, automatach ulicznych, sprzedaż ruchoma na ulicach i placach i t. p.

2) sprzedaż wyrobów tytoniowych w pomieszczeniach dworców kolejowych i autobusowych.

Zezwolenia mogą otrzymać wyłącznie tylko inwalidzi oraz wdowy i sieroty po inwalidach, a w wyjątkowych przypadkach inne szczególnie dla Państwa zasłużone osoby jako to: uczestnicy walk o niepodległość, byli wojskowi i t. p.

Zezwolenia te są nadawane na czas nieokreślony bądź też na pewien określony okres czasu, w tym przypadku jednak na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy i mogą one być cofnięte:

a) bez wypowiedzenia w razie ujawnienia sprzedaży wyrobów tytoniowych niezaopatrzonych znakiem przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy",

b) bez podania powodów, według swobodnego uznania urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych, za conajmniej trzymiesięcznem wypowiedzeniem.

Odwołania od orzeczeń urzędów skarbowych akcyz i monopolów państwowych rozstrzygają Izby Skarbowe, a decyzje ich są ostateczne w administracyjnym toku instancji.

Bez zgody urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych nie wolno uruchamiać nowych punktów sprzedaży wyrobów tytoniowych w odległości bliższej niż 50 metrów od punktu ulicznej sprzedaży z wyjątkiem:

a) przedsiębiorstw uruchamianych na mocy zezwoleń,

b) działających na mocy umów z Polskim Mon. Tytoniowym (hurtownie tytoniowe),

c) sprzedaży wyrobów tytoniowych w hotelach, lokalach rozrywkowych, zakładach gastronomicznych i bufetach.

W sprzedaży ulicznej wolno sprzedawać tylko papierosy, inne wyroby tytoniowe tylko za osobnem zezwoleniem Urzędu Skarb. Akc. i Mon. Państw., które jest udzielane w przypadku, gdy pomieszczenie (kiosk), w którem mają być sprzedawane zapewnia należytą konserwację wyrobów tytoniowych.

Inni sprzedawcy mają prawo sprzedawać wszystkie wyroby tytoniowe wprowadzone do obrotu przez przedsiębiorstwo „Polski Monopol Tytoniowy".

Podstawowe przepisy obowiązujące obecnie w zakresie monopolu tytoniowego:

Ustawa z dn. 1. VI. 1922 o monop. tyt. Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 409.

Ustawa z dn. 18. III. 1932 o utworzeniu przedsiębiorstwa „Pol. Mon. Tyt. Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 240.

Rozp. Min. Sk. z dn. 19. VII. 1932 r. o uprawie tytoniu Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 623.

Rozp. Min. Sk. z dn. 10. I. 1933 o organ. P. M. T. Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 25.

Rozp. Prez. Rz. z dn. 27. X. 1933 o sprzedaży wyr. tyt. Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 617.

Rozp. Min. Sk. z dn. 30. X. 1933 o sprzedaży wyr. tyt. Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 676.

*) Surogat tytoniowy w rozumieniu ustawy stanowi artykuł do palenia wyprodukowany nie z rośliny tytoniowej.

MONOPOL SPIRYTUSOWY

Najlepiej zorganizowany był pełny monopol spirytusowy w b. zaborze rosyjskim. Istniał już na długo przed wojną na mocy ustawy z dn. 6 czerwca 1894 r. Miał znakomicie zorganizowany aparat techniczny i urzędniczy. Dochody z niego były podstawą budżetu państwowego.

W b. zaborze pruskim na podstawie niemieckiej ustawy spirytusowej z 1909 r. i noweli z 1912 r. hurtowa sprzedaż odbywała się za pośrednictwem Urzędu Spirytusowego, natomiast sprzedaż detaliczna oraz wyrób wódek były w rękach prywatnego przemysłu. Gorzelnie należały do Centrali Spirytusowej w Berlinie, której oddział utworzono dla Wielkopolski. Spirytusem wyprodukowanym w gorzelniach dysponował Urząd Spirytusowy.

Wpływy tego Urzędu z akcyzy od wyrobów wódczanych oraz innych opłat stanowiły dochód skarbu.

W Małopolsce obowiązywał system austrjacki wzorowany na Centrali berlińskiej. Obowiązywała ustawa o podatku od spirytusu z 20 czerwca 1888 r.

Stawki podatkowe i zysk handlowy stanowiły dochód skarbowy. Sprzedaż detaliczna i przerób spirytusu były w rękach prywatnych.

Po objęciu Górnego Śląska w czerwcu 1922 r. przez władze polskie zniesiono monopol spirytusowy wprowadzony na Śląsku z dn. 1. X. 1919 r. niemiecką ustawą z dn. 26. VII. 1918 r. (zmieniony następnie 6. XII. 1919 r. i 8. IV. 1922 r.) i przywrócono dawniejsze przepisy akcyzowe z 1909 r. przez to zrównano dwie dzielnice b. zaboru pruskiego pod względem systemu podatkowego.

W czasie wojny w miarę przechodzenia terenów z jednej okupacji pod inną władze okupacyjne rozmaicie regulowały obrót spirytusem przeważnie decydując się na zaprowadzenie monopolu przez zajęcie spirytusu przez władze ze względów konieczności wojennych bądź tej z uwagi na wyżywienie ludności. Natomiast władze rosyjskie zaprowadziły zupełny zakaz sprzedaży alkoholu.

Taki stan rzeczy zastały w listopadzie 1918 r. organizujące się władze polskie. Jest rzeczą zrozumiałą, że był to stan rzeczy wysoce niesprzyjający żadnym konstruktywnym poczynaniom. Już zarządzeniem z 12 listopada 1918 r. Ministerstwo Skarbu utrzymało w mocy wszelkie przepisy prawne między innemi w przedmiocie monopolów obowiązujące dotąd w poszczególnych dzielnicach. Władze przejęły zapasy spirytusu i jego sprzedaż we własny zarząd. Cofnięto wydane przez okupantów zezwolenia na pędzenie spirytusu; udzielanie zezwoleń na uruchomienie gorzelni zastrzeżono Min. Skarbu.

Tymczasem pracowano nad projektem ustawy o monopolu spirytusowym; w wyniku tych prac Min. Skarbu ogłosiło odnośne rozporządzenie w dn. 25 lutego 1919 r. Powołano do życia Dyrekcję Monopolu, której zadaniem było przejęcie pozostałego majątku po monopolu rosyjskim, odbudowanie przemysłu gorzelniczego i zorganizowanie administracji w całym państwie. Monopol spirytusowy pracując w warunkach niekorzystnych zawiódł pokładane w nim nadzieje, przeto rozp. Rady Ministrów z dn. 14 października 1921 r. zawieszono moc obowiązującą odnośnych przepisów o monopolu spirytusowym, przywracając system akcyzowy; przy tej okazji ujednostajniono stawki podatkowe dla całego obszaru Państwa.

Jednakże już ustawą z dnia 3 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 756) monopol spirytusowy powołano do życia ponownie na czele z Dyrekcją Państwowego Monopolu Spirytusowego podlegający Ministrowi Skarbu. Stworzono Państwową Radę Spirytusową jako organ doradczy Ministra Skarbu.

Ustawa weszła w życie z dn. 1 stycznia 1925 r. na całym obszarze Rzplitej. Po szeregu zmianach ustawę tę zastąpiła inna z dn. 26 marca 1927, aby po licznych zmianach niezbyt istotnych ustąpić miejsca obecnie obowiązującej ustawie z dn. 11 lipca 1932 r. i jej rozporządzeniu wykonawczem z dn. 10 września 1932 r.

Według tych przepisów **przedmiotem dzisiejszego monopolu spirytusowego jest: zakup i sprzedaż spirytusu do zużycia w granicach Państwa; wyrób i sprzedaż czystych wódek; skażanie spirytusu ogólnym środkiem skażającym i rozlew denaturatu.**

Mówiąc o spirytusie ustawa ma na myśli alkohol etylowy (konsumcyjny), inne zaś alkohole (metylowe, butylowe i t. p.) poddaje kontroli.

Monopol spirytusowy stanowi odrębne przedsiębiorstwo państwowe, prowadzone na zasadach handlowych, którego nazwa brzmi: „Państwowy Monopol Spirytusowy"; stanowi on samoistną osobę prawną i podlega wpisaniu do rejestru handlowego.

Zarząd monopolem należy do Dyrekcji Państw Monopolu Spirytusowego z dyrektorem na czele, podporządkowanej Ministrowi Skarbu. Dyrekcja składa się z działów które z kolei dzielą się na biura. Działy są następujące: zakupów, sprzedaży, ogólny, produkcji i finansowy. Gospodarkę monopolu z ramienia Ministerstwa Skarbu kontroluje Komisja Rewizyjna Monopolów. Dyrekcji podlegają państwowe wytwórnie i hurtownie wódek oraz inne zakłady, uruchamiane przez D. P. M. S.

Produkcja spirytusu odbywa się w gorzelniach rolniczych, przemysłowych, drożdżowych, owocowych i pejsachowych. Na wyrób spirytusu potrzebne jest zezwolenie Ministra Skarbu. Zezwolenie takie potrzebne jest również na oczyszczanie i odwadnianie spirytusu, na wyrób wódek gatunkowych, wyrób octu, na magazynowanie spirytusu i wyrobów wódczanych oraz na przerób spirytusu na eter, politurę, lakier, estry i artykuły kosmetyczno-perfumeryjne.

Zakłady te podlegają kontroli skarbowej. Od wyrobu i przerobu spirytusu fabryki opłacają corocznie specjalną opłatę.

Zapotrzebowanie krajowe na spirytus zaspakaja wyłącznie Państwowy Monopol Spirytusowy. Zapotrzebowanie to składa się a) ze spirytusu przeznaczonego na cele konsumcyjne i b) ze spirytusu przeznaczonego na cele niekonsumcyjne. Dyrekcja P. M. S. co rok określa ilość spirytusu, jaką zakupi w ciągu następnej kampanji gorzelniczej

na cele konsumcyjne (kontyngent zakupu). Kontyngent zakupu nabywany jest po cenach ustanowionych przez Ministra Skarbu wyłącznie z gorzelni rolniczych proporcjonalnie do kontyngentu odpędu. Kontyngent odpędu oznacza najwyższą ilość spirytusu, jaką gorzelnia ma prawo wyprodukować w ciągu kampanji zarówno na cele konsumcyjne jak i niekonsumcyjne, i jest ustalany na okres 3-letni przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych dla całego Państwa i poszczególnych województw, podziału zaś tego kontyngentu na poszczególne gorzelnie dokonywują Izby Skarbowe.

Spirytus na cele niekonsumcyjne Państwowy Monopol Spirytusowy zakupuje zasadniczo za pośrednictwem Zrzeszenia Producentów Spirytusu, powołanego do życia uchwałą Rady Ministrów. Zakup bezpośrednio od gorzelni Monopol ma prawa przeprowadzać tylko w wypadkach niedojścia do porozumienia ze Zrzeszeniem. Zrzeszenie Producentów Spirytusu ma ponadto wyłączne prawo zakupu, sprzedaży i wywozu spirytusu eksportowego. Spirytus na cele niekonsumcyjne jest sprzedawny przez P. M. S. w stanie z reguły skażonym; na zakup tego spirytusu potrzebne jest zezwolenie właściwych władz skarbowych; natomiast użycie na te cele spirytusu nieskażonego wymaga zezwolenia Ministerstwa Skarbu. Na zasadzie umowy Dyrekcji Państw. Monopolu Spirytusowego z przemysłem naftowym pewne ilości spirytusu niekonsumcyjnego (odwodnionego) idą na cele sporządzania mieszanek napędowych, w skład których wchodzi spirytus odwodniony i oleje mineralne (głównie benzyna).

Spirytus na cele konsumcyjne dzieli się zasadniczo na 2 grupy: wyroby monopolowe (wódki czyste i spirytus na cele dom.-lecznicze), oraz na spirytus sprzedawany do wyrobu wódek gatunkowych, esencji, do wzmocnienia win i soków tudzież do wyrobu art. spożywczych. Monopolowe wyroby wódczane oraz spirytus na cele domowo-lecznicze. Państwowy Monopol Spirytusowy wprowadza do obrotu bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z któremi zawrze umowy (t. j. hurtowników). Pozostały spirytus konsumcyjny Dyrekcja P. M. S. sprzedaje bezpośrednio. Ceny spirytusu konsumcyjnego ustala Minister Skarbu. W cenie tej mieści się opłata monopolowa, ustalana również przez Ministra Skarbu; opłata monopolowa od spirytusu, przeznaczonego do wyrobu wódek gatunkowych i wyrobu innych artykułów konsumcyjnych wynosi 7 zł. 10 gr. za litr alkoholu. Sprzedaż napojów alkoholowych (wyrobów monopolowych i wódek gatunkowych) dzieli się na hurtową i detaliczną. Hurtowa sprzedaż wyrobów monopolowych odbywa się na podstawie umów, zawieranych z Państw. Monopolem Spirytusowym, hurtowa zaś sprzedaż innych napojów alkoholowych oraz sprzedaż detaliczna wszystkich napojów wymaga zezwolenia władz skarbowych (urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych), z wyjątkiem piwa i napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 4½%, których sprzedaż odbywa się na zasadzie zgłoszenia (rejestracji).

Ważną rolę w organizacji sprzedaży napojów alkoholowych odgrywała do niedawna ustawa przeciwalkoholowa z dnia 21 marca 1931 r., która między innemi ograniczała ilość miejsc detalicznej sprzedaży wódek tak czystych jak i gatunkowych do 20.000 dla całego Państwa, ograniczała moc 45% alkoholu i dozwalała wprowadzanie w gminach miejskich i wiejskich zakazu sprzedaży napojów alkoholowych na zasadzie uchwały, powziętej w drodze powszechnego głosowania mieszkańców gminy. Wspomniane ograniczenia w ustawie przeciwalkoholowej zostały obecnie uchylone rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r.

Przywóz z zagranicy i W. M. Gdańska spirytusu i napojów wyrobionych ze spirytusu oraz niektórych artykułów zawierających spirytus lub wyrobionych ze spirytusu jak destylatów, esencji, politur i lakierów, eteru, estrów, alkoholu etylowego, octu, wody kolońskiej i mieszanek spirytusowych może się odbywać tylko za zezwoleniem Ministra Skarbu, wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, oraz z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, jeśli chodzi o przywóz spirytusu i napędowych mieszanek spirytusowych. Przy przywozie uiszcza się opłatę monopolową w wysokości, ustalonej przez Ministra Skarbu. Wysokość tej opłaty dla spirytusu na cele konsumcyjne wynosi obecnie 7 zł. 10 gr. za 1 litr 100% spirytusu. Jeśli chodzi o sprowadzany z zagranicy i W. M. Gdańska spirytus niekonsumcyjny wzgl. artykuły wyrabiane z tego spirytusu, to opłata monopolowa zależnie od przeznaczenia spirytusu wzgl. rodzaju artykułów wynosi 7 zł. 10 gr., 4 zł. 30 gr. i 65 gr. za litr alkoholu.

Spirytus wywożony zagranicę podlega zwolnieniu od opłat monopolowych.

Podstawowe przepisy obecnie obowiązujące w zakresie monopolu spirytusowego:

Rozp. Prez. Rz. z dn. 11. VII. 1932 o monop. spir. D. U. Rz. P. Nr. 63, poz. 586.

Rozp. Prez. Rz. z dn. 27 X. 1933 w sprawie zmiany rozp. o mon. spir. Dz. U. Rz. P. Nr. 84, poz. 615.

Rozp. wyk. Min. Skarbu z dn. 10 IX. 1932 o mon. spir. Dz. U. Rz. P. Nr. 88, poz. 746.

Rozp. Min. Sk. z dn. 30 XII. 1933 w sprawie zmiany rozp. o mon. spir. Dz. U. Rz. P. Nr. 3. poz. 12/34.

Rozp. Min. Sk. z dn. 10 I. 1933 o organ. P. M. S. Dz. U. Rz. P. Nr. 4, poz. 27.

Rozporz. Prez. Rz. z dn. 24 X. 1934 r. w sprawie zmiany przep. o mon. spir. i sprzed. nap. alk. Dz. U. Rz. P. Nr. 96, poz. 863.

MONOPOL ZAPAŁCZANY

Monopol zapałczany istnieje w Polsce od 1925 r.; obecnie obowiązuje w tym zakresie ustawa z dnia 30 stycznia 1931 r. o monopolu zapałczanym (Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 45) i rozporządzenia wykonawcze Ministra Skarbu z dn. 31 stycznia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 51).

Przedmiotem monopolu jest wyrób w kraju, przywóz z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska oraz wywóz z kraju:

a) zapałek wszelkiego rodzaju,
b) pręcików z drzewa, używanych do wyrobu zapałek,
c) taśmy drzewnej, używanej na pudełka do zapałek,
d) gotowych pudełek do zapałek
e) zapalniczek oraz ich części zamiennych z wyjątkiem zapalniczek elektrycznych umocowanych we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji, oraz zapalniczek ze złota i srebra.

Monopol zapałczany został wydzierżawiony Spółce Akcyjnej do eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego umową z dnia 17 listopada 1930 r. Dzierżawca wpłaca na rzecz Skarbu Państwa tytułem czynszu dzierżawnego łącznie z opłatą monopolową po 688 zł od każdego miljona sztuk zapałek. Oprócz czynszu dzierżawnego dzierżawca monopolu obowiązany jest płacić ryczałt podatkowy, wynoszący 84 zł od 1 miljona sztuk zapałek.

MONOPOL SOLNY

W stosunkach przedwojennych monopol solny istniał na ziemiach b. zaboru rosyjskiego i austryjackiego. Nie było go w b. zaborze pruskim między innemi i na Górnym Śląsku, gdzie w/g systemu niemieckiego istniał wolny handel solą, obciążony jednakże podatkiem spożywczym (akcyzą), podobnie jak u nas obecnie obrót niektóremi artykułami np. winem, cukrem, piwem i t. p.

Władze polskie przejęły po Austrji w granicach jej zaboru monopol produkcji i sprzedaży soli, rozszerzając go następnie na cały obszar Państwa, co jest zrozumiałem jeśli się zważy, że za wyjątkiem ubogiej w produkcję kopalń soli w Wapnie, warzelni i zakładów solankowych w okolicach Inowrocławia w województwie Poznańskiem, oraz tężni w Ciechocinku, złoża solne skupione są w okręgu Krakowskim (Wieliczka, Bochnia) i na ziemiach Wschodniej Małopolski (warzelnie soli w Lacku, Drohobyczu, Stebniku, Bolechowie, Kałuszu i t. d.).

Wprowadzenie jednolitego systemu monopolowego dla całego obszaru Państwa nastąpiło dopiero z dn. 1. II. 1925 r. na podstawie Rozporządzenia Prezyd. R. P. z dn. 30. XII. 1924 r.*)

Według tego rozporządzenia **przedmiot monopolu solnego stanowi: zakup i sprzedaż oraz import i eksport soli jadalnej kamiennej i warzonej w stanie zarówno czystym jak i zmieszanym z innemi ciałami.**

Sama produkcja soli, jak widać z tego, nie jest objęta monopolem i prowadzona jest bądź przez zakłady salinarne państwowe lub wydzierżawione bądź też przez kopalnie prywatną (w Wapnie). Istnieje natomiast obowiązek dostarczenia Polskiemu Monopolowi Solnemu całkowitej ilości soli wyprodukowanej przez te zakłady i objętej monopolem.

Po szeregu przemianach wewnętrznych struktury administracyjnej tego monopolu unormowało rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 czerwca 1932 r. i rozporz. Ministra Skarbu z dn. 10. I. 1933 o organizacji przedsiębiorstwa państwowego „Polski Monopol Solny". Zarząd tego przedsiębiorstwa należy do Dyrekcji Polskiego Monopolu Solnego z Dyrektorem na czele, podporządkowanej Ministrowi Skarbu. Posiada ona osobowość prawną; do ważności zobowiązań wymagane są podpisy dyrektora i jednego lub dwóch członków dyrekcji pod pieczęcią firmową. Dyrekcja decyduje we wszelkich sprawach związanych z działalnością przedsiębiorstwa z wyjątkiem ważniejszych spraw jak np. ustalania planów finansowo-gospodarczych, podziału zysków, utworzenia funduszów, ustalania warunków kredytów, organizacji wewnętrznej Dyrekcji i innych, zastrzeżonych Ministrowi Skarbu, jako władzy naczelnej.

*) Na końcu artykułu podaje się dokładny rejestr obowiązujących ostatnio podstawowych ustaw i rozporządzeń.

Dyrekcja dzieli się na działy: ogólny, produkcji, handlowy i finansowy. Działy dzielą się na biura. Gospodarkę Monopolu z ramienia Ministerstwa Skarbu kontroluje komisja Rewizyjna Monopolów. Dyrekcji podlegają zakłady produkcji (kopalnie, warzelnie), zakłady sprzedaży, prowadzone przez Monopol bezpośrednio we własnym zarządzie, oraz inne zakłady uruchamiane przez samą Dyrekcję.

Polski Monopol Solny wprowadza sól do obrotu bądź za pośrednictwem własnych zakładów, bądź też za pośrednictwem osób, z któremi zawarł odpowiednie umowy (t. j. hurtowników). Hurtowa sprzedaż soli nie wymaga zatem zezwolenia (koncesji) władzy skarbowej lecz odbywa się na podstawie umowy o charakterze prywatno-prawnym, zawartej z przedsiębiorstwem „Polski Monopol Solny". Detaliczna sprzedaż jest wolna i nie podlega żadnym ograniczeniom z tem jednakże, że nie może być przedmiotem handlu domokrążnego, ani obnośnego.

Hurtownie soli są rozmieszczone w zasadzie po jednej w każdym powiecie.

Ceny detaliczne soli ustalane są przez Ministra Skarbu. Obecne ceny soli jadalnej są następujące: sól biała — 36 gr. i sól szara 22 gr. za 1 kg.

Przedsiębiorstwo „Polski Monopol Solny" wprowadza do obrotu oprócz soli jadalnej (warzonej i kamiennej także sól na cele przemysłowe t. zw. przemysłową i hodowlano - rolnicze t. zw. bydlęcą.

Sól na cele przemysłowe i hodowlano - rolnicze jest tańsza, gdyż wolna jest od opłaty monopolowej.

Sól przemysłowa sprzedawana jest z reguły w stanie skażonym, i to albo ogólnym albo szczególnym środkiem skażania. Jako ogólny środek skażania stosowany jest olej mineralny w stosunku 1 kg oleju na 1 q soli, jako zaś środki szczególnego skażenia używane są: soda bezwodna, pirydyna, fluoresceina, naftalina, sproszkowany węgiel i t. p.

Sól przemysłowa, skażona środkiem ogólnego skażenia jest sprzedawana każdemu przedsiębiorcy, który przedstawi zaświadczenie władzy przemysłowej I instancji, iż dla danego przedsiębiorstwa potrzebna jest sól do celów przemysłowych. Zaświadczenie takie wydawane jest z ważnością na jeden rok.

Na nabycie soli przemysłowej, skażonej środkami szczególnego skażenia oraz nieskażonej i soli białej do celów przemysłowych potrzebne jest zezwolenie terytorjalnie właściwego urzędu skarbowego akcyz i monopolów państwowych, wydawane na zasadzie zaświadczeń władzy administracji ogólnej II instancji, stwierdzające potrzebę użycia soli, wysokość zapotrzebowania oraz środek skażający względnie stwierdzające, iż dla danego celu przemysłowego niezbędne jest użycie soli nieskażonej wzgl. białej.

Sól bydlęca sprzedawana jest jako sól skażona (mielona lub w brykietach) bądź jako sól w bryłach (sól spiżowa w kruchach i omoki).

Do nabycia tego rodzaju soli nie potrzeba zezwolenia. Sól bydlęca w bryłach (sól spiżowa w okruchach i omoki) sprzedawana jest tylko tym osobom, które przedstawią zaświadczenie zarządu gminy o ilości głów posiadanego inwentarza żywego, dla którego sól ma być przeznaczona. Zaświadczenie takie wydawane jest z ważnością na jeden rok, przyczem w ciągu roku wolno nabyć nie więcej jak po 7 kg soli w bryłach na konia lub krowę i po 3 kg na owcę lub kozę.

Sól niezkażona po cenach soli przemysłowej sprzedają tylko zakłady przedsiębiorstwa „Polski Monopol Solny".

Sól przemysłową skażoną oraz sól bydlęcą w bryłach oprócz zakładów przedsiębiorstw: „Polski Monopol Solny" sprzedają tylko hurtownie soli, sól zaś bydlęcą skażoną mieloną i w brykietach także i inne osoby, które zgłoszą tę sprzedaż w urzędzie skarbowym akcyz i monopolów państwowych.

Przywóz soli z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska może się odbywać tylko za zezwoleniami Ministra Skarbu. Przy przywozie opłaca się opłatę monopolową, która wynosi: od soli warzonki i białej soli kamiennej 13 zł. 50 gr., i od soli szarej 8 zł. 50 gr. **za 100 kg.**

Sól wyprodukowana w salinach prywatnych, a przeznaczona na wywóz zagranicę, jest zwalniana z pod zajęcia monopolowego.

Podstawowe przepisy obowiązujące obecnie w zakresie Monopolu Solnego:

Rozp. Prezydenta Rz. P. z dn. 30. XII. 24 o mon. soln. (D. U. Rz. P. 117 p. 1043).
Rozp. Prezydenta Rz. P. z dn. 21. VI. 32 o przedsiębiorstwie „Pol. Mon. Sol." D. U. R. P. 52 poz. 497.
Rozp. Prezydenta Rz. P. z dn. 27. X. 33 o sprzedaży soli D. U. R. P. 84 poz. 616.
Rozp. wykon. Min. Sk. z dn. 17. XII. 33 o obrocie solą D. U. R. P. 102 poz. 795.
Rozp. wykon. Min. Sk. z dn. 19. VII. 32 (ceny soli) D. U. R. P. 65 poz. 610.
Rozp. wykon. Min. Sk. z dn. 10. I. 33 o org. P. M. S. D. U. R. P. 4 poz. 26.
Rozp. wykon. Min. Sk. z dn. 20. X. 34 o zmianie cen soli D. U. R. P. 97 poz. 886.

CO SYPIEMY DO SOLNICZKI!

Na pytanie to nie wystarczy odpowiedzieć — SÓL.

Bo SÓL MOŻE BYĆ ROZMAITA — kamienna i warzonka, biała i szara, gruba, drobna i miałka jak pył.

Ta ostatnia najlepiej nadaje się do solenia potraw przy stole.

Zwłaszcza jeśli kupujemy **warzonkę** wieliczkowską **„Vacuum", paczkowaną mechanicznie** w ½ kilogramowe kartony.

Ten rodzaj opakowania daje **gwarancję zupełnej czystości, broni sól przed wilgocią i skawaleniem.** I co również nie jest obojętne dla kupujących, jest o wiele dogodniejsze od torebek, w które sprzedający sypią sól z worka.

Musimy też dodać, że nowe opakowanie wypuszczone przez Polski Monopol Solny **jest wysoce estetyczne** i czyni zadość najwybredniejszym wymaganiom w tym kierunku.

A więc, na pytanie „Co SYPIEMY DO SOLNICZKI" możemy dać tylko jedną odpowiedź:

warzonkę wieliczkowską „Vacum" paczkowaną w kartony ½ kilogramowe.

LOTERJA

Pierwsza loterja klasowa, którą wtedy zwano klasyczną, powstała w Polsce w roku 1808, na mocy dekretu Księcia Warszawskiego z dnia 29 kwietnia.

Do loterji klasycznej przyłączono istniejącą loterję liczbową i wydano zakaz rozpowszechniania w kraju wszelkich loteryj zagranicznych za wyjątkiem saskich. Zakaz ten potwierdzony został w roku 1809 i 1817, obejmując również i loterję saską.

Władze rosyjskie utrzymały w b. Królestwie Polskiem loterję klasyczną. Stanowiła ona jedną z odrębności Królestwa Polskiego, gdyż w Rosji loterja była niedozwolona, a loterja polska debitu w cesarstwie nie posiadała. Loterje klasyczne Królestwa Polskiego zachowały ciągłość i tradycje loterji Księstwa Warszawskiego i przetrwały do końca okupacji rosyjskiej t. j. do roku 1915.

W lutym 1916 r. Wydział Finansowy Rady Głównej Opiekuńczej uchwalił zorganizowanie loterji klasowej. Władze okupacyjne niemieckie jednak dopiero w maju tegoż roku zdecydowały się udzielić zezwolenia. Pomimo wielkich konkurencji loteryj niemieckich, które pomimo starań R. G. O. miały w okupacji wolny debit, loterja R. G. O. rozwijała się pomyślnie i została rozwiązaną dopiero z chwilą kiedy Sejm Ustawodawczy uchwalił ustawę z dnia 26. III. 1920 r. w przedmiocie urządzania loterji i założenia Polskiej Państwowej Loterji Klasowej.

Przedmiotem tego monopolu jest organizowanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju loterji na obszarze państwa.

Zakazana jest wszelka działalność obcokrajowych loterji oraz współudział w tej działalności.

Zarząd monopolu należy do Generalnej Dyrekcji Loterji Państwowej z dyrektorem na czele, podporządkowanej Ministrowi Skarbu. Dyrekcja dzieli się na biura: finansowe, sprzedaży i techniczne.

Sprzedaż losów „Polskiej Państwowej Loterji Klasowej" odbywa się za pośrednictwem punktów sprzedaży zwanych kolekturami. Zezwoleń (koncesji) na prowadzenie kolektury udziela Generalna Dyrekcja Loterji Państwowej.

Uskutecznia ona rozdział losów do każdej klasy gry.

Plan gry, sposób i termin rozgrywania ustala Min. Skarbu. Z sumy wygranych

20% potrąca się na rzecz osób pośredniczących w sprzedaży losów oraz na rzecz Skarbu. Gra odbywa się obecnie w czterech klasach.

Oprócz gry loteryjnej Polskiej Państwowej Loterji Klasowej dopuszczona jest t. zw. loterja fantowa t. j. gra loteryjna, przy ciągnieniu której wygrane składają się z przedmiotów ruchomych z wyjątkiem gotówki, papierów wartościowych, przedmiotów monopolowych, a przy której osiągnąć można jakiś dochód oraz t. zw. koła szczęścia i gry tombolowe.

Zezwoleń na urządzanie loterji fantowej, kół szczęścia i gry tombolowej udziela przy kapitale gry:

1) do kwoty 1.000 zł — urząd skarb. akcyz i mon. państw.,
2) do kwoty 3.000 zł — Izba Skarbowa,
3) ponad 3.000 zł — Gen. Dyr. Loterji Państwowej.

Prośby o zezwolenie na urządzanie loteryj fantowych wnosi się do odnośnych władz, podając w nich:

1) ilość losów, które mają być wydane,
2) cenę losu,
3) ogólną wartość wygranych,
4) cel, na który ma przypaść czysty dochód i
5) termin ciągnienia.

Od zezwoleń pobiera się na rzecz Skarbu Państwa t. zw. opłatę koncesyjną, która wynosi 10% kapitału gry.

Podstawowe przepisy o loterji:

Ustawa z dn. 26 III. 1920 r. w przedm. urządz. loter. Dz. U. Nr. 31, poz. 180. i zał. Pol. Pań. Lot. Kl.

Rozp. Min. Sk. z dn. 7. V. 1924 r. o wykon. ust. o loterj. Dz. U. Nr. 54, poz. 541.

Rozp. Min. Sk. z dn. 10. I. 1933 r. o organ. Gen. Dyr. Lot. P. „Monitor Polski" Nr. 26, poz. 37.

PODATEK OD WINA

(Ustawa z dnia 22. X. 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 763, Rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 23 listopada 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 798, z dnia 24 maja 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 471) i z dnia 30 września 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 720).

Podatkowi temu podlegają wszelkie napoje winne i miód, zawierające więcej jak 1½% alkoholu; napoje winne zawierające ponad 25% alkoholu podlegają podatkowi narówni z wódkami gatunkowemi stosownie do ustawowych postanowień o monopolu spirytusowym.

Stawki podatkowe są następujące:

Wino gronowe	1 litr	— 0.90 gr.
„ owocowe	„	— 0.50 gr.
„ rodzynkowe	„	— 0.90 gr.
„ gazowane owocowe		— 0.90 gr.
„ „ gronowe	„	— 1.50 gr.
„ musujące gronowe	1 butelka	— 4.00 gr.
„ „ owocowe	„	— 1.80 gr.
miód sycony	1 litr	— 0.20 gr.
moszcz winny	„	— 0.20 gr.
„ owocowy	„	— 0.20 gr.
napoje podobne do wina t. zw. wina sztuczne		— 0.90 gr.

Od podatku zwolnione są: a) napoje winne, przeznaczone do użytku we własnem gospodarstwie, a nie na sprzedaż, wyrobione w ciągu roku w ilości, nie przekraczającej łącznie z posiadanym już zapasem 100 litrów; b) napoje winne, wywiezione pod kontrolą skarbową zagranicę lub na obszar w. m. Gdańska, oraz napoje, znajdujące się pod węzłem podatku, zniszczone w obecności kontroli skarbowej, jako niezdatne do spożycia, lub zniszczone wskutek nieprzewidzianego wypadku; c) wino i moszcz, przeznaczone do wyrobu win musujących, gazowanych, spirytusu i octu; d) wreszcie napoje winne wolne od cła przy wwozie z zagranicy, bądź jako bagaż, bądź jako próbki bezpłatne, stosownie do obowiązujących przepisów celnych.

Do podatku spożywczego od napojów winnych dolicza się 10% dodatku nadzwyczajnego, oraz dodatek na rzecz Związków Komunalnych (30% podatku od wina i win musujących, a 15% od innych napojów).

Wyrób i sprzedaż napojów winnych podlegają kontroli skarbowej. Wytwórnie na-

pojów winnych mogą być uruchomione dopiero po zweryfikowaniu zakładu przez komisję urzędową. Za wyrób i sprzedaż opłaca się corocznie specjalną opłatę. Opłata ta od wytwórni wina musującego wynosi 400 zł, od wytwórni wina gronowego, rodzynkowego, t. zw. sztucznego i gazowego 60 zł, od wytwórni wina owocowego i miodu syconego 30 zł.

PODATEK OD PIWA

(Ustawa z dnia 22. X. 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 99, poz. 762 i rozporządzenie Min. Skarbu z dn. 22. XII. 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 113, poz. 886).

Podatkowi podlega piwo wyrobione na obszarze Państwa Polskiego oraz piwo, sprowadzone z zagranicy lub W. M. Gdańska. Wysokość podatku spożywczego zależna jest od zawartości ekstraktu t. j. zawartości ciał stałych, rozpuszczalnych, pochodzących z użycia słodu i chmielu i ewent. cukru, w brzeczce podstawowej, z której dane piwo zostało wyrobione. Podatek od pierwszych 2.000 hl. piwa pełnego zawierającego do 13% ekstraktu wynosi 8 zł. 30 gr. od 1 hektolitra, od następnych 8.000 hl. po 8 zł. 75 gr., a ponad tę ilość 9 zł. 20 gr. od 1 hektolitra. Podatek od piwa dubeltowego zawierającego ponad 13% do 20% ekstraktu jest o połowę wyższy, a przy piwie mocnem o zawartości ekstratku większej niż 20% dwukrotnie wyższy od podatku pobieranego od piwa pełnego. Obowiązek płacenia podatku powstaje z chwilą wydawania piwa z browaru; podatek płatny jest w okresach półmiesięcznych. Może być zakredytowany, lecz władza skarbowa może zarządzić płacenie podatku przed wydaniem piwa z browaru. Do podatku wyżej wymienionego dolicza się 10% dodatek nadzwyczajny, 30% podatek komunalny oraz opłatę na rzecz Funduszu Pracy w wysokości 25 gr. od hl. Przedawnienie prawa żądania zwrotu podatku nienależnie pobranego następuje po upływie 1 roku, a prawo żądanie przez Skarb zapłaty podatku przedawnia się po 10 latach. Wyrób piwa sposobem domowym jest zakazany.

Od podatku wolne jest piwo, wywożone pod kontrolą skarbową zagranicę lub na obszar w. m. Gdańska, pozatem również piwo wydawane pracownikom browarów, jako deputat, lecz nie więcej jak 1 litr na pracownika dziennie.

Wyrób i sprzedaż piwa podlegają kontroli skarbowej. Browar może być uruchomiony dopiero po zweryfikowaniu przez komisję, składającą się z naczelnika urzędu skarbowego akc. i mon. państw. lub jego zastępcy i urzędników kontroli skarbowej. Od sprzedaży piwa przedsiębiorca uiszcza corocznie specjalną opłatę.

PODATEK OD CUKRU

(Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13. IX. 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 700 i rozporządzenie Min. Skarbu z dn. 17. IV. 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 564 oraz ustawa z dnia 22 lipca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 630 i rozporządzenie Min. Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dn. 17. XII. 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 z r. 1926, poz. 32).

Opodatkowaniu podlega cukier wyrobiony na obszarze Państwa Polskiego oraz cukier sprowadzony z zagranicy i z W. M. Gdańska. Cukier wywożony zagranicę, zużyty na cele przemysłowe oraz na paszę dla bydła i dla pszczół jest wolny od podatku. Obrót cukrem wewnątrz kraju uregulowany jest przepisami. Dla każdej cukrowni jest wyznaczony kontyngent cukru przeznaczonego do wypuszczenia na rynek krajowy za normalnym podatkiem 35 zł. od 100 kg. netto cukru. Od cukru pozakontyngentowego płaci się podatek w wysokości 125 zł. od 100 kg. Do uiszczenia tego podatku spożywczego obowiązana jest osoba sprowadzająca cukier z cukrowni lub wolnego składu do wolnego obrotu. Do tego podatku dolicza się 10% dodatku nadzwyczajnego. Cukrownie uiszczają oprócz podatku spożywczego opłatę specjalną (opłatę patentową), wynoszącą 0.40 zł. od każdej wyprodukowanej tonny cukru, a rafinerje 0.40 zł. od tonny rafinady.

W wypadku wywiezienia zagranicę wyrobów cukrowych przysługuje prawo do żądania zwrotu podatku. Warunkiem jest jednak, aby w wyrobach tych i pokarmach ilość zużytego cukru w stosunku do wagi przedmiotu wynosiła conajmniej 10%.

Prawo do zwrotu podatku przysługuje tylko wytwórcy wymienionych wyżej wyrobów i to z warunkiem zobowiązania się, że nie będzie używał do tych wyrobów ani miodu, ani innych nieopodatkowanych środków słodzących, ani cukru skrobiowego.

W czasie trwania wyrobu cukru i rafinady każda cukrownia pozostaje pod stałym nadzorem skarbowym. Cukrownia może być uruchomiona dopiero po zweryfikowaniu (sprawdzeniu) przez urzędników kontroli skarbowej, wyznaczonych przez urząd skarbowy akcyz i monopolów państwowych.

PODATEK OD DROŻDŻY

(Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 11 lipca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 586 i rozporządzenie Min. Skarbu z dn. 10. IX. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 746).

Drożdże piekarniane tak wyrabiane w kraju, jak i sprowadzane z zagranicy podlegają podatkowi spożywczemu w wysokości zł. 1 gr. 50 od kg. wagi. Drożdże piekarniane mogą być wydawane do obrotu, tylko w stanie prasowanym. Podatek pobiera się przez oklejanie opakowań opaskami podatkowemi. Dodawanie do drożdży piekarnianych mączki (skrobi), drożdży piwnych lub innych surogatów jest wzbronione; również zabronione jest używanie drożdży piwnych do wypieku. Do uiszczenia podatku obowiązany jest przy wyrobie w kraju wytwórca przed wypuszczeniem towaru z wytwórni, przy przywozie z zagranicy odbiorca przy odprawie celnej. Wolne od podatku są drożdże wywożone zagranicę oraz przeznaczone do celów leczniczych lub przetwórczych na artykuły niespożywcze w stanie płynnym. Od wyrobu drożdży w zakładach nie pędzących spirytusu, pobierana jest stała opłata w wysokości 15 zł. Podatek spożywczy od drożdży może być zakredytowany wytwórcy, na okres nie dłuższy niż 6 tygodni. Drożdże mogą być wyrabiane tylko w wytwórniach specjalnie na ten cel urządzonych, noszących nazwę drożdżowni. Drożdże po wyjściu z pod prasy mają być odważane i formowane w cegiełki 100 gr., lub 500 gr. Wszystkie te czynności odbywają się w obecności urzędnika Kontroli Skarbowej sprawującego stały nadzór. W miejscach detalicznej sprzedaży, wolno dzielić obanderolowane cegiełki drożdży dla sprzedaży cząstkowej spożywcom. Dzielenie ma się odbywać prostopadle do opaski. W zakładzie handlowym wolno przechowywać, tylko jedną napoczętą cegiełkę.

Zezwolenia na uruchomienie fabryki drożdży udziela Minister Skarbu w granicach swobodnego uznania.

Przed uruchomieniem drożdżowni przedsiębiorca powinien złożyć Inspektorowi Kontroli Skarbowej zgłoszenie w dwóch egzemplarzach o zamierzonym wyrobie drożdży, w którem ma być opisany sposób technicznego postępowania w drożdżowni. Inspektor Kontroli Skarbowej po zbadaniu poświadcza na obu egzemplarzach zgłoszenia, że nie znajduje przeszkód do rozpoczęcia wyrobu i jeden egzemplarz zwraca przedsiębiorcy, a drugi przesyła urzędowi skarbowemu akcyz i monopolów państwowych.

Sprzedaż drożdży nie jest krępowana żadnemi przepisami prawnemi z punktu widzenia organizacji sprzedaży.

PODATEK OD ZAPALNICZEK

(Ustawa z dnia 30 stycznia 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 45 i rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31 stycznia 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 51).

Zapalniczki ze złota i srebra, czy to wyrabiane na obszarze Rzeczypospolitej, czy też przywiezione z zagranicy lub z W. M. Gdańska — podlegają podatkowi w wysokości 20 zł. od sztuki. Podatek od zwykłych zapalniczek kieszonkowych do 60 g. wagi wynosi 10 zł., od zapalniczek ściennych lub stołowych (o wadze ponad 60 g) 25 zł.

Pobranie podatku musi być stwierdzone przez wyciśnięcie znaczka podatkowego na zapalniczce.

Wyrób zapalniczek w kraju lub przywóz z zagranicy lub z obszaru W. M. Gdańska — może się odbywać wyłącznie za zezwoleniem Ministra Skarbu. Bez zezwolenia można przywieźć jedną zapalniczkę na osobisty użytek.

Wolne od podatku są zapalniczki elektryczne umocowane we wszelkiego rodzaju środkach lokomocji, oraz zapalniczki wywożone zagranicę lub do obszaru W. M. Gdańska. Zapalniczki bez opłaty podatku może wywozić tylko wytwórnia i to przez publiczny zakład przewozowy.

Kto zamierza wyrabiać zapalniczki złote lub srebrne, albo sprzedawać zapalniczki bądź monopolowe bądź wyrobione ze złota i srebra zobowiązany jest zawiadomić o tem Kontrolę Skarbową.

PODATEK OD OLEJÓW MINERALNYCH

(Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 7. III. 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 252 i z dn. 24. IX. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 764) oraz rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 13. X. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 862) i z dnia 16. XII. 1929 r. (Dz.U. R. P. Nr. 1 z roku 1930, poz. 2).

Podatkowi od olejów mineralnych podlegają następujące przedmioty otrzymywane w jakikolwiek sposób z ropy naftowej i gazu ziemnego, a więc olej, parafina, gudron poolejowy (mazia), i smary stałe i wozowe.

Podatek za 100 kg. wynosi:

a) od oleju o gęstości do 790° Ar. (benzyna) — 14.00 zł.;
b) od oleju o gęstości ponad 790° do 865° Ar. (nafta) — 8 zł.;
c) od oleju o gęstości ponad 865° do 890° (olej pogazowy) — 1,80 zł.;
d) od oleju o gęstości ponad 890° Ar. przy + 15° C., tudzież od ropału i wazeliny — 7.00 zł.;
e) od parafiny i świec parafinowych — 10,50 zł.;
f) od gudronu poolejowego (mazi o gęstości do 975° Ar. włącznie przy + 15° C., smarów wozowych i smaru Tavott'a (t. zw. smarów stałych) oraz od odpadków produktów olejowych, pochodzących ze specjalnych systemów rozkładowych (Cracking), o gęstości do 965° Ar. przy + 15° C. włącznie — 1,80 zł.

Wolne od podatku są: ropa surowa, gaz ziemny, jako gaz i wosk ziemny w stanie surowym i wszystkie inne oleje mineralne wywożone zagranicę lub na obszar w. m. Gdańska. Oprócz tego Minister Skarbu uprawniony jest do zwolnienia od podatku lub do obniżenia podatku od olejów mineralnych, przeznaczonych do poruszania silników w przemyśle i rolnictwie, do oczyszczania szybów naftowych, do nawęglania gazu świetlnego, do naprawy dróg, na potrzeby wojska, władz i przedsiębiorstw państwowych, wreszcie jako środek opałowy, rozczyniający, zmiękczający lub wyciągowy w przemyśle. Nie mogą być natomiast zwolnione od podatku, ani w całości, ani w części — oleje użyte dla oświetlenia oraz dla prywatnych samochodów osobowych.

Podatek winien być uiszczony z chwilą wprowadzenia oleju mineralnego do wolnego obrotu. W wypadkach zasługujących na uwzględnienie, podatek może być zakredytowany, przyczem termin płatności może być odroczony — najwyżej do dnia 15-go miesiąca drugiego — po miesiącu w którym wywieziono oleje z wytwórni lub 15 dnia następnego miesiąca po wydaniu przetworów z wolnego składu do wolnego obrotu. Zwrot lub umorzenie podatku może nastąpić tylko w wypadkach, gdy olej mineralny, zgłoszony do wywozu, nie może być wywieziony z rafinerji lub wolnego składu w czasie zgłoszonym z powodu przeszkody nieprzewidzianej i niezależnej od woli przedsiębiorcy, albo też w razie zniszczenia oleju, obciążonego podatkiem, w drodze podczas przewozu z przyczyny niezależnej od przedsiębiorcy.

Podania o zwolnienie od podatku należy składać do właściwego Urzędu Akcyz i Monopolów. W podaniu musi być wyszczególnione imię i nazwisko proszącego oraz siedziba i rodzaj przedsiębiorstwa, do jakiego celu ma być użyty olej, roczne zapotrzebowanie oleju, nazwa i siedziba wytwórni z której olej ma być pobierany, oraz sposób zabezpieczenia podatku od oleju mineralnego. Do podatku od olejów mineralnych dochodzi dodatek drogowy, który wynosi 12 gr, od 1 kg.

PODATEK OD KWASU OCTOWEGO

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 11 lipca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 586 i rozporządzenie Min. Skarbu z dn. 10. IX. 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 746).

Kwas octowy, z wyjątkiem kwasu otrzymanego w drodze fermentacji octowej płynów alkoholowych, tak wyrabiany w kraju, jak i sprowadzany z zagranicy podlega podatkowi spożywczemu w wysokości 40 gr. — od 1 kg. kwasu bezwodnego.

Od podatku wolny jest kwas octowy wywożony zagranicę lub przeznaczony do dalszego przerobu. Kwas octowy może być wypuszczany do wolnego obrotu do spożycia — o ile posiada moc 80% lub wyższą. (esencja octowa).

Zezwolenia na wyrób kwasu octowego udziela Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w granicach swobodnego uznania.

Na podstawie omawianego zezwolenia można wyrabiać kwas octowy techniczny i do celów spożywczych.

Kwas octowy o mocy 60% i wy[illegible] uznany jest za kwas octowy nadający się do celów spożywczych, natomiast kwas octowy o mocy niższej od 60% ma być w miarę otrzymywania z aparatu badany na czystość dla stwierdzenia, czy nadaje się do celów spożywczych, a w takim razie może być wypuszczony z wytwórni tylko do dalszego przerobu.

Izby skarbowe, właściwe dla miejsca zakładów przerobu, mogą udzielić zezwolenia na wydanie z wytwórni kwasu octowego, nadającego się do celów spożywczych, do dalszego przerobu na cele niekonsumcyjne bez podatku w stanie skażonym; w wyjątkowych wypadkach, gdy wymaga tego proces przerobu, izby skarbowe mogą zezwolić na wydanie takiego kwasu w stanie nieskażonym.

Detaliczne sprzedaże kwasu octowego nie są ograniczone żadnemi przepisami prawnemi, któreby je krępowały z punktu widzenia organizacji tej sprzedaży.

NAJLEPSZE NA ŚWIECIE!!
Tutki „PRIMA AIDA“
150 SZTUK — 35 GR.

„W A R T A“
TOWARZYSTWO EKSPEDYCYJNE Sp. z o. odp.
G D Y N I A
Ul. STAROWIEJSKA № 7. TELEFON ZBIOROWY № 19—31
ADRES TELEGR. „WARTA“ SKRZYNKA POCZTOWA № 131

NAJWIĘKSZA FABRYKA MYDŁA W POLSCE
PRZEMYSŁ TŁUSZCZOWY
SCHICHT–LEVER S. A.
WARSZAWA, NOWY ZJAZD Nr. 1
FABRYKI: W WARSZAWIE I TRZEBINI
WYRABIA ŚWIATOWEJ SŁAWY MARKI:
MYDŁO–JELEŃ SCHICHT ORAZ BIAŁY JELEŃ
RADION — DE ALNY ŚRODEK SAMOPIORĄCY
LUX — DO PRANIA DELIKATNYCH TKANIN
VIM — PROSZEK DO CZYSZCZENIA i SZOROWANIA
CERES — TŁUSZCZ JADALNY
OLEJE JADALNE
GLICERYNA CHEMICZNIE CZYSTA i TECHNICZNA

„JÓZEF FETTER"
SPÓŁKA AKCYJNA
GDYNIA — PORT
NABRZEŻE POLSKIE
TELEFON 29 - 87 CENTR.

SUSZARNIA i PAKOWANIE OWOCÓW
ORAZ
IMPORT i EKSPORT TOWARÓW
SPOŻYWCZYCH i KOLONJALNYCH

Cło

wiadomości ogólne,
ustawodawstwo celne
obszar celny
organizacja władz i urzędów celnych
szczególne uprawnienia władz celnych
cło — towary
zwolnienia od należności celnych
ulgi celne
powinność celna i przekroczenie granicy
ograniczenia obrotu towarowego z zagranicą
zakazy przywozu ze względów gospodarczych
ogólne zasady postępowania celnego
odprawa ostateczna przywozowa
odprawa ostateczna wywozowa
odprawa warunkowa
odprawa przekazowa
składy celne
powrotny przywóz i wywóz
przewóz towarów przez granicę celną
przepisy dla granicznego pasa celnego
statystyka celna
taryfa celna przywozowa
taryfa celna wywozowa
stosunek do W. M. Gdańska.

„PANTAREI"
POWSZECHNE ZAKŁADY
MAGAZYNOWE
i TRANSPORTOWE
SPÓŁKA AKCYJNA
w GDYNI
Kapitał zakładowy Zł. 1.000.000
MIĘDZYNARODOWA EKSPEDYCJA
LĄDOWA i MORSKA, FRACHTOWANIE
STATKÓW, ZBIOROWE ŁADUNKI,
CLENIE, UBEZPIECZANIE,
INKASO, WARANTY,
WŁASNE MAGAZYNY W PORCIE
ADRES TELEGRAFICZNY
„PANTAREI"
TELEFON 29-77 CENTRALA

POLSKO - SKANDYNAWSKIE TOWARZYSTWO
TRANSPORTOWE — S. A.
GDYNIA
„POLSKAROB"
POLNISCH - SKANDINAVISCHE
TRANSPORT - HANDELSGESELLSCHAFT
m. b. H.
GDAŃSK, BROTBÄNKENGASSE 45-38
EKSPEDYCJA — MAKLERKA
ŻEGLUGA—STACJA BUNKROWA
PRZEDSTAWICIELSTWO KONCERNU
„ROBUR"
ZWIĄZEK KOPALŃ GÓRNOŚLĄSKICH
SPÓŁKA KOMANDYTOWA KATOWICE
MIESIĘCZNY PRZEŁADUNEK:
CA. 300.000 TON. WĘGLA.
SS „ROBUR III" 2850 t. D. W.
SS „ROBUR IV" 3000 t. D. W.
SS „ROBUR V" 3000 t. D. W.
SS „ROBUR VI" 3300 t. D. W.

EINTRACHT i Ska
RZESZÓW — RYNEK 21
DEKSTYLJA BŁAWATNE MODNE
ŁÓDZKIE i BIELSKIE
SPRZEDAŻ HURTOWNIE i DETALICZNIE

GRAND-HOTEL KRAKÓW ul. Sławkowska 5/7
Telefon 152-87

WOLF KARPF
SPRZEDAŻ HURTOWA i DETALICZNA
TOWARÓW BŁAWATNYCH
MĘSKICH i DAMSKICH
RZESZÓW
ul PRZESMYK 2

B-CIA INWALD i A. SERCARZ
Fabryka farb mineralnych i chemicznych
Będzin ul. Kościuszki № 40 tel. 3-24

Wszyscy grają w szczęśliwej i popularnej kolekturze
EUGENJUSZA KORZUSZARZA
Katowice, Dyrekcyjna 10.
ODDZIAŁY: Siemianowice, Rybnik, Mikołów i Mysłowice

WIADOMOŚCI OGÓLNE.

Cło jest opłatą, jaką pobiera się od towarów przewożonych przez granicą celną. Wynikałoby z tego, że cła są obliczone jedynie na przysporzenie dochodów Skarbu Państwa.

W dawnych czasach cła nakładane były w celach dochodowych. Wówczas, ze względu na trudności komunikacyjne importowano jedynie te towary, których w kraju nie było. W miarę jednak rozwoju środków komunikacyjnych, zaczęto sprowadzać już nietylko towary, których w kraju nie było można uzyskać, ale i towary wyrabiane również w kraju, a które ze względu na lepsze położenie gospodarcze kraju eksportującego mogły skutecznie konkurować z towarami krajowemi.

Dla należytej ochrony przemysłu krajowego, państwo zaczęło regulować przywóz towarów zapomocą ceł, które z tą chwilą tracą wyłączny charakter fiskalny, a stają się jednem z narzędzi polityki gospodarczej kraju.

Cła zatrzymały swój charakter fiskalny jedynie w państwach, które przyjęły system „wolnego handlu". Natomiast w państwach, w których przyjęto system protekcyjny, do rzędu których to państw i Polska należy, obok ceł fiskalnych istnieją cła gospodarcze. Nie należy rozumieć, że cła gospodarcze nie przynoszą dochodu; owszem one dochód przynoszą, ale celem nałożenia ich nie była chęć przysporzenia dochodu.

Cła fiskalne nakłada się na towary, których nie można uzyskać w kraju, a które są konieczne dla potrzeb krajowych (np. towary kolonjalne).

Szereg towarów może być produkowanych w wielu państwach, przyczem w niektórych państwach produkcja jest tańsza, np. ze względu na bogactwa naturalne kraju, tańszą robociznę, mniejsze świadczenia socjalne, niższe obciążenia podatkowe i t. d. W takiej sytuacji towary z krajów produkujących wśród cięższych warunków nie mogłyby konkurować z towarami pochodzącemi z państw produkujących wśród lepszych warunków. W tych przypadkach państwa, będące w gorszem położeniu, dla umożliwienia swym towarom skutecznej konkurencji, nakładają na towary zagraniczne t. zw. cła wyrównawcze.

Jeżeli państwo zamierza chronić produkcję krajową przed konkurencją towarów zagranicznych, wprowadza wówczas cła ochronne.

Jeżeli jakieś państwo zamierza zachęcić przemysł krajowy do produkowania pewnych towarów, dotąd w kraju nie wytwarzanych, a które mogłyby być produkowane, wprowadza wówczas t. zw. cła wychowawcze, które mają na celu umożliwienie rozwoju nowej gałęzi przemysłu. Po uzyskaniu tego celu, takie cła stają się następnie cłami ochronnemi (ostatnio cło od barwników).

Przywóz towarów zbędnych (zazwyczaj przedmiotów zbytku, o wysokiej wartości) uniemożliwia się przez nakładanie ceł prohibicyjnych.

Trudno jest uchwycić granicę pomiędzy poszczególnemi rodzajami ceł. O tem decyduje zamierzenie ustawodawcy i ew. wynik, gdyż często ustawodawca skrępowany jest umowami handlowemi.

Obecna polska taryfa celna przywozowa jest wyrazem polityki w dziedzinie handlu zewnętrznego, stosowanej teraz przez większość państw, a skierowanej:

1. do zabezpieczenia krajowej produkcji przed niezdrową konkurencją zagraniczną,
2. do wybitnego zwiększenia ochrony wytwórczości rolnej,
3. do wprowadzenia ceł prohibicyjnych dla artykułów, których przywóz ze względów ekonomicznych jest szkodliwy*).

USTAWODAWSTWO CELNE

Przepisy celne polskie oparte są na dwóch zasadniczych podstawach prawnych, a mianowicie na Rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 23. VIII. 1932 r. o ustanowieniu taryfy celnej przywozowej (Dz. U. R. P. Nr. 85 poz. 552) oraz na rozporządzeniu Prezyd. R. P. z d. 27. X. 1933 r. o prawie celnem (Dz.U.R.P. Nr. 84 poz. 610).

Rozporządzenie o ustanowieniu taryfy celnej zawiera, jak już sam tytuł wskazuje, samą taryfę celną przywozową obok kilku artykułów dotyczących zasad cłenia towarów. Natomiast prawo celne zawiera ogólne zasady normujące całokształt stosunków celnych. Te dwa rozporządzenia uzupełniające się, istnieją obok siebie jako równorzędne podstawy prawne; dla ceł wywozowych źródłem jest już prawo celne.

*) Referat p. Nacz. Danielewicza, wygłoszony w dn. 16. VI. 1934 r. na Zjeździe Dyrektorów Dyrekcyj Ceł.

Wspomniane rozporządzenia uzupełnione są przepisami wykonawczemi, przyczem jeżeli chodzi o przepisy wykonawcze do prawa celnego, to one nie wyczerpują całego materjału prawa. Obok przepisów wykonawczych istnieje szereg rozporządzeń, opartych na prawie celnem np. o wolnych obszarach celnych, organizacji okręgowych władz celnych, o cłach wywozowych, o cłach odwetowych, o ulgach celnych, o ograniczeniach przywozowych, o statystyce celnej, o ewidencji niektórych towarów, o ruchu samochodowym, o odraczaniu i kredytowaniu cła i t. p. Pozatem same przepisy wykonawcze do prawa celnego są rozbudowane w dalszej części w instrukcjach (np. kolejowo-celna, morsko-celna, pocztowo-celna, lotniczo-celna, żeglugowo-celna, o przewozie osób i towarów drogami kołowemi, manipulacyjne, o zwalnianiu od cła przedmiotów przeznaczonych dla dyplomatów, o zwalnianiu od cła darów i t. p.).

Duża ilość przepisów spowodowana jest tem, że dziedzina celna jest bardzo obszerna i różnorodna i ujęcie całokształtu jej w jednem rozporządzeniu jest niemożliwe. Jeżeli chodzi o prawo celne, to ono z wyjątkiem taryfy celnej przywozowej obejmuje wprawdzie całokształt sprawy, lecz tylko ramowo, odsyłając uregulowanie poszczególnych dziedzin do rozporządzeń, regulaminów i instrukcyj. Prawo celne określa tylko naczelne zasady.

Częste zmiany w stosunkach gospodarczych i życiu ekonomicznem wywołują konieczność nieraz natychmiastowej zmiany przepisów celnych i dostosowania ich do nowych warunków, zatem istotne przepisy celne muszą być elastyczne. Tem tłomaczyć należy w pierwszym rzędzie, że prawo celne jest ramowem.

Obok dwóch zasadniczych rozporządzeń: o prawie celnem i taryfie celnej przywozowej oraz uzupełniających rozporządzeń i instrukcyj mających swe źródło w prawie celnem, w zakres ustawodawstwa celnego wchodzą jeszcze specjalne przepisy, dotyczące czynności delegowanych (np. pobór podatków pośrednich i opłat monopolowych od towarów zagranicznych, podlegającym tym podatkom i opłatom, ograniczenia weterynaryjne i t. p.) oraz umowy państwowe (jak np. umowy handlowe, weterynaryjne, turystyczne, o ułatwieniach w małym ruchu granicznym, umowy polsko-gdańskie, konwencja Górnośląska i t. p.).

Przepisy wykonawcze do prawa celnego ogłoszone zostały w Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 820.

OBSZAR CELNY.

Polski obszar celny obejmuje terytorjum Państwa Polskiego i terytorjum Wolnego Miasta Gdańska. Obszar celny oddzielony jest granicą celną.

Obszar celny oraz granica celna nie są pojęciami politycznemi, lecz oznaczają one obszar, na który rozciąga się ustawodawstwo celne. Wprawdzie granica celna pokrywa się zazwyczaj z granicą polityczną, niemniej jednak mogą być pewne odchylenia jak np. przy granicy morskiej. Granica polityczna od strony morza obejmuje również wody przybrzeżne, co dla stosunków celnych jest niedogodne, bowiem granica celna, z której przekroczeniem łączy się cały szereg konsekwencyj prawnych, powinna być widoczna. Dlatego w myśl prawa celnego, tam gdzie obszar celny graniczy z morzem, granicę celną stanowi linja styku lądu stałego z morzem, przyczem sztuczne urządzenia wysunięte w morze (np. mola, tamy, pomosty i t. p.) są uważane za ląd stały. Przy wejściach do portu granicą celną jest linja łącząca najdalej ku morzu wysunięte części lądu lub urządzenia portowe.

Zatoka Pucka zamknięta linją łączącą Cypel Helski z Cyplem Radłowskim jest uznana za wody wewnętrzne, przyczem linja ta jest granicą celną.

Na obszarze celnym polskim obowiązuje jednolite ustawodawstwo celne z uwzględnieniem stanu umownego z W. M. Gdańskiem.

Stosunkowi z W. M. Gdańskiem będzie poświęcony osobny rozdział.

Prawo celne zawiera ważne dla życia gospodarczego postanowienia co do tworzenia na polskim obszarze celnym „wolnych obszarów celnych".

Wolne obszary celne są traktowane pod względem przepisów celnych jako zagranica, niemniej jednak należą one do obszaru celnego, w przeciwieństwie np. do „wyłączeń celnych" (ekklaw), które są wydzielone z obszaru celnego.

Wyłączeń celnych, prawodawstwo celne polskie nie zna.

Na polskim obszarze celnym istnieją dwa wolne obszary celne: wolna strefa (Freibezirk) w Gdańsku i wolny obszar celny w Gdyni.

Wolna stefa w Gdańsku, obejmująca część portu Neufahrwasser, utworzona zo-

stała jeszcze za czasów niemieckich i istnieje dotychczas na podstawie polsko-gdańskiej umowy paryskiej. Wolna strefa w Gdańsku rządzi się do chwili obecnej jeszcze staremi niemieckiemi przepisami, a mianowicie: Regulaminem dla wolnej strefy Neufahrwasser z dnia 28. V. 1896 r.

Wolny obszar w Gdyni utworzony został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11. III. 1933 (Dz. U. R. P. Nr. 20 poz. 131) zastąpionem obecnie przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 825).

Obejmuje on basen im. Ministra Kwiatkowskiego oraz nabrzeża: Stanów Zjednoczonych, Czechosłowackie, Rumuńskie i Jugosłowiańskie tegoż basenu wraz z terenami przylegającemi do wymienionych nabrzeży i oddzielonemi od strony lądu specjalnym ogrodzeniem.

Towary zagraniczne przywożone do wolnego obszaru celnego, a przeznaczone tam do przechowania, przeróbki lub obróbki są wolne od należności celnych.

Gospodarcze ograniczenia przywozowe, przewozowe i wywozowe nie mają zastosowania na wolnym obszarze celnym.

Ruch statków, ich wyładowanie i załadowanie odbywa się bez żadnego dozoru celnego.

Towary zagraniczne przeznaczone do spożycia na wolnym obszarze celnym podlegają odprawie celnej na ogólnych zasadach. Nie dotyczy to towarów przeznaczonych do spożycia na statkach morskich utrzymujących żeglugę z portami zagranicznemi. Towary krajowe wywożone do wolnego obszaru celnego, podlegają odprawie wywozowej na ogólnych zasadach, i wywóz do wolnego obszaru jest równoznaczny z wywozem zagranicę. Jeżeli jednak towary krajowe przeznaczone są do spożycia na wolnym obszarze celnym, to wolne są od cła wywozowego i ograniczeń wywozowych.

Z chwilą wywozu do wolnego obszaru celnego towary krajowe nabierają charakteru towarów zagranicznych. Strona jednak może domagać się, aby towar taki utrzymał właściwość towaru krajowego; w takich przypadkach urząd celny bierze dany towar pod dozór celny na koszt strony.

Towary zagraniczne mogą być na terenie wolnego obszaru celnego przechowywane, przepakowywane, dzielone, poddawane obróbce lub przeróbce bez dozoru celnego, chyba, żeby czynności te były zabronione ze względów na bezpieczeństwo publiczne, obronę kraju, zdrowie publiczne lub przepisy monopolowe. Jeżeli jednak przepakowanie lub dzielenie towarów przeznaczonych do przywozu do reszty obszaru celnego, spowodowałoby obniżenie stawki celnej, wówczas wymagane jest zezwolenie urzędu celnego.

Towary zagraniczne przywożone z wolnego obszaru celnego do reszty obszaru celnego podlegają odprawie celnej na ogólnych zasadach, stosowanych przy przywozie towarów z zagranicy.

Odprawa celna przywozowa może odbywać się na terenie wolnego obszaru. Strona obowiązana jest wywieźć odprawiony towar z wolnego obszaru celnego w ciągu 24 godzin, a jeżeli tego nie uczyni, wówczas urząd celny może ustanowić na koszt strony dozór celny przy towarze.

Ruch osobowy między wolnym obszarem celnym a resztą obszaru celnego podlega tym samym przepisom celnym, co ruch osobowy z zagranicą i może odbywać się w miejscach do tego wyznaczonych.

Wstęp do wolnego obszaru celnego dozwolony jest osobom posiadającym specjalne przepustki, które wydają władze portowe w prozumieniu z władzami celnemi. Obowiązek posiadania przepustek nie dotyczy osób urzędowych, osób zamieszkałych na wolnym obszarze celnym oraz załóg statków stojących na wolnym obszarze. Zamieszkiwać na wolnym obszarze celnym mogą tylko osoby urzędowe tam zatrudnione oraz osoby, których obecność tam jest konieczna ze względu na ochronę objektów lub ze względu na charakter danego przedsiębiorstwa.

Szczegółowe przepisy dla wolnych obszarów celnych zawarte są w rozporządzeniu Ministrów Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych z dnia 25. X. 1934 o ograniczeniach dotyczących uprawiania handlu wznoszenia budowli i zamieszkiwania na terenie wolnego obszaru celnego oraz o ograniczeniach ruchu osobowego pomiędzy wolnemi obszarami celnemi a resztą obszaru celnego (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 888) oraz w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 25. X. 1934 wydanem w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o przepisach dla wolnych obszarów celnych w portach morskich (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 889).

ORGANIZACJA WŁADZ I URZĘDÓW CELNYCH

Zarząd ceł na całym obszarze celnym sprawuje Minister Skarbu zapomocą swych organów, a mianowicie:

1) okręgowych władz celnych II instancji,
2) urzędów celnych, jako miejscowych władz celnych I instancji,
3) straży granicznej, jako organu powołanego do ochrony granicy.

Minister Skarbu władny jest wyłączać poszczególne urzędy celne z pod kompetencji okręgowych władz celnych II instancji i nadawać tym urzędom częściowo lub całkowicie uprawnienia władz II instancji. Również Minister Skarbu może przysługujące uprawnienia przelewać na władze celne II i I instancji.

Zakres działania okręgowych władz celnych, ich wewnętrzny ustrój, okręgi i siedziby ustala Rada Ministrów na wniosek Ministra Skarbu.

Jako okręgowe władze celne II instancji utworzone zostały Dyrekcje Ceł, których jest 5:

1) Dyrekcja Ceł we Lwowie — na obszar województwa lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, wołyńskiego oraz krakowskiego z wyjątkiem powiatów: chrzanowskiego, oświęcimskiego, bialskiego i żywieckiego;
2) Dyrekcja Ceł w Mysłowicach — na obszar województwa śląskiego oraz powiatów: częstochowskiego, zawierciańskiego i będzińskiego, województwa kieleckiego oraz powiatów: chrzanowskiego, oświęcimskiego, bialskiego i żywieckiego województwa krakowskiego;
3) Dyrekcja Ceł w Poznaniu — na obszar województwa pomorskiego i poznańskiego oraz powiatu wieluńskiego województwa łódzkiego;
4) Dyrekcja Ceł w Warszawie — na obszar m. st. Warszawy i województw wileńskiego, nowogródzkiego, białostockiego, poleskiego, lubelskiego, warszawskiego, łódzkiego z wyjątkiem powiatu wieluńskiego oraz województwa kieleckiego z wyjątkiem powiatów: częstochowskiego, zawierciańskiego i będzińskiego;
5) Dyrekcja Ceł w Gdańsku — na obszar Wolnego Miasta Gdańska.

Do zakresu działania Dyrekcyj Ceł we Lwowie, Mysłowicach, Poznaniu i w Warszawie należy:

1) wykonywanie nadzoru nad czynnościami podległych urzędów celnych;
2) spełnianie czynności połączonych z wykonaniem budżetu państwowego, poruczonych im przez właściwe przepisy;
3) orzekanie:
   a) w I instancji w sprawach nie zastrzeżonych Ministerstwu Skarbu i nie poruczonych urzędom celnym,
   b) w II instancji — w sprawch należących do zakresu działania podległych urzędów celnych z wyjątkiem spraw, w których orzecznistwo zastrzeżone jest Ministerstwu Skarbu (np. w sprawach stosowania taryfy celnej rozstrzyga w II i ostatniej instancji Ministerstwo Skarbu, z zupełnem wykluczeniem Dyrekcji Ceł).

Dyrekcje Ceł dzielą się na 3 Wydziały, a mianowicie:
Wydział I ogólny z oddziałami: osobowym, gospodarczym i karnym,
Wydział II celny z oddziałami: postępowania celnego i kontroli fachowej
i Wydział III rachunkowo - kasowy.
Ponadto w skład Dyrekcji Ceł wchodzi oddział inspekcyjny.

Organizacja Dyrekcji Ceł w Gdańsku jest rzeczą Senatu W. M. Gdańska, na którym ciąży prawo i obowiązek organizacji służby celnej na obszarze W. M. Gdańska z uwzględnieniem umownego stanu.

Urzędy celne powołane są do wymiaru i poboru należności celnych oraz do wykonywania wszelkich czynności urzędowych przy odprawie towarów, do wykrywania przestępstw celnych i prowadzenia dochodzeń oraz do orzekania w sprawach karnych skarbowych w poruczonym zakresie.

Tworzenie i znoszenie urzędów celnych, ustalanie ich zakresu działania należy do Ministra Skarbu.

Urzędy celne, jeżeli chodzi o położenie dzielą się na graniczne (przy samej granicy celnej) i wewnętrzne (wewnątrz kraju).

Pod względem zakresu działania urzędy celne dzielą się na urzędy celne I kl. oraz urzędy celne II kl.

Urzędy celne I kl. upoważnione są do odprawy celnej wszystkich towarów, chyba, że specjalny przepis zezwala na odprawę celną pewnych towarów tylko w niektórych urzędach celnych) np. filmy mogą być odprawiane w urzędzie celnym w Warszawie i t. p.).

Urzędy celne II kl. utworzone są przy samej granicy i upoważnione są do odprawy celnej przywozowej pewnych ściśle określonych towarów, jeżeli są one przeznaczone do użytku podróżnych lub dla mieszkańców granicznego pasa celnego oraz na drobny handel, — a suma cła nie przekracza 400 zł przy zastosowaniu stawek kolumny I, a 300 zł przy zastosowaniu stawek kolumny II.

Przy wywozie urzędy celne II kl. mogą odprawiać tylko towary wolne od cła wywozowego, natomiast towary podlegające cłu wywozowemu mogą odprawiać na podstawie specjalnego upoważnienia.

Ponadto mogą być tworzone w siedzibach przedsiębiorstw przemysłowych podurzędy celne dla odprawy celnej przywozowej pewnych towarów przeznaczonych dla tego przedsiębiorstwa oraz odprawy celnej wywozowej, wytworzonych przez te przedsiębiorstwa towarów. Podurzędy takie istnieją przeważnie na Górnym Śląsku dla potrzeb ciężkiego przemysłu.

Urzędy celne w odróżnieniu np. od innych urzędów państwowych nie mają właściwości terytorjalnej, lecz tylko rzeczową z wyjątkiem dla spraw karnych skarbowych, gdzie istnieje podział terytorjalny pomiędzy urzędy celne orzekające.

Organizacja Straży Granicznej i jej zakres działania ustalone są odrębnie.

SZCZEGÓLNE UPRAWNIENIA WŁADZ CELNYCH

Celem skutecznego zwalczania nadużyć celnych władze celne wyposażone są w odpowiednie uprawnienia. Mianowicie:

1) Biorąc pod uwagę, że przeważna część przemyconych towarów staje się przedmiotem handlu, zapewnia się władzom celnym możliwość kontroli nad towarami przeznaczonemi na zbyt. Organom celnym służy więc prawo przeprowadzenia dodatkowej kontroli celnej wewnątrz kraju, a w szczególności żądania od osób, posiadających towary na zbyt, wyjaśnień o pochodzeniu towarów. Dotychczas władze celne mogły przeprowadzać rewizję pomieszczeń i zajmować towary tylko wtedy, jeżeli zachodziło uzasadnione podejrzenie, że w pomieszczeniu znajdują się przemycane towary. Obecnie można także bez uzasadnionego podejrzenia żądać wyjaśnienia o pochodzeniu towarów oraz przedłożenia dowodów oclenia. Będą to czynności wstępne, na których podstawie może potem nastąpić zajęcie towarów.

2) W przypadkach uzasadnionego podejrzenia przestępstwa celnego uprawnienia władz celnych są dalej idące, mianowicie organa celne mogą w takich przypadkach tymczasowo zatrzymywać i zajmować towary, tymczasowo zatrzymywać osoby, przeprowadzać rewizję osobistą i rewizję pomieszczeń, z zastosowaniem przepisów ustawy karnej skarbowej i kodeksu postępowania karnego.

3) W przypadkach, gdy przedsiębiorstwa lub osoby uzyskały pod pewnemi warunkami zwolnienia od cła, ulgi celne lub inne udogodnienia przy przywozie towarów z zagranicy, władza celna musi mieć możność upewnienia się, czy towary takie istotnie zużyte zostały do celu, który uzasadniał przyznanie ulgi. W tym celu organa celne mogą wykonywać kontrolę celną przedsiębiorstw i osób, które z tych ulg korzystały.

4) Dostęp do środków przewozowych, pomieszczeń i terenów służbowych publicznych przedsiębiorstw przewozowych jest dla nieuprawnionych ograniczony lub nawet zakazany. Ograniczenie to nie może obowiązywać w stosunku do władz celnych w tych przypadkach, gdy wyżej wymienione przedsiębiorstwa trudnią się przewozem osób i towarów przez granicę celną, w przeciwnym bowiem razie władza celna byłaby skrępowana w wykonywaniu swych czynności służbowych. Wobec tego prawo celne postanawia, że władze celne uprawnione są do wykonywania kontroli celnej publicznych przedsiębiorstw przemysłwoych (koleje, poczta, tramwaje, żegluga, lotnictwo, samochody i t. p.), trudniących się przewozem osób lub towarów przez granicę celną, a w tym celu w szczególności prawo wstępu do środków przewozowych, pomieszczeń i terenów służbowych oraz prawo wglądu do ksiąg i dokumentów, dotyczących przewozu osób i towarów przez granicę celną.

5) Dla uniknięcia kontroli wykonywanej w pasie granicznym, przemytnicy wysyłają przemycone towary w głąb kraju za pośrednictwem publicznych przedsiębiorstw przewozowych. Celem zwalczania tego rodzaju manipulacji władzom celnym przysługuje prawo rewizji przesyłek, nadawanych w granicznym pasie celnym do przewozu publicznym przedsiębiorstwom przewozowym.

CŁO — TOWARY

Cło jest opłatą, jaką pobiera się od towarów przywożonych z zagranicy (cła przywozowe) i wywozowych zagranicę (cła wywozowe). Są jeszcze cła przewozowe (od towarów przewożonych tranzytem), prawo celne wyraźnie jednak postanawia, że ceł przewozowych nie pobiera się.

Jeżeli chodzi o cła przywozowe, to zasada jest, że wolne od cła są te towary, które taryfa celna wymienia jako wolne od cła, natomiast przy wywozie wolne od cła są towary, których taryfa celna wywozowa nie wymienia jako podlegające cłu. W myśl tej zasady taryfa celna przywozowa obejmuje wszystkie towary, bez względu na to, czy są wolne od cła, czy podlegają cłu, taryfa celna wywozowa zaś zawiera tylko towary podlegające cłu wywozowemu.

Taryfa celna przywozowa, jak już wspomniałem, jest ustalona rozporządzeniem Prezydenta R. P. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wprowadzić zmiany w taryfie celnej przywozowej, jeżeli położenie gospodarcze kraju tego wymaga. Taryfę celną wywozową ustala i zmienia Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych.

Jeżeli w jakimś kraju polskie towary i środki przewozowe są traktowane gorzej aniżeli towary i środki przewozowe innych krajów, wówczas Rada Ministrów może nakładać na towary pochodzące z tego kraju t. zw. cła odwetowe.

Tak samo Rada Ministrów może nakładać t. zw. cła dodatkowe na zagraniczne towary pochodzące z państw o zdeprecjonowanej walucie oraz z państw, które wywóz popierają przez stosowanie dopłat lub w inny sposób podtrzymują konkurencję gospodarczo szkodliwą dla wytwórczości krajowej.

W dotychczasowem ustawodawstwie celnem, przed wejściem w życie prawa celnego) cła odwetowe i dodatkowe znane były jako cła maksymalne, które stosowane były przez blisko dwa lata (do 15. III. 1934 r.) w wojnie celnej z Niemcami.

Niezależnie od cła pobiera się opłaty manipulacyjne oraz w niektórych przypadkach również i dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję).

Opłata manipulacyjna od towarów podlegających cłu przywozowemu lub wywozowemu wynosi 10% od sumy cła.

Od towarów wolnych od cła przywozowego opłata manipulacyjna wyrażona jest w groszach od 100 kg., przyczem sama stawka opłaty jest zróżniczkowana (od 2 — 60 gr) zależnie od towaru.

Towary wolne od cła wywozowego są wolne i od opłaty manipulacyjnej. Pozatem szereg towarów jest zwolnionych od opłaty manipulacyjnej jak np. towary zwalniane od cła na podstawie prawa celnego, niektóre towary przywożone przez porty polskiego obszaru celnego, materjały dodane w procesie uszlachetniającym czynnym i reparacyjnym czynnym, towary zwalniane od cła w małym ruchu granicznym, wolne od cła przesyłki pocztowe, towary przewożone tranzytem i t. d.

Dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję) pobiera się od towarów podlegających cłu (tak przywozowemu, jak i wywozowemu), a zgłoszonych do odprawy celnej na piśmie w sposób ogólny lub zgłoszonych po upływie terminu ustalonego dla zgłoszenia do odprawy celnej. Wysokość akcydencji wynosi 5% sumy cła. Wolne od akcydencji są te towary, które wolne są od opłaty manipulacyjnej, oraz towary wolne wogóle od cła.

Cło pobiera się w biletach Banku Polskiego, a w urzędach celnych położonych na obszarze W. M. Gdańska może być przyjmowane również w walucie gdańskiej, którą przelicza się na walutę polską. Cło może być uiszczane również monetami złotemi według stosunku zawartości złota w tych monetach do zawartości złota w jednostce monetarnej Polski. Monety te oraz ich wartość wymienione są w specjalnym wykazie.

Minister Skarbu może zarządzić pobieranie ceł w złocie lub w pieniądzach zagranicznych, jak również ustanawiać dopłaty (agio) przy uiszczaniu cła w biletach bankowych i monetach zdawkowych.

W stosunkach celnych ważne jest pojęcie krajowości towaru (np. przy cłach konwencyjnych, ograniczeniach przywozowych).

O krajowości towaru rozstrzyga jego pochodzenie. Krajem pochodzenia płodów przyrody jest kraj, w którym płody zostały uzyskane, przy wytworach gotowych natomiast, krajem pochodzenia jest kraj, w którym zostały one wytworzone lub poddane obróbce lub przeróbce, przyczem conajmniej 50% wartości gotowego wyrobu musi przypadać na koszta materjałów i robocizny danego kraju.

Nowe prawo celne wprowadza dotąd nieskrystalizowane pojęcie „celności" towarów. Towarami celnemi są:

a) w przywozie — towary, które przekroczyły granicę celną,

b) w wywozie — towary zgłoszone do odprawy celnej wywozowej,

c) w tranzycie — towary znajdujące się na polskim obszarze celnym.

Towary przestają być celnemi, jeżeli chodzi o towary przywożone z zagranicy — z chwilą dokonania odprawy celnej i wypuszczenia ich do wolnego obrotu, jeżeli chodzi o inne towary — z chwilą wywozu ich zagranicę.

Pojęcie to jest ważne ze względu na odpowiedzialność rzeczową towaru za należności celne, a mianowicie towar celny stanowi zabezpieczenie ciążących na nim należności celnych bez względu na prawa osób trzecich i z pierwszeństwem przed wszystkiemi innemi pretensjami i przywilejami.

W tym celu towary celne mogą być zatrzymane lub zajęte, a nawet sprzedane na pokrycie należności celnych, przyczem sprzedaż nie może być wstrzymana, ani zarządzeniem władz sądowych, ani zarządzeniem innych władz.

ZWOLNIENIA OD NALEŻNOŚCI CELNYCH

Przepisy celne przewidują szereg zwolnień od cła towarów, które w zasadzie podlegają cłu, lecz ze względu czy to na cel, czy też ich charakter lub osoby, dla których są przeznaczone powinny być zwolnione od cła. I tak wolne są od należności celnych:

1. przedmioty przeznaczone do użytku zwierzchników państw obcych i ich otoczenia podczas ich pobytu na polskim obszarze celnym;

2. pod warunkiem wzajemności:

a) przedmioty przeznaczone do użytku służbowego przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, misyj zagranicznych oraz urzędów konsularnych;

b) przedmioty przeznaczone do osobistego użytku członków uwierzytelnionych przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych, misyj zagranicznych oraz osób korzystających z przywilejów dyplomatycznych na mocy umów międzynarodowych;

3. rzeczy potrzebne przy rokowaniach, rozprawach i dochodzeniach władz publicznych lub stanowiące przedmiot postępowania tych władz;

4. materjały budowlane, przybory potrzebne do utrzymania ruchu i wogóle do wykonywania służby na drogach wodnych, łącznikowych torach i stacjach granicznych, które przywozi z zagranicy państwo sąsiednie, zobowiązane na podstawie umów do utrzymywania dróg i stacyj kolejowych na polskim obszarze celnym;

5. dokumenty i akta nawet w oprawie;

6. sprzęt służący dla potrzeb uzbrojenia i wyekwipowania armji, niewyrabiany w kraju lub wyrabiany w niedostatecznej ilości, sprowadzany z zagranicy bezpośrednio przez władze wojskowe;

7. towary będące przedmiotem monopolów państwowych wykonywanych przez państwo, sprowadzane przez zarządy monopolów z uwzględnieniem umownych postanowień dla monopolów nie pozostających w zarządzie państwowym oraz dla monopolów Wolnego Miasta Gdańska;

8. obrazy nawet w ramach, rzeźby i inne dzieła artystów polskich;

9. ordery i medale nadane przez rządy państw zagranicznych oraz dyplomy i odznaki;

10. ryby, foki, wieloryby i inne stworzenia morskie złowione przez polskich i gdańskich rybaków lub przez załogi polskich i gdańskich statków oraz przetwory z tych połowów dokonane na morzu; ze zwolnienia od cła nie korzystają małże i skorupiaki złowione na obcych wodach przybrzeżnych;

11. trumny ze zwłokami i urny z popiołami zwłok wraz z kwiatami i wieńcami; wieńce i bukiety żałobne przywożone z zagranicy przez osoby przybywające na pogrzeb lub w celu odwiedzenia grobów; wieńce, kwiaty oraz przedmioty przeznaczone do utrzymania lub ozdoby grobów poległych żołnierzy państw obcych;

12. towary objęte jedną przesyłką, od których cło w ogólnej kwocie nie przekracza 0,20 zł.

Władze celne mogą zwalniać od należności celnych:

1. przedmioty używane, które podróżni wiozą ze sobą do osobistego użytku, jeżeli odpowiadają stosunkom podróżnego i potrzebom podróży; przedmioty nowe mogą być zwalniane od cła tylko w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie;

2. drobne narzędzie, przyrządy i instrumenty, które wiozą ze sobą podróżni nie zamieszkali stale w kraju, celem wykonywania zawodu podczas czasowego pobytu w kraju;

3. używane przedmioty, które wiozą ze sobą w związku z wykonywaniem zawodu pracownicy publicznych zakładów przewozowych, lotnicy, automobiliści, marynarze, flisacy, woźnice i t. d.;

4. przedmioty wymienione powyżej w punktach 1 i 2 — również gdyby były przesyłane oddzielnie;

5. żywność oraz lekarstwa, przewożone przez osoby wymienione powyżej w punktach 1—3, w ilościach odpowiadających potrzebie w czasie podróży;

6. przedmioty monopolów państwowych oraz przedmioty podlegające opłatom monopolowym i podatkom pośrednim, przewożone przez podróżnych, w ilości określonej osobnemi przepisami;

7. środki płatnicze i papiery wartościowe:

8. honorowe upominki oraz nagrody, uzyskane na zagranicznych kongresach, wystawach, konkursach, zawodach sportowych i t. p. przez osoby zamieszkałe w kraju;

9. wzory i próbki towarów, nieprzeznaczone do sprzedaży i nie nadające się do innego użytku;

10. materjały pędne i smary, znajdujące się na środkach przewozowych wprowadzanych do czasowego użycia, — w ilości i na warunkach ustalanych w drodze rozporządzenia;

11. przedmioty pokazowe i pomoce naukowe dla instytucyj naukowych oraz dla szkół, zakładów naukowych i wychowawczych, z wyjątkiem przedmiotów służących celom gospodarczym lub użytkowym; druki wszelkiego rodzaju przeznaczone dla publicznych zbiorów naukowych;

12. medyczne i chirurgiczne instrumenty i aparaty dla publicznych lecznic utrzymywanych przez Państwo, samorządy oraz fundacje lub korporacje służące dobru publicznemu, z wyjątkiem instrumentów i aparatów, wyrabianych w kraju;

13. przedmioty, stanowiące mienie państwowe lub osób prywatnych, zwracane z zagranicy do kraju na zasadzie repartiacji lub rewindykacji;

14. mienie używane osób przesiedlających się do polskiego obszaru celnego po rocznym co najmniej pobycie zagranicą, jeżeli odpowiada ich stanowi i stosunkom i ma służyć nadal do ich własnego użytku lub do wykonywania zawodu; warunek jednorocznego pobytu zagranicą nie dotyczy dyplomatycznych i konsularnych przedstawicieli Państwa Polskiego, którzy na polecenie władzy przełożonej powracają do kraju w terminie wcześniejszym;

15. wyprawy ślubne, podarunki zaręczynowe i ślubne dla osoby płci żeńskiej zamieszkałej przynajmniej od dwóch lat zagranicą i przesiedlającej się do polskiego obszaru celnego wskutek zawarcia związku małżeńskiego z osobą stale na tym obszarze zamieszkującą; wyprawy i podarunki powinny odpowiadać stanowi i stosunkom osoby wychodzącej zamąż i mogą być zwalniane od cła tylko w przeciągu jednego roku od daty zawarcia związku małżeńskiego; Minister Skarbu może zarządzić zwolnienie od cła w ciągu jednego dalszego roku;

16. przedmioty używane pochodzące z spuścizny po osobie zmarłej zagranicą, które na podstawie prawa spadkowego przypadły bezpośrednio spadkobiercom zamieszkałym na polskim obszarze celnym;

17. odzież, bieliznę i obuwie wszystko w stanie używanym, nadsyłane w darze przez zagranicznych ofiarodawców jako wsparcie dla osób niezamożnych i przeznaczone do własnego użytku tych osób;

18. przedmioty nadsyłane w darze przez zagranicznych ofiarodawców do własnego użytku pogorzelców, osób dotkniętych powodzią lub poszkodowanych wskutek innych klęsk żywiołowych;

19. przedmioty nadsyłane w darze przez zagranicznych ofiarodawców dla potrzeb ubogich kościołów, cerkwi, zborów, meczetów, synagog i innych domów modlitwy wyznań religijnych przez Państwo uznanych;

20. zwykłe materjały budowlane przeznaczone dla osób wymienionych w punkcie 18 zamieszkałych w pasie granicznym oraz dla kościołów i domów modlitwy, wymienionych w punkcie 19 i położonych w pasie granicznym, jeżeli sprowadzenie takich materjałów z kraju napotyka na niepomierne trudności lub powoduje zbyt wielkie koszta;

21. materjały do budowy, naprawy lub wyposażenia statków powietrznych, rzecznych i morskich, używane w przemyśle budowy statków, z wyjątkiem urządzeń kajutowych i kuchennych; od ulgi tej wyłączone są statki dla żeglugi na jeziorach i rzekach, służące celom luksusowym;

22. materjały i przedmioty, niewyrabiane w kraju, przeznaczone do siły zbrojnej Państwa;

23. blankiety tryptyków i książeczek z przepustkami dla ruchu środków lokomocji,

wydawane zagranicą przez zagraniczne zrzeszenia; plakaty i prospekty propagandowe, wydawane zagranicą przez zagraniczne zrzeszenia i instytucje w związku z kongresami naukowemi, zawodami sportowemi i t. p.;

24. bilety zagranicznych przedsiębiorstw przewozowych, wydawnictwa taryfowe oraz wszelkie druki, wydawane przez międzynarodowe organizacje lub zagraniczne zarządy kolejowe, pocztowe, radjofoniczne i t. p, nadsyłane dla polskich zarządów;

25. płody gospodarstw rolnych, rybnych i leśnych, położonych w pasie granicznym, a przeciętych lub oddzielonych granicą celną, jeżeli przecięte lub oddzielone gospodarstwa stanowia gospodarczą całość.

Minister Skarbu może przyznawać zwolnienie od należności celnych w przypadkach nieprzewidzianych prawem niniejszem, jeżeli za zwolnieniem będą przemawiać szczególne względy. Ogółem suma tych zwolnień nie może przekraczać 100.000 zł. rocznie.

Zwolnione od cła rzeczy przesiedlenia i wyprawy ślubnej nie mogą być odstępywane wciągu 2-ch lat osobom trzecim, bez uprzedniego, uiszczenia cła.

ULGI CELNE

Dla popierania wytwórczości krajowej, Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych może przyznawać w drodze rozporządzenia:

a) zniżki celne lub zwolnienia od cła dla artykułów pierwszej potrzeby, artykułów niezbędnych dla produkcji krajowej przemysłowej i rolnej, oraz dla artykułów wszekiego rodzaju w przypadkach, gdy tego wymagają szczególne warunki gospodarcze kraju;

b) częściowy lub całkowity zwrot cła uiszczonego za zagraniczne surowce, półfabrykaty lub materjały pomocnicze, użyte przy wyrobie towarów wywożonych z kraju lub za użyte przy ich wyrobie narzędzia i maszyny zagraniczne;

c) przywóz bez cła odpowiedniej ilości zagranicznych surowców lub półfabrykatów tego samego rodzaju, jak użyte przy wyrobie towarów z kraju wywożonych.

W wykorzystaniu tych uprawnień, ważnych dla życia gospodarczego, zostało wydanych kilka rozporządzeń dotyczących zniżek celnych oraz zwrotów ceł przy wywozie zagranicę niektórych towarów.

Rozporządzenia te ogłoszone zostały w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 96 z dnia 30. X. 1934 r.

Jeżeli chodzi o zniżki celne to przyznane zostały przeważnie na pewien oznaczony czas. W istocie rzeczy po upływie tego okresu przyznaje się nowe zniżki celne, jeżeli sytuacja gospodarcza tego wymaga.

Zniżki celne ustalone są albo w stałych kwotach, albo w procentach od stawki normalnej autonomicznej. W przeważnej części zastosowanie zniżki celnej uzależnione jest od pozwolenia Ministerstwa Skarbu. Jeżeli nie jest wymagane pozwolenie, wówczas stosuje się zniżkę celną automatycznie. Władza, wydająca pozwolenie uzależnia zastosowanie zniżki od użycia sprowadzonego towaru do pewnego ściśle określonego celu; dla sprawdzenia, czy warunki te są dochowane, urzędy celne przeprowadzają kontrolę celną, za którą pobiera się specjalne opłaty. Użycie oclonego ze zniżką celną towaru do innego celu, stanowi przestępstwo karne skarbowe, podlegające ukaraniu w myśl ustawy karnej skarbowej.

Uzyskanie pozwolenia na zastosowanie zniżki celnej na niektóre towary (owoce południowe, towary kolonjalne i oleje roślinne) uzależnione jest od wywozu zagranicę pewnych ściśle określonych towarów, na dowód czego urzędy celne potwierdzają zaświadczenia o kompensacyjnym wywozie. Sprawę tę reguluje obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 29 października 1934 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o warunkach uzyskania pozwoleń na zastosowanie zniżek celnych przy przywozie owoców południowych, towarów kolonjalnych i olejów roślinnych (Monitor Polski Nr. 252 z dn. 2 listopada 1934 r.).

Sprawę zwrotów ceł przy wywozie towarów zagranicę regulują rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 25. X. 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych, ogłoszone w Dz. U. R. P. Nr. 96 z dn. 30. X. 1934 r. oraz rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 27 i 29 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 97 z dnia 30. X. 1934 r.). Te ostatnie rozporządzenia zawierają przepisy wykonawcze do właściwych rozporządzeń o zwrotach ceł.

Rozporządzenia wymienione, ustalają listę towarów korzystających ze zwrotów ceł, stawki zwrotów ceł oraz tok postępowania przy przyznawaniu zwrotu cła.

Strona ubiegająca się o zwrot cła obowiązana jest przedstawić przy odprawie celnej t. zw. zaświadczenie eksportowe.

Zaświadczenia eksportowe wystawia Ministerstwo Skarbu, jeżeli chodzi o wywóz spirytusu etylowego, Ministerstwo Przemysłu i Handlu, przy wywozie zbóż, produktów przemiału i słodu, oraz lnu i pakuł lnianych, oraz upoważnione do tego izby przemysłowo - handlowe i związki eksportowe, jeżeli chodzi o wywóz innych towarów.

Po dokonanym wywozie towaru zagranicę, urząd celny wystawia kwit wywozowy na taką kwotę, jaka odpowiada ilości wywiezionego towaru. Kwity wywozowe wystawiane są na okaziciela i mogą być realizowane w upoważnionych do tego urzędach celnych, przyczem kwity wywozowe wystawione z tytułu wywozu za zwrotem cła zbóż, produktów przemiału i słodu oraz spirytusu etylowego, uprawniają do otrzymania zwrotu cła w gotówce, natomiast kwity wywozowe przy innych towarach — uprawniają do otrzymania zwrotu cła, jeżeli jednocześnie strona płaci cło w kwocie nie mniejszej od kwoty, na jaką opiewa kwit wywozowy; innemi słowy, kwitami temi może być płacone cło.

POWINNOŚĆ CELNA I PRZEKROCZENIA GRANICY

Kto przekracza granicę celną oraz przewozi lub wywozi towary, powinien stosować się do obowiązujących przepisów i ponosi odpowiedzialność za naruszenie przepisów.

Przekraczać granicę wolno w zasadzie tylko na drogach celnych. Drogami celnemi są linje kolei żelaznych, przystanie morskie i wjazdy do nich przeznaczone do użytku publicznego, drogi lądowe, wodne i powietrzne, uznane i ogłoszone jako drogi celne. Wszystkie inne drogi są drogami ubocznemi.

Każda osoba, bez względu na to, czy przenosi lub przewozi ze sobą towary, obowiązana jest zgłosić się w urzędzie celnym i przedstawić do odprawy celnej przewożone przedmioty.

Od obowiązku zgłaszania się w urzędzie celnym istnieje szereg wyjątków, jak np. dla turystów w górach, właścicieli i użytkowców gospodarstw rolnych, leśnych i rybnych, przeciętych lub oddzielonych granicą celną.

OGRANICZENIA OBROTU TOWAROWEGO Z ZAGRANICĄ

Prawo celne zawiera upoważnienie dla Ministra Skarbu do wprowadzania w porozumieniu z właściwemi Ministrami ograniczeń obrotu towarowego z zagranicą ze względu na obronę kraju, publiczne bezpieczeństwo, zdrowie, ochronę roślin i zwierząt oraz zobowiązanie międzynarodowe. Ponadto Rada Ministrów władną jest wprowadzić czasowe ograniczenia obrotu towarowego, jeżeli tego wymaga położenie gospodarcze kraju.

Ograniczenie przywozowe i wywozowe (z wyjątkiem ograniczeń gospodarczych) wymienione są w przepisach wykonawczych do prawa celnego. Są to przepisy albo samoistne, albo też zaczerpnięte ze specjalnych ustaw, względnie rozporządzeń.

Zabronione do przywozu do obszaru celnego są:

a) ze względów zdrowotnych:

I. dwuacety lomorfina (heroina) i jej sole oraz przetwory zawierające dwuacety lomorfinę albo jej sole,

II. surogat szafranu,

III. obicia papierowe (tapety), papiery drukowane, materje i inne przedmioty, zabarwione farbą arszenikową,

IV. farba anilinowa, zawierająca arszenik (fuksyny i innych nazw), w kawałkach, proszku i cieście (nie w kryształach),

V. fasola z gatunków: „Phaseolus lunatus“ i „Rangoon“ oraz wszelka fasola trująca;

b) ze względu na obronę kraju i bezpieczeństwo publiczne: wszelkiego rodzaju broń typu wojskowego, amunicja do niej, granaty, bomby, urządzenia wybuchające, materjały wybuchowe oraz inne wojskowe środki walki, tudzież części i przyborów do nich; zakaz ten nie dotyczy przywozu materjałów wybuchowych dla celów przemysłowych oraz eksploatacji rolnej i leśnej;

c) z innych względów publicznych:

I. jagody rybiej trutki (baccae cocculi indici),

II. wszelkie druki i przedmioty o charakterze bluźnierczym i obrażającym uczucia religijne, narodowe lub moralne,

III. liście, obierzyny i odpadki ziemniaczane, bez względu na kraj pochodzenia,

IV. bilety loteryj zagranicznych lub t. zw. obligacje premjowe w emisjach osób prywatnych, towarzystw, miast i państw,

V. marki do gry oraz wszelkie przedmioty naśladujące monety krajowe lub zagraniczne,

VI. odbitki naśladujące pieniądze papierowe i papiery wartościowe, zarówno krajowe jak i zagraniczne, oraz przedmioty ozdobione takiemi naśladownictwami, z wyjątkiem wydawnictw literackich i naukowych,

VII. karty do gry w stanie luźnym, z wyjątkiem kart do gry dozwolonych do przywozu w ruchu podróżnych (§ 16 do p. 1),

VIII. wszelkie etykiety, kapsle, korki, próżne naczynia i t. p. z firmami zagranicznych producentów, jeżeli zostały dostarczone bez odpowiedniego towaru.

Etykiety, kapsle, korki, naczynia i t. p. z firmami zagranicznych producentów, wprowadzone jednocześnie z właściwym towarem, mogą być przywożone w stosunku odpowiadającym ilości towaru.

Jeżeli zagraniczny towar był przywieziony wcześniej, urząd celny może przepuścić należące do tego towaru etykiety, kapsle, korki i t. p. po uprzedniem stwierdzeniu, że wprowadzony towar przybył bez nich.

W przypadkach przywozu etykiet, naczyń i t. p. z firmami zagranicznych producentów celem rejestracji w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej względnie w Urzędzie Patentowym W. M. Gdańska, należy przedstawić w urzędzie celnym odpowiednie zaświadczenie Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej względnie Urzędu Patentowego W. M. Gdańska. Etykiety, naczynia i t. p. adresowane bezpośrednio do wymienionych Urzędów Patentowych podlegają odprawie bez wzmiankowanych zaświadczeń.

W przywozie niżej wymienione towary podlegają ograniczeniom przywozowym:

I) towary będące przedmiotem monopolów państwowych mogą sprowadzać zarządy monopolów, natomiast osoby prywatne mogą towary takie sprowadzać tylko za pozwoleniem Ministerstwa Skarbu. Wyjątek stanowią wyroby tytoniowe, w ilości do 1 kg., jeżeli sprowadzane są do osobistego użytku;

II) broń i amunicja typu nie wojskowego oraz materjały wybuchowe przeznaczone dla przemysłu oraz eksploatacji rolnej i leśnej można sprowadzać na podstawie pozwoleń wojewódzkiej władzy administracji ogólnej. Broń typu nie wojskowego oraz amunicję do niej, jeżeli przeznaczone są do osobistego użytku sprowadzającego lub podróżnego można sprowadzać z zagranicy na podstawie pozwoleń starostw lub zaświadczeń konsulatów polskich;

III) środki lecznicze wymienione w specjalnych wykazach można sprowadzać z zagranicy na podstawie zaświadczeń wojewódzkiej władzy administracji ogólnej; środki zaś niewymienione w wykazach nadto jeszcze za pozwoleniem Ministra Skarbu. Wyjątek stanowią drobne ilości środków leczniczych sprowadzane dla celów badawczych przez wyższe uczelnie, szpitale i t. d., oraz na podstawie recept lekarskich środki w ilościach do 250 gr. przeznaczone do osobistego użytku.

Surowice i szczepionki używane w lecznictwie można sprowadzać za pozwoleniem Ministra Opieki Społecznej.

IV) Opjum surowe, lecznicze, do palenia i jego odpadki (dross i t. p.) haszysz, morfina, kokaina oraz ich sole i pochodne uznane za szkodliwe dla zdrowia, jak również apomorfina, tebaina, peronina, etylomorfina (dronina), metylomorfina (kodeina), mogą być sprowadzane na podstawie dwóch pozwoleń, a to pozwolenie Ministra Skarbu upoważniającego do odprawy celnej, oraz pozwolenia przywozu Ministra Opieki Społecznej. Powyższe ograniczenie wypływa częściowo z zobowiązań międzynarodowych.

V Produkty zapalne zawierające biały i żółty fosfor mogą być przywożone na podstawie pozwoleń Ministra Opieki Społecznej.

VI Biel ołowiana, siarczan ołowiu oraz inne produkty zawierające te związki mogą być przywożone z zagranicy na podstawie pozwolenia Ministra Skarbu wydanego w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej i Ministrem Przemysłu i Handlu. Ograniczenie to nie ma zastosowania do gotowych farb artystycznych.

VII Zwierzęta jednokopytowe i racicowe, oraz drób i gołębie, papugi, psy, koty, ryby, raki oraz zwłoki zwierząt, części zwierząt, wytwory zwierzęce, jak również uprząż używana, przyrządy pszczelarskie używane, pasza objętościowa, ściółka, wszelkie przedmioty, które mają ślady krwi lub ropy, względnie są zanieczyszczone odchodami, jak również surowice i szczepionki dla celów weterynaryjnych oraz preparaty biologiczne do rozpoznawania chorób zwierząt mogą

być sprowadzane na podstawie pozwolenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, jeżeli zawarte międzynarodowe umowy weterynaryjne lub specjalne rozporządzenia nie stanowią inaczej.

Wszelkiego rodzaju ziemniaki (również sadzeniaki) dozwolone są do przywozu na podstawie pozwolenia Ministerstwa Skarbu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych. Ziemniaki powinny być przywożone w nowym, nieużywanym opakowaniu lub w zaplombowanych wagonach. Ponadto przesyłki z ziemniakami winny być opatrzone w dwa egzemplarze świadectwa oficjalnej służby fitopatologicznej kraju pochodzenia, że ziemniaki wolne są od chorób (jak np. raka ziemniaczanego, parcha pasożytnego i t. d.) oraz że wyhodowane zostały w miejscowości wolnej od tych chorób.

Podobnie drzewka i krzewy, rośliny ozdobne ukorzenione, niektóre owoce w stanie świeżym, jak jabłka, gruszki, śliwki, morele, brzoskwinie, wiśnie i czereśnie, wszelkie warzywa w stanie świeżym, nasiona grochu, peluszki, fasoli, soczewicy, wyki, bobu i bobiku powinny być zaopatrzone w dwa egzemplarze świadectwa oficjalnej służby fitopatologicznej, stwierdzającej, że produkty wolne są od chorób roślin i zostały wyprodukowane w miejscowości wolnej od tych chorób.

Przy przywozie z zagranicy nasion: koniczyny, lucerny, przelotu, nostrzyka, komonicy i tymotki wymagane jest przedstawienie świadectwa czystości nasion, wystawionego przez stację oceny nasion na dowód, że nasiona te nie zawierają kamionki. Ponadto nasiona te podlegają przymusowi barwienia na kolor czerwony przy pomocy roztworu eozyny. Barwienie odbywa się w ten sposób, że do wnętrza worka z nasionami wstrzykuje się 0,9% roztwór eozyny w spirytusie denaturowanym (w stosunku 160 cm.^{3} roztworu eozyny na 100 kg. nasion). Koszta barwienia, które są stosunkowo niskie, ponosi importer.

Fasola (oprócz zakazanej bezwzględnie do przywozu) powinna być zaopatrzona oprócz świadectwa wymaganego przy warzywach, owocach, krzewach i t. p. nadto jeszcze w świadectwo kwalifikacyjne, stwierdzające, że fasola nie zawiera szkodników trujących.

Wyżej wspomniane świadectwo oficjalnej służby fitopatologicznej państw zagranicznych mogą być zastąpione świadectwami polskiej stacji ochrony roślin.

Sztuczne środki słodzące oraz związki chemiczne, które zapomocą prostych zabiegów mogą być przetworzone na sacharynę i środki do niej zbliżone, mogą być sprowadzane przez wytwórnie i hurtowe składy materjałów aptecznych na podstawie pozwoleń w myśl obowiązujących w tej mierze przepisów.

Eter etylowy i jego mieszaniny ze spirytusem etylowym mogą być przywożone z zagranicy na podstawie pozwoleń Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu i ew. z Ministrem Opieki Społecznej, jeżeli chodzi o przywóz do celów leczniczych.

Gołębie z wyjątkiem t. zw. rysi polskich, pawiaków i garłaczy można sprowadzać za pozwoleniem wojewódzkiej władzy administracji ogólnej.

Przy wywozie następujące towary podlegają ograniczeniom:

1) wszelkiego rodzaju broń typu wojskowego, amunicja do niej, granaty, bomby, urządzenia wybuchowe, i materjały wybuchowe oraz inne wojskowe środki walki, tudzież części i przybory do niej mogą być wywożone na podstawie pozwolenia Ministra Spraw Wojskowych;

2) gołębie wszelkiego gatunku, z wyjątkiem t. zw. rysi polskich, pawiaków i garłaczy mogą być wywożone zagranicę za pozwoleniem wojewódzkiej władzy administracyjnej;

3) zabytki charakterystyczne dla pewnej epoki, posiadające wartość artystyczną, kulturalną, historyczną, archeologiczną lub paleontologiczną, można wywozić na podstawie pozwolenia władzy konserwatorskiej I instancji (wojewódzkie władze administracji ogólnej); wywóz dzieł sztuki oraz zabytków starożytności z W. M. Gdańska, może być dokonywana za pozwoleniem Senatu W. M. Gdańska;

4) opjum surowe, lecznicze, do palenia i jego odpadki (dross i t. p.), haszysz, morfinę, kokainę i wszelkie ich sole i przetwory uznane za szkodliwe dla zdrowia, etylomorfinę (dioninę), metylomorfinę (kodeinę), tebainę, peroninę i apomorfinę można wywozić na podstawie pozwolenia na wywóz Ministra Opieki Społecznej oraz pozwolenia Ministra Skarbu na dokonanie odprawy celnej; wywóz heroiny i jej soli jest zakazany;

5) na wywóz dzikich ptaków śpiewających, jako to: słowików, sikor, szczygłów, ziemb i t. p. tępicieli szkodliwych owadów zezwala Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych;

6) wywóz żubrów może być dokonany za pozwoleniem Ministra Skarbu wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

ZAKAZY PRZYWOZU ZE WZGLĘDÓW GOSPODARCZYCH

Na szczególną uwagę zasługują zakazy przywozu ze względów gospodarczych. Zakazy te w polityce handlowej okazały się skuteczniejszem narzędziem od ceł ochronnych. Różnorodność przyczyn, które składają się na wprowadzenie zakazów przywozu, nie pozwala na ich wyliczenie. Najważniejszemi przyczynami są: ochrona produkcji krajowej względy polityki dewizowej, chęć utrzymania dodatniego bilansu handlowego i t. p.

Prawo celne zawiera upoważnienie dla Rady Ministrów do wprowadzania ograniczeń przywozowych, wywozowych i przewozowych, jeżeli tego wymaga położenie gospodarcze kraju. Dotychczas wprowadzone zostały w życie zakazy przywozu, a to ostatnio rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12. X. 1934 (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 871). Do tego rozporządzenia wydane zostało jeszcze rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 29. X. 1934 r. o warunkach udzielania pozwoleń na prawo przywozu towarów objętych zakazami przywozu (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 893).

Rozporządzenie Rady Ministrów wprowadza dwie listy towarów zakazanych. Lista pierwsza obejmuje towary, których przywóz uznano wogóle za niepożądany, lista zaś druga obejmuje towary zabronione czasowo (do dnia 30. IV. 1935 r.) do przywozu ze względu na obecną sytuację gospodarczą. Zazwyczaj okres ważności tej listy bywa przedłużany.

Do zezwalania na przywóz towarów zakazanych, upoważniony jest Minister Przemysłu i Handlu.

Pozwolenia udzielane są z ważnością na pewien okres (3 miesiące). Dla dochowania okresu ważności, towar powinien być zgłoszony do odprawy celnej ostatecznej w okresie ważności pozwolenia.

Pozwolenia mogą zawierać pewne warunki np. bezpośrednie nadanie do przewozu do Polski, przedstawienie świadectwa pochodzenia i t. d. Ostatnio wymienione świadectwa pochodzenia służą do udowodnienia, że towar pochodzi rzeczywiście z kraju, wskazanego w pozwoleniu. Świadectwa te mogą być wystawiane w każdym kraju przez urzędy celne i upoważnione instytucje, przyczem świadectwa pochodzenia wystawiane nie przez urzędy celne, winny być wizowane przez Konsulaty Polskie.

Od wydawanych pozwoleń na prawo przywozu pobiera się specjalne opłaty manipulacyjne w wysokości 0.1%, 0,25% lub 1% wartości krajowej towaru, zależnie od towaru.

OGÓLNE ZASADY POSTĘPOWANIA CELNEGO

Zagraniczne towary przywożone do polskiego obszaru celnego powinny być zaopatrzone w deklaracje celne nadawcy, zawierające dane odnoszące się do towaru. Przy niektórych przewozach (np. drogą morską, powietrzną i t. d.) deklaracja ta może być zastąpiona innym dokumentem, zazwyczaj odpisem listu przewozowego, konosamentu.

Towary dostawione do urzędu celnego powinny być w ustalonym okresie zgłoszone do odprawy celnej. Okres ten wynosi w urzędach celnych wewnętrznych, morskich i lotniczych — 30 dni, licząc od daty dostawienia do urzędu celnego, w urzędach celnych granicznych — 10 dni; w urzędach celnych drogowych II kl. towary powinny być zgłoszone do odprawy celnej w dniu nadejścia.

Towary, które nie zostały zgłoszone przez stronę w powyższym terminie, podlegają zgłoszeniu do odprawy celnej ostatecznej z urzędu przez zarząd magazynu, w którym są złożone. W tych przypadkach pobiera się oprócz cła i normalnej opłaty manipulacyjnej ponadto jeszcze dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję) w wysokości 5% sumy cła.

Rozróżniamy 5 rodzajów odpraw:

1) odprawa ostateczna przywozowa i ostateczna wywozowa,
2) odprawa warunkowa przywozowa i warunkowa wywozowa,
3) przekazanie towaru do innego urzędu celnego,
4) złożenie towarów na skład celny,
5) powrotny przywóz z zagranicy towarów krajowych i powrotny wywóz zagranicę towarów zagranicznych — poza obrotem warunkowym.

Zgłoszenie do odprawy celnej może złożyć osoba uprawniona do rozporządzania towarem (strona). Za stronę uważa się:

a) bezpośredniego posiadacza towaru,

b) osobę, która dokumentami (listem przewozowym, wykupionym kwitem bagażowym, konosamentem, potwierdzeniem zgłoszenia towarów na skład celny) wykaże swe uprawnienia.

Osoba uprawniona do rozporządzania towarem może sama zgłosić towar do odprawy celnej lub też upoważnić:

1) agenta celnego,

2) swego pracownika,

3) każdą osobę, jeżeli towar nie jest przeznaczony na handel.

Agentem celnym jest ten, kto zawodowo lub zarobkowo załatwia formalności celne przy odprawach celnych w zastępstwie stron i posiada na to koncesję Ministra Skarbu.

Koncesja ważna jest na lat 5 i może być cofnięta wrazie popełnienia nadużycia, działania na szkodę Skarbu Państwa lub też nierzetelnego wykonywania zleceń w sprawach związanych z odprawą celną.

Oprócz agentów celnych, załatwianiem formalności celnych zajmują się jeszcze agencje celne publicznych przedsiębiorstw przewozowych (jak np. Ajencje Celne Polskich Kolei Państwowych). Ajencje takie wykonywają swe czynności czy to na mocy upoważnień stron, czy też z urzędu na podstawie swoich przepisów, jeżeli one nakładają obowiązek na publiczne przedsiębiorstwa załatwienia formalności celnych co do przesyłek przewożonych przez te przedsiębiorstwa.

Przed zgłoszeniem towaru do odprawy celnej strona może zbadać przywieziony towar, sprawdzić jego rodzaj i ilość i pobierać próby towarów celem zbadania jego jakości. Prawo to będzie wprowadzane w życie stopniowo w poszczególnych urzędach celnych.

Wstępne badanie towaru ma na celu umożliwienie należytego zgłoszenia towarów, bowiem, gdy strona nie poda wszystkich danych służących za podstawę do wymiaru cła, zgłoszenia takie uważa się za niezupełne i pobiera się wówczas akcydencję (5% sumy cła) względnie, gdy towar zostanie zgłoszony dokładnie, a przy rewizji okaże się niezgodność — to wówczas wchodzi w grę odpowiedzialność karna skarbowa z powodu niezgodnego z rzeczywistością zadeklarowania.

Ministerstwo Skarbu na żądanie udziela informacji w sprawie stosowania taryfy celnej. Informacja taka obowiązuje urząd celny, do którego ją na żądanie petenta skierowano, przez przeciąg 3 miesięcy. Jeżeli w międzyczasie taryfa celna zostanie zmieniona, na skutek czego udzielona informacja byłaby sprzeczna z taryfą celną również informacja traci swą ważność z chwilą zmiany taryfy celnej, choćby okres 3-miesięczny jeszcze nie minął.

ODPRAWA OSTATECZNA PRZYWOZOWA

Odprawie ostatecznej podlegają towary zagraniczne, które przeznaczone są do wolnego obrotu.

Towary podlegają wymiarowi w/g tego stanu, w jakim znajdują się w chwili przekroczenia granicy celnej. Gdyby jednak towary w czasie przewozu lub przechowania pod kontrolą celną zmieniły swą jakość lub ilość z przyczyn od strony niezależnych, to wówczas podlegają ocleniu według stanu w chwili przeprowadzenia rewizji celnej.

Towary, które w czasie przewozu i przechowania pod kontrolą urzędu celnego uległy zniszczeniu — są wolne od cła.

Należności celne i opłaty manipulacyjne wymierza się według stawek i przepisów obowiązujących w dniu zgłoszenia celnego, jeżeli należności celne uiszczone zostaną w ciągu 14 dni, licząc od daty sporządzenia wyniku rewizji. Po upływie tego okresu rozstrzyga dzień uiszczenia należności celnych. Przy odprawach celnych „z urzędu" (zgłoszonych po terminie obowiązującym do zgłaszania towarów) o stosowaniu stawek celnych rozstrzyga dzień uiszczenia cła.

Jeżeli chodzi o przepisy celne niedotyczące stawek celnych, to o ich stosowaniu rozstrzyga dzień zgłoszenia celnego, a przy rewizji „z urzędu" dzień rewizji.

Niektóre towary, których listę ustala Minister Skarbu, mogą być przed wydaniem do wolnego obrotu podane znakowaniu (np. przez zawieszenie plomb celnych i zaopatrzenie w banderolę) dla odróżnienia ich od towarów krajowych. Obecnie przepis ten nie jest stosowany, ponieważ nie jest ogłoszona lista towarów podlegających znakowaniu.

Jeżeli chodzi o sposób zgłoszenia do odprawy celnej ostatecznej, to może być ono ustne lub na piśmie.

Zgłoszenie ustne dopuszczone jest w tych przypadkach, w których zgłoszenie na piśmie, jako wymagające więcej pracy i czasu, byłoby niecelowe i za uciążliwe np. w ruchu podróżnych, granicznym, pocztowym, przy zgłaszaniu towarów wolnych od cła, żywych zwierząt, towarów szybko psujących się i t. d.

Zgłoszenie to polega na tem, że strona zgłasza ustnie dane odnoszące się do towaru i rodzaju żądanej odprawy celnej, a dokument odprawy celnej sporządza urząd celny.

Regułą zgłaszania jest zgłoszenie na piśmie na przepisowych formularzach zgłoszeń celnych przywozowych. Zgłoszenie na piśmie może być ogólne albo szczegółowe.

Przy zgłoszeniu ogólnem strona wypisuje tylko ogólne dane o towarze, nie podając istotnych podstaw wymiaru cła, których ustalenie jest obowiązkiem urzędu celnego. W tych przypadkach pobiera się niezależnie od cła i normalnej opłaty manipulacyjnej, jeszcze ponadto dodatkową opłatę minipulacyjną (akcydencję), o czem już wyżej wspomniano. Z tego powodu zgłoszenie ogólne jest rzadziej stosowane.

Zgłoszenie szczegółowe winno zawierać te same dane, co zgłoszenie ogólne, a ponadto pozycję (punkt, literę i uwagę) taryfy celnej oraz wagę wymiarową lub wymiarową ilość sztuk, miarę i t. p. Zgłoszenie szczegółowe powinno być tego rodzaju, aby na jego podstawie można było prawidłowo wymierzyć należności celne, bez potrzeby przeprowadzania rewizji celnej, która wówczas ma raczej charakter sprawdzenia.

Za niezgodności co do ilości i jakości towaru stwierdzone przy rewizji celnej w przypadkach zgłoszenia szczegółowego strona odpowiada karnie w myśl ustawy karnej skarbowej.

Po przeprowadzeniu rewizji celnej, urzędnik rewidujący ustala wynik rewizji, który okazuje się osobie zgłaszającej dany towar do odprawy celnej. Jeżeli zgłaszający zgadza się z wymiarem ustalonym przez urzędnika, wówczas zaznacza to na zgłoszeniu, jeżeli zaś nie — wówczas zgłasza sprzeciw. W tym przypadku urzędnik rewidujący przedstawia sporną sprawę do rozstrzygnięcia Komisji taryfowej. Komisje te utworzone są tylko w urzędach celnych I kl. i składają się z przewodniczącego (naczelnika urzędu celnego lub jego zastępcy) oraz 2 członków z pośród najbardziej doświadczonych w towaroznawstwie i taryfikacji urzędników. Komisja orzeka większością głosów. W razie rozbieżności głosów, rozstrzyga głos przewodniczącego. Orzeczenie Komisji ogłasza się stronie, która oświadcza, czy zgadza się z orzeczeniem, czy nie. W wypadku dalszego sprzeciwu urząd celny przedstawia sprawę taryfikacji do rozstrzygnięcia Ministerstwu Skarbu, które orzeka ostatecznie w administracyjnem toku instancji. Orzeczenia Ministerstwa Skarbu mogą być zaskarżone do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Na dowód dokonanej odprawy celnej strony otrzymują kwity celne.

Wymierzone przez urząd celny należności celne powinny być uiszczone w okresie dni 14 od dnia sporządzenia wyniku rewizji, w przypadkach zaś wniesienia zażalenia, bieg tego terminu rozpoczyna się od dnia zawiadomienia strony o decyzji ostatecznej w administracyjnym toku instancyj.

Towary, od których należności celne nie zostały uiszczone w ustalonym okresie, podlegają sprzedaży w drodze publicznego przetargu. Przetarg przeprowadza urząd celny. Cenę wywołania ustala się według wartości rynkowej towaru, w każdym razie cena ta nie może być niższa od sumy wszystkich ciążących na towarze należności i kosztów. Uzyskaną przy przetargu nadwyżkę, pozostałą po zaspokojeniu kosztów przetargu, należności celnych i innych, wydaje się osobie, która wykaże uprawnienie do jej otrzymania. Nadwyżka przechodzi na własność Skarbu Państwa, jeżeli osoba uprawniona nie zgłosi się po odbiór w ciągu 3 lat od dnia przetargu towarów. W przypadku niesprzedania towarów przy pierwszym przetargu wyznacza się drugi przetarg, przyczem cena wywołania może być obniżona do kwoty wszystkich należności i kosztów ciążących na towarze. Gdy i przy drugim przetargu towary nie zostaną sprzedane, przetarg jest bezskuteczny a towary przechodzą na własność Skarbu Państwa. Towary takie mogą być zniszczone lub też przekazane bez pobrania należności celnych instytucjom społecznym, filantropijnym lub też na cele państwowe.

Na wniosek strony urząd celny może odroczyć sprzedaż towarów na okres czasu do 6 miesięcy.

Światło wiedzy, skarby kultury uprzystępnisz analfabecie — nauczywszy go czytać.

ODPRAWA OSTATECZNA WYWOZOWA

Zgłaszanie do odprawy celnej wywozowej odbywa się na analogicznych zasadach jak w przywozie. Zgłoszenie celne może być ustne lub na piśmie.

Zgłoszenie na piśmie obowiązuje w zasadzie przy odprawie towarów podlegających cłu wywozowemu, choćby te były zwalniane od cła, z wyjątkiem towarów szybko psujących się, żywych zwierząt i t. d., które zgłaszane są ustnie.

Przy towarach wolnych od cła wywozowego i ograniczeń wywozowych, urzędy celne wydają dowody odprawy celnej tylko na żądanie stron, które w tych przypadkach przedstawiają do potwierdzenia specjalne deklaracje wywozowe.

Odprawa celna wywozowa w zasadzie odbywa się w granicznych urzędach celnych. Jeżeli odprawy dokonano w wewnętrznym urzędzie, wówczas towar zostaje przekazany do granicznego urzędu celnego, który kontroluje wywóz zagranicę.

Należności celne i opłaty manipulacyjne wymierza się w/g stawek obowiązujących w dniu złożenia zgłoszenia celnego.

Gdy po dokonaniu odprawy celnej wywozowej towary uległy zniszczeniu przed wywiezieniem zagranicę, lub gdy strona zaniechała wywozu, pobrane należności celne podlegają zwrotowi.

ODPRAWA WARUNKOWA

Towary, które przywożone są z zagranicy lub wywożone zagranicę do pewnych celów, z zamiarem powrotnego wywozu zagranicę lub powrotnego przywozu do kraju — są odprawiane warunkowo.

Odprawa warunkowa dopuszczalna jest nie we wszystkich, lecz w ściśle określonych przypadkach.

Odprawa warunkowa polega na tem, że towar odprawiany warunkowo, jest czasowo wolny od należności celnych.

Zgłoszenie do odprawy celnej, i wymiar należności celnych następuje jak przy odprawie ostatecznej. Wymierzone należności celne muszą być zabezpieczone. Jeżeli warunkowo odprawiany towar podlega ograniczeniom przywozowym lub wywozowym, to oprócz zabezpieczenia celnego w wysokości normalnych należności celnych pobiera się nadto jeszcze zabezpieczenie w wysokości wartości towaru.

Zabezpieczenie powinno być złożone w gotówce lub w papierach wartościowych dopuszczonych przez Ministra Skarbu do przyjmowania jako kaucje. Na przyjęcie zabezpieczenia w innej formie (np. listu gwarancyjnego, weksla kaucyjnego i t. p.) zezwala Ministerstwo Skarbu.

Przy odprawie warunkowej obowiązuje zasada tożsamości towaru t. zn., że towar wywożony z powrotem zagranicę lub przywożony z powrotem do kraju musi być identyczny z towarem odprawionym pierwotnie warunkowo. W tym celu przy odprawie warunkowej zabezpiecza się tożsamość towaru przez nałożenie plomb celnych, cechowanie, opisanie, a przy obrocie uszlachetniającym czynnym również przez pobranie prób towaru.

Przeciwieństwem zasady identyczności towarów jest zasada równogatunkowości, która polega na tem, że zamiast towaru odprawionego warunkowo wywozi się zagranicę lub przywozi z zagranicy taki sam (a nie ten sam) towar.

Zasada ta w polskiem ustawodawstwie celnem znalazła swój wyraz jako wyjątek przy obrocie uszlachetniającym czynnym, a mianowicie Minister Skarbu może zezwolić na zastąpienie zagranicznych towarów takiemi samemi towarami krajowemi, z jednoczesnem zwolnieniem towarów zagranicznych od należności celnych.

Warunkowo odprawione towary powinny być wywiezione z powrotem zagranicę lub przywiezione z zagranicy w wyznaczonym okresie czasu. W razie, gdy towary te nie zostaną wywiezione zagranicę lub przywiezione z zagranicy w tym okresie, odprawa warunkowa staje się ostateczną, a strona obowiązana jest do uiszczenia:

a) należności celnych i innych,
b) przy towarach ograniczonych — wartości towaru, jeżeli strona nie przedstawi wymaganego przepisami pozwolenia na przywóz wzgl. wywóz,
c) kary za zwłokę — jeżeli zabezpieczenie celne nie było złożone w gotówce.

Kara (odsetki) za zwłokę wynosi 12% w stosunku rocznym i pobiera się ją za czas od chwili pierwotnej odprawy warunkowej.

Pobieranie kar za zwłokę jest uzasadnione z tego powodu, że strona, która nie zabezpieczyła w gotówce należnoci celnych, zyskiwałaby w ten sposób niezasłużony kredyt na czas od chwili wprowadzenia towarów aż do chwili uiszczenia cła.

Jak wyżej zaznaczono, odprawa celna dopuszczalna jest tylko w określonych przypadkach, a mianowicie:

1. do towarów przeznaczonych na wystawy, targi, jarmarki, konkursy zawody it.p,
2. do towarów przeznaczonych do czasowego użytku, doświadczenia, wypróbowania lub naśladowania,
3. do wzorów i próbek przewożonych przez podróżujących agentów handlowych,
4. do opakowań,
5. do środków przewozowych,
6. do zwierząt pociągowych oraz zwierząt przeznaczonych do rozpłodu, na wyścigi, na wypas i t. d.,
7. w ruchu podróżnych,
8. w ruchu granicznym,
9. w obrocie uszlachetniającym czynnym i biernym,
10. w obrocie reparacyjnym czynnym i biernym,
11. w innych przypadkach ustalonych przez Ministra Skarbu.

Na szczególną uwagę zasługuje obrót uszlachetniający czynny i bierny ze względu na ważną rolę jaką odgrywa w stosunkach gospodarczych.

Obrót uszlachetniający czynny polega na tem, że zagraniczne towary sprowadzane są do kraju celem poddania ich tu obróbce, lub przeróbce lub celem zużycia ich przy wyrobie towarów przeznaczonych na wywóz.

Obróbka, przeróbka i użycie towarów w obrocie uszlachetniającym czynnym zazwyczaj poddawane są osobnej kontroli celnej.

W interesie gospodarczym kraju leży jak największy obrót uszlachetniający czynny ze względu wykonania pracy w kraju.

W obrocie uszlachetniającym biernym towary krajowe wywożone są zagranicę celem poddania ich tam obróbce dla nadania im wyższego stopnia wykończenia.

Ze względu na to, że obrót ten nie jest gospodarczo korzystny, dopuszczony jest tylko w przypadkach:

1. gdy uszlachetnienie nie może być dokonane w kraju wcale lub w dostatecznej ilości, albo też w równie dobrym stopniu,
2. gdy mają być wypróbowane nowe procesy fabrykacyjne lub nowe wzory.

Dalszem ograniczeniem tego obrotu jest, że nie mogą być odprawiane w obrocie uszlachetniającym biernym te towary, które uprzednio były sprowadzone z zagranicy oraz towary, których tożsamość nie może być stwierdzona przy pomocy znakowania. Od tego ostatniego warunku mogą być dopuszczone wyjątki dla towarów, które po powrocie do kraju w stanie uszlachetnionym, mają być ponownie wywiezione zagranicę, lub gdy chodzi o jednorazowe wypróbowanie nowych procesów fabrykacyjnych względnie nowych wzorów.

Obrót reparacyjny czynny polega na tem, że zagraniczne towary przywożone są do kraju celem poddania ich tu naprawie. Obrót ten nie podlega żadnym ograniczeniom w przeciwieństwie do obrotu reparacyjnego biernego polegającego na tem, że towary krajowe wywożone są zagranicę celem dokonania tam naprawy.

Obrót reparacyjny bierny może być dopuszczony, gdy naprawa nie może być dokonana w kraju wcale lub w dostatecznym stopniu, lub gdy przedmioty były uprzednio sprowadzone z zagranicy i zachodzi potrzeba dokonania naprawy w zakładzie wytwórczym. Materjały zagraniczne dodane w procesie obrotu reparacyjnego biernego podlegają ocleniu według tej pozycji taryfy celnej, jakiej podlega sam przedmiot naprawiony.

Kończąc uwagi o obrocie warunkowym należy zaznaczyć, że w zasadzie wymagane jest zezwolenie władzy celnej na odprawy warunkową. Pozwoleń udziela w niektórych przypadkach Minister Skarbu (np. przy obrocie uszlachetniającym i t. d.), w innych zaś przypadkach Dyrekcja Ceł lub urzędy celne. Przy odprawie celnej niektórych towarów (np. w ruchu podróżnych, granicznym, przy opakowaniach, w obrocie reparacyjnym czynnym) nie jest wymagane pozwolenie.

ODPRAWA PRZEKAZOWA

Wszystkie towary przewożone przez granicę celną powinny być dostawione do granicznego urzędu celnego, jednakże odprawa ostateczna tych towarów, zarówno przywozowa jak i wywozowa oraz złożenie towarów na skład może się odbywać również i w wewnętrznych urzędach celnych. Przewóz takich towarów z jednego urzędu celnego do drugiego odbywa się w drodze przekazywania, które ma na celu utrzymanie towaru pod węzłem celnym i zapewnienie dostawienia towaru do odbiorczego

urzędu celnego w stanie niezmienionym. Odprawę przekazową stosuje się również przy tranzytowym przewozie przez polski obszar celny. Przekazywanie odbywa się na podstawie dokumentu, który nosi nazwę „list przekazowy" lub „list konwojowy".

Towary przekazywane za listem przekazowym przewozić mogą tylko publiczne przedsiębiorstwa przewozowe upoważnione do tego przez Ministra Skarbu. W rachubę wchodzą przedewszystkiem koleje. Na każdą przekazywaną przesyłkę przedsiębiorstwo przewozowe sporządza list przekazowy w trzech egzemplarzach. List przekazowy zawiera dane dotyczące przesyłki (cechy, numery, rodzaj towaru, wagę i t. d.), nazwę urzędu celnego odbiorczego oraz zobowiązanie przedsiębiorstwa przewozowego do dostawienia towaru do urzędu celnego odbiorczego w przepisanym terminie i w stanie niezmienionym. Urząd celny sprawdza zgodność listu przekazowego z dokumentami przewozowemi, w razie potrzeby poddaje towary rewizji celnej, nakłada na towary lub na środek przekazowy zamknięcia celne i po potwierdzeniu listu przekazowego oddaje go przedsiębiorstwu przewozowemu, które obowiązane jest do dostawienia listu wraz z przekazowemi towarami do odbiorczego urzędu celnego. Urząd celny odbiorczy poddaje dostawione towary rewizji zewnętrznej, poczem wysyła do urzędu celnego nadawczego potwierdzenie odbioru. Gdy przesyłka nie zostanie dostarczona do odbiorczego urzędu celnego lub gdy urząd celny odbiorczy stwierdzi brak pewnej ilości towaru, przedsiębiorstwo przewozowe obowiązane jest uiścić zarządowi ceł należności celne ciążące na niedostawionych towarach.

Jeżeli przewozu towarów celnych nie dokonywa publiczne przedsiębiorstwo przewozowe, przekazanie może nastąpić za listem konwojowym, na wniosek i odpowiedzialność osoby uprawnionej do rozporządzania towarem (strony). Przekazywanie za listem konjowym stosuje się w szczególności przy przewozie towarów celnych drogami kołowemi lub wodnemi. List konwojowy sporządza strona w 3-ch egzemplarzach, wyszczególniając w nim dokładnie ilość i rodzaj towarów, poczem urząd celny poddaje towary rewizji celnej zewnętrznej i wewnętrznej i ustala wysokość ciążących na towarach należności celnych oraz nakłada zamknięcia celne na towary lub na środek przewozowy. Wymierzone należności celne strona powinna zabezpieczyć. Zabezpieczenie celne pobiera się w gotówce, w papierach wartościowych lub — za osobnem pozwoleniem — w innej formie. W szczególności Dyrekcje Ceł mogą zezwolić na przyjęcie od firm godnych zaufania zamiast zabezpieczenia celnego pisemnego zobowiązania, że w razie niedostarczenia przekazanego towaru do urzędu celnego odbiorczego uiszczą niezwłocznie należności celne i inne oraz od towarów podlegających ograniczeniom przewozowym ponadto kwotę odpowiadającą wartości towarów. Po złożeniu zabezpieczenia celnego względnie złożenia zobowiązania urząd celny wręcza potwierdzony list konwojowy stronie, która obowiązana jest do dostawienia listu konwojowego wraz z przekazanemi towarami do odbiorczego urzędu celnego. Urząd celny odbiorczy sprawdza, czy towary nadeszły w niezmienionym stanie, poczem potwierdza ich odbiór urzędowi celnemu nadawczemu i zarządza zwrot pobranego zabezpieczenia. Jeżeli jednak towary nie zostały dostawione do odbiorczego urzędu celnego w przepisanym okresie lub nie zostały dostawione w całości, strona jest obowiązana do uiszczenia należności celnych i innych ciążących na niedostawionych towarach oraz dodatkowej opłaty w wysokości wartości towarów, jeżeli towary podlegały ograniczeniom przywozowym, a strona nie przedstawiła pozwolenia na przewóz wymaganego przy ostatecznej odprawie. Towary przekazane za listem konwojowym nie koniecznie muszą być przewożone przez stronę, która złożyła list konwojowy, niemniej jednak odpowiedzialność za należności celne będzie zawsze ciążyła na stronie.

Poza przekazywaniem towarów za listem przekazowym i konwojowym istnieje jeszcze trzecia forma przekazywania — za listem przejściowym. Stosuje się ją wtenczas, gdy towary pochodzące z wolnego obrotu w kraju mają być przesłane przez obcy obszar, celem powrotnego ich wprowadzenia do kraju lub gdy mają być przewiezione drogą morską z jednego portu krajowego do drugiego portu krajowego np. z Gdyni do Gdańska i odwrotnie. Urząd celny wyjściowy otrzymawszy list przejściowy wykonuje odprawę przekazową w sposób ustalony dla odprawy warunkowej. W szczególności urząd celny poddaje towary rewizji, nakłada zamknięcia celne na towary lub na środek przewozowy i potwierdzony list przejściowy wręcza stronie. Jeżeli towary podlegają cłom wywozowym, strona powinna złożyć zabezpieczenie w wysokości ciążących na towarze należności celnych. Na przekazanie towarów podlegających ograniczeniom wywozowym potrzebne jest osobne pozwolenie właściwej władzy. Przy powrotnym przywozie towarów do obszaru celnego list przejściowy służy stronie jako dowód, że wprowadzony towar jest krajowego pochodzenia. Urząd celny wejściowy stwierdza tożsamość przywożonych z powrotem towarów i jeżeli w tym kierunku niema wątpliwości, wydaje towary do wolnego obrotu. Gdyby strona nie przywiozła spowrotem do obszaru celnego towarów podlegających cłom wywozowym, obowiązana jest uiścić należności celne wywozowe ciążące na niedostawionych towarach oraz dodatkową opłatę w wysokości wartości towarów, jeżeli towary podlegały ograniczeniom wywozowym.

Przewóz towarów z jednego urzędu celnego do drugiego może się odbywać również pod konwojem funkcjonarjuszów celnych. Przekazywanie towarów pod konwojem stosuje się w szczególności wtenczas, gdy strona nie może złożyć zabezpieczenia celnego, lub gdy na towary, lub na środek przewozowy nie można nałożyć zamknięć celnych.

SKŁADY CELNE

Idąc po linji potrzeb życia gospodarczego zarząd ceł zezwala na czasowe przechowywanie towarów w składach celnych bez uiszczenia należności celnych. Składy celne dają handlowi poważne udogodnienia i ułatwiają międzynarodową wymianę towarów. Kupiec krajowy ma często okazję do korzystnego nabycia większych ilości towarów zagranicą, nie może jednak liczyć na natychmiastowy ich zbyt w kraju. Gdyby musiał uiścić należności celne zaraz przy przywozie towarów do kraju, kapitał uiszczony tytułem cła pozostałby zamrożony do chwili sprzedaży towaru. Aby tego uniknąć, przechowuje się towary w składach celnych, skąd można je odbierać w całości lub partjami w tych momentach, gdy istnieje na rynku krajowym zapotrzebowanie na dany towar i dopiero wtenczas uiszcza się należności celne od tych towarów.

Składy celne mają również ułatwić obrót takiemi towarami, które wprowadzone zostaną tylko przejściowo do obszaru celnego i następnie wywożone są zpowrotem zagranicę (t. zw. przewóz łamany). Pobieranie należności celnych od takich towarów przy przywozie i zwracanie ich przy wywozie komplikowałoby niepotrzebnie obrót temi towarami. Przy złożeniu towarów na skład celny niedogodność ta odpada. Składy celne służące do przechowywania takich towarów nazywają się składami tranzytowemi.

Składy celne są publiczne lub prywatne. Publiczne składy celne obowiązane są do przyjmowania towarów na przechowanie bez względu na to, kto jest właścicielem towaru. W składach prywatnych mogą być przechowywane tylko towary należące do właściciela składu. Składy celne mogą być tworzone tylko w tych miejscowościach, w których znajdują się urzędy celne; pozostają one pod kontrolą celną i zamknięciem celnem. Niektóre składy, przeznaczone do przechowywania pewnych towarów, mogą być zwolnione od zamknięcia celnego. Koszta kontroli celnej ponoszą zarządy składów. Przy domach składowych publicznych mogą być zakładane składy celne, jako osobne oddziały.

Publiczne składy celne mogą być urzędowe lub nieurzędowe. Urzędowe składy celne są zakładane przez władze celne. Inne składy, zakładanie przez przedsiębiorstwa państwowe, związki samorządowe, zrzeszenia oraz przedsiębiorstwa prywatne, są składami nieurzędowemi.

Na zakładanie przez przedsiębiorstwa państwowe nieurzędowych publicznych składów celnych wymagana jest zgoda Ministra Skarbu. Na zakładanie innych nieurzędowych publicznych składów celnych wymagana jest koncesja. Koncesję wydaje Minister Skarbu po porozumieniu się z Ministrem Przemysłu i Handlu na okres 10 lat. Ważność koncesji może być przedłużona na dalsze okresy dziesięcioletnie. Przed upływem ważności koncesja może być cofnięta w razie nadużycia, popełnionego przez przedsiębiorcę składowego lub jego pracowników, albo też uczestnictwa przedsiębiorcy składowego lub jego pracowników w nadużyciu, dalej w razie stwierdzenia szkodliwej działalności przedsiębiorcy składowego lub jego pracowników dla Skarbu Państwa albo dla osób składających towary.

Celem przyjęcia towarów na publiczny skład celny strona powinna złożyć w urzędzie celnym zgłoszenie na ustalonym formularzu. Po otrzymaniu zgłoszenia urząd celny przeprowadza rewizję zewnętrzną towaru, przyczem sprawdza, czy zawartość przesyłki zgadza się z treścią zgłoszenia i w tym celu pewna część przesyłki rewiduje także wewnętrznie. Wynik rewizji urząd celny notuje w zgłoszeniu, na którem publiczny skład celny potwierdza następnie przyjęcie towaru na skład. Jeden egzemplarz tak potwierdzonego zgłoszenia otrzymuje strona. Potwierdzenie zgłoszenia towarów na skład może być indosowanie i uprawnia do rozporządzania towarem w rozumieniu przepisów celnych. Towary przyjęte do składów celnych zapisuje się do księgi składowej. Księgę składową prowadzi urząd celny i przedsiębiorstwo składowe.

Za towary złożone do publicznego składu celnego odpowiada przedsiębiorca skła-

dowy, tak wobec władzy celnej, jak i wobec właściciela towaru. W szczególności przedsiębiorca składowy powinien zabezpieczyć skład celny od pożaru, a złożone w niem towary od pożaru i kradzieży i dbać o bezpieczeństwo towarów złożonych w składzie. Jeżeli stwierdzony zostanie ubytek towarów, spowodowany kradzieżą lub niedbalstwem w zarządzie składem celnym, przedsiębiorca składowy obowiązany jest uiścić za te towary przypadające należności celne. Natomiast ubytek towarów, spowodowany wpływami naturalnemi, jak zeschnięcie, wyparowanie i t. p. podlega zwolnieniu od cła. Również mogą być zwolnione od cła towary, które z przyczyn naturalnych się zepsuły, lub które z powodu nieprzewidzianego wypadku się potłukły, czy też wyciekły, albo uległy innemu zniszczeniu.

Osoba, która złożyła towar na skład (strona), ma swobodny dostęp do towaru i może pod kontrolą doglądać, czy towar znajduje się w dobrym stanie i w razie potrzeby stosować odpowiednie środki konserwacyjne. Pozatem strona ma prawo za zgodą władz celnych i pod kontrolą celną: towary przepakowywać, sortować, dzielić, czyścić i t. p., uzupełniać lub dopełniać towary złożone w składzie towarami pochodzącemi z wolnego obrotu, pobierać próbki towarów oraz — na podstawie osobnego pozwolenia — poddawać towary przeróbce lub obróbce.

Towary złożone na wniosek strony w publicznym składzie celnym mogą być przechowywane w ciągu 3 lat z możnością przedłużenia tego okresu jeszcze o 2 lata. Przed upływem powyższego okresu, towary powinny być zgłoszone albo do odprawy celnej ostatecznej, albo warunkowej, albo do powrotnego wywozu zagranicę. Możliwem jest również przekazanie towarów do odprawy celnej w innych urzędach celnych oraz przewiezienie z jednego składu celnego do drugiego.

Celem dokonania dalszej odprawy towarów złożonych w składzie strona powinna złożyć nowe zgłoszenie na ogólnych zasadach. W szczególności przy podejmowaniu towarów do wolnego obrotu należy złożyć zgłoszenie celne przywozowe, wymagane dla ostatecznej odprawy przywozowej. Urząd celny przeprowadza rewizję celną towarów na ogólnych zasadach i wymierza należności celne według tych stawek celnych, jakie obowiązują w dniu złożenia nowego zgłoszenia, jeżeli należności celne uiszczone zostaną w ciągu 14 dni od dnia ustalenia wyniku rewizji, a w razie wniesienia zażalenia ma zastosowanie taryfy celnej — w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia strony o decyzji ostatecznej w administracyjnym toku instancji. Po upływie tego okresu stosuje się stawki, jakie obowiązują w dniu uiszczenia należności celnych.

Jeżeli towary nie zostaną w wyznaczonym okresie podjęte ze składu, urząd celny sprzedaje je w drodze publicznego przetargu. Na wniosek przedsiębiorcy składowego sprzedaż może być dokonana także przed upływem okresu składowego, jeżeli towarom przechowywanym w składzie grozi zepsucie lub inne ważne względy nie pozwalają na dalsze ich przechowywanie.

Koncesję na założenie prywatnego składu celnego wydaje Minister Skarbu na okres 3 lat. Koncesja taka może być przedłużona na dalsze okresy 3-letnie. Przed upływem ważności koncesja może być cofnięta w razie ujawnienia nadużyć lub w razie stwierdzenia szkodliwej działalności koncesjonarjusza lub jego pracowników dla Skarbu Państwa. Towary przeznaczone do przechowywania w prywatnym składzie celnym powinny być zgłoszone w sposób przewidziany dla odprawy celnej ostatecznej. Potwierdzenia zgłoszenia towarów na skład strona nie otrzymuje. Okres przechowywania towarów w prywatnym składzie celnym wynosi 2 lata. Okres ten może być przez urząd celny przedłużony o dalsze 2 lata. Przed upływem okresu składowego towary powinny być zgłoszone albo do odprawy ostatecznie albo warunkowej albo do powrotnego wywozu zagranicę. Zgłoszenie następuje w formie pisemnego wniosku. Od daty złożenia tego wniosku biegnie 14-dniowy okres dla uiszczenia należności celnych. W sprawie odpowiedzialności przedsiębiorcy składowego i manipulacji z towarami stosuje się analogicznie przepisy obowiązujące w publicznych składach celnych.

POWROTNY PRZYWÓZ I WYWÓZ

W obrocie warunkowym towar wywozi się zagranicę lub przywozi z zagranicy z góry powziętym zamiarem, że towar ten ma być z powrotem zwrócony.

W praktyce zachodzą jednak inne jeszcze przypadki powrotnego przywozu lub wywozu towarów, nie objęte przepisami o obrocie warunkowym. Np. eksporter sprzedał towar zagranicą, jednakże zagraniczny odbiorca z pewnych względów towaru nie przyjął i odesłał go z powrotem do nadawcy, albo kupiec w Polsce otrzymał z zagranicy nie ten towar, jaki zamówił, wobec czego wysyła go z powrotem zagranicę i t. p.

W takich przypadkach prawo celne przyznaje ulgi zainteresowanym osobom, mianowicie przy powrocie towaru krajowego z zagranicy władza celna może zwolnić towar od cła przywozowego, a przy powrotnym wywozie towarów zagranicznych może zarządzić zwrot cła pobranego przy przywozie tego towaru do obszaru celnego.

Krajowe towary przesyłane z powrotem z zagranicy mogą być zwolnione od cła przywozowego pod warunkiem udowodnienia w sposób niewątpliwy, że towary pochodzą z kraju, że zagranicą nie weszły do wolnego obrotu i że przed wysłaniem zagranicę znajdowały się w kraju w wolnym obrocie.

Towary krajowe, które zagranicą weszły do wolnego obrotu mogą być przy powrotnym przywozie do kraju zwolnione od cła przywozowego, jeżeli powrotny przywóz nastąpił w ciągu 1 roku od dnia wywozu i gdy za zwolnieniem przemawiają poważne względu słuszności. Wniosek o zwolnienie od cła krajowego towaru zwracanene z zagranicy powinien złożyć pierwotny eksporter towaru.

We wniosku eksporter powinien zaznaczyć, czy przy wywozie tego towaru korzystał z pomocy finansowej stosowanej przez Państwo (np. ze zwrotu ceł, z zaświadczeń kompensacyjnych, ze zwolnienia od podatku przemysłowego i t. p.). Jeżeli pomoc taka była udzielona, to o zwolnieniu od cła decyduje Ministerstwo Skarbu.

Pozwolenie może być udzielone pod warunkiem zwrotu przez stronę kwot uzyskanych przy wywozie z tytułu pomocy finansowej stosowanej przez państwo.

Powrotny wywóz towarów zagranicznych, które nie weszły jeszcze do wolnego obrotu w kraju, może nastąpić za zezwoleniem urzędu celnego. Po dokonanym wywozie urząd celny zarządza zwrot uiszczonych przy przywozie należności celnych. Jeżeli towary weszły do wolnego obrotu, powrotny ich wywóz za zwrotem cła może nastąpić:

a) gdy nabywca otrzymał towar uszkodzony lub niezdatny częściowo, albo w całości do użytku,

b) gdy otrzymał towar inny, niż zamówił u zagranicznego dostawcy,

c) w innych wyjątkowych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

Pozwolenie na powrotny wywóz takich towarów udziela Ministerstwo Skarbu. Wniosek o powrotny wywóz powinien być złożony w przypadkach oznaczonych pod a) i c) w ciągu 3 miesięcy, a w przypadku oznaczonym pod b) w ciągu 1 miesiąca, licząc od dnia uiszczenia należności celnych. Przy powrotnym wywozie zwraca się stronie wszystkie pobrane przy przywozie należności celne, a więc cło, opłaty manipulacyjne, akcydencję, opłaty monopolowe i t. d. z wyjątkiem opłat składowych (jeżeli towar był przechowywany w urzędowych składach celnych). Niezbędnym warunkiem dokonania zwrotu uiszczonych należności celnych jest stwierdzenie przez urząd celny tożsamości wywożonego towaru z towarem przywiezionym.

PRZEWÓZ TOWARÓW PRZEZ GRANICĘ CELNĄ

Przewóz towarów przez granicę celną może się odbywać drogami kołowemi, kolejami żelaznemi, pocztą, śródlądowemi drogami wodnemi, drogą morską i drogą powietrzną.

Ogólne zasady odprawy celnej są równe bez względu na to, jaką drogą towar jest przewożony, natomiast w szczegółach postępowanie celne różni się przy poszczególnych rodzajach przewozu, ze względu na odrębny charakter przewozu.

Na drogach kołowych można w zasadzie przewozić tylko towary przeznaczone dla mieszkańców granicznego pasa celnego lub dla drobnego handlu w tym pasie. Z uwagi na to, ruch towarowy na tych drogach kołowych jest stosunkowo nikły, z wyjątkiem ważniejszych szlaków tranzytowych.

Natomiast poważną rolę w ruchu na drogach kołowych odgrywa ruch samochodowy turystyczny.

Samochody i motocykle wprowadzane czasowo do polskiego obszaru celnego są czasowo wolne od cła, a podlegają odprawie warunkowej. W zasadzie podróżni wprowadzający samochody lub motocykle na czasowy pobyt powinni złożyć zabezpieczenie celne na wymienione środki przewozowe. Pobieranie zabezpieczenia celnego w gotówce stanowiłoby jednak poważną przeszkodę w rozwoju ruchu turystycznego, gdyż należności celne, zwłaszcza za samochody, są wysokie.

Celem zwolnienia podróżnych od składania zabezpieczenia celnego w gotówce, wprowadzone zostały specjalne dokumenty gwarancyjne, mianowicie: tryptyki i książeczki z przepustkami granicznemi (carnet de passages en douanes). Tryptyki wydaje zarządom zagranicznym klubów turystycznych krajowy klub turystyczny, upoważniony do tego przez Ministerstwo Skarbu.

Książeczki z przepustkami granicznemi wystawiają swoim członkom Międzynarodowe Związki Klubów Turystycznych. Posiadacz tryptyku lub książeczki z przepustkami granicznemi ma prawo wprowadzić do obszaru celnego samochód lub motocykl na przeciąg jednego roku bez zabezpieczenia celnego.

W okresie warności tych dokumentów podróżny może przekraczać granicę wielokrotnie. Jeżeli środek przewozowy nie zostanie ostatecznie wywieziony zagranicę w okresie ważności tryptyku lub książeczki z przepustkami granicznemi, urząd celny ściąga należności celne od krajowego klubu turystycznego, który przyjął gwarancję za te dokumenty. Z tryptyków i książeczek z przepustkami granicznemi nie mogą korzystać osoby stale zamieszkałe na polskim obszarze celnym. Osoby mające podwójne miejsce zamieszkania t. j. w kraju i zagranicą traktuje się jako stale zamieszkałe w kraju.

Pozatem z tryptyków i książeczek z przepustkami granicznemi nie mogą korzystać samochody ciężarowe. Osoby wyjeżdżające zagranicę na krajowych środkach przewozowych otrzymują w urzędzie celnym zaświadczenie, ważne na przeciąg jednego roku. Zaświadczenie uprawnia do powrotnego przywozu środka przywozowego w tym okresie bez pobrania należności celnych przywozowych. W okresie ważności zaświadczenia można granicę przekraczać wielokrotnie.

Na kolejach żelaznych ruch osobowy i towarowy przez granicę celną nie jest ograniczony co do czasu i może się odbywać zarówno w dzień jak i w nocy.

O ruchu pociągów, parowozów i drezyn nieobjętych rozkładem jazdy organa kolejowe zawiadamiają zawczasu urzędy celne. Każdy pociąg przybywający z zagranicy i wychodzący zagranicę winien się zatrzymać na stacji granicznej. Z chwilą przybycia pociągu z zagranicy oraz przed odejściem pociągu zagranicę zarząd kolejowy dostarcza urzędowi celnemu: przy pociągu towarowym spis wagonów i wykaz przesyłek towarowych, przy pociągu osobowym wykaz bagażów rejestrowanych i przesyłek towarowych.

Dokumenty te służą za podstawę do dalszego postępowania z towarami. Odprawa podróżnych odbywa się z reguły w wagonach kolejowych.

Poczta ma obowiązek dostarczyć do odprawy celnej wszelkie zagraniczne paczki pocztowe, przeznaczone dla odbiorców zamieszkałych na polskim obszarze celnym. Odprawa celna odbywa się w tych urzędach pocztowo-celnych, w których okręgu znajdują się pocztowe urzędy przeznaczenia paczek.

W listach nie wolno przywozić przedmiotów, podlegających należnościom celnym. Listy zawierające takie przedmioty powinny być zwrócone do miejsca nadania. Przy odprawie przesyłek pocztowych zastępuje odbiorcę organ pocztowy. Jednakże odbiorca może sobie zastrzec osobisty udział w załatwianiu formalności celnych. Dla zastosowania stawek celnych miarodajny jest dzień w którym przesyłki zostają przez organa celne dostawione do odprawy celnej. Wymierzone od przesyłek należności celne — zarząd poczty uiszcza zarządowi celnemu, a ze swej strony ściąga należności te od odbiorców.

Odbiorcy biorący udział osobiście przy odprawie przesyłek mogą wpłacać wymierzone należności celne bezpośrednio do kasy urzędu celnego.

Przy wywozie urząd celny kontroluje przesyłki pocztowe w sposób uproszczony i poddaje odprawie celnej te przesyłki, które zawierają towary podlegające cłom lub ograniczeniom wywozowym, albo których wywóz winien być dla specjalnych celów stwierdzony (np. przy zwrotach ceł).

Dla przewozu towarów przez granicę celną mogą służyć tylko te śródlądowe drogi wodne, które zostały uznane i ogłoszone jako drogi celne.

Każdy statek przyjeżdżający z zagranicy i wyjeżdżający zagranicę powinien przybić do brzegu przy granicznym urzędzie celnym.

Kierownik statku obowiązany jest przedstawić granicznemu urzędowi celnemu zgłoszenie ogólne statku i jego ładunku (manifest) konosamenty, wykaz włazów i skrytek, spis prowizji i zarobków okrętowych spis bagażów zarejestrowanych oraz spis przedmiotów podlegających cłu przywiezionych przez kierownika i załogę statku. Na tej podstawie urząd celny przejmuje towary pod dozór celny, celem dalszego postępowania.

Przywóz i wywóz towarów drogą morską może się odbywać przez porty, przeznaczone dla użytku publicznego. Statek zostaje wprowadzony do portu przez pilota, zaprzysiężonego przez władze celne. Po zawinięciu statku do portu — kapitan obowiązany jest przedstawić urzędowi celnemu niezwłocznie najpóźniej jednak w przeciągu 24 godzin:

a) manifest wystawiony zagranicą obejmujący wszystkie towary znajdujące się na statku.
b) zgłoszenia ogólne obejmujące wszystkie towary przeznaczone do wyładowania,
c) konosamenty,
d) wykaz włazów i skrytek,
e) spis prowizji i zasobów okrętowych,
f) spis bagażów zarejestrowanych,
g) spis przedmiotów podlegających cłu, przywiezionych przez kapitana i załogę statku.

Na podstawie tych dokumentów urząd celny przyjmuje statek i towary pod dozór celny, celem dalszego postępowania. Przy wyjeździe kapitan składa urzędowi celnemu:

a) zgłoszenie ogólne obejmujące wszystkie załadowane towary,
b) konosamenty,
c) zgłoszenie wyjazdu statku.

Dla pewnych rodzajów statków, n. p. do statków rybackich, jachtów i t. p. stosuje się ułatwienia w postępowaniu przy przyjeździe i wyjeździe.

Osobną kategorję towarów stanowią przedmioty owaryjne — t. zn. przedmioty wyłowione na morzu lub wyrzucone przez morze na ląd. Przedmioty takie powinny być zgłoszone urzędowi celnemu. Od przedmiotów pochodzenia zagranicznego pobiera się należności celne na ogólnych zasadach, jednakże jeżeli przedmioty te są uszkodzone, można pobrać tytułem cła przywozowego dziesiątą część kwoty uzyskanej w przetargu.

Przelot statkiem powietrznym przez granicę celna powinien się odbywać w ustalonych miejscach. Statki powietrzne przylatujące z zagranicy powinny lądować, a odlatujące zagranicę powinny wzlatywać wyłącznie na wyznaczonych w tym celu lotniskach pozostających pod kontrolą celną. Lotniska takie noszą nazwę lotnisk celnych. W razie potrzeby wojewódzka władza administracji ogólnej może w porozumieniu z Dyrekcją Ceł zezwolić na lądowanie i wzlot na innych lotniskach.

W razie przymusowego lądowania przy przylocie z zagranicy przed przybyciem na lotnisko celne lub przy odlocie zagranicę przed przekroczeniem granicy celnej, dowódca statku powinien powiadomić o tem najbliższy urząd celny, a w razie trudności najbliższą władzę państwową.

Wyruszenie w dalszą podróż może się odbyć tylko za zezwoleniem przywołanego organu państwowego.

Przy przylocie z zagranicy i przy odlocie zagranicę dowódca statku obowiązany jest przedstawić urzędowi celnemu: wykaz podróżnych, manifest czyli deklarację ogólną ładunku, deklarację celną nadawcy lub odpis listu przewozowego za każdą przesyłkę, dziennik podróży oraz spis prowizji i zasobów statku.

Statki zagraniczne przybywające do polskiego obszaru celnego na czasowy pobyt poddaje się odprawie warunkowej. Niektóre statki wolne są od zabezpieczenia celnego. W szczególności nie pobiera się zabezpieczenia celnego od statków powietrznych odprawianych na podstawie tryptyków, książeczek z przepustkami granicznemi i jednorazowych zaświadczeń na zawody lotnicze. W tych przypadkach gwarantuje za należności celne krajowy klub lotniczy.

PRZEPISY DLA GRANICZNEGO PASA CELNEGO

Granicznym pasem celnym nazywamy pewien obszar o określonej szerokości, biegnący wzdłuż granicy celnej. Ustanowienie takiego pasa okazało się konieczne ze względu na specjalną sytuację, jaka wytwarza się na obszarze położonym blisko granicy celnej, co wymagało odrębnego uregulowania.

Z jednej strony, z powodu bliskości granicy celnej, interesy celne na tym obszarze są szczególniej zagrożone, wskutek czego ruch osobowy i towarowy podlega ostrzejszej kontroli celnej, z drugiej zaś strony, mieszkańcom pasa należało przyznać szereg ułatwień, ze względu na stosunki, jakie ich wiążą z sąsiedniem państwem (np. konieczność zaspakajania potrzeb gospodarczych w państwie sąsiedniem, niektóre gospodarstwa są przecięte lub oddzielone granicą celną i t. d.).

Szerokość pasa granicznego określają umowy z państwami sąsiedniemi o ułatwieniach w małym ruchu granicznym. Szerokość tego pasa na poszczególnych odcinkach jest różna (np. na granicy czechosłowackiej do 15 km, na granicy niemieckiej — 10 km i t. d.). Jeżeli umów niema, szerokość tego pasa wynosi 4 km.

Jeżeli chodzi o obostrzenia stosowane w granicznym pasie celnym, to ograniczone jest uprawianie handlu okrężnego w granicznym pasie celnym. Pozwolenie na uprawianie takiego handlu może być wydane tylko po porozumieniu z właściwą Dyrekcją Ceł. Dyrekcje Ceł mogą wyłączyć z handlu okrężnego w granicznym pasie celnym niektóre towary. Towary nadawane w pasie granicznym do przewozu do wewnątrz kraju, mogą być przez władze celne kontrolowane.

Pozatem Minister Skarbu może w interesie celnej ochrony granicy ustanawiać przepisy ograniczające przewóz oraz przechowywanie towarów w granicznym pasie celnym.

Ułatwienia powyższe znane są pod nazwą ułatwień w małym ruchu granicznym i z reguły unormowane są umowami zawieranemi z państwami sąsiedniemi.

Gdy takich umów niema stosuje się ulgi przewidziane w przepisach celnych, które w zasadzie są identyczne z ulgami przewidzianemi w umowach. W szczególności przekraczanie granicy może się odbywać nietylko na drogach celnych, lecz i innych, przejściowych, ustalonych stosownie do potrzeb właścicieli gospodarstw rolnych, leśnych lub rybnych, pozatem stosuje się w szerokim zakresie zwolnienie od cła towarów, które normalnie podlegałyby opłatom celnym.

Również mogą być przepuszczane bez osobnych pozwoleń towary, podlegające ograniczeniom przywozowym, jeżeli sprowadzają je mieszkańcy pogranicza dla osobistego użytku, lub dla potrzeb własnego gospodarstwa.

Specjalne ułatwienia przyznane są dalej dla duchownych, lekarzy, lekarzy weterynaryjnych i położnych, spieszących z doraźną pomocą w pasie granicznym oraz dla drużyn ratowniczych, niosących pomoc w przypadkach pożarów lub innych klęsk elementarnych.

STATYSTYKA CELNA

Towary przywożone z zagranicy, wywożone zagranicę oraz przewożone przez polski obszar celny podlegają obowiązkowi zgłoszenia dla celów statystycznych.

Obowiązanym do zgłoszenia dla celów statystycznych jest ten, kto w chwili powstania obowiązku zgłoszenia uprawniony jest do rozporządzania towarem.

Obowiązek zgłoszenia statystycznego powstaje:

1) w przywozie — po ukończeniu rewizji celnej towaru, jednak przed uiszczeniem przez stronę należności celnych, względnie przed wydaniem jej towaru; w obrocie na składach wolnocłowych i w wolnej strefie portu — z chwilą zapisania towaru do księgi składowej;

2) w wywozie:

a) dla towarów zgłaszanych do rewizji celnej przez publiczne zakłady przewozowe, które je przewożą do granicy celnej — w chwili nadawania towaru do transportu;

b) za pośrednictwem poczty w wolnym obrocie oraz w przypadku pośredniczenia poczty w celnym obrocie warunkowym — w chwili nadawania przesyłki w pocztowym urzędzie nadawczym;

c) w innych wypadkach wywozu — w chwili zgłoszenia towaru do rewizji celnej;

d) w wywozie z wolnego składu lub wolnej strefy portu — jednocześnie z wyjściem towaru z wolnego składu.

3) w przewozie — jednocześnie ze zgłoszeniem do odprawy celno-przekazowej w urzędzie celnym wejściowym.

Zgłoszenia dla celów statystyki celnej mogą być dokonane ustnie albo pisemnie.

Zgłoszenie ustne następuje:

1) w ruchu podróżnych,
2) w ruchu granicznym,
3) w ruchu pocztowym,
4) w innych przypadkach przywozu towarów w wolnym obrocie, dla których odprawa następuje ustnie w myśl przepisów celnych, a strona otrzymuje kwit celny. W przypadkach zgłoszenia ustnego notatką statystyczną jest trzeci egzemplarz zgłoszenia celnego.

Zgłoszenie na piśmie następuje przez wypełnienie specjalnych kart statystycznych.

Od każdego zgłoszenia statystycznego, zgłaszający obowiązany jest uiścić opłatę statystyczną przez nalepianie znaczków statystycznych. Opłata ta waha się w granicach od 0.25 gr do 30 gr, zależnie od towarów i jest wymierzana albo od wagi (od 100 kg lub 1.000 kg), albo od sztuki (przy zwierzętach) względnie od tonn rejestrowych (przy statkach).

Opłata statystyczna służy do pokrycia kosztów statystyki celnej.

W zgłoszeniu statystycznem, strona obowiązana jest podać wszystkie dane odnoszące się do towaru, nazwę handlową towaru oraz numer statystyczny wykazu towarów, ogłoszonego przez Główny Urząd Statystyczny.

Wolne od obowiązku zgłoszenia statystycznego są mniej więcej te towary, które zwalnia się od cła na podstawie prawa celnego.

Wolne od opłaty statystycznej są:

1) towary niepodlegające zgłoszeniu
2) „ przewożone tranzytem,
3) „ zgłaszane w ruchu podróżnych,
4) „ przewożone w ruchu granicznym,
5) „ przywożone pocztą,
6) „ przywożone na składy celne i do wolnej strefy portu oraz wywożone z nich.

Zgłaszający obowiązany jest dokładnie wypełnić kartę statystyczną. Naruszenie przepisów o statystyce celnej podlega ukaraniu w myśl ustawy karnej skarbowej.

Statystykę celną normuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. zmienione rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 100) oraz instrukcja Ministerstwa Skarbu dla urzędów celnych z dnia 10 lipca 1930 r. L. D. IV. 1208/3/30.

TARYFA CELNA PRZYWOZOWA

Wspomniane na wstępie rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 23. VIII. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 552) o ustanowieniu taryfy celnej przywozowej oraz przepisy wykonawcze do tego rozporządzenia (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 833 z 1934 r.) zawierają zasady dotyczące bezpośrednio wymiaru cła.

Sama taryfa celna posiada 1275 pozycyj. Pozycje niektóre dzielą się nadto na punkty, litery i uwagi. Taryfa celna wymienia najpierw nazwę towaru, a następnie stawkę celną oraz inne podstawy wymiaru (czy od wagi, czy od sztuki i t. p.). Towary są uporządkowane działami. Działów jest 20.

Dział I obejmuje wytwory pochodzenia roślinnego;
Dział II — zwierzęta żywe i wytwory pochodzenia zwierzęcego;
Dział III — wytwory pochodzenia mineralnego;
Dział IV — woski, tłuszcze, oleje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, oprócz osobno wymienionych;
Dział V przetwory spożywcze, tytoń;
Dział VI — przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby;
Dział VII — skóry, futra, wyroby skórzane;
Dział VIII — surowce włókiennicze i wyroby z nich;
Dział IX — kauczuk, surogaty oraz wyroby z tych materjałów;
Dział X — drewno, korek, wyroby z nich oraz wyroby koszykarskie;
Dział XI — papier i wyroby z niego;
Dział XII — wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane;
Dział XIII — metale i wyroby z nich;
Dział XIV — maszyny, aparaty i sprzęt elektrotechniczny;
Dział XV — środki transportowe;
Dział XVI — wagi, narzędzia, instrumenty i aparaty precyzyjne, naukowe, optyczne; maszyny do pisania; zegary; instrumenty muzyczne;
Dział XVII — broń, amunicję;
Dział XVIII — kapelusze, laski, parasole i artykuły mody;
Dział XIX — wyroby różne, nieobjęte innemi działami;
Dział XX — dzieła sztuki i przedmioty muzealne.

Towarem w rozumieniu przepisów celnych jest każdy przedmiot ruchomy, tak nowy, jak i używany, bez względu na swe przeznaczenie (zasada ogólna prawa celnego).

Taryfa celna zawiera dwie kolumny stawek: I i II, przyczem stawki kolumny I są o 25% wyższe od stawek kolumny II. Stawki kolumny I stosuje się do towarów nadchodzących z krajów, z którymi Polska nie zawarła umów lub z krajów, które pomimo zawarcia umowy, nie wprowadziły jej w życie. W innych przypadkach stosuje się stawki kolumny II. Są to t. zw. stawki normalne, w odróżnieniu od stawek zniżonych i stawek konwencyjnych. Stawki zniżone przewidziane są bądź w samej

taryfie (w uwagach), bądź w osobnem rozporządzeniu o zniżkach celnych, mającem źródło w prawie celnem. Stawki zniżone przewidziane są dla towarów, mających znaczenie dla produkcji krajowej wzgl. stawki te mają na celu popieranie przywozu przez porty polskiego obszaru celnego (t. zw. stawki preferencyjne morskie).

Stawki konwencyjne przewidziane są umowami handlowemi i wyrażone są albo w stałych kwotach albo procentowo; w ostatnim przypadku, zniżkę procentową stosuje się od każdorazowo obowiązującej stawki normalnej kolumny drugiej.

Warunkiem zastosowania cła konwencyjnego jest pochodzenie i przychodzenie z kraju traktatowego. Dla stwierdzenia przychodzenia służą dokumenty przewozowe, dla stwierdzenia zaś pochodzenia służą t. zw. świadectwa pochodzenia, wystawione przez urzędy celne kraju pochodzenia lub przez upoważnione do tego instytucje i wówczas powinny być wizowane przez Konsulat Polski. Za towary pochodzące z danego kraju uważa się te towary, których conajmniej 50% wartości przypada na materjały i koszta robocizny danego kraju.

Stawki celne, podane w taryfie celnej wyrażone są w złocie.

Cło wymierza się w ten sposób, że dany towar podporządkowuje się pod odpowiednią pozycję taryfy celnej i przez stawkę wymienioną przy tej pozycji mnoży się podstawy wymiaru t. j. wagę, sztuki, tonny rejestrowe (przy statkach), wartość, a otrzymany iloczyn stanowi wymierzone cło.

Podstawami wymiaru cła są:

waga towaru, sztuki (przy niektórych towarach jak np. przy zegarach wchodzą w rachubę obie podstawy), tonny rejestrowe (przy statkach) oraz waga i wartość towaru (przy samochodach i podwoziach).

Stawki od wartości obliczone są w procentach, Jako wartość, przyjmuje się cenę rynkową kraju, w którym towar został wyprodukowany, podaną w walucie zagranicznej, którą przelicza się na walutę polską, w/g kursu dewiz w odnośnej walucie z dnia, poprzedzającego na 3 dni, dzień uiszczenia należności celnych.

Przy wymierzaniu cła od wagi, stawki celne należy rozumieć od 100 kg. wagi netto; wyjątek stanowią towary podlegające ocleniu według wagi brutto oraz według wagi towaru łącznie z wagą bezpośredniego opakowania.

Wagę netto ustala się w zasadzie przez potrącenie opustu tarowego na opakowanie. Opust tarowy (w %) wymieniony jest w tabeli tarowej, stanowiącej załącznik do przepisów wykonawczych do taryfy celnej.

Faktyczne wyważenie ma miejsce:

1) gdy tabela tarowa nie przewiduje opustu dla danego opakowania,
2) gdy zachodzi podejrzenie, że waga rzeczywista opakowania jest mniejsza od wagi ustalonej w tabeli tarowej,
3) gdy strona zażąda wyważenia, przedstawiając fakturę (specyfikację) na dowód, że rzeczywista waga jest większa od podanej w tabeli tarowej.

Według wagi brutto wymierza się cło:

1) gdy stawka celna nie przekracza 15 zł w kolumnie I, a 12 zł w innych przypadkach,
2) gdy taryfa celna wyraźnie to postanawia.

Waga towaru łącznie z wagą bezpośredniego opakowania stanowi podstawę wymiaru cła wówczas:

1) gdy taryfa to wyraźnie postanawia,
2) gdy faktyczne wyważenie połączone byłoby ze szkodą dla zdrowia uczestników rewizji lub napotykało na nie przezwyciężone trudności albo spowodować może zepsucie się innych towarów.

O zastosowaniu pozycji taryfy celnej decyduje:

1) materjał, z którego towar sporządzono z uwzględnieniem stopnia wykonania jego,
2) przeznaczenie towaru.

Jeżeli towar nie jest wymieniony w taryfie, wówczas stosuje się pozycję o stawce najwyższej z pośród pozycyj, obejmujących towary najbardziej zbliżone.

Przedmioty, złożone z różnych materjałów, a w taryfie niewymienione, podlegają ocleniu według tej pozycji, która obejmuje główną składową część tych przedmiotów, jeżeli inna część choćby o wadze mniejsza, nie stanowi o istotnej wartości towaru.

Mieszaniny mechaniczne ze składników, podlegających różnym stawkom celnym, jeżeli mieszanin tych w taryfie nie wymieniono, podlegają ocleniu według jakości składnika podlegającego najwyższej stawce, jeżeli składnik ten stanowi o istotnej wartości mieszaniny.

TARYFA CELNA WYWOZOWA

Taryfa celna wywozowa obejmuje tylko te towary, które podlegają cłu wywozowemu, a to w myśl zasady prawa celnego, że w wywozie wolne od cła są towary, których taryfa celna nie wymienia jako podlegające cłu.

Jeżeli chodzi o obecne cła wywozowe, to nie mają one charakteru ceł fiskalnych, t. j. nie są one wprowadzone dla przysporzenia dochodu Skarbu Państwa, lecz mają charakter gospodarczy.

Obecne cła można byłoby podzielić na trzy grupy:

a) cła ochronne,
b) cła organizacyjne,
c) cła t. zw. standaryzacyjne.

Cła ochronne mają na celu powstrzymywanie wywozu zagranicę surowców niezbędnych dla produkcji krajowej. Takie cła nałożone są np. na rudy, metale, stare żelaziwo, żużle, zendrę, popioły zawierające metale.

Cła organizacyjne, jak sama nazwa wskazuje, mają na celu należytą organizację eksportu, regulowanie dostaw na rynki zagraniczne i utrzymanie ciągłości tych dostaw.

Eksporterzy wykorzystując dobrą konjunkturę na rynkach zagranicznych, wywozili towary w nadmiernych nieraz ilościach, co powodowało wzrost podaży i tem samem zniżkę cen. Ponadto wywożono towary tylko w okresach konjunktur, co było również niepożądanem, gdyż dla nawiązania należytych stosunków z zagranicą i utrzymania rynku zbytu jest konieczna ciągłość dostaw. Celem zapobieżenia takiemu eksportowi wprowadzono cła wywozowe, stosunkowo wysokie. Towary obłożone takiem cłem mogą być od niego zwolnione, jeżeli eksporter przedstawi odpowiednie zaświadczenie upoważnionej władzy.

W ten sposób władze wydające zaświadczenia regulują wywóz, powstrzymując z jednej strony nadmierną podaż towarów krajowych na rynkach zagranicznych, z drugiej zaś strony zabezpieczając ciągłość dostaw.

Tego rodzaju cła nałożone są na takie towary jak, trzoda chlewna, gęsi i t. d.

Jeżeli chodzi o t. zw. cła standaryzacyjne, to nałożone są one w dwóch celach, a mianowicie, aby dopuścić do wywozu towary pod względem jakości dobre i dostosowane do zwyczajów i wymagań zagranicznych odbiorców, (np. jaja, masło) oraz aby wywożono pewne towary w gatunkach lepszych, o wyższej wartości (np. puch, pierze, szczecina).

Wywóz towarów, zwłaszcza środków spożywczych, w gatunkach dobrych leży w interesie eksportu. Oszustwa w takich przypadkach, odbijają się ujemnie na eksporcie i mogą go nawet zupełnie uniemożliwić. Wprowadzając cła wywozowe na tego rodzaju towary, daje się jednocześnie eksporterowi możność otrzymania zaświadczenia, które jest podstawą do zwolnienia od cła wywozowego. Chcąc jednak otrzymać tego rodzaju zaświadczenie, eksporter powinien poddać wywożony towar kontroli specjalnej organów izb przemysłowo-handlowych, które po zbadaniu towaru wydają zaświadczenia. W ten sposób uzyskuje się kontrolę nad wywożonym towarem, dopuszczając do wywozu tylko te towary, które ściśle odpowiadają przepisom standaryzacyjnym.

Przy drugiej grupie towarów (pierze, puch, szczecina) chodzi o to, aby te towary nie były wywożone w stanie surowym, ale w stanie przerobionym lub na wpół przerobionym.

Dla uzyskania tego celu nakłada się cła wywozowe na takie towary, zwalniając od cła tylko towary przerobione. W ten sposób uzyskuje się podwójną, korzyść, a mianowicie: wywozi się towary, wprawdzie w mniejszej ilości, ale o wyższej wartości, a ponadto proces przeróbczy (czyszczenie, sortowanie, odkażanie) odbywa się w kraju zamiast, jak to było do czasu wprowadzenia cła, zagranicą.

Taryfa celna wywozowa zawarta jest w załączniku do rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 23 października 1934 r., wydanego w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 873).

Taryfa celna wywozowa zawiera 40 pozycyj i dzieli się na 5 grup:

I grupa obejmuje rudy, żużle, popioły, metale nieszlachetne;
II „ „ drewno;
III „ „ zwierzęta, ptactwo, wytwory hodowli, mięso i przetwory mięsne;
IV „ „ surowce i odpadki pochodzenia zwierzęcego;
V „ „ towary różne (kości surowe, smołę, odpadki z gumy i kauczuku).

Jednocześnie z taryfą celną wywozową, wydane zostały wyjaśnienia do niej (rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 23. X. 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 874).

Wyjaśnienia te dotyczą clenia mieszanin metali objętych grupą I oraz sortymentów drzewa, objętych grupą II.

STOSUNEK DO W. M. GDAŃSKA

Jak na wstępie zaznaczono, W. M. Gdańsk włączone jest do polskiego obszaru celnego.

Włączenie Gdańska do polskiego obszaru celnego opiera się na postanowieniach art. 104 Traktatu Wersalskiego, nakładającego na Rząd Polski i W. M. Gdańsk obowiązek zawarcia konwencji, która m. i.

1) włączy W. M. Gdańsk do obszaru objętego polską granicą celną i zapewni ustanowienie w porcie strefy wolnej,

2) zapewni Polsce bez żadnych zastrzeżeń swobodne używanie i korzystanie z dróg wodnych, doków, basenów, nabrzeży i innych budowli na terytorjum W. M. Gdańska, koniecznych dla wwozu i wywozu z Polski.

W wykonaniu tych postanowień zostały zawarte między Polską, a W. M. Gdańskiem dwie zasadnicze umowy — a mianowicie:

1) konwencja podpisana dnia 9 listopada 1922 r. w Paryżu,

2) umowa podpisana dnia 24 października 1921 r. w Warszawie, przyczem ta ostatnia jest umową wykonawczą do konwencji paryskiej.

Polska i Wolne Miasto Gdańsk stanowią jeden obszar celny, poddany ustawodawstwu celnemu polskiemu i taryfie celnej polskiej. Terytorjum W. M. Gdańska stanowi jednostkę administracyjną, powierzoną urzędnikom W. M. Gdańska i działającą pod kontrolą Centralnego Zarządu Celnego Polski. Organizacja gdańskiej służby celnej należy do Rządu W. M. Gdańska. Najwyższa władza celna W. M. Gdańska posiada w stosunku do polskiego Centralnego Zarządu Ceł uprawnienia władz celnych II instancji (Dyrekcji Ceł).

Gdański Zarząd celny odpowiedzialny jest za pobór cła i za wykonanie przepisów celnych.

Kontrolę nad służbą celną w Gdańsku wykonywa Polski Zarząd Ceł przez swych inspektorów celnych zorganizowanych w Inspektoracie Ceł w Gdańsku, na którego czele stoi mianowany przez Rząd Polski naczelny inspektor ceł.

Polscy inspektorzy celni mają prawo:

1) czuwania nad stosowaniem ustawodawstwa celnego oraz polskiej taryfy celnej,

2) śledzenia wszystkich czynności, dostępu do wszytskich działów gdańskich urzędów celnych o każdej porze, w której pełni się w nich służbę,

3) żądania od gdańskich urzędników wyjaśnień co do podstawy i celu ich zarządzeń oraz wglądania we wszystkie papiery celne, księgi i akta o ile te dotyczą spraw celnych,

4) sprawdzania dokonanych już odpraw celnych.

Polscy inspektorowie ceł mają prawo natychmiast dać wyraz swoim zarzutom, jakie mają przeciw czynnościom urzędowym gdańskich urzędników. Jeżeli urzędnik nie uzna zarzutu za słuszny, wówczas inspektor celny ma prawo zwrócić się do przełożonego urzędu. Jeżeli pomiędzy ostatnim a polskim inspektorem nie nastąpi uzgodnienie poglądów, wówczas stwierdza się na piśmie różnicę zdań, przyczem polski inspektor ceł ma prawo zwrócić się do swej władzy przełożonej, celem spowodowania właściwych kroków.

Każdy spór wynikły z powodu nieuznania żądań ze stron przez drugą stronę, może być oddany do decyzji Wysokiego Komisarza w Gdańsku, który może, jeżeli uzna to za stosowne, przedstawić sprawę do Rady Ligi Narodów. Od decyzji Wysokiego Komisarza służy prawo odwołania się do Rady Ligi Narodów.

Opłaty celne mogą być uiszczane na obszarze W. M. Gdańska również w walucie gdańskiej, której przeliczenia na walutę polską dokonywa się według kursu ustalonego w Gdańsku dnia poprzedzającego, w którym kurs był notowany.

Gdański Zarząd Ceł obowiązany jest spłacać Centralnemu Zarządowi Ceł przy końcu każdego tygodnia część dochodu brutto na poczet udziału Polski w dochodach. Wysokość tych spłat określa się według sumy wpływów, jakie Polsce przypadły w ubiegłym roku obrachunkowym i wynosi pięćdziesiąta druga część tej sumy. Jeżeli dochody brutto byłyby mniejsze, wówczas spłaty należy dokonać w wysokości wpływów.

Z sumy podlegającej rozliczeniu potrącane są zwroty i odpisania wszelkiego rodzaju.

Każdy z Zarządów Ceł ponosi koszta swojej służby celnej na własny rachunek.

Obrachunku dokonywa się ćwierćrocznie na podstawie zamknięć rachunkowych, po upływie zaś roku następuje wyrównanie.

Rozliczenia udziału Polski i W. M. Gdańska w dochodach celnych dokonywa się w ten sposób, że ustala się ile dochodu z ceł przypada na jednego mieszkańca (Polski i Gdańska), przyjmując następnie, że norma zużycia przypadająca na jednego mieszkańca W. M. Gdańska jest równa sześciokrotnej normie zużycia przypadającej na jednego mieszkańca Polski. Rozliczenie zależne jest zatem od stanu ludności. Obecnie mniej więcej 7.5% wpływów celnych przypada na rzecz W. M. Gdańska.

Kończąc te ogólne uwagi o stosunku do W. M. Gdańska należy jeszcze zaznaczyć, że umowa warszawska zawiera szereg rezerwatów na rzecz gdańskiego zarządu ceł, które dotyczą bądź to kompetencji w niektórych sprawach (np. przy odprawach warunkowych), bądź też odmiennego uregulowania poszczególnych spraw lub nawet dziedzin np. co do domów składowych, co do których obowiązują dawne poniemieckie regulaminy składowe i t. d.

WYDAWNICTWO „REPUBLIKA"

Spółka z ogr. odp.

ŁÓDŹ, Piotrkowska 49

Telefony Administracji: 122-14, 243-33 — Telefony Redakcji: 136-43, 136-44, 189-00
Telefon Drukarni 180-80 127-24, 133-23

REPUBLIKA — organ gospodarczy, polityczny, społeczny i literacki. Bezpartyjny dziennik o najwyższym nakładzie porannym w Łodzi.

EXPRES ILUSTROWANY — popularny dziennik poranny o masowym zasięgu sprzedażnym w całej Polsce.

EXPRES WIECZORNY ILUSTROWANY — popularny dziennik i lustrowany dla Łodzi, czytany przez wszystkich. Rekord nakładów całej prasy łódzkiej.

GAZETA 5 GROSZY — popularny dziennik łódzki dla najszerszych mas robotniczych.

CO TYDZIEŃ POWIEŚĆ — tygodnik powieściowy popularny.

PANORAMA — tygodnik — magazyn.

REPUBLIKA DZIECI — tygodnik dla dzieci.

FABRYKA WÓD MINERALNYCH, OWOCOWYCH i SOKÓW

ALEKSANDER EINSZPORN

WARSZAWA — GROCHÓW, UL. KRYPSKA 42 — TEL. 10.28-38

Przędzalnia wełny czesankowej
i
Garbarnia skór baranich

Francuska Spółka Akcyjna

**Towarzystwo akcyjne
Przemysłu włókienniczego**

w Częstochowie

SOCIÉTÉ ANONYME de L'INDUSTRIE TEXTILE
Czenstochowa

Zarząd w Paryżu – 76 Rue dela victoire

KAPITAŁ Fr. Fr. 36.000.000

Dział pracowniczy

pragmatyka służbowa

służba przygotowawcza i egzaminy

pracownicy kontraktowi

komisje i postępowanie dyscyplinarne

ustawa uposażeniowa

zaliczki na uposażenie

mieszkania służbowe

pomoc lekarska

ulgi kolejowe

zaopatrzenie emerytalne

ubezpieczenia społeczne

zaopatrzenie inwalidzkie

ordery i odznaczenia

Łuszczarnie Ryżu
w GDYNI

Ryż Polerowany

Ryż Glazurowany

Puder Ryżowy

Mączka Ryżowa

EKSPORTOWA PRZETWÓRNIA MIĘSNA
w RADOMIU

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Radom-Mireckiego 26. Tel: 32-60

—•—

Eksport Bekonów i Przetworów Mięsnych

do Anglji

Wytwòrnia Przetworów Mięsnych na Rynek Wewnętrzny

Eksport jaj kurzych z Centralą Skupu
w Ożarowie k/Opatowa — Kiel.

PRAGMATYKA SŁUŻBOWA

Polskie prawo urzędnicze zaczęło się rozwijać za czasów Księstwa Warszawskiego, następnie zaś Królestwa Kongresowego. Przepisy zostały skodyfikowane i zatwierdzone przez władze rosyjskie w 1859 r., jednakowoż po powstaniu w 1863 r. przepisy te zostały uchylone, zaś stosunki urzędnicze, naturalnie już nie nasze polskie, na tych ziemiach zostały uregulowane rosyjskiemi przepisami.

Dopiero Rada Regencyjna wydała w dniu 11 czerwca 1918 r. tymczasowe przepisy dla urzędników państwowych (Dz. Praw Nr. 6 poz. 13) początkowo obowiązujące tylko na terenie b. Królestwa Kongresowego.

Ustawę z dnia 11 czerwca 1918 r. cechuje nowoczesność w porównaniu z przepisami zaborczemi nadal obowiązującemi na pozostałych terytorjach Rzplitej. Ustawa ta równocześnnie regulowała sprawy uposażeniowe.

Unifikacja ustawodawstwa urzędniczego i uchylenie przepisów zaborczych nastąpiło z dniem 1 kwietnia 1922 r., czyli z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R .P. Nr. 21 poz. 164), oraz ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165).

Ustawa o państwowej służbie cywilnej była szereg razy nowelizowana, jednak zasadnicze zmiany zostały wprowadzone dopiero Rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dnia 7 października 1932 r .(Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 737). W tym samym czasie zostały zasadniczo zmienione przepisy o organizacji władz dyscyplinarnych o postępowaniu dyscyplinarnem; sprawy te od dnia 1 listopada 1932 r. reguluje Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 7 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738).

Pragmatyka służbowa jest zasadniczą podstawową ustawą regulującą całokształt stosunków urzędnika do Państwa z wyjątkiem zagadnień uposażeniowych; reguluje ona sprawy: 1) nawiązania, zmiany i rozwiązania stosunku służbowego, 2) prawa i obowiązki urzędnika oraz 3) kwestje odpowiedzialności urzędnika.

Pozostałe sprawy dotyczące stosunków urzędniczych jak np. uposażenia, emerytury, pomocy lekarskiej i t. p. regulują przepisy specjalne.

Urzędnicy zatrudnieni w administracji państwowej dzielą się na: 1) funkcjonarjuszów państwowych i 2) pracowników kontraktowych.

Stosunek służbowy funkcjonarjuszów państwowych ma charakter publiczno-prawny i jest oparty na ustawie z dnia 17. II 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, bądź też na specjalnych przepisach wydanych dla sędziów, prokuratorów i t. p.; stosunek pracowników kontraktowych ma charakter prywatno-prawny i jest oparty na umowie, sporządzonej w myśl postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 16 marca 1928 r .o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 325).

Ustawa o państwowej służbie cywilnej obowiązuje na całym terytorjum Rzplitej (na górnośląskiej części woj. śląskiego obowiązuje od dnia 10 kwietnia 1925 r.). Postanowieniom tej ustawy nie podlegają sędziowie, prokuratorzy i aplikanci sądowi, nauczyciele wszystkich szkół państwowych, pracownicy państwowych kolei żelaznych i przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon", funkcjonarjusze policji państwowej, oficerowie i szeregowi Straży Granicznej oraz funkcjonarjusze straży więziennej.

Ma ona zastosowanie również do ministrów i konstytucyjnie odpowiedzialnych kierowników władz naczelnych, o ile konstytucja lub ustawy specjalne nie zawierają przepisów odmiennych. Ministrów nie dotyczą przepisy o służbie przygotowawczej oraz przepisy dotyczące poziomu wykształcenia (art. 11 i 12).

Stosunek państwowej służby cywilnej ma charakter publiczno-prawny, może być zmieniony, zawieszony lub rozwiązany tylko przy zastosowaniu przepisów prawa publicznego, w szczególności zaś ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Funkcjonarjuszów państwowych dzieli się na urzędników i niższych funkcjonarjuszów.

Osoba ubiegająca się o posadę w państwowej służbie cywilnej musi złożyć podanie z wymaganemi dokumentami. O ile kandydat odpowiada warunkom, władza zawiązuje stosunek służbowy przez jednostronne zarządzenie, czyli przez nominację. Nawiązanie stosunku służbowego jest aktem prawno-publicznym i następuje z chwilą doręczenia dekretu nominacyjnego. W dekrecie nominacyjnym wymienia się: tytuł urzędowy, grupę uposażenia, urząd, w którym urzędnik ma pełnić służbę, władzę służbową u której ma się zgłosić celem objęcia służby oraz termin zgłoszenia się do służby. Mianowanie może nastąpić: 1) na stałe o ile w dekrecie niema żadnych zastrzeżeń

albo 2) do odwołania (prowizorycznie) o ile jest uwidoczniony termin ustalania stosunku służbowego, lub terminu w którym urzędnik zostanie zawiadomiony o rozwiązaniu stosunku służbowego. Obecnie urzędnicy mianowani do odwołania korzystają zasadniczo ze wszystkich praw przysługujących urzędnikom stałym (zniżki kolejowe, Zakład Emerytalny, legitymacje urzędnicze i t. p.) Jedyna różnica polega na tem, że władza szybciej może rozwiązać stosunek służbowy z urzędnikiem prowizorycznym (3 mies. wymówienie bez podania powodów) niż z urzędnikiem stałym (6 mies. stan nieczynny).

ZAWIĄZANIE STOSUNKU SŁUŻBOWEGO.

Urzędnikiem może być mianowany tylko obywatel polski posiadający: 1) nieskazitelną przeszłość, 2) zdolność do działań prawnych, 3) uzdolnienia fizyczne (zdrowie) i umysłowe (odpowiedni cenzus wykształcenia), 5) odpowiedni wiek (minimum 18 lat, maksimum 40 lat, o ile przedtem nie pozostawał w służbie państwowej), musi przytem: 6) biegle władać językiem polskim w mowie i piśmie, 7) odbyć służbę przygotowawczą oraz 8) złożyć przysięgę lub przyrzeczenie.

Mianowanie urzędnika wymaga zgody władzy naczelnej, o ile kandydat: 1) nie ukończył 18 roku życia, albo ukończył 40 rok życia, lecz przedtem nie pozostawał w państwowej służbie cywilnej;

2) był karany sądownie lub wydalony ze służby państwowej. Osoby karane za przestępstwa z chęci zysku wogóle nie mogą być przyjęte do służby państwowej;

3) przez nominację wszedłby w stosunek bezpośredniego przełożonego lub podwładnego w służbie do swego małżonka, swego krewnego wstępnego lub zstępnego z urodzenia albo przysposobienia, bądź do krewnego w linji bocznej lub powinowatego, nie dalej niż w 3-im stopniu pokrewieństwa, a w drugim powinowactwa.

Małżonkowie, krewni wstępni i zstępni z urodzenia lub przysposobienia, krewni w linji bocznej do 3-go oraz powinowaci do 2-go stopnia włącznie nie mogą być urzędnikami tego samego urzędu, do którego należą czynności kasowe, zarząd i dysponowanie materjałami gospodarczemi, albo prowadzenie rachunkowości lub kontroli; osoby te również nie mogą jednocześnie być urzędnikami w urzędach kasowych lub gospodarczych w jednej, a w urzędach rachuby i kontroli z drugiej strony, o ile pierwsze podlegają drugim pod względem rachunkowości i kontroli.

Osoba, przeciw której toczy się postępowanie karno-sądowe lub upadłościowe albo też postępowanie o pozbawienie jej własnej woli, nie może być mianowana urzędnikiem, dopóki trwa powyższe postępowanie.

Pod względem poziomu wykształcenia, dzieli się urzędników, względnie stanowiska służbowe w urzędach, na 3 kategorje wymagające ukończenia:

I. wykształcenia wyższego, potwierdzonego złożeniem odpowiednich egzaminów;
II. wykształcenia średniego ogólno-kształcącego lub zawodowego;
III. szkoły powszechnej lub niższych klas szkoły średniej.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie władza naczelna może zamianować lub zezwolić na zamianowanie osoby nie posiadającej poziomu wykształcenia, przepisanego na stanowiska II i III kat. Mianowanie na stanowiska I kategorji w tych wpadkach wymaga zgody Prezesa Rady Ministrów. Celem uniknięcia często powtarzających się wątpliwości i nieporozumień należy zaznaczyć, że udzielenie przez władzę veniam studiorum nie jest równoznaczne z uzyskaniem odpowiedniego cenzusu, a jest to poprostu akt władzy zezwalający na zamianowanie urzędnika na stanowisko mimo braku wykształcenia, przepisanego dla danego stanowiska.

Oficerowie zawodowi nie potrzebują wykazywać wykształcenia średniego przy nominacji na stanowiska II kat.

Mianowanie na stanowiska służbowe poprzedza jednoroczna służba przygotowawcza. **W wypadkach wyjątkowych** władza naczelna może przedłużyć (najwyżej do 3 lat) lub skrócić okres służby przygotowawczej, albo zezwolić na mianowanie urzędnika bez obowiązku odbycia służby przygotowawczej. Praktykant nie jest urzędnikiem w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej, jednak jego stosunek do Państwa jest sui generisi ma charakter prawno-publiczny.

Praktykant dopuszczony do służby przygotowawczej, otrzymuje pismo odpowiadające tym samym warunkom co dekret nominacyjny.

Objęcie służby następuje w dniu wyznaczonym w dekrecie, albo w ciągu dni piętnastu od daty doręczenia dekretu, o ile dnia objęcia nie oznaczono. Celem objęcia służby należy się zgłosić do władzy służbowej (zwierzchnika) wyznaczonej w dekrecie; datę objęcia służby stwierdza się na dekrecie i w aktach osobowych.

Czas służby liczy się od dnia rzeczywistego objęcia służby. (Kwestję policzalności służby do służby stałej reguluje art. 14).

Urzędnik mianowany na stałe składa przysięgę służbową wobec przełożonej władzy służbowej; urzędnicy mianowani do odwołania i praktykanci składają przyrzeczenie służbowe.

Władza służbowa prowadzi dla każdego urzędnika wykaz służbowy, do którego wpisuje wszystkie istotne dane, dotyczące urzędnika oraz przebiegu jego służby; urzędnik może przeglądać swój wykaz służbowy. Urzędnik przy pierwotnem objęciu obowiązków służbowych składa dokumenty osobiste, zaś w toku służby jest obowiązany składać dokumenty, dotyczące zmian w jego stosunkach osobistych. Władza w aktach osobowych zatrzymuje odpisy, a dokumenty zwraca urzędnikowi.

Mianowanie należy do właściwej władzy naczelnej, która może je przekazać kierownikom władz, urzędów i instytucyj bezpośrednio podległych, o ile mianowanie nie zawiera awansu do wyższej grupy uposażenia. Mianowanie urzędników I kat. do wyższej grupy uposażenia wymaga każdorazowo zgody Prezesa Rady Ministrów.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje:

1) podsekretarzy stanu i wojewodów na wniosek właściwej władzy naczelnej, uchwalony przez Radę Ministrów;

2) ambasadorów, posłów nadzwyczajnych i ministrów pełnomocnych oraz urzędników na inne stanowiska, zastrzeżone Prezydentowi Rzplitej — na wniosek właściwej władzy naczelnej, przedstawiony w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów;

3) urzędników Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzplitej za kontrasygnatą Prezesa Rady Ministrów.

Urzędników Sejmu mianuje Marszałek Sejmu, urzędników Senatu — Marszałek Senatu.

Stosunek hierarchiczny pomiędzy urzędnikami, pełniącymi obowiązki przywiązane do stanowisk danej kategorji, zależy od rodzaju stanowiska, którego obowiązki pełnią — a nie od posiadanej grupy uposażenia.

Dla każdego urzędnika właściwa władza służbowa prowadzi listę kwalifikacyjną, obejmującą oceny kwalifikacyjne urzędnika, sporządzane corocznie z końcem każdego roku kalendarzowego. Ocena kwalifikacyjna składa się zasadniczo z opinji dwóch osób, powołanych do wykonywania nadzoru służbowego. Ocena kwalifikacyjna jest 3 stopniowa dobra, dostateczna, niedostateczna. O niedostatecznej kwalifikacji władza winna urzędnika zawiadomić.

OBOWIĄZKI URZĘDNIKA.

Z istoty stosunku służbowego wynika ponad wszelką wątpliwość, że u podstawy obowiązków urzędnika leży w pierwszym rzędzie: 1) obowiązek pełnienia służby, 2) wierna służba Rzeczypospolitej, 3) obowiązek ścisłego przestrzegania ustaw i przepisów (obowiązek legalnego i celowego postępowania), 4) obowiązek bezstronności, gorliwości i sumienności w urzędowaniu; 5) obowiązek dbania o dobro publiczne, w szczególności zaś spełniania wszystkiego, co temu dobru służy, a unikania wszystkiego, coby mu mogło szkodzić, 6) obowiązek posłuszeństwa, czyli obowiązek wypełniania każdego zlecenia swoich przełożonych, o ile ono wyraźnie nie sprzeciwia się obowiązującym przepisom ustawowym. Jeżeli zdaniem urzędnika zlecenie służbowe sprzeciwia się dobru służby, lub dobru publicznemu lub też zawiera znamiona pomyłki co do faktu, albo co do prawa — urzędnik jest obowiązany spostrzeżenie swoje wyjaśnić władzy przełożonej, lecz w razie potwierdzenia, zlecenie winen wykonać. Jeżeli zlecenie było wydane ustnie, urzędnik może w wyżej przytoczonym wypadku żądać potwierdzenia zlecenia na piśmie. Jeżeli skomunikowanie się z władzą przełożoną spowodowałoby niewykonalność lub bezprzedmiotowość zlecenia — nie przeciwnego wyraźnie przepisom obowiązującym — urzędnik powinien zlecenie to wykonać z wyjątkiem wypadku, grożącej z tego powodu, niepowetowanej szkody.

W razie potrzeby urzędnik obowiązany jest załatwiać czasowo na zlecenie władzy przełożonej również czynności urzędowe nie należące do jego zwykłych obowiązków służbowych;

7) Obowiązek zachowania tajemnicy urzędowej polega na zachowaniu w ścisłej tajemnicy wszystkich spraw, o których powziął wiadomość dzięki swemu stanowisku służbowemu. Urzędnik powinien zachować tajemnicę wobec każdego, komu nie jest

obowiązany donosić o tych sprawach służbowo. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa również po przeniesieniu urzędnika na emeryturę lub rozwiązaniu stosunku służbowego. Urzędnikowi nie wolno poza urzędem wyrazić zdania o sprawach załatwianych w urzędzie oraz o prawdopodobnym ich wyniku;

8) obowiązek bezinteresowności; urzędnikowi nie wolno żądać, ani przyjmować darów, ofiarowywanych w związku z jego stanowiskiem urzędowem lub jego rodzinie bezpośrednio lub pośrednio, ani też jakimkolwiek sposobem wywoływać zaofiarowanie takiego daru;

9) obowiązek przestrzegania drogi służbowej przy składaniu próśb, przedstawień i zażaleń w sprawach osobistych i urzędowych;

10) obowiązek odpowiedniego zachowania się w służbie i poza służbą; urzędnik winien strzec powagi i godności swego stanowiska, wobec przełożonych winien zachowywać się z uszanowaniem, wobec innych urzędników i podwładnych z uprzejmością, zaś wobec interesantów winien zachować należytą powagę, bezstronność i uprzejmość oraz w granicach dopuszczalnych służyć im radą i pomocą.

Niezależnie od tych obowiązków ustawa o państwowej służbie cywilnej ogranicza urzędnika w niektórych prawach:

1) w wyborze zajęcia; a) urzędnik nie może przyjąć żadnej posady ani stanowiska, które przeszkadzałyby w ścisłem wykonywaniu czynności urzędowych lub mogłoby wywołać uzasadnione podejrzenie o stronniczość lub interesowność; b) nie może przyjąć bez zgody władzy zajęcia ubocznego przynoszącego jakąkolwiek korzyść materjalne; c) nie może zawierać tranzakcyj gospodarczych z urzędami tego działu zarządu państwowego, w którym pełni obowiązki służbowe;

2) w prawach własności; urzędnik zajmujący stanowisko kierownicze I lub II instancji, nie może bez zezwolenia władzy naczelnej pełnić służby w okręgu, w którym znajduje się jego posiadłość ziemska, przedsiębiorstwo handlowe lub przemysłowe;

3) w wolności opinji; urzędnik nie może występować jako rzeczoznawca w sprawach, związanych z jego urzędowaniem, bez zezwolenia władzy, wyjąwszy wypadek, gdy opinji jego, jako rzeczoznawcy zażąda sąd; b) nie może poruszać w prasie spraw związanych z jego urzędowaniem lub z jego osobistemi stosunkami służbowemi;

4) w prawie koalicji (zrzeszania się); urzędnikowi nie wolno wchodzić w związki lub zmowy, które mogą zakłócić należyty bieg zarządu państwowego lub normalnego toku urzędowania (np. strajki, i t. p.);

5) w wolności wyboru miejsca zamieszkania; urzędnik powinien: a) tak wybrać sobie miejsce zamieszkania, żeby mógł należycie spełniać wszystkie obowiązki służbowe; b) wskazać władzy miejsce swego zamieszkania i c) donosić o każdej jego zmianie; jeżeli stosunki służbowe tego wymagają władza może zarządzić ograniczenie wydalania się urzędnika z siedziby urzędowej, nawet poza godzinami zajęć urzędowych.

PRAWA URZĘDNIKA.

Analiza instytucji stosunku służbowego urzędnika wskazuje, iż u podstawy praw urzędnika stoi przedewszystkiem:

1) prawo urzędnika do spełniania obowiązków służbowych; urzędnik od urzędowania może być odsunięty tylko w wypadkach: przeniesienia w stan nieczynny, zawieszenie w służbie, przeniesienia w stan spoczynku, rozwiązania stosunku służbowego, lub wydalenia ze służby w drodze dyscyplinarnej;

2) prawo do uposażenia; w drodze administracyjnej lub sądowej urzędnikowi można zająć najwyżej 20% uposażenia przypadającego do wypłaty, wyjątkowo tylko za alimenty można zająć 40% uposażenia z tem, że pozostała część (60%) jest wolna od wszelkich zajęć. W wypadku zbiegu zajęć za różne należności i długi oraz alimenty 20% uposażenia przekazuje się na długi (proporcjonalnie), a 20% na alimenty. Djety i koszta podróży oraz wsparcia i zapomogi, przyznane z powodu klęski elementarnej, nieszczęśliwego wypadku, na koszty leczenia albo na pogrzeb najbliższych, nie podlegają zajęciu.

Urzędnik ma prawo do otrzymania bezprocentowych zaliczek zwrotnych na uposażenie; cedowanie prawa do pobierania uposażenia jest niedopuszczalne; wszelka umowa przeciwna temu jest nieważna. Praktykanci otrzymują wynagrodzenie (a nie uposażenie) według X (I kat.), XI (II kat.) i XII grupy uposaż. (III kat.);

3) prawo do uposażenia emerytalnego;

4) prawo do względnej nieusuwalności; urzędnik może być wydalony lub usunięty ze służby prawomocnem orzeczeniem władzy lub orzeczeniem komisji dyscyplinarnej;

5) prawo do szczególnej ochrony prawnej w czasie służby (art. art. 128, 129, 130, 131, 132 i 133 k. k.);

6) prawo do opieki lekarskiej i środków leczniczych;

7) prawo do urlopu; a) wypoczynkowego (4—6 tygodni) zależnie od ilości lat służby; b) w celu załatwienia spraw osobistych; c) rodzinnych; d) majątkowych lub e) z powodu choroby (najwyżej rok) oraz f) dla poratowania zdrowia. Urlop dla poratowania zdrowia może trwać najwyżej 6 mies., a z innych powodów 2 mies.; po upływie tych okresów wstrzymuje się uposażenie, a okresu tego urlopu nie liczy się do służby czynnej. Czas urlopu bez uposażenia nie może przekraczać 2 lat. (Władza może przedłużyć te terminy dla ważnych względów publicznych);

8) prawo do tytułu urzędowego; oraz

9) prawo do noszenia munduru i oznak służbowych.

Zmiany w czasie trwania stosunku służbowego mogą być następujące:

1) awans; urzędnik awansuje do bezpośrednio wyższej grupy uposażeniowej według swobodnego uznania władzy; pominięcie urzędnika przy awansie nie daje mu podstawy do zażalenia; urzędnik nie może awansować, a praktykant nie może zostać urzędnikiem w czasie: a) którego nie zalicza się do służby czynnej (np. urlop bezpłatny, stan nieczynny), b) w razie wdrożenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego albo zawieszenia go w pełnieniu służby — do czasu zakończenia tego zawieszenia lub zniesienia zawieszenia;

2) przeniesienie do innej miejscowości lub na inne stanowisko następuje: z urzędu (dla dobra służby) albo na prośbę urzędnika; urzędnik na własną prośbę może przejść do inego działu zarządu państwowego o ile dotychczasowa władza na to pozwoli;

3) przeniesienie w stan nieczynny (tylko urzędników stałych), gdy: a) wskutek zmiany w organizacji władz i urzędów niema dla urzędnika czasowo odpowiedniego stanowiska służbowego w tym samym dziale zarządu państwowego, lub b) zajdą okoliczności, nie pozwalające ze względu na dobro służby na dalsze jej pełnienie w tym samym dziale zarządu państwowego.

Przeniesienie urzędnika w stan nieczynny następuje na skutek swobodnego uznania władzy; stan nieczynny trwa 6 mies. Jeżeli urzędnik w tym czasie nie zostanie powołany do służby czynnej musi być: 1) przeniesiony w stan spoczynku, o ile nabył prawa emerytalne, albo 2) zwolniony ze służby, o ile nie posiada tych praw. Urzędnik w stanie nieczynnym pobiera pełne pobory i posiada wszelkie prawa i obowiązki urzędnika w stanie czynnym, z wyjątkiem jednak prawa i obowiązku pełnienia służby. Stan nieczynny liczy się tylko do wysługi emerytalnej. W stan nieczynny przenosi władza naczelna za zgodą Prezesa Rady Ministrów; ze stanu nieczynnego do służby czynnej powołuje władza naczelna.

4) a) Zawieszenie w służbie może nastąpić, jeżeli przeciw urzędnikowi wdrożono postępowanie karno-sądowe lub dyscyplinarne, a władza służbowa uważa za wskazane odsunąć urzędnika od pełnienia obowiązków służbowych;

b) każdy przełożony, powołany do wykonywania pośredniego lub bezpośredniego nadzoru służbowego, albo urzędnik, przeprowadzający inspekcję, ma prawo zawiesić urzędnika, gdy ten jawnie odmówił posłuszeństwa służbowego, lub gdy ze względu na jakość występku służbowego, pozostawienie go w służbie zagraża powadze urzędu lub dobru służby; o zawieszeniu należy bezzwłocznie zawiadomić władzę urzędnika zawieszonego i swoją władzę przełożoną, która z urzędu może uchylić zawieszenie. W wypadkach wymienionych w pkt. a) i b) urzędnikowi zawieszonemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia w terminie 5 dni do władzy bezpośrednio wyższej, albo do władzy przełożonej nad urzędnikiem, który zarządził zawieszenie; wniesienie zażalenia nie wstrzymuje skutków zawieszenia;

c) władza musi zawiesić urzędnika w przypadku zarządzenia względem niego aresztu śledczego.

Władza, zarządzając lub zatwierdzając zawieszenie; może ograniczyć uposażenie urzędnika najwyżej do połowy; zażalenie na tę decyzję nie wstrzymuje wykonania. O ile władza wyższa na skutek zażalenia uchyli decyzję — urzędnikowi wypłaca się wstrzymaną część uposażenia.

Władza uchyla zawieszenie, jeżeli odpadną przyczyny, które je spowodowały. W razie wdrożenia postępowania dyscyplinarnego, zawieszenie kończy się najpóźniej

z chwilą ostatecznego zakończenia tego postępowania; o ile na obwinionego nałożono karę dyscyplinarną, czasu zawieszenia w służbie nie zalicza się do służby czynnej.

Urzędnik nie ma prawa do otrzymania części uposażenia, wstrzymanego na skutek zawieszenia gdy urzędnika: 1) skazano na karę dyscyplinarną; 2) wydalono w drodze administracyjnej, lub 3) zasądzono wyrokiem sądu karnego.

ROZWIĄZANIE STOSUNKU SŁUŻBOWEGO.

Stosunek służbowy urzędnika stałego, prowizorycznego lub praktykanta, może być rozwiązany na prośbę urzędnika lub w drodze dyscyplinarnej, nadto zaś stosunek urzędnika prowizorycznego lub praktykanta przez jednostronne zarządzenie władzy (art. 62 — 63).

Urzędnik w służbie czynnej lub w stanie nieczynnym, może na piśmie zgłosić dobrowolne wystąpienie ze służby; zgłoszenie to wymaga przyjęcia ze strony tej władzy, która urzędnika mianowała. Przyjęcie zgłoszenia może być uwarunkowane należytem oddaniem urzędowania, ostateczną decyzję co do przyjęcia zwolnienia można odroczyć tylko wtedy, gdy urzędnik pozostaje w śledztwie karnem lub dyscyplinarnem, lub zalega z zobowiązaniami pieniężnemi, wynikającemi ze stosunku służbowego. O ile urzędnikowi nie udzielono żadnej odpowiedzi w ciągu 4 tygodni od chwili zgłoszenia — rezygnację ze służby uważa się za przyjętą.

Rozwiązanie stosunku służbowego urzędnika mianowanego do odwołania, może nastąpić w każdej chwili za uprzedniem wymówieniem, przewidzianem w dekrecie nominacyjnym.

Stosunek służbowy praktykanta można rozwiązać:

1) gdy władza uzna, że nie jest zdolny do sprawowania urzędu, przyczem można mu przyznać zasiłek w wysokości 1—2 miesięcznego wynagrodzenia, o ile zachowanie praktykanta przez czas służby przygotowawczej było bez zarzutu;

2) z powodu niezłożenia, egzaminu praktycznego w przepisanym terminie.

Przez rozwiązanie stosunku służbowego drogą dobrowolnego wystąpienia ze służby albo jednostronnem zarządzeniem władzy — urzędnik i jego rodzina tracą wszelkie prawa, wynikające ze stosunku służbowego (chyba, że urzędnik nabył prawa emerytalne); w razie ponownego wstąpienia do służby państwowej, władza naczelna może przywrócić prawa nabyte poprzednią służbą.

Mianowanie urzędnika zostaje unieważnione, a urzędnik zostaje wydalony orzeczeniem właściwej władzy, jeśli mianowanie uzyskał na podstawie dokumentów fałszywych lub nieważnych, albo wyjdą na jaw okoliczności niedopuszczające do mianowania w myśl obowiązujących przepisów (art. 65).

Urzędnik musi być zwolniony ze służby przy zachowaniu nabytych praw emerytalnych, jeżeli: 1) urlop spowodu choroby trwa dłużej aniżeli 1 rok; oraz 2) gdy urzędnik, w ciągu trzech, bezpośrednio po sobie następujących lat, otrzymał dwukrotnie niedostateczną kwalifikację.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ SŁUŻBOWA.

Władza pośrednio i bezpośrednio przełożona, ma prawo wytykać i ganić podległym urzędnikom niewłaściwości w urzędowaniu lub zachowaniu oraz niedbalstwo w służbie. Urzędnicy, którzy swem działaniem lub zaniechaniem naruszają obowiązki swego stanowiska i urzędu, odpowiadają: 1) karnie, 2) cywilnie i 3) dyscyplinarnie albo porządkowo.

Urzędnik ponosi odpowiedzialność: 1) dyscyplinarną za występki służbowe, 2) porządkową za wykroczenia służbowe.

Występkiem służbowym jest naruszenie obowiązków służbowych, powodujące obrazę interesu publicznego lub narażające dobro publiczne na szkodę. Każde naruszenie obowiązku służbowego, nie posiadające znamion występku służbowego, jest wykroczeniem służbowem.

Zbieg kilku wykroczeń, ich powtarzanie się, lub wykroczenie wśród okoliczności szczególnie obciążających, uważa się za występek służbowy.

Władza służbowa lub przełożona władza wyższa, za wykroczenia służbowe nakłada następujące kary porządkowe: 1) upomnienie i 2) skrócenie, lub odmowa urlopu wypoczynkowego. Kar porządkowych nie wciąga się do wykazu służbowego.

Komisje dyscyplinarne za występki służbowe nakładają następujące kary dyscyplinarne: 1) naganę, 2) odliczenie lat służby od roku do trzech, 3) obniżenie grupy

uposażenia o jedną lub dwie, z zawieszeniem możności awansu na przeciąg jednego roku do lat trzech, 4) przeniesienie w stały stan spoczynku z umniejszonem uposażeniem emerytalnem, względnie odprawą najwyżej do 50%, 5) wydalenie ze służby.

Przy karze odliczenia lat służby, okresu tej kary nie wlicza się do czasu służby czynnej (do wysługi lat).

Obniżenie grupy uposażeniowej może nastąpić tylko w obrębie tej samej kategorji stanowisk służbowych.

Urzędnik nie może awansować przy karach dyscyplinarnych: 1) nagany — przez 1 rok, 2) odliczenia lat służby — przez czas trwania tej kary.

Wydalenie urzędnika ze służby powoduje utratę wszystkich praw związanych z piastowaniem urzędu, a w tej liczbie również prawa do emerytury, jednak w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, władza naczelna może przyznać członkom rodziny wydalonego odpowiedni stały zasiłek na utrzymanie, nie przewyższający jednak normalnego ich zaopatrzenia wdowiego lub sierocego (art. 83).

Urzędnicy w stanie nieczynnym, podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej:

1) za występek służbowy, którego dopuścili się w czasie czynnej służby,

2) za popełnienie w stanie nieczynnym naruszeń obowiązków służbowych, noszących cechy występku służbowego.

Na urzędników pozostających w stanie nieczynnym, nakłada się następujące kary dyscyplinarne:

1) naganę, 2) stałe lub czasowe zmniejszenie uposażenia w stanie nieczynnym najwyżej o 25%, 3) w razie okoliczności szczególnie obciążających, utratę praw, wypływających z jego stosunku do Państwa, w tej liczbie uposażenia i zaopatrzenia dla członków rodziny — z możnością zastosowania postanowień art. 83 w sprawie zasiłku dla rodziny wydalonego. Takie same kary nakłada się na urzędników w stanie spoczynku. Urzędnika w stanie nieczynnym, na którego nałożono karę dyscyplinarną stałego umniejszania uposażenia w stanie nieczynnym, nie można spowrotem powołać do służby czynnej. O ile taką karę nałożono tylko na pewien oznaczony czas, to urzędnik w stanie nieczynnym lub w stanie spoczynku, może być powołany spowrotem do czynnej służby dopiero po zupełnem odcierpnieniu kary dyscyplinarnej.

Kary dyscyplinarne może nakładać tylko właściwa Komisja dyscyplinarna w drodze orzeczenia na podstawie wyniku przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego. Orzeczenia dyscyplinarnego nie można zmienić, ani znieść zarządzeniem administracyjnem.

Tu zaznaczyć wypada, iż Prezydent Rzplitej na zasadzie art. 47 Konstytucji ma prawo w poszczególnych wypadkach darowania i złagodzenia kary, oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego. Przepis ten ma również zastosowanie do kar nakładanych na funkcjonarjuszów państwowych przez Komisje dyscyplinarne. Jak praktyka wykazuje Prezydent Rzeczypospolitej korzysta z przysługujących mu uprawnień w wyjątkowych wypadkach i tylko w odniesieniu do kar najcięższych (wydalenie ze służby lub przeniesienie w stan spoczynku z umniejszonem upos. em.).

O FUNKCJONARJUSZACH NIŻSZYCH.

Ustawa o państwowej służbie cywilnej zawiera 5 rozdziałów, regulujących stosunek służbowy niższych funkcjonarjuszów. Zasadniczo przepisy dla niższych funkcjonarjuszów są takie same, jak i dla urzędników, odmiennie jednak są uregulowane sprawy dotyczące wymaganych kwalifikacyj i obowiązków służbowych.

Każdy kandydat na funkcjonarjusza niższego musi: 1) posiadać obywatelstwo polskie, 2) nieskazitelną przeszłość, 3) zdolność do działań prawnych, 4) uzdolnienie fizyczne (zdrowie) i umysłowe (umiejętność czytania i pisania po polsku). Osoba, przeciw której np. toczy się postępowanie karno-sądowe, lub która była karana za przestępstwa z chęci zysku, nie może być mianowana niższym funkcjonarjuszem. Osoba która nie posiada 18 lat albo posiadająca więcej niż 40 lat i nie pracowała w służbie państwowej, może być mianowana tylko za zgodą władzy naczelnej. Stosunek służbowy zawiązuje się przez doręczenie dekretu czyli przez nominację; zaznaczyć należy, że mogą być również niżsi funkcjonarjusze, których stosunek służbowy jest oparty nie na nominacji, lecz na umowie (kontraktowi niżsi funkcjonarjusze). Do niższych funkcjonarjuszów nie mają zastosowania przepisy o służbie przygotowawczej i egzaminach praktycznych.

Niższy funkcjonarjusz może awansować do wyższej grupy uposażenia według swobodnego uznania władzy.

OBOWIĄZKI FUNKCJONARJUSZÓW NIŻSZYCH.

Niższy funkcjonarjusz jest obowiązany:

1) służyć wiernie Rzeczypospolitej i dbać o dobro publiczne,
2) przestrzegać ściśle przepisów i wypełniać swoje obowiązki gorliwie, sumiennie i bezstronnie, według najlepszej wiedzy i sumienia,
3) w czasie służby zajmować się wyłącznie wykonywaniem poruczonych sobie czynności,
4) w razie koniecznej potrzeby służbowej, pełnić służbę także poza godzinami urzędowemi, jak również spełniać czasowo inne powinności służbowe, aniżeli te, które należą do zwyklego zakresu jego działania,
5) zachowywać najściślejszą tajemnicę co do wszystkich spraw służbowych,
6) zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej,
7) ściśle przestrzegać drogi służbowej przy składaniu pism, próśb i zażaleń,
8) wykonywać wszystkie zlecenia służbowe przełożonego, władzy lub urzędu i urzędników, do których pozostaje w stosunku podwładności,
9) zachowywać się wobec swych przełożonych (urzędników i niższych funkcjonarjuszów) z uszanowaniem, do funkcjonarjószów, zajmujących stanowiska równorzędne lub niższe, odnosić się z uprzejmością,
10) wobec interesantów w stosunkach urzędowych, powinien być zawsze uprzejmym.

Niższemu funkcjonarjuszowi nie wolno:

1) wchodzić w związki lub zmowy, które mogą zakłócić należyty bieg zarządu państwowego lub normalnego toku urzędowania,
2) bez zezwolenia władzy służbowej wytaczać w prasie spraw związanych z urzędowaniem, lub tyczących jego stosunku służbowego,
3) żądać za spełnienie czynności służbowych, albo wywoływać ofiarowywanie jakichkolwiek korzyści lub darów lub przez wyzyskiwanie swego stanowiska urzędowego przysparzać albo starać się o przysporzenie sobie lub innym osobom, jakichkolwiek korzyści;
4) nie wolno wywiadywać się potajemnie o sprawach służbowych lub umożliwiać to osobom trzecim.

Powinności służbowe funkcjonarjusza niższego określa regulamin lub instrukcja, wydana przez władze przełożone. Jeżeli zakres powinności służbowych funkcjonarjusza niższego nie zostanie ściśle określony, będzie on obowiązany obsługiwać urząd, w którym pełni służbę. Funkcjonarjusz niższy zasadniczo pełni służbę 8 godzin dziennie; jeżeli pracuje w niedzielę należy go zwolnić na następny dzień od służby, albo przyznać stosowne wynagrodzenie.

PRAWA FUNKCJONARJUSZÓW NIŻSZYCH.

Niższy funkcjonarjusz ma prawo:

1) do uposażenia,
2) do uposażenia emerytalnego, zaś jego rodzina do uposażenia wdowiego i sierocego,
3) a) do urlopu wypoczynkowego 2 tygodniowego po 1 roku, 3 tygodniowego po 10 latach i 4 tygodniowego po 20 latach służby; w wypadkach spowodowanych względami służbowemi niecierpiącemi zwłoki, urlop można w każdej chwili przerwać lub odwołać,
   b) do urlopu okolicznościowego dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych,
   c) do urlopu dla poratowania zdrowia, i
   d) do urlopu spowodu choroby,
4) do pomocy lekarskiej (również i najbliższa rodzina);
5) do noszenia munduru;
5) do używania tytułu służbowego.

Odnośnie do pozostałych kwestyj dotyczących nawiązania, zmian w czasie trwania stosunku służbowego i rozwiązania stosunku służbowego oraz odpowiedzialności służbowej mają zastosowanie przepisy o państwowej służbie cywilnej tak samo jak do urzędników.

SŁUŻBA PRZYGOTOWAWCZA I EGZAMINY PRAKTYCZNE.

Na podstawie art. 11 i 12 ustawy o państwowej służbie cywilnej wydano około 30 rozporządzeń Rady Ministrów, regulujących sprawę służby przygotowawczej i egzaminów praktycznych w służbie państwowej; w samym tylko resorcie Ministerstwa Skarbu obowiązuje 5 rozporządzeń.

Dla orjentacji w skróceniu podamy treść tych przepisów. Ze względu na brak miejsca jesteśmy zmuszeni przedewszystkiem podać tylko zasadnicze momenty, powtarzające się we wszystkich rozporządzeniach, następnie zaś podamy specjalne przepisy, dotyczące poszczególnych kategoryj urzędników.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE POWTARZAJĄCE SIĘ WE WSZYSTKICH ROZPORZĄDZENIACH.

Kandydat na urzędnika państwowego powinien odbyć służbę przygotowawczą i złożyć egzamin praktyczny przepisany rozporządzeniem.

Podania o dopuszczenie do służby przygotowawczej wraz z dokumentami osobistemi należy wnosić do władzy powołanej do mianowania. Przed przyjęciem do służby przygotowawczej, władza powołana do mianowania, zasięga opinji lekarza urzędowego, co do stanu zdrowia kandydata. Służba przygotowawcza trwa zasadniczo jeden rok, w ciągu którego kandydat winien zapoznać się z czynnościami należącemi do tego działu administracji państwowej, w którym pełni służbę oraz z manipulacją kancelaryjno-biurową. O wyniku służby przygotowawczej orzeka władza, powołana do mianowania, na podstawie sprawozdania bezpośredniej władzy służbowej praktykanta.

Sprawozdanie winno zawierać ocenę pilności i uzdolnienia praktykanta oraz jego zachowania się w służbie i poza służbą. W razie ujemnego wyniku służby przygotowawczej władza powołana do mianowania może zwolnić praktykanta ze służby lub orzec przedłużenie służby przygotowawczej, jednak najwyżej na przeciąg dalszych dwóch lat. Jeżeli ponowna ocena wypadnie ujemnie, należy praktykanta zwolnić ze służby.

Po ukończeniu pierwszego, a przed upływem trzeciego roku służby przygotowawczej z wynikiem dodatnim, praktykant powinien poddać się egzaminowi. W razie niepoddania się egzaminowi w ciągu trzech lat od wstąpienia do służby, należy praktykanta zwolnić ze służby. Podanie o dopuszczenie do egzaminu należy wnieść drogą służbową do władzy powołanej do mianowania, która orzeka o dopuszczeniu do egzaminu, jego terminie i o składzie Komisji. Komisje egzaminacyjne ustanawia się przy władzach naczelnych (przy Ministerstwie Skarbu) oraz przy władzach i urzędach bezpośrednio podległych władzom naczelnym (przy Izbach Skarbowych tudzież przy Dyrekcjach Ceł jeśli chodzi o Komisje dla kandydatów na stan. II kat. z wyjątkiem: rachunkowo-kas. oraz I kat.) Minister Skarbu może odstąpić od utworzenia Komisji egzaminacyjnej przy niektórych izbach i przekazać egzaminowanie kandydatów z odnośnych okręgów komisjom egzaminacyjnym, utworzonym przy innych izbach skarbowych.

Komisja egzaminacyjna składa się z przewodniczącego i dwóch komisarzy egzaminacyjnych. Minister Skarbu ustanawia na okres dwóch lat (kalendarzowych) listę przewodniczących komisyj egzaminacyjnych oraz komisarzy egzaminacyjnych spośród podległych mu urzędników.

Przewodniczący musi mieć studja prawnicze (warunek ten nie jest wymagany jedynie od przewodniczącego Komisji egzaminacyjnej na stanowiska urzędników rachunkowo-kasowych II kat. w służbie państwowej).

Przewodniczącemu służy prawo egzaminowania. Kolejność egzaminowania oznacza przewodniczący. Egzamin jest pisemny, ustny albo tylko ustny (III kat. i rach. kas. II kat.).

Egzamin pisemny polega na wypracowaniu jednego lub dwóch tematów, wybranych przez Komisję egzaminacyjną na wniosek poszczególnych egzaminatorów.

Egzamin ustny powinien się odbyć najpóźniej w terminie trzydniowym po pisemnym.

Przy wyborze przedmiotu wypracowania winna Komisja baczyć na to, aby kandydat o średniem uzdolnieniu mógł napisać wypracowanie w przeciągu 6 godzin. Egzamin nie może trwać dłużej niż 8 godzin.

Egzamin pisemny odbywa się w lokalu urzędowym pod nadzorem jednego z członków komisji lub innego wyznaczonego urzędnika. Kandydat winien mieć możność korzystania ze zbioru ustaw i rozporządzeń, wszelka inna pomoc, w szczególności zaś

porozumiewanie się kandydatów między sobą lub z innemi osobami jest niedopuszczalne. Kandydat po ukończeniu wypracowania przed opuszczeniem lokalu urzędowego, oddaje je urzędnikowi, sprawującemu nadzór, który stwierdza na wypracowaniu czas rozpoczęcia i ukończenia opracowania i zabezpiecza wypracowanie przez opieczętowanie.

Egzamin pisemny może się odbyć równocześnie z kilku kandydatami. Egzamin ustny odbywa się z każdym kandydatem z osobna i nie może trwać dłużej, aniżeli 2 godziny. Przy egzaminie ustnym kandydat winien objaśnić załatwienie tematów egzaminu pisemnego.

Jeżeli komisja egzaminacyjna uzna wypracowanie pisemne j e d n o m y ś l n i e za nieudolne, egzamin uważa się za niezłożony i bez egzaminu ustnego oddala się kandydata ze stopniem niedostatecznym.

W przeciwnym razie po odbyciu egzaminu ustnego stwierdza się wynik z równomiernem uwzględnieniem pisemnego i ustnego egzaminu.

Wynik egzaminu oznacza się stopniami. 1 — „bardzo dobry" (wybitna i bardzo dokładna znajomość przedmiotów egzaminacyjnych), 2 — „dobry" (dokładna znajomość przedmiotów egzaminacyjnych), 3 — „dostateczny" (wiadomości wystarczające), 4 — „niedostateczny" (wiadomości niewystarczające). W razie ujemnego wyniku egzaminu — komisja oznacza termin powtórzenia egzaminu. Termin ten nie może być krótszy niż trzy miesiące, nie dłuższy niż rok. W razie ponownego niedostatecznego wyniku, egzaminu nie wolno powtarzać i kandydata należy zwolnić ze służby. Uchwały komisji egzaminacyjnej zapadają większością głosów — ostatni głosuje przewodniczący.

Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół. Na dowód złożenia egzaminu kandydat otrzymuje świadectwo według przepisanego wzoru.

W wyjątkowych wypadkach Rada Ministrów, na wniosek właściwej władzy naczelnej, może zwolnić poszczególnych kandydatów całkowicie lub częściowo od egzaminu praktycznego, ustanowionego dla właściwej kategorji stanowisk. Urzędnik mianowany do odwołania, lub pracownik kontraktowy na wypadek zamiaru mianowania go na stałe, może być zwolniony od służby przygotowawczej, jeżeli przesłużył w służbie państwowej przynajmniej jeden rok, jednak winien być poddany egzaminowi praktycznemu według postanowień właściwego rozporządzenia, (o ile nie zostanie zwolniony od egzaminu przez Radę Ministrów).

Kandydatom, którzy pełnią służbę nie w siedzibie komisji egzaminacyjnej i poddają się egzaminowi po raz pierwszy, należą się normalne diety i koszty podróży.

1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska administracyjne I kategorji w państwowej służbie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 78).

Rozporządzenie powyższe dotyczy praktykantów na stanowiska I kat., zatrudnionych w dziale: 1) administracji skarbowej, 2) administracji ceł, i 3) kontroli ubezpieczeń. Do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni kandydaci odpowiadający warunkom określonym (art. 6 i 7 ust. o sł. cyw.) oraz posiadający: 1) studja wyższe zakończone przepisanemi egzaminami albo 2) veniam studiorum na stanowiska I kat. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej i jeden z komisarzy egzaminacyjnych muszą posiadać ukończone studja prawnicze, zakończone przepisanemi egzaminami. Egzamin jest pisemny i ustny. Przedmiotem opracowania ma być rozstrzygnięcie na podstawie aktów jednej lub dwóch spraw z tego działu, w którym praktykant pełnił służbę (przeważnie opracowanie odpowiedzi do N. T. A.), względnie opracowanie sprawozdania do władz wyższych. Przedmiotem egzaminu ustnego jest: 1) obowiązujące ustawodawstwo skarbowe ze szczególnem uwzględnieniem tego działu skarbowości, w którym praktykant pełnił służbę przygotowawczą (dział ogólny, podatki bezpośrednie, cła, opłaty stemplowe, podatki pośrednie), 2) zasady budżetu państwowego i przepisy budżetowe, 3) zasadnicze przepisy rachunkowe i kasowe, 4) ogólne zasady buchalterji, 5) znajomość ustawy konstytucyjnej, 6) ogólnych wiadomości z zakresu obowiązującego prawa państwowego (politycznego), zasady ustroju i zakresu działania władz i urzędów państwowych i samorządowych, 7) znajomość przepisów o państwowej służbie cywilnej oraz, 8) ogólne zasady manipulacyjno-kancelaryjne.

Praktykanci na stanowiska I kat. w dziale administracji ceł winni, prócz wyżej wymienionych przedmiotów, wykazać także znajomość: 1) zasad badania, rozpoznawania i taryfowania wszystkich towarów, objętych taryfą celną, 2) statystyki (celnej) handlu zagranicznego, oraz 3) postanowień prawnych umów handlowych. Komisja egzaminacyjna może zwolnić kandydata od egzaminu z buchalterji, jeżeli kandydat wykaże, iż przedmiot ten wchodzi w zakres jego studjów i że złożył z niego przepisany egzamin. Kandydaci, którzy nie posiadają wykształcenia prawniczego, zakończonego przepisanemi egzaminami lub otrzymali veniam studiorum, podlegają ponadto egzaminowi z przepisów prawa cywilnego i karnego, których znajomość potrzebna jest w pełnieniu służby w dziale, w którym odbyli praktykę.

2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska techniczne I kategorji w państwowej służbie skarbowej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 79).

Do służby przygotowawczej na stanowiska techniczne I kat. w dziale: 1) technicznej kontroli skarbowej i 2) ewidencji katastru podatku gruntowego, dopuszczeni być mogą kandydaci, którzy odpowiadają ogólnym warunkom (art. 6 i 7 ust. o służbie cywilnej) i posiadają ukończone wyższe studja techniczne, zakończone przepisanemi egzaminami, albo uzyskali veniam studiorum na stanowiska techn. I kategorji. Przewodniczący komisji egzaminacyjnej musi posiadać ukończone studja prawnicze, komisarze egzaminacyjny ukończone wyższe studja techniczne, zakończone przepisanemi egzaminami.

Egzamin pisemny polega na wypracowaniu jednego lub dwóch tematów z tego działu służby, w którym kandydat odbywał praktykę, wybranych przez komisję egzaminacyjną na wniosek poszczególnych egzaminatorów. Ponadto przedmiotem części pisemnej egzaminu dla praktykantów na stan I kat. w dziale ewidencji katastru podatku gruntowego jest wykonanie ćwiczenia praktycznego w polu (zdjęcie teolidowe lub stolikowe).

Przedmiotem egzaminu ustnego jest ogólna znajomość: 1) przepisów tego działu administracji, w którym kandydat odbył praktykę, 2) ogólnych zasad budżetu państwowego i przepisów budżetowych, 3) przepisów rachunkowych i kasowych, zasad kancelaryjno-manipulacyjnych. Ponadto ogólna znajomość: ustawy konstytucyjnej, ustroju i zakresu działania władz i urzędów państwowych i samorządowych, przepisów o państwowej służbie cywilnej.

Prócz wyżej wymienionych przedmiotów kandydaci na stanowiska w dziale technicznej kontroli skarbowej winni wykazać znajomość: 1) technologji i postępowania technicznego przy wyrobie artykułów podlegających opłatom akcyzowym i monopolowym, 2) wydajności płodów surowych, sposobów słodowania, zacierania, ługowania, fermentacji, maceracji, destylacji, rafinowania i magazynowania gotowych produktów, 3) nazw i ilości gotowych produktów, uzyskiwanych przy wyrobie artykułów, wyżej pod 2) wymienionych, 4) konstrukcji naczyń i przyrządów, używanych do produkcji, urządzenia zasad normalnego działania aparatów kontrolno-mierniczych, wag automatycznych i instrumentów kontrolnych wszelkiego rodzaju, 5) przepisów obowiązujących o miarach i narzędziach mierniczych, 6) pomiaru figur, naczyń, przyrządów i aparatów wszelkiego rodzaju.

Kandydaci zaś na stanowiska w dziale ewidencji katastru podatku gruntowego winni wykazać ponadto dokładną znajomość obowiązujących ustaw i przepisów katastralnych, ustawy komasacyjnej i ustawy o dzieleniu gruntów wspólnych, tudzież instrukcyj technicznych.

Prócz tego winien kandydat przy egzaminie ustnym objaśnić załatwienie tematów egzaminu pisemnego

Komisja egzaminacyjna winna zwrócić przedewszystkiem uwagę szczególną, czy i w jakim stopniu kandydat posiada zdolność pojmowania i praktycznego zastosowania obowiązujących ustaw i przepisów .

3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kat. w państwowej służbie administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 103).

Powyższe rozporządzenie ma zastosowanie do kandydatów na stanowiska II kat. w państwowej służbie administracyjnej we wszystkich działach administracji państwowej z wyjątkiem Ministerstwa Sprawiedliwości.

Do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni kandydaci odpowiadający ogólnym warunkom (art. 6 i 7 ustawy o sł. cyw.) oraz posiadający: 1) ukończone wykształcenie średnie ogólno-kształcące lub zawodowe, albo 2) uzyskali veniam studiorum na stan. II kat.

Przewodniczący Komisji egzaminacyjnej musi posiadać ukończone studja prawnicze, zakończone przepisanemi egzaminami.

Przedmiotem opracowania pisemnego praktykanta ma być załatwienie jednej lub

dwóch spraw administracyjnych na podstawie aktów, względnie pisemne rozwiązanie kilku podyktowanych pytań z zakresu danego działu administracji (np. skarbowej).

Przedmiotem egzaminu ustnego jest: 1) ogólna znajomość ustawy konstytucyjnej, 2) dokładna znajomość przepisów administracyjnych odnośnej gałęzi tego działu, w którym kandydat pełni służbę, 3) ustrój i zakres działania władz i urzędów państwowych i samorządowych, 4) przepisy o państwowej służbie cywilnej, 5) przepisy kancelaryjno-manipulacyjne.

4) Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 7 stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie praktycznym kandydatów na stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kt. w służbie państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 49).

Rozporządzenie powyższe dotyczy kandydatów na stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kat. we wszystkich działach administracji państwowej. Do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni kandydaci, odpowiadający ogólnym warunkom (art. 6 i 7 ustawy o sł. cywilnej) oraz posiadający: 1) ukończone wykształcenie średnie, albo 2) uzyskali veniam studiorum na stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kat. Przepisy nie wymagają, aby przewodniczący Komisji egzaminacyjnej posiadał studja wyższe. Egzaminy na kandydatów nieskarbowych odbywają się przed komisjami egzaminacyjnemi przy władzach skarbowych, wówczas jednak jednym z komisarzy egzaminacyjnych jest wyższy urzędnik w służbie rachunkowo-kasowej odnośnego działu wyznaczony przez właściwego ministra w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Egzamin jest tylko ustny.

Przedmiotem egzaminu są:

1) znajomość ogólnych zasad ekonomji społecznej i skarbowości, które pozostają w związku z nauką rachunkowości i kasowości państwowej oraz ułatwiają jej zrozumienie (rodzaje gospodarstwa i organa zarządzające nim, pojęcie majątku, kapitału, dochodu, czynszu, renty, wartości, ceny, waluty, pieniądza, kredytu, weksla, banknotu czeku i t. p.);

2) znajomość ogólnych zasad rachunkowości państwowej z uwzględnieniem rachunkowości kupieckiej (merkantylistycznej) i kasowości państwowej (zasady sporządzania inwentarza i preliminarza budżetowego, prowadzenia rachunków i ksiąg, zestawiania zamknięć rachunkowych, względnie bilansów, wykonywanie cenzury i t. p.),

3) znajomość obowiązujących przepisów rachunkowych dla władz i urzędów państwowych oraz przepisów kasowych ze szczególnem uwzględnieniem wiadomości potrzebnych w dziale służby, w której kandydat pracuje, jako też przepisów o kontroli państwowej,

4) znajomość ogólna ustroju administracyjnego Państwa ze szczególnem uwzględnieniem statutu organizacyjnego tej władzy, której podlega kandydat (ustrój władz państwowych i samorządowych i zakres ich działania pod względem rachunkowo-kasowym, instancje i t. p.),

5) znajomość prawa budżetowego i ustawy skarbowej,

6) znajomość zasad, na których opierają się obroty, uskuteczniane przez kasy i urzędy państwowe za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności i Banku Polskiego.

5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska III kategorji w państwowej służbie administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 424)

Powyższe rozporządzenie dotyczy kandydatów na stanowiska III kat. w państw. sł. adm. we wszystkich działach administracji państwowej z wyjątkiem działów fachowych administracji lasów państwowych.

Do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni kandydaci odpowiadający ogólnym warunkom (art. 6 i 7 ustawy o państw. sł. cyw.), którzy: 1) ukończyli szkołę powszechną lub 3 klasy szkoły średniej ogólno-kształcącej, albo zawodowej, lub 2) uzyskali veniam studiorum na stanowiska III kat.

Przewodniczący komisji egzaminacyjnej musi mieć ukończone studja prawnicze, zakończone przepisanemi egzaminami, zaś z egzaminatorów przynajmniej jeden winien być dobrany z tego działu służby, w którym pełni służbę egzaminowany. Egzamin jest tylko ustny. Przedmiotem egzaminu jest: a) dla wszystkich egzaminowanych: ogólna znajomość zasad ustawy konstytucyjnej, ustroju władz i urzędów państwowych oraz przepisów o państwowej służbie cywilnej, ponadto b) dla kandydatów na urzędników kancelaryjnych: dokładna znajomość przepisów kancelaryjno-manipulacyjnych, tudzież ogólna znajomość przepisów o opłatach stemplowych, c) dla kandydatów na urzędników działów fachowych: znajomość przepisów administracyjnych tego działu, w którym kandydat pełni służbę.

PRACOWNICY KONTRAKTOWI

Różnica między urzędnikiem stałym lub prowizorycznym, a pracownikiem kontraktowym polega na tem, że stosunek do Państwa nie jest stosunkiem publiczno-prawnym, lecz prywatno-prawnym; jest oparty nie na nominacji lecz na umowie, zawartej przez dwa równorzędne podmioty: przez Skarb Państwa jako pracodawcę, oraz pracownika jako pracobiorcę. Konsekwencją tego stosunku jest to, że sprawy wynikające ze stosunku służbowego, rozstrzygają w drodze cywilnej sądy powszechne (sądy pracy).

Wzory umów, zawieranych z pracownikami kontraktowymi w administracji państwowej są oparte na postanowieniach rozp. Prez. Rzplitej z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323). Na pracowników kontr. (z wyjątkiem pracown. przedsiębiorstw państwowych i monopoli) nałożone zostały drogą umowy obowiązki określone w art. 21—27, art. 28 ust. 1 i 2, art. 29, art. 31, oraz art. 32 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21 poz. 164). Ponadto pracownicy kontr. zobowiązani są stosować się ściśle do instrukcyj i zarządzeń, normujących porządek pełnienia służby wewnętrznej i zewnętrznej.

ROZPORZ. O UMOWIE O PRACĘ PRACOWNIKÓW UMYSŁ.

ZAWARCIE UMOWY O PRACĘ.

Umowę o pracę zawiera się: 1) na okres próbny; 2) na okres wykonania określonej roboty; 3) na czas określony; 4) na czas nieokreślony; umowa jest ustna lub pisemna; pracownik ma prawo żądać pisemnego potwierdzenia umowy.

Okres próbny nie może przekraczać trzech miesięcy, licząc od chwili przystąpienia do pracy. Okres ten wlicza się do czasu, przepracowanego w zakładzie pracy.

Jeśli pracownikowi przed upływem umówionego terminu, lub przed upływem 3 mies. okresu próbnego, umowy nie wypowiedziano i nie zawarto z nim umowy na czas określony, ani też na czas wykonania określonej roboty, a pracownik nadal jest zatrudniony za milczącą zgodą pracodawcy, uważa się, że umowa została zawarta na czas nieokreślony.

WYNAGRODZENIE.

Wypłata wynagrodzenia stałego, należącego się pracownikowi, odbywać się powinna w gotówce najpóźniej w końcu miesiąca kalendarzowego; w razie zawinionego opóźnienia wypłaty, pracodawca obowiązany jest do opłacania % zwłoki w wysokości 2%—3% miesięcznie, poczynając od dnia zwłoki.

Prawo pracownika do wynagrodzenia nie może być odstąpione innej osobie. Pracownikowi nie wolno bez zgody pracodawcy przyjmować żadnego wynagrodzenia od osób trzecich z tytułu pełnionych przez niego obowiązków.

Z wynagrodzenia pracownika można potrącać: 1) bieżące i zaległe daniny i opłaty publiczne; 2) sumy egzekwowane; 3) zaliczki udzielane pracownikom na poczet wynagrodzenia; 4) kary umowne, nałożone przez pracodawcę na pracownika z powodu jego uchybienia warunkom umowy o pracę. W myśl art. 800 kodeksu postępowania cywilnego w razie upadłości pracodawcy, należności pracownika nie przewyższające rocznej należności korzystają z ustawowego przywileju pierwszeństwa zaspokojenia przed należnościami hipotecznie zabezpieczonemi i przed daninami publicznemi. Pracownik może otrzymywać gratyfikacje np. świąteczne, bilansowe i t. p. i prowizję. Wynagrodzenie może się składać w całości lub w części z udziału w czystym zysku (tantjema).

W razie niemożności pełnienia przez pracownika obowiązków wskutek choroby lub nieszczęśliwego wypadku, jeżeli one nie zostały wywołane rozmyślnie, wskutek powołania go do ćwiczeń wojskowych rezerwy lub do pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego albo ławnika sądu pracy, albo też wskutek wykluczenia go od zajęć przez władzę sanitarną dla zapobieżenia rozwleczeniu choroby zaraźliwej — pracownik zachowuje przez okres trzechmiesięczny prawo do wynagrodzenia w całości, chyba że w ciągu tych trzech miesięcy umowa o pracę ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu, wskutek ukończenia okresu wykonania określonej roboty, na który umowę zawarto, lub wskutek wypowiedzenia, dokonanego przed zaistnieniem jednej z przyczyn wyżej wymienionych.

Pracodawca może z wynagrodzenia strącać kwoty, jakie pracownik otrzyma ze Skarbu Państwa w czasie ćwiczeń wojskowych, pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego lub ławnika sądu pracy, albo też wykluczenia go od zajęć przez władze sa-

nitarne. W razie choroby lub nieszczęśliwego wypadku pracodawca może z wynagrodzenia strącać te kwoty, jakie pracownik otrzyma w gotówce z tytułu ubezpieczenia prawno - publicznego.

Pracownik zatrzymuje również prawo do wynagrodzenia w razie niemożności pełnienia obowiązków z ważnej przyczyny przez krótki okres czasu.

ODPRAWA NA WYPADEK ŚMIERCI.

W wypadku śmierci pracownika, który pracował w przedsiębiorstwie conajmniej 10 lat, pracodawca winien, bez względu na ubezpieczenie emerytalne pracownika, wypłacić jego rodzinie odprawę w wysokości 3 mies. wynagrodzenia.

Jeżeli zmarły nie zostawił żony, zstępnego lub wstępnego odprawa wynosi połowę tych norm. Odprawa jest płatna po upływie miesiąca licząc od daty śmierci pracownika — w równych ratach miesięcznych.

URLOPY.

Odnośnie do urlopów drogą umowy na pracowników kontr. zatrudnionych w urzędach państwowych, zostały rozciągnięte przepisy obowiązującą w tym względzie urzędników państw. (art. 36 i 37 ustawy o państwowej służbie cywilnej).

ROZWIĄZANIE UMOWY O PRACĘ.

Umowa o pracę rozwiązuje się:

1) w okresie próbnym pierwszego lub szesnastego dnia miesiąca kalendarzowego, po uprzedniem dwutygodniowem wypowiedzeniu;

2) po ukończeniu roboty, dla której wykonania umowa była zawarta;

3) po upływie czasu, na który była zawarta;

4) po upływie trzech miesięcy od wypowiedzenia umowy przez jedną ze stron, jeżeli umowę tę zawarto na czas nieokreślony.

Okres wypowiedzenia wynosić ma całkowite trzy miesiące kalendarzowe i kończyć się musi zawsze ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego. Wypowiedzenie nastąpić winno najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedzającego okres wypowiedzenia;

5) w razie wcielenia pracownika, jako poborowego do służby czynnej w wojsku stałem;

6) na mocy wzajemnego porozumienia stron;

7) w razie śmierci pracownika.

W razie przedłużenia umowy bez oznaczenia czasu trwania, stosunek pracy rozwiązuje się po 3 mies. wypowiedzeniu.

Pracodawca, który w okresie wypowiedzenia umowy o pracę pracownikowi umysłowemu cofnął to wypowiedzenie, może:

1) wypowiedzieć ponownie umowę o pracę dopiero po upływie tego okresu wypowiedzenia;

2) rozwiązać natychmiast stosunek pracy przed upływem okresu cofniętego wypowiedzenia, lecz z warunkiem niezwłocznej wypłaty wynagrodzenia za okres wypowiedzenia.

Po upływie okresu wypowiedzenia umowy na czas nieokreślony zawarcie z tymże pracownikiem trzech bezpośrednio po sobie następujących umów o pracę na czas określony, z których żadna nie przekracza terminu 3 miesięcy, równoznaczne jest z zawarciem umowy na czas nieokreślony.

Wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę nie może nastąpić podczas urlopu, choroby pracownika lub wykluczenia go od zajęć przez władzę sanitarną, o ile choroba lub wykluczenie od zajęć nie trwa dłużej niż trzy miesiące, oraz podczas odbywania ćwiczeń wojskowych i pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego lub ławnika sądu pracy.

Jeżeli pracownik zachoruje, zostanie wykluczony od zajęć, powołany do ćwiczeń wojskowych lub do pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego albo też ławnika sądu pracy, powinien zawiadomić o tem pracodawcę niezwłocznie pod rygorem utracenia uprawnień z ust. 1 artykułu niniejszego wynikających.

Po wypowiedzeniu umowy o pracę przez jedna ze stron, pracownik powinien otrzymać na swoje żądanie stosowny czas w godzinach pracy w celu szukania nowej posady co najmniej w ilości trzech dni roboczych miesięcznie. Ustalenie czasu wolnego na szukanie nowej posady następuje w drodze porozumienia pracownika z pracodawcą.

Pracownikowi służy prawo niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę z następujących ważnych przyczyn:

a) w razie śmierci lub wzięcia z poboru do wojska członka jego rodziny, jeżeli skutkiem tego na pracownika przechodzi obowiązek prawny utrzymania tej rodziny;

b) w razie stwierdzenia przez lekarza szkodliwego wpływu pracy w zakładzie na zdrowie pracownika;

c) w razie obrazy lub znieważenia pracownika przez pracodawcę, jak również w razie tolerowania przez pracodawcę takich czynów ze strony przełożonych pracownika;

d) w razie niezachowania przez pracodawcę istotnych warunków umowy;

e) w razie, jeżeli pracodawca lub przełożeni pracownika dopuszczają się przy prowadzeniu przedsiębiorstwa lub nakłaniają pracownika do czynów przeciwnych prawu lub dobrym obyczajom.

W wypadkach, przewidzianych w p. c) i e), w wypadkach, przewidzianych w p. d), o ile zachodzi zła wola lub niedbalstwo ze strony pracodawcy, tudzież w innych podobnych wypadkach — rozwiązanie umowy następuje z winy pracodawcy.

Pracodawcy służy prawo niezwłocznego rozwiązania umowy z ważnych przyczyn, a w szczególności:

a) w razie, jeżeli pracownik nadużywa zaufania pracodawcy, np. przyjmuje bez jego zgody prowizję lub inne wynagrodzenie od osób trzecich, lub jeżeli dopuszcza się rozmyślnego uszkodzenia majątku przedsiębiorstwa;

b) w razie niestawienia się pracownika do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku lub choroby w ciągu więcej niż trzech miesięcy;

c) w razie obrazy lub znieważenia pracodawcy, jego zastępców lub przełożonych przez pracownika;

d) w razie niezachowania przez pracownika istotnych warunków umowy o pracę;

e) w razie prowadzenia przez pracownika bez zgody pracodawcy własnego przedsiębiorstwa, lub dokonywania tranzakcyj na własny lub cudzy rachunek, wchodzących w zakres tego przedsiębiorstwa, w którem pracownik jest zatrudniony;

f) w razie zdrady przez pracownika tajemnicy technicznej lub handlowej przedsiębiorstwa;

g) w razie, jeżeli umowa o pracę została zawarta na zasadzie fałszywego lub sfałszowanego świadectwa;

h) w razie utraty przez pracownika uprawnień koniecznych do zajmowania danego stanowiska.

W wypadkach, przewidzianych w p. a), c), e), f), g) w wypadkach, przewidzianych w p. d), o ile zachodzi zła wola lub niedbalstwo ze strony pracownika, tudzież w innych podobnych wypadkach — rozwiązanie umowy następuje z winy pracownika.

W wypadkach siły wyższej, jak pożar, powódź i t. p., czyniących zupełnie niemożliwem zatrudnienie pracownika, pracodawca ma prawo w okresie czasu nie dłuższym, niż w przeciągu jednego miesiąca od chwili zajścia faktu siły wyższej, rozwiązać umowę bezzwłocznie.

Zawiadomienie o rozwiązaniu umowy powinno być dokonane pisemnie.

W razie ogłoszenia upadłości pracodawcy umowa o pracę nie rozwiązuje się.

W razie zwolnienia pracownika przez zarząd masy upadłościowej z powodu zamknięcia przedsiębiorstwa, pracownikowi należy się trzechmiesięczne wynagrodzenie od daty zamknięcia przedsiębiorstwa. Przepis ten nie narusza dalej idących praw pracownika z mocy umowy o pracę.

Jeżeli majątek lub przedsiębiorstwo przejdzie w czasie trwania stosunku pracy w posiadanie innej osoby, stosunek pracy trwa nadal bez zmiany. Pracownik może jednak w ciągu miesiąca od daty zmiany posiadacza rozwiązać umowę o pracę z zachowaniem trzechmiesięcznego terminu wypowiedzenia, chociażby umowa była zawarta na czas określony.

W wypadkach obrazy prawo do rozwiązania umowy gaśnie po upływie dwóch tygodni od chwili obrazy, względnie od chwili, kiedy obraza doszła do wiadomości strony, uważającej się za obrażoną.

W wypadkach rozwiązania umowy z powodu ważnej przyczyny, lub z winy strony przeciwnej, prawo rozwiązania umowy gaśnie z upływem miesiąca od chwili, kiedy strona pragnąca umowę rozwiązać uzyskała wiadomość o istnieniu ważnej przyczyny lub winy.

Pracodawca ma prawo niezwłocznie rozwiązać umowę w wypadku niestawienia się pracownika w terminie rozpoczęcia stosunku pracy, o ile w umowie terminowe

rozpoczęcie tego stosunku zostało wyraźnie jako warunek zastrzeżone.

W razie niezastrzeżenia w umowie powyższego warunku pracownik może tylko z ważnych powodów i co najwyżej przez dwa tygodnie nie stawić się do rozpoczęcia pracy.

W razie rozwiązania umowy z winy pracodawcy lub wydalenia pracownika bez ważnej przyczyny, pracownik ma prawo tak długo zajmować mieszkanie służbowe, jak długo przysługiwałoby mu to mieszkanie, gdyby umowa została rozwiązana prawidłowo.

Jeżeli umowa była zawarta na czas nieokreślony, a nastąpiło rozwiązanie jej z winy pracodawcy lub wydalenie pracownika bez ważnej przyczyny, pracownikowi należy się pełne wynagrodzenie za miesiąc, w którym rozwiązanie lub wydalenie nastąpiło, i za następne 3 miesiące o ile z umowy nie wynikają dla pracownika dalej idące uprawnienia. Jeśli umowa była zawarta na czas określony, wówczas w wypadkach powyższych należy się pracownikowi wynagrodzenie za cały czas, aż do wygaśnięcia umowy. Roszczenia pracownika, co do których rozporządzenie postanawia natychmiastową płatność, przedawniają się w terminie 6-miesięcznym, roszczenia z innych tytułów przedawniają się w terminach przewidzianych w ustawodawstwie cywilnem.

ŚWIADECTWA.

Pracodawca na żądanie pracownika winien zwrócić mu natychmiast wszystkie świadectwa i dokumenty, znajdujące się u pracodawcy na przechowaniu.

Pracodawca ma obowiązek na żądanie pracownika wydać mu niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu miesiąca od daty żądania, świadectwo co do czasu trwania i rodzaju zatrudnienia pracownika.

Pracodawcy nie wolno umieszczać w świadectwie żadnych znaków ani uwag, mogących utrudnić pracownikowi uzyskanie nowego stanowiska.

SĄDY PRACY.

Sądy pracy są powołane do rozpatrywania spraw cywilnych, dotyczących stosunku pracy między pracownikami i pracodawcami.

Sądy pracy rozstrzygają spory, dotyczące pracowników umysłowych, z którymi zostały zawarte umowy na zasadzie rozporządzenia z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

KOMISJE I POSTĘPOWANIE DYSCYPLINARNE.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1932 r. o organizacji komisyj dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 738) — jest przepisem ramowym, dającym kilka ogólnych zasad co do organizacji komisyj dysc. i postępowania dyscyplinarnego, poruczając wykonanie tego rozporządzenia Prezesowi Rady Ministrów i innym Ministrom. Zasady te są następujące: 1) powołuje się komisje dyscyplinarne: a) czynne przy władzach podlegających bezpośrednio władzy naczelnej; b) czynne przy władzach naczelnych; c) odwoławcze komisje dyscyplinarne, czynne przy władzach naczelnych; 2) członkowie komisyj dyscyplinarnych są w wykonywaniu swoich funkcyj samodzielni i niezawiśli; 3) obwiniony i rzecznik mają prawo odwołania się od orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji; 4) władza wyznacza rzecznika dyscyplinarnego, obwiniony może sobie przybrać obrońcę; 5) sprawy dyscyplinarne wyłącza się z pod orzeczenictwa N .T. A.; 6) pisma dotyczące postępowania dyscyplinarnego są wolne od opłat stemplowych; 7) nad jednolitością postępowania władz i rzeczników dyscyplinarnych w zakresie postępowania dyscyplinarnego czuwa Prezes Rady Ministrów (może delegować w miejsce właściwego rzecznika — swojego rzecznika dyscyplinarnego).

Szczegółowe przepisy co do komisyj dyscyplinarnych i postępowania dyscyplinarnego zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17. X. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 790).

SKŁAD I WŁAŚCIWOŚĆ KOMISYJ DYSCYPLINARNYCH.

Każda komisja dyscyplinarna składa się z przewodniczącego, jego zastępców i członków, powoływanych i odwoływanych przez właściwą władzę naczelną z grona urzędników i niższych funkcjonarjuszów tej władzy, przy której ustanowiono komisję. W resorcie Ministerstwa Skarbu są czynne:

1) Komisje Dyscyplinarne przy izbach skarbowych i dyrekcjach ceł — dla urzędników (z wyjątkiem dyrektorów i naczelników wydziałów) i niższych funkcjonarjuszów, zatrudnionych przy tych władzach;

2) Komisja Dyscyplinarna przy Ministerstwie Skarbu — dla urzędników i niższych funkcjonarjuszów, zatrudnionych w Ministerstwie Skarbu, dyrektorów izb skarbowych i dyrekcyj ceł, naczelnika wydziału skarbowego, naczelników wydziałów w izbach skarbowych i dyrekcjach ceł oraz urzędników i niższych funkcjonarjuszów Inspektoratu Ceł w Gdańsku;

3) Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna przy Ministerstwie Skarbu — jako instancja odwoławcza od orzeczeń komisyj wymienionych w pkt. 1 i 2.

Właściwość komisji zależy od miejsca pełnienia służby i rodzaju zajmowanego stanowiska w chwili wdrożenia przeciw funkcjonarjuszowi postępowania dyscyplinarnego (dla emerytów — ta komisja, która była właściwa w chwili jego ustąpienia ze służby). Spory o właściwość, między komisjami jednego resortu, rozstrzyga władza naczelna; różnych resortów — Prezes Rady Ministrów.

Komisje dyscyplinarne obradują, postanawiają i orzekają w kompletach orzekających, złożonych z przewodniczącego kompletu lub jego zastępcy i 2 członków. Przewodniczącego kompletu i członków kompletu orzekającego wyznacza przewodniczący komisji. Przewodniczący kompletu musi mieć wykształcenie prawnicze. W komplecie orzekającym powinien zasiadać jako członek, przynajmniej 1 funkcjonarjusz tej samej kategorji i rodzaju służby, do których należy obwiniony (przepis ten nie dotyczy komisji odwoławczej).

OBOWIĄZKI I PRAWA RZECZNIKA DYSCYPLINARNEGO.

Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania dyscyplinarnego stoi na straży dobra służby, ścisłego wykonywania obowiązków służbowych przez funkcjonarjuszów państwowych oraz godności i powagi zajmowanego przez nich stanowiska służbowego. Komisja wydaje postanowienia i orzeczenie po wysłuchaniu opinji rzecznika; przy naradach i głosowaniu rzecznik nie może być obecny.

Rzecznik działa w ścisłej zależności od władzy przełożonej i ma obowiązek: 1) uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach komisji, 2) stawiać wnioski o sprowadzenie odpowiednich dowodów (ewentualnie o wezwanie świadków lub biegłych), 3) donosić władzy o przewinieniach służbowych, które doszły do jego wiadomości w toku postępowania dyscyplinarnego, 4) brać udział w dochodzeniach dyscyplinarnych na zlecenie władzy.

UTRATA ZDOLNOŚCI DO PEŁNIENIA FUNKCYJ RZECZNIKA LUB CZŁONKA K. D.

Funkcjonarjusza karanego dyscyplinarnie (o ile nie nastąpiło zatarcie skazania), nie można powoływać na członka komisji dyscyplinarnej ani wyznaczyć rzecznikiem; w toku dochodzeń dyscyplinarnych lub karno-sądowych, funkcjonarjusz nie może wykonywać żadnych czynności w komisji dyscyplinarnej, jeżeli postępowanie skończy się ukaraniem funkcjonarjusza, traci on mandat członka komisji lub rzecznika.

OBOWIĄZKI I PRAWA OBROŃCY.

Obwiniony może przybrać sobie funkcjonarjusza państwowego na obrońcę. Obrońca ma obowiązek: 1) przytoczyć w obronie wszystkie okoliczności, które uważa w tym celu za konieczne i przydatne i zastosować przewidziane w rozporządzeniu środki obrony, 2) zachować w tajemnicy wszystkie poufne informacje, udzielone mu w związku z obroną. Na prośbę obwinionego, zgłoszoną najpóźniej na 7 dni przed rozprawą, władza, przy której jest czynna komisja dyscyplinarna, przydaje obwinionemu obrońcę z urzędu z pośród podwładnych sobie urzędników.

WDROŻENIE POSTĘPOWANIA. DOCHODZENIA.

Postępowanie dyscyplinarne winno być otoczone najściślejszą tajemnicą.

O ile władza, po otrzymaniu wiadomości o naruszeniu obowiązków przez podwładnego funkcjonarjusza i zarządzeniu wstępnych dochodzeń, dopatruje się w tem naruszeniu obowiązków występku służbowego, wdraża postępowanie dyscyplinarne, o czem zawiadamia funkcjonarjusza. Władza, która wdrożyła postępowanie dyscyplinarne, może je umorzyć w każdem stadjum dochodzeń, o czem zawiadamia obwi-

nionego. W razie potrzeby, władza po wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego wyznacza urzędnika celem przeprowadzenia dochodzeń. Prowadzący dochodzenia przesłuchuje obwinionego, świadków i biegłych, bada wszystkie okoliczności potrzebne do wyjaśnienia sprawy i zbiera środki dowodowe.

Władza, otrzymawszy wyniki dochodzeń, umarza postępowanie dyscyplinarne, albo zarządza sporządzenie przez rzecznika wniosku o ukaranie.

Jeżeli naruszenie obowiązku służbowego posiada cechy czynu karalnego ściganego z urzędu w drodze sądowej, władza sporządza doniesienie karne, przyczem zawiesza postępowanie dyscyplinarne do czasu ukończenia postępowania sądowo-karnego, o ile wyniki dochodzeń są uzależnione od wyniku tego postępowania.

WNIESIENIE OSKARŻENIA.

Wniosek, sporządzony przez rzecznika i przesłany wraz z aktami do przewodniczącego komisji dyscyplinarnej, zawiera: 1) dokładne dane osobowe obwinionego, 2) skonkretyzowanie czynu, 3) wskazanie naruszonego przepisu, 4) wniosek co do kary, 5) uzasadnienie oskarżenia, 6) ewentualny wykaz świadków lub innych dowodów, których zbadania rzecznik żąda. Komisja dyscyplinarna, otrzymawszy wniosek o ukaranie:

1) postanawia: a) czy należy rozpisać rozprawę, czy też b) zwrócić akta władzy celem uzupełnienia dochodzeń,
2) zawiesza swoje postępowanie — jeżeli orzeczenie komisji dyscyplinarnej jest ściśle uzależnione od wyroku sądu karnego.

ROZPRAWA DYSCYPLINARNA.

Przewodniczący wyznacza termin rozprawy, wzywa oskarżonego, doręcza wniosek o ukaranie i podaje mu do wiadomości listę członków kompletu orzekającego. Pomiędzy doręczeniem wniosku rzecznika obwinionemu, a rozprawą powinno upłynąć przynajmniej 14 dni. Oskarżony i jego obrońca mogą najpóźniej na 7 dni przed rozprawą zgłosić wniosek o powołanie świadków lub sprowadzenie innych dowodów, prócz wskazanych przez rzecznika dyscyplinarnego; mogą również przeglądać akta (z wyjątkiem protokółów posiedzeń niejawnych) i sporządzać odpisy. Rzecznik, oskarżony i jego obrońca mają prawo w ciągu 3 dni po doręczeniu listy członków kompletu orzekającego — zgłosić wniosek o wyłączenie członków kompletu z uzasadnieniem powodów.

Jeżeli obwiniony nie usprawiedliwi swej nieobecności na rozprawie — obrońca może być niedopuszczony do rozprawy. Przewodniczący kieruje rozprawą i czuwa nad jej prawidłowym biegiem. Rozprawę rozpoczyna się odczytaniem wniosku o ukaranie, poczem przesłuchuje się oskarżonego, świadków i biegłych, w miarę potrzeby odczytuje się protokóły dochodzeń, akta lub dokumenty.

Rzecznik i oskarżony mają prawo wypowiedzieć się co do poszczególnych środków dowodowych i odwodowych, oraz zadawać pytania świadkom i biegłym za zezwoleniem przewodniczącego.

Po zamknięciu postępowania dowodowego następują przemówienia i wnioski rzecznika i oskarżonego, tudzież jego obrońcy. Ostatnie słowo przysługuje oskarżonemu. Z przebiegu rozprawy dyscyplinarnej sporządza się protokół.

ORZECZENIE.

Komisja dyscyplinarna wydaje orzeczenie według swego przekonania na podstawie faktów i okoliczności, ujawnionych na rozprawie dyscyplinarnej. Narada i głosowanie kompletu orzekającego są poufne. Komisja uwalnia obwinionego od zarzutu popełnienia występku służbowego, albo uznaje go winnym i nakłada karę dyscyplinarną. Przewodniczący ogłasza stronom sentencję zaraz po naradzie i głosowaniu. Odpis orzeczenia doręcza się rzecznikowi i oskarżonemu.

ODWOŁANIE.

Rzecznik dyscyplinarny i oskarżony mają prawo wniesienia odwołania od orzeczenia komisji dyscyplinarnej I inst. w ciągu 8 dni od daty doręczenia odpisu orzeczenia — na ręce przewodniczącego komisji dyscyplinarnej, który je bezzwłocznie przesyła wraz z aktami do odwoławczej komisji dyscyplinarnej. Odwołanie wstrzymuje kary. Odwołanie od orzeczenia w przedmiocie winy uważa się za zwrócone także przeciwko orzeczeniu o karze. Odwołanie można cofnąć do chwili rozpoczęcia rozprawy odwoławczej w komisji dyscyplinarnej.

Komisja odwoławcza:

1) odrzuca odwołanie spóźnione, lub wniesione przez osobę nieuprawnioną,
2) zwraca się do władzy celem uzupełnienia dochodzeń we wskazanym kierunku, albo
3) rozpisuje rozprawę dyscyplinarną.

W postępowaniu odwoławczem stosuje się analogiczne przepisy o postępowaniu dyscyplinarnem w I instancji.

Wskutek śmierci obwinionego postępowanie dyscyplinarne umarza się, musi być jednak przeprowadzone na żądanie małżonka krewnego wstępnego lub stępnego, albo rodzeństwa zmarłego. Rozwiązanie stosunku służbowego nie powoduje umorzenia postępowania dyscyplinarnego.

WYKONANIE ORZECZENIA.

Orzeczenie komisji I instancji niezaskarżone w przepisanym terminie, staje się prawomocne po upływie tego terminu; orzeczenie odwoławczej komisji dysc. staje się prawomocne z chwilą ogłoszenia.

Orzeczenia prawomocne podlegają wykonaniu przez właściwe władze. Odpis orzeczenia dyscyplinarnego dołącza się do akt osobowych, a karę dyscyplinarną wpisuje się do wykazu służbowego.

Władza naczelna może na prośbę skazanego zarządzić sporządzenie nowego wykazu służbowego z opuszczeniem wzmianki o karze dyscyplinarnej, z wyjątkiem kary przeniesienia w stan spoczynku i kary wydalenia ze służby, jeżeli skazany w ciągu 10 lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarego nie był ponownie ukarany dyscyplinarnie.

WZNOWIENIE.

Wznowienie postępowania dyscyplinarnego zakończonego prawomocnem, skazującem orzeczeniem komisji dyscyplinarnej może nastąpić nawet po wykonaniu kary, o ile wyjdą na jaw nowe fakty i środki dowodowe, poprzednio nieznane, które mogą spowodować uwolnienie od zarzutu, albo orzeczenie kary łagodzącej niż wydalenie ze służby. W rozumieniu postępowania może nastąpić:

1) na prośbę funkcjonarjusza skazanego, albo
2) w razie jego śmierci na prośbę jego najbliższych, o ile przedstawią wspomniane, nowe fakty i środki dowodowe.

Na wniosek rzecznika dyscyplinarnego może nastąpić wznowienie (postępowania na niekorzyść obwinionego), jeżeli umorzenie sprawy, albo wydanie orzeczenia nastąpiło wskutek przestępstwa. O wznowieniu rozstrzyga odwoławcza komisja dyscyplinarna. Wznowione postępowanie dyscyplinarne toczy się przed komisją dyscyplinarną I instancji. Jeżeli funkcjonarjusza, w postępowaniu wznowionem na jego korzyść, ponownie uznano winnym, nie można orzec kary surowszej aniżeli poprzednio. O ile zaś nałożono karę łagodniejszą lub uwolniono funkcjonarjusza, Skarb Państwa zwraca jemu, a w razie jego śmierci członkom jego rodziny — to co funkcjonarjusz lub jego rodzina starcili, wskutek skazania, z dochodów lub zaopatrzenia.

TERMINY.

Zażalenia i odwołania wnosi się we właściwych terminach do tej komisji dyscyplinarnej, która wydała decyzję w I instancji. W wypadkach uzasadnionych instancja odwoławcza może przywrócić, na prośbę obwinionego, termin do wniesienia zażalenia lub odwołania.

KOSZTY POSTĘPOWANIA DYSCYPLINARNEGO.

Koszty postępowania dyscyplinarnego ponosi Skarb Państwa w wypadku prawomocnego ukarania skazanego. Decyzję o obowiązku zwrotu kosztów wydaje władza, przy której istnieje komisja dysc. I instancji. Koszty postępowania dysc. ściąga się administracyjnie. Władza w wyjątkowych wypadkach może uwolnić skazanego od zwrotu kosztów. Na koszty postępowania składają się: 1) opłaty za doręczenie wezwań pism oraz 2) należności świadków i biegłych, 3) koszty podróży i djety obrońcy. Obwinionemu, którego uwolniono od winy i kary, zwraca się koszty podróży na rozprawę dyscyplinarną.

Rozjaśnisz życie, otworzysz świat analfabecie — ucząc go czytać.

PRZEPISY UPOSAŻENIOWE.

Jeśli chodzi o przepisy uposażeniowe, ograniczymy się jedynie do naszkicowania zasadniczych cech obecnego ustawodawstwa ze względu na to, że Stowarzyszenie Urzędników Skarbowych wydało specjalną broszurkę poświęconą uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych.

Po odzyskaniu Niepodległości, pierwsze normy dotyczące uposażenia urzędników państwowych spotykamy w tymczasowych przepisach służbowych wydanych przez Radę Regencyjną w dniu 1 czerwca 1918 r. (Dz. Praw N. 6, poz. 13).

W 1920 r. wydano szereg odrębnych ustaw dla różnych kategoryj urzędników. Ustawy te stały się niewykonalnemi i wkrótce zostały uchylone ustawą uposażeniową z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz 924), obejmującą wszystkie kategorje urzędników państwowych z wyjątkiem sędziów i prokuratorów. Ustawa ta przewidywała 16 grup uposażenia (12 dla urzędników i 4 dla niższych funcjonarjuszów). Przejście do wyższej grupy dobywało się drogą awansu. Każda grupa uposaż. dzieliła się na szereg szczebli, przesunięcie do wyższego szczebla odbywało się automatycznie co 3 lata (szczeblowanie wstrzymano w 1932 r.). Pozatem ustawa ta przewidywała szereg dodatków np. regulacyjny, ekonomiczny, mieszkaniowy, stołeczny, kresowy i t. d.

Rozporządzenie Prez. Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 663), uchylające ustawę z dnia 9. X. 1933 r. wprowadza nowe zasady obliczania i wypłaty uposażenia. Zasady te są następujące:

1. Ustanawia się 12 grup uposażenia zasadniczego w wysokości od 100 zł do 3.000 zł. Rada Ministrów może przyznawać dodatki uzasadnione warunkami lokalnemi w kraju i na obszarze W. M. Gdańska (dodatki lokalne). Funkcjonarjusze, mianowani na stanowiska kierownicze otrzymują dodatek funkcyjny. Urzędnik pełniący obowiązki przywiązane do stanowisk kierowniczych (bez nominacji) otrzymuje dodatek funkcyjny po 2 miesiącach pełnienia tych obowiązków. Można otrzymywać tylko jeden dodatek funkcyjny. Rada Ministrów władna jest przyznać funkcjonarjuszom państwowym dodatki służbowe, osoby pobierające dodatek funkcyjny nie mogą równocześnie pobierać dodatku służbowego. Urzędnik może otrzymywać: 1) zasiłki i nagrody pieniężne, 2) dodatkowe wynagrodzenie za czynności niezwiązane z jego stanowiskiem, 3) bezprocentową zaliczkę na uposażenie (w wypadkach zasługujących na uwzględnienie), 4) należności za czynności służbowe poza zwykłem miejscem służbowem, oraz w razie przeniesienia na nowe miejsce służbowe, 5) mieszkanie służbowe, zniżki kolejowe oraz pomoc lekarską.

Funkcjonarjusze straży więziennej i oficerowie otrzymują dodatek na wyekwipowanie. Niżsi funkcjonarjusze straży więziennej otrzymują umundurowanie w naturze, niżsi funkcjonarjusze państwowi otrzymują umundurowanie ze Skarbu Państwa, za opłatą 25% jego wartości.

Prawo do uposażenia powstaje:

1) dla wstępujących do służby po raz pierwszy lub ponownie — od faktycznego dnia objęcia obowiązków służbowych, o ile objęcie służby nastąpiło w ciągu miesiąca uposażenie za czas do pierwszego dnia najbliższego miesiąca oblicza się w wysokości dziennej $^1/_{30}$ części uposażenia.

2) we wszystkich innych przypadkach — z dniem pierwszego najbliższego miesiąca kalendarzowego po dniu powstania warunków, uzasadniających zmianę uposaż.

Prawo do uposażenia gaśnie:

1) w razie śmierci funkcjonarjusza państwowego z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego, w którym śmierć nastąpiła,

3) w razie rozwiązania stosunku służbowego w inny sposób — z ostatnim dniem tego miesiąca kalendarzowego w którym stosunek służbowy istotnie ustał.

W czasie pełnienia obowiązkowej służby wojskowej funkcjonarjusz państwowy traci prawo do pobierania uposażenia z tytułu służby cywilnej; w czasie ćwiczeń wojskowych nadal otrzymuje uposażenie z tytułu służby cywilnej. W razie śmierci funcjonarjusza osobie, która poniesie koszty pogrzebu przyznaje się zwrot kosztów przyczem:

1. żonie, dzieciom lub rodzicom na te koszty przyznaje się ryczałt w wysokości 3 mies. poborów,
2. innym osobom faktycznie poniesione koszty pogrzebu (najwyżej jednak do sokości 3 mies. poborów), o ile zmarły nie pozostawił żadnego majątku wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

Władza asygnująca uposażenie może dokonywać potrącenia z uposażenia — na podstawie: 1) postanowień ustawowych, 2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności, 3) zarządzeń właściwych władz administracyjnych (tylko w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu stosunku służbowego oraz należności i danin).

Wszelkie roszczenia funkcjonarjuszów państwowych do uposażenia przedawniają się po 3 latach.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781) ustanowiło zasady zaszeregowania funkcjonarjuszów państwowych do nowych grup uposażenia, oraz przyznało dodatki:

1) lokalne od 10 zł do 450 zł miesięcznie, zależnie od miejscowości i grup uposażeniowych. (Warszawa, Gdynia, Gdańsk oraz niektóre miejscowości woj. śląskiego i krakowskiego),

2) funkcyjne od 50 do 3.000 zł miesięcznie, oraz

3) dodatki służbowe od 50 do 300 zł miesięcznie — w zależności od zajmowanego stanowiska służbowego.

To samo rozporządzenie ustanowiło zasiłki wyrównawcze dla osób, które wskutek zaszeregowania do odpowiedniej grupy uposażenia straciłyby więcej aniżeli 7% dotychczas pobieranych poborów netto.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 320) ustanawia wysokość należności w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe. Wysokość djet wynosi od 6 zł (niższy funkcjonarjusz) do 80 zł. (Prezes Rady Ministrów) — za dobę. Charakterystyczną cechą tych przepisów jest to, że zarówno wysokość djet i kosztów przeniesienia jak i zwrot kosztów przejazdu koleją; według odpowiednich klas, uzależniony jest od zajmowanego stanowiska służbowego, a nie od posiadanej grupy uposażeniowej.

ZALICZKI NA UPOSAŻENIA

Funkcjonarjusze państwowi: stali i prowizoryczni, mogą uzyskać bezprocentowe zaliczki zwrotne na uposażenie; od prawa zaliczki są wyłączeni:

1) pozostający w stanie nieczynnym; 2) zawieszeni w pełnieniu służby; 3) pozostający na urlopie bezpłatnym; 4) osoby, którym wypowiedziano stosunek służbowy.

W drodze wyjątku, zaliczki mogą być udzielane osobom, pozostającym na bezpłatnym urlopie dla uzupełnienia studjów.

Zaliczki mogą być udzielane: 1) na pokrycie wydatków, spowodowanych chorobą proszącego, chorobą lub śmiercią członków najbliższej rodziny, na spłatę długów, powstałych bez winy proszącego i t. p.; 2) na cele konsumcyjne (np. zakup opału, ubrania, obuwia i t. p.); 3) na koszty budowy własnego mieszkania. Osoba, ubiegająca się o zaliczkę na koszty budowy własnego mieszkania, musi udowodnić: 1) że nie ma odpowiedniego do swego stanu rodzinnego mieszkania, wynajętego bezpośrednio od właściciela w domu, podlegającym ustawie o ochronie lokatorów; 2) że sam, bądź też do spółki z małżonkiem, rodzicami, lub rodzeństwem, o ile z temi osobami prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, rozpoczął już budowę mieszkania na własność, albo jest członkiem spółdzielni mieszkaniowej, która dla niego buduje mieszkanie w domu spółdzielczym. W pierwszym rzędzie uwzględnia się prośby osób, znajdujących się w wyjątkowo niekorzystnem położeniu mieszkaniowem (np. osoby mieszkające poza granicami miejscowości, w której pełnią służbę). Na budowę jednego mieszkania, może być udzielona tylko jedna zaliczka. Osoba ubiegająca się o zaliczkę, winna uzasadnić szczegółowo potrzebę i wysokość zaliczki; przyznanie zaliczki i jej wysokość zależna jest od uznania władzy, uprawnionej do udzielania zaliczki. Przyznanie nowej zaliczki przed spłatą poprzedniej, jest dopuszczalne jedynie pod warunkiem równoczesnego potrącenia reszty rat poprzedniej zaliczki.

Wysokość zaliczki nie może przekraczać: 1) na cele konsumcyjne — 2 mies. uposażenia; 2) na wydatki niezwiązane z potrzebami życia codziennego — 3 mies. uposażenia; 3) na budowę własnego mieszkania — 6 mies. uposażenia.

Za podstawę obliczenia zaliczki bierze się: uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem lokalnym i zasiłkiem wyrównawczym (dla ofic. i szeregowych Straży Granicznej, nie mających prawa do dodatku lokalnego wraz z dodatkiem służbowym). Udzielenie zaliczki praktykantom, asesorom i aplikantom sądowym, oraz udzielenie zaliczki przekraczającej 3 miesięczne uposażenie osobom, które nie nabyły praw emerytalnych,

może nastąpić pod warunkiem zabezpieczenia: hipotecznego, lub przez zobowiązanie dwóch wypłacalnych ręczycieli.

Zwrot zaliczki udzielonej do wysokości 1, 2 i 3 miesięcznego uposażenia, następuje najwyżej w 12, 18 i 30 ratach miesięcznych; zwrot zaliczki udzielonej w wysokości przekraczającej 3 miesięczne uposażenie, następuje najwyżej w 36 ratach miesięcznych. Raty zaliczki potrąca się z uposażenia, poczynając od 1-go dnia miesiąca, następującego po przyznaniu zaliczki.

Zaliczki na uposażenia przyznaje:

1) władza bezpośrednio podległa władzy naczelnej — urzędnikom zatrudnionym w I i II instancji,

2) władza naczelna — kierownikom władz bezpośrednio podległych władzy naczelnej, urzędnikom pełniącym służbę we władzach naczelnych oraz zaliczki na cele budowlane, o ile przekraczają 3 miesięczne uposażenie.

Zaliczka zwrotna jest zobowiązaniem, obciążającem cały majątek dłużnika, w razie jego śmierci przed spłatą zaliczki spadkobiercy odpowiadają za dług do wysokości spadku, zgodnie z postanowieniami ustaw cywilnych.

W wypadkach rozwiązania stosunku służbowego bez uposażenia emerytalnego, zaległe raty zaliczkowe potrąca się w całości, względnie egzekwuje się z zabezpieczenia hipotecznego lub od ręczycieli. Nieściągalne raty zaliczek mogą być umorzone przy zastosowaniu okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 4 lipca 1930 r. L. D. III. 205/1/30.

MIESZKANIA SŁUŻBOWE

(Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 82).

§ 1. Koszty umeblowania i konserwacji lokali reprezentacyjnych, koszty opału i utrzymania w czystości tych lokali, pokrywa Skarb Państwa; za użytkowanie tych lokali nie pobiera się żadnych opłat.

Za lokale reprezentacyjne uznaje się lokale, łącznie z pomieszczeniami mieszkalnemi, użytkowane przez: Prezesa Rady Ministrów, Ministrów, Prezesa N. I. K., Gen. Inspektora Sił Zbrojnych, Wiceministrów: w Min. Spraw. Wojskowych i Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Szefa Sztabu Głównego, Inspektorów Armji, Wojewodów i t. d. o ile lokale te mieszczą się w gmachach: państwowych albo przez Skarb Państwa w całości bądź częściowo wynajmowanych lub administrowanych.

Lokale reprezentacyjne, nie podlegają podatkom od lokali. Rozmiar lokali reprezentacyjnych ustala Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, uzgodniony z zainteresowanymi Ministrami;

§ 2. za mieszkania służbowe uważa się mieszkania, przydzielone funkcjonarjuszom państwowym:

1) ze względu na szczególny charakter czynności służbowych, wymagających zajmowania mieszkania w ściśle określonym gmachu, lub

2) do wykonywania czynności służbowych, związanych z danym gmachem.

Za korzystanie z mieszkania służbowego, funkcjonarjusz uiszcza opłatę w wysokości 15% uposażenia zasadniczego, zwiększonego o dodatek lokalny, o ile mu ten dodatek przysługuje. O ile jednak czynsz w ten sposób obliczony byłby wyższy od kwoty, którąby należała się za dane mieszkanie przy zastosowaniu § 3 lub § 4 rozporządzenia, wówczas opłatę za mieszkanie oblicza się według zasad, obliczonych w tych pragrafach.

§ 3. Za korzystanie z pomieszczeń, przydzielonych przez Skarb Państwa w naturze, podlegających ustawie z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów, a wynajmowanych w czerwcu w 1914 r. pobiera się czynsz w wysokości podstawowego komornego, w myśl art. 5 przytoczonej ustawy.

§ 4. Za korzystanie z pomieszczeń, nie podpadających pod § 3, pobiera się komorne stosownie do powierzchni użytkowej. Miejscowości dzieli się na 5 kategoryj, ustalając dla każdej kategorji wysokość komornego od 1 metra kwadratowego powierzchni użytkowej:

I	kat.	m. st. Warszawa		— 9 — 16 zł. rocznie za m²	
II	„	miejscowości powyżej	80.000	mieszkańców	8 — 14 zł. rocznie za m²
III	„	„	od 40.000 — 80.000	„	6 — 12 zł. „ „
IV	„	„	od 10.000 — 40.000	„	4 — 10 zł. „ „
V	„	„	poniżej 10.000	„	3 — 8 zł. „ „

Za mieszkania w mansardach i na poddaszach, komorne może być zniżone do 50%, za mieszkania w suterenach i barakach do 25% powyższych norm. Wysokość opłaty ustala urząd lub właściwa władza zarządzająca budynkiem.

§ 5. Komorne za mieszkanie, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych na obszarze W. M. Gdańska, a nie podlegające gdańskim ustawom mieszkaniowym, pobiera się czynsz od 1 m² powierzchni wg. stawek:

a) dla m. Gdańska — 7do12 guldenów rocznie,

b) dla innych miejscowości na obszarze W. M. Gdańska 5 do 8 guldenów rocznie,

— o ile na podstawie umów polsko-gdańskich nie okaże się potrzeba stosowania stawek niższych.

Komorne za mieszkania w mansardach, suterenach i barakach, może być obniżone według zasad ustalonych w § 4.

§ 6. W miejscowościach, w których gminne urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne zostały wybudowane po dniu 1. VI. 1924 r., pobiera się za pomieszczenia wymienione w § 3 i 4 — opłaty dodatkowe do komornego za wodę dostarczoną z wodociągów miejskich i za korzystanie z kanałów miejskich.

§ 7. Za użytkowanie zabudowań gospodarczych, placów, ogrodów i t. p., pobiera się od lokalów opłaty dodatkowe stosownie do wartości użytkowanych przez nich przedmiotów, niezależnie od opłat przewidzianych w § 2, 3 i 4.

§ 8. Za mieszkania zajmowane przez skoszarowanych szeregowych Straży Granicznej — nie pobiera się żadnych opłat.

POMOC LEKARSKA

(Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 81).

§ 1. Państwowa pomoc lekarska przysługuje:

1) funkcjonarjuszom państwowym, z wyjątkiem funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w zarządzie centralnym Ministerstwa Komunikacji oraz w Głównej Inspekcji Komunikacji, otrzymujących pomoc lekarską w zakresie przewidzianym dla pracowników przedsiębiorstwa P. K. P.;

2) sędziom w sądownictwie powszechnem i administracyjnem, prokuratorom oraz asesorom i aplikantom sądowym;

3) oficerom i szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej;

4) emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym polskim z wyjątkiem funkcjonarjuszów, wymienionych w pkt. 1, otrzymujących pomoc lekarską w zakresie przewidzianym dla pracowników przedsiębiorstwa P. K. P.;

5) członkom rodzin funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w pkt. 1, 2 i 3, a mianowicie:

a) żonie, z wyjątkiem przypadku, gdy jest separowana sądownie, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentów;

b) mężowi zupełnie niezdolnemu do pracy, będącemu na wyłącznem utrzymaniu żony;

c) dzieciom ślubnym i uprawnionym oraz pasierbom do ukończenia 18 lat, jeżeli zaś uczęszczają do szkół publicznych, lub, z powodu ułomności albo nieuleczalnej choroby, nie mogą na swoje utrzymanie zarabiać — do ukończenia 24 roku życia.

Od państwowej pomocy lekarskiej są wyłączeni:

1) funkcjonarjusze państwowi, wymienieni w pkt. 1, 2 i 3 znajdujący się na bezpłatnym urlopie, oraz członkowie rodziny tych funkcjonarjuszów;

2) członkowie rodziny, którzy w myśl obowiązujących przepisów podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby lub mają prawo do korzystania z pomocy lekarskiej w przedsiębiorstwach państwowych;

3) emeryci państwowi:

a) podlegający w myśl obowiązujących przepisów obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby z tytułu swego zatrudnienia;

b) przebywający w zakładach leczniczych dla umysłowo chorych w myśl art. 42 ustawy emerytalnej.

§ 2. Państwowa pomoc lekarska obejmuje w granicach określonych rozporządzeniem: 1) poradę i pomoc lekarską z wyjątkiem zabiegów dentystycznych; 2) pomoc położniczą; 3) dostarczenie niezbędnych lekarstw; 4) leczenie w zakładach leczniczych; 5) lecznictwo fizykalno-terapeutyczne i naświetlania wszelkiego rodzaju; 6) badania djagnostyczne; 7) dla osób wymienionych w § 1 pkt. 1—4, kąpiele i zabiegi balneoterapeutyczne za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych.

§ 3. Pomocy lekarskiej udzielają lekarze i położne, umówione w tym celu przez władzę wojewódzką.

§ 4. Pomoc lekarska jest udzielana na podstawie karty porady po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej znaczkiem stemplowym, nominalnej wartości 50 gr. — Osobom wymienionym w § 1—3 i 5, kartę porady wydaje władza służbowa funkcjonarjusza. Osobom powyższym, przebywającym poza siedzibą urzędową funkcjonarjusza oraz emerytom wymienionym w § 1 pkt. 4, kartę porady wydaje właściwa władza powiatowa administracji ogólnej. W wypadkach nagłych pomoc lekarska winna być udzielona nawet bez przedstawienia karty porady, jednak należy ją doręczyć lekarzowi najpóźniej w ciągu 3 dni. Karta porady jest ważna do końca miesiąca, w którym została wydana. Na żądanie lekarza chory winien przedstawić dowód tożsamości.

§ 5. Porad lekarskich udziela się w miejscach i godzinach wyznaczonych; obłożnie chorych lekarz odwiedza w ich mieszkaniach zasadniczo w dniu wezwania, a w przypadkach ciężkich — bezzwłocznie.

W przypadkach nagłych (otrucia, złamania, krwotoki i t. d.), można wezwać lekarza prywatnego, o ile przybycie lekarza urzędowego jest niemożliwe. Władza wojewódzka zwraca mu koszty tylko za pierwszą wizytę, według cennika należności lekarskich. Lekarz umówiony, może skierować chorego do umówionego lekarza specjalisty; do zamiejscowego, umówionego lekarza specjalisty kieruje tylko lekarz powiatowy.

§ 6. Skarb Państwa zwraca w zakresie zabiegów ortopedycznych:

1) 75% kosztów leczenia szpitalnego (§ 8); 2) 50% kosztów za aparaty i protezy, według taksy ustalonej przez Min. Opieki Społ. jeżeli konieczność nabycia aparatu stwierdzi właściwa władza wojewódzka.

§ 7. Zabiegi fizykoterapeutyczne i badania diagnostyczne, mogą być stosowane tylko w zakładach leczniczych, instytucjach i laboratorjach uznanych przez Ministerstwo Opieki Społecznej, które również ustala zakres możności stosowania tych zabiegów. Skarb Państwa za powyższe zabiegi zwraca 50% opłat, ustalonych przez władzę wojewódzką.

§ 8. Leczenie szpitalne przeprowadza się: 1) w szpitalach publicznych, oraz 2) w innych zakładach leczniczych, uznanych dla tego celu przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

Wszystkim urzędnikom przysługuje leczenie szpitalne według klasy II, niższym funkcjonarjuszom państwowym, szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej, oraz członkom ich rodzin — według klasy III. Za leczenie w szpitalu publicznym Skarb Państwa zwraca 75% kosztów obliczonych według opłat dziennych, obowiązujących w danym szpitalu. Za leczenie w zakładach wymienionych w pkt. 2 § 8 Skarb Państwa uiszcza: 1) za leczenie w specjalnym zakładzie leczniczym, uznanym, przeznaczonym do leczenia chorych lub zagrożonych gruźlicą — 75% kosztów, obliczonych według przeciętnych opłat dziennych, obowiązujących w takich zakładach na terenie tego województwa, w którego obrębie leczenie się odbywa;

2) za leczenie w innych uznanych zakładach leczniczych — 75% kosztów, obliczonych według przeciętnych opłat dziennych, obowiązujących w szpitalach publicznych na obszarze tego województwa, w którego obrębie leczenie się odbywało.

Wysokość przeciętnych opłat dziennych ustala władza wojewódzka i ogłasza w dzienniku wojewódzkim.

Umieszczenie chorego w szpitalu publicznym lub uznanym zakładzie leczniczym, następuje na podstawie karty skierowania, wydanej przez lekarza powiatowego na wniosek lekarza umówionego: 1) w przypadku choroby zakaźnej; 2) gdy chory nie posiada w domu należytej opieki; 3) gdy opieka szpitalna jest niezbędnie potrzebna. W przypadku nagłym, chory może być umieszczony w szpitalu lub uznanym zakładzie leczniczym bez karty skierowania, którą jednak należy doręczyć zarządowi zakładu w ciągu tygodnia.

§ 10. Leczenie szpitalne może trwać co do funkcjonarjuszów państwowych — najdłużej pół roku, co do członków ich rodzin najdłużej 3 miesiące.

§ 11. Pomocy położniczej udziela się w mieszkaniu położnicy lub zakładach wymienionych w § 8. 1) Pomocy położniczej w mieszkaniu udziela położna umówiona; pozatem Skarb Państwa zwraca udowodnione wydatki związane z porodem do wysokości, nieprzekraczającej 25% przeciętnej opłaty dziennej, określonej § 38 pkt. 2 — za przeciąg 10 dni; 2) w razie niemożności udzielenia pomocy położniczej przez położną umówioną, Skarb Państwa zwraca udowodnione wydatki, związane z porodem, odbytym w mieszkaniu położnicy, do wysokości, nieprzekraczającej 75% przeciętnej opłaty dziennej, ustalonej w § 8 pkt. 2 — za przeciąg 10 dni. W razie odbycia porodu w zakładzie leczniczym, mają zastosowanie przepisy § 8 o leczeniu szpitalnem.

§ 12. Zezwolenia na korzystanie z kąpieli lub zabiegów balneoterapeutycznych za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych będą udzielane przez zarząd zakładu zdrojowego na podstawie zaświadczenia lekarza powiatowego, stwierdzającego konieczność kąpieli lub zabiegów oraz ich liczbę.

§ 13. Za niezbędne lekarstwa, przepisane przez lekarza umówionego, Skarb Państwa opłaca 75% należności, zaś za specyfiki zagraniczne — 50% należności, resztę płaci funkcjonarjusz.

Koszty leków, materjałów i środków opatrunkowych, zużytych przez lekarzy w przychodniach i gabinetach lekarskich, ponosi Skarb Państwa.

§ 14. Poza świadczeniami, wymienionemi w paragrafach, poprzedzających, funkcjonarjusze państwowi i członkowie ich rodzin korzystać mogą za zwrotem kosztów z zakładów i urządzeń, które ewentualnie zostaną zorganizowane przez Ministerstwo Opieki Społecznej na zasadach samowystarczalności, jak również z taryf ulgowych w zakładach leczniczych specjalnych, z któremi zawarte będą specjalne umowy przez Ministerstwo Opieki Społecznej.

§ 15. Koszty przejazdu lekarza do obłożnie chorego (w obie strony) oraz koszt przewiezienia obłożnie chorego do lekarza lub szpitala (w jedną stronę) pokrywa Skarb Państwa.

Za przewiezienie obłożnie chorego pozamiejscowego do lekarza lub szpitala koszty podwody będą opłacane lub zwracane w wysokości, nieprzekraczającej 50 gr. za przejechany kilometr. O ile podróż odbyła się koleją, będą zwrócone koszty biletu tej klasy, która przysługuje choremu przy przesiedleniu służbowem.

§ 16. Opłaty, przewidziane w § 4, 5, 6, 8, 13 i 14, oraz ograniczenie czasu leczenia w zakładach leczniczych, przewidziane w § 10, nie mają zastosowania, gdy pomoc lekarska następuje wskutek nieszczęśliwego wypadku, doznanego przez funkcjonarjusza państwowego w czasie i wskutek pełnienia służby.

§ 17. Jeżeli zostanie stwierdzone, że wezwanie lekarza do chorego było nieuzasadnione, dany funkcjonarjusz państwowy obowiązany będzie zapłacić honorarjum lekarskie w wysokości, przyjętej zasadniczo dla lekarzy miejscowych, jako też inne koszty z wizytą lekarską związane.

ULGI KOLEJOWE

Z ulg przy przejazdach kolejami państwowemi korzystają:

1) urzędnicy, sędziowie, prokuratorzy, asesorzy sądowi i pomocnicze siły naukowe w państwowych szkołach akademickich, nauczyciele szkół państwowych i powszechnych, pozostających na etacie Państwa, funkcjonarjusze straży więziennej, niżsi funkcjonarjusze państwowi, oraz urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze państwowi służby wykonawczej przedsiębiorstwa państwowego „Poczta Polska, Telegraf i Telefon".

2) osoby wymienione w pkt. 1, będące w stanie spoczynku; 3) prowizoryczni: urzędnicy i niżsi funkcjonarjusze państwowi, praktykanci i aplikanci sądowi, 4) kontraktowi pracownicy państwowi, z którymi zawarto umowy na czas nieoznaczony, a którzy pełnią czynności służbowe, analogicznie z czynnościami funkcjonarjuszów, wymienionych w pkt. 1; 5) żony pracowników wymienionych w pkt. 1, 3 i 4, oraz żony oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej.

Żony sądownie separowane nie korzystają z ulg, o ile na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji.

Osoby wymienione w pkt. 1—5 płacą: a) stawki przewozowe według tabeli szóstej taryfy osobowej, stosowanej na linjach „Polskie Koleje Państwowe", b) połowę opłat normalnych za przejazd linjami wązkotorowemi, przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe".

Korzystanie z ulg, uzależnione jest od przedstawienia przy kasie biletowej i organom kontrolnym w pociągu, legitymacji z fotografją, wystawionej przez właściwą władzę, stwierdzającą, że dana osoba ma prawo do korzystania z wymienionych wyżej ulg kolejowych.

Dobrze zasłużysz się Polsce nauczywszy czytać analfabetę.

ZAOPATRZENIE EMERYTALNE.

Ustawa emerytalna z 11 grudnia 1923 r. (jednolity tekst w brzmieniu obecnie obowiązującem został ogłoszony w D. U. R. P. Nr. 20 z r. 1934 poz. 160) przyznaje prawo do zaopatrzenia ze Skarbu Państwa: stałym funkcjonarjuszom państwowym (sędziom i prokuratorom) i zawodowym wojskowym oraz pozostałym rodzinom t. j. wdowom i sierotom.

Prawa emerytalne prowizorycznych funkcjonarjuszów państwowych unormowane są rozporządzeniem Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 8 poz. 64), które w zasadzie stosuje do tych funkcjonarjuszów ustawę z 11 grudnia 1923 r., jednak ze zmianami, wynikającemi z odmiennego charakteru służbowego.

WARUNKI UZYSKANIA EMERYTURY.

Prawo do emerytury nabywa funkcjonarjusz państwowy zasadniczo po nieprzerwanej conajmniej 15 letniej służbie, jeśli zostaje przeniesiony w stan spoczynku z powodów, przewidzianych w ustawie emerytalnej albo też jeśli zostaje zwolniony ze służby państwowej w sposób, który nie pozbawia prawa do emerytury.

Wyjątkowo uzyskuje funkcjonarjusz prawo do emerytury:

1) po nieprzerwanej conajmniej 5-letniej służbie, jeśli stał się trwale niezdolny do służby spowodu choroby lub kalectwa, nabytego bez własnej winy po wstąpieniu do służby,
2) bez względu na czas służby, jeśli stał się trwale niezdolny do służby spowodu:
   a) nieszczęśliwego wypadku, wynikłego w związku z pełnieniem służby lub w czasie pełnienia służby,
   b) działań wojennych w miejscu służbowego pobytu,
   c) chorób zakaźnych, panujących epidemicznie w miejscu służbowego pobytu lub w wojsku.

Funkcjonarjusze państwowi, którzy w dniu 1 kwietnia 1932 r. pozostawali w czynnej służbie i posiadali conajmniej 10 lat służby, a z którymi zostanie rozwiązany stosunek służbowy przed osiągnięciem przez nich 15-letniej wysługi emerytalnej, uzyskują prawo do emerytury od pierwszego dnia następującego miesiąca po ukończeniu 60 roku życia, w przypadkach, gdy nie uzyskali z tytułu swej późniejszej pracy lub służby, pełnionej po rozwiązaniu stosunku służbowego, jakiegokolwiek innego zaopatrzenia oraz gdy za nich nie zostały przekazane składki ze Skarbu Państwa.

W przypadkach wyjątkowych funkcjonarjuszom, którzy w dniu 1 kwietnia 1932 r. pozostawali w służbie państwowej i posiadali conajmniej 10 lat wysługi emerytalnej, może być — w razie rozwiązania z nimi stosunku służbowego przed osiągnięciem 15-letniej wysługi emerytalnej — przyznane zaopatrzenie emerytalne w drodze uchwały Rady Ministrów.

PRZENIESIENIE W STAN SPOCZYNKU.

Władzą właściwą do przeniesienia w stan spoczynku jest właściwa władza naczelna, która może upoważnić podległe sobie bezpośrednio władze do przenoszenia w stan spoczynku funkcjonarjuszów, których mianowanie zastrzeżone jest jej kompetencji lub podległej władzy.

Funkcjonarjusz może być przeniesiony w stan spoczynku:

I. z urzędu:

a) gdy spowodu choroby nie pełnił służby dłużej, niż na to zezwalają ustawy o państwowej służbie cywilnej, przyczem za przerwy w tych czasokresach są uważane tylko te okresy służby czynnej, które wynoszą conajmniej połowę czasu, spędzonego poprzednio poza służbą wskutek choroby lub na urlopie dla poratowania zdrowia,
b) gdy z powodów, podanych w poprzednim ustępie jest trwale niezdolny do prawidłowego pełnienia służby,
c) gdy, w ciągu pół roku od chwili przeniesienia w stan nieczynny nie został powołany spowrotem do służby czynnej.

Władza może przenieść funkcjonarjusza w stan spoczynku bez jego prośby, gdy ukończył 60 lat życia i nabył prawo do emerytury.

Przepis ten nie ma zastosowania do sędziów, prokuratorów, profesorów szkół akademickich jakoteż członków kolegjum Najwyższej Izby Kontroli, kolegjów departamentów Najwyższej Izby Kontroli, prezesów i wiceprezesów izb okręgowych oraz członków kolegjów tych izb.

O zamierzonem przeniesieniu funkcjonarjusza w stan spoczynku bez jego prośby w przypadkach, przewidzianych w punktach a) i b), władza zawiadamia pisemnie funkcjonarjusza państwowego z pouczeniem, że może w ciągu dni 14-stu wnieść odwołanie. Jeśli przeniesienie w stan spoczynku ma nastąpić spowodu trwałej niezdolności do służby, władza winna ponadto powołać się na orzeczenie komisji lekarskiej i nauczyć funkcjonarjusza, że przeciw orzeczeniu służy prawo odwoałnia do komisji lekarskiej II instancji.

II. na własną prośbę:

a) bez względu na wiek, jeśli funkcjonarjusz spowodu ułomności cielesnej lub spowodu upadku sił fizycznych lub umysłowych stał się trwale niezdolny do służby,
b) bez względu na zdolność do służby, gdy przekroczył 60 lat życia,
c) gdy uzyskał prawo do pełnego uposażenia emerytalnego i ukończył 55 lat życia.

Funkcjonarjusz ubiegający się o przeniesienie w stan spoczynku spowodu trwałej niezdolności do służby, będzie poddany badaniu komisji lekarskiej I instancji dla stwierdzenia, czy zachodzi trwała niezdolność do służby oraz z jakich przyczyn, a nadto, czy i w jakiej wysokości zachodzi utrata zdolności do pracy zarobkowej. Komisja lekarska I instancji przesyła swe orzeczenie bezpośrednio tej władzy, która zarządziła badanie, odpis zaś orzeczenia przesyła badanemu.

Władza ma prawo poddać funkcjonarjusza badaniu komisji lekarskiej II instancji, Również funkcjonarjusz ma prawo domagać się z uzasadnionych powodów badania przez komisję lekarską II instancji, jeśli wynik badania w I instancji wypadł dla niego niekorzystnie.

Odwołanie wraz z wnioskiem o badanie przez komisję lekarską II instancji winien funkcjonarjusz złożyć w ciągu 14-stu dni tej władzy, która zarządziła badanie.

III. Władza musi przenieść funkcjonarjusza w stan spoczynku bez jego prośby na podstawie prawomocnego orzeczenie dyscyplinarnego, którem skazano funkcjonarjusza na karę przeniesienia w stan spoczynku. Przeniesienie w stan spoczynku w tym przypadku następuje tylko wówczas, gdy funkcjonarjusz posiada conajmniej 15 lat wysługi emerytalnej.

WYMIAR EMERYTURY.

Wymiaru uposażenia emerytalnego dokonuje właściwa Izba Skarbowa, od orzeczeń której służy prawo odwołania do Ministerstwa Skarbu.

Podstawą wymiaru emerytury jest uposażenie zasadnicze, otrzymywane ostatnio w czynnej służbie, bez dodatków.

Przy wymierzaniu uposażeń emerytalnych funkcjonarjuszom, pełniącym służbę na placówkach zagranicznych i na terenie w. m. Gdańska, przyjmuje się za podstawę wymiaru uposażenie czynne, jakie pobieraliby, pełniąc służbę w kraju.

Niezależnie jednak od powyższego, uposażenie emerytalne funkcjonarjuszów, którzy ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku pełnili służbę na terenie w. m. Gdańska, powiększa się o różnicę między kwotą uposażenia obowiązującego w kraju, a kwotą uposażenia, obowiązującego na terenie w. m. Gdańska, przez okres zamieszkiwania emeryta lub pozostałej rodziny na tym obszarze.

Wysokość uposażenia zasadniczego dla funkcjonarjuszów państwowych została ustalona następująco w 12-stu grupach:

I	grupa	— 3000 zł	VII	grupa	— 335 zł
II	„	— 2000 „	VIII	„	— 260 „
III	„	— 1500 „	IX	„	— 210 „
IV	„	— 1000 „	X	„	— 160 „
V	„	— 700 „	XI	„	— 130 „
VI	„	— 450 „	XII	„	— 100 „

Uposażenie emerytalne wynosi:

za	15	lat	służby	—	40	procent	za	26	lat służby — 73 procent
„	16	„	„	—	43	„	„	27	„ „ — 76 „
„	17	„	„	—	46	„	„	28	„ „ — 79 „
„	18	„	„	—	49	„	„	29	„ „ — 82 „
„	19	„	„	—	52	„	„	30	„ „ — 85 „
„	20	„	„	—	55	„	„	31	„ „ — 88 „
„	21	„	„	—	58	„	„	32	„ „ — 91 „
„	22	„	„	—	61	„	„	33	„ „ — 94 „
„	23	„	„	—	64	„	„	34	„ „ — 97 „
„	24	„	„	—	67	„	„	35	„ „ —100 „
„	25	„	„	—	70	„			

W przypadkach, w których możliwe jest nabycie prawa do emerytury po krótszym okresie służby niż 15 lat, uposażenie emerytalne wynosi:

za	10	lat	służby	—	30	procent
„	11	„	„	—	32	„
„	12	„	„	—	34	„
„	13	„	„	—	36	„
„	14	„	„	—	38	„

Uposażenie emerytalne przyznaje się i oblicza na podstawie danych zawartych w aktach funkcjonarjusza i popartych bądź oryginalnemi dokumentami bądź uwierzytelnionemi odpisami dokumentów.

Jeśli funkcjonarjusz rości sobie prawo do uposażenia emerytalnego w wyższym wymiarze, niż to wynika z danych zawartych w aktach osobowych, musi swe żądanie udowodnić dokumentami.

Wyższe uposażenie emerytalne otrzymuje funkcjonarjusz od dnia pierwszego miesiąca następującego po zgłoszeniu i wykazaniu prawa do takiego uposażenia. Za czas nieobjęty obliczeniem spowodu późniejszego przedstawienia dokumentów funkcjonarjusz otrzymuje różnicę tylko wówczas, gdy nie ponosi winy spóźnionego przedstawienia dokumentów.

Zaopatrzenie emerytalne winno być przyznane i wymierzone w ciągu dni 30-stu od daty przeniesienia funkcjonarjusza w stan spoczynku. W razie niemożności wymierzenia emerytury w przewidzianym terminie Minister Skarbu przyznaje emerytowi zaliczkę, która podlega potrąceniu w całości z pierwszych rat zaopatrzenia.

USTALENIE WYSŁUGI EMERYTALNEJ.

Czas służby, policzalnej do wysługi emerytalnej, liczy się od dnia rzeczywistego objęcia służby do dnia rozwiązania stosunku służbowego.

Do tego czasu dolicza się:

1) państwową służbę prowizoryczną i przygotowawczą, o ile nominacja na służbę stałą nastąpiła w czasie służby prowizorycznej lub bezpośrednio po odbyciu służby przygotowawczej.

(Przy obliczaniu funkcjonarjuszom prowizorycznym wysługi emerytalnej służbę prowizoryczną traktuje się narówni ze służbą stałą. Przy zaliczaniu funkcjonarjuszom prowizorycznym czasu służby przygotowawczej (praktyki), nominacja prowizoryczna jest równoznaczna z mianowaniem na stałe).

2) pracę kontraktową w służbie państwowej polskiej, jeśli bezpośrednio po ukończeniu tej pracy nastąpiła nominacja na służbę stałą lub prowizoryczną (czas tej pracy, pełnionej przed dniem 1 lutego 1934 r. musi być opłacony składkami emerytalnymi, o ile nie nastąpiło przekazanie składek ubezpieczeniowych),

3) czas przebyty w stanie nieczynnym,

4) funkcjonarjuszom, którzy wstąpili ponownie do służby państwowej zalicza się do wysługi emerytalnej za każdy pełny kalendarzowy rok służby państwowej, pełnionej po przerwie, jeden rok pełnionej przed przerwą służby państwowej, podlegającej zaliczeniu do emerytury. Wyjątkowo może władza naczelna za zgodą Ministra Skarbu zaliczyć do wysługi emerytalnej czas służby, pełnionej przed przerwą, w większym wymiarze niż rok za rok.

Przy przechodzeniu z jednego działu służby państwowej do drugiego za przerwy uważa się jedynie okresy, przekraczające jeden miesiąc.

5) czas czynnej również obowiązkowej służby wojskowej w Wojsku Polskiem.

Czas służby wojskowej, odbytej podczas wojny od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania Traktatu pokoju, liczy się przy wymiarze uposażenia emerytalnego podwójnie. Również podwójnie liczy się czas rzeczywiście pełnionej służby cywilnej, odbytej na terenie operacyjnym, podporządkowanym dowództwu armji oraz okresy służby, rzeczywiście pełnionej w formacjach wojskowych.

Przy częściowej mobilizacji oblicza się w ten sposób czas służby, odbytej podczas wojny, tylko pełniącym służbę w formacjach zmobilizowanych a ponadto wojskowym, zatrudnionym w Ministerstwie Spraw Wojskowych i Naczelnem Dowództwie.

Służbę wojskową ,pełnioną w czasie ostatniej wojny, ilczy się podwójnie po dzień 18 marca 1921 r.

Służba obowiązkowa wojskowa ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie. Czas pobytu w niewoli, jeśli dostanie się do niej nastąpiło bez własnej winy, liczy się do wysługi emerytalnej tylko pojedyńczo.

Do zaliczenia czasu czynnej służby w Wojsku Polskiem oraz do czasu pobytu w niewoli nie ma zastosowania warunek nieprzerwalności służby.

Jako służbę w wojsku polskiem zalicza się również służbę wojskową, odbytą przed dniem 1 listopada 1918 roku w polskich formacjach wojskowych, uznanych przez Państwo, oraz odbytą przed dniem 1 sierpnia 1914 roku służbę w polskich organizacjach wojskowych.

Formacje.

1) Legjony Polskie (Polski Korpus Posiłkowy, Polska Siła Zbrojna) — od 1 sierpnia 1914 roku;
2) Bajończycy — od 21 sierpnia 1914 r. do 22 sierpnia 1915 roku;
3) Legjon Puławski — od 18 października 1914 r.;
4) Brygada Strzelców Polskich — od 13 października 1915 roku;
5) Dywizja Strzelców Polskich — od 21 lutego 1917 roku;
6) I Korpus Polski — od 6 sierpnia 1917 roku do 7 lipca 1918 roku;
7) II Korpus Polski — od 8 grudnia 1917 roku do 12 maja 1918 roku;
8) III Korpus Polski — od 15 stycznia 1918 roku do 22 sierpnia 1918 roku;
9) Oddział Polski w Odesie — od 23 listopada 1917 roku do 20 kwietnia 1918 roku;
10) Polska Oddzielna Brygada na Kaukazie — od 25 grudnia 1917 roku do 26 lipca 1918 roku;
11) Oddział na Murmanie — od 29 czerwca 1918 roku;
12) IV Dywizja gen. Żeligowskiego — od 23 października 1918 roku;
13) Oddział na Kubaniu — od 24 sierpnia 1918 r.;
14) V Dywizja Syberyjska — od 23 czerwca 1918 roku;
15) Armja Polska we Francji — od 4 czerwca 1917 roku;
16) P. O. W. — od 1 sierpnia 1914 roku;

Organizacje.

17) Związek Walki Czynnej — od 1 czerwca 1908 roku;
18) Związek Strzelecki — od 1 grudnia 1910 roku;
19) Strzelec — od 1 grudnia 1910 roku;
20) Armja Polska — od 1 października 1910 roku;
21) Polskie Drużyny Strzeleckie — od 31 lipca 1911 roku;
22) Sokole Drużyny Polowe — od 1 lipca 1912 roku;
23) Drużyny Bartoszowe — od 1 lipca 1912 roku;
24) Drużyny im. Tadeusza Kościuszki — od 1 lipca 1912 roku;
25) Drużyny Podhalańskie — od 1 lipca 1912 roku;
26) Zarządy Związków Wojskowych Polaków — od 24 marca 1917 r. do 1 lipca 1918 roku;
27) Naczelny Polski Komitet (Naczpol) — od 21 czerwca 1917 r. do 31 stycznia 1918 roku;

28) Naczelna Rada Polskiej Siły Zbrojnej — od 1 lutego 1918 r. do 4 marca 1918 r.;
29) Organizacja bojowa Polskiej Partji Socjalistycznej — od 1 sierpnia 1904 r. do 1 sierpnia 1914 roku.

Zaświadczenia z pracy w P. O. W. po 1 listopada 1918 roku wydaje Wojskowe Biuro Historyczne (rozk. II Wiceministra Spraw Wojsk. z dnia 2. IX 29. L. 6873/Pob.).

6) minimalny, nieprzekraczający jednak 4 lat, czas rzeczywistych studjów w wyższych zakładach naukowych państwowych i uznanych za równorzędne z państwowemi, jeśli czas tych studjów nie biegnie równolegle z czasem służby zaliczalnej do emerytury i tylko w przypadku zakończenia studjów przepisanemi egzaminami.

Czas wyższych studjów ma wpływ tylko na wysokość uposażenia emerytalnego a nie na uzasadnienie roszczenia o to uposażenie.

W razie reaktywowania emeryta, który przeszedł w stan spoczynku przed 1 października 1923 r., czas studjów wyższych może być zaliczony do wysługi emerytalnej dopiero po przesłużeniu conajmniej 5 lat w państwowej służbie polskiej.

7) czas czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego oraz czas odbywania kar, orzeczonych przez władze b. państw zaborczych za taką działalność.

8) okresy służby, za które powinny być przekazane Skarbowi Państwa składki ubezpieczeniowe,

9) okresy służby w monopolach, mającej charakter publiczno-prawny, pod warunkiem bezpośredniego przejścia do służby państwowej i na zasadach zaliczalności, obowiązującej w chwili przejścia,

10) okresy służby w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe", pod warunkiem bezpośredniego przejścia do służby państwowej i na zasadach zaliczalności, obowiązujących w chwili przejścia,

11) funkcjonarjuszom niektórych działów służby państwowej (Straż Graniczna, Policja Państwowa, dozorcy więzienni) służba czynna zalicza się w sposób uprzywilejowany, przewidziany we właściwych przepisach służbowych.

12) emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym, powołanym z urzędu lub na własną prośbę do służby państwowej, przy ponownem przeniesieniu w stan spoczynku dolicza się do wysługi emerytalnej okres ponownej służby,

13) służbę państwową w b. państwach zaborczych, policzalną do wysługi emerytalnej w/g przepisów tych państw,

14) służbę w b. Wydziale Krajowym Galicyjskim i służbę nauczycielską w publicznych szkołach ludowych i wydziałowych,

15) czas służby samorządowej zaliczalnej do emerytury w myśl punktu d) art. 15 ustawy z 28 lipca 1921 (D. U. R. P. Nr. 70 poz. 466) wzgl. w myśl punktu a) art. 12 ustawy z 5 sierpnia 1922 (D. U. R. P. Nr. 68 poz. 616), zalicza się funkcjonarjuszom, którzy służyli czynnie w czasie obowiązywania tych ustaw,

16) czas pracy nauczycielskiej tym b. zawodowym nauczycielom polskich szkół prywatnych w b. zaborze rosyjskim, którzy posiadając odpowiednie kwalifikacje wstąpili do służby państwowej polskiej w zawodzie nauczycielskim i pozostawali w służbie w dniu 1 października 1923, pod warunkiem, iż do dnia 1 kwietnia 1924 przedłożyli Ministerstwu W. R. i O. P. dowody pracy nauczycielskiej w wymiarze conajmniej 14 godzin tygodniowo,

17) czas służby, opłacany składkami do kas emerytalnych b. państw zaborczych, o ile prawa z tytułu należenia do tych kas nie zostały zrealizowane w b. państwach zaborczych. W razie podjęcia w całości lub w części składek w b. państwach zaborczych funkcjonarjusze, którzy pełnili służbę w Państwie Polskiem mogą domagać się zaliczenia czasu służby, za który podjęli składki, pod warunkiem jednak wpłacenia do Skarbu Państwa podjętych kwot w/g kursu, ustalonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 stycznia 1925 (D. U. R. P. Nr. 11 poz. 77),

18) czas ustawowo niezaliczalnej służby państwowej lub samorządowej albo pracy zawodowej, pełnionej przed wstąpieniem na służbę państwową polską a zaliczonej do wysługi lat, dodatku starszeństwa, dodatku za trzechlecia, zalicza się do emerytury w stosunku: za każdy kalendarzowy rok służby polskiej, zaliczalnej do wysługi emerytalnej, rok zakwalifikowanej służby wzgl. pracy zawodowej. Uwzględnienie służby wzgl. pracy zawodowej w wymiarze wyższym niż rok za rok zależy od swobodnego uznania władzy naczelnej w porozumieniu z Ministrem Skarbu,

19) czas pracy kontraktowej w służbie państwowej oraz inne okresy służby lub pracy zawodowej, za które Skarbowi Państwa zostały przekazane rezerwy premjowe,

może być zaliczony do wysługi emerytalnej na podstawie zezwolenia władzy naczelnej za zgodą Ministra Skarbu,

20) właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może zaliczyć do wysługi emerytalnej pod warunkiem opłacenia składek emerytalnych lub otrzymania składek ubezpieczeniowych:

a) profesorom wyższych uczelni okres pracy w zagranicznej szkole akademickiej, jeśli czas tej pracy został zaliczony zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 lutego 1928 (D. U. R. P. Nr. 24 poz. 204),
b) pomocniczym siłom naukowym okres pracy w tym charakterze w zagranicznej szkole akademickiej,
c) nauczycielom przedmiotów zawodowych okres pracy zaliczony do służby nauczycielskiej w myśl art. 15 ustawy z 1 lipca 1926 r. (D. U. R. P. Nr. 47/28 poz. 462),
d) funkcjonarjuszom państwowym nie więcej niż 10 lat z czasu zasadniczo niepoliczalnej służby państwowej lub samorządowej lub pracy zawodowej w Państwie Polskiem wzgl. z czasu służby państwowej samorządowej lub pracy zawodowej w państwie obcem, jeśli okresy tej służby czy też pracy nie zostały zaliczone do dodatku za wysługę lat dodatku starszeństwa dodatku za trzech-lecia.

21) funkcjonarjuszowi państwowemu, który po nieprzerwanej conajmniej 10 letniej służbie stał się trwale niezdolny do służby a nadto utracił bez własnej winy trwale conajmniej 95% zdolności do pracy zarobkowej ,dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego 10 lat do czasu służby, podlegającej normalnemu zaliczeniu,

22) funkcjonarjuszowi państwowemu, który wskutek:

a) nieszczęśliwego wypadku, wynikłego spowodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych,
b) działań wojennych w miejscu służbowego pobytu,
c) chorób zakaźnych, panujących epidemicznie w miejscu służbowego pobytu wzgl. w formacji wojskowej

utracił również zdolność do pracy zarobkowej, dolicza się do wysługi emerytalnej zależnie od stopnia utraty zdolności do zarobkowania:

przy utracie zdolności od 35% do 54% — 2 lata
" " " " 55% " 74% — 4 "
" " " " 75% " 84% — 6 "
" " " " 85% " 94% — 8 "
" " " " 95% " 100% — 10 "

W wyjątkowych wypadkach może być przyznane uposażenie emerytalne w wymiarze wyższym niż określony w ustępie poprzednim.

Praktykantów w przypadkach wyżej wymienionych traktuje się narówni z funkcjonarjuszami stałymi.

Doliczenie lat w myśl powyższego następuje pod warunkiem: niezdolności do służby spowodowanej wymienionymi wypadkami, a stwierdzonej przez komisję lekarską zgłoszenia wypadku w ciągu jednego roku tej władzy, w której funkcjonarjusz służył. Wyjątkowo może władza przyjąć zgłoszenie wypadku po upływie roku, niepóźniej jednak niż w trzy lata po wypadku.

W razie przyznania emerytury z doliczeniem lat wskutek nieszczęśliwego wypadku, przysługuje właściwej Izbie Skarbowej prawo zarządzania trzykrotnego badania emeryta w ciągu lat dziewięciu, w okresach trzechletnich, od dnia przeniesienia w stan spoczynku, przez komisję lekarską w celu stwierdzenia, czy trwała niezdolność do pracy zarobkowej nadal istnieje. W przypadku stwierdzenia, iż funkcjonarjusz odzyskał częściowo zdolność do pracy zarobkowej, następuje częściowe lub całkowite odliczenie przyznanych dodatkowo lat. W razie stwierdzenia przez komisję lekarską, iż emeryt odzyskał całkowicie zdolność do pracy zarobkowej, należy emeryta powołać do służby czynnej w tym samym lub innym dziale zarządu państwowego na stanowisko nie niższe od poprzednio zajmowanego.

Jeśli emeryt odmówi zgłoszenia się do służby, uposażenie emerytalne zostaje cofnięte.

Przy ostatecznem obliczeniu lat wysługi emerytalnej nie uwzględnia się części roku do sześciu miesięcy włącznie, natomiast okres, przekraczający czas sześciu miesięcy liczy się jako pełny rok.

Przepis ten nie ma zastosowania przy obliczeniu 15-letniej wzgl. 5-letniej wysługi emerytalnej, uzasadniającej nabycie praw emerytalnych.

Do wysługi emerytalnej nie wlicza się:

1) czasu służby, spędzonego przed ukończeniem 18 lat życia, wyjątek stanowi służba wojskowa na obszarze operacyjnym,

2) czasu urlopu bez uposażenia z wyjątkiem urlopu, otrzymanego na czas piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego oraz czasu urlopu bez uposażenia, udzielonego nauczycielowi dla pracy w szkolnictwie państwowem innych działów administracji, w szkolnictwie prywatnem lub w instytucji społecznej, zajmującej się szerzeniem oświaty pozaszkolnej,

3) czasu zawieszenia w służbie, niepoliczalnego do czasu czynnej służby w myśl odnośnych przepisów,

4) czasu służby, odliczonego orzeczeniem dyscyplinarnem w myśl odnośnych przepisów.

POWSTANIE I ZGAŚNIĘCIE PRAWA DO EMERYTURY.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po przeniesieniu w stan spoczynku. Emerytura płatna jest miesięcznie zgóry. Zaopatrzenie emerytalne, wymierzone i przyznane a niepodjęte w ciągu 5 lat, przepada na rzecz Skarbu Państwa. Wyjątek od tej zasady może czynić Minister Skarbu.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego gaśnie:

1) w razie śmierci emeryta,

2) gdy emeryt został prawomocnie skazany za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego względnie prawa do uposażenia emerytalnego. Właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu może w tym przypadku przyznać żonie i dzieciom emeryta odpowiedni zasiłek na czas przez który rodzina pozostawałaby bez środków do utrzymania. Zasiłek ten nie może przekraczać ustawowego zaopatrzenia wdowiego względnie sierocego. Zawieszenie w wyroku sądowym wykonania kary pociąga za sobą utratę prawa do uposażenia emerytalnego, tylko o ile emeryt został następnie skazany na odbycie zawieszonej kary. W tym przypadku utrata prawa do uposażenia emerytalnego następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po uprawomocnieniu się ponownego skazania,

3) gdy emeryt, który nie ukończył 50 lat życia, powołany do służby w ciągu 6 lat po przeniesieniu w stan spoczynku spowodu:

a) ułomności cielesnej albo spowodu upadku sił fizycznych lub umysłowych,

b) niepełnienia służby dłużej niż nato zezwalają ustawy o państwowej służbie cywilnej,

c) niepowołania w ciągu pół roku od chwili przeniesienia w stan nieczynny, odmówi przyjęcia ofiarowanej mu ponownie posady państwowej równej lub wyższej grupy uposażenia,

4) gdy emeryt zostanie pozbawiony na mocy orzeczenia komisji dycyplinarnej prawa do uposażenia emerytalnego spowodu podstępnego uzyskania wyższego wymiaru emerytury od przypadającego mu na zasadzie ustawy emerytalnej. W tym przypadku żonie i dzieciom emeryta może być przyznany stały zasiłek, nieprzekraczający wysokości pensji wdowiej i sierocej.

Emeryt może zrzec się stale lub czasowo prawo do pobierania uposażenia emerytalnego, zrzeczenie to jednak nie może w niczem szkodzić prawom wdów i sierot do pensji wdowiej i sierocej tudzież prawom osób, uprawnionych do otrzymania od emeryta alimentów z tytułu których uposażenie emerytalne ulega zapowiedzeniu i zajęciu.

Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego nie przysługuje:

1) na czas przebywania przez okres dłuższy niż pół roku poza granicami państwa Polskiego wzgl. w. m. Gdańska bez zezwolenia Ministra Skarbu,

2) w razie utraty obywatelstwa polskiego z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego,

3) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu niezdolności do służby lub pracy na zasadzie innych ustaw, jeśli świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa. Postanowienie to nie ma zastosowania do weteranów powstań narodowych oraz wdów i sierot, o ile otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z 23 marca 1922 (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 212).

4) w razie wstąpienia do klasztoru,

5) na czas umieszczenia w zakładach dla umysłowo chorych,

6) na czas pozostawania w publiczno-prawnym stosunku służbowym w monopolach państwowych lub przedsiębiorstwie Polskie Koleje Państwowe.

Emeryci, którzy zajmują jakiekolwiek płatne stanowisko w urzędzie, instytucji, przedsiębiorstwie lub zakładzie państwowym czy też samorządu terytorjalnego lub gospodarczego tudzież w instytucjach ubezpieczeń społecznych oraz emeryci, którzy pobierają emeryturę z funduszów takiej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu, otrzymują tylko taką część przyznanego im zaopatrzenia emerytalnego, która wraz z wynagrodzeniem wzgl. zaopatrzeniem, pobieranem z danej instytucji, przedsiębiorstwa lub zakładu nie przewyższa 150% uposażenia, pobieranego w czynnej służbie.

Ze Skarbu Państwa można pobierać tylko jedno zaopatrzenie. Gdyby funkcjonarjuszowi państwowemu względnie pozostałej rodzinie służyło z jakiegokolwiek bądź innego tytułu prawo do zaopatrzenia, wypłacanego ze Skarbu Państwa, monopolu państwowego lub przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe, uprawniony ma prawo wyboru.

ODPRAWA.

Funkcjonarjusz stały, który nie nabył prawa do emerytury, a opuszcza służbę spowodu stałej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, nabytej wskutek choroby lub kalectwa bez własnej winy ,względnie zostanie zwolniony ze służby spowodu zmian organizacji władz i urzędów, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości trzy-miesięcznego ostatnio pobieranego uposażenia w służbie czynnej.

Prawo do odprawy, określonej w ustępie poprzednim, służy wszystkim funkcjonarjuszom prowizorycznym, z którymi został rozwiązany stosunek służbowy i którzy nie nabyli prawa do emerytury jedynie spowodu braku wymaganej wysługi emerytalnej, o ile przytem ostatnio nieprzerwanie pełniona służba trwała conajmniej 12 miesięcy, przyczem, jeśli prawo do odprawy przewidują również przepisy służbowe, uprawniony korzysta z prawa wyboru.

INNE ŚWIADCZENIA.

Funkcjonarjusz państwowy ma prawo spowodu przeniesienia w stan spoczynku do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z rodziną z ostatniego miejsca służbowego do przyszłego miejsca zamieszkania w kraju lub na obszarze w. m. Gdańska w/g przepisów normujących sprawę należności za przeniesienie z urzędu w służbie czynnej.

Z prawa tego można skorzystać w ciągu jednego roku licząc od dnia przeniesienia w stan spoczynku. Wyjątkowo może Minister Skarbu przyznawać zwrot kosztów przesiedlenia, gdy przesiedlenie nastąpiło przed przeniesieniem w stan spoczynku lub po upływie roku od dnia przeniesienia.

Emerytowany funkcjonarjusz państwowy psychicznie chory, nie mający prócz emerytury innych źródeł utrzymania, może być umieszczony za zgodą Ministra Skarbu i leczony na koszt Skarbu Państwa w zakładzie dla umysłowo chorych, przyczem przez cały czas przebywania w takim zakładzie wstrzymuje się wypłatę uposażenia emerytalnego. Żonie i dzieciom takiego emeryta przysługuje za czas jego pobytu w takim zakładzie prawo do zaopatrzenia wdowiego wzgl. sierocego w wysokości normalnej pensji wdowiej i sierocej.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi mają prawo do korzystania z ulg, w razie kuracji w państwowych zakładach leczniczych i uzdrowiskach narówni z funkcjonarjuszami w służbie czynnej, jak również na podstawie uchwały Rady Ministrów ko korzystania z ulg, przyznawanych funkcjonarjuszom państwowym w zakresie pomocy lekarskiej i przejazdów państwowymi środkami komunikacyjnemi.

ZAOPATRZENIE W DRODZE ŁASKI.

Prezydent Rzeczypospolitej może w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, a nie objętych ustawą emerytalną:

Uwzględniać przy wymiarze zaopatrzeń emerytalnych ustawowo niezaliczalne lata służby.

Podwyższać wymiar ustawowo przypadającego zaopatrzenia emerytalnego, przyznawać zaopatrzenie emerytalne funkcjonarjuszom państwowym jakoteż pozostałym po nich osobom.

Przepis ten ma zastosowanie również do praktykantów oraz pracowników kontraktowych.

POTRĄCENIA Z ZAOPATRZEŃ.

Egzekucja sądowa z zaopatrzeń może nastąpić za wszelkie należności, a nietylko za należności alimentarne i Skarbu Państwa. Zaopatrzenia emerytalne jeśli nie przewyższa 1200 zł miesięcznie, podlega egzekucji sądowej w jednej piątej części, a na zaspokojenie należności alimentarnych w drugiej piątej części, przyczem suma stu złotych miesięcznie zawsze jest wolna od egzekucji, chyba, że dochodzone są należności alimentarne.

Jeśli emeryt otrzymuje miesięcznie powyżej 1200 zł, egzekucji podlega nadto połowa całej nadwyżki, a na zaspokojenie należności alimentarnych również i druga połowa. Przy zbiegu egzekucji należności alimentarnych z egzekucją innych należności jedna piąta część podlega egzekucji za wszystkie długi ogółem, druga zaś część piąta na zaspokojenie samych tylko należności alimentarnych, o ileby pierwsza część na nie przy zbiegu z innemi wierzytelnościami nie wystarczała. W/g tej samej zasady podlega egzekucji przewyżka ponad 1200 zł miesięcznie.

Egzekucja z zaopatrzeń oraz z odprawy może nastąpić za należności Skarbu Państwa zarówno o charakterze publiczno-prawnym jak i prywatno-prawnym, niezależnie od tego, czy należność powstała w związku ze stosunkiem służbowym.

Egzekucja administracyjna na zaopatrzenia, nie przewyższające 1200 zł miesięcznie, dopuszczalna jest do wysokości jednej piątej części, przyczem zawsze suma stu złotych miesięcznie wolna jest od egzekucji. Jeśli emeryt otrzymuje miesięcznie ponad 1200 zł egzekucji podlega nadto połowa całej przewyżki.

Z pensji wdowiej nie potrąca się należności Skarbu Państwa od emeryta i sierot, z pensji zaś sierocej — należności od emeryta, wdowy po nim i innych sierot.

ZAOPATRZENIE WDÓW I SIEROT.

Prawo do pensji wdowiej i sierocej jest zależne od nabycia praw emerytalnych przez męża względnie ojca.

Pensja wdowia wynosi 50% kwoty uposażenia emerytalnego, które zmarły mąż pobierał wzgl. tego, do którego w chwili śmierci miałby prawo. Pensja wdowia po funkcjonarjuszu poległym lub zmarłym wskutek działań wojennych wynosi 50% kwoty pełnego uposażenia w stanie czynnym zmarłego męża. Wdowie i sierotom po funkcjonarjuszu zmarłym wskutek nieszczęśliwego wypadku, wynikłego w czasie lub spowodu pełnienia obowiązków służbowych, działań wojennych oraz wskutek chorób zakaźnych, dolicza się 10 lat do wysługi emerytalnej zmarłego męża wzgl. ojca, przyczem jednak za zgodą Ministra Skarbu może być przyznana pensja w wymiarze wyższym aż do 50% pełnego uposażenia zmarłego. Czasowe zmniejszenie uposażenia emerytalnego funkcjonarjusza w drodze dyscyplinarnej nie wpływa na wysokość pensji wdowiej i sierocej.

Wdowa nie ma prawa do pensji: :

1) jeśli małżeństwo zostało zawarte przez emeryta,

2) jeśli wspólność małżeńska została sądownie rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymania żony.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, która z tytułu zajmowania stanowiska w służbie państwowej nabyła własne prawa emerytalne, może otrzymać tylko jedno zaopatrzenie w/g swego wyboru.

Dzieci, pozostałe z małżeństwa, zawartego przez emeryta, nie mają prawa do pensji sierocej .

Prawo do pensji sierocej nabywa się po ojcu.

Pensja ta wynosi:

¼ pensji wdowiej dla każdego dziecka, jeśli wdowa żyje i w chwili śmierci funkcjonarjusza miała prawo do pensji wdowiej, ½ pensji wdowiej dla każdego dziecka, jeśli wdowa nie żyje lub też w chwili śmierci męża nie miała prawa do pensji wdowiej albo to prawo utraciła później.

⅔ pensji wdowiej dla jedynej sieroty bez ojca i matki lub dla jedynej sieroty bez ojca, w razie niepobierania przez matkę pensji wdowiej.

Jeśli wdowa nie pobiera pensji wdowiej spowodu pobierania emerytury za własną służbę, pensja sieroca wynosi ¼ pensji wdowiej dla każdego dziecka.

Łączna kwota pensyj sierocych bez względu na ilość dzieci nie może sama ani łącznie z pensją wdowią przekraczać wysokości uposażenia emerytalnego, które zmarły funkcjonarjusz faktycznie pobierał lub do którego miałby prawo w chwili śmierci.

W razie jeśli suma pensyj sierocych, sierot których matka żyje, i sierot bez matki

łącznie z pensją wdowią przekracza wysokość uposażenia emerytalnego, które zmarły funkcjonarjusz pobierał lub do którego miałby prawo w chwili śmierci, pensje sieroce ulegają proporcjonalnemu zmniejszeniu.

Prawo do pensji sierocej może być również nabyte po matce. Jeśli sierota ma prawo do pensji po ojcu i matce, wypłaca się pensję wyższą. Sierota nabywa prawo do pensji po matce za życie ojca w razie jego niezdolności do pracy i niemożności zapewnienia jej utrzymania. Pensja sieroca po matce wynosi ¼ uposażenia emerytalnego matki. Prawo do otrzymywania pensji wdowiej sierocej rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po tym miesiącu, za który zmarły funkcjonarjusz otrzymał należne mu uposażenie służbowe wzgl. emerytalne. Dla sierot, które przyszły na świat po tym terminie prawo do pensji rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca następującego po urodzeniu. Jeśli żądanie pensji wdowiej i sierocej nie zostało zgłoszone w ciągu jednego roku od dnia śmierci męża wzgl. ojca i matki, przyznaje się pensję wdowią i sierocą od pierwszego dnia miesiąca po zgłoszeniu. Za zgodą Ministra Skarbu może być jednak przyznana pensja wdowia i sieroca od pierwszego dnia miesiąca następującego po tym, w którym zmarły mąż wzgl. ojciec otrzymał ostatnie uposażenie służbowe lub emerytalne, jeśli osoby uprawnione wykażą, że zaszły ważne okoliczności, które uniemożliwiły zgłoszenie praw w terminie wcześniejszym. Pensje wdowie i sieroce, wymierzone i przyznane a niepodjęte w ciągu 5 lat od chwili płatności zaopatrzenia, przypadają na rzecz Skarbu Państwa, Minister Skarbu może czynić wyjątki od powyższej zasady.

Pensja wdowia i sieroca płatna jest miesięcznie z góry.

Prawo do pensji wdowiej lub sierocej gaśnie:

1) w razie śmierci wdowy lub sieroty,

2) w razie ukończenia przez sierotę 18 roku życia lub też wcześniejszego zawarcia związku małżeńskiego,

3) gdy wdowa wzgl. sierota została prawomocnie skazana za czyn karygodny, a skazanie pociąga za sobą utratę prawa do zaopatrzenia wdowiego wzgl. sierocego.

Sierotom odbywającym studja w zakładach naukowych przyznaje się pensję sierocą na każdy rok szkolny, aż do ukończenia studjów nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia. Za zgodą Ministra Skarbu może być wyjątkowo udzielone zezwolenie na dalsze pobieranie wzgl. przy niezdolności do pracy na przyznanie pensji sierocej także po ukończeniu 18 wzgl. 24 życia.

Prawo do pobierania pensji wdowiej i sierocej nie przysługuje:

1) na czas przebywania przez okres dłuższy niż pół roku poza granicami Państwa Polskiego wzgl. w. m. Gdańska bez zezwolenia Ministra Skarbu,

2) w razie utraty obywatelstwa polskiego z wyjątkiem równoczesnego przyjęcia obywatelstwa gdańskiego,

3) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu śmierci męża wzgl. ojca na zasadzie innych ustaw, o ile świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa, postanowienie to niema zastosowania do wdów i sierot po weteranach powstań narodowych, które otrzymują zaopatrzenie na mocy ustawy z 23 marca 1922 (poz. 212 Dz. Ustaw),

4) na czas zajmowania przez sierotę jakiegokolwiek stanowiska w służbie państwowej lub samorządowej, do którego przywiązane jest stałe uposażenie,

5) na czas uwzględnienia sieroty przy wymiarze uposażenia funkcjonarjusza państwowego (ojczyma, matki, macochy),

6) w razie wstąpienia do klasztoru.

Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, która weszła ponownie w związek małżeński, otrzymuje na prośbę albo jednorazową odprawę wzamian za pobieraną pensję wdowią, albo zachowuje prawo do pensji wdowiej na wypadek ponownego owdowienia. Zgłoszenie o odprawę powinno nastąpić w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ponownego małżeństwa. Odprawa wynosi dla wdów w wieku do 45 lat życia dwuletnią, powyżej zaś tego wieku jednorazową kwotę pensji wdowiej. Wdowa po funkcjonarjuszu państwowym, który zmarł w czynnej służbie przed uzyskaniem prawa do emerytury, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości połowy kwoty rocznego uposażenia, służącego za podstawę wymiaru uposażenia emerytalnego funkcjonarjusza.

W tej samej wysokości otrzymują odprawę sieroty bez ojca i matki w wieku poniżej 18 roku życia. Sierotom wypłaca się odprawę niepodzielnie.

W razie śmierci emeryta należy się wdowie, która pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, niezależnie od zaopatrzenia wzgl. odprawy, pośmiertne w wysokości trzymiesięcznego uposażenia pobieranego ostatnio przez emeryta. Pod tymi samymi warunkami w tej samej wysokości należy się pośmiertne w razie śmierci funkcjonarjuszki

w stanie spoczynku - wdowcowi. W braku wdowy uprawnionej do pośmiertnego należy się pośmiertne w tej samej wysokości niepodzielnie dzieciom ślubnym, uprawnionym i pasierbom zmarłego emeryta, o ile emeryt je utrzymywał. W braku tych członków rodziny można zwrócić udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym, jeśli emeryt nie pozostawił majątku ruchomego lub nieruchomego, wystarczającego na pokrycie kosztów.

Wdowy lub sieroty po funkcjonarjuszach państwowych zmarłych w czynnej służbie, mają prawo do zwrotu kosztów jednorazowego przesiedlenia się z miejsca dotychczasowego zamieszkania do przyszłego miejsca zamieszkania, które obiorą sobie w kraju lub na obszarze w. m. Gdańska.

BADANIE LEKARSKIE FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH DLA CELÓW EMERYTALNYCH.

Badanie stanu zdrowia funkcjonarjuszów państwowych dla celów emerytalnych przeprowadzają komisje lekarskie.

Przewidziane są następujące komisje:

a) komisje lekarskie I instancji przy urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy) dla wszystkich funkcjonarjuszów państwowych z wyjątkiem funkcjonarjuszów, wymienionych niżej w punkcie c),

b) komisje lekarskie II instancji przy urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy) dla wszystkich funkcjonarjuszów państwowych wyjąwszy przypadki, przewidziane niżej w punkcie d),

c) komisja lekarska I instancji przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych dla funkcjonarjuszów, co do których właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych uzna za wskazane poddanie ich zbadaniu tej komisji,

d) wyższa komisja lekarska przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych jako komisja II instancji dla orzeczeń komisji wymienionej pod c).

Komisje lekarskie I instancji przeprowadzają badania i orzekają:

a) o utracie zdolności do służby funkcjonarjuszów, posiadających ponad 5 lat wysługi emerytalnej, dla celów ustalenia, czy służy im prawo do emerytury już po przesłużeniu 5 lat oraz o utracie zdolności do służby funkcjonarjuszów, bez względu na czas służby, jeśli miał miejsce nieszczęś iwy wypadek spowodu lub w czasie pełnienia służby,

b) o stopniu utraty zdolności zarobkowej dla celów ewent. doliczenia dodatkowych lat za utratę zdolności zarobkowej,

c) o związku przyczynowym choroby lub kalectwa ze służbą państwową w szczególności zaś, czy choroba lub kalectwo powstały z przyczyn, wymienionych z punkcie a),

d) o potrzebie umieszczenia emeryta w państwowym zakładzie dla **umysłowo-chorych,**

e) o niezdolności lub zdolności do służby lub pracy zarobkowej, pozostającego w stanie spoczynku funkcojnarjusza państwowego w wypadku przeniesienia w stan spoczynku z **doliczeniem lat** wskutek nieszczęśliwego wypadku;

f) o zdolności do służby, gdy funkcjonarjusz prosi o przeniesienie go w stan spoczynku z powodu ułomności cielesnej albo z powodu upadku sił fizycznych lub umysłowych względnie, gdy jego władza zamierza przenieść go w stan spoczynku, jako trwale niezdolnego do prawidłowego pełnienia służby.

Do kompetencji komisji lekarskiej II instancji należy:

a) ostateczne stwierdzenie trwałej niezdolności do służby w wypadkach żądania ze strony władzy zbadania przez komisję lekarską II instancji, oraz na prośbę funkcjonarjusza państwowego, wniesioną w ciągu 14 dni po doręczeniu mu orzeczenia komisji I instancji, jeżeli wynik badania wypadł dla niego niekorzystnie.

POMOC LEKARSKA DLA EMERYTÓW.

Państwowa pomoc lekarska przysługuje emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym polskim, przeniesionym w stan spoczynku spowodu trwałej niezdolności do służby, przekroczonego wieku lub uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego tudzież tym emerytom, którzy zostali zwolnieni ze służby państwowej na innej zasadzie, ale w chwili zwolnienia mieli nabyte prawo do pełnego uposażenia emerytalnego albo przekroczyli 60 lat życia bądź też istniała co do nich podstawa w formie orzeczenia lekarskiego do przeniesienia w stan spoczynku spowodu trwałej niezdolności do służby. Emeryci, odpowiadający tym warunkom, a pobierający uposażenie emerytalne z tytułu

służby w charakterze funkcjonarjuszów państwowych, zatrudnionych w zarządzie centralnym Ministerstwa Komunikacji oraz w Głównej Inspekcji Komunikacji, otrzymują pomoc lekarską z przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe w zakresie przewidzianym dla pracowników tego przedsiębiorstwa.

Od pomocy lekarskiej są wyłączeni:

emeryci, podlegający z tytułu swego zatrudnienia obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby,

przebywający w zakładach leczniczych dla umysłowo chorych.

Państwowa pomoc lekarska obejmuje:

poradę i pomoc lekarską z wyjątkiem zabiegów dentystycznych, pomoc położniczą.

dostarczenie niezbędnych lekarstw,

leczenie w zakładach leczniczych,

lecznictwo fizykalno-terapeutyczne i naświetlanie wszelkiego rodzaju,

badanie djagnostyczne,

kąpiele i zabiegi balneoterapeutyczne za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych.

Pomocy lekarskiej udzielają lekarze i położne, umówieni w tym celu przez wojewódzkie władze administracji ogólnej.

Pomoc lekarska jest udzielana na podstawie karty porady, którą chory otrzymuje za uiszczeniem opłaty manipulacyjnej znaczkiem stemplowym wartości nominalnej 50 gr.

Emerytom wydaje kartę porady właściwa dla miejsca ich przebywania powiatowa władza administracji ogólnej (starosta grodzki, dyrektor policji) po wykazaniu uprawnienia danej osoby do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej.

Emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym, sędziom i prokuratorom, asesorom sądowym, oficerom Policji Państwowej i Straży Granicznej przysługuje leczenie szpitalne w/g II klasy, niższym funkcjonarjuszom państwowym i szeregowym Policji Państwowej i Straży Granicznej w/g klasy III.

Za leczenie w szpitalu publicznym Skarb Państwa uiszcza 75% opłaty dziennej, obowiązującej w danym szpitalu.

Za niezbędne lekarstwa przepisane przez lekarza umówionego Skarb Państwa opłaca 75% należności, zaś za specyfiki zagraniczne 50% należności, resztę płaci emeryt.

Koszty leków, materjałów i środków opatrunkowych, zużytych przez lekarzy w przychodniach i gabinetach lekarskich ponosi Skarb Państwa.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE.

UBEZPIECZENIE EMERYTALNE, NA WYPADEK BRAKU PRACY I NA WYPADEK CHOROBY PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH

I. ORGANIZACJA INSTYTUCYJ SPOŁECZNYCH.

Instytucjami, powołanemi do wykonywania wszystkich rodzajów ubezpieczeń, są: 1) Ubezpieczalnie Społeczne oraz 2) Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Ubezpieczalnie Społeczne są podstawową komórką w organizacji wszystkich ubezpieczeń społecznych. Ubezpieczalnie przejęły majątek i zobowiązania Kas Chorych.

Do zakresu działania Ubezpieczalni między innemi należy:

1) Ustalenie obowiązku ubezpieczenia i wydawanie orzeczeń, dotyczących obow. ubezp. we wszystkich rodzajach ubezpieczeń;
2) prowadzenie wykazów ubezpieczonych we wszystkich rodzajach ubezpieczeń;
3) ustalenie uprawnień do kontynuowania poszczególnych rodzajów ubezpieczeń;
4) wymierzanie, pobieranie i kontrola uiszczania składek we wszystkich rodzajach ubezpieczeń;
5) przyznawanie i udzielanie świadczeń tylko z zakresu ubezp. na wypadek choroby;
6) przyjmowanie roszczeń o świadczenia: a) emerytalne robotników, b) wypadkowe i c) prac. umysłowych (bezrobocie i emerytalne) oraz przeprowadzanie czynności przygotowanych dla udzielenia tych świadczeń oraz udzielanie tych świadczeń na zlecenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przyznającego te świadczenia;
7) prowadzenie wykazów i kontroli osób, pobierających świadczenia ze wszystkich rodzajów ubezpieczeń i inn.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych obejmuje swem działaniem cały obszar Rzeczypospolitej. W skład Zakładu wchodzą następujące fundusze ubezpieczeniowe:

1) Fundusz Ubezpieczenia Emerytalnego Robotników,
2) Fundusz Ubezpieczenia Emerytalnego Pracowników Umysłowych,
3) Fundusz Ubezpieczenia od Wypadków i chorób Zawodowych,
4) Fundusz Ubezpieczenia na Wypadki Braku Pracy Pracowników Umysłowych,
5) Ogólny Fundusz Ubezpieczenia na Wypadek Choroby i Macierzyństwa.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest powołany do wykonywania wszelkich czynności w zakresie ubezpieczeń wchodzących w skład jego funduszów, poza czynnościami, przekazanemi ubezpieczalniom społecznym oraz m. inn. do normowania, koordynowania, kontrolowania, usprawniania i uzupełniania działalności ubezpieczalni społecznych. Zarząd funduszami należy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Majątek i wpływy, związane z wykonywaniem poszczególnych rodzajów ubezpieczeń, określonych wyżej, stanowią wyłączną własność właściwych funduszów ubezpieczeniowych. Za zobowiązania tych rodzajów ubezpieczeń odpowiadają wyłącznie właściwe fundusze ubezpieczeniowe. Zasoby danego funduszu ubezpieczeniowego nie mogą być używane na pokrycie wydatków, związanych z wykonywaniem innych rodzajów ubezpieczeń.

W szczególności w zakresie Ubezpieczenia Emerytalnego oraz Ubezpieczenia na Wypadek Braku Pracy Pracowników Umysłowych **Zakład 1) przyznaje i udziela świadczeń zarówno emerytalnych, jak i na wypadek braku pracy pracownikom umysłowym, 2) współdziała w akcji zmierzającej do przywrócenia zdolności zarobkowej inwalidów pracowników umysłowych, 3) prowadzi statystykę ubezpieczeń pracowników umysłowych i inne.**

II. UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I NA WYPADEK BRAKU PRACY PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

Rozp. Prez. Rzplitej z 24. XI. 27 r. (Dz. U. Nr. 106 p. 911) w brzmieniu ustawy z 22. III. 1933 r. (Dz. U. Nr. 27 p. 229) oraz ustawy z 15. III. 34 r. (Dz. U. Nr. 39 p. 347) i rozporządzenia wykonawcze.

Ubezpieczeniu w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w zakresie Ubezpieczenia Emerytalnego oraz ubezpieczeniu na wypadek Braku Pracy Pracowników Umysłowych podlegają pracownicy umysłowi i urzędnicy kontraktowi. Osoby, odbywające służbę przygotowawczą w państwowej służbie cywilnej są zwolnione od ubezpieczenia. (Urzędnicy prowizoryczni — od dn. 1. II. 1934 r. są uczestnikami Państwowego Zakładu Emerytalnego).

PODSTAWA WYMIARU SKŁADEK I ICH WYSOKOŚĆ.

Pracownicy pod względem ubezpieczeniowym zaliczani są odpowiednio do otrzymywanego wynagrodzenia do następujących grup zarobkowych:

Grupa zarobkowa	Odp	jej płaca podstawowa
A od 60 do 90 zł.	mies.	wyłącznie 60 zł.
B „ 90 „ 120 „	„	„ 90 „
C „ 120 „ 150 „	„	„ 120 „
D „ 150 „ 180 „	„	„ 150 „
E „ 180 „ 220 „	„	„ 180 „
F „ 220 „ 260 „	„	„ 220 „
G „ 260 „ 300 „	„	„ 260 „

C d.

H od 300 do 360 zł	mies.	wyłącznie 300 zł.
I „ 360 „ 420 „	„	„ 360 „
J „ 420 „ 480 „	„	„ 420 „
K „ 480 „ 560 „	„	„ 480 „
L „ 560 „ 640 „	„	„ 560 „
M „ 640 „ 725 „	„	„ 640 „
N „ 725 i wyżej	„	„ 725 „

Za podstawę wymiaru składek służy rzeczywiście otrzymywane wynagrodzenie miesięczne, podlegające zaliczeniu do ubezpieczenia według wymienionych wyżej grup zarobkowych z następującemi zastrzeżeniami: 1) Otrzymywane wynagrodzenie zaokrągla się do jednostek złotego, przyczem kwotę pięćdziesiąt groszy i więcej przyjmuje się za pełną złotówkę. 2) osoby, nieotrzymujące żadnego wynagrodzenia lub wynagrodzenie niższe od sześćdziesięciu złotych miesięcznie, podlegają ubezpieczeniu z wynagrodzeniem sześćdziesięciu złotych miesięcznie, 3) osoby, otrzymujące wynagrodzenie przekraczające siedemset dwadzieścia pięć zł, podlegają ubezpieczeniu z wynagrodzeniem siedmiuset dwudziestu pięciu zł miesięcznie.

Otrzymywane wynagrodzenie, obliczane w sposób powyższy służy za podstawę wymiaru składek i świadczeń emerytalnych oraz na wypadek braku pracy, przyczem za podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie na wypadek braku pracy, przypadającej od ubezpieczonego, służy rzeczywiście otrzymywane wynagrodzenie miesięczne (zaokrąglone do pełnej ilości złotych), o ile ono przekracza 725 zł.

Składka na ubezpieczenie emerytalne wynosi 8%, na ubezpieczenie na wypadek braku pracy 2,8% — płacy podstawowej. Obydwie składki płatne są w części przez pracownika i w części przez pracodawcę w następującym stosunku. O ile chodzi o **składki emerytalne,** pracodawca opłaca całość składek za pracownika otrzymującego wynagrodzenie do 60-ciu zł miesięcznie; za pracowników, otrzymujących wynagrodzenie w granicach od 61 do 400 zł — pracodawca opłaca 4,8%, zaś pracownik 3,2% składki; za otrzymujących wynagrodzenie w granicach od 401 do 800 zł — pracodawca opłaca 4% i pracownik 4%; gdy pracownik otrzymuje ponad 800 zł miesięcznie, pracodawca opłaca 3,2%, pracownik zaś 4,8% od płacy podstawowej 725 zł.

Odnośnie **składek na ubezpieczenie na wypadek braku pracy** — pracodawca opłaca całość składek za pracowników, których wynagrodzenie miesięczne nie przekracza 60 zł.; za pracowników otrzymujących wynagrodzenie miesięczne od zł 61 do 400 zł pracodawca opłaca 1,4% i pracownik 1,4%; za pracowników, których wynagrodzenie wynosi od 401 zł do 800 zł, pracodawca płaci 1,2%, pracownik zaś 1,6%; gdy pracownik otrzymuje wynagrodzenie ponad 800 zł miesięcznie, pracodawca płaci 1%, pracownik zaś 1,8% składki od płacy podstawowej wynoszącej 725 zł. Pozatem ubezpieczeni, których wynagrodzenie przekracza 725 zł opłacają tytułem składki — niezależnie od kwot wymienionych wyżej 1,68% od pełnej kwoty otrzymywanego wynagrodzenia, pomniejszonej o 725 złotych.

Tabela wysokości i podziału składek za pracowników umysłowych

Wynagrodzenie miesięczne w granicach		SKŁADKA					
		emerytalna			na wypadek br pracy		
		z tego		całość	z tego		całość
od zł.	do zł.	na pracownik.	na pracodaw.		na pracown.	na pracodaw.	
do	60	—	8%		—	2,8%	
61	400	3,2%	4,8%	8%	1,4%	1,4%	2,8%
401	800	4%	4%		1,6%	1,2%	
ponad	800	4,8%	3,2%		1,8% / 1,68%	1%	

Jeżeli pracownik opuszcza zajęcie w ciągu miesiąca — składki za niego winny być wpłacone za cały miesiąc.

Za czas choroby pracownika, niezależnie od pobrania przez niego zasiłku z Ubezpieczalni Społecznej, oraz za czas płatnego urlopu, opłaca się składki miesięczne od pełnego miesięcznego wynagrodzenia. Tak samo postępuje się w wypadku powołania pracownika na ćwiczenia wojskowe oraz do pełnienia obowiązków ławników do sądów pracy. Za czas urlopu bezpłatnego pracownika składkę opłaca pracodawca od płacy podstawowej wynoszącej 60 zł.

Składki potrąca się od wszelkich wynagrodzeń, od wynagrodzeń za godziny nadliczbowe, gratyfikacje, remuneracje i t. p. Dodatkowe wynagrodzenia dolicza się w odpowiednim stosunku miesięcznym do wynagrodzeń za poszczególne miesiące zgóry. Odszkodowania i odprawy, wypłacane jednorazowo przy zwalnianiu pracowników, nie należą do podstawy wymiaru składek ubezpieczeniowych. W szczególności nie potrąca się składek od odszkodowania za niewykorzystany urlop, jak również od odszkodowania za niezachowanie terminu wypowiedzenia, wypłacanych przy natychmiastowem zwolnieniu.

USKUTECZNIANIE ZGŁOSZEŃ I OPŁATA SKŁADEK UBEZPIECZENIOWYCH.

Pracodawca jest obowiązany zgłosić każdego przyjętego pracownika indywidualnie, w ciągu 7-miu dni do właściwej Ubezpieczalni Społecznej, a jeżeli siedziba przedsiębiorstwa znajduje się poza siedzibą ubezpieczalni lub jej oddziału — w ciągu dziesięciu dni od powstania obowiązku ubezpieczenia.

Składki płatne są za każdy miesiąc kalendarzowy, w którym pracownik podlega obowiązkowi ubezpieczenia, zdołu w ciągu pierwszych dziesięciu dni następnego miesiąca kalendarzowego. Obowiązek opłaty składek jest niezależny od ustalenia ich wysokości przez Ubezpieczalnię Społeczną, od wezwania płatniczego Ubezpieczalni oraz od prawomocności odpowiednich zarządzeń.

Jeżeli pracodawca zaniedba dokonania zgołszenia pracownika do ubezpieczenia, prawo to przysługuje także pracownikowi i ma ten sam skutek.

Pracownik ma obowiązek zawiadomić pracodawcę o zaszłych w jego stosunkach rodzinnych zmianach, które mają znaczenie dla ubezpieczenia.

Pracodawca obowiązany jest na żądanie Ubezpieczalni Społecznej lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zezwolić na przejrzenie list płacy oraz wszelkich dokumentów, miarodajnych dla sprawdzenia ścisłości uskutecznionych zgłoszeń.

Listy płacy należy przechowywać w ciągu 5-ciu lat. Od zaległych składek ubezpieczeniowych, nieopłaconych w terminie, należą się odsetki zwłoki. Odsetki te liczy się od następnego dnia po upływie terminu płatności składek. Zaległe składki wraz z odsetkami zwłoki ściąga Ubezpieczalnia Społeczna w drodze egzekucji.

ZALICZANIE MIESIĘCY SKŁADKOWYCH.

W razie uskutecznienia zgłoszenia w czasie właściwym, zalicza się pracownikowi do ubezpieczenia wszystkie miesiące kalendarzowe, licząc od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia, do końca miesiąca, w którym ten obowiązek ustał, chociażby za ten okres składki nie zostały ściągnięte.

W razie nieuskutecznienia zgłoszenia we właściwym czasie, miesiące składkowe są zaliczane do ubezpieczenia od pierwszego dnia tego miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło zgłoszenie, bez względu na to, czy składki za okres po zgłoszeniu zostały ściągnięte.

Narówni ze zgłoszeniem uskutecznionem przez pracodawcę, traktowane jest zgłoszenie uskutecznione przez pracownika, jak również przez organ kontrolny Ubezpieczalni Społecznej względnie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Okres pracy, poprzedzający datę zgłoszenia do ubezpieczenia, a podlegający obowiązkowi ubezpieczenia, zaliczony będzie do miesięcy składkowych w miarę rzeczywistego wpłacania przypadających za nie składek ubezpieczoniowych — z zastrzeżeniem, że nie może być zaliczony dodatkowo okres dłuższy niż trzyletni, i to pod warunkiem wpłacenia odnośnych składek przed upływem dwuch lat od chwili dokonania zgłoszenia do ubezpieczenia. Wskazane wyżej miesiące składkowe wlicza się do okresu, wymagającego dla uzyskania prawa do świadczeń na wypadek braku pracy, tylko w wypadku wpłacenia odnośnych składek ubezpieczeniowych **przed upływem 6-ciu miesięcy od dnia utraty zajęcia, za które należy się składka.**

Zgłoszenia, dokonane po zajściu okoliczności, uprawniających do świadczeń emerytalnych (niezdolność do wykonywania zawodu, osiągnięcie wieku starczego, śmierci), są nieważne, jeżeli nie zostały uskutecznione v terminie.

Okres czasu, któremu odpowiada odszkodowanie za niezachowanie terminu wypowiedzenia, względnie odszkodowanie za niewykorzystany urlop, wypłacone przy natychmiastowem zwolnieniu z zatrudnienia, — nie podlega zaliczeniu do ubezpieczenia.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PRACODAWCY.

Jeżeli pracodawca nie dopełnił przepisanych zgłoszeń i skutkiem tego pracownik względnie jego rodzina utraciła prawo do świadczeń, pracownikowi względnie jego rodzinie przysługuje prawo dochodzenia poniesionych z tego tytułu szkód od pracodawcy na drodze sądowej (Sądy Pracy), na podstawie obliczenia, jakie wydaje na żądanie poszkodowanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Przy orzekaniu o wysokości szkody, sąd jest związany prawomocnem orzeczeniem o istnieniu obowiązku ubezpieczenia. (Wypadki skierowania ubezpieczonych na drogę dochodzenia sądowego przeciwko pracodawcom celem uzyskania odszkodowania za utracone z ich winy świadczenia — stanowią — niestety stosunkowo znaczny % ogólnej ilości roszczeń).

Zaliczanie wpłat. Zaliczanie wpłat następuje przedewszystkiem na pokrycie składek za miesiące zaliczone do ubezpieczenia, poczynając od najwcześniejszych oraz na pokrycie odsetek zwłoki za te same miesiące. Po pokryciu powyższych należności, zalicza się wpłaty na pokrycie składek za okres, którego zaliczenie do ubezpieczenia uzależnione jest od opłaty składek, poczynając od najwcześniejszych oraz na pokrycie odsetek zwłoki za te same miesiące.

Kolejność zaliczenia wpłat nie może być zmieniona na żądanie zainteresowanych. Wszelkie wpłaty pracodawców z tytułu składek zalicza się na oba działy ubezpieczeń (emerytalne i na wypadek braku pracy) i równomiernie za wszystkich pracowników, o ile pracodawca przy dokonywaniu wpłaty nie wskazał za którego pracownika wnosi składkę.

Dobrowolne kontynuowanie ubezpieczenia obowiązkowego i dobrowolne częściowe ubezpieczenie. Osoby, których obowiązkowe ubezpieczenie ustało z jakiegokolwiek powodu, z wyjątkiem niezdolności do wykonywania zawodu, mają prawo do dobrowolnego kontynuowania **ubezpieczenia emerytalnego,** pod warunkiem osiągnięcia w chwili ustania obowiązkowego ubezpieczenia conajmniej 4 miesiące składkowych.

Dobrowolne kontynuowanie ubezpieczenia jest dopuszczalne z płacą podstawową, odpowiadającą **przeciętnej płac podstawowych z ostatniego roku** lub z całego okresu ubezpieczenia obowiązkowego, jeżeli okres ten był krótszy.

Zamiar dobrowolnego kontynuowania ubezpieczenia powinien być zgłoszony w ciągu 18 miesięcy po ustaniu ubezpieczenia obowiązkowego.

Ubezpieczony obowiązkowo ma prawo w ciągu miesiąca, w razie zniżenia jego wynagrodzenia, utrzymać swoje **ubezpieczenie emerytalne,** z płacą podstawową, odpowiadającą przeciętnej z ostatnich 12 miesięcy ubezpieczenia lub całego okresu ubezpieczenia, jeżeli był krótszy, opłacając z własnych funduszów różnicę między składką należną od ubezpieczonego przez niego wynagrodzenia, a składką bieżącą, przypadającą od zniżonego wynagrodzenia (częściowe kontynuowanie dobrowolne).

RODZAJE ŚWIADCZEŃ

Świadczenia, ustalone w rozporządzeniu Prezydenta, są następujące:

A. Świadczenia na wypadek braku pracy:

1) zasiłek w razie braku pracy;
2) opłata składek za ubezpieczenie na wypadek choroby ubezpieczonego, pozostającego bez pracy;
3) zapomoga na podróż.

B. Świadczenia emerytalne:

1) renta inwalidzka,
2) renta starcza;
3) pomoc lecznicza dla ubezpieczonego;
4) renta wdowia;
5) renta sieroca;
6) jednorazowa odprawa;
7) zasiłek pogrzebowy.

Warunki uzyskania poszczególnych świadczeń, podstawa ich wymiaru, zawieszanie, zmniejszanie, pozbawianie i ustanie praw do poszczególnych świadczeń oraz wznowienie zawieszonych świadczeń.

A. ŚWIADCZENIA NA WYPADEK BRAKU PRACY.

1. Zasiłek na wypadek braku pracy.

Prawo do zasiłku na wypadek braku pracy ma ubezpieczony, który: a) jest zdolny do pracy, b) pozostaje nieprzerwanie bez pracy (zarobkowej — orzeczn. N. T. A.) z powodu niemożności znalezienia odpowiedniego zajęcia, c) posiada conajmniej 12 miesięcy, przebytych w ubezpieczeniu w ciągu ostatnich 24 miesięcy, licząc wstecz, od dnia utraty ostatniego zajęcia, przyczem czas obowiązkowej lub zastępującej ją ochotniczej służby wojskowej, czas ćwiczeń wojskowych, sezonu martwego i czas choroby stanowi przerwę o którą przedłuża się powyższy okres.

Ubezpieczony nie może korzystać ponownie ze świadczeń na wypadek braku pracy na podstawie tych samych miesięcy składkowych. Za te same miesiące składkowe należy uważać również miesiące, policzone do okresu wyczekiwania, a nie wykorzystane wskutek utraty prawa do świadczeń z winy ubezpieczonego.

Za zajęcie odpowiednie uważa się każde zajęcie, odpowiadające zdolnościom fizycznym, zawodowemu wykształceniu i uzdolnieniu ubezpieczonego, a nieszkodliwe dla zdrowia, lub obyczajności. Takie zaproponowane zajęcie pracownik obowiązany jest przyjąć i to nawet poza okręgiem jego dotychczasowego zatrudnienia lub miejsca pobytu, o ile możliwe jest otrzymanie odpowiedniego mieszkania.

Zajęcie uważa się za nieodpowiednie: 1) jeżeli wynagrodzenie jest niższe lub warunki pracy są gorsze, niż stosowane ogólnie w miejscu nowego zatrudnienia; 2) jeżeli przedsiębiorstwo, w którem zaproponowano zajęcie, objęte jest zatargiem gospodarczym.

Podstawę wymiaru zasiłku z powodu braku pracy stanowi przeciętna płaca podstawowa z ostatnich 12-tu miesięcy składkowych (t. j. policzalnych do ubezpieczenia), przed zajściem okoliczności, uprawniających do tego zasiłku, względnie jeżeli ubezpie-

czenie nie trwało 12-tu miesięcy — przeciętna płaca podstawowa wszystkich miesięcy, podlegających zaliczeniu do ubezpieczenia w ostatnich 12-tu miesiącach.

Zasiłek dla pozostającego bez pracy składa się z zasiłku zasadniczego i zasiłku rodzinnego.

Zasiłek zasadniczy wynosi dla samotnych 30%, dla utrzymujących zaś rodzinę 40% podstawy wymiaru.

Zasiłek rodzinny wynosi 10% zasiłku zasadniczego, za każdego niezarobkującego, a pozostającego na utrzymaniu ubezpieczonego członka jego rodziny, z tem, że nie może on przekroczyć wysokości zasiłku zasadniczego. (dla uzyskania zasiłku rodzinnego wystarczy, gdy członek rodziny pozostaje na „przeważającem" utrzymaniu ubezpieczonego — orzecznictwo instancyj odwoławczych).

Za członków rodziny, na których ubezpieczony ma prawo do zasiłku rodzinnego uważa się: 1) małżonka, 2) dzieci i dalszych zstępnych, pasierbów, braci i siostry — wszystkich do 18 lat życia względnie ponad lat 18 o ile są niezdolni do zarobkowania, a niezdolność ta powstała przed osiągnięciem powyższego wieku, względnie do 24 lat życia, jeżeli się kształcą w zakładach naukowych publicznych, lub mających prawo publiczności, 3) wstępnych.

Zasiłek dla pozostających bez pracy nie może wynosić mniej niż 30 zł. miesięcznie.

Zasiłek z powodu braku pracy należy się od dnia utraty zajęcia, jeżeli zgłoszenie roszczenia nastąpiło w sposób przepisany w ciągu miesiąca od dnia utraty zajęcia, w przeciwnym zaś razie od pierwszego dnia tego miesiąca kalendarzowego, w którym zgłoszenie uskuteczniono. Zasiłek ten wypłaca się zdołu.

Prawo do zasiłku przysługuje tylko za pełne miesiące pozostawania bez pracy oraz **zasadniczo w ciągu 6-ciu miesięcy. Okres ten przedłuża się:** 1) do 9-ciu miesięcy dla osób, które mają conajmniej 30 miesięcy składkowych oraz dla tych, którzy w chwili utraty zajęcia, mieli conajmniej 60 lat życia i mają conajmniej 24 miesiące składkowe, 2) do 8-miu miesięcy — dla posiadających na swem utrzymaniu conajmniej 3-ch członków rodziny i mających od 24—29 miesięcy składkowych, 3) do 7-iu miesięcy — dla posiadających na utrzymaniu conajmniej 3-ch członków rodziny i mających 18 — 23 miesięcy składkowych, — pod warunkiem, że osoby wymienione pod 1), 2) i 3) w ciągu okresów składkowych nie korzystały ze świadczeń na wypadek braku pracy.

Rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z 13. VI. 32 r. zasiłki te zostały, zależnie od podstawy wymiaru — obniżone o 5—25%.

Prawo do zasiłku na wyp. braku pracy nie powstaje dla ubezpieczonej osoby: 1) o ile pozostaje bez zajęcia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia, z powodu gospodarczego usamodzielnienia się; 2) w razie opuszczenia zajęcia w związku z zawarciem małżeństwa, o ile chodzi o osoby płci żeńskiej; 3) której zatrudnienie posiada charakter pracy sezonowej — przez okres sezonu martwego; 4) jeżeli żyje we wspólnem gospodarstwie domowem z pracodawcą i pozostaje do niego w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa z wyjątkiem przypadku likwidacji zakładu pracy; 5) jeżeli utraciła zajęcie z własnej winy. (Przez utratę zajęcia z własnej winy należy rozumieć wszelkie wypadki, uprawniające pracodawcę, w myśl obowiązujących przepisów prawnych do natychmiastowego wydalenia pracownika z jego winy).

Prawo do zasiłku na wypadek braku pracy nie przysługuje także ubezpieczonemu, który w ostatnio utraconem zajęciu nie otrzymywał żadnego wynagrodzenia, ani w gotówce, ani w naturze.

Wyjazd zagranicę.

Ubezpieczonemu, przebywającemu poza granicami Rzplitej Polskiej i W. M. Gdańska nie przysługuje prawo do świadczeń na wyp. braku pracy, jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wyraził swej zgody na wyjazd oraz ponadto, o ile ubezpieczony nie przedstawi do Zakładu przed wyjazdem zagranicę zaświadczenia właściwej instytucji, rejestrującej pozostających bez pracy, że w ciągu najbliższego miesiąca niema widoków na otrzymanie w kraju jakiegokolwiek odpowiedniego zajęcia. (Postanowienie to nie dotyczy jednak ubezpieczonych, którzy pozostają bez pracy z powodu utraty zatrudnienia przy oficjalnej polskiej placówce zagranicznej. Wyjątek od powyższej zasady na korzyść osób osiedlonych na obszarach pogranicza ustala w drodze rozporządzeń Ministerstwo Opieki Społ.).

W razie wyjazdu zagranicę pozostającego bez pracy Z. U. S. może przyznać wyjeżdżającemu odprawę zamiast przypadającego mu zasiłku, najwyżej jednak do wysokości trzymiesięcznego zasiłku. Wypłacenie ubezpieczonemu, wyjeżdżającemu zagranicę odprawy powyższej, likwiduje wszelkie prawa, jakieby mu ewentualnie przysługiwały na zasadzie dotychczasowego ubezpieczenia na wyp. br. pracy.

Prawo do zasiłku z powodu braku pracy ulega zawieszeniu: 1) jeżeli ubezpieczony otrzymał od pracodawcy odszkodowanie za rozwiązanie umowy o pracę — na ten okres czasu, jakiemu odpowiada otrzymane odszkodowanie według ostatnio pobieranego wynagrodzenia (pod pojęcie powyższego odszkodowania nie podpada — odprawa za wysługę lat, jak również odszkodowanie za niewykorzystany urlop, wypłacane przy zwolnieniu z zatrudnienia — orzeczn. N. T. A.); 2) na czas korzystania z pomocy leczniczej zarządzonej przez Zakład Ubez. Społ. w celu zapobieżenia niezdolności do wykonywania zawodu, jeżeli pomoc ta połączona była z umieszczeniem w zakładzie leczniczym; 3) na czas niezdolności do pracy spowodu choroby; 4) na czas ćwiczeń wojskowych i służby wojskowej; 5) na czas zajęcia przejściowego, przyczem za zajęcie przejściowe uważać należy zatrudnienie trwające krócej niż 12 miesięcy. Z chwilą utraty takiego zajęcia ubezpieczony ma prawo do zasiłku na wyp. braku pracy, niewyczerpanego przed objęciem przejściowego zatrudnienia; 6) na czas aresztu prewencyjnego oraz na czas kary utraty wolności; 7) dla ubezpieczonego, którego zatrudnienie posiada charakter pracy sezonowej—na okres sezonu martwego; 8) na czas pobytu zagranicą, z wyjątkiem przypadków, gdy pobyt ten pozostaje za zezwoleniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; 9) jeżeli utrata zajęcia jest skutkiem strajku, — na czas trwania strajku; 10) na okres 3 miesięcy — jeżeli utrata zajęcia nastąpiła wskutek ustąpienia dobrowolnego bez uzasadnionego powodu; (Za ustąpienie dobrowolne bez uzasadnionego powodu nie uważa się opuszczenia zajęcia z powodów, uprawniających pracownika, w myśl obowiązujących przepisów prawnych, do natychmiastowego porzucenia zajęcia). Wznowienie wypłaty zasiłku następuje od dnia, w którym ustały warunki powodujące jego zawieszenie.

Zawieszenie prawa do zasiłku, w wypadkach wyżej wymienionych, nie może jednak trwać dłużej ze skutkiem odraczającym, aniżeli 24 miesiące, po upływie tego okresu ubezpieczony traci wszelkie ewentualne prawa do świadczeń na wyp. braku pracy, wynikające z poprzedniego ubezpieczenia.

Prawo do zasiłku na wyp. braku pracy ustaje, jeżeli: 1) uprawniony do zasiłku nie przyjął bez uzasadnionej przyczyny odpowiedniego zajęcia; 2) udzielił świadomie nieprawdziwych wyjaśnień; 3) z chwilą nabycia praw do renty starczej; 4) oraz — niezależnie od powyższych wypadków upływem 6-ciu miesięcy od dnia, od którego zasiłek przyznano, przyczem do powyższego okresu nie wlicza się czasu zawieszenia prawa do zasiłku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych może pozbawić ubezpieczonego prawa do świadczeń z powodu braku pracy w całości lub częściowo: 1) jeżeli nie stosował się do przepisów o kontroli i ewent. przekroczeń tych przepisów — nie usprawiedliwił; 2) jeżeli uchyla się od poddania go uzupełniającemu wyszkoleniu zawodowemu.

Ponadto roszczenie o zasiłek na wyp. braku pracy ulega przedawnieniu z upływem 6-ciu miesięcy od dnia powstania prawa, przyczem do okresu tego nie wlicza się czasu zawieszenia zasiłku w wypadkach wyliczonych powyżej. Poszczególne kwoty, przypadające do wypłaty tytułem zasiłku na wyp. braku pracy przedawniają się z upływem 6-ciu miesięcy, licząc od dnia płatności danej kwoty.

2. Opłata składek za ubezpieczenie na wyp. choroby.

Ubezpieczony, uprawniony do świadczeń na wyp. braku pracy, podlega, od dnia od którego przysługują mu świadczenia — ubezpieczeniu na wyp. choroby i z tego tytułu ma prawo do świadczeń, określonych przepisami o ubezp. na wyp. choroby. Składkę od kwoty należnego danej osobie zasiłku opłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Zapomoga na podróż.

Prawo do zapomogi na podróż ma ubezpieczony, pozostający bez pracy, który otrzymał zajęcie poza miejscem poprzedniego zatrudnienia lub zamieszkania, o ile posiadał warunki uprawniające go do zasiłku na wyp. braku pracy. Wysokość zapomogi wynosi udowodnione koszta przejazdu ubezpieczonego i jego członków rodziny według najniższej taryfy do miejscowości, w której pozostający bez pracy otrzymał zajęcie. W razie otrzymania przez ubezpieczonego zatrudnienia poza granicami Rzplitej Polskiej i W. M. Gdańska, zwraca się koszty przejazdu tylko do granicy Rzplitej lub W. M. Gdańska. (Nie podlegają zwrotowi koszty przewozu sprzętów domowych). W kwestji utraty i przedawnienia prawa do zapomogi mają zastosowanie przepisy analogiczne, jak i do zasiłku na wyp. braku pracy.

B. ŚWIADCZENIA EMERYTALNE.

1. Renta Inwalidzka.

Prawo do renty inwalidzkiej przysługuje ubezpieczonemu, który: a) ma conajmniej 60 miesięcy przebytych w ubezpieczeniu i b) jest niezdolny do wykonywania swego zawodu, niezależnie od wieku (utrata zdolności powinna wynosić powyżej 50%). Warunek, dotyczący okresu ubezpieczenia odpada, o ile niezdolność do wykonywania zawodu lub śmierć nastąpiła z powodu nieszczęśliwego wypadku, (przy pracy lub związanego z jej wykonywaniem).

Ponadto do renty inwalidzkiej ma prawo ubezpieczony, który po upływie 26 tygodni choroby, połączonej z niezdolnością do pracy, jest nadal chory i niezdolny do pracy.

Podstawę wymiaru renty inwalidzkiej stanowi przeciętna płaca podstawowa wszystkich miesięcy składkowych, podlegających zaliczeniu do ubezpieczenia.

Jeżeli niezdolność do wykonywania zawodu lub śmierć nastąpiła wskutek nieszczęśliwego wypadku, przyjmuje się, że wymagany dla uzyskania renty okres 60-ciu miesięcy składkowych został przebyty. Dla miesięcy brakujących do tego okresu przyjmuje się płacę podstawową ostatniej grupy zarobkowej przed zajściem nieszczęśliwego wypadku.

Renta inwalidzka składa się z kwoty zasadniczej i kwoty zwrotu renty. Kwota zasadnicza wynosi 40% podstawy wymiaru. Wzrost renty rozpoczyna się po przebyciu 120 miesięcy składkowych i wynosi 1/6% podstawy wymiaru za każdy dalszy miesiąc ubezpieczenia dochodzące po 480 miesiącach składkowych, do wysokości 60% podstawy wymiaru. Renta inwalidzka nie może wynosić mniej niż 50 zł. miesięcznie.

Na każde dziecko poniżej lat osiemnastu, względnie ponad osiemnaście lat życia w wypadku odbywania studjów lub ułomności fizycznej, czy umysłowej, wypłaca się jedną dziesiątą renty zasadniczej. Renta łącznie z dodatkiem na dzieci nie może przekroczyć podstawy wymiaru renty. Dodatek na dzieci otrzymuje w zasadzie ojciec, matka zaś — gdy dziecko pozostaje na jej utrzymaniu. (Dzieci uprawnione, naturalne (nieślubne), przysposobione i pasierbowe mają te same prawa, jakie przysługują dzieciom ślubnym).

W wypadku otrzymania przez ubezpieczonego inwalidę pracy zarobkowej, renta inwalidzka ulega redukcji do wysokości, równej łącznie z pobieranem wynagrodzeniem — podstawie wymiaru renty. Redukcja ta stosowana jest również w wypadku, gdy ubezpieczony nie porzuca dotychczasowego zatrudnienia otrzymując jedynie niższe wynagrodzenie.

Przez czas odbywania kary utraty wolności, trwającej dłużej niż 1 miesiąc uprawniony renty nie otrzymuje, rentę tę przekazuje się natomiast osobom mającym prawo do alimentacji z jego strony. Osoba otrzymująca rentę inwalidzką, jeżeli potrzebuje stałej opieki i pomocy innych osób, otrzymuje dodatek w wysokości połowy renty, przyczem jednak renta łącznie z dodatkiem nie może przekroczyć podstawy wymiaru renty. W wyjątkowych wypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zwiększyć wymiar dodatku, renta jednak z dodatkiem i w tym wypadku nie może przekroczyć podstawy wymiaru renty.

Rentę wypłaca się miesięcznie zgóry, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, następującego po powstaniu prawa do renty.

Gdy pobierający rentę inwalidzką otrzymuje zasiłki z tytułu ubezpieczenia na wyp. choroby, rentę inwalidzką zmniejsza się na czas pobierania tego zasiłku o kwotę tego zasiłku.

Osoby, które mają prawo do zaopatrzenia z tytułu własnej pracy (pensje, renty, emerytury i t. p.) z innych źródeł, z wyjątkiem renty na podstawie przepisów o ubezpieczeniu od wypadków i zaopatrzenie to przysługiwało im jeszcze za okres przed objęciem zatrudnienia, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, otrzymują tytułem renty inwalidzkiej, po przebyciu przepisanego okresu wyczekiwania, tylko kwotę wzrostu renty, obliczonej za cały czas ubezpieczenia.

Warunki powyższe nie stosują się do osób, których zaopatrzenie, pobierane z innych źródeł, wynosi mniej niż 15% podstawy wymiaru renty, osoby te mają prawo do jednorazowej odprawy lub renty na zasadach ogólnych.

Dodatek rodzinny dla osób, które pobierają zaopatrzenie na warunkach wyżej wymienionych, wynosi 4% podstawy wymiaru na każde dziecko, przyczem tak wymierzony dodatek zmniejsza się o kwotę części pobieranego z innego źródła zaopatrzenia, należną z tytułu utrzymania dziecka.

Roszczenie o rentę przedawnia się z upływem 5-ciu lat.

2. Renta starcza. Prawo do renty starczej przysługuje ubezpieczonemu: 1) płci męskiej — po ukończeniu 65 lat życia lub po osiągnięciu czterystu osiemdziesięciu miesięcy składkowych i ukończeniu przynajmniej 60 lat życia;

2) płci żeńskiej — po ukończeniu 65 l. życia lub osiągnięciu czterystu dwudziestu miesięcy składkowych i ukończeniu przynajmniej 55 l. życia.

Minimalny okres ubezpieczenia, uprawniający do renty starczej wynosi 60 miesięcy składkowych. Prawo do renty jest niezależne od okoliczności, czy ubezpieczony jest zdolny do wykonywania swego zawodu oraz czy pozostaje nadal na posadzie, przyczem w tym ostatnim wypadku ma zastosowanie zasada dotycząca redukcji renty starczej — analogicznie, jak i przy rencie inwalidzkiej — o ile ubezpieczony nie osiągnął przynajmniej 360 miesięcy składkowych.

Podstawę wymiaru renty starczej, jak i przy rencie inwalidzkiej, stanowi przeciętna płaca podstawowa wszystkich miesięcy składkowych, podlegających zaliczeniu do ubezpieczenia.

Renta starcza równa się **co do wysokości** rencie inwalidzkiej, jakąby otrzymał uprawniony, gdyby w chwili ,od której rozpocząć się ma wypłata renty starczej był niezdolny do wykonywania zawodu.

Pozatem do renty starczej stosowane są analogiczne postanowienia odnośnie dodatku na wyp. potrzeby stałej opieki i pomocy osób innych, dodatków dla dzieci, sposobu wypłaty renty, redukcji w wyp. pobierania zasiłków chorobowych, kwoty wzrostu renty oraz przedawnienia — jak przy wypłacie renty inwalidzkiej.

3. Pomoc lecznicza. Do pomocy leczniczej na koszt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ma prawo — niezależnie od prawa do renty inwalidzkiej lub starczej — ubezpieczony, który po upływie 26 tygodni choroby, połączonej z niezdolnością do pracy, jest nadal chory na tę samą chorobę.

Renta wdowia.

Do renty wdowiej ma prawo wdowa, pozostała po ubezpieczonym, który w chwili swej śmierci otrzymywał rentę inwalidzką lub starczą, lub też miałby prawo do renty inwalidzkiej, gdyby stał się niezdolny do wykonywania zawodu, o ile nie zachodzą niżej wymienione okoliczności, wykluczające prawo do renty wdowiej, a mianowicie:

1) śmierć ubezpieczonego małżonka przed upływem sześciu miesięcy od dnia zawarcia małżeństwa, z wyjątkiem wypadku, gdy śmierć nastąpiła wskutek przyczyn, które zaszły po zawarciu małżeństwa;

2) zawarcie związku małżeńskiego z ubezpieczonym po ukończeniu przez niego 55 lat życia lub w chwili, gdy pobierał on już rentę inwalidzką względnie starczą;

3) spowodowany winą małżonki rozdział małżeństwa, obowiązujący małżonków w chwili śmierci ubezpieczonego, a orzeczony w sposób, przewidziany w obowiązujących przepisach prawnych;

4) rozwód, przeprowadzony zgodnie z obowiązującemi przepisami prawnemi.

Do renty tej — pod analogicznemi warunkami, ma prawo również wdowiec po zmarłej ubezpieczonej osobie płci żeńskiej, niezdolny do wykonywania swego zawodu, o ile i jak długo nie posiada niezbędnych środków utrzymania, a zmarła małżonka ponosiła w całości lub w przeważnej części wydatki, połączone z utrzymaniem rodziny.

Renta wdowia ulega wstrzymaniu na czas trwania ponownego małżeństwa. W razie ustania tej przyczyny wstrzymującej, wdowa ma prawo do wstrzymania renty wdowiej tylko w wypadku, gdy z tytułu ponownego małżeństwa nie nabyła prawa do drugiej renty wdowiej.

W wypadku nabycia prawa do drugiej renty wdowiej, wdowa ma prawo wyboru. Wypłata wstrzymanej renty następuje od dnia rozwiązania ponownego małżeństwa. Prawo do renty wdowiej ustaje z powodu zawarcia ponownego małżeństwa, o ile wdowa zgłosi roszczenie o odprawę. Odprawa z powodu ponownego zamążpójścia wynosi potrójną roczną rentę wdowią. Renta wdowia (wdowca) wynosi trzy piąte renty, jaką pobierała osoba ubezpieczona, albo do jakiej miałaby prawo w chwili śmierci, gdyby się stała niezdolna do wykonywania zawodu.

5. Renta sieroca.

Prawo do renty sierocej ma każde dziecko poniżej lat 18-tu w razie śmierci ubezpieczonego ojca, lub ubezpieczonej matki, jeżeli zmarły ojciec lub matka otrzymywali rentę inwalidzką lub starczą, względnie mieliby prawo w chwili śmierci do renty inwalidzkiej, gdyby stali się niezdolnymi do wykonywania zawodu.

W wypadku, gdy dziecku przysługuje równocześnie prawo do renty sierocej po ojcu i po matce, wymierza się rentę sierocą tylko po ojcu, albo tylko po matce, w zależności od tego, która z rent jest wyższa.

Prawo do renty przysługuje również dziecku, niezdolnemu do zarobkowania wskutek ułomności fizycznej lub umysłowej, także po ukończeniu 18 lat życia, przez cały czas trwania tej niezdolności, o ile istniała ona już przed osiągnięciem powyższego wieku.

Dziecko, odbywające studja w zakładach naukowych publicznych lub mających prawo publiczności, ma prawo do renty sierocej do ukończenia studjów, najdłużej jednak do 24 lat życia.

Dzieci uprawnione (legitymowane) posiadają równe prawa z dziećmi ślubnemi.

Dzieci naturalne (nieślubne) mają w stosunku do matki te same prawa, jakie przysługują dzieciom ślubnym, w stosunku zaś do ojca naturalnego tylko w wypadkach następujących:

1) jeżeli ojcostwo zostało już za życia ubezpieczonego sądownie ustalone, lub pozasądownie uznane, a ubezpieczony łożył na utrzymanie dziecka,

2) jeżeli ojcostwo w stosunku do dziecka naturalnego, urodzonego po śmierci ubezpieczonego, zostało sądownie ustalone.

Dzieci przysposobione (przybrane) mają prawo do rent sierocych, o ile zostały przysposobione (przybrane) przynajmniej na rok przed powstaniem prawa do renty i o ile nie mają prawa do renty po ojcu lub matce.

Pasierbowie i pasierbice, wnuki i wnuczki mają prawo do rent sierocych, o ile pozostawali na utrzymaniu osoby ubezpieczonej przynajmniej rok bezpośrednio przed nastaniem niezdolności do wykonywania zawodu lub przed śmiercią osoby ubezpieczonej, i o ile powyższe prawo nie służy im po ojcu lub po matce.

Renta sieroca dla sieroty niezupełnej wynosi jedną piątą, zaś dla sieroty zupełnej dwie piąte renty, jaką pobierała osoba ubezpieczona, albo do jakiej ta osoba miałaby prawo w chwili śmierci, gdyby stała się niezdolną do wykonywania zawodu.

Za sierotę zupełną uważa się przy wymiarze renty sierocej także dziecko naturalne (nieślubne), osierocone przez matkę i dziecko ślubne, osierocone tylko przez ojca, o ile pozostała matka nie nabyła prawa do renty wdowiej albo je później utraciła.

Renta wdowia (wdowca) łącznie z rentami sierocemi lub rentą sierot zupełnych nie mogą w sumie przekroczyć renty inwalidzkiej lub starczej (bez dodatku na pielęgnację) w razie przekroczenia powyższej granicy następuje stosunkowe zmniejszenie rent sierocych.

Sieroty, które przyszły na świat po śmierci ojca, nabywają prawo do renty sierocej od dnia urodzenia się.

Z powodu zawarcia przez sierotę związku małżeńskiego — traci ona prawo do renty.

W kwestji przedawnienia, jak i sposobu wypłaty, obowiązują postanowienia analogiczne, jak i przy rencie inwalidzkiej.

Niezależnie od wypadków, wymienionych przy omawianiu poszczególnych rodzajów świadczeń, prawo do świadczeń tych ustaje:

1) jeżeli zabraknie któregokolwiek z warunków, wymaganych do przyznania świadczeń,

2) w razie śmierci uprawnionego do świadczeń.

6. Jednorazowa odprawa.

Prawo do jednorazowej odprawy mają:

1) Ubezpieczony, który stał się trwale niezdolny do wykonywania swego zawodu, a nie ma prawa do renty inwalidzkiej jedynie z tego powodu, że nie przebył okresu ubezpieczenia, wymaganego do uzyskania renty;

2) wdowa (wdowiec) pozostała po ubezpieczonym, nie mająca prawa do renty wdowiej jedynie z tego powodu, że ubezpieczony nie przebył okresu, uprawniającego go do renty i o ile sam ubezpieczony nie podjął odprawy;

3) w braku uprawnionej wdowy (wdowca) łącznie sieroty;

4) w braku osób wskazanych w p-ktach 2 i 3 pozostała po śmierci ubezpieczonego matka, a w braku uprawnionej matki, ojciec ubezpieczonego w tym wypadku:

a) gdy wyłącznie lub przeważnie pozostawali na utrzymaniu ubezpieczonego a nie mają niezbędnych środków utrzymania, oraz

b) gdy ubezpieczony nie otrzymał jednorazowej odprawy, ani nie otrzymał renty inwalidzkiej lub starczej.

Jednorazowa odprawa dla ubezpieczonego, który osiągnął sześć miesięcy składkowych, wynosi dwumiesięczną przeciętną płacę podstawową, stanowiącą podstawę wymiaru świadczeń, przyczem wymiar jej wzrasta o jednomiesięczną przeciętną płacę podstawową po każdych następnych sześciu miesiącach składkowych, przebytych w ubezpieczeniu.

Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął sześciu miesięcy składkowych, jednorazowa odprawa wynosi jednomiesięczną przeciętną płacę podstawową, stanowiącą podstawę wymiaru świadczeń.

Jednorazowa odprawa dla wdowy (wdowca) lub sierot równa się odprawie, jaka należałaby się ubezpieczonemu.

Jednorazowa odprawa dla matki lub ojca wynosi połowę kwoty, jaka przypadałaby ubezpieczonemu, z tem zastrzeżeniem jednak, że kwota odprawy dla matki lub ojca nie może przekroczyć w żadnym razie pięciomiesięcznej płacy podstawowej ubezpieczonego, stanowiącej podstawę wymiaru świadczeń.

Na żądanie osób, uprawnionych do jednorazowej odprawy w myśl punktu 4, będzie im wypłacone zamiast jednor. odprawy odpowiednio obliczona renta.

Przedawnienie prawa do jednorazowej odprawy następuje z upływem 1 roku, poczynając od chwili powstania prawa do odprawy.

7. Zasiłek pogrzebowy.

Prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje osobie, która nie mając prawa do świadczeń emerytalnych po zmarłym ubezpieczonym, udowodni, że poniosła koszty pogrzebu ubezpieczonego.

Zasiłek pogrzebowy wynosi udowodnione koszty pogrzebu, nie więcej jednak niż jednomiesięczną płacę podstawową.

ZWROT SKŁADEK.

Osoba płci żeńskiej, która osiągnęła 60 miesięcy składkowych i w ciągu roku po opuszczeniu zatrudnienia wyszła zamąż lub w ciągu dwuch lat po zawarciu małżeństwa opuściła zatrudnienie, uzasadniające obowiązek ubezpieczenia, ma prawo do zwrotu 50% uiszczonych składek na świadczenia emerytalne. Roszczenie z tego tytułu może być zgłoszone nie wcześniej, jak po upływie 6 miesięcy pozostawania bez zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia, najpóźniej jednak w ciągu roku od tej chwili.

Zwrot składek jest niedopuszczalny, jeżeli przed dokonaniem zwrotu powstanie ponownie obowiązek ubezpieczenia uprawnionej osoby.

ZARZĄDZENIA LECZNICZE.

W celu zapobieżenia niezdolności do wykonywania zawodu lub przywrócenia tej zdolności, ma prawo Zakład Ubezpieczeń Społecznych zastosować leczenie ubezpieczonego, umieszczając daną osobę za jej zgodą w zakładzie leczniczym lub innem miejscu, nadającem się do przeprowadzenia leczenia.

Odmówienie zgody może pociągnąć za sobą wstrzymanie renty inwalidzkiej.

UZUPEŁNIENIE WYSZKOLENIA ZAWODOWEGO.

W wypadku, gdy ubezpieczony nie może znaleźć odpowiedniego zajęcia z powodu niedostatecznego przygotowania do obranego zawodu, uprawniony jest Zakład Ubezpieczalni Społecznych zobowiązać go do uzupełnienia swego przygotowania, przez uczęszczanie na wskazane mu kursy lub do szkoły zawodowej.

Uczęszczanie na kursy lub do szkoły nie pozbawia uprawnionego prawa do zasiłku na wyp. braku pracy w ciągu okresu zasiłkowego.

SKUTKI BEZPRAWNEGO KORZYSTANIA ZE ŚWIADCZEŃ.

Przyznane świadczenia ulegają wstrzymaniu i Zakład żąda zwrotu świadczeń już wypłaconych, o ile się okaże, że prawo do tych świadczeń nie istniało lub przestało istnieć.

Osoba, która nieprawnie korzystała ze świadczeń, jest obowiązana do zwrotu otrzymanych kwot niezależnie od ewentualnej odpowiedzialności sądowo-karnej.

POTRĄCENIA, ZAPOWIEDZENIA i ZAJĘCIA.

Z. U. S. przysługuje prawo:
1) potrącania z należnych świadczeń zaliczek na poczet tych świadczeń;
2) potrącania z należnych świadczeń nieprawnie dokonanych wypłat.

Świadczenia mogą ulec zapowiedzeniu wzgl., zajęciu sądowemu tylko z tytułu alimentów, tudzież zapowiedzeniu i zajęciu sądowemu lub administracyjnemu na zaspokojenie przysługujących gminom roszczeń z tytułu opieki społecznej.

Wysokość zapowiedzeń i zajęć wynosi dla alimentów — 2/5, a dla należności gmin — 1/5 przypadających do wypłaty świadczeń.

NIEWAŻNOŚĆ UMÓW.

Zrzeczenie się uprawnień, wynikających z tego ubezpieczenia, jest nieważne. Nieważne są również umowy, zmierzające do ograniczenia tych uprawnień na niekorzyść pracownika.

III. UBEZPIECZENIE NA WYPADEK CHOROBY I MACIERZYŃSTWA PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.

Obowiązek ubezpieczenia.

Obowiązkowi ubezpieczania na wyp. choroby podlegają ci pracownicy (również zatrudnieni w instytucjach, urzędach i zakładach państwowych) których stosunek uregulowany jest na podstawie umowy, a więc pracownicy kontraktowi.

Kontynuowanie ubezpieczenia.

Kontynuować ubezpieczenie na wyp. choroby może ten, kto: 1) był obowiązkowo ubezpieczony na wyp. choroby w ciągu ostatnich 52 tygodni przez okres przynajmniej 20 tyg., 2) o ile za ten okres 20 tyg. były opłacone składki, i 3) gdy zgłosił do Ubezpieczalni żądanie kontynuowania nie później, jak w ciągu 3 tyg. od ustania obowiązkowego ubezpiecznia. Do wymienionego okresu 3 tyg. nie wlicza się okresu pobierania zasiłku z Ubezpieczalni i okresu służby wojskowej.

Ubezpieczalnia nie może odmówić przyjęcia takiego zgłoszenia, przyczem stan zdrowia i wiek zgłaszającego kontynuowania są bez znaczenia.

Kontynuujący ma prawo do świadczeń ubezpieczalni w tych samych rozmiarach co ogół obowiązkowo ubezpieczonych.

Kontynuujący opłaca sam całą składkę według ostatniego zarobku przed ustaniem obowiązkowego ubezpieczenia, a obniżenie podstawy wymiaru składki może nastąpić tylko wrazie faktycznego obniżenia dochodów danej osoby.

Dobrowolne ubezpieczenie.

Szczegółowe warunki tego ubezpieczenia, przewidzianego dla tych osób, które przymusowemu ubezpieczeniu nie podlegają, określą rozporządzenia Min. Op. Społ.

Odpowiedzialność pracodawcy — za szkody i straty wyrządzone pracownikowi przez niedokonanie przepisanych zgłoszeń lub nieopłacenie składek — została unormowana analogicznie, jak i przy ubezpieczeniu emerytalnem oraz na wyp. braku pracy.

Składki.

Składka wynosi 4,6%, przyczem 2,3% płaci pracodawca i 2,3% pracownik. Składki obliczа się od zarobku tygodniowego. Celem przerachowania zarobku miesięcznego na tygodniowy, należy zarobek miesięczny podzielić przez 25 i pomnożyć przez 6. Najwyższa norma zarobkowa wynosi 174 zł. tygodniowo.

Pracodawca opłaca składkę w całej wysokości i z własnych funduszów: 1) za pracowników, którzy nie otrzymują żadnego wynagrodzenia (wzgl. pozostają na urlopie bezpłatnym, 2) za pracowników którzy otrzymują tylko utrzymanie, 3) za pracowników, których zarobek dziennie nie przekracza 2 zł., a na obszarze woj. wileńskiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i lwowskiego, z wyjątkiem miast, liczących ponad 50 tys. mieszkańców — 1 zł. 50 gr. dziennie.

Osoby kontynuujące ubezpieczenie opłacają same całą składkę.

Za pracowników niezdolnych do pracy wskutek choroby lub połogu nie opłaca się składek przez okres, za który otrzymują zasiłek chorobowy, domowy, szpitalny lub połogowy.

ŚWIADCZENIA UDZIELANE PRZEZ UBEZPIECZALNIE SPOŁECZNE.

a) ŚWIADCZENIA DLA UBEZPIECZONYCH.

UBEZPIECZONY(A) W RAZIE CHOROBY MA PRAWO DO ŚWIADCZEŃ NASTĘPUJĄCYCH:

1 — **pomocy leczniczej** — nie dłużej niż przez 26 tygodni w poszczególnym wypadku choroby, przyczem pomoc lecznicza obejmuje a) opiekę lekarską, b) lekarstwa i środki opatrunkowe oraz środki lecznicze i pomocnicze, c) środki pomocnicze przeciwko zniekształceniu i kalectwu (protezy), (udzielanie pomocy przez lekarzy specjalistów, rozmiary pomocy dentystycznej, określają statuty poszczególnych Ubezpieczalni).

2 — **zasiłku chorobowego,** za każdy dzień stwierdzonej niezdolności do pracy wskutek choroby. nie wyłączając niedziel i świąt, nie dłużej niż za 26 tygodni, poczynając od czwartego dnia niezdolności do pracy, gdy jednak niezdolność ta nastąpi później niż w trzecim dniu choroby — od pierwszego dnia niezdolności do pracy.

Jeżeli w pewnych okresach korzystania z pomocy leczniczej ubezpieczony nie pobierał zasiłku chorobowego, pomoc ta przedłuża się aż do wyczerpania okresu zasiłkowego.

Okres zasiłkowy liczy się od pierwszego dnia wypłacenia zasiłku.

Pracownicy umysłowi w rozumieniu rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323), nie wyłączając kategoryj pracowników, objętych art. 4 tego rozporządzenia, nie mają prawa do zasiłku chorobowego w okresie czasu, w którym w myśl przepisów prawnych przysługuje im prawo do całkowitego wynagrodzenia od pracodawcy t. j. w okresie pierwszych 3-ch miesięcy, licząc od chwili zachorowania.

Zasiłek chorobowy wynosi tygodniowo 50% przeciętnego tygodniowego zarobku ubezpieczonego z okresu zatrudnienia w ciągu ostatnich trzynastu tygodni przed zachorowaniem. Zasiłek dzienny wynosi 1/7-mą zasiłku tygodniowego.

3 — **leczenia szpitalnego.**

Zamiast świadczeń na wyp. choroby, wskazanym wyżej, może ubezpieczalnia za zgodą chorego udzielać bezpłatnego leczenia i utrzymania szpitalnego na najniższej klasie.

Na zlecenie lekarza może ubezpieczalnia zarządzić umieszczenie chorego w szpitalu bez względu na jego zgodę, gdy:
a) rodzaj choroby wymaga leczenia i pielęgnowania, która w domu jest niemożliwa,
b) choroba jest zakaźna,
c) stan chorego lub jego zachowanie się wymaga stałego nadzoru.
d) gdy chory niejednokrotnie przekroczył regulamin dla chorych lub postępował wbrew poleceniom lekarza.

Jeżeli ubezpieczalnia zarządziła umieszczenie chorego w szpitalu, a chory do tego zarządzenia nie zastosował się pomimo, że zwrócono mu uwagę na skutek jego postępowania ,to ubezpieczalnia może go pozbawić zasiłku chorobowego w całości lub w części.

4 — **zasiłku domowego.**

Ubezpieczalnia wypłaca ubezpieczonym, leczonym w szpitalu, którzy mają na utrzymaniu jedną lub więcej osób, zamieszkujących razem z ubezpieczonym., zasiłek domowy w wysokości połowy zasiłku chorobowego jednakże dodatki na dzieci są wypłacane w całości.

5 — **zasiłku szpitalnego.**

Chorzy leczeni w szpitalu nie pobierający z ubezpieczalni zasiłku domowego, otrzymują oprócz leczenia i utrzymania szpitalnego zasiłek szpitalny w wysokości 1/5 zasiłku chorobowego.

ŚWIADCZENIA DLA UBEZPIECZONYCH W RAZIE POŁOGU OBEJMUJĄ:

a) **bezpłatną pomoc leczniczą i położniczą** przed, w czasie i po porodzie;

b) **zasiłek połogowy** przez czas, gdy położnica wstrzymuje się od pracy, nie wyłączając niedziel i świąt, nie dłużej jednak niż w ciągu ośmiu tygodni, z których conajmniej sześć przypadać powinno po porodzie;

c) **zasiłek dla karmiących matek** w naturze, w ilości litra mleka dziennie lub ekwiwalent w gotówce przez czas karmienia od dnia ukończenia zasiłku połogowego, nie dłużej jednak niż 12 tygodni.

Prawo do świadczeń, wymienionych w punktach **b** i **c**, mają obowiązkowo ubezpieczone, które w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed porodem pozostawały przynajmniej przez 4 miesiące w zatrudnieniu uzasadniającem obowiązek ubezpieczenia.

Osoby dobrowolnie ubezpieczone mają prawo do świadczeń, wymienionych w punktach b i c, jeżeli były ubezpieczone conajmniej w ciągu 10 miesięcy przed porodem.

Gdy niezdolność do pracy przekracza czas, wskazany w punkcie b, ubezpieczalnia udziela świadczeń na zasadach ogólnych, zarówno przed, jak i po porodzie.

Zasiłek połogowy wynosi tygodniowo 50% przeciętnego tygodniowego zarobku ubezpieczonej za ostatnie 13 tygodni zatrudnienia przed powstaniem prawa do zasiłku, jeżeli zaś ubezpieczona pobierała bezpośrednio przedtem zasiłek chorobowy, — to 50% tygodniowego zarobku, który służył za podstawę wymiaru tego zasiłku.

Za zgodą położnic Ubezpieczalnia może udzielić im: a) utrzymania i opieki lekarskiej w zakładzie dla położnic; w tym wypadku zamiast zasiłku połogowego położnice otrzymują zasiłek domowy lub szpitalny; b) niezależnie od pomocy leczniczej poza zakładem dla położnic — pomocy i opieki pielęgniarskiej za potrąceniem na ten cel najwyżej 50% zasiłku połogowego.

W razie śmierci ubezpieczonego ubezpieczalnia udziela jednorazowego zasiłku pogrzebowego. Zasiłek pogrzebowy równa się trzytygodniowemu zarobkowi ubezpieczonego.

Z zasiłku pogrzebowego pokrywa się przedewszystkiem koszty pogrzebu. Jeżeli pozostaje nadwyżka, to uprawnionymi do jej otrzymania są skolei małżonek, dzieci i wnuki, albo też osoby, wymienione w art. 112 ust. 3, jeżeli do chwili śmierci ubezpieczonego żyli z nim we wspólnem gospodarstwie domowem lub byli przez niego utrzymywani.

b) ŚWIADCZENIA DLA CZŁONKÓW RODZIN.

Członkom rodziny obowiązkowo ubezpieczonego lub kontynuującego ubezpieczenie ubezpieczalnia udziela:

1) **pomocy leczniczej** w pełnym zakresie, w ciągu najwyżej 13 tygodni w roku kalendarzowym;
2) **w razie połogu** do bezpłatnej pomocy leczniczej i położniczej;
3) **zasiłku dla karmiących** w wysokości połowy zasiłku, przez czas karmienia, nie dłużej jednak niż przez 12 tygodni od dnia porodu;
4) **zasiłku pieniężnego na koszty** pogrzebu w wysokości połowy zasiłku pogrzebowego;
5) **leczenia i utrzymania szpitalnego** na najniższej klasie szpitala na czas nie dłuższy niż 13 tygodni.

Po wyczerpaniu okresu świadczeń ubezpieczalnia społeczna udziela pomocy leczniczej przez okres nie dłuższy, niż 13 tygodni tylko w wypadkach ostrych chorób.

Świadczenia powyższe, udzielane są następującym **członkom rodziny** ubezpieczonego:

1) żonie lub niezdolnemu do zarobkowania mężowi;
2) dzieciom ślubnym, uprawnionym (legitymowanym), przysposobionym (przybranym) i nieślubnym, wnukom w wieku do lat 16 lub ponad 16, jeżeli są niezdolni do zarobkowania, jeśli zaś kształcą się w zakładach naukowych publicznych lub mających prawo publiczności, najdłużej do ukończenia 21 roku życia lub — w razie odbywania studjów w wyższych zakładach naukowych — do ukończenia 24 roku życia.

Osoby te mogą korzystać ze świadczeń tylko, jeśli:

1) zamieszkują we wspólnem gospodarstwie domowem z ubezpieczonymi lub
2) są wyłącznie i całkowicie przez niego utrzymywane, 3) nie podlegają obowiązkowi

ubezpieczenia i nie są dobrowolnie ubezpieczone. W stosunku do żony i dzieci warunek wspólnego zamieszkania nie jest niezbędny. Nie jest konieczne, by członkowie rodziny byli utrzymywani wyłącznie z zarobku ubezpieczonego. Będzie więc miała prawo do świadczeń żona ubezpieczonego, jeżeli mąż utrzymuje rodzinę nietylko z płacy roboczej, lecz również z dochodu z własnego małego domku.

Narówni z wyżej wymienionemi członkami rodziny mają prawo do świadczeń najwyżej **dwie osoby z pośród pozostałej rodziny,** odpowiadające warunkom, wymienionym wyżej w p. 1, 2, 3, jeśli zostaną przyjęte do wykazu Ubezpieczalni nie później niż na 13 tygodni przed zachorowaniem.

W razie, gdy ubezpieczony nie zgłosi jednej lub obu tych osób z pozostałej rodziny, ma prawo zgłosić **jedną osobę nie należącą do rodziny** (np. żonę nieślubną), lecz posiadającą co najmniej od sześciu miesięcy warunki wymienione w pktach 1, 2 i 3.

DOPŁATY ZA POMOC LECZNICZĄ.

Ubezpieczalnia pobiera następujące dopłaty: 1) za każdą poradę lekarską po 20 gr., 2) za każdy zabieg leczniczy po 10 gr., 3) za każde lekarstwo, środek leczniczy i pomocniczy po 10 gr., 4) za każdy specyfik farmaceutyczny po 30 gr.

Nie pobiera się dopłat od następujących osób:

a) od ubezpieczonych chorych i niezdolnych do pracy dłużej niż 4 tygodnie — poczynając od 5-go tygodnia choroby, oraz od członków rodzin inwalidów wojennych, ubezpieczonych na podstawie art. 43 ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem — od początku choroby,

b) gdy choroba spowodowana została przez wypadek w zatrudnieniu,

c) od osób mających prawo do świadczeń po ustaniu obowiązku ubezpieczenia (art. 117).

d) od osób, dotkniętych chorobą zawodową,

e) od osób, za które składkę opłaca w całości pracodawca (art. 96).

Pozatem nie pobiera się dopłat za: 1) zabiegi chirurgiczne, 2) zabiegi rozpoznawcze, 3) naświetlanie lampą kwarcową dzieci do lat 3-ch, przeciwko krzywicy i gruźlicy gruczołowej oraz ochronne, 4) za szczepienia ochronne, 5) za porady lekarskie, lekarstwa i środki opatrunkowe w chorobach zakaźnych, ostrych, umysłowych chorobach dzieci do lat 3-ch oraz w nagłych wypadkach (otrucia, urazy i rany wszelkie kwotoki, porażenia prądem elektrycznym i od pioruna i t. p.).

Niezależnie od tego nie pobiera się dopłat za: 1) lekarstwa i środki opatrunkowe zastosowane osobiście przez lekarza lub pomocniczy personel lekarski, 2) surowice i szczepionki, 3) proste środki lecznicze, których spis znajduje się w każdej Ubezpieczalni i 4) lekarstwa i środki opatrunkowe, przepisane ubezpieczonym przy tych poradach lekarskich, od których Ubezpieczalnia nie pobiera dopłat.

ZWROT KOSZTÓW LECZENIA PRYWATNEGO.

Ubezpieczalnia zwraca ubezpieczonym koszty pomocy lekarza prywatnego tudzież koszty lekarstw i zabiegów leczniczych tylko wtedy, gdy zachodził wypadek nagły i gdy zwrócenie się do Ubezpieczalni było niemożliwe, a zwłoka groziłaby niebezpieczeństwem, przyczem Ubezpieczalnia powinna być zawiadomiona o wezwaniu lekarza prywatnego najpóźniej wciągu dni 5-ciu od tego wezwania (art. 123). Spory na tem tle rozstrzyga komisja rozjemcza.

ZAOPATRZENIE INWALIDZKIE.

I.

Kwestja zaopatrzenia ofiar wojny wyłoniła się w Polsce w zaraniu odzyskania niepodległości. W styczniu 1919 roku utworzono przy Ministerstwie Spraw Wojskowych, Sekcję Opieki nad inwalidami z wojska polskiego i z formacyj polskich na emigracji oraz z byłych armij zaborczych. Ekspozytury tej Sekcji, działając na podstawie polskich przepisów tymczasowych i, uznanych za obowiązujące, ustaw b. państw zaborczych, rejestrowały osoby zgłaszające pretensje do zaopatrzenia ze Skarbu Państwa i udzielały tego zaopatrzenia w formie zasiłków pieniężnych, leczenia, protezowania i szkolenia w specjalnych zakładach.

II.

Unifikację stanu prawnego w omawianej dziedzinie wprowadziła ustawa z dnia 18 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 195). Uznała ona za uprawnionych do zaopatrzenia ze Skarbu Państwa: inwalidów wojennych i osoby pozostałe po nich, oraz osoby pozostałe po poległych i zmarłych skutkiem służby wojskowej, tudzież po zaginionych na terenie i w czasie działań wojennych.

Za inwalidów wojennych uważani są, w myśl ustawy, ci, którzy doznali uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia na skutek służby:

a) w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej,
b) w uznanych przez Państwo Polskie wojskowych formacjach polskich przy armjach obcych,
c) w walkach orężnych przeciw państwom zaborczym i nieprzyjacielskim o niepodległość Polski po 1 sierpnia 1914 r.,
d) w armjach państw zaborczych.

Zakres osób, uprawnionych do zaopatrzenia, został rozszerzony rozporządzeniem Prezydenta R. P. z dnia 10 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54 poz. 475) również na tych, którzy doznali uszkodzenia zdrowia:

e) w formacjach obcych, uznanych przez Państwo Polskie za takie, które na zasadzie przymierza lub porozumienia z siłą zbrojną polską walczyły w obronie Polski przeciw państwom nieprzyjacielskim, jeżeli te osoby doznały uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia w czasie i na skutek walki orężnej z nieprzyjacielem w obronie Polski.

Wreszcie, obowiązująca od dnia 31 marca 1932 r., ustawa z dnia 17 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 238), przyznając prawo do zaopatrzenia wyżej wymienionym kategorjom osób, rozciągnęła to prawo także na tych, którzy doznali uszkodzenia zdrowia

f) jako członkowie organizacji Przysposobienia Wojskowego w czasie zajęć wojskowych, spełnianych na zarządzenie i pod nadzorem instruktora Przysposobienia Wojskowego, powołanego do tego przez władze wojskowe,
g) w oddziałach ukraińskich, walczących z Wojskiem Polskiem w czasie od 1 listopada 1918 r. do 1 czerwca 1919 r., o ile są pozbawieni środków utrzymania, są lojalni wobec Państwa i utracili conajmniej 45% zdolności zarobkowej.

Zaznaczyć należy, że cyt. ustawa z r. 1932 wprowadza podział inwalidów na wojennych, to jest tych, którzy doznali uszkodzenia zdrowia wskutek służby wojskowej w czasie wojny, oraz wojskowych, to jest tych, którzy uszkodzenia doznali albo wskutek służby w Wojsku Polskiem w czasie pokoju albo jako członkowie Przysposobienia Wojskowego.

III.

Zaopatrzenie inwalidzkie stanowią następujące świadczenia ze strony Państwa:

1. zasadnicza renta inwalidzka,
2. dodatki do renty: ciężko poszkodowanych, pielęgnacyjny, kwalifikacyjny i rodzinny,
3. leczenie i doleczanie,
4. zaopatrywanie w aparaty ortopedyczne i środki pomocnicze,
5. szkolenie,
6. opieka społeczna.

IV.

Wysokość zaopatrzenia pieniężnego inwalidy (p. 1 i 2 poprzedniego rozdziału) zależna jest od stopnia, powstałej skutkiem służby wojskowej, utraty zdolności do zarobkowania, który określają w I-ej instancji komisje rewizyjno-lekarskie, a w instancji odwoławczej inwalidzkie komisje odwoławcze. Nadzór nad wymienionemi komisjami sprawuje Minister Opieki Społecznej. Zaopatrzenia pieniężne z ustawy inwalidzkiej są przyznawane i wymierzane przez władze skarbowe, a mianowicie przez Izby Skarbowe (Grodzką) w Warszawie, w Poznaniu i Krakowie, oraz przez Urząd Wojewódzki Śląski (Wydział Skarbowy). Od orzeczeń wymienionych władz skarbowych służy interesowanym prawo odwołania się do Ministerstwa Skarbu.

Najwyższą stawkę renty zasadniczej, przysługującej zupełnemu inwalidzie wojennemu (z utratą od 94% do 100% zdolności zarobkowej) stanowi kwota 125 zł. miesięcznie. Najwyższa stawka zupełnego inwalidy wojskowego wynosi 100 zł miesięcz.

Prawo do renty służy inwalidom wojennym z utratą zdolności zarobkowej,

wynoszącą przynajmniej 15%, inwalidom zaś wojskowym z utratą zdolności zarobkowej, wynoszącą przynajmniej 30% w przypadkach kalectw (okaleczeń) i 45% w przypadkach innych uszkodzeń zdrowia (spraw chorobowych).

Do dodatku ciężko poszkodowanych mają prawo inwalidzi z utratą przynajmniej 45% zdolności zarobkowej. Zależnie od stopnia tej utraty, stawki omawianego dodatku wynoszą od 10 zł do 75 zł miesięcznie. Dodatek pielęgnacyjny przysługuje inwalidom, którzy w następstwie ciężkiego uszkodzenia zdrowia lub okaleczenia są tak niedołężni, iż stale potrzebują opieki i pomocy innych osób. Dodatek pielęgnacyjny wynosi, zależnie od rodzaju uszkodzenia, kwotę od 25 zł do 75 zł miesięcznie. O dodatek kwalifikacyjny ubiegać się mogą inwalidzi z utratą conajmniej 45% zdolności zarobkowej, którzy posiadają średnie wykształcenie ogólne lub zawodowe, bądź też uzyskali rangę oficerską do kapitana włącznie. Dla wymienionych inwalidów przewidziany jest dodatek kwalifikacyjny w wymiarze 25% renty zasadniczej i dodatku ciężko poszkodowanych. Dwa razy większa stawka dodatku kwalifikacyjnego służy inwalidom, którzy posiadają wyższe wykształcenie ogólne lub zawodowe, bądź też uzyskali rangę oficerską, conajmniej majora. Inwalidom przysługuje nadto prawo do dodatku rodzinnego, a mianowicie: na żonę w wysokości 20% renty zasadniczej danego inwalidy, a na każde dziecko, najwyżej jednak na czworo dzieci, w wysokości 10% renty zasadniczej i dodatku na żonę.

Ustawa z r. 1932 wprowadza podział miejscowości na trzy klasy A, B i C, uzależniając wysokość renty od zamieszkiwania w danej klasie miejscowości, z tem, że kwoty renty zasadniczej 125 zł dla inwalidów wojennych i 100 zł dla inwalidów wojskowych (w następstwie również kwoty dodatków z wyjątkiem dodatku pielęgnacyjnego) przysługują inwalidom zamieszkałym w jednej z miejscowości, zaliczonych do klasy A. Kwoty te obniża się o 12% dla klasy B, a o 30% dla klasy C. Podział miejscowości na klasy zawiera załącznik, stanowiący integralną część ustawy.

Jak z powyższego wynika, najwyższe zaopatrzenie pieniężne danego inwalidy może, przy zbiegu wszystkich uprawnień, wynosić kwotę 460 zł miesięcznie, na którą składać się będą następujące pozycje: 125 zł renty zasadniczej, 75 zł dod. ciężko poszkodowanych, 75 zł dod. pielęgnacyjnego, 100 zł dod. kwalifikacyjnego i 85 zł dod. rodzinnego na żonę i czworo dzieci — najniższe zaś 10 zł 50 gr. miesięcznie. Tę ostatnią kwotę stanowi zaopatrzenie pieniężne, zamieszkałego w klasie miejscowości C, inwalidy wojskowego, samotnego, który nabył prawo do zaopatrzenia przed wejściem w życie ustawy z r. 1932.

V

Oprócz zaopatrzenia pieniężnego inwalidzi mają zapewnione ze strony Państwa inne świadczenia, a przedewszystkiem leczenie. O ile stwierdzone zostanie, że choroba danego inwalidy pozostaje w związku przyczynowym z jego służbą wojskową, ma on prawo do korzystania na koszt Państwa z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych. Przez czas pobytu inwalidy w zakładzie leczniczym wypłaca się stosowne zaopatrzenie jego żonie i dzieciom.

Inwalidzi otrzymują na koszt Państwa aparaty ortopedyczne, umożliwiające im wykonywanie zawodu, a także służące dla celów kosmetycznych przy kalectwach rzucających się w oczy. Również i naprawa aparatów odbywa się na koszt Państwa. Inwalidzi ociemniali otrzymują po przejściu kursu szkolenia narzędzia pracy, potrzebne do wykonywania dostępnych im zawodów oraz specjalnie szkolone psy przewodniki i ryczałt na utrzymanie psa w kwocie 25 zł miesięcznie.

W celu podniesienia lub odzyskania dawniejszej zdolności do pracy, inwalidzi mogą korzystać z bezpłatnej nauki w odpowiednich zakładach.

Inwalidzi ciężko-poszkodowani, pozbawieni pomocy i opieki osób drugich, mogą być umieszczeni bezpłatnie w „Domu Inwalidów" we Lwowie, lub w innych zakładach opiekuńczych. Podobnie, jak u inwalidów przebywających w zakładach leczniczych, rodzina inwalidy, przebywającego w zakładzie opiekuńczym, otrzymuje ze strony Państwa zaopatrzenie pieniężne. Zaznaczyć jeszcze należy, że inwalidzi mają przy równych kwalifikacjach zastrzeżone ustawą pierwszeństwo przy obsadzeniu urzędów państwowych i nadawaniu zezwoleń na sprzedaż wyrobów monopolowych, biletów loteryjnych, na prowadzenie gospód, księgarń kolejowych i t. p. Wreszcie, ustawa nakłada na pracodawców w rolnictwie, przemyśle, handlu i komunikacji obowiązek zatrudniania na każde 50 robotników i pracowników jednego inwalidę, a na każde 100 — trzech inwalidów.

VI.

Według statystyki ogłoszonej w zeszycie 2 z r. 1934 kwartalnika „Praca i Opieka Społeczna", wydawanego przez Ministerstwo Opieki Społecznej, ilość inwalidów, zarejestrowanych do dnia 31 marca 1933 r. przez podległe temu Ministerstwu władze, wynosi 171.878, z czego

na inwalidów z armji polskiej przypada		32.170
„ „	z b. formacyj polskich (legjony, korpus, dywizja i t. p.) przypada	1.549
„ „	z b. formacyj obcych, sprzymierzonych z armją polską przypada	306
„ „	z b. armji rosyjskiej	19.067
„ „	z b. armji niemieckiej	61.761
„ „	z b. armji austrjackiej	57.025
	Razem	171.878

Jak to wynika z tymczasowych zestawień Ministerstwa Skarbu, w roku 1933/34 wydano na zaopatrzenia inwalidzkie 121.821.187 zł. W roku 1934/35 na wydatki z tego tytułu przewidziana jest kwota 97.260.000 zł. Preliminarz budżetowy na rok 1935/36 przewiduje na zaopatrzenia inwalidzkie kwotę 97.820.000 zł. Zmniejszenie wydatków w ostatnich dwóch latach tłumaczyć należy zawieszeniem prawa do zaopatrzenia pieniężnego inwalidów z utratą poniżej 25% zdolności zarobkowej, pochodzących z b. armji zaborczych. To zawieszenie prawa do zaopatrzenia nastąpiło na mocy rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 669).

VII

Z dobrodziejstw ustawy inwalidzkiej korzystają, oprócz inwalidów, również osoby pozostałe po inwalidach, po poległych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową, oraz po zaginionych na terenie i w czasie działań wojennych.

Do kategorji osób pozostałych ustawa zalicza:

a) wdowę, o ile małżeństwo zostało zawarte z zachowaniem form prawnych, przepisanych przez ustawodawstwo cywilne,
b) dzieci ślubne pochodzące z takiego małżeństwa,
c) dzieci nieślubne, o ile zmarły był obowiązany opłacać za nie alimentację z tytułu ojcowstwa,
d) dzieci adoptowane, o ile były na utrzymaniu zmarłego,
e) rodziców,
f) rodziców adoptujących, o ile zmarły był ich jedynym żywicielem, a adoptacja miała miejsce przed doznaniem uszkodzenia zdrowia (przez inwalidów).

Wymienionym osobom pozostałym służy prawo do zaopatrzenia pieniężnego którego stawki są uzależnione od wysokości zaopatrzenia, należnego inwalidzie w chwili jego śmierci, przyczem osobom pozostałym po poległych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową oraz po zaginionych wymierza się zaopatrzenie, obliczone w stosunku do zaopatrzenia pieniężnego inwalidy zupełnego. Stosownie do tego najwyższe zaopatrzenie pieniężne danej osoby pozostałej (wdowy) wynosi 84.40 zł miesięcznie, a najniższe (sieroty po 15%-owym inwalidzie wojskowym) zł 2.36 miesięcznie. Do osób pozostałych mają również zastosowanie przepisy o klasach miejscowości, skutkiem czego wysokość zaopatrzenia tych osób jest uzależniona od tego, do jakiej klasy jest zaliczone miejsce zamieszkania danej osoby.

ORDERY I ODZNACZENIA

Rzeczpopspolita Polska ustanowiła następujące ordery i odznaczenia: 1) order „Orła Białego", 2) order wojskowy „Virtuti Militari", 3) krzyż i medal Niepodległości, 4) order Odrodzenia Polski, 5) Krzyż Walecznych, 6) Krzyż Zasługi za dzielność, 7) Krzyż Zasługi, 8) Medal za ratowanie ginących, 9) Medal pamiątkowy za wojnę 1918—21 r., 10) Medal dziesięciolecia odzyskanej niepodległości, 11) Medal 3-go Maja.

Order „Orła Białego".

Order „Orła Białego" jest najwyższem odznaczeniem honorowem Rzeczypospolitej w celu nagradzania znamienitych zasług zarówno cywilnych jak i wojskowych, położonych w czasie pokoju lub wojny dla chwały i pożytku Rzeczypospolitej.

Odznaki orderu składają się:

1) z krzyża orderowego;
2) z gwiazdy orderowej srebrnej, noszonej na lewej piersi;
3) z wstęgi orderowej z błękitnej mory jedwabnej, przewieszonej przez lewe ramię do prawego boku;
4) łańcucha orderowego ,który jest jedynie uroczystą odznaką wielkiego mistrza orderu, pozostając jednak klejnotem Rzeczypospolitej.

Order Virtuti Militari.

Order wojskowy Virtuti Militari dzieli się na 5 klas:

a) klasa I: „Krzyż Wielki" orderu, zawieszony na szerokiej wstędze, przepasanej przez prawe ramię do lewego boku, oraz gwiazda orderowa, noszona na lewej piersi;
b) klasa II: „Krzyż Komandorski" orderu, mniejszy od „Krzyża Wielkiego", noszony na wstędze na szyi;
c) klasa III: „Krzyż Kawalerski" orderu, mniejszy od „Krzyża Komandorskiego";
d) klasa IV: „Krzyż Złoty" orderu, mniejszy od „Krzyża Kawalerskiego";
e) klasa V: „Krzyż Srebrny" orderu, tej samej wielkości co „Krzyż Złoty".

Order „Odrodzenia Polski".

Order „Odrodzenia Polski" został ustanowiony w celu nagradzania zasług, położonych w służbie dla Państwa i społeczeństwa. Dzieli się na 5 klas.

I klasa: wielki krzyż orderowy czteroramienny, pokryty białą emalją ze złotemi krawędziami, zawieszony na szerokiej wstędze z ponsowej mory jedwabnej z białemi prążkami wzdłuż brzegów, przepasanej z prawego ramienia na lewy bok; na lewej piersi gwiazda orderowa srebrna ośmioramienna;

II klasa: krzyż średniej wielkości, zawieszony na szyi na węższej wstędze; na lewej piersi gwiazda orderowa;

III klasa: krzyż na wstędze tak jak w klasie II, lecz bez gwiazdy;

IV klasa: krzyż mniejszy, na wstędze wąskiej z rozetką z takiejże wstążki;

V klasa: krzyż na wstędze jak w klasie IV, lecz bez rozetki.

Krzyż i Medal Niepodległości.

Ustanowione celem odznaczenia osób, które zasłużyły się czynnie dla niepodległości Ojczyzny, w okresie przed wojną światową lub podczas jej trwania, oraz w okresie walk orężnych polskich w latach 1918—1921, z wyjątkiem wojny polsko-rosyjskiej na obszarze Polski.

Czołowa strona **„Krzyża Niepodległości"** pokryta jest czarną emalją, przedzieloną paskiem metalowym, na którym wyryty jest napis: „Bojownikom Niepodległości".

Krzyż Niepodległości z mieczami przyznaje się tym, którzy walczyli z bronią w ręku o Niepodległość Ojczyzny przed wojną światową lub poza szeregami armji, względnie walką tą kierowali.

„Medal Niepodległości" o średnicy 35 mm. przedstawia na czołowej stronie w polu środkowem wyobrażenie trzech hydr, przebitych trzema mieczami. Całość zamknięta w podwójny otok, zawierający napis: „Bojownikom Niepodległości". Na odwrocie litery „R. P." Krzyż i Medal Niepodległości noszony jest, na wstążce czarnej szerokości 37 mm o dwóch pionowych czerwonych paskach na bokach wstążki.

Krzyż Walecznych.

Krzyż Walecznych został ustanowiony celem nagrodzenia czynów męstwa i odwagi, wykazanych w boju.

Krzyż nosi się na wstążce amarantowej, z białemi wzdłuż jej brzegów paskami, na lewej piersi.

Krzyżem Walecznych może być odznaczony czterokrotnie każdy oficer i każdy szeregowy wojska czynnego, bez względu na odstęp czasu. W takich razach na wstążkę, już raz nadanego krzyża, nakładane są kolejno po jednym aż do trzech, okucia (paski) z jasnej blachy bronzowej z wytłoczonemi na nich splotami liści dębowych.

Krzyż Zasługi.

Krzyżem Zasługi odznacza się osoby, które położyły względem państwa polskiego lub jego obywateli zasługi, spełniając czyny, nie leżące w zakresie ich zwyczajnych obowiązków, a przynoszące znaczną korzyść państwu lub poszczególnym obywatelom.

Krzyż zasługi dzieli się na 3 stopnie: **krzyż złoty, krzyż srebrny i krzyż bronzowy,** na wstążce amarantowej z niebieskiemi prążkami wzdłuż brzegów.

Odznaczenie „krzyżem zasługi" może być udzielone tej samej osobie w każdym stopniu **czterokrotnie** w niemniejszych jak rocznych odstępach czasu.

Nadanie po raz drugi, trzeci i czwarty zaznacza się nałożeniem na wstążkę posiadanego już „krzyża zasługi" jednego, dwuch względnie trzech okuć w kształcie gładkiej matowej listewki.

Za odznaki „krzyża zasługi" winien odznaczony zwrócić do skarbu Państwa rzeczywiste koszty wykonania odznak.

Krzyż Zasługi za Dzielność.

Krzyż zasługi za dzielność został ustanowiony celem szczególnego wyróżnienia oficerów i szeregowych **Korpusu Ochrony Pogranicza** i policji państwowej oraz funkcjonarjuszów **straży celnej** za czyny, spełnione w specjalnie ciężkich warunkach z wykazaniem wyjątkowej **odwagi z narażeniem życia** lub zdrowia w obronie prawa, nietykalności granic państwowych oraz życia i mienia obywateli.

Krzyż zasługi za dzielność posiada formę **srebrnego krzyża zasługi**, przyczem na górnym i bocznych ramionach jego umieszczony jest napis: **„Za Dzielność"** srebrnemi literami.

Wstążka krzyża uzupełniona jest niebiesko-zielonym paskiem, biegnącym ukośnie od prawego górnego rogu do lewego dolnego.

Krzyż zasługi za dzielność ma tylko jeden stopień i może być nadany tej samej osobie tylko 3 razy. Drugie i trzecie odznaczenie wyraża się przez nałożenie na wstążkę do posiadanego już krzyża jednego, względnie dwóch okuć w kształcie gładkiej matowej listewki ze srebra z polerowanemi krawędziami.

Do odznaki krzyża zasługi za dzielność, przy pierwszem i drugiem nadaniu tego odznaczenia przywiązana jest dożywotnia **pensja w wysokości 200 złotych rocznie.** Pierwsza pensja należy się za cały rok kalendarzowy, w którym nastąpiło odznaczenie i wypłacana jest równocześnie z wydaniem odznaki. Termin płatności zastępnych pensyj rocznych przypada w dniu 2 stycznia.

Medal za ratowanie ginących.

Celem nagradzania zasług, położonych przy ratowaniu **tonących** oraz **ofiar katastrof żywiołowych** został ustanowiony medal za ratowanie ginących.

Medal o średnicy 35 mm. wybity w srebrze, nosi z jednej strony wyobrażenie orła państwowego oraz w otoku napis: „Rzeczpospolita Polska", na odwrocie zaś w wieńcu z liści dębowych napis: „Za ratowanie ginących". Medal noszony jest na lewej piersi na wstążce białej z czerwonemi brzegami i wąskim czerwonym prążkiem pośrodku.

Medal nadaje się obywatelom Rzeczypospolitej oraz cudzoziemcom, którzy bądź na obszarze Rzeczypospolitej, bądź przy ratowaniu obywateli polskich zagranicą, nieśli ratunek z narażeniem życia własnego.

Medal może być nadany jednej i tej samej osobie wielokrotnie i wtedy każde następne oznacza się przez umieszczenie na wstążce medalu metalowej pięcioramiennej gwiazdki bronzowej.

Odznaczeni otrzymują medal bezpłatnie.

Medal pamiątkowy za wojnę 1918—21.

Ustanowiony w celu przekazania pamięci potomnych wysiłku Narodu o utrwalenie niepodległości i zabezpieczenia granic Ojczyzny w wojnie 1918—21 r.

Medal o średnicy 35 mm, wybity w bronzie posiada: na stronie prawej wizerunek orła państwowego z krzyżem „Virtuti Militari", zawieszonym na wstędze na szyi, po bokach daty 1918—1921, na stronie odwrotnej w wieńcu dębowym napis: „Polska swemu obrońcy".

Medal noszony jest na lewej piersi na wstążce szerokości 37 mm. Środek wstążki stanowi pionowy pas koloru wstążki „Virtuti Militari", po bokach paski koloru wstążki Krzyża Walecznych.

Medal dziesięciolecia odzyskania niepodległości.

Ustanowiony został na pamiątkę dziesięciolecia odrodzenia Państwa Polskiego.

Medal o średnicy 35 mm, wybity jest z bronzu i posiada na stronie prawej wizerunek głowy Marszałka Józefa Piłsudskiego, na stronie odwrotnej alegorję pracy z napisem 1918—1928.

Medal noszony jest na lewej piersi na wstążce z mory szerokości 38 mm, barwy chabrowej.

FABRYKA PAPIERU i MŁYNY
W CZĘSTOCHOWIE
BRACIA KOHN I MARKUSFELD
SPÓŁKA KOMANDYTOWA

Lwowska Fabryka Chemiczna
„T L E N"
Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Wykwintna garderoba męska i futra
I. REICHMAN
Warszawa, ul. Ś-to Krzyska Nr. 19. Tel. 206-51
Specjalny dział obstalunkowy

GAZOWNIA MIEJSKA m. st. Warszawy
POLECA Oszczędnościowy piec kąpielowy „ERA"
Najwyższa sprawność, estetyczny wygląd, dogodne warunki sprzedaży.
Cena pieca zł. 250.— Wydział sprzedaży kredytowa 3 tel. 6-00-01

Landwirtschaftliche Zentral-Genossenschaft
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ W POZNANIU

PIWO PORTER WÓDKI HABERBUSCH i SCHIELE S.A.

Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapałczanego w Polsce

poleca:

Zapałki normalne
oraz specjalne płaskie,
liliputy,
książeczkowe,
fajkowe,
oraz czerwone
białe impregnowane

Przyjmuje również zamówienia na zapałki z REKLAMĄ NABYWCÓW

Życie gospodarcze

Daniny samorządowe

Ustawa Karna Skarbowa

Prawo Karne

Zmiany zaszłe w czasie druku:
1) Organizacja Ministerstwa Skarbu
2) Daniny samorządowe

Uwagi kolektora Loterji Państwowej p. Wł. Kaftala na marginesie Loterji klasowej.

Nasza loterja klasowa stała się dla większości obywateli tak niezbędną dla życia jednostki, jak kolej, poczta i telegraf. Jest poprostu koniecznością. W obecnych czasach bardziej aniżeli dawniej ludzie żyją nadzieją, że kiedyś wreszcie zniknie niepewność jutra, że urzeczywistnią się ukrywane zazdrośnie w głębi duszy zamierzenia. Nadzieja jest nie mniej konieczną dla życia, jak tlen, którym oddychamy. Gdy jej zabraknie, zaczyna się przepaść. Loterja budzi nadzieję, a to znów zachęca do przetrwania. Loterja przerabia ludzi na optymistów, przywraca często znikającą radość życia, potęguje siły dla bewzględnej walki o byt, a graczom wytrwałym daje bogactwo i szczęście.

Sumując wyniki naszej loterji, dochodzimy do wniosku, że dziś znaczna już część społeczeństwa oceniła należycie doniosłe znaczenie tej bezprzecznie najpopularniejszej instytucji państwowej. Niemal każdy obywatel kraju dzieli to przekonanie, że, przeznaczając ze swego dochodu miesięcznego drobną kwotę na kupno losu loteryjnego, zdobywa cenny przywilej brania udziału w wyprawie po miljon. To przekonanie sprawiło, że nasza loterja klasowa stała się rzeczywiście loterją ludową. Dawniej grą na loterji interesowała się garstka ludzi dobrze sytuowanych. Dziś natomiast grałby każdy, gdyby nie istniały kryzysowe zarobki i bezrobocie. Znane są przecież wypadki, gdzie na kupno jednej ćwiartki składają się po kilku, a nawet kilkunastu biedaków. Czy nie dowodzi to o istnieniu poważnego zasobu kultury i wyrobienia społecznego wśród ludzi? Mogliby przecież zaryzykować w inny sposób, a skala sposobów zdobywania pieniędzy jest bardzo rozległą. Gra na loterji jest, jak widzimy, niezłem oparciem moralnem.

Graczy naszej loteji klasowej pozatem cechuje w ostatnim czasie wytrwałość. I to jest objaw nawskróś dodatni. Większość graczy loteryjnych wie również o tem dobrze, że należy grać przez wszystkie klasy. W ten sposób gracze zapewniają sobie maksimum korzyści, zyskując szanse wygrania także w pierwszych trzech klasach, w których suma wygranych przekracza 5 miljonów złotych. A pamiętać należy przytem, że sumy wygranych wzrastają w poszczególnych klasach. Najbardziej emocjonującą jest oczywiście klasa czwarta, t. j. ostatnia, wydzielająca przeszło 77 proc. wszystkich wygranych, przewidzianych dla całej loterji. Rzut okiem na plan gry przekona każdego, że jest to suma olbrzymia. Poza główną wygraną w postaci miljona, w klasie ostatniej przypada do rozlosowania zgórą 16 miljonów. I pomyśleć, że ten deszcz złota spływa do kieszeni szczęśliwych graczy naszej loterji aż trzykrotnie w ciągu roku. A doświadczenie uczy, że miljony te przypadają w udziele przedewszystkiem g r a c z o m w y t r w a ł y m!

P A M I Ę T A J, że

WIELKIE WYGRANE
padają stale w szczęśliwej kolekturze

K A F T A L A

Ostatnio padło tam:

zł. 1.000.000,—	na Nr.	61.415
zł. 200,000,—	„ Nr.	5.351
zł. 100,000,—	„ Nr.	112.612
zł. 100,000,—	„ Nr.	107 462
zł. 100,000,—	„ Nr.	85.899
zł. 50,000,—	„ Nr.	26.104
zł. 50,000,—	„ Nr.	41.828
zł. 50,000,—	„ Nr.	109.572
zł. 50,000,—	„ Nr.	152.252

I wiele, wiele innych wygranych po zł. 20.000, —, 15.000,—, 10.000,—, 5.000,—. i t. d. na miljony złotych.

W. KAFTAL i Ska.,
Katowice, św. Jana 16.

Odziały:

CHORZÓW Wolności Nr. 26.
BIELSKO Wzgórze Nr. 21.
BYDGOSZCZ Jagiellońska Nr. 2.
GDYNIA Pl. Kaszubski.
ŁÓDŹ Piotrowska Nr. 54.

Listowne zamówienia załatwiamy odwrotną pocztą. P. K. O. konto 304.761.

ŻYCIE GOSPODARCZE

Wraz z zaznaczającem ię wszędzie wzrostem działalności gospodarczej Państwa oraz koniecznością zwrócenia baczniejszej uwagi na rozwój stosunków gospodarczych coraz większego znaczenia nabiera postulat oparcia wszelkich poczynań na polu gospodarczym na podstawach naukowych.

W tym celu należy wszelkie przejawy życia gospodarczego bacznie obserwować, aby na ich podstawie móc analizować przyczyny i skutki tych przejawów oraz ich wzajemne oddziaływanie.

Odpowiednie statystyki mają nas stale informować o przebiegu i rezultatach polityki gospodarczej.

Szczególnie pouczające jest dla nas porównanie odpowiednich przejawów z życia gospodarczego u nas i zagranicą. Z porównania widać, że udział Polski w obrocie gospodarczym świata jest stosunkowo nieduży. Wpływa na to fakt, że Polska kształtuje się dopiero gospodarczo i unifikuje po prawie stukilkudziesięcioletniej niewoli. Okres ten wypadł niestety na czas, kiedy na skutek panującego kryzysu zachodzi zmiana struktury gospodarczej świata.

W całym świecie jest dążenie do protekcjonizmu i autarkji (samowystarczalności gospodarczej) przez wprowadzenie reglamentacji przywozu, podwyżek taryf celnych oraz różnych zarządzeń, zmierzających do kontygentowania i kompensowania obrotów towarowych z zagranicą.

Idea gospodarki samowystarczalnej oraz izolacji gospodarczej zwycięża prawie wszędzie.

Dzięki odpowiednim zarządzeniom Polska, chociaż jej wymiana towarowa z zagranicą uległa znacznemu skurczeniu, posiada czynne saldo bilansu handlowego.

Trzeba podkreślić, że jest to najważniejszy czynnik dla równowagi gospodarczej kraju.

Dla utrzymania tej równowagi musi Polska, jako kraj wybitnie rolniczy, pomagać przedewszystkiem rolnictwu, którego rentowność wybitnie spadła i szanować kredyt rolniczy, który był dla rolnictwa zbyt drogi i uciążliwy.

Jeżeli chodzi o produkcję przemysłową, można zauważyć od r. 1933 pewną stabilizację a nawet poprawę a mianowicie ogólny wskaźnik produkcji r. 1933 podniósł się.

Zwiększyły się przewozy kolejowe, przesyłki pocztowe i inwestycje budowlane, zwłaszcza w budownictwie mieszkaniowem. O procesach poprawy gospodarczej świadczy również wzrost ilości robotników, którzy znaleźli zajęcie w większym przemyśle i robotach publicznych.

Jeżeli nakoniec zauważymy, że stabilizacja złotego została nadal utrzymana i że na rynku pieniężnym poprawiła się płynność kredytów, to musimy stwierdzić, że Polska walczy z kryzysem zwycięsko, że potrafiła dostosować całe gospodarstwo do warunków kryzysowych i w ten sposób utrzymuje podstawowe fundamenty swego organizmu gospodarczego.

Jeżeli chcesz Polski wielkiej i silnej naucz czytać analfabetę.

Wyszczególnienie	1928	1932	1933	1933						1934								
	Przeciętne mies.			VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Produkcja —																		
Wskaźniki produkcji przemysłowej *a*																		
Ogólny	*100*	*54*	*56*	*56*	*59*	*61*	*64*	*67*	*69*	*56*	*58*	*58*	*61*	*64*	*63*	*60*	*64*	.
Dobra wytwórcze	*100*	*41*	*46*	*50*	*53*	*53*	*53*	*54*	*55*	*42*	*43*	*46*	*50*	*59*	*61*	*59*	*61*	.
Dobra spożycia	*100*	*62*	*62*	*61*	*65*	*70*	*75*	*83*	*86*	*61*	*67*	*68*	*69*	*68*	*63*	*58*	*66*	.
Produkcja *(tys. tonn)*																		
Węgiel kamienny	3 385	2 403	2 283	2 106	2 200	2 425	2 765	2 933	2 784	2 673	2 222	2 301	2 095	1 996	2 100	2 295	2 443	2 600
zbyt na cele przemysłowe		632	651	622	661	717	793	757	751	679	646	680	688	643	679	705	723	746
Ropa	62	46	46	48	47	45	46	44	44	45	40	45	43	44	43	45	46	45
przerobiona w rafinerjach	60	45	47	47	54	55	47	47	48	43	44	45	44	42	43	43	45	44
Surówka żelaza	57	17	26	31	27	27	27	24	22	28	26	30	33	36	33	36	38	28
Stal	120	47	70	74	86	78	73	72	51	67	57	69	75	77	79	78	77	63
Cement	88	30	29	63	42	34	68	35	9	2	3	47	87	114	95	82	79	.
. *(tonny)*																		
Szkło taflowe	1 752	1 441	1 515	1 794	1 423	2 061	2 001	1 695	1 272	1 417	1 335	914	331	1 031	1 493	2 064	.	
Przędza czesankowa	821	695	793	963	919	1 041	951	843	713	724	630	799	626	538	448	579	704	793
„ bawełniana	4 968	3 584	4 090	5 419	4 655	4 999	4 661	4 317	4 117	4 600	4 800	5 282	4 606	4 570	4 173	3 690	4 773	4 780
„ jedw. sztuczna	.	280	306	288	365	336	380	362	316	376	318	367	334	396	384	362	409	388
Celuloza	4 886	4 671	4 830	5 184	5 536	5 555	5 559	5 463	4 789	5 731	5 213	5 555	5 914	6 202	6 339	6 389	6 277	.
Skóry podeszwowe	.	1 158	1 053	983	983	1 173	1 184	1 226	1 005	1 020	1 078	1 232	1 155	1 104	1 253	1 278	1 429	1 355
Soda żrąca	1 378	1 211	1 415	1 304	1 408	1 517	1 738	1 461	1 806	1 699	1 361	1 534	1 598	1 412	1 602	1 600	1 469	1 632
Energja elektryczna *b* *(milj. kWh)*	216	172	184	173	178	184	212	218	210	210	188	211	195	193	185	187	197	196
Ceny —																		
Wskaźniki cen hurtowych																		
Ogólny	*100*	*66*	*69*	*61*	*58*	*58*	*58*	*58*	*58*	*58*	*58*	*57*	*57*	*56*	*56*	*56*	*56*	*55*
Artykuły przemysłowe	*100*	*69*	*61*	*61*	*61*	*60*	*61*	*60*	*61*	*62*	*62*	*61*	*61*	*60*	*60*	*59*	*59*	*58*
Artykuły rolne	*100*	*59*	*62*	*56*	*50*	*51*	*50*	*50*	*49*	*49*	*48*	*48*	*47*	*46*	*46*	*48*	*48*	*47*
Wskaźniki cen detalicznych w Warszawie —																		
Ogólny	*100*	*71*	*62*	*63*	*61*	*61*	*61*	*61*	*61*	*60*	*60*	*59*	*59*	*57*	*57*	*57*	*57*	*57*
Żywność	*100*	*62*	*56*	*57*	*53*	*54*	*54*	*53*	*56*	*52*	*54*	*53*	*53*	*50*	*50*	*49*	*50*	*50*
Wskaźniki kosztów utrzymania w Warszawie —																		
rodzin robotniczych	*100*	*78*	*71*	*72*	*69*	*70*	*70*	*69*	*70*	*69*	*69*	*68*	*69*	*67*	*66*	*66*	*66*	*66*
rodzin pracowników umysłowych	*100*	*84*	*76*	*74*	*73*	*74*	*74*	*75*	*75*	*74*	*74*	*74*	*73*	*72*	*71*	*71*	*70*	*71*
Zarobki —																		
Przeciętne zarobki godzinne *(w zł.)*																		
Górnictwo, hutnictwo i przemysł przetwórczy w tem:	0,94	0,87	0,80	0,79	0,78	0,78	0,77	0,76	0,79	0,76	0,76	0,75	0,75	0,76	0,75			
Kopalnie węgla	1,06	1,14	1,07	1,07	1,01	1,01	1,02	1,02	1,04	1,02	1,02	1,01	1,01	1,02	1,01	1,01	1,01	.
Huty żelaza	1,12	1,17	1,18	1,18	1,17	1,18	1,18	1,16	1,18	1,18	1,17	1,18	1,19	1,19	1,17	1,16	.	
Przemysł metalowy	0,97	0,92	0,81	0,80	0,80	0,79	0,79	0,78	0,77	0,79	0,77	0,74	0,76	0,77	0,77	.	.	.
Przemysł włókienniczy	0,83	0,70	0,66	0,65	0,67	0,68	0,65	0,65	0,65	0,65	0,66	0,66	0,65	0,66	0,65		.	.
Wskaźniki wypłat robotniczych *c*																		
wartości nominalnej	*100,0*	*49*	*44*	*45*	*45*	*48*	*50*	*51*	*44*	*42*	*44*	*46*	*45*	*44*	*45*	.	.	.
wartości realnej	*100,0*	*69*	*62*	*62*	*62*	*70*	*72*	*73*	*62*	*61*	*63*	*63*	*63*	*63*	*63*	.	.	.
Rynek pracy (tysiące) —																		
Robotnicy zatrudnieni:																		
w górnictwie	144	115	97	93	92	93	95	98	98	98	97	95	94	94	94	95	95	
w hutnictwie	64	34	33	34	34	34	35	34	34	34	35	35	35	36	37	37	37	.
w przemyśle przetw. *d*	564	325	340	355	361	370	405	372	325	325	342	359	375	388	389	388	397	.
w tem: włókienniczym	174	109	116	121	125	129	126	120	117	117	125	128	127	126	124	127	131	
metalowym	94	47	49	49	50	51	53	52	47	48	51	52	53	54	55	57	59	
na robotach publicznych	32	23	52	69	75	85	82	60	35	28	28	39	64	84	96	106	103	
Częściowo zatrudnieni w przem. przetw. (%%)	*13,0*	*38,8*	*36,0*	*30,0*	*28,9*	*29,9*	*30,7*	*32,9*	*37,6*	*40,7*	*30,9*	*28,7*	*31,5*	*35,6*	*33,2*	*34,0*	*33,1*	
Przepracowane robotniko-godziny *e* *(przec. tysz., milj.)*	24,0	12,4	12,7	13,3	13,8	14,4	15,0	15,3	13,3	12,1	13,4	14,2	14,6	15,2	14,8	14,1	15,0	.
Zarejestrowani poszukujący pracy	126	256	250	215	206	202	215	265	343	400	409	388	358	329	306	295	289	289
w tem:																		
robotnicy przemysłowi	106	206	189	160	150	144	154	199	274	327	336	319	291	268	251	245	239	237
pracownicy umysłowi	12	40	50	46	48	48	51	52	52	54	52	50	50	47	43	41	41	42
Stracone dniówki wskutek zatargów pracy	232	178	320	102	178	47	62	40	33	189	162	143	.	.	.	.	.	.
Komunikacja —																		
Koleje																		
Załadowane towary *(tys. tonn)*	5 223	3 672	3 636	3 557	3 764	4 193	5 096	4 993	3 879	3 628	3 244	3 680	3 348	3 582	3 862	3 951	.	
w tem:																		
ładunki przemysłowe	835	358	412	473	531	553	603	405	836	323	343	563	551	518	532	497	.	.
Naładowane wagony 15 tonn. *(przec. dziennie, tys.)*		9,5	9,7	9,6	10,2	11,2	12,6	12,7	9,8	9,3	9,3	9,8	9,1	8,8	10,4	10,3	11,7	
Przewóz pasażerów *(milj.)*	14,1	9,4	8,3	9,9	10,0	9,0	8,1	7,6	8,1	7,2	6,5	7,5	7,8	8,2	10,0	11,0	10,0	.
Statki (obrót): *(tys. tonn rej. netto)*																		
Gdynia	672	473	569	628	680	633	633	664	623	633	554	681	695	707	639	685	781	707
Gdańsk	163	460	401	422	463	491	540	563	584	562	414	502	490	524	491	486	556	.

a — Wkaźniki Instytutu Badania Konj. Konj. Gosp. i Cen bez eliminacji wahań sezonowych. b — W eketrowniach o mocy i instalowanej ponad 1 000kWh. c — W górnictwie, hutnictwie i przemyśle przetwórczym. d — W wielkich i średnich zakładach przysłowych. e — W przemyśle przetwórczym.

UWAGA: Wszystkie wskaźniki przy podstawie 1928 r. = 100.

Wyszczególnienie	1928	1932	1933	1933						1934								
	Przeciętne mies.			VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Handel zagraniczny (milj. zł.) —																		
Wywóz	209	90	80	82	73	94	91	101	84	81	69	88	76	78	81	82	75	84
w tem:																		
drewno i wyroby z drewna	40	10	13	15	14	15	12	14	13	12	11	16	16	19	19	20	14	14
węgiel	30	18	14	14	12	16	16	17	16	17	11	14	11	13	11	11	13	12
szyny, żelazo, stal	1,5	2,1	3,6	4,7	4,8	6,9	4,1	3,1	2,5	3,7	3,1	3,8	2,4	4,4	3,6	2,4	1,7	2,8
cynk	12,0	3,0	2,7	3,0	3,0	2,5	2,8	3,1	2,5	2,5	1,9	3,8	2,5	2,4	2,1	2,5	1,5	1,6
Przywóz	280	72	69	72	72	73	104	72	55	65	56	73	66	66	67	69	67	63
w tem:																		
surowce włókiennicze	46	14	15	15	21	17	16	19	15	23	19	22	20	18	16	13	12	13
rudy, żużle, popioły, żelastwo	18,3	1,7	3,2	4,1	3,6	3,7	4,1	3,8	3,3	3,2	1,6	2,3	2,1	3,9	3,7	3,8	5,1	2,6
maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	33,5	5,5	5,0	4,3	4,0	5,7	10,0	5,8	2,9	4,5	3,9	5,3	4,1	4,0	4,3	4,4	7,0	4,8
Saldo	— 71	+ 18	+ 11	+ 10	+ 1	+ 21	— 13	+ 29	+ 29	+ 16	+ 13	+ 15	+ 10	+ 12	+ 14	+ 13	+ 8	+ 21
Pieniądz i kredyt —																		
Kursy giełdowe: Warszawa																		
Dewizy *(zł.)* Anglja 1 £	43,4	31,3	29,6	29,8	29,4	28,1	28,0	28,6	29,1	28,4	27,2	27,0	27,2	27,0	26,7	26,7	26,5	26,1
Francja 100 fr. fr.	34,9	35,0	35,0	35,0	35,1	35,0	34,9	34,9	34,9	34,9	34,9	34,9	34,9	35,0	35,0	34,9	34,9	34,9
Niemcy 100 Rm	212,4	210,9	209,5	210,9	211,6	209,8	210,4	210,5	210,9	211,0	211,0	210,4	209,1	208,6	203,5	204,0	207,0	210,3
St. Zjedn. 1 $	8,9	8,9	7,2	6,4	6,5	6,0	6,0	5,6	5,7	5,6	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,2	5,2
% poż. stabil. 1927	92,4	52,7	52,9	49,6	52,1	51,3	51,5	52,0	55,8	57,7	57,4	58,0	59,1	66,2	66,7	67,6	68,3	72,9
8% listy zastawne Tow. Kred. m. Warszawy	75,0	58,1	43,3	41,7	43,8	43,6	44,1	45,6	49,6	52,9	54,3	53,2	53,8	56,0	56,2	57,5	59,6	61,8
Akcje B. P. *b*	171,3	83,2	78,8	79,8	83,5	81,4	79,8	79,4	82,0	85,3	86,6	78,8	81,1	86,0	85,6	85,8	86,3	91,5
Obroty na giełdach pieniężnych *(milj. zł.)*.	76	57	50	61	36	48	38	41	41	49	43	44	42	48	38	45	.	.
Obieg pieniężny *c* *(milj. zł.)*																		
Obieg pieniężny	1 437	1 363	1 344	1 348	1 359	1 390	1 401	1 331	1 346	1 286	1 285	1 313	1 275	1 246	1 307	1 268	1 324	1 355
w tem:																		
bilety B. P. *b*	1 177	1 090	1 009	1 003	1 004	1 031	1 046	995	1 004	947	939	955	931	911	939	908	950	975
Pokrycie statutowe biletów B. P. *b* (%%)	*61,8*	*45,6*	.	*43,9*	*44,3*	*43,4*	*42,1*	*42,5*	*40,9*	*43,6*	*43,1*	*44,2*	*45,5*	*47,2*	*47,6*	*47,7*	*44,9*	*45,2*
Złoto w B. P. *b*	582	528	483	473	473	474	474	474	476	478	479	481	483	486	490	492	493	495
Waluty i dewizy w B. P. *b*	745	156	85	81	75	74	86	91	88	82	78	67	58	46	43	40	46	38
Obroty izb rozrachunkowych	418	535	624	661	606	719	656	669	798	670	568	712	638	679	765	660	633	761
Obroty na r-kach żyrowych w B. P. *b*	5 041	3 589	3 585	3 747	3 507	4 046	4 147	3 680	3 859	3 818	3 154	4 028	3 575	3 218	3 557	3 589	3 491	3 359
Obrót czekowy w P. K. O.	1 772	1 816	2 105	2 144	1 989	2 293	2 483	2 389	2 446	2 350	2 109	2 548	2 198	2 146	2 263	2 219	2 288	2 146
Kredyty																		
Dyskonto *c* *(milj. zł.)*																		
Bank Polski	571	635	634	633	648	679	686	681	688	644	633	635	593	595	603	614	648	648
banki państwowe	.	261	268	263	272	279	282	286	274	266	265	273	267	258	245	257	271	.
banki prywatne	.	503	380	370	371	368	370	368	367	357	359	363	353	341	341	339	339	.
Stopa dyskonto-wa (%)																		
Bank Polski	*8,0*	*7,2*	*5,8*	*6,0*	*6,0*	*6,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*	*5,0*
banki prywatne	.	*10,7*	*9,4*	*9,4*	*9,4*	*9,4*	*9,3*	*9,3*	*9,3*	*9,2*	*9,1*	*9,2*	*9,2*	*9,1*	*9,1*	*8,9*	*8,9*	.
Wkłady *c* *(milj. zł.)*																		
Bankowe: *d*																		
terminowe	.	364	341	341	342	317	314	304	313	315	333	341	342	339	346	343	341	.
bezterminowe *e*	.	609	570	557	570	560	565	569	575	597	577	592	597	602	589	608	627	.
Oszczędnościowe: P. K. O.	100	390	462	467	476	477	477	484	507	517	524	526	535	543	549	559	566	575
komunalne kasy oszcz.	.	532	.	554	556	550	546	542	537	536	542	546	551	552	556	558	560	.
banki	.	132	131	126	125	122	124	126	128	130	132	136	139	138	142	145	147	.
Protesty weksli i upadłości																		
Weksle protestowane *(milj. zł.)*	.	70	34	35	29	29	31	28	28	29	22	25	25	25	25	25	20	.
Stosunek weksli protest. do płatnych *f* (%%)	.	*12,3*	*9,0*	*8,7*	*8,3*	*8,5*	*9,6*	*8,0*	*7,5*	*7,6*	*6,5*	*7,5*	*7,5*	*6,7*	*7,5*	*7,2*	*6,1*	
Liczba upadłości	.	46	26	24	23	20	13	19	24	27	26	31	13	14	27	25[1]	14	.
w tem:																		
przedsiębiorstwa przem.	.	16	11	11	11	12	6	9	10	14	13	14	4	7	13	12[1]	6	.
Skarbowość *g* **(milj. zł.) —**																		
Wydatki budż. Państwa	237	187	184	169	170	171	182	183	194	195	194	235	170	172	172	171	173	174
Dochody budż. Państwa	251	167	156	143	145	155	178	160	176	158	144	177	170	172	172	171	173	174
w tem:																		
podatki bezpośrednie	64	44	43	37	34	40	47	56	58	45	35	46	46	47	40	36	38	47
podatki pośrednie	15	13	14	13	13	10	16	15	18	22	16	13	11	12	10	12	11	16
cła	35	9	8	7	8	13	5	6	6	6	5	10	8	7	3	6	6	5
monopole	74	52	52	50	57	59	61	47	54	48	49	53	59	42	48	55	52	54
Saldo	+ 14	— 20	— 28	— 26	— 25	— 22	— 14	— 23	— 18	— 37	— 50	— 58	—	—	—	—	—	—
Dochody Kolei Państw.	124	86	74 *h*	76	81	79	84	72	87 *h*	70 *h*	63 *h*	74 *h*	65 *h*	67 *h*	.	.	.	.
w tem:																		
z przewozu osób i bagażu	31	22	18	23	25	19	17	15	17	16	13	16	16	.	.	.	.	.
z przewozu towarów	80	56	47	45	51	53	59	46	45	47	44	50	43	.	.	.	.	.
Dochody Poczt i Telegr.	18	16	14	13	13	14	13	13	17	15	12	16	13	21	13	13	.	.

a — W obrotach pozagiełdowych. b — B. P. oznacza Bank Polski. c — Stan na koniec meisięcy. d — Banki akcyjne i państwowe. e —Łącznie z oszczędnościowemi. f — Dane Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, oparte na obliczeniach szacunkowych, dokonanych nową metodą. g — Lata budżetowe. h — Wyłącznie dochody eksploatycjne kolei.

STAN GOSPODARCZY ANGLJI, FRANCJI, NIEMIEC, I STANÓW ZJEDN. AMEYKI.

Wyszczególnienie		1928	1932	1933	1933							1934							
		Przeciętne miesięczne			VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Produkcja																			
Wskaźnik produkcji przemysłowej *a*	Anglja	100	88	93	92	92			99[a]			84	83	82	104[a]		105		
	Francja	100	76	85	87	88	87	87	85	84	84	84	83	82	81	80	78	76	
	Niemcy *b*	100	61	69	70	71	71	71	72	73	75	79	83[a]	84	86	89	89		
	StanyZj.*b*	100	58	69	83	90	82	76	69	65	68	70	74	77	78	78	76	69	
Węgiel kamienny *tysiące tonn*	Anglja	20 107	17 717	17 525	15 529	15 325	15 674	16 856	18 404	19 193	18 953	21 091	19 045	20 490	18 290	18 076	16 889	16468[a]	15 439
	Francja	5 372	4 726	4 786	4 654	4 624	4 692	4 818	4 908	4 892	4 978	5 295	4 833	5 157	4 805	4 796	4 811[a]	4 712	
	Niemcy	12 572	8 728	9 160	8 544	9 104	9 354	9 367	9 796	9 994	9 915	10 593	9 778	10 385	9 700	9 512	9 883	10 236	
	Stany Zj.	46 576	27 183	28 526	26 533	30 081	34 751	31 292	31 177	31 970	30 866	35 417	34 539	40 650	26861	30 255	27 773	26057[a]	28 221
Surówka żelaza *tysiące tonn*	Anglja	560	303	349	351	349	369	365	379	381	416	448	421	512	504	536	523[a]	537[a]	514
	Francja	993	573	660	678	708	712	676	690	647	652[a]	667	612	682	656	677[a]	661	668	
	Niemcy	984	328	439	424	440	473	437	482	510	534	543	550	650	697	737	718	767	
	Stany Zj.	3 167	735	1 119	1 285	1 821	1 863	1 547	1 378	1 103	1 201	1 233	1 264	1 646	1 755	2 078	1 961	1 244	1 071
Stal *tysiące tonn*	Anglja	722	445	593	578	577	560	680	679	706	680	722	719	848	728	793	763[a]	730	676
	Francja	965	592[a]	683	726	724	717	691	689	629	627	672	622	688	661	688[a]	685	667	
	Niemcy	1 205	479	632	668	641	707	632	716	725	731	817	823	930	977	989	1 003	1 036	
	Stany Zj.	4 222	1 109	1 937	2 639	3 255	2 947	2 350	2 146	1 566	1 845	2 003[a]	2 210[a]	2 805[a]	2 944[a]	3 407[a]	3 064	1 497	1 385
Ceny																			
Wskaźnik cen hurtowych *a*	Anglja	100	72	72	72	73	73	73	73	73	73	75	75	74	73	73	74	74	75
	Francja	100	66	62	62	62	62	62	62	62	62	63	62	61	60	59	59	58	57
	Niemcy	100	69	67	66	67	67	68	68	69	69	69	69	69	68	69	69	71	72
	Stany Zj.	100	67	68	67	71	72	73	74	74	73	75	76	76	76	76	77	77	
Wskaźnik kosztów utrzymania *a*	Anglja	100	86	86	83	84	85	85	86	86	86	85	84	84	83	83	85	86	
	Francja	100	101	100			99			101			101			101			
	Niemcy	100	80	78	78	78	78	78	79	79	80	80	80	79	79	79	80	81	81
	Stany Zj.	100	77	75	73	75	77	78	78	78	77	77	78	78	78	78	78[a]	79	79
Praca																			
Wskaźnik zatrudnienia *a*	Anglja	100	93	97	97	97	98	99	99	99	100	99	99	100	101	102	102	101	
	Francja[k]		81	79	79	81	80	80	79	80	80	78	77	77	77	77	77	78	77
	Niemcy	100	72	75	76	77	79	80	81	80	76	77	80	84	86	89	89	89	
	StanyZj.*d*	100	65	70	68	72	77	81	80	77	75	74[a]	79	82	83	83	82[a]	79	
Bezrobotni *w tysiącach*	Anglja	1 290	2 846	2 567	2 498	2 508	2 459	2 375	2 339	2 309	2 263	2 407	2 343	2 225	2 148	2 097	2 124	2 162	2 137
	Francja	5	273	275	257	240	236	227	233	252	313	332	351	346	335	323	311	320	325
	Niemcy	.	5 580	4 733	4 857	4 464	4 124	3 849	3 745	5 715	4 059	3 773	3 373	2 798	2 609	2 529	2 480[a]	2 426	2 398
	StanyZj.	.	11 489	11 904	11 204	11 793	10 960	10 108	10 122	10 651	10 769	11755	11443	10849	10551	10248[a]	10 310	10 772	
Komunikacja																			
Przewozy kolejowe *w miljardach tonno-km*	Anglja	2,23	2,03	1,89	1,78	1,99	1,97	2,19	2,21	2,28	2,31	2,37	2,21	2,40[a]	2,13	2,14			
	Francja *e*		1 435	1 380	1 335	1 324	1 314	1 380	1 528	1 428	1 339	1 305	1 235	1 395	1 269	1 262	1 257	1 231	
	Niemcy	5,53	3,24	3,47	3,37	3,39	3,49	3,80	3,79	3,88	3,90	4,08[a]	3,81	4,22	3,61	3,85	4,28		
	Stany Zj.	58,06	31,51	33,48	34,62	38,63	38,64	38,15	38,56	34,95	32,12	34,69	33,87	49,58	34,27	36,88	36,81		
Ruch statków *f* *Tonnaż netto w miljonach*	Anglja	10,4	9,1	9,7	10,2	10,3	10,8	10,7	10,2	9,8	9,1	9,3	8,4	9,5	9,2	10,1	10,6	10,5	
	Francja	8,2	8,1	8,3	9,1	8,8	8,6	9,6	8,9	7,5	8,2	6,8	6,9	7,5	8,4	8,5	7,9	8,2	
	Niemcy	7,3	5,9	6,0	6,4	6,6	6,9	6,2	6,2[a]	6,1	5,8	5,6	5,3	6,3[a]	6,2[a]	6,8	6,8	7,0	
	Stany Zj.	11,0	8,2	7,8	8,6	8,8	9,4	8,3	8,4	7,5	7,2	6,6	6,5	7,4	7,7	8,9	9,0	8,7	
Handel zagraniczny *miljony złotych*																			
Anglja	przywóz	3 888	1 701	1 547	1 457	1 474	1 543	1 530	1 602	1 719	1 723	1 721	1 417[a]	1 531	1 398	1 537	1 521	1 439	1 506
	wywóz	2 616	952	907	861	891	912	906	956	985	887	898	817[a]	894	820	884	859	887	852
Francja	przywóz	1 560	871	829	843	778	754	746	778	798	862	803	721	800	711	685	687	598	583
	wywóz	1 515	575	538	501	515	505	555	580	587	563	528	528	520	514	477	507	471	485
Niemcy	przywóz	2 479	820	734	729	760	734	707	730	740	790	785	794	838	833	792	764	740	709
	wywóz	2 012	998	851	786	812	873	907	937	830	894	738	721	845	660	704	689	655	694
Stany Zjedn.	przywóz	3 024	985	869	907	900	960	891	896	696	706	720	675	813	745	776	714	657	
	wywóz	3 731	1 172	1 005	860	903[a]	846	951	1 145[a]	1 008[a]	1 078[a]	948	862	996[a]	932[a]	870	899	842	
Pieniądz i kredyt																			
Obieg bankowców *g*	Anglja	378	371	392	375	377	374	371	369	370	392	367	367	379	374	378	382	384	379
	Francja	63 916	85 028	82 613	84 708	82 853	81 143	82 994	81 099	80 368	82 613	79 474	81 024	82 833	81 502	79 992	82 058	80 809	81 732
	Niemcy	4 930	3 560	3 645	3 482	3 492	3 521	3 625	3 571	3 542	3 645	3 456	3 494	3 675	3 640	3 635	3 777	3 768	3 824
	Stany Zj.	1 808	2 716	3 044	3 061	2 974	2 952	2 966	2 930	2 998	3 044	2 894	2 949	3 006	3 025	3 038	3 068	3 044	3 103
Obroty izb rozrachunkowych *g*	Anglja	3 276	2 676	2 678	1 631	2 705	2 135	2 443	2 661	3 361	2 826	3 297	3 211	3 029	2 682	3 019	2 494	2 722	2 915
	Francja	34 546	27 700	31 545	30 783	34 217	28 830	31 631	33 549	35 017	30 652	33 633	33 994	26 939	24 827	25 552	26 763	25 186	24 066
	Niemcy	10 084	4 610	4 412	4 606	4 272	4 159	4 336	4 576	4 478	4 701	4 889	4 309	4 697	4 821	4 563	5 885	5 023	4 826
	Stany Zj.	31 854	21 132	19 732	23 038	23 799	20 482	19 514	20 871	19 589	20 785	27 944	25 031	29 770	31 331	28 757	29 446	30 142	35 094
Stopa dyskontowa banków biletowych	Anglja	4,5	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Francja	3,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	3,0	3,0	3,0	2,5	2,5	2,5	2,5
	Niemcy	7,0	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
	Stany Zj.	4,5	2,8	2,6	2,5	2,5	2,5	2,5	2,0	2,0	2,0	2,0	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Wkłady w bankach prywatnych *g*	Anglja	1 815	1 954	1 916	1 948	1 926	1 918	1 913	1 899	1 885	1 916	1 867	1 813	1 790	1 809	1 811	1 842	1 835	1 808
	Francja	35 372	37 759	32 635	35 295	35 676	34 426	34 181	33 786	33 008	32 635	32 809	30 736	30 390	30 676	30 621	30 819		
	Niemcy	11 253	7 770	7 147	7 284	7 080	7 036	7 041	7 105	7 147			7 280	7 258	7 278	7 293	7 292	7 254	
	Stany Zj.	33 397	25 492	23 645	22 974	23 160	23 039	23 140	23 369	23 486	23 646	24 248	24 674	25 288	26 009	26 363	26 598		
Emisja kapitałów *g*	Anglja	30	9	11	18	6	21	7	10	13	6	11	7	7	10	22	12	15	10
	Francja	876	511	300	87	234	383	596	142	114	162	95	946	34	1 206	286	161	653	130
	Niemcy	110	12	8	7	3	12	5	5	5		10	18	6	5	7	4	6	
	Stany Zj.	678	99	60	110	117	46	64	59	88	57	48	79	97	143	103	123	217	180
Wskaźniki kursów akcyj przemysłowych *a*	Anglja	100	59	73	71	76	75	78	81	80	80	83	82	86	87	89	87	87	89
	Francja	100	60	57	61	61	61	59	56	55	54	51	51	47	48	48	47	45	43
	Niemcy	100	36	46	49	47	46	43	42	44	46	48	50	53	52	50	53	54	55
	Stany Zj.	100	30	43	50	54	51	52	49	50	51	54	57	55	57	52	53	52	50
Skarbowość	Anglja	55	58	57	34	46	51	38	45	44	43	116	111	81	49	40	35	56	46
	Francja	3 498	3 034	2,992	2 805	3 754	3 000	2 789	3 961	3 794	2 969	3 252	2 169	2 550		8 644			
Dochody skarbowe *g* *h*	Niemcy *i*	820	554	577	604	579	553	662	592	543	621	617	501	581	598	577	710	683	
	Stany Zj.	326	187		306	179	197	333	273	219	342	229	3 024	435	199	247	411	233	

a Rok 1928=100. *b* Wskaźnik, eliminujący wahania sezonowe. *c* Rok 1930=100. *d* Wskaźniki zmienione wskutek nowej metody obliczeń, zastosowane przez Departament of Labor. *e* Wagony naładowane w tysiącach. *f* Anglja, Francja, Stany Zjedn.— weszło i wyszło łącznie, tylko okręty naładowane, Niemcy — naładowane oraz obciążone balastem. *g* W miljonach waluty danego kraju. *h* Anglja, Francja, Niemcy — dochody z podatków i opłat, Stany Zjedn. — ogólne dochody skarbowe. Przeciętne miesięczne ob'liczono dla lat budżetowych. *i* Łącznie z udziałem krajów związkowych.

WYDATKI I DOCHODY PAŃSTWA

Tysiące złotych

Wyszczególnienie	1933/34			1934/35				Prelimin. 1935/36
	Sumy roczne	IV-XI	IX	Budżet	IV	VIII	IX	
Wydatki ogółem	2206375	1013902	176973	2184552	1032435	172602	174480	2132861
Wydatki zwyczajne	2129379	979220	173168	2106260	990721	164798	137784	2061049
„ nadzwyczajne	76996	34682	3805	81292	41714	7804	6696	71812
Administracja	2189742	1003887	174673	2156722	1015502	169900	172830	2123531
Władze naczelne	17890	8801	1499	18493	8653	1594	1346	18435
Ministerstwa: *a*								
Spraw Zagranicznych	41595	23587	3671	40218	20123	3255	3078	40000
„ Wojskowych	761964	343481	57577	761700	373907	63163	60448	761700
„ Wewnętrznych	196948	95965	16143	197167	96967	15965	17439	197168
Skarbu	140310	56174	10270	116316	52064	8631	9135	110200
Sprawiedliwości	94377	45202	7754	91640	41939	7150	7131	91640
Przemysłu i Handlu	33773	14440	2207	40435	20509	3435	3446	42000
Komunikacji	19441	9278	1798	19471	8276	1513	1436	19000
Rolnictwa i Ref. Roln.	21162	9794	1709	41274	11966	1941	2027	33000
Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	318231	154877	26405	311558	148012	25884	24441	293500
Opieki Społecznej	86977	38984	5899	64664	31204	5169	4157	57502
Poczt i Telegrafów	1238	618	96	1216	626	120	105	1216
Emerytury	153917	74112	12460	157000	74970	12326	13056	152600
Renty inwalidzkie i pensje	126862	62628	10447	102900	52203	861	8553	103570
Długi Państwa	175057	65946	16748	192670	74 83	11147	17032	202000
Przedsiębiorstwa *b*	7949	4399	100	9626	7974	1352	216	8226
Fundusze *b*	8684	5616	2200	18204	8959	1350	1434	1104
Dochody ogółem	1869046	876678	155096	2136254	1032435	172602	174480	1983744
Dochody zwyczajne	1781825	838265	146466	1869954	833610	135189	149874	1851107
„ nadzwyczajne	87221	38413	86 0	266360	198825	37413	24606	132637
Administracja	1194852	540352	92470	1411635	702965	116112	115416	1273494
Dochody skarbowe z podatków i opłat	974308	442276	74508	982273	452950	70641	82111	1024776
Inne dochody administac.	220544	98076	17962	429362	250015	45471	33305	248718
Przedsiębiorstwa *d*	41822	18376	2882	60124	16132	2021	4575	67371
Monopole *d*	627509	315521	58998	646195	309571	52129	54317	630000
Monopol solny	48963	25585	4676	50025	26100	4600	4800	46650
„ tytoniowy	333615	168814	30000	340000	173002	33000	32001	330000
„ spirytusowy	211116	103237	21027	220675	90895	13028	16014	219750
„ zapałczany	16914	11285	1895	15440	8474	1	2	13600
Loterja państwowa	16901	6600	1400	20055	11100	1500	1500	20000
Fundusze *d*	4863	2429	746	18300	3767	2340	172	12879

a) Prezydent, Sejm i Senat, Prezydjum Rady Ministrów, Najwyższa Izba Kontroli Państwa, b) Dopłata Skarbu Państwa, c) Dochody nadzwyczajne składają się z danin majątkowych, 10% dodatku do danin publicznych, oraz innych dochodów nadzwyczajnych, włączonych do pozycji „Inne dochody administracyjne". d) Wpłaty do Skarbu Państwa.

KONIAK „MARTEAU" dla znawców

WPŁYWY Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLÓW.

Tysiące złotych

Wyszczególnienie	1933/34			1934/35					Preliminarz 1935-36
	sumy roczne	IV-IX	IX	Budżet	IV=IX Liczby bezwz.	IV=IX w % budżet.	VIII	IX	
Ogółem	1601816	757797	133 06	1628468	762521	*46,8*	122770	136428	1.654776
Podatki bezpośrednie	520552	234424	39668	525.00	254·61	*48,4*	37596	46626	554500
w tem: gruntowy	59037	26262	5.43	62000	27686	*44,7*	4193	4467	63000
od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	74260	33889	9289	70000	37544	*53 6*	6840	8088	72000
przemysłowy	178196	82476	14156	180000	82977	*46,1*	14152	15036	184000
dochodowy *a*	174424	76938	8612	171000	79500	*46,5*	9532	9299	191500
od kapitałów i rent	4679	2337	278	5500	2131	*38,7*	465	267	5500
od energji elektrycznej	6102	2430	355	7500	2405	*32,1*	297	360	7500
Podatki pośrednie	171903	71260	9829	141253	72552	*51,4*	11491	15601	154106
w tem: od wina	1970	835	114	1900	832	*43,8*	115	104	1900
„ piwa	7835	4688	827	8124	4979	*61,3*	968	832	8000
„ cukru	121906	47803	6166	93150	51798	*55,6*	8225	12228	103000
„ drożdży	12214	5298	813	10500	4970	*47,3*	812	909	13150
„ olejów miner.	24129	10811	1758	23172	8937	*38,6*	1278	1419	22450
akcyzowe opłaty patentowe	2149	1001	50	2000	578	*28,9*	30	61	2000
Cło	96397	50569	8115	125000	36550	*29,2*	6429	5389	960 0
w tem: cło przywozowe	78637	39967	6086	112000	31292	*27,9*	5522	4468	85900
wpływy uboczne									9400
cło wywozowe	17358	10348	1976	12200	5076	*41,6*	884	907	700
Opłaty stemplowe	99440	47475	7790	102000	42488	*41,7*	6694	6761	93000
Daniny majątkowe *b*	22589	9289	4091	2720	18186	*66,9*	3631	2417	40950
10% nadzwyczajny dodatek do podatków pośrednich i 15% nadzwyczajny dodatek do podatków bezpośrednich opłat stemplowych	63426	29259	5015	61620	28814	*46,8*	4800	5317	86220
Monopole	627509	315521	58998	646195	309570	*47,9*	52129	54317	630000

Sprawę uchwalania budżetu regulują art. art. 4 i 25 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. w brzmieniu nadanem ustawą z dnia 2 sierpnia 1926 r. (Dz. U. R .P. Nr. 44, poz. 267). Ustawa państwowa (Ustawa Skarbowa) ustala corocznie budżet państwa na następny rok budżetowy.

Sejm winien być zwołany corocznie najpóźniej w październiku na sesję zwyczajną. Rząd składa Sejmowi na sesji projekt budżetu (preliminarz budżetowy) wraz z załącznikami nie później niż na 5 miesięcy (31 października) przed rozpoczęciem następnego roku budżetowego (1 kwietnia). Od chwili złożenia Sejmowi preliminarza budżetowego sesja sejmowa nie może być zamknięta dopóki: 1) budżet nie zostanie uchwalony albo 2) nie wpłyną niżej przytoczone terminy. Sejm winien uchwalić budżet najdalej w ciągu 3½ mies. od daty złożenia projektu przez Rząd (czyli do dnia 15 lutego), w przeciwnym razie Senat przystępuje do rozważania złożonego projektu. Senat może zmienić lub odrzucić uchwalony przez Sejm projekt ustawy budżetowej; jeżeli Senat w ciągu 30 dni (najdalej do 15 marca) nie prześle Sejmowi swojej uchwały w sprawie budżetu wraz z przyjętemi zmianami, uważa się, że nie podnosi zarzutów przeciw projektowi. Sejm uchwala zmiany proponowane przez Senat — zwykłą większością albo odrzuca je większością 11/20 głosujących; jeżeli Sejm w ciągu 15 dni (czyli najdalej do dnia 30 marca po otrzymaniu budżetu z przyjętemi przez Senat zmianami nie poweźmie ponownej uchwały, uważa się poprawki Senatu za przyjęte.

Prezydent Rzplitej ogłasza budżet jako ustawę w brzmieniu:

1) uchwalonem przez Sejm, jeżeli Sejm i Senat budżet w ustalonych terminach rozpatrzyły i Sejm przyjął albo odrzucił poprawki Senatu;

2) uchwalonem przez Sejm, albo przez Senat, jeżeli tylko Sejm, względnie Senat uchwalił budżet w oznaczonym terminie;

3) projektu rządowego jeżeli ani Sejm ani Senat nie powzięły — w oznaczonych terminach, uchwał co do całości budżetu. Pkt. 3 nie ma zastosowania, jeżeli Sejm odrzuci w całości projekt budżetu przedłożony przez Rząd.

Jeżeli Sejm jest rozwiązany, a budżet na dany rok budżetowy lub przynajmniej prowizorjum budżetowe na czas aż do zebrania się nowego Sejmu nie jest uchwalony, Rząd ma prawo czynić wydatki i pobierać dochody w granicach zeszłorocznego budżetu aż do uchwalenia przez Sejm i Senat prowizorjum budżetowego, które Rząd obowiązany jest złożyć Sejmowi na pierwszem posiedzeniu po wyborach.

BANK POLSKI.

Bank Polski jest spółką akcyjną o kapitale 150 miljonów złotych i składa się z 1.500.000.— akcji po 100.— zł. Akcje są imienne i okazicielskie. Akcje okazicielskie mogą być w odcinkach nie przewyższających 100 akcji przyczem ogólna ilość akcji okazicielskich nie może przekraczać 15% kapitału zakładowego.

Właściciele akcji imiennych mają prawo brania udziału w Walnym Zebraniu. Prawo głosu daje 25 akcji — przyczem nikt nie może mieć więcej jak 500 głosów.

Władzami Banku są:

1) Walne Zebranie, 2) Rada Banku, 3) Prezes, 4) Dyrekcja, 5) Komisja Rewizyjna.

Walne Zebranie wybiera Radę Banku i Komisję Rewizyjną. Uchwały Walnego Zebrania dotyczące zmian statutu oraz likwidacji Banku w czasie trwania przywileju emitowania banknotów, wymagają zatwierdzenia władzy ustawodawczej. Rada Banku nadaje ogólny kierunek działalności Banku i nadzoruje czynności organów wykonawczych Banku.

Rada składa się z Prezesa, Viceprezesa, 12 członków i 3 zastępców.

Prezesa i Viceprezesa mianuje Prezydent Rzplitej na wniosek Rady Ministrów na okres pięcioletni. Ministerstwo Skarbu ma prawo złożyć w ciągu trzech dni sprzeciw przeciwko wyborowi któregokolwiek z członków Rady lub zastępców.

Prezes ma prawo zawieszać uchwały Rady, o ile wykraczają one przeciwko ustawom, statutowi Banku lub interesowi państwowemu. Uchwała nie podlega wykonaniu, o ile Minister Skarbu w ciągu trzech dni potwierdzi sprzeciw Prezesa.

Bank Polski ma prawo emitowania banknotów, które mają moc umarzania zobowiązań w nieograniczonej wysokości.

Oprócz emitowania banknotów Bank Polski ma prawo do prowadzenia całego szeregu czynności bankowych — jak dyskonto weksli, udzielanie pożyczek zabezpieczonych wartościami wymienionemi w statucie, kupno i sprzedaż złota, srebra, walut obcych i dewiz i inne czynności bankowe. Obieg biletów (bankowych) musi mieć conajmniej w 30% pokrycie kruszczowe, jeżeli pokrycie złota spadnie poniżej 30%, to fakt ten pociąga za sobą opodatkowanie obiegu banknotów na rzecz Państwa. Pozostałe 70% musi mieć pokrycie w wekslach, papierach procentowych i t. p.

Do obowiązku Banku należy udzielanie Skarbowi Państwa bezprocentowego kredytu do 100 miljonów złotych, oraz bezpłatne przyjmowanie wpłat i dokonywanie wypłat w imieniu Skarbu.

W zyskach Banku, o ile one przenoszą 8%, a nie przekraczają 12% Skarb ma udział do połowy, powyżej 12% Skarb otrzymuję 2/3 zysku.

P. K. O.

Pocztowa Kasa Oszczędności jest instytucją państwową z oddzielną osobowością prawną.

Pocztowa Kasa Oszczędności działa przy pomocy urzędów pocztowych.

Prowadzi ona obrót czekowy, przyjmuje składki oszczędnościowe oraz prowadzi inne czynności bankowe.

Władzami są:

Prezes, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej, Rada Zakładowa oraz misja Rewizyjna mianowana przez Ministra Skarbu.

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.

Jest instytucją państwową z oddzielną osobowością prawną i własnym majątkiem. Udziały w Banku posiadają Skarb i przedsiębiorstwa państwowe.

Bank został utworzony dla finansowania przedsiębiorstw państwowych i prywatnych, samorządów i spółdzielni.

Bank poza własnemi kapitałami, na które składa się kapitał zakładowy i rezerwowy administruje różnemi funduszami państwowemi, jak fundusz gospodarczy, fundusz pomocy instytucyj kredytowych i innemi.

Papiery Banku to jest listy zastawne i obligacje mają prawa papierów pupilarnych. Ponadto Bank ma szereg przywilejów oraz nie płaci podatków, z wyjątkiem podatku gruntowego i od nieruchomości.

Władzami Banku są:

Prezes, Dyrekcja i Rada Nadzorcza, przez którą Minister Skarbu sprawuje nadzór nad działalnością Banku.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY.

Jest instytucją państwową o odrębnej osobowości prawnej, stworzoną celem współdziałania w przeprowadzeniu reformy rolnej i udzielaniu rolnikom kredytu.

Bank, poza własnemi kapitałami administruje funduszami budżetowemi, udzielonemi na cele osadnictwa, odbudowy, hodowli, meljoracji, pomocy dla inwalidów i t. p.

Pożyczek udziela Bank analogicznie, jak Bank Gospodarstwa Krajowego w listach zastawnych, obligacjach lub w gotówce.

Bank Rolny jest zwolniony od podatków bezpośrednich i posiada pewne przywileje przy egzekucji swych należności.

Władzami Banku są:

Prezes, Rada Nadzorcza i Dyrekcja.

Radę Nadzorczą oraz Dyrekcję powołuje Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

BANK AKCEPTACYJNY.

W związku z akcją oddłużeniową rolnictwa, oraz ułatwieniami dla instytucji kredytowych przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych, Skarb Państwa za pośrednictwem stworzonego w tym celu Banku Akceptacyjnego wypłaca odpowiednie sumy instytucjom wierzycielskim tytułem pomocy Skarbu Państwa wzamian za obniżenie przez te instytucje odsetek pobieranych od dłużników przy zawieraniu układów konwersyjnych.

Zadaniem Banku Akceptacyjnego jest ułatwienie przeprowadzenia konwersji krótkoterminowych zobowiązań rolniczych, powstałych przed dniem 1 lipca 1932 r., zaciągniętych w instytucjach kredytu zorganizowanego. Konwersja ta przeprowadzana jest na drodze zawierania układów konwersyjnych pomiędzy dłużnikami a instytucjami wierzycielskiemi, przyczem istotną treścią układu jest rozterminowanie zobowiązania do lat 7 z zastosowaniem jedno, względnie dwuletniej karencji, przy jednoczesnem obniżeniu oprocenetowania od objętych układami wierzytelności do 6¼% rocznie.

DANINY SAMORZĄDOWE

Skarbowość samorządu terytorjalnego w zakresie dochodów normuje zasadniczo ustawa z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884), obowiązująca na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem Województwa Śląskiego.

Wykonanie tej ustawy poruczono Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Rozporządzenie celem wykonania powyższej ustawy wydał Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu dnia 23 listopada 1932 r. (Dz. U. R. R. Nr. 113, poz. 937).

Rozporządzenie to zostało częściowo zmienione rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 maja 1934 r., wydanem w porozumieniu z Ministrem Skarbu (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 400).

Związki samorządowe pobierają podatki bądź w postaci samoistnych podatków, bądź też w postaci dodatków do państwowych podatków.

Nadto związki te mają udział w niektórych podatkach państwowych.

Uchwały w sprawie pobierania samoistnych podatków samorządowych winny być powzięte w formie statutów podatkowych.

Uchwały związków samorządowych w sprawie pobierania samoistnych podatków samorządowych podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych, a to tak pod względem legalności, jak i celowości tych uchwał; natomiast uchwały w sprawie pobierania dodatków samorządowych do państwowych podatków wymagają zatwierdzenia przez władze nadzorcze tylko w wypadkach, przewidzianych:

a) w tejże ustawie w art. 11 (dodatki do państwowych opłat od wyrobu i przerobu spirytusu, od wyrobu drożdży, oraz sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych, tudzież do państwowych opłat od wyrobu i magazynowania napojów winnych) i w art. 15 (dodatek do państwowych procentowych opłat stemplowych od aktów notarjalnych),

b) w ustępie drugim art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505) podwyższenie dodatków do państwowego podatku gruntowego).

Uchwały związków samorządowych w sprawie pobierania opłat i specjalnych dopłat, przewidzianych w art. 27—32 wspomnianej ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, nie podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych.

Uchwała zatwierdzona ma moc obowiązującą od dnia jej powzięcia, jeżeli w uchwale lub zatwierdzeniu nie jest oznaczony dzień późniejszy.

Wymiar i pobór samoistnych podatków samorządowych uskutecznia zarząd związku samorządowego lub organ, przez ten zarząd upoważniony. Wymiar, pobór i ściąganie dodatków samorządowych do podatków i opłat państwowych uskutecznia ten sam organ urzędowy, który jest powołany do wymiaru, poboru i ściągania tej daniny państwowej, z którą wiąże się dodatek.

Wymiaru i poboru dodatków samorządowych do państwowego podatku dochodowego dokonywa władza samorządowa z wyjątkiem dodatku samorządowego do państwowego podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę; do tego dodatku ma zastosowanie powołany wyżej ogólny przepis o wymiarze i poborze dodatków samorządowych do podatków (opłat) państwowych.

Stawki danin samorządowych są określone bądź w ustawie, bądź w rozporządzeniu wykonawczem, bądź też w okólnikach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wydanych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.

Związki samorządowe są obowiązane uchwalać corocznie pobór i wysokość dodatków do państwowych podatków (opłat) i to nie tylko odnośnie do dodatków, podlegających zatwierdzeniu władzy nadzorczej, lecz także i dodatków, niewymagających zatwierdzenia.

Natomiast samoistne podatki samorządowe mogą być pobierane na podstawie zatwierdzonych przez władzę nadzorcza statutów przez dłuższy, aniżeli roczny okres czasu, o ile władza nadzorcza w decyzji zatwierdzającej nie ograniczy zgóry terminu poboru odnośnego podatku do jednego roku podatkowego.

O wymiarze samoistnych podatków samorządowych winien być każdy płatnik zawiadomiony indywidualnie przez doręczenie orzeczenia wymiarowego, o ile ustawy lub statuty podatkowe nie przewidują odmiennego sposobu zawiadomienia.

W razie poboru dodatku samorządowego do podatków (opłat) państwowych zarząd związku samorządowego winien normy dodatków podać do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w sposób, w danej miejscowości przyjęty. Taksamo winny być ogłoszone uchwały w przedmiocie pobierania samoistnych podatków i opłat.

W ogłoszeniach uchwał o poborze danin samorządowych winna być wskazana data i liczba decyzji władzy nadzorczej o zatwierdzeniu tych uchwał.

Dopóki więc nie nastąpi ogłoszenie odnośnych uchwał, związki samorządowe nie mogą pobierać podatków, opłat i dodatków do podatków (opłat) państwowych.

Od wymiaru samoistnych danin samorządowych przysługuje płatnikowi prawo wniesienia odwołania w ciągu czternastu dni do władz nadzorczych za pośrednictwem władzy, która dokonała wymiaru.

Odrębne odwołania od wymiaru dodatków do podatków państwowych są dopuszczalne tylko w razie zaprzeczenia prawa związku samorządowego do pobierania dodatków wogóle lub według stopy, określonej w orzeczeniu wymiarowem.

Poza tym wypadkiem odwołania od wymiaru dodatków do podatków winny być wnoszone łącznie z reklamacjami, skargami lub odwołaniami przeciwko wymiarowi podatków państwowych.

Dodatki samorządowe dzielą losy podatków państwowych od których zostały obliczone.

Nieuiszczone we właściwym terminie samoistne daniny samorządowe ściąga się w drodze przymusowej z doliczeniem kosztów egzekucyjnych i kar za zwłokę według postanowień ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 721), zmienionej częściowo rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 maja 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46 poz. 401).

W czasie jednak obowiązywania rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnem władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 poz. 580), zmienionego częściowo rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 24) i z dnia 28 stycznia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 78), koszty egzekucyjne będą pobierane według przepisów tegoż rozporządzenia.

Nadto poważniejsze źródła dochodowe stwarzają dla związków samorządowych inne przepisy ustawowe, jak:

1) ustawa z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr. 6 poz. 32), zmieniona częściowo ustawą z dnia 25 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz. 276),

2) ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 r. o podatku od lokali (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76 poz. 718) (dla gmin miejskich),

3) ustawa z dnia 20 marca 1931 r. o samoistnem podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 172), zmieniona częściowo rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz.U.R. P. Nr. 84 poz. 613),

4) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 sierpnia 1931 r. o podatku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 89 poz. 697),

5) ustawa z dnia 17 grudnia 1931 r. o państwowym podatku od energji elektrycznej (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr. 76 poz. 720).

Po przedstawieniu powyższych ogólnych zasad danin samorządowych zaznacza się, jakie podatki, względnie opłaty i dopłaty samorządowe przysługują poszczególnym związkom samorządowym.

A) Gminy wiejskie mają przyznane następujące źródła dochodowe:

1) udział we wpływach z dodatków do państwowego podatku od gruntów (bez podwyżki z roku 1924) i budynków, położonych na ich obszarze do wysokości 40% i analogicznie samoistny podatek od gruntów państwowych w b. dzielnicy rosyjskiej (z dozwolonego art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505 najwyższego łącznego obciążenia gruntów i budynków).

Tu się zauważa, że samorządowe dodatki do państwowego podatku gruntowego wynoszą:

a) najwyżej 100% (art. 14 ustęp pierwszy ustawy z dnia 15 czerwca 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505) państwowego podatku gruntowego wraz z progresją (oddzielnym dodatkiem, przewidzianym w art. 2 tejże ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505), jednak bez 100%-wej podwyżki, wprowadzonej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33 poz. 339), czyli w rzeczywistości dodatki te wynoszą obecnie najwyżej 50% państwowego podatku gruntowego wraz z progresją,

b) nadto za zezwoleniem władzy nadzorczej najwyżej 50% tychże dodatków, atoli bez progresji (art. 14 ustęp drugi ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505).

2) samoistny podatek od kopalń, położonych w ich okręgu,

3) samoistny podatek od lokali (tylko gminy wiejskie o charakterze miejskim),

4) samoistny podatek od zbytku mieszkaniowego,

5) samoistny podatek hotelowy,

6) udział we wpływach z 25%-go, względnie 30%-go dodatku do państwowego podatku przemysłowego (połowa sumy, pobranej przez powiatowe związki samorządowe od przedsiębiorstw, wykonywanych na obszarze tych gmin),

7) udział we wpływach z 30%-go względnie 15%-go dodatku do państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji i z dodatku do opłaty monopolowej (skarbowej) od spirytusu (⅓ część wpływów, otrzymanych przez powiatowe związki samorządowe),

8) udział w 100%-ym, względnie 200%-ym dodatku do państwowych opłat od

wyrobu i sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych (połowa wpływów, otrzymanych z odnośnych gmin przez powiatowe związki samorządowe),

9) udział w 50%-ym dodatku do państwowych opłat stemplowych od pism, tyczących się przeniesienia własności nieruchomości (połowa wpływów, otrzymanych przez powiatowe związki samorządowe od nieruchomości, znajdujących się na obszarze tych gmin),

10) podatek od zaprotestowanych weksli w wysokości ½% sumy wekslowej, pobierany łącznie z opłatą państwową od protestu,

11) samoistny podatek od spadków i darowizn, zamieniony obecnie na okres 3-ch lat, ewentualnie krótszy, na 10%-wy dodatek do państwowego podatku od spadków i darowizn (wpływy z tego dodatku przekazuje się komunalnemu funduszowi pożyczkowo-zapomogowemu, utworzonemu na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 448),

12) samoistny podatek od plakatów, szyldów i anonsów,

13) samoistny podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk,

14) samoistny podatek od prawa polowania,

15) opłaty za używanie gminnych urządzeń i zakładów dobra publicznego,

16) opłaty administracyjne,

17) myta,

18) dopłaty (dodatkowe opłaty) drogowe,

19) ewentualne opłaty zamiast świadczeń drogowych w naturze (szarwarku),

20) ewentualne inne opłaty, utrzymane w mocy przez ustawę o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych,

21) specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania gminnych urządzeń, zakładów dobra publicznego i przedsiębiorstw komunikacyjnych, posługujących się specjalną własną nawierzchnią (tramwaje i kolejki),

22) samoistny podatek wyrównawczy,

23) podatek wojskowy zasadniczy.

B) Gminom miejskim są przyznane następujące źródła dochodowe:

1) podatek samorządowy od gruntów bądź jako dodatek do państwowego podatku gruntowego, bądź też jako samoistny podatek — także od gruntów, wolnych od państwowego podatku gruntowego, w tem od gruntów państwowych w b. dzielnicy rosyjskiej (z dozwolonego art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505 najwyższego łącznego obciążenia gruntów — bez podwyżki z roku 1924 — gminy miejskie niewydzielone korzystają do wysokości 70%, gminy zaś miejskie wydzielone do wysokości 90%),

2) 100%-wy dodatek do państwowego podatku od placów budowlanych,

3) samoistny podatek od kopalń, położonych w ich okręgu,

4) podatek od budynków bądź w postaci dodatku do państwowego podatku od nieruchomości, bądź też w postaci samoistnego podatku,

5) udział w podatku od lokali,

6) samoistny podatek od zbytku mieszkaniowego,

7) samoistny podatek hotelowy,

8) 25%-wy, względnie 30%-wy dodatek do państwowego podatku przemysłowego od przedsiębiorstw, wykonywanych na ich obszarze,

9) 15%-wy (m. st. Warszawa 20%-wy) udział w państwowym podatku dochodowym, a w b. dzieln. pruskiej nadto dodatek do państwowego podatku dochodowego,

10) udział we wpływach z 30%-go względnie 15%-go dodatku do państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji i z dodatku do opłaty monopolowej (skarbowej) od spirytusu w wysokości 50% ogólnej sumy wpływów,

11) 100%-wy względnie 200%-wy dodatek do państwowych opłat od wyrobu i sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych,

12) samoistny podatek od towarów, przywożonych drogami żelaznemi lub wodnemi z wyjątkiem b. dzielnicy pruskiej,

13) 25%-wy dodatek do państwowego podatku od energji elektrycznej (dodatek ten pobiera się w gminach miejskich, liczących ponad 25.000 mieszkańców),

14) 50%-wy dodatek do państwowych opłat stemplowych od pism, tyczących się przeniesienia własności nieruchomości, położonych na obszarze tychże gmin,

15) podatek od zaprotestowanych weksli w wysokości ½% sumy wekslowej, pobierany łącznie z opłatą państwową od protestu,

16) 50%-wy dodatek do państwowych procentowych opłat stemplowych od aktów notarjalnych w b. zaborze rosyjskim,

17) samoistny podatek od spadków i darowizn, zamieniony obecnie na okres 3-ch

lat, ewentualnie krótszy, na 10%-wy dodatek do państwowego podatku od spadków i darowizn (wpływy z tego dodatku przekazuje się komunalnemu funduszowi pożyczkowo-zapomogowemu, utworzonemu na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 448),

18) samoistny podatek od plakatów, szyldów i anonsów,
19) samoistny podatek od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk,
20) samoistny podatek od prawa polowania,
21) samoistny podatek od psów,
22) ewentualne inne podatki samoistne,
23) samoistny podatek inwestycyjny,
24) opłaty za używanie miejskich urządzeń i zakładów dobra publicznego,
25) opłaty administracyjne,
26) myta i opłaty kopytkowe,
27) dopłaty (dodatkowe opłaty) drogowe,
28) ewentualne opłaty zamiast świadczeń drogowych w naturze (szarwarku),
29) opłaty targowe,
30) ewentualne inne opłaty, utrzymane w mocy przez ustawę o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych,
31) specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania miejskich urządzeń, zakładów dobra publicznego i przedsiębiorstw komunikacyjnych, posługujących się specjalną własną nawierzchnią (tramwaje i kolejki),
32) podatek wojskowy zasadniczy.

C) Powiatowe związki samorządowe mają przyznane następujące źródła dochodowe:

1) udział we wpływach z dodatków do państwowego podatku od gruntów — bez podwyżki z roku 1924 — i budynków, a to z dozwolonego art. 14 ustawy z dnia 15 czerwca 1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 505 najwyższego łącznego obciążenia gruntów i budynków na obszarze gmin wiejskich do wysokości 50%, na obszarze zaś gmin miejskich, niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych, udział we wpływach z dodatków do państwowego podatku od gruntów do wysokości 20% i analogicznie samoistny podatek od gruntów państwowych w b. dzielnicy rosyjskiej,
2) samoistny podatek od kopalń, znajdujących się na ich obszarze,
3) udział we wpływach z 25%-go, względnie 30%-go dodatku do państwowego podatku przemysłowego od przedsiębiorstw, wykonywanych na obszarze gmin wiejskich (w połowie),
4) 15%-wy udział w państwowym podatku dochodowym, przypisanym w gminach wiejskich, a w b. dzielnicy pruskiej nadto dodatki do państwowego podatku dochodowego w obrębie gmin wiejskich,
5) udział we wpływach z 30%-go, względnie 15%-go dodatku do państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji i z dodatku do opłaty monopolowej (skarbowej) od spirytusu w wysokości 30% ogólnej sumy wpływów (w tem 10% na rzecz gmin wiejskich),
6) udział w 100%-ym, względnie 200%-ym dodatku do państwowych opłat od wyrobu i sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych na obszarze gmin wiejskich (połowa wpływów),
7) udział w 50%-ym dodatku do państwowych opłat stemplowych od pism, tyczących się przeniesienia własności nieruchomości, położonych na obszarze gmin wiejskich (połowa wpływów),
8) samoistny podatek od psów,
9) ewentualne inne podatki samoistne,
10) samoistny podatek inwestycyjny,
11) opłaty za używanie powiatowych urządzeń i zakładów dobra publicznego,
12) opłaty administracyjne,
13) myta,
14) specjalne opłaty i dopłaty (dodatkowe opłaty) drogowe,
15) ewentualne inne opłaty, utrzymane w mocy przez ustawę o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych,
16) specjalne dopłaty na pokrycie kosztów założenia i utrzymania powiatowych urządzeń, zakładów dobra publicznego i przedsiębiorstw komunikacyjnych, posługujących się specjalną własną nawierzchnią (tramwaje i kolejki).

D) Dla samorządu wojewódzkiego, który ma dopiero powstać, przeznacza ustawa 10% samorządowych podatków od gruntów*), budynków, przemysłu i handlu.

Aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego powyższe dochody przypadają:

a) w b. dzielnicy rosyjskiej powiatowym związkom samorządowym, względnie gminom miejskim wydzielonym z powiatowych związków samorządowych na pokrycie wydatków, które w myśl ust. 2 ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 829) obciążać mają samorząd wojewódzki.

b) w b. dzielnicy austrjackiej Tymczasowemu Wydziałowi Samorządowemu we Lwowie w likwidacji na pokrycie wydatków, połączonych ze spełnianiem zadań, przewidzianych w ustawie z dnia 30 stycznia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 61; w miarę likwidowania Tymczasowego Wydziału Samorządowego odnośne dochody przejmuje Skarb Państwa, a to stosownie do postanowień ustępu pierwszego art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 7 poz. 40).

c) w b. dzielnicy pruskiej gminom miejskim na ich obszarze, a powiatowym związkom samorządowym poza obszarem gmin miejskich.

Ponadto przyznano Samorządowi Wojewódzkiemu ⅓ część wpływów z dodatku do opłaty monopolowej (skarbowej) od spirytusu.

Tutaj się zauważa, że w opłacie monopolowej od 1 litra 100°-go spirytusu na cele konsumcyjne mieści się udział związków samorządowych i samorządu wojewódzkiego w wysokości 14% obowiązującej w każdym czasie opłaty monopolowej.

Aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego wpływy z dodatku do opłaty monopolowej (skarbowej) od spirytusu przypadają:

a) w b. zaborze rosyjskim na rzecz Skarbu Państwa na pokrycie wydatków, które w myśl art. 2 ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90 poz. 829) mają obciążać samorząd wojewódzki,

b) w b. zaborze austrjackim na rzecz Skarbu Państwa na pokrycie wydatków, połączonych ze spełnianiem zadań, przewidzianych w ustawie z dnia 30 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11 poz. 61),

c) w województwach poznańskiem i pomorskiem na rzecz wojewódzkich związków komunalnych na rachunek dotacyj, przewidzianych w ustępie 2) art. 35 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych.

W końcu nadmienia się, że z dniem 13 lipca 1933 r. weszła w życie ustawa z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 294), obowiązująca na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem Województwa Śląskiego.

Ustawa ta m. in. określa związki samorządu terytorjalnego nazwą „związki samorządowe" i „powiatowe związki samorządowe", wprowadza w całem Państwie zbiorowe gminy wiejskie z gromadami, oraz znosi w b. zaborze pruskim wójtostwa i obszary dworskie.

USTAWA KARNO - SKARBOWA

(Ustawa karna skarbowa z dnia 18 marca 1932 (D.U.R.P. Nr. 34, poz. 355) i Rozp. Prezydenta RP. z dnia 23 sierpnia 1932 o stosowaniu przepisów u. k. s. do przestępstw skarbowych, polegających na naruszeniu przepisów w zakresie: podatku od cukru, podatku od olejów mineralnych, sztucznych środków słodzących, wywozu zagranicę złota, prawa lotniczego, opłaty od kart do gry oraz państwowego podatku przemysłowego (D.U.R.P. Nr. 72, poz. 657).

Przepisy ustawy karno-skarbowej mają zastosowanie do przestępstw, popełnionych przez przekroczenie przepisów celnych, monopolowych, akcyzowych i dotyczących obrotu z w. m. Gdańskiem. Celem ustawy jest zabezpieczenie sankcjami karnemi dochodów Skarbu Państwa przed możliwem uszczupleniem (defraudacje podatkowe), względnie ukaranie tych, którzy przekraczają przepisy, wydane w celu ułatwienia kontroli nad źródłami tych dochodów (kary porządkowe).

Ukaraniu według ustawy podlegają osoby cywilne i wojskowe oraz cudzoziemcy i obywatele polscy, przebywający zagranicą, o ile chodzi o przestępstwo popełnione

*) W myśl art. 50 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o izbach rolniczych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr. 2 poz. 16) 50% (połowę) dodatku samorządowego do państwowego podatku gruntowego, przypadającego na rzecz samorządu wojewódzkiego, otrzymują izby rolnicze.

na szkodę Skarbu Państwa Polskiego i o ile zawarte umowy inaczej nie stanowią. Ustawa określa w art. od 5 do 9 rodzaj winy, w szczególności nie zwalnia od kary mimo braku złego zamiaru (wina nieumyślna), nakazuje pociągać do odpowiedzialności zarówno głównych sprawców, jak i uczestników i podżegaczy, a także karać za usiłowanie przestępstw nie porządkowych. Zwolnić natomiast od kary tego, który przed wdrożeniem dochodzeń uiścił uszczuploną należność i wydał władzy skarbowej ewentualnych wspólników (premja za doniesienie). Kary dzielą się na kary majątkowe (kara pieniężna i konfiskata) oraz karę pozbawienia wolności; ponadto musi przestępca uiścić pojedyńczą uszczuploną należność, a niezależnie od tego właściwa władza skarbowa może orzec utratę udzielonego upoważnienia przemysłowego lub handlowego (koncesji); po prawomocnem skazaniu kara pieniężna jest ustalona w wielokrotności uszczuplonego dochodu, albo też w kwotach skarbowych, np. od 10 do 500 zł.

Prócz tych kar można względnie w niektórych wypadkach należy nałożyć karę konfiskaty przedmiotu przestępstwa, o ile go zdołano przychwycić, w przeciwnym zaś razie karę pieniężną w wysokości, odpowiadającej wartości przedmiotu, który miał ulec konfiskacie. Władza skarbowa w niektórych wypadkach może zwolnić przedmiot przestępstwa od konfiskaty po złożeniu przez interesowanego odpowiedniej kwoty lub na prośbę jego może zmienić konfiskatę na karę pieniężną. W art. 20 i 21 ustawy jest przewidziane nałożenie aresztu zastępczego na wypadek, gdyby kara pieniężna okazała się nieściągalną dla braku majątku lub ze względu na stosunki rodzinne, przyczem każde 20 zł. zamienia się na 1 dzień aresztu, granicę tę jednak władza może zwiększać. Odmiennie od ustawodawstwa karnego powszechnego ustawa postanawia, że w razie zbiegu przestępstwa wieloczynowego, t. j. kilku przekroczeń różnych przepisów, lub jednoczynowego, t. j. naruszenie jednem przekroczeniem kilku przepisów, należy przestępcę osobno ukarać za każde naruszenie przepisu.

Artykuły od 23 do 29 określają okoliczności obciążające, które należy brać pod uwagę przy wymiarze kary i przy zastosowaniu których wymierza się z reguły samoistną karę aresztu. Nadzwyczajne łagodzenie kary z art. 31 i 32 można stosować tylko przy wyjątkowo ważnych okolicznościach łagodzących.

Odpowiedzialność osób trzecich przedstawia się bardzo surowo; odpowiedzialne majątkowo są bowiem nietylko osoby, w zastępstwie których przestępca kierował przedsiębiorstwem, ale także ci, którzy bezwiednie osiągnęli jakąkolwiek korzyść z przestępstwa, popełnionego przez członka rodziny lub podwładnego w przedsiębiorstwie.

Ustawa w art. 40 do 43 rozróżnia trzy rodzaje przedawnień: 1) przedawnienie ścigania przestępstwa, które następuje po 3-ch latach przy przestępstwach nieporządkowych, a po 1 roku dla przestępstw porządkowych t. j. o ile do upływu 3-ch względnie 1 roku od dnia popełnienia przestępstwa władza nie wdroży dochodzeń, winnych nie może dotknąć żadna kara, 2) przedawnienie wyrokowania po 9-ciu latach dla przestępstw nie porządkowych i 3-ch latach dla przestępstw porządkowych, to znaczy, że do upływu tych terminów od dnia popełnienia czynu musi być orzeczenie względnie wyrok prawomocny, w przeciwnym razie sprawa zostaje umorzona i 3) przedawnienie wykonania kary, które następuje, o ile do lat 6-ciu względnie 3-ch od dnia wydania wyroku lub orzeczenia nie wykonano kary. Poza temi przepisami przedawnienie nie zależy od innych warunków, ani też nie ulega zawieszeniu z innych powodów. Artykuły od 45 do 135 wymieniają przepisy, których przekroczenie karze się według niniejszej ustawy oraz oznaczają kary za przekroczenia; w szczególności oznaczone są: 1) w art. 45 do 56 przestępstwa celne, 2) w art. 57 do 76 przestępstwa przepisów o monopolu tytoniowym, 3) w art. 77 do 99 przestępstwa monopolu spirytusowego, 4) w art. 100 do 105 przestępstwa monopolu solnego, 5) w art. 106 do 113 przestępstwa monopolu zapałczanego, 6) w art. 114 i 115 przestępstwa monopolu loterji, 7) w art. 116 do 120 przekroczenia przepisów o opodatkowaniu piwa, 8) w art. 121 do 125 przekroczenia przepisów o opodatkowaniu wina i miodu syconego, 9) w art. 126 do 129 przekroczenia przepisów o opodatkowaniu węgla i kart do gry, 10) w art. 130 do 132 przekroczenia przepisów o patentach akcyzowych, 11) w art. 133 do 135 przekroczenia przepisów o obrocie towarowym z w. m. Gdańskiem.

Ograniczając omówienie przekroczeń poszczególnych przepisów do podanego wyżej taksatywnego wymienienia i odesłania czytelnika do ustaw specjalnych, chcemy zwrócić uwagę na część drugą niniejszej ustawy o właściwości i postępowaniu.

a) Właściwemi władzami do wydawania wyroków i orzeczeń są:

1. Sądy, o ile przestępstwo jest zagrożone karą samoistnego aresztu, chociażby tylko ze względu na okoliczności obciążające.

2. Władze skarbowe I i II instancji w sprawach o przestępstwa, zagrożone karą pieniężną i konfiskatą — przyczem przestępstwa celne i naruszające przepisy o obrocie towarowym z w. m. Gdańskiem należą do właściwości Dyrekcyj Ceł i Urzędów Celnych, inne zaś do właściwości Izb Skarbowych i Urzędów Skarbowych Akcyz i Monopolów.

W razie jednoczynowego zbiegu przestępstw, właściwość pozostaje niezmieniona tak, że sąd karze obwinionego aresztem lub go zwalnia, niezależnie zaś od tego władza skarbowa wydaje odrębne orzeczenie — w praktyce jednak w takich wypadkach przekazuje władza skarbowa sądowi także do rozstrzygnięcia sprawę przekroczenia przepisu, podlegającą właściwości władzy skarbowej.

Wyjątkiem od postanowień o właściwości władz skarbowych jest postanowienie art. 138 na podstawie którego sądy są zawsze właściwemi: 1) o ile przez przestępstwo skarbowe naruszył sprawca także przepisy ustawy karnej powszechnej lub innych ustaw (o lichwie), których naruszenie ścigają sądy np. przy kradzieży tytoniu z plantacji lub z magazynu, zachodzi zbrodnia, względnie występek, lub przekroczenie kradzieży i przekroczenie ustawy o monopolu tytoniowym. W tym wypadku sąd zachowuje właściwość aż do prawomocnego ukończenia sprawy, choćby związek między naruszeniem natury skarbowej, a naruszeniem innej ustawy ustał, 2) o ile obwinionego aresztowano, chociażby sąd go wypuścił na wolność oraz 3) o ile, jak już wyżej wspomniano, władza skarbowa za zezwoleniem wyższej instancji przekazuje sprawę rozstrzygnięciu sądowemu.

b) Wdrożenie postępowania należy z zasady do władzy skarbowej, która, niezależnie od tego, kto pierwej o przestępstwie otrzymał wiadomość, przeprowadza dochodzenia i albo prowadzi sprawę dla wydania orzeczenia, albo też odstępuje ją władzy sądowej. Nadto na żądanie prokuratora lub sądu ma władza skarbowa obowiązek udzielania wszelkich potrzebnych wyjaśnień i przeprowadzenia dochodzeń.

Właściwość miejscowa władz skarbowych jest zależna od miejsca popełnienia przestępstwa, w razie braku tegoż, od miejsca zamieszkania sprawcy, w dalszym ciągu od miejsca wykrycia przestępstwa, przyczem władza skarbowa może delegować inną władzę skarbową do przeprowadzenia dochodzeń, a właściwość może ulegać zmianie bądź na prośbę obwinionego, bądź też dla oszczędzenia kosztów.

Właściwość rzeczowa władz skarbowych zależy od wysokości grożącej kary pieniężnej, a mianowicie do 2.000 zł. jest właściwym Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów względnie Urząd Celny, powyżej tej kwoty — Izba Skarbowa lub Dyrekcja Ceł. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zmiany tej granicy, przyczem bierze się pod uwagę najwyższą karę pieniężną, a nawet podwójną ze względu na okoliczności obciążające. W razie zbiegu wieloczynowego przestępstwa granicę stanowi najwyższa kara pieniężna dla jednego przestępstwa. Przeprowadzenie dochodzenia należy z reguły do władz skarbowych I instancji, w wyjątkowych jednak wypadkach może dochodzenia prowadzić władza II instancji i wtedy bez względu na wysokość kary pieniężnej władza II instancji jest właściwą do wydania orzeczenia.

W art. 147 do 209 ustawa podaje wskazówki co do przeprowadzenia sprawy od wykrycia przestępstwa aż do wykonania kary. Do wykrycia przestępstw skarbowych z zakresu, objętego niniejszą ustawą, powołane są przedewszystkiem organa kontroli skarbowej oraz urzędnicy celni i straż graniczna, które to organa są uprawnione w dziedzinie ceł do przeprowadzenia dodatkowej kontroli celnej wewnątrz kraju poza miejscem urzędowania Urzędów Celnych, a w dziedzinie podatków spożywczych i monopolów oraz ceł do czuwania nad ścisłem przestrzeganiem przepisów o podatkach spożywczych, monopolach i cłach i do śledzenia czynów karygodnych, wykrywania ich i zawiadamiania o nich właściwej władzy. Celem wykonania tych obowiązków mogą się organa wykonawcze posługiwać następującemi środkami:

1. Kontrolowanie oraz badanie towarów, przeszukiwanie i rewizja dokumentów i ksiąg w zakładach przemysłowych i handlowych, podlegających urzędowemu nadzorowi skarbowemu.

2. Dokonywanie dotychczasowego zajęcia przedmiotów, co do których zachodzi podejrzenie, że stoją w związku z przestępstwem skarbowem, rewizja osobista, rewizja pomieszczeń, podejrzanych o przechowywanie takich przedmiotów i to na polecenie władzy I instancji lub też w razie grożącego niebezpieczeństwa usunięcia przedmiotów, bez takiego polecenia, w obecności organu bezpieczeństwa lub dwu świadków, przy równoczesnem spisaniu protokółu oraz korzystania z ogólnych uprawnień, służących organom bezpieczeństwa publicznego przy ściganiu przestępstw z K. K., o ile to przestępstwo stoi w związku z przestępstwem skarbowem. Policja państwowa narówni z organami skarbowemi jest obowiązana ścigać przestępstwa skarbowe oraz udzielać

aystencji organom skarbowym. Wszystkie inne władze, tak państwowe jak też i samorządowe, są obowiązane udzielać pomocy organom skarbowym, a w razie wykrycia przestępstwa skarbowego donieść o niem władzy skarbowej, a nadto dokonać we własnym zakresie zabezpieczenia przedmiotu i sprawcy. Przy każdem wykryciu przestępstwa musi być sporządzony protokół karny, który w razie obecności obwinionego winien zawierać jego tłumaczenie się i podpis, względnie powody odmowy, o ile nie zechciał protokółu podpisać. Przedmioty przestępstwa winny być oddane na przechowanie bądź Urzędowi Skarbowemu lub też Urzędowi Gminnemu. Prócz zajęcia przedmiotów władza skarbowa może nałożyć na majątek obwinionego zabezpieczenie grożącej kary, o ile zachodzi uzasadniona obawa, że w przyszłości nie będzie można kary wykonać. Obwinionemu służy przeciw nałożeniu zabezpieczenia prawo zażalenia do wyższej instancji bez mocy wstrzymującej, która sprawę rozstrzyga ostatecznie. Orzeczenie władzy skarbowej jest dostateczne dla uzyskania zabezpieczenia sądowego.

Umarzanie postępowania karnego zachodzi wtedy, kiedy wynik dochodzeń wykazuje albo brak znamion przestępstwa, albo też brak podstaw do ścigania; właściwemi zaś do umorzenia władzami są: władza skarbowa I instancji w tych wypadkach, które podlegają jej rozstrzygnięciu, we wszystkich innych — władza skarbowa II instancji, a więc także i w tych, które podlegają sądowi; mimo tego jednak prokurator może w takich wypadkach, nie zgodzić się na umorzenie i prowadzić sprawę dalej, a władza skarbowa jest obowiązana przesłać mu odnośne akta i udzielić odpowiednich wyjaśnień. Do umorzenia sprawy z powodu przedawnienia lub małej wagi potrzeba zezwolenia Ministra Skarbu, który może upoważnić naczelników władz I i II instancji do umarzania pewnej kategorji spraw i który skorzystał z tego, upoważniając naczelników władzy II instancji do umarzania spraw z powodu przedawnienia, jednak tylko wtedy, jeżeli przedawnienie nastąpiło bez winy urzędnika (ustęp 2 § 78 rozp. Ministra Skarbu oraz Sprawiedliwości z 22. IV. 1932 Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 362).

Władza skarbowa może już umorzoną przez siebie sprawę ponownie wdrożyć, o ile wyjdą na jaw nieznane przedtem okoliczności. O umorzeniu sprawy musi obwiniony otrzymać zawiadomienie na piśmie, o ile był przesłuchiwany względnie sam tego zażądał.

Przy wstępnem dochodzeniu, jak już wspomniano, następuje zajęcie przedmiotów, na których ciąży kara konfiskaty, lub też takich, mogącemi mieć moc dowodową, za pokwitowaniem, które się bezwarunkowo posiadaczowi tych przedmiotów należy, nadto zaś o ile do dni 8 władza nie wyda zajętych przedmiotów, ma strona prawo zażądać od władzy decyzji zajęcia na piśmie, przeciw której służy jej środek prawny do wyższej instancji bez mocy wstrzymującej. Obwinionemu, przebywającemu poza granicą bez stałego miejsca zamieszkania, może władza zająć nietylko powyżej wspomniane przedmioty, t. j. przestępstwa i dowodowe, ale także wszystkie inne będące jego własnością na zabezpieczenie kary pieniężnej. Sprzedaż zajętych przedmiotów może nastąpić tylko na mocy prawomocnego wyroku lub orzeczenia, przedtem zaś wyjątkowo tylko wtedy, o ile przechowywanie groziło zepsuciem, znacznem obniżeniem wartości, np. owoce, mąka i t. d., albo też koszta przechowywania byłyby znaczne w stosunku do wartości przedmiotów, np. konie, bydło i t. d. Wtedy przedmioty te pozbywa się w drodze licytacji z wyjątkiem przedmiotów monopolowych, jak spirytus, tytoń, sól i t. p.; właściciel może jednak zażądać wydania tych przedmiotów za poprzedniem złożeniem wzamian ich wartości szacunkowej lub udzieleniem zabezpieczenia, kwota jednak nie może być niższa przy przedmiotach podpadających jakiejkolwiek opłacie skarbowej, jak ta opłata. W tym celu o terminie sprzedaży musi być zawiadomiony na dostateczną ilość czasu naprzód tak obwiniony, jak też i inne osoby, które roszczą sobie prawo do zajętych przedmiotów. Nie mogą być jednakże wogóle wydane przedmioty, potrzebne do prowadzenia śledztwa lub też takie, których wolny obrót jest zakazany.

Jeżeli obwiniony jest nieznany, wówczas przedmioty względnie ich wartość przypada Skarbowi Państwa na podstawie osobnego orzeczenia, wydanego po 3-ch miesiącach od dnia publicznego wezwania obwinionego do zgłoszenia się. O ile zaś w ciągu 6-ciu miesięcy zgłosi pretensję osoba trzecia do tego przedmiotu, ma prawo zażądać decyzji na piśmie, orzekającej karę konfiskaty przedmiotu lub tej kwoty, uzyskanej ze sprzedaży, przeciw której może się odwołać do wyższej władzy lub też do sądu.

Zatrzymanie obwinionego o przestępstwo karno-skarbowe może nastąpić w pięciu wypadkach, a mianowicie: 1) jeżeli stawiał opór lub usiłował uciec, 2) jeżeli konieczne jest sprawdzenie tożsamości, 3) jeżeli przebywa stale zagranicą, a zachodzi obawa uchylenia się od sądu i kary, 4) jeżeli zachodzi obawa ucieczki, ze względu na brak majątku, zajęcia lub innych okoliczności, łączących go z krajem, 5) jeżeli pozostawienie go na wolności mogło zaszkodzić śledztwu ze względu na możność porozumienia się ze wspólnikami i świadkami. W wypadkach pod 1), 3) i 4) można zaniechać zatrzymania, o ile przestępstwo jest zagrożone tylko karą majątkową, a obwiniony złoży kaucje w wysokości najwyższej kary, przewidzianej za to przestępstwo. W dalszem postępowaniu władza skarbowa albo zarządza wypuszczenie obwinionego i wtedy prowadzi nadal sprawę, albo też zatrzymuje go i przekazuje sprawę do rozstrzygnięcia sądowi, decyzję zaś co do tego musi powziąć natychmiast najdalej do 48 godzin w myśl zasad prawa karnego powszechnego.

Przy przeprowadzeniu dochodzeń ma prawo władza skarbowa wzywać do przesłuchiwania obwinionego, świadków i znawców pod rygorem przymusowego dostawienia przez organa własne lub policyjne, a w razie niestawienia się obwinionego wydać orzeczenie zaoczne. Przy przesłuchaniu obwinionego należy mu podać do wiadomości, o jaki czyn karygodny jest posądzony, o ile nie był obecny przy spisaniu protokółu karnego. Tak samo należy stosować powyższe postanowienia do osób, na które nakłada się odpowiedzialność, natomiast orzeczenie o roszczeniach do przedmiotu przestępstwa może nastąpić bez przesłuchania roszczących. Wszyscy obwinieni i odpowiedzialni mogą ustanowić sobie obrońcę lub pełnomocnika w myśl przepisów kodeksu postępowania karnego. Tak samo osoba wezwana w charakterze świadka jest obowiązana do stawiennictwa i złożenia zeznań, może się jednak od nich uchylić na mocy przepisów kodeksu postępowania karnego. Władza skarbowa przesłuchuje świadków i znawców bez zaprzysięgania uprzedzając tylko przesłuchiwanych o odpowiedzialności karnej za niezgodne z prawdą zeznania (art. 140 K. K.); o ile zaś władza uważa za konieczne przesłuchanie świadka pod przysięgą, musi się w tym celu odnieść do władzy sądowej. Znawcy i świadkowie mają prawo do wynagrodzenia zgodnie z przepisami powszechnego prawa karnego.

W art. 176 przewiduje ustawa dobrowolne poddanie się karze, które może nastąpić tylko na prośbę obwinionego w sprawach, nie zagrożonych karą samoistnego aresztu, a jedynie karą majątkową. Wobec tego obwiniony nie powinien wnosić próśb, a organom skarbowym nie wolno spisywać protokółu o dobrowolne poddanie się w takich sprawach, jak np. tajny wyszynk, potajemne gorzelnictwo i t. d. Obwiniony winien przy wniesieniu prośby ofiarować na poczet kary pewną sumę pieniężną, nie niższą niż zagrażająca kara i wyrazić zgodę na konfiskatę, nadto przyjąć obowiązek uiszczenia pojedyńczej ukróconej należytości oraz zrzec się formalnego wydania orzeczenia karnego. Ponieważ, wnosząc taką prośbę, mógłby obwiniony opuścić jeden z warunków i spowodować przewleczenie sprawy względnie odmowę, przeto Ministerstwo Skarbu wydało gotowe druki na dobrowolne poddanie się karze, najwygodniej zatem jest dla obwinionego bądź przy sposobności spisania protokółu karnego, bądź też później zgłosić się osobiście do najbliższego organu skarbowego i ustnie prosić o spisanie protokółu dobrowolnego poddania się karze, który zawiera wszystkie wyżej wymienione wymogi. Przy spisaniu takiego protokółu może obwiniony prosić równocześnie o złagodzenie kary stosownie do art. 31 u. k. s. Rozstrzygnięcie w sprawie zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze należy do tej władzy skarbowej, która ma prawo wydać w tej sprawie orzeczenie karne. Przy złagodzeniu jednak właściwość władz I instancji obejmuje tylko sprawy o przekroczenia porządkowe bez ograniczenia, w innych zaś sprawach mogą władze I instancji tylko opuszczać w całości lub części karę konfiskaty przedmiotów niezakazanych w wolnym obrocie, zaś władza skarbowa II instancji ma prawo przyzwalać na dobrowolne poddanie się karze we wszystkich innych sprawach z opuszczeniem kary konfiskaty i zniżeniem równoczesnem grzywny do połowy, albo też zniżeniem grzywny do ¼ części i zastosowaniem konfiskaty, natomiast Minister Skarbu ma prawo łagodzenia kary bez ograniczenia. O udzieleniu zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze powiadamia się obwinionego decyzją z wymienieniem rodzaju przestępstwa i odnośnego przepisu ustawy. Obwiniony ma prawo cofnąć prośbę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się karze, o ile do trzech miesięcy nie otrzyma powyższej decyzji. Dobrowolne poddanie się karze powoduje takie same skutki, jak prawomocne orzeczenie karne, t. j. zaciąga się do rejestru karnego, ewentualnie powoduje utratę uprawnień skarbowych i t. d.

Jeżeli złagodzenie kary przy dobrowolnem poddaniu się karze przekracza granicę właściwości danej władzy, to może ona przedłożyć sprawę do rozstrzygnięcia wyższej władzy, albo też może sama odrzucić, o ile nie znajduje powodów do złagodzenia, a jest właściwą do wydania orzeczenia karnego ze względu na wysokość zagrażającej kary. Przeciw takiej decyzji oraz przeciw odmowie zezwolenia nie przysługuje obwinionemu żaden środek prawny.

Władza skarbowa na mocy niniejszej ustawy ma przywilej swobodnego uznania mocy dowodowej zebranych środków dowodowych z ograniczeniem, że nie mogą stanowić podstawy orzeczenia te motywy, których obwinionemu nie przedstawiono przy przesłuchaniu, chyba, że wezwany obwiniony nie stawił się do przesłuchania. Władza ma obowiązek dokładnie rozważyć całokształt materjału dowodowego i uwzględnić bezstronnie wszystkie dowody na korzyść i niekorzyść obwinionego — przyczem prawo łagodzenia kary przysługuje: a) władzom I instancji w sprawcah porządkowych bez ograniczenia, w innych — do ½ grożącej kary pieniężnej z opuszczeniem częściowem lub całkowitem kary konfiskaty, b) władzy II instancji, w sprawach rozstrzygniętych przez I instancję, prawo łagodzenia nieograniczone, w innych zaś (kara wyżej 2.000 zł.) do ¼ części grożącej kary pieniężnej z opuszczeniem całkowitem lub częściowem kary konfiskaty. Minister Skarbu ma nieograniczone prawo łagodzenia i może rozszerzyć zakres prawa łagodzenia kary niższych instancyj. Orzeczenie karne wydaje władza na piśmie i z zasady jest doręczone przez władzę I instancji bez względu na to, która władza orzeczenie to wydała tak obwinionemu, jak i zainteresowanym pełnomocnikom, kuratorom i osobom trzecim zgodnie z przepisami powszechnego prawa karnego. Art. 185 ustawy wymienia taksatywnie, jakie wymogi musi zawierać orzeczenie, brak któregokolwiek punktu może spowodować uchylenie orzeczenia z powodu wadliwości orzeczenia.

Przeciw orzeczeniu karnemu władzy skarbowej może skazany wnieść albo zażalenie do wyższej władzy, albo też wniosek o przekazanie sprawy do postępowania sądowego w przeciągu dni 7, licząc od dnia następnego po doręczeniu.

W razie wybrania przez obwinionego drogi sądowej, orzeczenie władzy skarbowej traci moc, a sąd rozstrzyga sprawę na nowo. Obwiniony może przed rozstrzygnięciem sądowem cofnąć wniosek o przekazanie sprawy do postępowania sądowego, a wnieść zażalenie do wyższej władzy skarbowej w terminie dni 7 od doręczenia orzeczenia. Jeżeli jest kilka osób skazanych, z których jedna tylko wniosła wniosek o przekazanie sprawy sądowi, to władza skarbowa przesyła całą sprawę wszystkich obwinionych sądowi do rozstrzygnięcia. Zażalenie lub wniosek może obwiniony wnieść ustnie tej władzy skarbowej I instancji, która doręczyła orzeczenie, może także wnieść wprost do wyższej instancji lub też do sądu. O ile wniosek lub zażalenie zostanie wniesione po terminie 7-dniowym, to odrzuca go ta władza, która wydała orzeczenie; przeciw temu służy obwinionym prawo rekursu do wyższej władzy w przeciągu 7 dni. Rekurs przeciw odrzuceniu zażalenia rozstrzyga władza skarbowa powołana do rozstrzygnięcia zażalenia, a rekurs przeciw odrzuceniu wniosku rozstrzyga sąd i w razie uwzględnienia rekursu równocześnie władza skarbowa rozstrzyga samo zażalenie, a władza sądowa wdraża postępowanie. Władza, która wydała orzeczenie, nie może go zmienić, a władza skarbowa, rozstrzygając zażalenie, nie może kary podwyższyć, tylko zatwierdzić lub złagodzić, może jednak uchylić z powodu wadliwości postępowania i nakazać wydanie nowego orzeczenia tej samej lub innej władzy. Od orzeczeń wydanych w II instancji, nie przysługuje żaden środek prawny.

Przywrócenie do stanu pierwotnego może nastąpić na wniosek interesowanego, zgłoszony do dni 7 po ustaniu przeszkody, która spowodowała przekroczenie terminu do stawienia się celem przesłuchania albo wniesienia zażalenia względnie wniosku o przekazanie sprawy do postępowania sądowego. Przywrócenie zależy od swobodnego uznania władzy i przeciw odmowie przywrócenia nie służy obwinionemu żaden środek prawny. W interesie obywateli leży dążyć do odpowiedniej nowelizacji tych postanowień w kierunku przyznania interesowanym środka prawnego przeciw odmowie zezwolenia na przywrócenie terminu.

Do wykonania orzeczeń władz skarbowych jest uprawniona władza I instancji po upływie 14 dni od chwili prawomocności. Orzeczenia te mają to samo znaczenie i pociągają za sobą te same skutki, co prawomocne wyroki sądowe, w szczególności obwiniony nie może być skazany powtórnie za ten sam czyn. Wyjątkiem od tej zasady jest postanowienie, że władza sądowa na posiedzeniu niejawnem może na wniosek prokuratora unieważnić orzeczenie władzy skarbowej, skoro się okaże, że władza skarbowa rozstrzygnęła sprawę, która ze względu na zagrażającą karę samoistnego aresztu należała do właściwego sądu.

Sprzedaż przedmiotów skonfiskowanych, należy do właściwości władz skarbowych nawet wtedy, gdy konfiskatę orzekł sąd, o ile równocześnie na tych przedmiotach nie ciąży orzeczenie konfiskaty innej władzy, prócz skarbowej i sądowej, wydane na zasadzie innych ustaw.

Inne przedmioty nieskonfiskowane, musi władza wydać temu, u którego je zajęła lub też właścicielowi po prawomocności orzeczenia. O ile skazany nie uści kary pieniężnej, wchodzi w jej miejsce orzeczony areszt zastępczy, o wykonaniu którego decyduje władza skarbowa I instancji i w tym celu zwraca się do sądu grodzkiego miejsca zamieszkania lub pobytu skazanego. Jeżeli skazany uiści część kary pieniężnej podczas odbywania aresztu, wtedy władza skarbowa I instancji opuszcza taką część kary aresztu, jaka odpowiada zapłaconej kwocie.

Osoby, które przebywają zagranicą, winny być natychmiast po przyjeździe, o ile już prawomocność orzeczenia zapadła, przytrzymane i w razie nieuiszczenia kary pieniężnej bezzwłocznie odstawiono do sądu celem wykonania kary aresztu.

Prócz tego na skazanym ciąży obowiązek zwrotu kosztów, nałożonych w orzeczeniu karnem. Koszta te są następujące: 1) spowodowane dostawieniem obwinionego lub zajętych przedmiotów, 2) połączone z utrzymaniem lub przechowywaniem oraz ze sprzedażą zajętych przedmiotów, o ile co do tych nie oznaczono kary konfiskaty i o ile nie były przechowywane w magazynach urzędowych, 3) należności, wpłacone świadkom, znawcom oraz asystencji przy rewizji i przesłuchaniu lub też innych czynnościach. Zwrot kosztów tych nakłada się solidarnie na wszystkich obwinionych. Koszty te nie podlegają zamianie na areszt, a ściągane są w ten sam sposób, jak kary pieniężne.

Postępowanie sądowe w sprawach karnych nie różni się zasadniczo od postępowania skarbowego. Sądy mają tę wyższość, że mogą przesłuchiwać obwinionych świadków lub znawców pod przysięgą. Właściwemi rzeczowo są sądy okręgowe, przy których utworzono specjalne do spraw karno-sądowych wydziały karno-skarbowe, względnie do pewnych spraw sądy grodzkie.

W postępowaniu przed sądami, o ile zachodzi brak w niniejszej ustawie jakiego przepisu, stosuje się przepisy powszechnego prawa karnego. Do oskarżenia jest powołany z zasady prokurator, który wnosi w przepisany sposób akt oskarżenia lub wniosek o zarządzenie rozprawy głównej w ciągu dni 7 od otrzymania aktów sprawy, którego odpis musi udzielić władzy skarbowej, a przewodniczący wydziału karno-skarbowego naznacza termin rozprawy lub w razie istotnych braków zwraca akta do uzupełnienia prokuratorowi. O ile prokurator nie znajduje podstaw do ścigania, zwraca akta władzy skarbowej, która albo się przychyla do tego wniosku i zwraca akta prokuratorowi, albo też sama składa akt oskarżenia. W myśl niniejszej ustawy władza skarbowa ma te same prawa, co prokurator i jest zupełnie od prokuratora niezależna, przez swego pełnomocnika ma prawo wglądu każdej chwili do akt, zasięgania wiadomości o stanie sprawy, stawiania wniosków w kierunku wprowadzenia śledztwa i zaskarżania wszelkich rozstrzygnięć i wyroków sądowych. Wnioski pełnomocnika muszą być brane tak samo pod uwagę, jak i prokuratora, a poparcie oskarżenia przez pełnomocnika wystarcza do zarządzenia rozprawy. Obecność tego pełnomocnika jest jednak konieczna wówczas, o ile władza skarbowa sama złożyła akt oskarżenia, jednak i wtedy musi być na rozprawie prokurator. Rozprawa, wydawanie wyroków i wykonanie kary odbywa się w myśl przepisów prawa karnego powszechnego z odpowiedniemi wprowadzonemi niniejszą ustawą zmianami.

Od wyroków sądu okręgowego, wydanego w I instancji, mogą obwinieni założyć jedynie skargę do Sądu Najwyższego, który orzeka przy zastosowaniu odpowiednich przepisów postępowania karnego.

Ostatnie postanowienia niniejszej ustawy wprowadzają instytucję wznowienia postępowania, które mogą rozpocząć władze z urzędu lub na prośbę skazanego, przyczem władze mają szersze uprawnienia co do wznowienia; koniecznym warunkiem wznowienia jest wyjście na jaw nowych okoliczności, wskazujących, że nastąpiło: a) dla skazanego niesłusznie skazanie lub nałożenie odpowiedzialności, b) dla władzy niesłuszne uniewinnienie lub niedostateczne ukaranie. Na żądanie skazanego może nastąpić wznowienie tylko w takim wypadku, jeżeli okoliczności, uzasadniające żądanie wznowienia, nie były mu znane w toku postępowania lub też nie mógł z nich korzystać. Dobrą stroną dla skazanego jest postanowienie, że wskutek wznowienia na jego żądanie ewentualnie powtórne orzeczenie kary nie może być surowsze od poprzedniego.

Wznowienie może nastąpić tylko na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu w sprawach rozstrzygniętych przez władzę skarbową, zaś w sprawach rozstrzygniętych przez sąd mają zastosowanie przepisy prawa karnego powszechnego przy zachowaniu za podstawę zezwolenia na wznowienie warunków, wymienionych w niniejszej ustawie, przyczem dozwolenie wznowienia na żądanie skazanego lub odpowiedzialnego nie wstrzymuje wykonania kary pieniężnej, która po ściągnięciu w razie uniewinnienia zostaje zwrócona, natomiast wstrzymuje karę pozbawienia wolności, rozumie się, że nietylko karę samoistnego aresztu, ale także karę zastępczego aresztu, o ile skazany nie jest w stanie uiścić orzeczonej kary pieniężnej.

Ważnem jest postanowienie, że wznowienie postępowania z urzędu może nastąpić jedynie przed upływem 3-ch lat dla przestępstw nieporządkowych, oraz 1 roku dla przekroczeń porządkowych, licząc od dnia popełnienia czynu.

Nadto art. 240 ustawy karnej skarb. z r. 1926, który pozostał w mocy, upoważnił Ministra Skarbu do uregulowania przepisów, dotyczących przyznania nagród osobom, które wykryły względnie przyczyniły się do wykrycia przestępstw karno-skarbowych, art. 209 porucza wykonanie tej ustawy Ministrom Sprawiedliwości oraz Skarbu, a art. 240 oznacza dzień 1 maja 1932 r. jako termin wejścia w życie tej ustawy.

Na mocy art. 239 powyższej ustawy wydał Minister Skarbu oraz Sprawiedliwości rozporządzenie wykonawcze do ustawy z 22. IV. 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 362) uzupełnione.

Rozp. Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Skarbu z 18. V. 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 453) o właściwości sądów grodzkich.

Rozporządzenia te zawierają określenie właściwości władz skarbowych i sądów oraz wskazówki dla władz skarbowych o sposobie przyjmowania doniesień, prowadzeniu śledztwa i wykonaniu kary, przyczem jest przewidziana możność rozłożenia kary majątkowej na ratalne spłaty.

Na podstawie upoważnienia z art. 240 ustawy z 1926 wydał Minister Skarbu rozporządzenie z 6. III. 1930 (Dz. U. R. P. Nr. 22 poz. 188) o przyznawaniu nagród za przyczynianie się do wykrycia przestępstw podlegających ustawie karnej skarbowej, które przewiduje przyznawanie nagród tak funkcjonarjuszom państwowym (kontrola skarbowa, celnicy, straż graniczna, policja), jak też i prywatnym osobom, o ile przyczyniły się do wykrycia przestępstwa. Nagrody mogą dochodzić do 75% uszczuplonej należności, względnie o ile uszczuplonej należności nie można dokładnie oznaczyć — do 5.000 zł. (tajna gorzelnia). Nagrody w sprawach karnych, w których uszczuplone należności przewyższają kwotę 2.000 zł. przyznaje Ministerstwo Skarbu, niższe — Izby Skarbowe i Dyrekcje Ceł.

PRAWO KARNE

PODSTAWOWE WIADOMOŚCI.

Prawo karne jest nauką o przestępstwie i karze z prawnego punktu widzenia.

I. **Przestępstwo** jest to działanie lub zaniechanie zawinione i zagrożone karą przez ustawę, obowiązującą w czasie jego popełnienia.

Polski kodeks karny zawiera dwustopniowy podział przestępstw:

1) przestępstwa zagrożone karą śmierci lub więzienia powyżej lat 5-ciu są **zbrodniami,**
2) przestępstwa zagrożone karą więzienia do lat 5-ciu, aresztem powyżej trzech miesięcy lub grzywny powyżej 3.000 zł. — są **występkami.**

Wykroczenia są przekazane władzom administracyjnym i dlatego nie są objęte kodeksem karnym.

Działanie lub zaniechanie zagrożone karą aresztu do 3-ch miesięcy i grzywny do 3.000 zł., albo jedną z tych kar jest **wykroczeniem.**

Działaniem przestępnem nazywamy środki jakich używa przestępca, aby dojść do celu.

Skutek przestępny jest to albo zniszczenie, albo wyrządzenie uszczerbku pewnemu dobru prawnemu.

Przestępstwo kwalifikowane ma miejsce wówczas, jeżeli do zaistnienia czynu dołączają się specjalne okoliczności, obciążające oskarżonego. Okoliczności te sąd ustala w każdej sprawie indywidualnie.

Przestępstwo zawodowe zachodzi wówczas, gdy przestępca czerpie środki utrzymania z danego przestępstwa lub danej kategorji przestępstw (np. włamywacz, szczur hotelowy i t. p.).

Przestępstwo z nawyknienia zachodzi wówczas, gdy pewna jednostka ma tendencję do popełniania przestępstwa, choćby nie miała z tego korzyści majątkowych (np. włóczęga).

Przestępstwo powrotne (recydywa) zachodzi wówczas gdy pewna osoba już raz ukarana za jakieś przestępstwo po pewnym czasie znów go się dopuszcza.

Groźba bezprawna jest to zarówno groźba spełnienia przestępstwa (groźba karalna) jakoteż groźba spowodowania postępowania karnego lub rozgłaszania wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego bliskich.

Bliski jest to osoba, która z tytułu pokrewieństwa, powinowactwa przyjaźni lub obowiązku wdzięczności ma prawo liczyć na szczególne względy danej jednostki.

II. **Kara** jest to dolegliwość którą państwo narzuca przestępcy, wyrokiem sądowym naskutek popełnienia przez niego przestępstwa.

Celem kary jest:

1) unieszkodliwienie przestępców niepoprawnych przez zamknięcie ich w więzieniach i zakładach zabezpieczających;
2) poprawienie przestępców poprawnych przez zamknięcie w więzieniach i oddziaływanie na ich psychikę (praca, uczenie zawodu ,składanie oszczędności);
3) odstraszenie przestępców chwili przez warunkowe zawieszenie kary.

Stosowanie kodeksu karnego (co do osób) opiera się na 4-ch zasadach:

1) **zasada terytorjalności** polega na stosowaniu k. k. do wszystkich osób, które popełniły przestępstwo na terytorjum danego państwa, bez względu na to czy są, czy też nie są obywatelami tego państwa;

2) **zasada narodowości podmiotowej** polega na tem, że państwo ma prawo karać swych obywateli za przestępstwa popełnione zagranicą;

3) **zasada narodowości przedmiotowej** polega na tem, że państwo może ukarać cudzoziemca za przestępstwa popełnione zagranicą, jeśli te przestępstwa są szkodliwe dla interesów państwa lub jego obywateli;

4) **zasada represji wszechświatowej** polega na tem, że wszystkie państwa kulturalne zobowiązały się zwalczać solidarnie pewne przestępstwa; sądy tych państw mają prawo karać za te przestępstwa bez względu na miejsce popełnienia, chociażby nie zachodziła żadna z wymienionych 3-ch zasad.

Kodeks karny obowiązujący na terenie całej Rzeczypospolitej od dn. 1. IX. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 571), dzieli się na dwie części: 1) część ogólna zawiera podstawowe ogólne zasady dotyczące wszystkich przestępstw, 2) część szczególna zawiera dokładne postanowienia (stany faktyczne i sankcje) dotyczące poszczególnych przestępstw. Niewątpliwie ważniejszą jest znajomość części ogólnej, gdyż luki dotyczące poszczególnych przestępstw można uzupełnić patrząc do cz. szczególnej kodeksu. Dlatego też w naszych rozważaniach ograniczymy się do omówienia podstawowych instytucyj części ogólnej, zaś z cz. szczególnej poruszymy tylko szczególną ochronę prawną urzędników i przestępstwa urzędnicze.

K. K. — CZĘŚĆ OGÓLNA.

Jeżeli w czasie wyrokowania obowiązuje inny kodeks, niż w czasie popełnienia przestępstwa, wówczas stosuje się nowy kodeks; dawny kodeks należy stosować jeżeli jest względniejszy dla sprawcy.

Kodeks karny polski stosuje się: 1) do wszystkich osób, które popełniły przestępstwo na obszarze Rzplitej, na polskim statku wodnym lub powietrznym, na wodach wewnętrznych lub przybrzeżnych (zas. terytorjaln.);

2) do obywateli polskich, którzy popełnili przestępstwo zagranicą (zas. nar. podm.);

3) do cudzoziemców, którzy zagranicą popełnili przestępstwo przeciw dobru lub interesom: a) Państwa Polskiego, b) obywatela polskiego, c) polskiej osoby prawnej (zas. nar. przedm.).

Czyn popełniony zagranicą jest karalny tylko wówczas, gdy ustawodawstwo obowiązujące w miejscu popełnienia czynu, uznaje ten czyn za przestępstwo; jednak k. k. polski stosuje się zawsze bez względu na przepisy obowiązujące w miejscu popełnienia przestępstwa (zas. nar. przedm.):

1) do urzędników pełniących służbę zagranicą, którzy tam popełnili przestępstwo;
2) do osób, które popełniły przestępstwo w miejscu niepodlegającem żadnej władzy państwowej;
3) do osób, które popełniły przestępstwo: a) przeciwko bezpieczeństwu Rzplitej; b) przeciwko urzędom lub urzędnikom polskim; c) złożyły fałszywe zeznania wobec urzędu polskiego;
4) do osób, których nie postanowiono wydać, a które zagranicą dopuściły się przestępstwa: rozbójnictwa morskiego, fałszowania pieniędzy, handlu kobietami, dziećmi, niewolnikami, narkotykami i t. d. (zasada represji międzynarodowej).

Zbrodnię można popełnić tylko umyślnie, występek także nieumyślnie jeżeli ustawa wyraźnie tak stanowi.

Przestępstwo umyślne zachodzi wówczas, gdy sprawca chce je popełnić albo gdy możliwość skutku przestępnego lub przestępności działania przewiduje i na to się godzi.

Przestępstwo nieumyślne zachodzi: 1) gdy sprawca możliwość skutku przestępnego przewiduje, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że go uniknie (lekkomyślność) jak i wtedy 2) gdy skutku przestępnego lub przestępności działania nie przewiduje, choć może lub powinien przewidzieć (niedbalstwo). Sprawca niepoczytalny nie podlega karze, chyba, że umyślnie wprawił się w stan zakłócenia czynności psychicznej, poto by dokonać przestępstwa. Wobec sprawcy o zmniejszonej poczytalności sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary.

Obrona konieczna polega na odparciu bezpośredniego, bezprawnego zamachu na jakiekolwiek dobro własne lub innej osoby; osoba działająca w obronie koniecznej nie popełnia przestępstwa. Przekroczenie granic obrony koniecznej jest karalne.

Stan wyższej konieczności polega na poświęceniu pewnego dobra celem uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącego dobru własnemu lub cudzemu, jeżeli niebezpieczeństwa nie można inaczej uniknąć. Dobro poświęcone nie może przedstawiać wartości oczywiście większej, niż dobro chronione. Osoba działająca w stanie wyższej konieczności nie podlega karze. Przekroczenie granic wyższej konieczności jest karalne.

Usiłowanie zachodzi wówczas, gdy sprawca w zamiarze popełnienia przestępstwa wykonywa czynność, skierowaną bezpośrednio do urzeczywistnienia tego zamiaru, lecz zamierzonego przestępstwa nie dokonywa (np.: usiłowanie oszustwa, gdy oskarżony wprowadził pewną osobę w błąd, ale jeszcze nie było uszczerbku majątkowego).

Podżegaczem jest ten, kto inną osobę nakłania do popełnienia przestępstwa.

Pomocnikiem jest ten, kto do popełnienia przestępstwa udziela pomocy czynem lub słowem.

Podżegacz i pomocnik odpowiadają niezależnie od odpowiedzialności osoby, która zamierzonego czynu dokonała lub miała dokonać.

Zbieg przestępstw może być: 1) **jednoczynowy,** czyli idealny gdy jedno działanie powoduje kilka przestępstw (np.: ojciec gwałcący córkę odpowiada za zgwałcenie i za kazirodztwo), albo 2) **wieloczynowy,** czyli **realny,** jeżeli zachodzi kilka odrębnych od siebie działań przestępnych (np. kilka kradzieży, lub kradzież, oszustwo i uraz cielesny).

W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw, sąd wymierza karę łączną według jednej z poniższych zasad:

1) **kumulacji,** która polega na arytmetycznem sumowaniu kar; kara łączna nie może być wyższa od poszczególnych rodzajów kar (5 lat aresztu i 15 lat więzienia);

2) **absorbcji** (sędzia bada za jakie przestępstwa kara jest najsurowsza i tę karę wymierza; kara ta pochłania inne, którą stosuje się przy idealnym zbiegu przestępstw;

3) **asperacji** (za każde przestępstwo wymierza się karę indywidualnie, następnie zaś karę najsurowszą podwyższa się).

Jako karę osobno orzeka się karę pozbawienia wolności i obok niej osobno karę grzywny; obok kary śmierci nie wymierza się innej kary zasadniczej.

Zasadniczemi karami są:

1) **Kara śmierci** (przez powieszenie w miejscu zamkniętem, niepublicznie);

2) **więzienie** najmniej 6 miesięcy, najwyżej 15 lat lub dożywotnio; więzień ma obowiązek pracy, można go używać do pracy poza zakładem;

3) **areszt** najmniej tydzień, najwyżej 5 lat, aresztant ma obowiązek pracy według własnego wyboru, nie można go używać do pracy poza zakładem; areszt do 7 dni można odbywać w domu (art. 5 § 2 przepisów wprowadzających k. k.);

4) **grzywna** od 5 do 200.000.— zł. zależnie od stosunków majątkowych sprawcy (zasada równej ofiary). W wypadku nieściągalności grzywny, sąd nakazuje wykonanie pracy na rachunek grzywny (na wolności albo w domu pracy przymusowej).

Karami dodatkowemi są:

1) **utrata praw publicznych** (czyli utrata: a) czynnego i biernego prawa wyborczego do wszystkich instytucyj prawno-publicznych, b) sprawowania godności przysięgłego, c) urzędów i stanowisk publicznych i zdolności do ich uzyskania);

2) **utrata obywatelskich praw honorowych,** (utrata tytułów zaszczytnych, orderów i odznaczeń oraz zdolności do ich uzyskania);

3) **utrata prawa wykonywania zawodu** (lekarz, architekt, adwokat i t. p.);

4) **utrata praw rodzicielskich i opiekuńczych** (w razie dopuszczenia się przestępstwa przeciwko nieletniemu poniżej 17 lat, albo we współdziałaniu z takim nieletnim);

5) **konfiskata przedmiotów majątkowych i narzędzi** (pochodzących z przestępstwa lub przeznaczonych do popełnienia przestępstwa);

6) **ogłoszenie wyroku w pismach** (głównie przy przestępstwach przeciwko czci).

Przy karze śmierci i dożywotniego więzienia sąd orzeka pozbawienie praw obywatelskich na zawsze, przy innych karach na okres 2—10 lat. Sąd po pewnym czasie może skazanemu przywrócić prawa wyborcze, prawa udziału w wymiarze sprawiedliwości, prawa rodzicielskie i opiekuńcze, prawa wykonywania zawodu oraz zdolność do odzyskania innych utraconych praw.

Utrata praw następuje z chwilą uprawomocnienia się wyroku, jednak do okresu utraty praw nie wlicza się okresu odbywania kary pozbawienia wolności (chodzi o większą dotkliwość kary). Sąd może zaliczyć okres tymczasowego aresztowania (całkowicie lub częściowo) na poczet kary pozbawienia wolności.

Jeżeli sąd ma możność wyboru między karą więzienia, a karą aresztu, nie można wymierzyć kary aresztu, jeżeli przestępstwo wynikło z niskich pobudek.

Przy powrocie do przestępstwa sąd może wymierzyć karę wyższą o połowę od najwyższego ustawowego wymiaru kary nie przekraczając jednak ustawowej granicy danego rodzaju kary (15 lat więzienia, 5 lat aresztu).

O ile ze względu na charakter i zachowanie skazanego należy przypuszczać, że mimo niewykonania kary nie popełni nowego przestępstwa, sąd może zawiesić wykonanie kary nie wyższej od dwu lat — na czas 2 do 5 lat.

Sąd zarządza wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie zawieszenia kary popełni nowe przestępstwo z tych samych pobudek lub tego samego rodzaju. Jeżeli sąd w ciągu 3 miesięcy po upływie okresu zawieszenia nie zarządzi wykonania kary, skazanie uważa się za niebyłe, a skazany odzyskuje utracone prawa (prawa wyborcze, prawa udziału w wymiarze sprawiedliwości, prawa rodzicielskie lub opiekuńcze, prawa wykonywania zawodu oraz zdolność do uzyskania innych utraconych praw).

Skazanego na karę pozbawienia wolności można warunkowo zwolnić z odbycia części kary, jeżeli: 1) jego zachowanie się w czasie odbywania kary i osobiste warunki pozwalają przypuszczać, że nie popełni nowego przestępstwa i 2) jeżeli odbył $^2/_3$ orzeczonej kary.

Warunkowo zwolnionego oddaje się pod nadzór ochronny na okres próby (minimum 1 rok).

Jeżeli odwołanie warunkowego zwolnienia nie nastąpiło w ciągu 3 mies. po upływie okresu próby, karę uważa się za odbytą.

Nieletni do 13 lat nie ulega karze, natomiast sąd stosuje środki wychowawcze: 1) upomnienie, 2) oddanie pod dozór odpowiedzialny: a) rodzicom, b) opiekunom lub c) specjalnemu kuratorowi; 3) umieszczenie w zakładzie wychowawczym.

To są środki prewencyjne, a nie represyjne.

Jeżeli oskarżony poniżej 17 lat popełnił przestępstwo bez rozeznania, sąd stosuje środki wychowawcze, jak dla nieletnich poniżej 13 lat. Jeżeli działał z rozeznaniem, sąd orzeka zamknięcie w domu poprawczym do czasu ukończenia 21 lat (środki poprawcze). Wobec nieletniego, który popełnił przestępstwo z rozeznaniem, sąd może zastosować środki wychowawcze, o ile uzna to za celowe. Również w pewnych wypadkach sąd może wogóle zawiesić umieszczenie w zakładzie poprawczym albo warunkowo zwolnić wychowanka, który przebył w zakładzie przynajmniej 6 miesięcy.

O ile nieletni do czasu ukończenia 21 roku nie popełni nowego przestępstwa, skazanie uważa się za niebyłe.

Niezależnie od kar, K. K. przewiduje środki zabezpieczające, które w interesie społecznym umożliwiają sądowi izolowanie, na dłuższy okres czasu, jednostek zagrażających niebezpieczeństwem porządkowi prawnemu.

Sąd może orzec umieszczenie przestępców po odbyciu kary pozbawienia wolności:

1) alkoholików i narkomanów w zakładach leczniczych na 2 lata;

2) przestępców, których czyn jest związany ze wstrętem do pracy — w domu pracy przymusowej na 5 lat;

3) sąd musi orzec umieszczenie przestępców, u których stwierdzono trzykrotny powrót do przestępstwa (czyli ukaranych poraz 4-ty), oraz przestępców zawodowych lub z nawyknienia w zakładzie dla niepoprawnych przynajmniej na 5 lat, z możliwością przedłużenia zamknięcia na dalszych 5 lat (ilość pięcioleci nieograniczona). Przestępców niepoczytalnych, zagrażających bezpieczeństwu i porządkowi prawnemu, zamyka się w zakładach leczniczych. Jednostek niepoczytalnych karać nie wolno. Jeśli niepoczytalność stwierdzono w toku dochodzeń, należy je umorzyć, jeśli w toku rozprawy sąd wydaje wyrok uniewinniający.

O wykonaniu kary, odnośnie do niebezpiecznych przestępców o zmniejszonej poczytalności, sąd decyduje po zwolnieniu ich z zakładu leczniczego, w którym pobyt trwa przynajmniej rok.

Upływ czasu w dziedzinie prawa karnego ma doniosłe znaczenie, ponieważ powoduje t. zw. **przedawnienie.** Przedawnienie polega na tem, że nie można:

1. wszcząć postępowania karnego;
2. wydać wyroku skazującego;
3. wykonać kary, ani zastosować środków zabezpieczających;

jeżeli upłynęła przewidziana przez kodeks ilość lat od daty popełnienia przestępstwa (1 i 2), lub od daty uprawomocnienia się wyroku skazującego (3).

Nowością w polskim kodeksie karnym jest instytucja **zatarcia skazania;** może ono nastąpić po upływie 10 lat od daty odbycia, darowania lub przedawnienia kary, zwolnienia z zakładu zabezpieczającego, albo od dnia odzyskania przez skazanego utraconych praw publicznych lub obywatelskich, praw honorowych. Zatarcie skazania zarządza sąd na wniosek skazanego; skazanie uważa się za niebyłe i z rejestrów karnych usuwa się adnotację o skazaniu.

K. K. — CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA.

Przestępstwa przeciwko władzom i urzędom.

Kodeks karny gwarantuje szczególną ochronę prawną Prezydentowi R. P. rządowi, ministrom, sądom, wojsku, marynarce wojennej, władzom oraz organom państwowym i samorządowym.

W szczególności karalne jest:

1) dopuszczanie się czynnej napaści na osobę Prezydenta lub uwłaczanie czci albo powadze Prezydenta R. P. (art. 125);

2) wywieranie przemocą lub groźbą karalną ,wpływu na czynności urzędowe rządu, ministra lub sądu albo przeszkadzanie tym czynnościom;

3) znieważanie władzy, urzędu, wojska lub marynarki wojennej w miejscu lub w czasie zajęć urzędowych albo publicznie (art. 127);

4) nieprzyzwoite zachowanie się wobec organów państwowych lub samorządowych podczas zajęć urzędowych (art. 128);

5) użycie przemocy lub groźby bezprawnej w celu zmuszenia urzędnika do przedsięwzięcia, czynności urzędowej lub zaniechania prawnej czynności urzędowej (art. 129 i 130);

6) znieważenie lub czynna napaść na urzędnika, lub osobę do pomocy urzędnikowi przybraną, podczas pełnienia obowiązków służbowych (art. 132, 133);

7) przywłaszczanie sobie uprawnień urzędnika i wykonywanie czynności urzędowej (art. 136);

8) używanie podstępnych zabiegów celem uzyskania stanowiska urzędnika lub uprawnienia do wykonywania czynności urzędowej (art. 137);

9) uszkadzanie lub usuwanie z pod rozporządzenia władzy państwowej lub samorządowej przedmiotów znajdujących się w przechowaniu z jej polecenia, oraz uszkadzanie lub usuwanie znaków prawnie umieszczonych przez władzę celem stwierdzenia tożsamości przedmiotu (art. 138 i 139);

10) udzielenie albo obietnica udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie, aby skłonić urzędnika do naruszenia obowiązku służbowego (art. 134);

11) udzielanie korzyści majątkowej lub osobistej urzędnikowi albo innej osobie za naruszenie przez urzędnika obowiązku służbowego (art. 135 — wynagrodzenie ex post).

Jest tu mowa o t. zw. czynnem przekupstwie. Osoba udzielająca korzyści majątkowej podlega karze zawsze, gdy urzędnik naruszył obowiązek służbowy; jeżeli zaś urzędnik pobrał korzyść majątkową lub osobistą za czynność zgodną z przepisami i należącą do jego normalnych czynności, osoba udzielająca korzyści nie popełnia przestępstwa, natomiast urzędnik odpowiada dyscyplinarnie i karnie.

Niezwykle doniosłym jest przepis ścigający udzielanie korzyści majątkowych i osobistych nietylko urzędnikom, lecz również innym osobom. Praktyka sądowa wykazuje, że udzielanie korzyści bezpośrednio urzędnikom, dotyczy przeważnie spraw drobnych, natomiast najpoważniejsze nadużycia wysoce deprawujące administrację państwową polegają na udzielaniu korzyści majątkowych lub osobistych innym osobom, niekoniecznie spokrewnionym z urzędnikiem, które to osoby odgrywają niejako rolę pośredników.

Przestępstwa urzędnicze.

Przestępstwa urzędnicze stanowią ważną pozycję w kodeksie, gdyż ze względów społecznych zawierają wysokie sankcje karne (w niektórych wypadkach do 10 lat więzienia).

Przestępstwa urzędnicze polegają na:

1) działaniu przez urzędnika na szkodę interesu państwowego lub prywatnego przez przekroczenie władzy lub niedopełnienie obowiązku (art. 286);

2) poświadczenie przez urzędnika nieprawdy, co do okoliczności mającej znaczenie prawne (art. 287);

3) pozbawienie człowieka wolności przez niedbalstwo urzędnika (art. 288);

4) ujawnianie przez urzędnika na szkodę Państwa tajemnicy urzędowej (art. 289);

5) przyjmowanie przez urzędnika dla siebie lub innej osoby korzyści majątkowej lub osobistej, albo ich obietnicę, bądź też żądanie takiej korzyści (art. 290, § 1);

6) uzależnianie przez urzędnika czynności urzędowej od otrzymania dla siebie lub innej osoby korzyści majątkowej lub osobistej, albo przyjęcie korzyści lub jej obietnicy za czynności sprzeciwiające się ustawie (art. 290 § 2).

Jest tu mowa o przekupstwie biernem czyli o sprzedajności urzędniczej. Sprzedajność polega na przyjęciu korzyści majątkowej lub osobistej i podlega karze zawsze bez względu na to, czy czynność urzędnika jest zgodna z ustawą, czy też sprzeciwia się ustawie. Korzyść materjalna polega na zwiększeniu mienia, osobista zaś na otrzymaniu czegoś niematerjalnego jednak posiadającego pewną wartość (order, tytuł i t.p.).

Sąd może podwyższyć karę, jeżeli urzędnik dopuścił się jakiegokolwiek przestępstwa podczas urzędowania lub w związku z urzędowaniem (np. obrażenie interesanta przez urzędnika, czyny niemoralne z osobami podwładnemi, względnie z interesantami). Narówni z urzędnikami państwowymi i samorządowymi są traktowane osoby wykonywujące czynności zlecone w zakresie zarządu państwowego lub samorządowego, tudzież funkcjonarjusze wszelkich instytucyj prawa publicznego.

Naruszenie tajemnicy.

Kodeks karny przewiduje sankcje za naruszenie tajemnicy prywatnej zarówno przez osoby prywatne jak i urzędowe.

Przestępstwo zachodzi jeżeli ktoś wbrew swemu obowiązkowi wyjawia prywatną tajemnicę, z którą zapoznał się z związku z wykonywaniem swego zawodu lub funkcji publicznej. Przestępstwa tego dopuścić się może także osoba pomocna przy wykonywaniu zawodu lub funkcji publicznej. Niema przestępstwa, jeżeli wyjawiający tajemnicę, czyni to ze względu na uzasadniony interes publiczny lub prywatny (art. 254).

OD REDAKCJI: — Zawiadamiamy, że proces karny będzie drukowany na łamach Czasopisma Skarbowego.

TOWARZYSTWO EKSPEDYCYJNE I AGENTURA MORSKA
FERDYNAND PROWE
SPÓŁKA z OGR. ODP. w GDYNI

Ekspedycja i odprawa regularnych linji okrętowych w kierunku: ROTTERDAM, ANTWERPJA, BREMA, HAMBURG, RYGA, SZCZECIN. Maklerstwo, zafrachtowanie, ekspedycja, sztauerka — Przyjmowanie wszelkich przesyłek do wszystkich zamorskich portów.

Agenci na Gdynię: Norddeutscher Lloyd — Brema, D. G. „NEPTUN" Brema, Argo Reederei A. G. Brema, Mathies Reederei A. G. Hamburg, Rud. Christ. Gribel — Szczecin.

Telefony Nr.: Maklerka 1878, ekspedycja 20-78, magazyn 23-78, kierownik 26-78
Adres telegraficzny: PROWE GDYNIA
Konto bankowe; Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Gdyni
Powszechny Bank Związkowy w Polsce S. A. Oddział w Gdyni.

ZMIANY, ZASZŁE W CZASIE DRUKU

ORGANIZACJA MINISTERSTWA SKARBU.

Pan Minister Skarbu zarządzeniem z dnia 9 października 1934 r. skasował wydziały w Departamencie Akcyz i Monopolów, Administracyjno- prawny monopolów i Ekonomiczno finansowy. Na ich miejsce natomiast utworzone: Wydział Administracji Monopolów i Gospodarki Spirytusowej.

Zakres działania tych Wydziałów został określony jak następuje:

Do Wydziału 1 Administracji Monopolów należą wszelkie sprawy monopolów: tytoniowego, spirytusowego, solnego i loterji, łącznie ze sprawami ustawodawstwa, orzecznictwa i normowania działalności służby akcyzowej w sprawach tych monopolów, z wyjątkiem spraw, należących do zakresu działania Wydziału Gospodarki Spirytusowej oraz Wydziału Służby Akcyzowej.

Do Wydziału 2 Gospodarki Spirytusowej należą sprawy polityki spirytusowej oraz gospodarki handlowej Państwowego Monopolu Spirytusowego, jako też sprawy wyrobu, oczyszczania, odwadniania i przerobu spirytusu.

Wydział ten załatwia również sprawy opodatkowania kwasu octowego, które wyłącza się z zakresu czynności Wydziału Podatków Pośrednich.

Zarządzenie weszło w życie z dniem 1 listopada 1934 r.

DANINY SAMORZĄDOWE.

A) W Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr. 94 poz. 846 zostało ogłoszone rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych.

Rozporządzenie to m. in. wprowadza w ustawie z dnia 11 sierpnia 1923 r .o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1932 r. Nr. 106 poz. 884) następujące m. in. zmiany:

1) Dodatki samorządowe do scalonego państwowego podatku przemysłowego, przypadające w wysokości 25% podatku państwowego, będą dzielone, począwszy od dnia 1 stycznia 1935 r., pomiędzy związki samorządowe tak, jak są dzielone wpływy z dodatków do państwowych podatków od spożycia, zużycia, względnie produkcji.

2) Co się tyczy samorządowego podatku od spożycia, zużycia, względnie produkcji, to zasady i sposób rozdziału pomiędzy związki samorządowe przypadającej na nie części ryczałtu podatkowego, który na podstawie przepisów o monopolu zapałczanym wpłaca do Skarbu Państwa dzierżawca monopolu zapałczanego, określi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

3) Znosi z dniem 1 kwietnia 1935 r. samoistny podatek samorządowy od towarów, przywożonych drogami żelaznemi lub wodnemi.

4) Samoistny podatek samorządowy od spadków i darowizn zamienia stale na 10%-wy dodatek do państwowego podatku od spadków i darowizn.

5) Uchyla przysługujące władzom samorządowym prawo samoistnego dokonywania wymiaru i poboru dodatków samorządowych do państwowego podatku dochodowego.

B) Nadto ukazało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. w sprawie zmiany przepisów o monopolu spirytusowym i o sprzedaży napojów alkoholowych (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 863), które m .in. określa udział związków samorządowych i samorządu wojewódzkiego w opłacie monopolowej (skarbowej) od spirytusu w wysokości 12%.

W razie niemożności uzyskania stanowiska w służbie państwowej podoficer uzyskuej prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Część podoficerów zawodowych w stopniach chorążych i starszych sierżantów może być zatrzymana w służbie ponad 15-letni okres służby, dosługując się pełnej (100%) emerytury.

DZIAŁALNOŚĆ POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

Przebieg działalności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w ostatnich latach wskazuje wyraźnie, że Zakład przez umiejętne przystosowanie się do nowych warunków życia gospodarczego bardzo szybko zdołał opanować trudności, na które natrafiał w związku z ogólną niekorzystną konjunkturą.

Dzięki specjalnym środkom, przedsięwziętym w celu utrzymania wpływów ze składki na możliwie najwyższym poziomie, oraz dzięki zabezpieczeniu się przed spekulacją pożarową przez przystosowanie wysokości oszacowań budowli do aktualnej wartości tych budowli w danych warunkach gospodarczych, ugruntowana została sytuacja finansowa Zakładu i zapewniona mu została możność normalnego rozwoju.

Rok 1933 był już rokiem działalności normalnej. Zakład nietylko, że w należytych terminach dokonywał wypadł z tytułu odszkodowań, ale ponadto uzyskał znaczne rezerwy gotówkowe, pozwalające oczekiwać jaknajlepszych rezultatów i nadal, biorąc już nawet pod uwagę wahania, jakie mogą zachodzić w rozmiarach szkodowości w poszczególnych okresach rocznych.

Ten stan rzeczy uwidacznia się we wszystkich działach ubezpieczeń prowadzonych przez Zakład, a więc zarówno w przymusowem ubezpieczeniu budowli od ognia, jak i przymusowych ubezpieczeniach od ognia ruchomości rolnych, obejmujących obszar kilkunastu powiatów, jak i w ogniowych ubezpieczeniach dobrowolnych, jak wreszcie w ubezpieczeniach od gradobicia.

Główną dziedzinę działalności Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych stanowi dział przymusowych ubezpieczeń budowli od ognia, góruje on bowiem pod względem obrotów nad innemi działami, w których łączna suma składki przypisanej w roku 1933 wynosiła 5,6 milj. wobec 46,1 milj. zł w dziale budynkowym.

Liczba nieruchomości ubezpieczeń w Zakładzie wynosi obecnie 3,8 miljona z liczbą budynków około 10 miljonów. Odszkodowania w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli wyniosły w r. 1933 23,2 miljona złotych. W porównaniu z rokiem 1932, w którym suma odszkodowań wynosiła 28,1 milj. zł, spadek wyraża się kwotą 4,9 milj. zł. W tym samym okresie liczba pożarów zmniejszyła się z 16.360 do 15.091; liczba płonących nieruchomości z 27 tysięcy do 25 tysięcy.

Zmniejszenie palności przypisać należy z jednej strony pomyślnym warunkom meteorologicznym, z drugiej zaś obniżeniu szacunków budowli stosownie do spadku cen. Na pomyślny przebieg palności miało też pewien wpływ doskonalenie obrony przeciwpożarowej.

Na akcję przeciwpożarową Zakład corocznie łoży poważne kwoty. Idą one na subwencjonowanie straży ogniowych i ich związków oraz samorządów. Ogółem subwencje i zasiłki na obronę przeciwpożarową w roku 1933 wyraziły się kwotą 1727 tys. złotych.

Ponadto Zakład prowadzi akcję udzielania pożyczek ulgowych na ogniotrwałą odbudowę po pożarze i ogniotrwałe krycie budowli. Fundusze przeznaczone na te cele wynoszą 14,9 milj. zł.

Bilans Zakładu z końcem r. 1933 wykazuje w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli kapitał zapasowy w wysokości 20 miljonów złotych, fundusze na pożyczki ulgowe na budownictwo ogniotrwałe i obronę przeciwpożarową 18,3 milj. zł, rezerwy na szkody nieuregulowane 8,1 milj. zł, fundusz emerytalny pracowników 13,1 milj. zł.

Ogólnie rachunek przymusowych ubezpieczeń budowli zamyka się nadwyżką 9,4 milj. zł, która łącznie z nadwyżkami na innych rachunkach tegoż działu, pozwoliła na odpisanie kwoty 10,2 milj. zł na rezerwę na zaległe należności składkowe.

Dodatnie rezultaty działalności zaznaczyły się nietylko w dziale przymusowych ubezpieczeń budowli.

Przymusowe ubezpieczenia ruchomości rolnych (obejmujące obecnie 300 gospodarstw w 18 powiatach) oraz dobrowolne ubezpieczenia indywidualne od ognia, skoncentrowane w jednym Dziale Dobrowolnych Ubezpieczeń od Ognia, dały w r. 1933 łącznie 5,2 milj. zł składki przy sumie odszkodowań 2,2 milj. zł.

Rachunek zysków i strat w tym dziale wykazuje na 31 grudnia 1933 r. nadwyżkę w kwocie 391 tys. zł, pomimo odpisania specjalnej rezerwy w kwocie 100 tys. zł na zaległe należności składkowe i kwoty 167 tys. zł na rezerwę na różnice kursów papierów procentowych.

Niezależnie od tego odpisana została na kapitał zapasowy w tym dziale kwota

514 tys. zł, stanowiąca przewidziane na ten cel w statucie potrącenie od zbioru składki. Dzięki takiemu systematycznemu gromadzeniu kapitału zapasowego wzrósł on na koniec roku 1933 do sumy 2,5 milj. zł.

Osobny dział istnieje dla ubezpieczenia ziemiopłodów od gradobicia. Dział ten posiada stosunkowo najmniejsze obroty, bowiem składka przypisana w r. 1933 wyniosła w tej dziedzinie ubezpieczeń 424 tys. zł, odszkodowania — 168 tys. zł.

Przedstawiona wyżej pomyślna sytuacja trwała nadal w ciągu ubiegłych miesięcy, przyczyniając się do wzrostu gotówkowych rezerw Zakładu. Dzięki takiemu stanowi rzeczy Zakład miał możność przeznaczenia poważnej sumy 1.110,000 złotych na pomoc dla ofiar wielkiej tegorocznej powodzi, którą w pierwszym rzędzie dotknięte zostało województwo krakowskie. Z powyższej kwoty 110.000 zł przeznaczone zostało na akcję doraźnej pomocy, suma zaś 1 miljona złotych na długoterminowe pożyczki bezprocentowe na odbudowę zniszczonych przez powódź osiedli.

Akcja odbudowy prowadzona wspólnie z Wojewódzkim Komitetem Odbudowy rozwija się bardzo pomyślnie. Poszkodowani, których budynki uszkodzone zostały powyżej 50% wartości otrzymują bezprocentowe pożyczki od Zakładu. Już obecnie wykonane zostały prace nad fundamentami budowli (z cegły lub cementu), istnieje zaś pewność, że przed zimą duża ilość budynków zostanie całkowicie odbudowana.

Podkreślić należy ofiarną pracę miejscowego personelu Zakładu, który niezależnie od normalnych czynności ubezpieczeniowych dokonał w krótkim kilkutygodniowym okresie oszacowania kilkunastu tysięcy szkód powodziowych.

Odbudowa prowadzona jest w sposób planowy, z uwzględnieniem racjonalnego układu pomieszczeń, z fundamentami, jak to było już nadmienione, murowanem i ogniotrwałem pokryciem dachu. W ten sposób podniesiona zostanie kultura zabudowań wiejskich, co ma ważne znaczenie dla przyszłości gospodarczej ludności rolnej. Akcja walki ze skutkami powodzi wyraźnie wskazuje na ważne znaczenie działalności P. Z. U. W. dla ludności rolnej, która w pierwszym rzędzie stanowi przedmiot opiekuńczych czynności Zakładu.

W. Krusche i Ska Fabryka maszyn i odlewnia żelaza. PABJANICE, ul. Łaska 3

CUKIERNIA i KAWIARNIA
LIBORIUS OTTO
KATOWICE, UL. MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO Nr. 5 TEL. 312-78

MIĘDZYNARODOWY BANK HANDLOWY-S. A.
W KATOWICACH
TELEFON 339-25
ZAŁATWIA WSZELKIE CZYNNOŚCI BANKOWE

ERRATA

	Wydrukowano	Winno być
Str 102 wiersz 5 od dołu	„być"	„z Wojewodą jako"
„ 106 wiersz 15 od góry	„Poselstwo Niemcy"	„Ambasada Niemcy"
„ 106 wiersz 20 „ „	„Poselstwo Z. S. R. R."	„Ambasada Z. S. R. R.
„ 124 wiersz 10 „ „	„podlegającemu"	„podlegające"
„ 126 „ 16 „ „	„koszty wywołane"	„kosztów wywołanych"
„ 136 „ 23 „ „	„zawartość pracy"	„z wartości pracy"
„ 139 „ 5 „ „	„domy mieszkalne"	„dochody z domów mieszkalnych"
„ 139 „ 32 „ „	„ogólnego płatnika"	„ogólnego dochodu płatnika"
„ 147 „ 16 od dołu	„służbowego"	„służbodawcy"
„ 154 „ 8 „ „	„116000"	„116008"
„ 156 „ 12 „ „	„komisji szacunkowej"	„władzy wymiarowej"
„ 256 „ 3 „ „	„jakie uzyskane byzostało"	„jakie zostałoby uzyskane"
„ 292 „ 14 „ „	„przepisowego ułożenia"	„przejściowego ułożenia"
„ 461 „ 3 „ „	„Naruszenia„	„naruszeniu"
„ 463 „ 27 od góry	„łagodniej"	„łagodniejszej"
„ 463 „ 28 „ „	„w rozumieniu"	„wznowienie"

Dział ogłoszeń

CENTRALNA KASA SPÓŁEK ROLNICZYCH

Oddziały: w Warszawie, Krakowie, Lwowie, Wilnie, Toruniu i Łucku
—ZAŁOŻONA W 1909 ROKU—

JEST CENTRALĄ FINANSOWĄ SPÓŁDZIELNI ROLNICZYCH, UDZIELA POŻYCZEK I PRZYJMUJE WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE.

Stan członków w końcu 1934 roku wynosił około **3.000** spółdzielni zrzeszających zgórą **700.000** drobnych rolników.
OBRÓT ROCZNY 826.000.000.— ZŁOTYCH

MANUFAKTURA BAWEŁNIANA
GAMPE i ALBRECHT
SPÓŁKA AKCYJNA
w ŁODZI ul. PIOTRKOWSKA Nr. 210
ROK ZAŁOŻENIA 1878 TELEFON 198-25
ADRES TELEGRAFICZNY „GAMPAL"
WYROBY BAWEŁNIANE:
SUROWE — BIELONE — DRUKOWANE

RYBNICKIE GWARECTWO WĘGLOWE

KATOWICE, POWSTAŃCÓW Nr. 49

Polskie Zakłady Skody

SPÓŁKA AKCYJNA

Wyrabiają:

Silniki lotnicze

Motory i aparaty elektryczne

Wyrabiają:

Kable

Zarząd i Fabryki, WARSZAWA — OKĘCIE
Skrzynka pocztowa 418 — Telefon Centrala 8.02-53

ZAKŁADY SOLVAY w POLSCE

TOWARZYSTWO z OGRANICZONĄ PORĘKĄ

Zarząd:

Warszawa, ul. Czackiego Nr. 14

SKRZYNKA POCZTOWA NR. 282 ADRES TELEGRAFICZNY: „SOVAYKA"

Telefony:

5.91-24, 2.70-43, 2.08-89, 5.90-99, 2.70-07, 6.66-54, 2.08-97.

Soda kalcynowana (amoniakalna)
Soda ciężka — Soda krystaliczna
Soda żrąca — Birkabonat rafinowany
Chlorek wapnia — Sól okruchowa
i mielona. — Portland-Cement. Węgiel.

FABRYKI SODY:
MĄTWY w Mątwach koło Inowrocławia, PODGÓRZE w Borku Fałęckim koło Krakowa

KOPALNIE SOLI:
WAPNO, Powiat Wągrowiecki, SOLNO koło Inowrocławia

FABRYKA PORTLAND-CEMENTU
„GRODZIEC" w Grodźcu koło Będzina

KOPALNIA WĘGLA:
GRODZIEC I.

SKŁADY FABRYCZNE:
CZĘSTOCHOWA, KATOWICE, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, POZNAŃ
WARSZAWA, RADOM, RÓWNE, GDAŃSK, RYGA.

Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń

„PATRIA"

SPÓŁKA AKCYJNA

Warszawa Pl. Napoleona 3 Tel. 2.06-84, 5.06-93

Przyjmuje wszelkiego rodzaju ubezpieczenia samochodowe, od odpowiedzialności cywilnej i od następstw wypadków.

Oddziały i Ajentury we wszystkich większych miastach Rzeczypospolitej Polskiej

---

Browar i Fabryka Kwasu Węglowego

SUKCESORÓW

K. ANSTADTA

Spółka Akcyjna

Łódź, ul. Pomorska 34/36 tel. 122-31

Poleca znane i niedoścignione w swej jakości piwa

Jasne Wyborowe (specjalność)
Bawarskie i Ciemne Słodkie

Bank Gospodarstwa Krajowego

ZAKŁAD CENTRALNY W WARSZAWIE
AL. JEROZOLIMSKA 1

Adres telegraficzny „KRAJOBANK"

Kapitał zakładowy zł. 150.000.000
Rezerwy zł. 72.714.540
Suma kredytów zł. 1.807.695.373
Ogólna suma bilansowa
zł. 2.083.175.671

Bank załatwia wszelkie operacje bankowe. Przyjmuje wkłady terminowe, na rachunki czekowe i na książeczki oszczędności.

Wkłady oszczędnościowe są wyposażone w gwarancję Skarbu Państwa.

Bank Gospodarstwa Krajowego

jest największą instytucją kredytu długoterminowego w Polsce.

Stan pożyczek w listach zastawnych i obligacjach zł. 817.005.931

Zagranicą Bank posiada korespondentów we wszystkich większych centrach finansowych świata.

DOM BANKOWY

D. M. SZERESZOWSKI

WARSZAWA

ul. Żelazna Brama Nr. 1

EGZYSTUJE OD 1864 ROKU

MIĘDZYNARODOWE TOWARZYSTWO transportów i żeglugi

„MITRANZA"

SPÓŁKA AKCYJNA

ŁÓDŹ

Wólczańska 17 — Telef. 196-80

Adr. telegr.: „MITRANZA"

ODDZIAŁ w GDYNI

Starowiejska 26 tel. 1693,1694

TRANSPORTY

Lądowe i Morskie

Eksport i Import.

WŁÓKIENNICZA

SPÓŁKA AKCYJNA

„N. EITINGON i S-KA"

Łódź Ul. Sienkiewicza 82/84/86

Adr. Telegr. „BOVENATOGA"

FABRYKA

wyrobów bawełnianych

FABRYKA

pończoch i rękawiczek

„NEKA"

„PROGRESS"

ZJEDNOCZONE KOPALNIE GÓRNOŚLĄSKIE

SPÓŁKA z O. O.

KATOWICE, ul. ZAMKOWA 10

TELEFON: № zbiorowy 33-961

ADRES TELEGR.: PROGRESS KATOWICE

WYŁĄCZNE BIURO SPRZEDAŻY WĘGLA z następujących KOPALŃ: RICHTER—DĘBIEŃSKO—FLORENTYNA—FERDYNAND — MYSŁOWICE — MATYLDA—ANDALUZJA RADZIONKÓW

Własne urządzenia portowe w Gdyni pod firmą „PROGRESS"

Zjednoczone Kopalnie Górnośląskie Sp. z o. o. Oddział w Gdyni

Udział w ogólnem wydobyciu węgla na Górnym Śląsku — około 23%

Węgiel kamienny tylko pierwszorzędnej jakości. Specjalne gatunki dla opału domowego i wszelkiego rodzaju przemysłu — Pierwszorzędny węgiel gazowy

POLSKI BANK KOMUNALNY

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7

Gmach własny

Założony w roku 1919 liczy 517 akcjonarjuszów w tem 214 miast 179 powiatów gmin i związków specjalnych oraz 124 Komunalnych Kas Oszczędności

Załatwia wszelkie czynności bankowe

Wykonuje zlecenia giełdowe inkasowe i przekazowe w kraju i zagranicą

Przyjmuje wkładki oszczędnościowe na książeczki imienne i na okaziciela

Wynajmuje w Skarbcu Bankowym kasetki (SAFES'Y)

FABRYCZNY SKŁAD DYWANÓW

WŁ. CHOJECKI

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 122

TELEFON 6.54-34

POLECA:

DYWANY — FIRANKI — POKRYCIA MEBLOWE — PLEDY — KOŁDRY — NARZUTY — SERWETY CHODNIKI — i T. P.

CENY ŚCIŚLE FABRYCZNE

BANK ZACHODNI

SPÓŁKA AKCYJNA

INSTYTUCJA CENTRALNA

w WARSZAWIE

ulica Fredry № 6

ODDZIAŁY MIEJSKIE:

ul. Nowy-Świat № 51

ul. Marszałkowska № 106

ODDZIAŁ: w ŁODZI Piotrkowka 52

„ w KRAKOWIE Rynek Gł. 8

„ w POZNANIU Ratajczaka 4

„ w GDYNI 10 Lutego

ADRES TELEGRAFICZNY „WAWELBANK"

RACHUNEK w P. K. O. 1051

Związek Hut Szklanych w Polsce

I Centrala Handlowa Członków Związku Hut Szklanych w POLSCE

Spółka z ogr. odpowiedz.

Warszawa, ul. Traugutta 3

TELEFONY: 2.91-29, 2.91-89

ZAKŁADY PRZEMYSŁU BAWEŁNIANEGO

JULJUSZA KINDERMANA

SPÓŁKA AKCYJNA

ŁÓDŹ, Piotrkowska 139

Dystylarnia i Składy Terpentyny, Smoły Drzewnej, Paku oraz FABRYKA POKOSTU

N. ABRAMOWICZ

FABRYKA. Warszawa—Praga ul. Mińska 18 Tel. 10.15-98

KANTOR. Warszawa—Praga ul. Targowa 46 Tel. 10.05-98

KONTO P. K. O. Nr. 10 888

Adres Kolejowy:

N.ABRAMOWICZ WARSZAWA-WSCHODNIA

Hurtowa Sprzedaż Manufaktury

Spółka Akcyjna dla Handlu i Przemysłu

BERENSTEIN, ZONIS i S-ka

Łódź, ul. Piotrkowska 51

FABRYKA GARBARSKA

A. ROSEN

WARSZAWA — ELBLĄSKA 39

TEL.: 12.07-14, 11.62-24, 5.85-08

BOXCALF, ROSSLACK i NACO

PRZEMYSŁ WEŁNIANY

I. P. BIRENCWAJG

ŁÓDŹ, ul. 6 Sierpnia 3

Fabryka, ul. Kopernika 53a

FARBIARNIA JEDWABIU PRAWDZIWEGO I PRZĘDZY

USZLACHETNIANIE MATERJAŁÓW PRAWDZIWYCH i SZTUCZNYCH

EMIL KELLER

WARSZAWA

ul. Gdańska 33 Tel. 11.45-24

BOLESŁAW KOTKOWSKI i S-ka

ZAKŁADY GRAFICZNE, SP. AKC.

Łódź, ul. Dowborczyków 18

SPECJALNOŚĆ: etykiety, opakowania kartonowe i wszelkie reklamy barwne.

Zakłady Przemysłu Włókienniczego

„DOBRZYNKA"

Spółka Akcyjna

Pabjanice, ul. Zamkowa 2

Warszawskie Towarzystwo

FABRYK CUKRU

Spółka Akcyjna

w Warszawie ul. Krakowskie Przedm. № 7

TOWARZYSTWO

Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza

Spółka Akcyjna

w Warszawie ul. Moniuszki Nr. 10

Telefon 667-35

SIŁA i ŚWIATŁO

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA MARSZAŁKOWSKA № 94 DOM WŁASNY

Tel. Nr. 5-45-75 Centrala. Adres Telegr. „ESES" Warszawa

KAPITAŁ AKCYJNY ZŁ. 5.200.000. —

Budowa i finansowanie Elektrowni Miejskich i Okręgowych, Tramwajów i Kolei dojazdowych

PIERWSZORZĘDNY
„HOTEL RZYMSKI"
W RADOMIU
UL. ŻEROMSKIEGO № 15
Tel. 1300, 1301, 1302 i 1303
POLECA
wykwintne, ciche i słoneczne pokoje
po cenach umiarkowanych
NA MIEJSCU:
RESTAURACJA, WANNY,
STAJNIE, GARAŻE i POKOJE
DLA SZOFERÓW
Zarząd
HOTELU RZYMSKIEGO
w RADOMIU

ZAKŁADY HANDLOWO-PRZEMYSŁOWE
„STEMAR"
MARJAN SZMORLIŃSKI
RADOM
FABRYKA i SKŁADY
ul. METALOWA 2 Tel. 14-46
FABRYKA TEKTURY SMOŁOWCOWEJ
BITUMICZNEJ TEKTURY „STEMOLIT"
SMARÓW i PRZETWORÓW CHEMICZNYCH
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT
DEKARSKICH-ASFALTOWYCH
i
IZOLACYJNYCH

BENJAMIN REICH
RADOM — WAŁOWA 3 TEL. 20-87
POLECA SKÓRY BARANIE CZĘSTOCHOWSKIE
WE WSZYSTKICH
KOLORACH i
GATUNKACH ORAZ
LAKIERY KRAJOWE F-my
A. ROSEN W WARSZAWIE

BANK DYSKONTOWY WARSZAWSKI
Spółka Akcyjna.
ZAŁOŻONY W ROKU 1871
KAPITAŁ AKCYJNY ZŁ. 10.000.000
CENTRALA w WARSZAWIE
ul. Fredry Nr. 8
ODDZIAŁ MIEJSKI
Ul. Senatorska Nr. 22
ODDZIAŁY
LWÓW, ŁÓDZ, KRAKÓW, DROHOBYCZ

DOM BANKOWY
WACŁAW KLEPCZYŃSKI i Ska
Warszawa, Marszałkowska 108 (róg Chmielnej)
Tel. 5.90-42, R-k żyr[illegible]owy w Banku Polskim
Konto P. K. O. 15-822
Uskutecznia wszelkie tranzakcje
w zakres Bankowości wchodzące:
Kupno i sprzedaż akcji, papierów % walut zagranicznych. Inkaso na wszystkie miejscowości. Rachunki bieżące. Zlecenia giełdowe. Lokata kapitałów
Czynny od 9 rano do 7 wieczorem bez przerwy

TOWARZYSTWO
ZAKŁADÓW
ŻYRARDOWSKICH
SPÓŁKA AKCYJNA
WARSZAWA
ULICA TRAUGUTTA NR. 8

ZAKŁADY WŁÓKIENNICZE
KAROL T. BUHLE w ŁODZI
SPÓŁKA AKCYJNA
ISTNIEJĄ OD ROKU 1897
BIURO i FABRYKA:
ŁÓDŹ, HIPOTECZNA Nr 7/9
TELEFON 195-44
ZATRUDNIAJĄ OKOŁO
1500 robotników
PRZĘDZALNIA CIENKA
ŁÓDŹ,
UL. DĄBROWSKA Nr. 21
TELEFON 160-37
ADRES TELEGRAFICZNY KATEBU — ŁÓDŹ
SKRZYNKA POCZTOWA № 6

Włoska Spółka Akcyjna
Powszechna Asekuracja w Tryjeście
Assicurazioni Generali Trieste
Rok założenia 1831
Fundusze gwarancyjne na 31. XII 1933 r. lir. 1.689.502.032.94
Ubezpieczenia życiowe będące w mocy w dn. 31.XII-33 lir. 5.642.106.434.20
30 towarzystw spokrewnionych i oddziały własne we wszystkich częściach świata
Dyrekcja na Polskę w Warszawie – Jasna Nr. 19 Centr. Telefon. 5-46-28
Oddziały i Główniejsze Przedstawicielstwa w następujących miastach Polski

Białystok	Częstochowa	Katowice	Lwów	Równe
Bielsko	Gdynia	Kraków	Łódź	Tczew
Brześć n/B.	Grodno	Lublin	Poznań	Wilno

Towarzystwo przyjmuje na najkorzystniejszych warunkach ubezpieczenia: na życie, od wypadków, od odpowiedzialności cywilno-prawnej, od ognia, od kradzieży z włamaniem, od rabunku inkasentów i posłańców, transportów, walorów, przesyłek pocztowych, statków, samolotów oraz urządzeń portowych

TOWARZYSTWO KOPALŃ I ZAKŁADÓW HUTNICZYCH SOSNOWIECKICH

SPÓŁKA AKCYJNA

DOSTAWCA WĘGLA DLA POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH I MINISTERSTWA SPRAW WOJSKOWYCH, NA EKSPORT — DO AUSTRJI, WĘGIER, CZECHOSŁOWACJI, FRANCJI, WŁOCH, HISZPANJI, SZWECJI, FINLANDJI, DANJI, NORWEGJI, BELGJI, HOLANDJI, KRAJÓW PÓŁWYSPU BAŁKAŃSKIEGO I T. D. —

WĘGIEL NA OPAŁ DOMOWY — WĘGIEL DLA PRZEMYSŁU WĘGIEL DO OPALANIA STATKÓW PAROWYCH

KOPALNIE WĘGLA W ZAGŁĘBIU DĄBROWSKIEM — MILOWICE — MODRZEJÓW — NIWKA —

ZARZĄD I BIURO SRZEDAŻY W SOSNOWCU — TELEFON NR. 8

CUKIERNIA

ZIEMIAŃSKA

WARSZAWA

Mazowiecka 12
Marszałkowska 114
Wierzbowa 7
Al. Jerozolimska 8

Państwowe Zakłady PRZEMYSŁOWO—ZBOŻOWE w Warszawie

DOM HANDLOWO-EKSPEDYCYJNY

HENRYK RADZIEJEWSKI

WARSZAWA — UL. MOKOTOWSKA 45

CLENIE — MAGAZYNOWANIE — ASEKURACJA

TELEFON 8.74-35 ADRES TELEGR. „HENRAD"

ZAKŁADY HOHENLOHEGO-HOHENLOHE-WERKE

SPÓŁKA AKCYJNA

WEŁNOWIEC-GÓRNY ŚLĄSK

TELEFON: **KATOWICE Nr. 339-71**

ADRES TELEGR.: **„HOHENLOHE" WEŁNOWIEC GÓRNYŚLĄSK**

Oddział I

Węgiel

WĘGIEL PŁOMIENNY Z KOPALŃ: MAKS, WUJEK

BRYKIETY Z KOPALNI WUJEK MARKI H W.

Oddział II

Metale

CYNK H. H. KORONA (PODWÓJNIE RAFINOW.) CYNK HOHENLOHE (RAFIN. i NIE RAFIN.) PYŁ CYNKOWY— BLACHA CYNKOWA, ORYGINALNY OŁÓW HUTNICZY.

Oddział III

Kwasy

KWAS SIARKOWY (60° BE) TECHN. CZYSTY, KWASY SIARKOWE OD 92—100%, OLEUM 12% — OLEUM 20%.

Czernickie Towarzystwo Węglowe Czernitzer Steinkohlen — Bergbau

SPÓŁKA AKCYJNA

KOPALNIA HOYM

POCZTA I STACJA KOLEJOWA NIEWIADOM GÓRNY

Górnośląski węgiel kamienny pierwszorzędnej jakości zawartość kalorji 7200 do 7800, — popiołu CA 4%

Fulmen Górnośląski Handel Węgla

TELEFON: **KATOWICE NR. 339-68**

SPÓŁKA Z OGR. ODP. WEŁNOWIEC GÓRNY ŚLĄSK

ADRES TELEGR.: **FULMEN WEŁNOWIEC**

Wyłączna sprzedaż węgla z kopalń

Zakładów Hohenlohego-Hohenlohe-Werke SPÓŁKA AKCYJNA

i Czernickiego Tow. Węglowego SPÓŁKA AKCYJNA

SPÓŁKI AKCYJNE

M. SILBERSTEINA w ŁODZI

i PIOTRKOWSKIEJ MANUFAKTURY

w PIOTRKOWIE

Zarząd: Łódz, Piotrkowska Nr. 40

PRZĘDZALNIE BAWEŁNY i WEŁNY CZESANKOWEJ,
TKALNIE, BIELNIK, FARBIARNIA i WYKOŃCZALNIA

SKŁADY: w WARSZAWIE, POZNANIU, KRAKOWIE,
KATOWICACH i GDAŃSKU

STEINHAGEN i SAENGER

FABRYKA PAPIERU i CELULOZY

SPÓŁKA AKCYJNA

ZARZĄD WARSZAWA ul. SMOLNA 17

FABRYKI:

1 Celulozy we Włocławku
2 Papieru w Myszkowie
3 Papieru w Pabjanicach
4 Papieru we Włocławku

„TERMAK"

TOWARZYSTWO BUDOWY DRÓG SMOŁOWCOWYCH
KATOWICE, ul. Damrota № 10 TELEFONY: 12-53, 30-53

TERMAK
TESTRABIT
TERAMULS

Najbardziej ekonomiczne nawierzchnie drogowe
TYLKO KRAJOWE MATERJAŁY

MATERJAŁY DO BUDOWY DRÓG: BRUK WSZELKIEGO RODZAJU
PODKŁADKA
SZUTER
GRISIK
SZPLIT
KRAWĘŻNIKI

WYBRANIEC i SKA Katowice UL. DAMROTA 10 TEL. 12-53, 30-53

LIGNOZA SPÓŁKA AKCYJNA

FABRYKI: w KRYWAŁDZIE POW. RYBNICKI
w PNIOWCU „ TARNOGÓRSKI
w BIERUNIU-STARYM „ PSZCZYŃSKI

WSZELKIE MATERJAŁY WYBUCHOWE I ŚRODKI ZAPALCZE, PAPIERY DRZEWNE I BEZDRZEWNE W RÓŻNYCH GATUNKACH, MASA DRZEWNA BIELONA i NIEBIELONA ORAZ MATERJAŁY PLASTYCZNE SZTUCZNE.

GENERALNA DYREKCJA
KATOWICE, ULICA DWORCOWA 13. TELEFON: 339-81

SKŁAD FUTER
A. MAYZEL
WARSZAWA, PL. KRASIŃSKICH 6
TELEFON 11.12-78

SPECJALNY SKŁAD WYROBÓW SKÓRZANYCH I PRZYBORÓW PODRÓŻNYCH
H. HERSZSON
ŁÓDŹ, Piotrkowska 109 Tel. 215-08
Poleca: Torebki damskie, Teczki skórzane Walizki, Nesesery i t. p. — Po cenach przystępnych

BRACIA A. i M. SKOWRONEK
WARSZAWA, FREDRY 4 wprost M. Spr. Zagr.
Tel. W. Giełd. 660-82, Gab. 660-92, Międzym. 597-05 Adres telegr. SKOWPLABANK
Przeprowadza wszelkie tranzakcje wchodzące w zakres bankowości — Zlecenia giełdowe
Założ. 1881 Konto P. K. O. 11.041

FABRYKA WYROBÓW JEDWABNYCH
KLINGE i SCHULZ
SPÓŁKA AKCYJNA
Łódź, Piotrkowska 106

POLSKA
FABRYKA WÓDEK I LIKIERÓW
„JAMASCH"
SPÓŁKA Z OGR. ODPOW.
Warszawa, Bonifraterska 11/13 Tel. 12.15-66

Wytwórnia
Wyrobów Pończoszniczych
„IRA"
Warszawa, Bonifraterska 11/13
Tel. 11.23-13

„L. TOEPFFER" SPADKOBIERCY
Fabryka Szpulek i Cewek Papierowych
ŁÓDŹ, KOPERNIKA 60 Tel. 209-15
Konto P. K. O. № 62,256

MECHANICZNA FABRYKA
DAMSKIEGO LUKSUSOWEGO OBUWIA
SZWARC i ZYNKOWER
Warszawa, Bonifraterska 11/13
Telefon 11.97-36

BORUCH BROK
Warszawa, Bonifraterska № 11/13
Telef. 11.95-35. Adres Telegr. „Cielkisz"
SPRZEDAŻ JELIT
i ŻOŁĄDKÓW CIELĘCYCH

CAFFE ITALIA
DANCING BODEGA
WARSZAWA
NOWY-ŚWIAT 23-25

FABRYKA WYROBÓW WEŁNIANYCH
ŚWIATŁOWSKI i KON
ŁÓDŹ,
UL. PILOTA ŻWIRKI 17

APTEKA
KAZIMIERY BRUŚNICKIEJ
DZIERŻAWCA I. ŁOTOCZKO
Radom, Żeromskiego 5
Telefon 15-15

TOWARZYSTWO EKSPEDYCYJNO - TRANSPORTOWE
„RAPID" SP. z OGR. ODP.
ŁÓDŹ — Zachodnia 63 Tel. 208-19
WARSZAWA — Długa 27 Tel. 11.80-61, 12.15-21
GDAŃSK — Hopfengasse 33 Tel. 265-64
LUBLINIEC ZBĄSZYŃ — NEU BENTSCHEN, LESZNO — FRAUSTADT. Cienie, Transportowanie. Magazynowanie. Eksport

H. SZCZEPONIK & C⁰
Tel. 318-67 Katowice ul. 3-Maja 36
IMPORT
KAWY i HERBATY

ADOLF KAPELLNER i BRAT
Hurtownia ROWERÓW i Części
Katowice, ul. 3-go Maja 23
Telefony: 327-14, 321-11

APTEKA
J. SZARKOWSKIEGO
w RADOMIU
Ul. Żeromskiego 57 Tel. 34-34

GALKAR · KARPATY ·
„KARPATY"
Sprzedaż Produktów Naftowych
Spółka z ogr. por.
Organizacja Krajowej Sprzedaży
Koncernu Naftowego
„MAŁOPOLSKA"
poleca:
BENZYNĘ lotniczą, samochodową, traktorową
NAFTĘ rafinowaną: zwykłą, silnopłomienną, przemysłową
OLEJE maszynowe, samochodowe, cylindrowe
SMARY maszynowe, do wozów i trybów
ASFALTY drogowe, budowlane, papowe
oraz OLEJE i SMARY SPECJALNE marki
„GALKAR"
Centrala: Lwów, Batorego 26.
Oddziały i składy we wszystkich większych miastach Polski

ERBEDONT

PASTA

DO ZĘBÓW

DLA PALĄCYCH

R. BARCIKOWSKI S.A.

POZNAŃ

„Elibor" SPÓŁKA AKCYJNA Handlowo-Przemysłowa **Ł. J. Borkowski**

Zarząd — Warszawa, ul. Żelazna 21
Depesze: „ELIBOR — Warszawa"

Oddziały — Warszawa, Częstochowa, Gdynia, Gdańsk, Dąbrowa-Górnicza, Lublin i Łódź

Agentury: — Kraków, Piotrków, Radom

Własne Zakłady Górniczo-Hutnicze „Chlewiska" w Chlewiskach — poczta Szydłowiec

Własny Żóraw przeładunkowy w porcie w Gdyni

Dostarcza hurtowo i detalicznie:

Węgiel, Koks, Drzewo, Żelazo, Belki, Blachy, Cement, Wapno, Karbid i inne Artykuły Techniczno-Budowlane

Związek Zachodnio-Polskiego

PRZEMYSŁU CUKROWNICZEGO

W POZNANIU

STOWARZYSZENIE ZAREJESTROWANE

POZNAN ul. Seweryna Mielżyńskiego № 7

TELEFONY: 22-52, 22-72, 35-61.
Skrót telegraficzny: „CUKROPOL„

DELEGAT W WARSZAWIE
ul. Chmielna 2 telefon 2.47-39
Skrót telegraficzny: „POCUKRO"

MYDŁA — toaletowe i lecznicze

DENTOLIN — pasta do zębów

GALMANIN — proszek przeciw potowi

SAPOPIX — mydło żywiczne w płynie

EUNICE — shampoo do włosów

WYROBU
CHEM.-FARM. ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

FR. KARPIŃSKI

SPÓŁKA AKCYJNA
w WARSZAWIE
WOLNOŚĆ 9

ZJEDNOCZONE ZAKŁADY WŁÓKIENNICZE
K. SCHEIBLERA i L. GROHMAŃA S. A.
W ŁODZI
Wyrabiają tkaniny białe, drukowane, farbowane i kolorowo-tkane z bawełny i sztucznego jedwabiu.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ
„PRZYSZŁOŚĆ"
Spółka akcyjna
w Warszawie ul. Królewska 35
Prowadzi następujące działy ubezpieczeń:
NA ŻYCIE
OD OGNIA
OD KRADZIEŻY
TRANSPORTÓW

ALS-THOM
KATOWICE
ULICA DWORCOWA 16
Telefon 322-29

FABRYKA FORNIERÓW I DYKT
M. LESLAU i SYNOWIE
Spółka firmowa
RADOM
Ulica Dolna Nr. 18

P. LAMPRECHT
FABRYKA
PAPIERU
SOSNOWIEC

AUKCJE OWOCOWE W GDYNI
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ
WŁASNE MAGAZYNY OWOCOWE,
GDYNIA—PORT NABRZEŻE FRANCUSKIE

POLSKIE TOWARZYSTWO DLA HANDLU BANANAMI
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ
w GDYNI
GDYNIA — PORT
HANGAR III

MIEJSKA KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI M. K. K. O. KATOWICE RYNEK
PUPILARNA GWARANCJA WKŁADÓW I LOKAT
NIEWZRUSZONA RĘKOJMIA KAPITAŁÓW ULOKOWANYCH
RACHUNKI OSZCZĘDNOŚCIOWE I CZEKOWE
DYSKONTO I INKASO WEKSLI.
POŻYCZKI HIPOTECZNE I NA ZASTAW PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.
KREDYT TOWAROWY.

B. HENNER i E. HERMAN
Spedycje lądowo - morskie
Załatwianie formalności celnych
GDYNIA
STAROWIEJSKA 7 TELEF. 26-37
Adres telegr. HAHA - GDYNIA

LOKAL REPREZENTACYJNY WARSZAWY
KAWIARNIA—CUKIERNIA—BAR
DANCING
„CAFÉ ADRIA"
MONIUSZKI Nr. 10

S-ka AKC. PABJANICKICH FABRYK WYROBÓW BAWEŁNIANYCH
„KRUSCHE i ENDER"
w PABJANICACH i MOSZCZENICY
ZATRUDNIA 4500 ROBOTNIKÓW
ROK ZAŁOŻENIA 1826
WYRABIA TKANINY BAWEŁNIANE WSZELKIEGO RODZAJU
BIURO SPRZEDAŻY w ŁODZI
PRZEDSTAWICIELSTWA: W WARSZAWIE, LWOWIE, POZNANIU, KATOWICACH, RÓWNEM, KRAKOWIE i GDAŃSKU

MAKLERSTWO OKRĘTOWE

ARTUR ASCHER

SPÓŁKA z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

GDYNIA, Plac Kaszubski 3.
Telefon; 26-01, 26-02

ADRES TELEGRAFICZNY ACTING

WSZYSCY TWIERDZĄ
I TO **ZUPEŁNIE SŁUSZNIE** ŻE NAJSZCZĘŚLIWSZE SĄ LOSY NABYTE W KOLEKTURZE

J. WOLANOW

WARSZAWA — ŁÓDŹ — PABJANICE — ŁUCK

KONTO P. K. O. 18.814

POWSZECHNY BANK ZWIĄZKOWY w POLSCE S. A.

ZAKŁAD GŁÓWNY: WARSZAWA, ULICA ZGODA 11

ODDZIAŁY:
CIESZYN, DROHOBYCZ, GDYNIA, KRAKÓW, LWÓW, PRZEMYŚL, STANISŁAWÓW, TARNÓW

ADRES TELEGRAFICZNY: BANKDION

SP. AKC. FABRYK METALOWYCH P. F.

NORBLIN, B-cia BUCH i T. WERNER w WARSZAWIE

POLECA W WIELKIM WYBORZE

WYROBY PLATEROWANE

ZNANE ZE SWEJ TRWAŁOŚCI i WYKWINTNYCH FASONÓW

SKLEPY FABRYCZNE: BRACKA 16 Tel. 6.18-81
MARSZAŁKOWSKA 127 Tel. 6.30-82

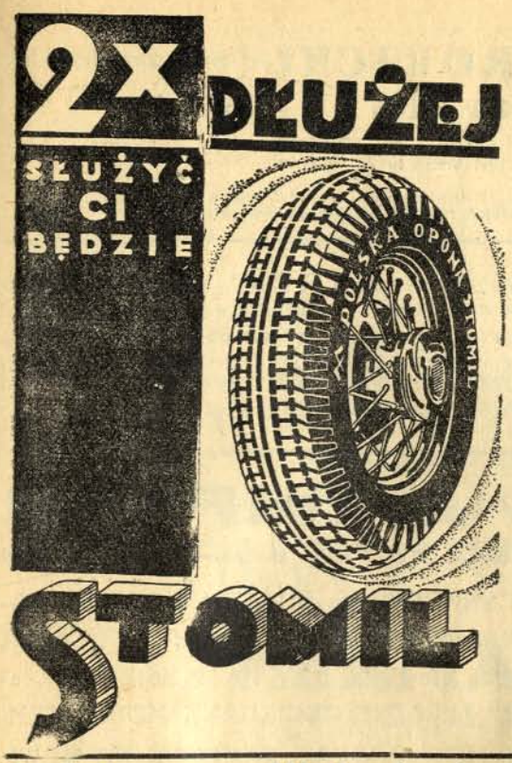

POLSKA OPONA i dętka „Stomil" jest oponą dostosowaną do ciężkich warunków drogowych w Polsce.

POLSKA OPONA „Stomil" jest wykonana z najwyższych gatunków surowca.

POLSKA OPONA „Stomil" jest oponą niezwykle elastyczną zapewniającą najwygodniejszą jazdę.

POLSKA OPONA „Stomil" wykazuję najdłuższy przebieg kilometrazowy.

POLSKA OPONA „Stomil" jest w tej chwili najtańszą oponą w Poisce.

Państwowa Wytwórnia Prochu — Pionki

poleca:

Bezdymne prochy myśliwskie »SOKÓŁ« i »KUROPATWA«,
Bezdymny proch sztucerowy »KRÓLEWSKI«,
Proch do broni małokalibrowej »KRUK«,
Proch sztucerowy »DZIK«,
Proch rewolwerowy.

PWP PWP

DOM EKSPEDYCYJNO-TRANSPORTOWY
„EXPEDBLOK"

GDYNIA, Św.-Jańska 40. Tel. 12-62
WARSZAWA-Nowogrodzka 36 tel 9-94-83
ŚNIATYŃ, ZAŁUCZE
ZEBRZYDOWICE, ZBĄSZYŃ
KOPENHAGA, BORNHOLMSGADE 3

CLENIE — MAGAZYNOWANIE — TRANSPORTOWANIE

TOW. AKC. SUKIENNEJ MANUFAKTURY
Leonhardt, Woelker i Girbardt.
Spółka Akcyjna w Łodzi
Fabryka Sukna, Pralnia, Czesalnia Wełny i Czesankowa Przędzalnia
Istnieje od roku 1878
Wyrób czysto wełnianych Towarów.
Wielki medal złoty na Wystawie w Paryżu w 1900 r.
Wielki medal złoty na P. W. K. w Poznaniu
Składy własne: w ŁODZI — ul. Leonhardta № 1 i Piotrkowska № 53
w Warszawie: ul. Marszałkowska 138

FIRMA EGZ. OD 1899 R. **JAN ROKICKI** FIRMA EGZ. OD 1899 R.

DOM EKSPEDYCYJNY

WŁAŚCICIEL **S. KĘPSKI**
WARSZAWA, SENATORSKA 10 TEL. 6.54-07

Transportowanie, Clenie, Inkaso, Asekuracja, Magazynowanie towarów krajowych i zagranicznych
Ekspedytorzy na wszystkich stacjach kolejowych Państwa

Towarzystwo Zakładów Chemicznych „STREM" spółka akcyjna
ZARZĄD: WARSZAWA, UL. MAZOWIECKA Nr. 7. TELEF.: Nr 6.35-36, 5.84-30
FABRYKI: W STRZEMIESZYCACH, ŁODZI, TARCHOMINIE i LWOWIE
KLEJ KOSTNY i SKÓRNY, KLEJ MALARSKI, KLEJ KARTONAŻOWY, ŻELATYNA TECHNICZNA, ŻELATYNA DO KAPSUŁEK, STEARYNA, OLEINA, GLICERYNA FARMACEUTYCZNA CHEM. CZYSTA, GLICERYNA TECHNICZNA i DYNAMITOWA, MĄCZKI KOSTNE NAWOZOWE.

DOM HANDLOWY **A. GEPNER**
WARSZAWA, GRZYBOWSKA 27. TEL. 6.90-27, 6.55-25

Cyna, antymon, cynk, BLACHA CYNKOWA, oraz BLACHA POCYNKOWANA, miedź, BLACHA MIEDZIANA, aluminjum, blacha aluminjowa, BLACHA BIAŁA, (pocynowana), ołów, blacha ołowiana, BLACHA MOSIĘŻNA, blacha cienka czarna angielska, RURY ŻELAZNE OBCIĄGANE MOSIĄDZEM. ZAKUP i SPRZEDAŻ STARYCH METALI ORAZ ZAMIANA NA NOWE

ŻYWIECKA FABRYKA PAPIERU „SOLALI" W ŻYWCU
POLECA
TUTKI (GILZY) i BIBUŁKI DO PAPIEROSÓW, TACKI TEKTUROWE. KALKĘ MASZYNOWĄ „SOLALI" CARBONPAPER — KALKĘ OŁÓWKOWĄ „SOLALI" — INDIGOPAPER — PAPIERY WOSKOWANE — SERWETKI PAPIEROWE W RÓŻNYCH JAKOŚCIACH i FORMATACH, BIAŁE i KOLOROWE „HYGIENA" PAPIER TOALETOWY W PACZKACH i RULONACH W WYKONANIU GŁADKIEM i MARSZCZONEM

ODLEWNIA STALI, WYROBÓW LANO—KUTYCH i ŻELIWNYCH
„WULKAN" SP. Z O. O.
w CZĘSTOCHOWIE. ul. TARTAKOWA 31/37 TELEF. 13-93 WŁASNA BOCZNICA.
POLECA: wszelkie odlewy lano-kute, żeliwne i stalowe pierwszorzędnej jakośc w stanie surowym i obrobionym. Specjalność: części do rowerów surowe i obrobione.

W roku 1935 znajdą liczni nasi przyjaciele i zwolennicy wszędzie już wszystkie gatunki nowych seryj czekolad i słodyczy
Branka — Lux
i
Branka—Bona
BRANKA S. A. — LWÓW

KONCESJONOWANE
PRZEZ MINISTERSTWO SKARBU
BIURO SPEDYCYJNE
„PRZEWÓZ"
SPÓŁKA Z OGR. ODPOW.
GDYNIA, UL. 10 LUTEGO 19
TELEFONY: 13-87, 23-88
ADRES TELEGR.: **„PRZEWÓZ-GDYNIA"**

CEGIELNIE JAKÓBA REISSA
LWÓW — ROK ZAŁOŻENIA 1889
FABRYKA UL. SNOPKOWSKA 87 TELEF. 24-30
ZARZĄD UL. BATOREGO 34 TELEF. 24-20

„MENOR"
PIERWSZA LWOWSKA RAFINERJA OLEJÓW i TŁUSZCZÓW JADALNYCH
SPÓŁKA Z O. O.
WE LWOWIE
UL. ŻÓŁKIEWSKA Nr. 110

HAZET
CUKRY
CZEKOLADY
ANDRUTY

BIURO SPRZEDAŻY FABRYK BIELI CYNKOWEJ
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
BĘDZIN, ULICA MAŁACHOWSKIEGO 58

MŁYNY PAROWE
„HERMANKA"
SPÓŁKA AKCYJNA w POZNANIU
MŁYN ŻYTNI — POZNAŃ — WILDA, UL. FABRYCZNA 22
MŁYN PSZENNY — ZIELENIEC POCZTA SWARZĘDŹ
WSZELKIE GATUNKI MĄKI PSZENNEJ, ŻYTNIEJ I OSPA
BIURO CENTRALNE: PLAC WOLNOŚCI 17—Tel. 32-53, 37-56

CZĘSTOCHOWSKA
FABRYKA FARB
„ZAWODZIE"

TOWARZYSTWO HANDLOWO — PRZEMYSŁOWE
JAKÓB GUTMAN
SPÓŁKA AKCYJNA
W BĘDZINIE
TELEFONY Nr.: 28, 3-28, 4-28, 1-57.
ŻELAZO,
WYROBY ŻELAZNE
MATERJAŁY BUDOWLANE
WĘGIEL

FABRYKA WYROBÓW
CELULOIDOWYCH i METALOWYCH
„KOSMOS" SPÓŁKA AKCYJNA
W CZĘSTOCHOWIE UL. KRÓTKA 29
PRODUKUJE: szczotki do zębów, lalki cel. dmuchane, grzebienie, art. toal. it.p.

FABRYKA PRZETWORÓW CHEMICZNYCH
„DĄBIE"
w Częstochowie

FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH
ICKOWICZ i GUTTERMAN
CZĘSTOCHOWA — KRÓTKA 7/9

KANTOR WYMIANY I LOTERJI
I. WEKSLER
CZĘSTOCHOWA, ALEJE 6

MONOLIT
Słynne nożyki do golenia
A LA VILLE DE PARIS
Gabryel Stark
LWÓW, PL. MARJACKI 11.

PIJCIE CZĘSTOCHOWSKIE
PIWO i LEMONIADY
SZWEDEGO

Antoni Rose właść. Walerjan Chrzanowski
Skład artykułów piśmiennych i biurowych
oraz MASZYN do PISANIA
POZNAŃ — NOWA 8 Tel. 33-81

KSIĘGARNIA
S. A. KSIĄŻNICA—ATLAS
LWÓW Czarnieckiego 12 WARSZAWA Nowy-Świat 59
POSIADA STALE NA SKŁADZIE
Wszystkie wydawnictwa polskie ze szczególnem uwzględnieniem wydawnictw naukowych, dzieł pedagogicznych oraz książek dla młodzieży
MAPY GLOBUSY ATLASY

PÓŁNOCNE TOWARZYSTWO
TRANSPORTOWE i EKSPEDYCYJNE
Spółka Akcyjna
Centrala: Warszawa ul. Widok 6
Oddziały Własne:
Gdynia — ul. Starowiejska 3
Gdańsk — ul. Hopfengasse 34
Łódź — ul. Andrzeja 6
Częstochowa — ul. Panny Marji 33
Lubliniec — Dworzec

Galicyjskie Towarzystwo Naftowe
„GALICJA"
Spółka Akcyjna
Rafinerja w Drohobyczu
Centrala Handlowa we Lwowie
ul. Kościuszki 8
Poleca: Produkty naftowe, w szczególności oleje samochodowe „Galtol" oleje specjalne, benzynę automobilową „Lot" środki izolacyjne „Wodochron" i „Szczelnit"

K. K. O.
KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI
POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO
CZĘSTOCHOWA
UL. N.M. PANNY Nr. 19 (DOM WŁASNY)
P.K.O. NR. 51.216 R-k ŻYRO WY W BANKU POLSKIM
PRZYJMUJE WKŁADY OD 1-GO ZŁOTEGO

„EDKA"
FABRYKA WÓZKÓW DZIECINNYCH
i MEBLI ŻELAZNYCH
EDWARD KINDERMAN
CZĘSTOCHOWA
ALEJA WOLNOŚCI Nr. 12. TEL. 341.

FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH
I. ALTMAN
CZĘSTOCHOWA
UL. WARSZAWSKA 67
TELEFON Nr. 16 - 51
SPECJALNOŚĆ:
CZĘŚCI ROWEROWE, ŁYŻWY, OKUCIA MEBLOWE, WKRĘTKI DO DRZEWA i METALI

ZAKŁAD PRZEMYSŁU METALOWEGO
BRACIA SZAJN, SP. AKC.
w BĘDZINIE
PRODUKUJĄ: druty, pręty, szyny miedziane, mosiężne, krzemobronzowe, druty żelazne i stalowe, druty do spawania, liny — stalowe, żelazne i miedziane, gwoździe i sztyfty, śruby, nity i zatyczki, siatki do ogrodzeń, podkówki, wyroby druciane.

SOCIÉTE TEXTILE LA CZENSTOCHOVIENNE
TOWARZYSTWO PRZĘDZALNICZE
LA CZENSTOCHOVIENNE
FRANCUSKA SPÓŁKA AKCYJNA
Zarząd w Roubaix (Francja)
ul. Longues — Haies Nr. 38
FABRYKI w Częstochowie ul. Narutowicza Nr. 127
Telefony Nr. Nr. 1103, 2031, 1396

PRZĘDZALNIA, TKALNIA, WYKOŃCZALNIA, FARBIARNIA ORAZ BIELARNIA BAWEŁNY, PRZĘDZALNIA, TKALNIA ORAZ WYKOŃCZALNIA JUTY.

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI

Pow. BĘDZIŃSKIEGO

W BĘDZINIE, UL. SĄCZEWSKA Nr 12

ORAZ JEJ ODDZIAŁY

W CZELADZI, RYNEK 14

I DĄBROWIE GÓRNICZEJ ALEJA 3 MAJA 18

Przyjmuje wkłady na książeczki oszczędnościowe, załatwia inkaso weksli i dokumentów oraz wszelkie operacje wchodzące w zakres czynności bankowych.

FABRYKA LIN I DRUTU

Daw. **A. DEICHSEL**

SPÓŁKA AKCYJNA

SOSNOWIEC

ORAZ

ZAKŁADY PRZEMYSŁU STALOWEGO

MEYERHOLD SP. AKC.

SOSNOWIEC

PRODUKUJĄ:

wszelkiego rodzaju liny stalowe żelazne, druty stalowe i żelazne, wszelkich wytrzymałości i średnic, siatki metalowe, oraz wszelkiego rodzaju pilniki.

DĄBROWSKI PRZEMYSŁ DRUCIANY

BRACIA KLEIN

SPÓŁKA FIRMOWA

DĄBROWA GÓRNICZA

FABRYKA WYROBÓW LNIANYCH

„LEWLEN"

TKALNIA
BIELARNIA
APRETURA

CZĘSTOCHOWA

Przechodnia 11/15. Tel. 15-00 i 24-81

Płótna lniane, ręcznikowe, obrusowe, prześcieradłowe, szare, bielone i kremowe.

Płótna sztywne, krawieckie: lniane i jutowe.

Taśmy lniane, konopne i jutowe.

Tkaniny lniane dla celów przemysłowych.

CZESALNIE, PRZĘDZALNIE, SKRĘCALNIE I FARBIARNIE WEŁEN

UNION TEXTILE

SP. AKC.

DAWNE ZAKŁADY:

Motte, Meillassoux & Caullier — Częstochowa.
Paul Desurmont, Motte & Cie — Łódź.
Les Fils de Motte, Meillassoux & Cie Lubliniec.
CENTRALA W CZĘSTOCHOWIE.

POLECAJĄ:

Przędze wełniane wszelkiego rodzaju, surowe i farbowane, do wyrobu materjałów damskich i męskich oraz dla wytwórni trykotarzy.

Specjalność: Wełny i włóczki do Robót Ręcznych w 12 powszechnie znanych gatunkach:

„Joconda"	„Graziela"	„Tamara"
„Mourka"	„Goldkrone"	„Gat. P."
„Espera"	„Orlana"	„Weł. domowa"
„Superlana"	„Tosca"	„Unitex"

Pierwszorzędna jakość
Najpiękniejsze kolory.

ELEKTROWNIA w CZĘSTOCHOWIE

SPÓŁKA Z OGR. ODP.

CZĘSTOCHOWA

WACŁAW WIŚNIEWSKI

SKŁAD FUTER

PRACOWNIA KUŚNIERSKA

CENY NAJNIŻSZE.

POZNAŃ — UL. NOWA 7/8

Międzynarodowi Ekspedytorzy **C. HARTWIG** SP. AKC.

Oddziały: Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Tarnów, Warszawa, Wilno, Żbąszyń

W Gdyni, Gdańsku i Wiedniu — C. HARTWIG Sp. z o.o.

Częstochowski Skład Metali i Artykułów Budowlanych

CZĘSTOCHOWA

UL. OGRODOWA 3, Tel. 11-54

POSIADA STALE NA SKŁADZIE:

BLACHY i DRUTY ŻELAZNE, MOSIĘŻNE, CYNKOWE, MIEDZIANE, ŻELAZNO-OCYNKOWANE oraz ARTYKUŁY METALOWE i BUDOWLANE

CENTRALNA DROGERJA

J. CZEPCZYŃSKI — POZNAŃ

STARY RYNEK Nr. 8 TELEFON ZBIOROWY Nr. 45-45

Oddział: Drogerja **„UNIVERSUM"** ul. Fr. Ratajczyka 38 — Tel. 27-49

Specjalność: artykuły bartnicze i fabrykacja środków do zwalczania szkodników w polach, lasach i ogrodach

---

„HOTEL BAZAR"

ZAŁOŻONY 1838 ROKU

POZNAŃ

URZĄDZONY WEDŁUG

NOWOCZESNYCH WYMAGAŃ

CENY UMIARKOWANE

HURTOWY i DETALICZNY

HANDEL WIN

Pierwszorzędna restauracja

WIELKI WYBÓR

i odwrotną dostawę

wszelkich wydawnictw

TEOLOGICZNYCH

PRAWNICZYCH

SPOŁECZNYCH

NAUKOWYCH

PEDAGOGICZNYCH

PRZYRODNICH

POWIEŚCIOWYCH

DLA MŁODZIEŻY

TEATRÓW AMATORSKICH

PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH

KSIĄŻEK DO NABOŻEŃSTWA

ŚPIEWNIKÓW i NUT

MAP GEOGRAFICZNYCH

ZAPEWNIA

KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA

POZNAŃ, pl. Wolności 1

WARSZAWA, al. Jerozolimska 39

LUBLIN, Krak-Przedmieście 41

WILNO, Dominikańska 4

NOWOŚCI STALE NA SKŁADZIE!

BANK CUKROWNICTWA

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Założ. w r. 1921

Centrala: POZNAŃ

Oddziały: WARSZAWA
LWÓW
GDYNIA

Wszelkie tranzakcje bankowe, komisowa sprzedaż cukru w kraju i zagranicą z fabryk zrzeszonego przemysłu cukrowniczego

Komisowa sprzedaż:
nawozów sztucznych,
melasy, węgla i worków.

P.K.O.

Centrala w Warszawie — Jasna 9.

Oddziały: Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań Wilno

Zbiornice: wszystkie Urzędy Pocztowe.

przyjmuje

wkłady oszczędnościowe: począwszy od 1zł.. płatne na każde żądanie w kasach P.K.O, i urzędach Pocztowych.

Ubezpieczenia na życie: zwykłe, posagowe z udziałem w zyskach Działu Ubezpieczeń P.K.O. Składka od 3 zł. miesięcznie. W razie śmierci ubezpieczonego spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem P.K.O. wypłaca podwójną sumę ubezpieczenia.

prowadzi

Rachunki czekowe: i załatwia dla swych klijentów wszystkie czynności bankowe.

Wkłady oszczędnościowe można składać i podejmować w każdym Urzędzie pocztowym bez względu na miejsce wystawienia książeczki czekowej.